

საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემია

ACADEMY OF AGRICULTURAL
SCIENCE OF GEORGIA

სტატისტიკური ანგარიში 2016

თბილისი
2017

საქართველოს სოფლის
მეურნეობის მეცნიერებათა
აკადემია

GEORGIAN ACADEMY OF
AGRICULTURAL SCIENCES

წლიური ანგარიში
2016

თბილისი
2017

UDC(უაკ)378.663(479.22)
ს-323

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია სისტემატურად აქვეყნებს თავისი საქმიანობის წლიურ ანგარიშებს, რომელშიც ფართოდ არის განხილული ყველა ის ორგანიზაციული, სამეცნიერო-კვლევითი და საგანმანათლებლო საკითხები, რომლებიც ეხება საქართველოს სოფლის მეურნეობის ყველა მიმართულებას; წლიური ანგარიშების მიზანია მეცნიერული მიღწევების საზოგადოებისათვის გაცნობა და აგრარიკოს მეცნიერთა მიერ მოპოვებული მიღწევების საერთაშორისო ასპარეზზე წარმოჩენა (სსმმ აკადემიის წესდება, მუხლი II, პ. 4-ე)

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის 2016 წლის მოღვაწეობის ანგარიშში ასახულია საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს, სამეცნიერო საბჭოს, აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებებისა და მისი წევრების სამეცნიერო, სამეცნიერო-ორგანიზაციული და საზოგადოებრივი საქმიანობა.

ანგარიში მოამზადა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიურმა დეპარტამენტმა (დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე) აკადემიის წევრების, აკადემიის აკადემიური საბჭოს, აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს, სამეცნიერო განყოფილებების და ადმინისტრაციული დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილი მასალების საფუძველზე.

რედაქტორი: აკადემიკოსი ბურამ ალექსიძე,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი.

**რედაქტორის
მოადგილე:** აკადემიკოსი ბივი ჯაფარიძე,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი.

ISBN 978-9941-0-9636-5

დაიბეჭდა შპს “პოლიგრაფში”.
ტირაჟი – 100.

შინაარსი

	გვ.
რედაქტორისაგან	7
შესავალი	10
მილოცვა	15
თავი 1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსების (ნამდვილი წევრების) და წევრ-კორესპონდენტების შემადგენლობა 2016 წლის 31 დეკემბრისათვის	16
თავი 2. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭო	34
2.1. სსმმა-ის აკადემიური საბჭოს შემადგენლობა	34
2.2. სსმმა-ის აკადემიური საბჭოს 2016 წლის სამუშაო გეგმა	36
2.3. სსმმა-ის აკადემიური საბჭოში განხილული საკითხების მოკლე მიმოხილვა	40
2.4. სსმმა-ს სამეცნიერო საბჭოს 2016 წელს გაწეული მუშაობის შესახებ	44
თავი 3. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საერთაშორისო და ადგილობრივ აგრარული მიმართულების ორგანიზაციებსა და ფერმერებთან თანამშრომლობა	48
3.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის თანამშრომლობა საერთაშორისო სტრუქტურებთან	48
3.2. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სხვა ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის მემორანდუმები	62
3.3. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში 2016 წელს ჩატარებული ღონისძიებები	68
თავი 4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა	97

აკადემიაში ჩატარებული საერთაშორისო
სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია
"ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების
თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის
მდგრადი განვითარებისათვის"

4.1.	კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტი	98
4.2.	კონფერენციის მიზანი და ამოცანები	100
4.3.	კონფერენციის აქტუალურობა	101
4.4.	კონფერენციის მოსალოდნელი შედეგები, მათი ხელმისაწვდომობისა და გავრცელების მექანიზმები	103
4.5.	კონფერენციის პროგრამა	103
4.6.	ინფორმაცია კონფერენციის შესახებ	141
4.7.	კონფერენციის დეკლარაცია	143
4.8.	კონფერენციის ფოტო გალერეა	145
4.9.	კონფერენციის მონაწილეები თემატურ ექსკურსიებზე	148
4.10.	კონფერენციის პროგრამული ანგარიში	151
თავი 5.	საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებები	158
5.1.	აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილება	158
5.1.1.	აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების სამუშაო გეგმები	158
5.1.2.	განყოფილების წევრების მოკლე ანგარიშები	164
5.2.	მეცხოველეობის, საკვებწარმოების და ვეტერინარიის სამეცნიერო განყოფილება	198
5.2.1.	მეცხოველეობის, საკვებწარმოების და ვეტერინარიის სამეცნიერო განყოფილების სამუშაო გეგმები	199
5.2.2.	განყოფილების წევრების მოკლე ანგარიშები	204
5.3.	აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილება	214
5.3.1.	აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების სამუშაო გეგმები	214
5.3.2.	განყოფილების წევრების მოკლე ანგარიშები	219

5.4. სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვის და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილება	237
5.4.1. სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვის და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების სამუშაო გეგმები	237
5.4.2. განყოფილების წევრების მოკლე ანგარიშები	242
5.5. სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილება	245
5.5.1. სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების სამუშაო გეგმები	246
5.5.2. განყოფილების წევრების მოკლე ანგარიშები	250
5.6. ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილება	256
5.6.1. ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების სამუშაო გეგმები	256
5.6.2. განყოფილების წევრების მოკლე ანგარიშები	260
5.7. სატყეო საქმის სამეცნიერო განყოფილება	277
5.7.1. განყოფილების წევრების მოკლე ანგარიშები	278
5.8. აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორის ანგარიში	282
თავი 6. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეროვნული კოორდინატორები	285
თავი 7. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ 2016 წელს მომზადებული რეკომენდაციები	308
აკადემიის იუბილარები	313
აკადემიის წევრების ხსოვნა	326

რედაქტორისაბან

საქართველოში დღეს ახალი რეალობაა, ქვეყანა თავის მოღვაწეობას აგრძელებს განვითარების ახალ სტადიაში, რომელიც საკმაოდ რთული, წინააღმდეგობრივი, მაგრამ ძალზე საინტერესოა.

წინა პერიოდში დაზარალდა არა მარტო ეკონომიკა, არამედ უფრო მეტად მეცნიერება და უმაღლესი განათლება. დღეს, საბედნიეროდ, რეალობა შეცვლილია, ახალი ხელისუფლება სერიოზულად დაინტერესდა მეცნიერებით, ჩვენ ვდგევართ საინტერესო გამოწვევების წინაშე. ქართულმა აგრარულმა მეცნიერებამ უნდა შექმნას ქართული სასოფლო – სამეურნეო წარმოების მეცნიერული საფუძვლები.

ცნობილია, რომ აკადემიის მუშაობის ძირითადი მიმართულება იყო და არის აგრარულ კვლევების სფეროში მომუშავე ყველა ორგანიზაციის სწორი კოორდინირება (ამას კანონიც გვაგაძლევს), რაც ჩვენი მოსახლეობის მაღალხარისხოვანი და ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციით დაკმაყოფილების გარანტი უნდა გახდეს.

პირველ რიგში აკადემია უნდა გახდეს აგრარული კვლევის ერთიანი ძლიერი ცენტრი თავისი სამეცნიერო პოტენციალის მაქსიმალური გამოყენებით. ამ მიზნის განხორციელება არ არის ადვილი, ვინაიდან მას ჩამოაცილეს აგრარული პროფილის კვლევითი ინსტიტუტები, თავისი ინფრასტრუქტურით და შესაბამისად საკმაოდ დიდი რაოდენობის სამეცნიერო კადრებით, რომელთაგან უმეტესობა დღეს უმუშევარია. მარტო ზევით აღნიშნულის გამო აკადემიამ მეტად რთული მისია იკისრა - უხელმძღვანელოს ქვეყნის აგრარული მიმართულებების მეცნიერებას და თავისი ცოდნა და გამოცდილება მოახმაროს ჩვენი ქვეყნის სოფლის მეურნეობას.

XXI საუკუნის მეცნიერება დამყარებულია ახალი, მაღალი და ინოვაციური ტექნოლოგიების განვითარებაზე, რომლებიც ადაპტირებული იქნებიან საუკუნისათვის დამახასიათებელი გლობალური დათბობის და კლიმატის ცვლილების რეალურ შედეგებთან, რაც სოფლის მეურნეობის დღევანდელი დღის ერთ-ერთ მთავარ პრობლემას წარმოადგენს.

ყველა ზემოთაღნიშნული პრობლემების გადაწყვეტას გარკვეული დრო სჭირდება, მაგრამ დღეს გასაკეთებელი საქმე დღესვე უნდა გაკეთდეს, რისთვისაც აკადემიაშიც საჭიროა გარკვეული სტრუქტურული და ორგანიზაციული ცვლილებების გატარება.

აკადემიაში ჩამოყალიბდა “ფერმერთა და სპეციალისტთა გადამზადების და კვალიფიკაციის ამაღლების კურსები”, სადაც ეს უკანასკნელნი გაივლიან მოკლევადიან ან გრძელვადიან მოსამზადებელ კურსებს სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა სფეროში. ვფიქრობთ, რომ ასეთი კურსები საწყის ეტაპზე, უნდა იყოს სახელმწიფო დაფინანსებით, შემდგომში კი შესაძლებელია მთლიანად ან ნაწილობრივ გადავიდეს თვითდაფინანსებაზე. ამავე დროს, ძალზედ მნიშვნელოვანია, რათა აკადემიის სისტემაში დაბრუნდეს დოქტურანტურა, აღდგეს მეცნიერებათა დოქტორების სამეცნიერო ხარისხის მიმნიჭებელი საბჭოები.

აკადემიის მუშაობაში ნამდვილი წევრების (აკადემიკოსების) და წევრ – კორესპონდენტების მეტი ჩართულობის მიზნით, ჩამოყალიბებულია სხვადასხვა აგრარული მიმართულების ეროვნული კოორდინატორები და მათ დაქვემდებარებაში მყოფი სპეციალური დარგობრივი ჯგუფები, რომლებშიც

გაერთიანებულნი არიან ამ დარგის აკადემიკოსები (წევრ – კორესპონდენტები), აგრეთვე მოწვეული ცნობილი სპეციალისტები (სამინისტროებიდან, უნივერსიტეტებიდან, არასამთავრობო ორგანიზაციებიდან და სხვა). ჯგუფის ხელმძღვანელად - ეროვნულ კოორდინატორად, აკადემიიდან არჩეულნი არიან ამ დარგის გამორჩეული სპეციალისტები. ეროვნული კოორდინატორები, ჯგუფთან ერთად, იღებენ ინფორმაციას ქვეყნის ყველა მომქმედი ორგანიზაციიდან (მიუხედავად მათი უწყებრივი დაქვემდებარებისა), აანალიზებენ დარგში არსებული მდგომარეობას, საზღვრავენ პრიორიტეტებს და იმ მიმართულებებს, რაც აუცილებელია დარგის შემდგომი განვითარებისათვის. ამისათვის ისინი აკადემიაში აწყობენ სემინარებს, თათბირებს, მრგვალ მაგიდებს, ამზადებენ პრაქტიკულ წინადადებებს აკადემიურ საბჭოს სხდომაზე განსახილველად, მათი სამინისტროში ან სხვა ზემდგომ ორგანიზაციაში წარსადგენად.

ჩვენი ოპტიმიზმის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია აკადემიის საერთაშორისო ურთიერთობები. აკადემია წლების განმავლობაში თანამშრომლობს საყოველთაოდ აღიარებულ კვლევით ორგანიზაციებთან: CGIAR – საერთაშორისო სასოფლო – სამეურნეო კვლევების გლობალური პარტნიორობის კონსორციუმი (აშშ); ICARDA-მშრალი რეგიონების სოფლის მეურნეობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრი (იორდანია); CIMMYT-ხორბლისა და სიმინდის სელექციის საერთაშორისო ცენტრი (მექსიკა); ICRISAT - ნახევრად არიდული ტროპიკული კულტურების საერთაშორისო სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი (ინდოეთი); BIOVERSITY INTERNATIONAL - საერთაშორისო ბიომრავალფეროვნების ცენტრი (იტალია); ACIARO – მსოფლიო მებოსტნეობის ცენტრი (ტაივანი); CACAARI – ცენტრალური აზიისა და სამხრეთ კავკასიის კვლევითი ორგანიზაციების ასოციაცია (უზბეკეთი); IFPRI - სურსათის პოლიტიკის კვლევის საერთაშორისო ინსტიტუტი (აშშ); CIP - კარტოფილის საერთაშორისო ცენტრი (პერუ); ჩინეთისა და სამხრეთ კორეის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიები; ბელარუსის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია; ბონის უნივერსიტეტი (გერმანია), ვაჟილოვის მემცენარეობის ს/კ ინსტიტუტი (რუსეთი).

აკადემია არის სოფლის მეურნეობის, კვების პროდუქტების და გარემოს ეკოლოგიის აკადემიების კავშირის წევრი; აკადემიას გაფორმებული აქვს თანამშრომლობის ხელშეკრულებები (მემორანდუმები): ბიომრავალფეროვნების კვლევით ცენტრთან (კორეის რესპუბლიკა); პოზნანის საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა უნივერსიტეტთან (პოლონეთი); ბიორესურსებისა და ბუნებათსარგებლობის ეროვნულ უნივერსიტეტთან (უკრაინა); ვინიცის, პოდოლსკის და ბელაიაცერკოვის სახელმწიფო ეროვნულ აგრარულ უნივერსიტეტებთან (უკრაინა); სოფლის მეურნეობის მექანიზაციის და ელექტრიფიკაციის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტთან (ყაზახეთი); საქართველოს პროფესიული განათლების ფონდთან; საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტთან; საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტთან; ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან; ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან; თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან; სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან; საქართველოს და აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან; საქართველოს

ბიორაციონალური ტექნოლოგიების კვლევით ცენტრთან; ჟურნალ “ახალ აგრარულ საქართველოსთან”; ტელევიზია "საფერავი ტვ"-თან.

მათთან თანამშრომლობით ჩვენი სპეციალისტების მიერ შექმნილია ხორბლის, ქერის, სამარცვლე პარკოსნების, ბოსტნეული კულტურების და სხვათა ახალი ჯიშები და ჰიბრიდები, რომლებიც ფართოდ გამოიყენება სოფლის მეურნეობაში. დამუშავებულია მათი მოვლა – მოყვანის ახალი ტექნოლოგიები და სხვა. ვფიქრობთ ჩვენმა აკადემიამ კიდევ უფრო უნდა გააფართოვოს ეს წრე და გააფორმოს ხელშეკრულებები მებოსტნეობის მსოფლიო ცენტრთან (ტაივანი). თუმცა აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ურთიერთობა მაშინ იქნება ეფექტური, თუ ჩვენ შევძლებთ დავიბრუნოთ აგრარული პროფილის კვლევითი ორგანიზაციები, სადაც უნდა მოხდეს ამ საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული ჯიშების თუ ტექნოლოგიების აპრობირება ჩვენს ქვეყანაში.

ყოველივე ამ წარმატებების ფონზე, დღეისათვის აკადემია გარკვეული პრობლემების წინაშე დგას, რაც პირველ რიგში აკადემიის ახალგაზრდა და ნიჭიერი მეცნიერებით წევრ-კორესპონდენტებად და აკადემიკოსებად შევსების პრაქტიკის ძირეულ ცვლილებებს ეხება, მაგრამ აქ კანონმდებლობასთან გვაქვს პრობლემები; დასაზუსტებელია აკადემიის ბიუჯეტი და გადასაწყვეტია რეგიონალური სამეცნიერო ცენტრების აღდგენის საკითხები, მათ შორის აჭარის, რაც უფრო მეტად ეფექტურს გახდის აკადემიის საქმიანობას. ამ მიმართულებით აკადემია მთავრობიდან დიდ დახმარებას ელოდება და იმედია მომდევნო საანგარიშო წელს არსებული პრობლემები დადებითად გადაწყდება.

წარმოდგენილი აკადემიის 2016 წლის საქმიანობის ანგარიში იმის დასტურია, თუ რა გამოწვევებთან გვაქვს საქმე, როგორია ჩვენს მიერ გაწეული მუშაობა ამ მიმართულებით და რამდენად ოპტიმისტურია ჩვენი ხვალისდელი პერსპექტივები.

**საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი
აკად. გურამ ალექსიძე.**

შესავალი

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საქმიანობის 2016 წლის ანგარიშში ძირითადად გაშუქებულია ის საკითხები, რომელთა შესრულებას აკადემიას კანონი ავალდებულებს.

საქართველოს კანონის “საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის შესახებ” (საქართველოს კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის თაობაზე) მე-16 მუხლის პირველ პუნქტში აღნიშნულია, რომ ...”საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია არის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, თვითმართვადი სამეცნიერო დაწესებულება სრული ავტონომიური უფლებით და სახელმწიფო დაფინანსებით, ქვეყანაში აგრარულ მეცნიერებათა პრიორიტეტული მიმართულების განმსაზღვრელი, სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების კოორდინატორი, მთავრობის მეცნიერული მრჩეველი აგრარულ საკითხებში”.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წესდების მე-2 თავის მე-4 მუხლის მიხედვით საქართველოს კანონში მითითებული ვალდებულებების შესასრულებლად აკადემიის მიზნებია:

- ა) საქართველოში აგრარული მეცნიერების განვითარების ხელშეწყობა;
- ბ) ფუნდამენტური და გამოყენებითი ხასიათის კვლევების წარმოება;
- გ) აგრარულ ტერმინოლოგიაზე ზრუნვა;
- დ) ქვეყანაში აგრარული მეცნიერების განვითარების გზების პროგნოზირება.

მსოფლიო მეცნიერების უახლეს მიღწევებზე დაყრდნობით სახელმწიფო პრიორიტეტების შესახებ წინადადებათა შემუშავება და შესაბამისი რეკომენდაციების მთავრობაში წარდგენა;

ე) ქვეყანაში წარმოებული მეცნიერული კვლევების შედეგების ექსპერტიზა;

ვ) მეცნიერული მიღწევების საზოგადოებისთვის გაცნობა და აგრარიკოს მეცნიერთა მიერ მოპოვებული მიღწევების საერთაშორისო ასპარეზზე წარმოჩენა;

მუხლი 5. თავისი მიზნების განსახორციელებლად აკადემია:

ა) ეწევა სამეცნიერო-კვლევითი და ექსპერტული ხასიათის საქმიანობას. შესაბამისი ამოცანების გადასაწყვეტად, საჭიროების შემთხვევაში, აყალიბებს და ხელმძღვანელობს დროებით შემოქმედებით ჯგუფებს, სამეცნიერო-კვლევით კოლექტივებს;

ბ) იხილავს და აფასებს აგრარული სფეროს სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების სამეცნიერო საქმიანობის ამსახველ წლიურ ანგარიშებს და დასრულებულ სამეცნიერო-კვლევით სამუშაოებს. უფლებამოსილია ამ ორგანიზაციებისაგან გამოითხოვოს საჭირო დამატებითი ინფრომაცია, ხოლო ექსპერტიზის შედეგი აცნობოს ამ ორგანიზაციებს, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების და საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროებს და სხვა დაინტერესებულ ორგანიზაციებს;

გ) ატარებს სამეცნიერო საქმიანობისა და ნაშრომების ექსპერტიზას. აწეობს სამეცნიერო დისკუსიებს, სიმპოზიუმებსა და კონფერენციებს;

დ) გამოსცემს ბეჭდვით და ელექტრონულ სამეცნიერო ჟურნალებსა და სხვა პერიოდულ გამოცემებს, ახორციელებს სამეცნიერო ლიტერატურის საერთაშორისო გაცვლას;

ე) ეწევა სამეცნიერო მიღწევათა და მეცნიერული მემკვიდრეობის პოპულარიზაციას; ატარებს საჯარო ლექციებს საგანმანათლებლო სამეცნიერო დაწესებულებებსა და სხვა დაინტერესებულ ორგანიზაციებსა და უწყებებში;

ვ) უფლებამოსილია გახდეს საერთაშორისო სამეცნიერო ორგანიზაციების წევრი; ამყარებს კავშირებს მსოფლიოს წამყვან მეცნიერებთან და სამეცნიერო ცენტრებთან;

ზ) კოორდინაციას უწევს სამეცნიერო დაწესებულებების კვლევით საქმიანობას;

თ) ანიჭებს აგრარულ სფეროში საუკეთესო ფუნდამენტალური, საგანმანათლებლო და გამოყენებითი ხასიათის ნაშრომებისათვის პრემიას და გასცემს ჯილდოებს;

ი) ახორციელებს აკადემიის ამოცანებთან დაკავშირებულ სხვა, მათ შორის დამხმარე ეკონომიკურ საქმიანობას კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

საანგარიშო წელს ზემოთ აღნიშნული კანონის უზენაესობის დაცვა და საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წესდების მუხლების შესრულება დაევაღათ იმ თვალსაჩინო აგრარიკოს-მეცნიერებს, რომლებიც დღეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ძირითად ბირთვს წარმოადგენენ – აკადემიის 31 ნამდვილ წევრს და აკადემიის 4 წევრ-კორესპონდენტს, სულ 35 მეცნიერს და აკადემიის სტრუქტურულ ერთეულებს – აკადემიურ და ადმინისტრაციულ დეპარტამენტებს და ექვს დარგობრივ სამეცნიერო განყოფილებებს, როგორებიცაა აგრონომიული; მეცხოველეობის, საკვებწარმოების, ვეტერინარიის; აგროსაინჟინრო, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის შენახვა-გადამუშავების, სურსათის უვნებლობის და ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილებები.

სამწუხაროდ უნდა ითქვას, რომ აკადემიის შესახებ კანონში ცვლილებებია შესატანი; კანონის 16¹ მუხლის მე-11 პუნქტში მითითებულია, რომ „საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრთა (აკადემიკოსთა) საერთო რაოდენობა არ აღემატება ოცდაათს. ამ კანონის ამოქმედებიდან წყდება საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში წევრ-კორესპონდენტების არჩევა“. 2004 წლის შემდეგ, როდესაც აკადემიის შემადგენლობაში იყო აკადემიის 31 ნამდვილი წევრი და აკადემიის 24 წევრ-კორესპონდენტი, დღეისათვის აკადემიის წევრ-კორესპონდენტების რაოდენობა 4-მდე შემცირდა; მარტო საანგარიშო წელს აკადემიის რიგებს გამოაკლდა ერთი ნამდვილი წევრი (აკადემიკოსი) და ერთი წევრ-კორესპონდენტი; ამრიგად აკადემია გადასულია მიღევად რეჟიმში და მისი შევსება ახალგაზრდა თვალსაჩინო მეცნიერებით არ ხდება და ეს უნდა მოხდეს აკადემიის წევრ-კორესპონდენტების ინსტიტუტის აღდგენით, რაც კანონში ცვლილებებს მოითხოვს.

მეცნიერების, აკადემიური დეპარტამენტისა და დარგობრივ სამეცნიერო განყოფილებების გამოცდილებებისა და მეცნიერული ღირებულებების გათვალისწინებით შესრულდა წინამდებარე ნაშრომი, რომელიც რედაქტორის წერილის, აკადემიური დეპარტამენტის განმარტების და 7 თავისაგან შედგება.

ანგარიშის დასაწყისში აღნიშნულია, რომ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გურამ ალექსიძე

აგრარულ მეცნიერებაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისათვის დაჯილდოებულია საქართველოს პარლამენტის საპატიო სიგელით.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია ულოცავს გამოჩენილ მეცნიერს "აგრარულ მეცნიერებაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისათვის" საპატიო სიგელით დაჯილდოვებას.

ანგარიშის პირველი თავი ეთმობა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსების (ნამდვილი წევრების) და წევრ-კორესპონდენტების შემადგენლობას 2016 წლის 31 დეკემბრისათვის და მათ მოკლე ბიოგრაფიულ ინფორმაციებს.

მეორე თავში წარმოდგენილია საანგარიშო პერიოდში აკადემიის აკადემიური საბჭოს საქმიანობა, მისი შემადგენლობა, აკადემიური საბჭოს 2016 წლის სამუშაო გეგმა და სხდომებზე განხილული მნიშვნელოვანი საკითხები, საკანონმდებლო ინიციატივებზე მიღებული დადგენილებები და რეკომენდაციები, რომლებიც სათანადო რეაგირებისათვის გადაეცათ ადრესატებს – ზემდგომ ორგანოებს. აკადემიის აკადემიური საბჭოს მუშაობა საანგარიშო წელს იყო ნაყოფიერი, ვინაიდან მან ჩაატარა 11 სხდომა და განიხილა 45 საკითხი აგრარული მეცნიერების და კვლევების სხვადასხვა საკითხებზე, აგრარულ საგანმანათლებლო სისტემებზე, სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა აქტუალურ თემებზე. აკადემიურ საბჭოზე იხილებოდა აგრარული მიმართულების სამეცნიერო-კვლევითი და საგანმანათლებლო დაწესებულებების წლიური ანგარიშები, აკადემიაში დამუშავებული ქვეყნის სოფლის მეურნეობის სტრატეგიული გეგმები და ა.შ. განხილულ საკითხებზე მიღებული დადგენილებები რეაგირებისათვის გადაეცათ საქართველოს მთავრობას, პარლამენტს, აგრარული მიმართულების უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს, რეგიონალურ და რაიონულ ადგილობრივ მმართველ სტრუქტურებს, არასამთავრობო ორგანიზაციებს, სხვა სტრუქტურულ ერთეულებს. ანგარიშში მოცემულია აკადემიური საბჭოს სხდომებზე განხილული საკითხების მოკლე მიმოხილვა.

მესამე თავში განხილულია საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საერთაშორისო და ადგილობრივ აგრარული მიმართულების ორგანიზაციებსა და ფერმერებთან თანამშრომლობა, სსმმ აკადემიის მიერ ჩატარებული პრეზენტაციები, მრგვალი მაგიდა, სემინარები, მონაწილეობა საერთაშორისო კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში. აღსანიშნავია, რომ საანგარიშო წელს აკადემიის მეცნიერებმა მონაწილეობა მიიღეს საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებში, რომლებიც ჩატარდა სამხრეთ აფრიკაში (იოჰანესბურგი, კიგალი), მაროკოში, საფრანგეთში, ჩინეთში, თურქეთში, უკრაინაში, აზერბაიჯანში, ყირგიზეთში, და სხვა. აკადემიაში ჩატარებულია 4 სამეცნიერო და სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციები, ჩატარებულია 3 სემინარი (მათ შორის ერთი გამსვლელი) და 11 მრგვალი მაგიდა აგრარული მიმართულების სხვადასხვა დარგებში;

აკადემიამ აქტიური მონაწილეობა მიიღო საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ ორგანიზებულ "მეცნიერებისა და ინოვაციების თბილისის ფესტივალში" (15-24 სექტემბერი, 2016 წ.) და მიუძღვნა აღნიშნულ კვირეულს სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე "საქართველოს ფიტოგენეტიკური რესურსი და მისი გაუმჯობესების ინოვაციური ტექნოლოგიები" (21 სექტემბერი,

2016 წ.); აკადემია აქტიურად გამოეხმაურა გაეროს მიერ დაწესებულ ნიადაგების საერთაშორისო წლის ფარგლებში ნიადაგების მსოფლიო დღეს და მიუძღვნა ამ თარიღს აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების გაფართოებული სხდომა თემაზე: “საქართველოს ნიადაგები – გუშინ, დღეს, ხვალ” (05 დეკემბერი, 2016 წელი).

ამავე თავში განხილულია აკადემიის თანამშრომლობის საკითხები სხვადასხვა ორგანიზაციებთან. 2016 წელს აკადემიამ გააფორმა თანამშრომლობის ხელშეკრულებები (მემორანდუმები): საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან; აზერბაიჯანის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ზოოლოგიის ინსტიტუტთან; მოლდავეთის სახელმწიფო აგრარულ უნივერსიტეტთან (კიშინოვი); ბოგომოლცის ეროვნული სამედიცინო აკადემიის ბიოორგანული და ბიოქიმიის დეპარტამენტთან (კიევი, უკრაინა); ტელევიზია “საფერავთან”; ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან; თელავის ი. გოგებაშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან; სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან; ბიომრავალფეროვნების ტექნოლოგიების სამეცნიერო ცენტრთან.

მეოთხე თავი მთლიანად ეძღვნება აკადემიის მიერ ჩატარებულ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციას თემაზე: „გლობალური დათბობა და აგრობიომრავალფეროვნება“ (თბილისი, 28, 29, 30 სექტემბერი, 2016 წ.), რომელიც ჩატარდა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით. ამ თავში მოცემულია კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტის შემადგენლობა, კონფერენციის შინაარსი, კონფერენციის პროგრამა და კონფერენციის პროგრამული და ფინანსური ანგარიში, კონფერენციის გასვლითი სემინარი საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯიდაურას ექსპერიმენტულ მეურნეობაში და საგარეჯოს რაიონის სოფელ კარდანახის გულასვილების საგარეულო მარანში.

მეხუთე თავი ეძღვნება საანგარიშო წელს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის დარგობრივი სამეცნიერო განყოფილებების მოკლე ანგარიშებს და მათი წევრების – აკადემიკოსების და აკადემიის წევრ-კორესპონდენტების პირად ანგარიშებს, მათ რეკომენდაციებს, ხელვებსა და წინადადებებს ქვეყნის პრიორიტეტული დარგის – სოფლის მეურნეობის შემდგომი განვითარებისა და აღმავლობის შესახებ. ინტენსიური იყო სამეცნიერო განყოფილებების საქმიანობაც. აგრონომიულმა სამეცნიერო განყოფილებამ ჩაატარა 11 სხდომა, მეცხოველეობის, ვეტერინარიის, საკვებწარმოებისა და მეცხოველეობის პროდუქტების სამეცნიერო განყოფილებამ - 11 სხდომა, აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილებამ - 19, სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვის და გადამამუშავების სამეცნიერო განყოფილებამ - 11, სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილებამ - 10; ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილებამ - 8 სხდომა, რომლებზეც იხილებოდა ჩვენი ქვეყნის სოფლის მეურნეობის მნიშვნელოვანი საკითხები. ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი საკითხები ფართოდ არის განხილული წლიურ ანგარიშში.

მექვსე თავი ასახავს აკადემიის მიერ დასახული მიზნის - „მეცნიერული მიღწევების საზოგადოებისთვის გაცნობა და აგრარიკოს მეცნიერთა მიერ მოპოვებული მიღწევების საერთაშორისო ასპარეზზე წარმოჩენა“, განხორციელებას. იგი ეხება აკადემიაში ეროვნული კოორდინატორების ინსტიტუტის მიერ ჩატარებული მუშაობის ანგარიშებს. 2016 წლის ანგარიშში

მოცემულია იმ ეროვნული კოორდინატორების ანგარიშები, რომლებიც არ არიან აკადემიის წევრები და აქტიურად არიან ჩართული აკადემიის საქმიანობაში.

მეშვიდე თავში წარმოდგენილია 2016 წელს აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის მიერ მომზადებული რეკომენდაციები სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა მიმართულებით. მათი რაოდენობა არის 39, ხოლო სულ 2014-2015-2016 წლებში კი მომზადდა 70 რეკომენდაცია (აკადემიის შესაძლებლობის ფარგლებში შედარებით მცირე ტირაჟით), რომლებიც განკუთვნილია ფერმერებისათვის, სოფლის მეურნეობის დარგის სპეციალისტებისათვის, დაინტერესებული პირებისათვის და უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მაგისტრებისა და დოქტორანტებისათვის. იმედს გამოვთქვამთ, რომ გამოჩნდებიან სპონსორები, რომლებიც დაეხმარებიან აკადემიას რეკომენდაციების ტირაჟის გაზრდაში.

აკადემიის 2015 წლის ანგარიშში გაშუქებული აკადემიის იუბილარი წევრები და აკადემიის აკადემიური საბჭოს მისალოცი ადრესები.

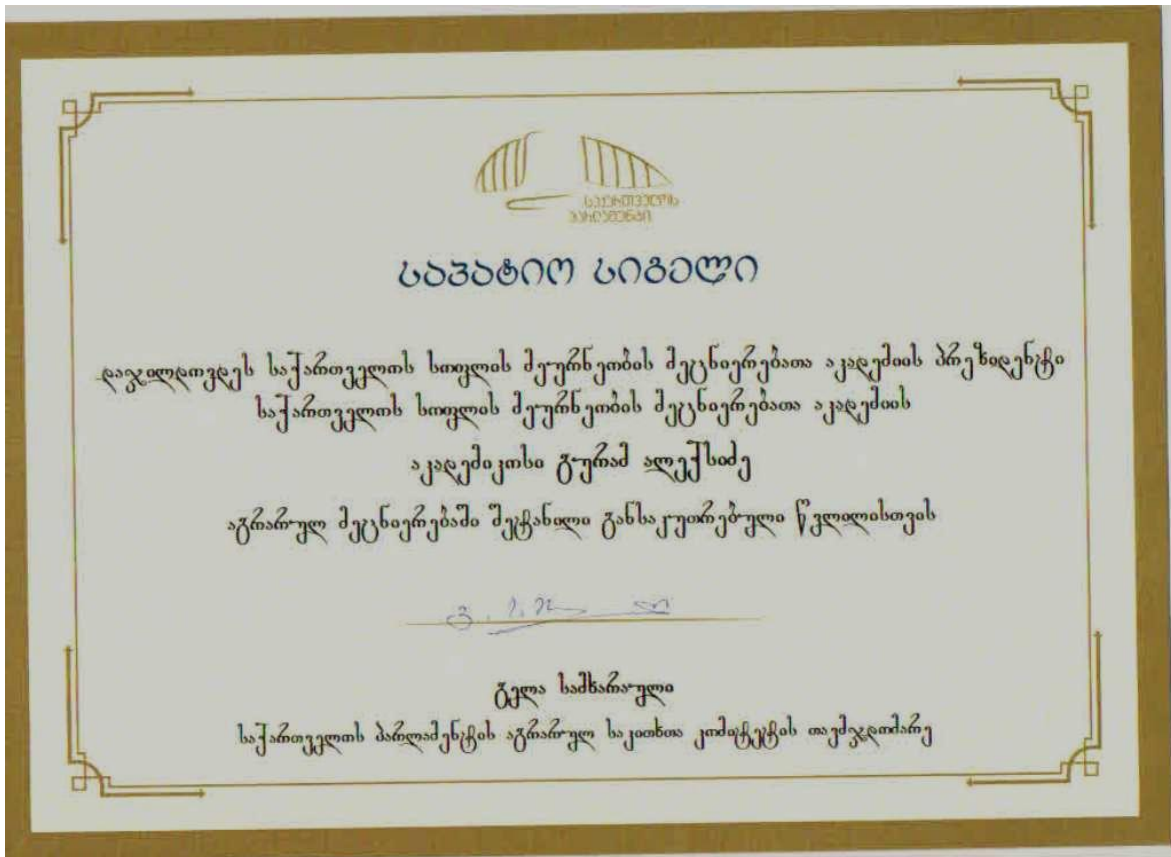
წლიურ ანგარიშში გარკვეული გვერდები დაეთმო იმ ღვაწლმოსილი მეცნიერების, აკადემიის წევრების ხსოვნას, რომლებმაც, სამწუხაროდ, დატოვეს ეს ქვეყანა საანგარიშო წელს.

იმედს გამოვთქვამთ, რომ მომდევნო წლებშიც საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია ზუსტად შეასრულებს იმ მუხლებს და დებულებებს, რომელსაც მას საქართველოს კანონი “საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის შესახებ” (საქართველოს კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის თაობაზე) ავალებს.

ჩვენ შევეცადეთ კორექტირება გაგვეკეთებინა აკადემიის წევრების მიერ წარმოდგენილ პირად ანგარიშებზე, რათა დაგვეცვა ანგარიშების მიმართ წაყენებული მოთხოვნების პარამეტრები, ხოლო მეტ-ნაკლებად გაეუწიეთ რედაქტირება, ვინაიდან აკადემიის წევრების მიერ წარმოდგენილი მასალების უტყუარობაზე, საკითხების ანალიზზე, დასკვნებზე, შეხედულებებზე, ხედვებზე, სამომავლო პროგნოზებზე და მათ შედეგებზე პასუხისმგებელია ავტორები და მათ სამეცნიერო ღირებულებებზე აკადემიური დეპარტამენტი პასუხს არ აგებს; ნაშრომში აგრეთვე შესაძლებელია იყოს გარკვეული უზუსტობები და უმნიშვნელო შეცდომები, რაზედაც მკითხველს ბოდიშს ვუხდით და სიამოვნებით გავითვალისწინებთ ყველა სამართლიან მითითებას და შენიშვნას, რომელსაც ამ ნაშრომის გაცნობის შემდეგ გამოუგზავნით საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიურ დეპარტამენტს.

**საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის
უფროსი, აკადემიკოსი ე. შაფაქიძე**

მილოცვა

2016 წლის 21 მარტს საქართველოს პარლამენტში გაიმართა სამეცნიერო ჟურნალის "ქართული პოლიტიკა" პრეზენტაცია. აღნიშნული ჟურნალის დამფუძნებელია ჟიული შარტავას სახელმწიფო პოლიტიკისა და მართვის სადოქტორო სკოლა; ჟურნალის მთავარი რედაქტორია აკად. როინ მეტრეველი.

პრეზენტაციის დასასრულს საქართველოს პარლამენტის აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარემ გ. სამხარაულმა "აგრარულ მეცნიერებაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისათვის" საპარტუკლო სიგელებით დააჯილდოვა საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გ. კვესიტაძე, აკადემიის სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, აკად. ო. ნათიშვილი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გ. ალექსიძე და საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის რექტორი, აკად. ა. ფრანგიშვილი.

*საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია ულოცავს
გამოჩენილ მეცნიერებს "აგრარულ მეცნიერებაში შეტანილი
განსაკუთრებული წვლილისათვის" საპარტუკლო სიგელით დაჯილდოვებას.*

**თავი 1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის
აკადემიკოსების (ნამდვილი წევრების) და წევრ-კორესპონდენტების
შემაჯახებლობა 2016 წლის 31 დეკემბრისათვის**

1.1. აკადემიის ნამდვილი წევრები

1.1.1. აკადემიკოსი ალექსიკე გურამ ნიკოლოზის-ძე

დაბადების თარიღი – 30.07.1939;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სწავლული აგრონომი საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი;

სამეცნიერო ხარისხი – ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 14.07.1992;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 216, მათ შორის 12 წიგნი, 2 მონოგრაფია, 8 ბროშურა;

გამოგონებებისა და რაცი. წინადადებების რაოდენობა – *სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ.* –

“შრომის წარჩინებული” მედალი (1982 წ.); “ღირსების” ორდენი (1999 წ.); ორი “ვერცხლის დიდი მედალი” (2005, 2008 წწ.) დაჯილდოებულია საერთაშორისო ორგანიზაციების “CIJAR” და “ICARDA” მიერ; ნ. ვავილოვის სახელობის მედალი (2013 წ.); აგრარულ დარგში წლის საუკეთესო მეცნიერი (2015).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ფანასკერტელი-ციციშვილის ქ. №6, ბ.143; ტ. 2 36 00 16 (ბინა); 2 94 02 14 (სამ), 593 20 07 93

მოღვაწეობის მიმართულება – მცენარეთა დაცვა.

1.1.2. აკადემიკოსი ჯავახიშვილი ბიჭო ბალაქტიონის-ძე

დაბადების თარიღი – 06.01.1944; *სპეციალობა დიპლომის*

მიხედვით – სატყეო მეურნეობის ინჟინერი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი; სამართალმცოდნე, თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოს-მდივანი;

სამეცნიერო ხარისხი – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 18.02.2000;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 126, მათ შორის

2 სახელმძღვანელო, 3 პროექტი, 19 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა –

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის მიღწევათა გამოგონის ოქროსა და ვერცხლის მედლები (1974 წ.); “შრომითი წარჩინებისათვის” მედალი (1976 წ.); “საპატიო ნიშნის” ორდენი (1982 წ.); “ღირსების” ორდენი (1999 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ფალიაშვილის ქუჩა №64, ბ. 17.

ტ. 2 22 20 47 (ბინა), 2 91 71 65, 2 91 01 14 (სამსახ.), 599 54 99 99.

მოღვაწეობის მიმართულება – აგრარული ეკონომიკა, სატყეო კანონმდებლობა

1.1.3. ქარქაშაძე ნაპოლეონ ირაკლის – ძე

დაბადების თარიღი – 15.05.1935;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სწავლული აგრონომი, ეკონომისტი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე;

სამეცნიერო ხარისხი – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 14.07.1992;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 306, მათ შორის 4 მონოგრაფია, 5 სახელმძღვანელო, 1 ბროშურა;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 1 გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “საპატიო ნიშნის” ორდენი (1955 წ.); საქართველოს უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის სიგელი (1985 წ.); საქართველოს სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი (1985 წ.); “ღირსების” ორდენი (1995 წ.); თეირანის სახ. უნივერსიტეტის დიდი მედალი (1999 წ.) ქ. თეირანი; კალიფორნიის უნივერსიტეტის დიდი მედალი (2001 წ.), ქ. სან-ფრანცისკო; არისტოტელეს მედალი (2002 წ.), საბერძნეთი; “წმინდა ილია მართლის” მედალი (2015);

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, მედეა ჩახავას ქ. № 10, ბ. 11 გ. 2 37-05-50 (ბინა), 577 42 42 97.

მოღვაწეობის მიმართულება – აგრარული ეკონომიკა, მსოფლიო სოფლის მეურნეობა.

1.1.4. ასათიანი რევაზ ნოდარის – ძე

დაბადების თარიღი – 29.10.1951;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ინჟინერ ეკონომისტი, თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი;

დაკავებული თანამდებობა – სოფლის მეურნეობის სამინისტროს პროექტების მართვის სააგენტოს სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსების პროექტის მენეჯერი.

სამეცნიერო ხარისხი – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 16.07.2004;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 80, მათ შორის 4 მონოგრაფია, 4 სახელმძღვანელო;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა –

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “ღირსების” ორდენი (1999 წ.);

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, სიმონ ჩიქოვანის 4/6/8/10-2 სად.ბ. 77. ბინა 2 21 34 38, 599 54 00 48.

მოღვაწეობის მიმართულება – აგრარული ეკონომიკა.

1.1.5. ბაღათურიძე ნუზარ შოთას-ძე

დაბადების თარიღი – 22.08.1945;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – საკონსერვო მრეწველობის ინჟინერ-ტექნოლოგი, საქართველოს სუპეროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ინსტიტუტის დირექტორი; სსმმ აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი;

სამეცნიერო ხარისხი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი

14.07.1992;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 341, მათ შორის 10 მონოგრაფია;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 34 გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – საქართველოს მინისტრთა საბჭოს პირველი პრემია (1982 წ.); სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის მიღწევათა გამოფენის ვერცხლის მედალი (1985 წ.); “ღირსების” ორი ორდენი (1999, 2013 წწ.); აგრარულ დარგში წლის საუკეთესო მეცნიერი (2015).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, რაზმაძის ქ. №57, ბინა 7,

ტ. 2-22-66 46 (ბინა), 599 43 15 14.

მოღვაწეობის მიმართულება – სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გადამუშავების და შენახვის ტექნოლოგია.

1.1.6. ბუბუშვილი ჯემალ სერბოს-ძე

დაბადების თარიღი – 14.04.1945;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სწავლული ზოტექნიკოსი, საქართველოს ზოტექნიკურ-სავეტერინარო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი;

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, აკადემიკოსი
26.04.2013;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 160, მათ შორის 2 მონოგრაფია, 2 სახელმძღვანელო, 2 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 1 გამოგონება, 1 პატენტი, 1 ჯიშის გამოყვანის ავტორი.

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “ღირსების” ორდენი (2000 წ.);

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, დეპოს ქუჩა №19.

ტ. 2 69 40 24 (ბინა), 577 41 29 23.

მოღვაწეობის მიმართულება – მეცხოველეობა (მებოცვრეობა).

1.1.7. დიდუშულიძე ალექსანდრე კონსტანტინეს-ძე

დაბადების თარიღი – 30.09.1944;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ინჟინერ-ელექტრომექანიკოსი, საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მოწვეული ლექტორი;

სამეცნიერო ხარისხი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 07.09.1995; საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 191, მათ შორის 12 მონოგრაფია, 6 სახელმძღვანელო;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა –

39 გამოგონება, 19 პატენტი;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. - “ღირსების” ორდენი (1999 წ.); საუ-ის “უმაღლესი ჯილდო“ (2013 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, კოსტავას ქუჩა 44, ბ. 18.

ტ. 2 93 28 41 (ბინა), 599 30-56-03.

მოღვაწეობის მიმართულება – სოფლის მეურნეობის ელექტრიფიკაცია.

1.1.8. ვასაძე იუზა შალვას-ძე

დაბადების თარიღი – 27.12.1935;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – აგრონომი-მევენახეობა, მეხილეობა მებოსტნეობა, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი; სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა ტექნოლოგია, საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტი.

დაკავებული თანამდებობა – მევენახეთა, მეღვინეთა და მებაღეთა სამეცნიერო-კვლევითი საწარმოო კავშირის პრეზიდენტი;

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის

აკადემიკოსი 07.09.1995;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 163, მათ შორის 1 წიგნი, 15 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 7 გამოგონება, 5 პატენტი.

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “საპატიო ნიშნის” ორდენი; “საპატიო ნიშნის” მედალი;

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ჭავჭავაძის გამზ. №11, ბ.13,

ტ. 2 23 21 51 (ბინა), 577 40 76 27.

მოღვაწეობის მიმართულება – მეხილეობა

1.1.9. ვაშაგიძე არჩილ აბაჰის-ძე

დაბადების თარიღი – 30.05.1943;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ინჟინერ-ელექტრიკოსი, საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი;

სამეცნიერო ხარისხი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 30.09.2003;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 71;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 1 გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “საპატიო ნიშნის” ორდენი (1980 წ.); “ღირსების” ორდენი (1999 წ.); მედლები და სიგელები.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ.თბილისი, ჭავჭავაძის გამზ. №41, ბ. 36
ტ. 577 799 191; 2 22 53 53;

მოღვაწეობის მიმართულება – სოფლის მეურნეობის ელექტრიფიკაცია.

1.1.10. კაციტაძე ჯემალ ბენიას ძე

დაბადების თარიღი – 26.05.1937;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ინჟინერ-მექანიკოსი, საქართველოს სუპეროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სრული პროფესორი;

სამეცნიერო ხარისხი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 07.09.1995;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 250, მათ შორის 5 მონოგრაფია, 6 სახელმძღვანელო, 1 ლექსიკონი (რუსულ-ქართული);

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 14 გამოგონება, 2 პატენტი;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “ღირსების” ორდენი (1999 წ.); ორჯერ პრემირებული სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის სანიმუშოდ შესრულებისათვის. სომხეთის ეროვნული უნივერსიტეტის ოქროს მედალი ადგილობრივი სამეცნიერო კადრების მომზადებაში განსაკუთრებული დამსახურებისათვის. აგრარულ დარგში წლის საუკეთესო მეცნიერი (2015).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ერწოს ქ. 4 კორპ. 4, ბ. 138.

ტ. 2 61 50 76 (ბინა), 599 10 65 37.

მოღვაწეობის მიმართულება – სოფლის მეურნეობის მექანიზაცია.

1.1.11. კვალიაშვილი ვაჟა რომანის ძე

დაბადების თარიღი –29.08.1936;
სპეციალობა **დიპლომის მიხედვით** – სწავლული აგრონომი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;
დაკავებული თანამდებობა –
სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;
სამეცნიერო წოდება – სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 26.04.13.
მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 114; მათ შორის 1 წიგნი და 6 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 3 პატენტი;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – ნ. ვავილობის სახ. საიუბილეო მედალი.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ვაჟა-ფშაველას გამზირი მე-V კვარტალი, კორპ. 1 ბ. 35 ტ. 2 32 10 28 (ბინა), 593 51 15 37.

მოღვაწეობის მიმართულება – ვაზისა და ხეხილის სელექცია.

1.1.12. კოლუაშვილი პაატა პეტრეს ძე

დაბადების თარიღი –05.09.1956;
სპეციალობა **დიპლომის მიხედვით** – სოფლის მეურნეობის ეკონომისტი-ორგანიზატორი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;
დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, საინჟინრო ეკონომიკის დეპარტამენტის პროფესორი;
სამეცნიერო ხარისხი – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი;
სამეცნიერო წოდება – სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი, 03.12.2015
მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 260, მათ შორის 7

მონოგრაფია, 5 სახელმძღვანელო;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა –

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “ღირსების ორდენი”; აკაკი წერეთლის პრემია (1995 წ.); 2014 წლის საუკეთესო მეცნიერის წოდება აგრარული ეკონომიკის დარგში.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი. ზაქარიაძის ქ. №8. ბ. 35. ტ. 2 39 97 75 (ბინა), 597 33 34 75.

მოღვაწეობის მიმართულება – აგრარული ეკონომიკა.

1.1.13. კუნჭულია თამაზ პასილის ძე

დაბადების თარიღი – 01.07.1935;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სწავლული აგრონომი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის მრჩეველი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის მთავარი სპეციალისტი;

სამეცნიერო ხარისხი – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 26.04.13.

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 177, მათ შორის 6 მონოგრაფია;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 2 გამოგონება;

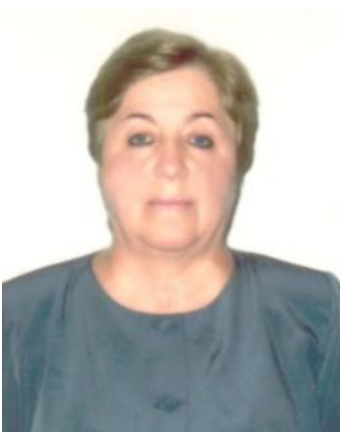
სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “ღირსების” ორდენი (2000 წ.);

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისის, საბურთალოს ქ. 35. I სად. ბინა 15;

ტ. 2 38 29 28 (ბინა), 599 50 38 16;

მოღვაწეობის მიმართულება – აგრარული ეკონომიკა.

1.1.14. მარბველაშვილი გობოლა ნიკოლოზის ასული

დაბადების თარიღი – 22.09.1939;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სწავლული აგრონომი, საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი;

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 07.09.1995;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 122 შრომა, მათ შორის 2 მონოგრაფია, 2 წიგნი, 8

სახელმძღვანელო;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 3 რაციონალიზატორული წინადადება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “შრომითი მამაცობისათვის” მედალი (1970 წ.); – “ღირსების” ორდენი (2002 წ.);

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ყაზბეგის გამზირი №8, ბ. 21;

ტ. 2 38 61 34 (ბინა), 599 63 14 61.

მოღვაწეობის მიმართულება – აგროქიმია-ნიადაგმცოდნეობა

1.1.15. მახარობლიძე რევაზ მეთოღეს ძე

დაბადების თარიღი – 22.08.1936;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ინჟინერ-მექანიკოსი, საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სრული პროფესორი; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი;

სამეცნიერო ხარისხი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 14.07.1992;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 360, მათ შორის 22 მონოგრაფია და 4 სახელმძღვანელო, 4 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 71 გამოგონება.

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “საბჭოთა კავშირის გამოგონებელი” სამკერდე ნიშანი; “ღირსების” ორდენი (1999 წ.); საქართველოს რესპუბლიკის მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი (1994 წ.); 2006 წლის საუკეთესო მეცნიერის ვერცხლის მედალი.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, გურამიშვილის გამზირი №5ბ, ბ. 65;

ტ. 2 61 00 26(ბინა), 599-53-52-82.

მოღვაწეობის მიმართულება – სოფლის მეურნეობის მექანიზაცია.

1.1.16. ნანიტაშვილი თენგიზ სერბოს ძე

დაბადების თარიღი – 04.06.1928;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ყურძნის გადამამუშავების ტექნოლოგი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების პროდუქტების დეპარტამენტის მთავარი მეცნიერ-კონსულტანტი;

სამეცნიერო ხარისხი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 07.09.1995;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 192, მათ შორის 1 მონოგრაფია;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 7 გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – ორი “საპატიო ნიშნის” ორდენი; მედლები.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, პეკინის ქუჩა №10, ბ. 22,

ტ. 2 33 27 37 (ბინა), 591.01.56.93 მოღვაწეობის მიმართულება – სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების გადამამუშავების და შენახვის ტექნოლოგია.

1.1.17. ონიანო ჯუმბერ ილიას ძე

დაბადების თარიღი –15.06.1928;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – მევენახე, მეხილე და მებოსტნე, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა –

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 26.04. 2013.

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 194, მათ შორის 3 მონოგრაფია;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული

წინადადებების რაოდენობა – 1 გამოგონება, 47 რაც. წინადადება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – დოკუჩაევის სახელობის დიდი მედალი (1982 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, გოძიაშვილის II შესახვევი №15, ბინა .3; ტ. 2 52 49 61 (ბინა), 5 58 58 48 67.

მოღვაწეობის მიმართულება –ნიადაგმცოდნეობა.

1.1.18. პაპუნძიშვილი გურამ რაფაელის ძე

დაბადების თარიღი –02.04.1944;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – მეღვინეობის ინჟინერ-ტექნოლოგი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა –**ბათუმის** შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აგრარული და მემბრანული ტექნოლოგიების სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერ-თანამშრომელი;

სამეცნიერო ხარისხი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 26.04. 2013;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა–162, მათ შორის 10 მონოგრაფია, 2 რეკომენდ.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 12 გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის მიღწევათა გამოვენახე წარდგენილი სასმელი “არომატული”-“ვერცხლის” მედალი (1988 წ.); კალიფორნიის შტატის ქ. დევისის საპატიო მოქალაქე (2001 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. ბათუმი, 26 მაისის ქ. №10/12. ბინა 63, ტ. 2 7 50 21 (ბინა), 599 50 61 25;

მოღვაწეობის მიმართულება – სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების გადამამუშავების და შენახვის ტექნოლოგია.

1.1.19. ტყემალაძე გურამ შოთას ძე

დაბადების თარიღი – 25. 04. 1941.

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ქიმიკოსი, თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

დაკავებული თანამდებობა – სრული პროფესორი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი; პროფესორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი;

სამეცნიერო ხარისხი – ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი.

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი, 05.08.2014.

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 117, მათ შორის 6 სახელმძღვანელო, 1 ენციკლოპედიური ლექსიკონი;

სახელმწიფო ჯილდოები – "ღირსების" ორდენი, (2002 წ.); აგრარულ დარგში წლის საუკეთესო მეცნიერი (2015 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ხოშტარიას ქუჩა № 36. ტელ. 222-77-16 (ბინა) 599-94-15-41 (მობ.)

მოღვაწეობის მიმართულება – ბიოქიმია, ბიოტექნოლოგია.

1.1.20. ქეშელაშვილი ომარ ბრიზოლის ძე

დაბადების თარიღი – 14.08.1941;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სწავლული აგრონომი, კვალიფიკაცია ეკონომისტ-ორგანიზატორი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი; აკადემიური დეპარტამენტის მთავარი სპეციალისტი; ფერმერთა და სოფლის მეურნეობის სპეციალისტთა კვალიფიკაციის ამაღლების სასწავლო ცენტრის ხელმძღვანელი;

სამეცნიერო ხარისხი – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 07.09.1995;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 725, მათ შორის 40 მონოგრაფია, 9 სახელმძღვანელო; 98 ბროშურა.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა –

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – საქართველოს მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის პირველი პრემიის ლაურეატი (1983 წ.); საკავშირო სამეცნიერო-ეკონომიკური საზოგადოების კონკურსის III ხარისხის პრემიის ლაურეატი (1983 წ.); საზოგადოება "ცოდნის" მედალი – აქტიური მუშაობისათვის (1987 წ.); "ღირსების" ორდენი (1999 წ.); სსმმ აკადემიის 2013 წლის აგრარულ სფეროში საუკეთესო მეცნიერის წოდება – ეკონომიკის დარგში.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, თ. აბულაძის ქ. №32, სადარბაზო"პ". ბ.19.

ტ. 43-43-98 (ბინა), 599 22 75 50.

მოღვაწეობის მიმართულება – აგრარული ეკონომიკა

1.1.21. **ყურაშვილი თენგიზ კონსტანტინეს ძე**

დაბადების თარიღი –22.03.1948;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ვეტერინარი ექიმი, საქართველოს ზოოტექნიკურ-სავეტერინარო სასწავლო-კვლევითი ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სავეტერინარო მედიცინის ინსტიტუტის დირექტორი;

სამეცნიერო ხარისხი – ვეტერინარიის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 26.04. 2013;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 239, მათ შორის 6

სახელმძღვანელო;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა –

15 გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის მიღწევათა გამოფენის ბრინჯაოს მედალი და ფულადი პრემია (1982 წ.); “ღირსების” ორდენი (2000 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ნუცუბიძის მე-II მ/რ-ნი, I კვარტ. კორპ II. ბინა 20. ტ. 2 31 48 18 (ბინა), 599 58 55 16;

მოღვაწეობის მიმართულება –ვეტერინარია

1.1.22. **შაფაძიძე ელგუჯა ღვინთაძის-ძე**

დაბადების თარიღი –20.05.1942;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ინჟინერ-მექანიკოსი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი;

სამეცნიერო ხარისხი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი, 03.12.2015;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 220, მათ შორის 5 მონოგრაფია, 6 სახელმძღვანელო, 8 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა –10 გამოგონება, 7 პატენტი, 6 რაციონალიზატორული წინადადება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – მედალი “შრომის ვეტერანი” (1988 წ.), “წლის ინჟინრის” საპატიო წოდება (2007 წ.). “ღირსების” ორდენი (1999 წ.);

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, პეტრიაშვილის ქუჩა №13, ბინა 4, ტ. 2 23 02 93 (ბინა), 577 71 17 75;

მოღვაწეობის მიმართულება– სოფლის მეურნეობის მექანიზაცია; მეაბრეშუმეობის მექანიზაცია.

1.1.23. ჩაბელიშვილი რევაზ ბიორბის ძე

დაბადების თარიღი –28.08.1937;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სატყეო მეურნეობის ინჟინერი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა –

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 07.09.1995;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 151, მათ შორის 3 მონოგრაფია, 11 სახელმძღვანელო; 1 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა –სახელმწიფო

ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – გარემოს დაცვის სფეროში აკადემიკოსი

თ. დავითაიას სახელობის პრემია; საქართველოს დამსახურებული მეტყევე (1999 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ფალიაშვილის ქ. 82, ბინა 19;

ტელ. 2 23 28 74 (ბინა), 599 93 96 00.

მოდვაწეობის მიმართულება–მეტყევეობა.

1.1.24. ჩანჭელაიანი ზაურ შორაიას ძე

დაბადების თარიღი –15.12.1948;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – აგროქიმიკოს-ნიადაგმცოდნე, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ნიადაგის ნაყოფიერების კვლევის სამსახურის უფროსი.

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 14.03.2003;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 142;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 2 გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. –

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ჩიქოვან-ბაღანჩივადის ქ. №22, ბინა 30; ტელ. 2 33-36-02 (ბინა), 593 32 00 21.

მოდვაწეობის მიმართულება –რადიოლოგია-ეკოლოგია.

1.1.25. ჩხარტიშვილი ნოდარ სიმონის ძე

დაბადების თარიღი –17.09.1930;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სწავლული აგრონომი, მევენახე-მეხილე-მეპოსტნე, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – ი. გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი;

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 07.09.1995;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 226, მათ შორის 4 წიგნი, 10 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 15 გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – ყაზახეთის სსრ ყარაგანდის ოლქის ალკ კომიტეტის საპატიო სიგელი; საქართველოს ალკ კომიტეტი საპატიო სიგელი; “შრომითი მამაცობისათვის” მედალი (1976 წ.); “საპატიო ნიშნის” ორდენი (1980 წ.); უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელი (1980წ.). საქართველოს ეკლესიის უმაღლესი ჯილდო “წმინდა გიორგის” ოქროს ორდენი (2014წ.), შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდის “მადლობის სიგელი” (2015წ.), საქართველოს დამსახურებული მეღვინის საპატიო წოდება (2016)

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ.თბილისი, ვაჟა ფშაველას გამზ. №95 კორპ 2, ბინა 10; ტ. 2 32 31 13 (ბინა), 599 51 88 58.

მოდვაწეობის მიმართულება –მევენახეობა.

1.1.26. ცაბურიშვილი ბიჭო ნიკოლოზის-ძე

დაბადების თარიღი –10.10.1928;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სწავლული აგრონომი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა –

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 26.04.2013;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 127, მათ შორის 3 მონოგრაფია, 6 სახელმძღვანელო, 27 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 1 ჯიშის ავტორი (1986

წ.);

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – საკავშირო სასოფლო-სამეურნეო გამოგონაში მონაწილეობა და ბრინჯაოს მედალი (1974 წ.); რესპუბლიკისათვის საკვები კულტურების აგროწესების მომზადება და გამოცემა,

ფულადი პრემია (1975 წ.); საქართველოს მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის პირველი ხარისხის პრემია (1984 წ.); “ღირსების” ორდენი (1999 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, დიდი დილომი, გ. ბრწყინვალეს ქ. 41, ბინა 64; ტელ. 2 53 39 61 (ბინა), 5 99 63-12-34.

მოღვაწეობის მიმართულება – აგრონომია (საკვებწარმოება).

1.1.27. ცანაშა ვალერიან პეტრეს-ძე

დაბადების თარიღი – 25.02.1935;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – აგროქიმიკოს-ნიადაგმცოდნე, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ჩაის და სუბტროპიკული კულტურების ინსტიტუტის ლაბორატორიის გამგე;

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, აკადემიკოსი 07.09.1995;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 207, მათ შორის 3 მონოგრაფია, 1 სახელმძღვანელო;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული

წინადადებების რაოდენობა – 6 გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “შრომის წითელი დროშის” ორდენი, “ღირსების” ორდენი (1999 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. ოზურგეთი, ანასეული, მეცნიერების ქ. №21, ბინა 12; ტელ. 6 45 38 (ბინა), 599 53 22 25.

მოღვაწეობის მიმართულება – ჩაი და ციტრუსები.

1.1.28. ცაიტიშვილი ზურაბ მიხეილის ძე

დაბადების თარიღი – 31.01.1941;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სასურსათო პროდუქტების ტექნოლოგი, საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი;

სამეცნიერო ხარისხი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი 27.02.1997;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 65, მათ შორის 2 წიგნი;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 1 პატენტი, 17 რაციონალიზატორული წინადადება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “ღირსების” ორდენი (2001 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, დები იშხნელების №4, ბ.3. ტ.2 37 18 52; 577 57 77 71.

მოღვაწეობის მიმართულება – მეცხოველეობის პროდუქტების გადამუშავების ტექნოლოგია.

1.1.29. ჯალაბანიძე შოთა ივანეს-ძე

დაბადების თარიღი – 21.05.1933;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ინჟინერ-მექანიკოსი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო მიმართულებების კონსულტანტი;

სამეცნიერო ხარისხი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმ აკადემიის აკადემიკოსი 16.07.2004;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 253, მათ შორის 2 მონოგრაფია, 14 წიგნი, 1 ლექსიკონი;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 10 გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – ოთხი ორდენი, მათ შორის “მეგობრობის” და “ღირსების”; ორი მედალი; ორი საპატიო ნიშანი; საქართველოს დამსახურებული ინჟინერი და სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგში; სსმ აკადემიის 2013 წლის აგრარულ სფეროში საუკეთესო მეცნიერის წოდება – აგროსაინჟინრო დარგში.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ს.ცინცაძის ქ. №10, ბინა 37, ტ. 2 37 06 07 (ბინა), 593 36 48 24;

მოღვაწეობის მიმართულება – სოფლის მეურნეობის მექანიზაცია.

1.1.30. ჭითანაშა ნოდარ ამბროსისი-ძე

დაბადების თარიღი – 10.03.1936;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ინჟინერ-მშენებელი, საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს

დ. აღმაშენებლის უნივერსიტეტის სრული პროფესორი;

სამეცნიერო ხარისხი – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – სსმ აკადემიის აკადემიკოსი 27.02.1997;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 113, მათ შორის 12 მონოგრაფია;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული

წინადადებების რაოდენობა –

17 რაციონალიზატორული წინადადება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “შრომის წითელი დროშის” ორი ორდენი (1973 წ. და 1975 წ.); აგრარულ სფეროში წლის საუკეთესო მეცნიერი (2015)-ეკონომიკის დარგში.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, ატენის ქ. 16, ტ. 2 23 37 53 (ბინა), 593 67 64 16.

მოღვაწეობის მიმართულება – აგრარული ეკონომიკა.

1.1.31. ჯაბნიძე რეზო ხასანის-ძე

დაბადების თარიღი –18.01.1954;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სუბტროპიკული მეურნეობის სწავლული აგრონომი, საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული პროფესორი, სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარე;

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი, 03.12.2015;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 206, მათ შორის 4 სახელმძღვანელო და 3 წიგნი,8 მონოგრაფია,7 რეკომენდ.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – ოთხი; **სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ.** - – “ღირსების” ორდენი (1999 წ.); აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს საპატიო სიგელი (2000 წ.); იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სიგელი; ხელვაჩაურის რაიონის საპატიო მოქალაქის წოდება; ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საუკეთესო პროფესორის წოდება;

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. ბათუმი, ბაგრატიონის 140, ბ.25.

ტელ. 577-17-97-58, 555-12-64-58

მოღვაწეობის მიმართულება– აგრონომია (ჩაი და ციტრუსები).

1.2. აკადემიის წევრ-კორესპონდენტები

1.2.1 თურმანიძე თამაზ ივანეს-ძე

დაბადების თარიღი –04.09.1932;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სწავლული აგრონომი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა –

სამეცნიერო ხარისხი – გეოგრაფიის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი 15.07.1992;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 204, მათ შორის 3 მონოგრაფია;
გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 1
გამოგონება;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. - “ღირსების” ორდენი
(2000 წ.).

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ.თბილისი, ს.ცინცაძის ქ.№64, ბინა 36;
ტელ. 2 38 61 32 (ბინა), 591 17 04 96.

მოღვაწეობის მიმართულება– აგრონომია (ეკოლოგია)

12.2. ლიპარტელიანი ოთარ ანტონის–ძე

დაბადების თარიღი –05.12.1932;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – სწავლული
აგრონომი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო
ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს სოფლის
მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი
ცენტრის მარცვლეული კულტურების სამსახურის
მთავარი სპეციალისტი;

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის
წევრ-კორესპონდენტი 15.04.1994;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 186, მათ შორის
4 მონოგრაფია, 1 სახელმძღვანელო; 12 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა –
19 გამოგონება, 1 პატენტი.

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – საქართველოს
მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის პირველი ხარისხის დიპლომი და
ფულადი პრემია (1983 წ.); საქართველოს სახელმწიფო პრემია მეცნიერებაში (1986 წ.);
“ღირსების” ორდენი (1999 წ.). საპატიო სიგელი (2002 წ.); სსმმ აკადემიის 2013 წლის
აგრარულ სფეროში საუკეთესო მეცნიერის წოდება – აგრონომიულ დარგში.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – მცხეთა, სოფ. სელექცია,

ტელ. 599 10 51;

მოღვაწეობის მიმართულება– აგრონომია (ერთწლოვანი კულტურების სელექცია,
გენეტიკა).

1.2.3. ნიკოლეიშვილი ბიორბი ვასილის-ძე

დაბადების თარიღი – 30.12.1930;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – აგრონომ-ეკონომისტი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი;

დაკავებული თანამდებობა –

სამეცნიერო ხარისხი – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი 07.09.1995;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 169, მათ შორის 13 მონოგრაფია, 3 სახელმძღვანელო, 5 რეკომენდაცია.

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა – 5 გამოგონება, 2 პატენტი,

2 ჯიშის ავტორი;

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – “ღირსების” ორდენი (1999 წ.); ორი მედალი.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, რ. ერისთავის ქუჩა №3. ბინა 6, 599 56 58 84;

მოღვაწეობის მიმართულება – აგრარული ეკონომიკა, მეაბრეშუმეობა.

1.2.4. აბაღეშიძის საპატიო აბაღეშიძოსი ურუშაძე თენგიზ თედორეს- ძე

დაბადების თარიღი – 14.01.1940;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – მეტყვევ ინჟინერი, საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი; თბილისის უცხო ენების სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტი- ინგლისური ენის სპეციალისტი;

დაკავებული თანამდებობა – საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სრული პროფესორი; საუ-ს მ. საბაშვილის ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიის და მედიორაციის ინსტიტუტის დირექტორი;

სამეცნიერო ხარისხი – ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი;

სამეცნიერო წოდება – პროფესორი, სსმმ აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი 10.01.1991; საქართველოს

მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო აკადემიკოსი 03.12.2015;

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 406, მათ შორის 41 მონოგრაფია, 20 სახელმძღვანელო;

გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების რაოდენობა –

სახელმწიფო ჯილდო(ები), დამსახურების წოდებები და ა.შ. – ვ. ვილიამსის სახ. პრემია (1991 წ.); საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის “უმაღლესი ჯილდო” 2013 წ. აგრარულ სფეროში წლის საუკეთესო მეცნიერი (2015) – ნიადაგმცოდნეობის მიმართულებით.

ბინის მისამართი, ტელეფონი – ქ. თბილისი, მ. ალექსიძის № 1, ბინა 23,

ტელ. 2 10 20 05 (ბინა), 599 58 25 41.

მოღვაწეობის მიმართულება – აგრონომია (ნიადაგმცოდნეობა).

1.3.1. ბიოგრაფია ანატოლი ანზორის-ძე

დაბადების თარიღი – 14.07.1969;

სპეციალობა დიპლომის მიხედვით – ხორცისა და ხორცის პროდუქტების ტექნოლოგი-ზოოინჟინერი, საქართველოს სახელმწიფო ზოოტექნიკურ-სავეტერინარო სასწავლო-კვლევითი ინსტიტუტი.

დაკავებული თანამდებობა: საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, ადმინისტრაციული დეპარტამენტის უფროსი.

სამეცნიერო ხარისხი – სოფლის მეურნეობის დოქტორი

მეცნიერული შრომების რაოდენობა – 50, მათ შორის 1 წიგნი, 5 ბროშურა.

ბინის მისამართი, ტელეფონი: ქ. თბილისი, წალენჯიხის ქ. #21; ტელ. 2 94 13 20 (სამს) 2 78 72 83 (სახლი)

მოდერნიზაციის მიმართულება: მეცხოველეობა (მეფრინველეობა), ნადირობის საფუძვლები, სამონადირეო მეურნეობები და ფაუნა.

თავი 2. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭო

2.1 აკადემიური საბჭოს შემადგენლობა

1. ალექსიძე გურამი – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი;
2. ჯაფარიძე ბიძი – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი;
3. ქარქაშაძე ნაპოლეონი – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი;
4. ბაღათურიძე ნუზუარი – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი, აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, სსმმ აკადემიის აკადემიკოსი;
5. ბიოგრაფია ანატოლი - აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, ადმინისტრაციული დეპარტამენტის უფროსი, სოფლის მეურნეობის აკადემიური დოქტორი;
6. გუგუშვილი ჯემალი – აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და

- საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების
აკადემიკოს-მდივანი, აკადემიკოსი;
7. **კუნჭულია თამაზი** – აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის მთავარი
სპეციალისტი, საქართველოს სოფლის
მეურნეობის მინისტრის მრჩეველი, სსმ
აკადემიის აკადემიკოსი;
8. **მარგველაშვილი ბობოლა** – აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო
განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი,
სსმ აკადემიის აკადემიკოსი;
9. **მახაროვლიძე რევაზი** – აკადემიის აგროსაინჟინრო სამეცნიერო
განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი,
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის
სრული პროფესორი, სსმ აკადემიის
აკადემიკოსი;
10. **უჯმაჯურიძე ლევანი** - საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს
სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორი,
სოფლის მეურნეობის აკადემიური დოქტორი;
11. **პაპუნძე ბურაბი** – ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის აგრარული და მემბრანული
ტექნოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი
ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერ-თანამშრომელი,
სსმ აკადემიის აკადემიკოსი;
12. **ქეშელაშვილი ომარი** – აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის მთავარი
სპეციალისტი, ფერმერთა და სპეციალისტთა
კვალიფიკაციის ამაღლების სასწავლო ცენტრის
ხელმძღვანელი, აკადემიის ეკონომიკის
სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-
მდივანი, სსმ აკადემიის აკადემიკოსი;
13. **შაფაძე ელბუჯა** – აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი,
სსმ აკადემიის აკადემიკოსი;
14. **ჩაბელიშვილი რევაზი**– საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი;
15. **ჩხარტიშვილი ნოდარი** – ი. გოგებაშვილის თელავის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის პროფესორი, სსმ აკადემიის
აკადემიკოსი;
16. **ცანავა ვალერიანი** – საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ჩაის და
სუბტროპიკული კულტურების ინსტიტუტის
ლაბორატორიის გამგე, სსმ აკადემიის
აკადემიკოსი;
17. **ცქიტიშვილი ზურაბი**– აკადემიის სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო
განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, სსმ
აკადემიის აკადემიკოსი.

**2.2. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის
აკადემიური საბჭოს 2016 წლის სამუშაო გეგმა**

№	აკადემიურ საბჭოზე განსახილველი საკითხები	განხილვის დრო	სამეცნიერო განყოფილება, მომსახურებელი (მომსახურებლები)
1	2	3	4
1	აკადემიის მიერ 2015 წელს ჩატარებული მუშაობის შესახებ	იანვარი	აკადემიის პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გურამ ალექსიძე; აკადემიის ვიცე პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე
2	აკადემიის 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმისა და ჩასატარებელი ღონისძიებების შესახებ	იანვარი	აკადემიის ვიცე პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე
3	აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2015 წელს ჩატარებული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ;	იანვარი	აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი გოგოლა მარგველაშვილი
1	2	3	4
4	აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2015 წელს ჩატარებული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ;	იანვარი	აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ჯემალ გუგუშვილი
5	აკადემიის აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2015 წელს ჩატარებული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ;	იანვარი	აკადემიის აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი რევაზ მახარობლიძე
6	აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამამუშავების სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2015 წელს ჩატარებული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ;	იანვარი	აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ნუგზარ ბალათურია
7	აკადემიის სურსათის უვნებლობის	იანვარი	აკადემიის სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო

	სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2015 წელს ჩატარებული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ;		განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ზურაბ ცქიტიშვილი
8	აკადემიის ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2015 წელს ჩატარებული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ;	იანვარი	აკადემიის ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი
9	აკადემიის 2015 წლის ფინანსური საქმიანობის ანგარიში და 2016 წლის ბიუჯეტის შესახებ	თებერვალი	აკადემიის მთავარი ბუღალტერი ნინო სოზიაშვილი
10	აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარის ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ	თებერვალი	აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე აკადემიკოსი ნაპოლეონ ქარქაშაძე
11	მეცნიერების დარგში მოსაწოდებლობის გადიდებისა და რენტაბელობის შენარჩუნების ღონისძიებების შესახებ	მარტი	აკადემიკოსი გურამ პაპუნძე
12	აკადემიის სამეცნიერო ჟურნალ "მოამბის" მიერ 2015 წელს გაწეული საქმიანობის შესახებ	მარტი	აკადემიის სამეცნიერო ჟურნალ "მოამბის" მთავარი რედაქტორი, აკადემიის პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გურამ ალექსიძე; სამეცნიერო ჟურნალ "მოამბის" პასუხისმგებელი მდივანი მიხეილ შუბითიძე;
13	აკადემიის საინფორმაციო-სარეკლამო ბიულეტენის "აკადემიის მაცნეს" მიერ 2015 წელს გაწეული საქმიანობის შესახებ	მარტი	აკადემიის საინფორმაციო-სარეკლამო ბიულეტენის "აკადემიის მაცნეს" რედაქტორი, აკადემიის ვიცე პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; გაზეთ "მაცნეს" რედაქტორის მოადგილე, აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე;
14	აკადემიის მიერ 2015 წელს გამოცემული რეკომენდაციების, აგროწესების, ინსტრუქციების, ბუკლეტების, ბროშურების და სხვა ბეჭდვითი და ელექტრონული სამეცნიერო-საინფორმაციო გამოცემების მდგომარეობისა და	მარტი	აკადემიის ვიცე პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე;

	სამომავლო პერსპექტივების შესახებ.		
15	აკადემიის ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ;	მარტი	აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების აკადემიკოს მდივნები აკადემიის ეროვნული კოორდინატორები
16	აკადემიის მიერ საერთაშორისო და ადგილობრივ პარტნიორ ორგანიზაციებთან გაფორმებული მემორანდუმების შესრულების მიმდინარეობის შესახებ	აპრილი	აკადემიის ვიცე პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე;
17	აკადემიის მუდმივმოქმედი გამოფენის ორგანიზაციის სრულყოფის ღონისძიებების შესახებ	აპრილი	აკადემიის ვიცე პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე;
18	ინფორმაცია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებების და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის 2015 წლის სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ	აპრილი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებების და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის დეკანი დოქტორი გიგა ქვარცხავა
19	ინფორმაცია საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ;	აპრილი	სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის დირექტორი სოფლის მეურნეობის დოქტორი ლევან უჯმაჯურიძე
20	ინფორმაცია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის	აპრილი	საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის რექტორი დოქტორი ლაშა გოცირიძე

	პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ;		
21	ინფორმაცია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ;	აპრილი	აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ინსტიტუტის დირექტორი აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია
22	ინფორმაცია ქუთაისის აკ. წერეთლის უნივერსიტეტის აგრონომიული ფაკულტეტის მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ;	აპრილი	აკ.წერეთლის უნივერსიტეტის რექტორის მოადგილე სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი როლანდ კოპალიანი
23	ინფორმაცია მსოფლიოში გავრცელებული საქართველოსათვის საშიში ცხოველთა ინფექციური დაავადებებისა და მათ წინააღმდეგ გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებების შესახებ	მაისი	აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი
24	ადგილწარმოშობის დასახელების მაღალხარისხოვანი ღვინოების წარმოების სანედლეულო ბაზის რეგულაციისა და ახალი მიკროზონების აგროკლიმატური საზღვრების დაზუსტების შესახებ	ივნისი	აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი სოფლის მეურნეობის დოქტორი დავით მალრაძე
25	ინფორმაცია გენმოდიფიცირებული ორგანიზმებისა და პროდუქტების მავნებლობის შესახებ	ივლისი	აკადემიკოსი გურამ ტყემალაძე
26	კლიმატის ცვლილებებით განპირობებული გვაღებებისა და გაუდაბნოების პროცესების მონიტორინგის შესახებ	სექტემბერი	აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი თამაზ თურმანიძე
27	სასუქების მნიშვნელობის შესახებ ნიადაგის ნაყოფიერების ამაღლების საკითხებში	ოქტომბერი	აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი გოგოლა

			მარგველაშვილი
28	რძე და რძის პროდუქტებში მიკრობიოლოგიური დაბინძურების პოტენციური საფრთხეებისა და მისი აღმოფხვრის ღონისძიებების შესახებ	ნოემბერი	სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი ზურაბ ციტიშვილი
29	აკადემიის აკადემიური საბჭოს დადგენილების " მეაბრეშუმეობის საკვები ბაზის, პარკის წარმოების და კუსტარული რეწვის ეტაპობრივი აღდგენა ხონის რაიონში" საინვესტიციო პროექტის განხორციელების მდგომარეობის შესახებ	დეკემბერი	აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე
30	აკადემიის წევრთა ინფორმაციები მათი სამეცნიერო მიმართულებებისა, საანგარიშო პერიოდში ჩატარებული მუშაობის შესახებ	პერიოდულად	აკადემიის წევრები, სამეცნიერო განყოფილებების აკადემიკოს მდივნები, აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე, სწავლული მდივნები

2.3. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიურ საბჭოზე 2016 წელს განხილული საკითხები

პირველ კვარტალში სულ მოსმენილი და განხილული იქნა 17 საკითხი. მათ შორის:

- აკადემიის 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმისა და ჩასატარებელი ღონისძიებების შესახებ. მომხსენებლები: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე.
- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს დებულებისა და შემადგენლობის დამტკიცების შესახებ. მომხსენებლები: აკადემიის პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გურამ ალექსიძე; აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე, აკადემიკოსი ნაპოლეონ ქარქაშაძე.
- ხეხილის მოვლა-მოყვანის თანამედროვე ტექნოლოგიების შესახებ. მომხსენებელი: აკადემიკოსი იუზა ვასაძე.
- ვენახის მოვლა-მოყვანის თანამედროვე ტექნოლოგიების შესახებ. მომხსენებელი: აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი.
- აკადემიის 2015 წლის ფინანსური საქმიანობის ანგარიში და 2016 წლის ბიუჯეტის შესახებ; მომხსენებელი: აკადემიის მთავარი ბუღალტერი ნინო სოზიაშვილი.

- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ გამოცხადებულ კონკურსში 2015 წელს აგრარულ დარგში საუკეთესო ფუნდამენტალური, საგანმანათლებლო და გამოყენებითი ხასიათის ნაშრომის გამოვლენის შესახებ. მომხსენებელი: საკონკურსო-საექსპერტო კომისიის თავმჯდომარე, აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი.
- აკადემიის მიერ 2015 წელს გამოცემული რეკომენდაციების, აგროწესების, ინსტრუქციების, ბუკლეტების, ბროშურების და სხვა ბეჭდვითი და ელექტრონული სამეცნიერო-საინფორმაციო გამოცემების მდგომარეობისა და სამომავლო პერსპექტივების შესახებ. მომხსენებლები: აკადემიის ვიცე პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე;
- აკადემიის სტრუქტურაში გამომცემლობა “აგროს” შექმნის შესახებ. მომხსენებელი: აკადემიის პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გურამ ალექსიძე;
- აკადემიის ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ.
მომხსენებლები: აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების აკადემიკოს მღივნები, აკადემიის ეროვნული კოორდინატორები.

მეორე კვარტალში სულ მოსმენილი და განხილული იქნა 13 საკითხი. მათ შორის:

- საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის 2015 წლის სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ; მომხსენებელი: საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებების და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის დეკანი დოქტორი გიგა ქვარცხავა;
- საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ინსტიტუტის 2015 წლის სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ; მომხსენებელი: აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მღივანი, ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ინსტიტუტის დირექტორი, აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია;
- აკადემიის მიერ პარტნიორ ორგანიზაციებთან გაფორმებული მემორანდუმების შესრულების მიმდინარეობის შესახებ. მომხსენებლები: აკადემიის ვიცე პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე;
- აკადემიის მუდმივმოქმედი გამოფენის საორგანიზაციო საკითხების შესახებ. მომხსენებლები: აკადემიის ვიცე პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე;

- აგრარულ დარგში წლის საუკეთესო ფუნდამენტური, გამოყენებითი და საგანმანათლებლო ხასიათის ნაშრომისათვის პრემიის მინიჭების დებულების დამტკიცება. მომხსენებელი: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გ. ჯაფარიძე;
- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ადმინისტრაციული შენობის მარცხენა ფლიგელში გამარტივებული ელექტრონული ტენდერით სარემონტო-სამონტაჟო სამუშაოების სახელმწიფო შესყიდვის განხორციელების შესახებ.
მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ა. გიორგაძე.

მესამე კვარტალში სულ მოსმენილი და განხილული იქნა 10 საკითხი. მათ შორის:

- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის, აკადემიკოს გურამ ალექსიძის ინფორმაცია საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრთან ბატონ ალექსანდრე ჯეჯელავასთან შეხვედრის შედეგების შესახებ.
- ინფორმაცია “ საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის “ შესახებ კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე. მომხსენებელი: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე;
- საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის” მოსამზადებელი ღონისძიებების შესახებ.
მომხსენებლები: საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გურამ ალექსიძე; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე; აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე.
- სოფლის მეურნეობის განვითარების ხედვა ტელეკომპანია “საფერავის” თვალით. მომხსენებელი: დოქტორი დ. კოსტარიოვი.

განხილულ ცალკეულ საკითხებზე, რეკომენდაციებზე სათანადო რეაგირებისათვის ეცნობოდა ზემდგომ ორგანოებს.

მეოთხე კვარტალში სულ მოსმენილი და განხილული იქნა 14 საკითხი. მათ შორის:

- ინფორმაცია ევროპის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიების მე-9 გენერალური ასამბლეის შესახებ (პარიზი, საფრანგეთი)
მომხსენებელი: აკადემიის პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გ. ალექსიძე
- ინფორმაცია კორეის რესპუბლიკაში აგრობიომრავალფეროვნების ცენტრში მივლინების შედეგების შესახებ.
მომხსენებელი: აკადემიის პრეზიდენტის თანაშემწე, დოქტორანტი

თ. ეპიტაშვილი

- სასუქების როლი ნიადაგის ნაყოფიერების შენარჩუნება – ამაღლებაში.

მომხსენებელი: აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების

აკადემიკოს-მდივანი, აკადემიკოსი გ. მარგველაშვილი

- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში სატყეო საქმის

სამეცნიერო განყოფილების შექმნის შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი აკადემიკოსი გ. ჯაფარიძე

- აგრარულ დარგში საუკეთესო ფუნდამენტური, გამოყენებითი და საგანმანათლებლო ხასიათის ნაშრომისათვის 2016 წლის პრემიის მინიჭებისათვის საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ კონკურსის გამოცხადების შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი,

აკადემიკოსი ე.შაფაქიძე

- აგრარულ დარგში ექსპერტის წოდების მიმნიჭებელი კომისიის შექმნისა და აგრარიკოს მეცნიერთა ჯგუფისათვის ექსპერტის წოდების მინიჭების შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გ. ჯაფარიძე

- სასოფლო-სამეურნეო მედიორაციის მდგომარეობისა და მისი განვითარების პერსპექტივების შესახებ საქართველოში.

მომხსენებლები: საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორები

ირაკლი ყრუაშვილი, ირმა ინაშვილი

- აგრარულ დარგში საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო სიგელის მინიჭების დებულების შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გ. ჯაფარიძე

- ნიადაგის დაცვის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით აგრარიკოს მეცნიერთა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო სიგელით დაჯილდოვების შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გ. ჯაფარიძე

- ინფორმაცია ჩინეთის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიების მიერ ორგანიზებული საერთაშორისო კონფერენცია “გლასტი 5”-ში მონაწილეობის შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიის პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გ. ალექსიძე

- საბაკალავრო-საგანმანათლებლო პროგრამა “სატყეო-საქმე” – განხილვისა და რეკომენდაციების შესახებ.

მომხსენებელი: საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი

გ. გაგოშიძე

- ინფორმაცია რეგიონალური საკონსულტაციო თათბირის–”ელექტრონული სოფლის მეურნეობის საკითხებზე ცენტრალური აზიისა და სამხრეთ კავკასიის რეგიონში” (ბიშკეკი, ყირგიზეთის რესპუბლიკა, 8-9 დეკემბერი 2016 წელი) შედეგების შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, დოქტორი ა. გიორგაძე

- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის 2017 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გ. ჯაფარიძე

▪ აგრარულ დარგში 2016 წლის საუკეთესო ფუნდამენტური, გამოყენებითი და საგანმანათლებლო ნაშრომისათვის გამოცხადებული კონკურსის შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გ. ჯაფარიძე, აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ე. შაფაქიძე

2.4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო საბჭო

2.4.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს 2016 წლის სამუშაო გეგმა

№	საკითხების (თემების დასახელება)	განხილვის დრო	პასუხისმგებელი შესრულებაზე	შენიშვნა
I	II	III	IV	V
1.	სასუქების როლი ნიადაგის ნაყოფიერების შენარჩუნება – ამაღლებაში.	თებერვალი	აკადემიკოსი გოგოლა მარგველაშვილი	
2.	საქართველოს სატყეო მეურნეობის თანამედროვე მდგომარეობა და მისი ოპტიმიზაციის სატყეო– სამეურნეო ღონისძიებები.	მარტი	პროფესორი გია გაგოშიძე	
3.	ადგილობრივი ქათმის კორნიშის ჯიშთან სამრეწველო შეჯვარებით, სატაბაკე ბროილერის მიღება.	აპრილი	პროფესორი მაიკო ხუციშვილი	
4.	მიწათმოქმედება სადღესო მდგომარეობა და განვითარების პერსპექტივები.	აპრილი	პროფესორი გივი ცაგურიშვილი	
5.	კლიმატის ცვლილებების გავლენა ტყის ეკოსისტემაზე.	მაისი	სმმა წევრ–კორ. თამაზ თურმანიძე აკადემიკოსი გურამ ტყემალაძე	

6.	პრობიოტიკების გამოყენება მეღორეობასა და მეფრინველეობაში.	მაისი	პროფესორი მაია კერესელიძე	
7.	თხილის წარმოება საქართველოში და მექანიზაციის საკითხები.	ივნისი	ტექნ. მეცნ.დოქტ. ნუგზარ ებანოიძე	
8.	ვაზის და ხეხილოვან მცენარეთა სელექციის მდგომარეობა.	ივლისი	აკადემიკოსი ვაჟა კვალიაშვილი	
9.	ერთწლოვანი კულტურების მართვა.	ივლისი	სოფლის მეურნეობის დოქტორი ნატო კაკაბაძე	
10.	ხილ-ბოსტნეულის კონსერვირებისა და ხილის წვენების წარმოება ოჯახურ პირობებში.	სექტემბერი	აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია	
11.	დაფნის წარმოების პრობლემები საქართველოში.	ოქტომბერი	ტექნ. მეცნ.დოქტ. ნუგზარ ებანოიძე	
12.	ინოვაციური ტექნოლოგიები ფუტკრის პროდუქტების წარმოება- გადამუშავების მიმართულებით.	ოქტომბერი	სოფ.მეურ.მეცნ.დოქტ. გოგი მაძღარაშვილი	
13.	ხორბლის, სიმინდის და ქერის სელექცია- მეთესლეობის დღევანდელი მდგომარეობა საქართველოში და მისი პერსპექტივები.	ნოემბერი	სოფ.მეურ.მეცნ.დოქტ. სმმა წევრ-კორ. ოთარ ლიპარტელიანი	
14.	ქვემო ალაზნის დამლაშებული ნიადაგების გამოკვლევა მათი ნაყოფიერების მდგომარეობის დადგენის და სარეაბილიტაციო ლონისძიებების შემუშავების მიზნით.	დეკემბერი	აკადემიკოსი ზაურ ჩანქსელიანი	

2.4.2. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო საბჭოში განხილული საკითხების მოკლე მიმოხილვა

სამეცნიერო საბჭოს საქმიანობა შემოიფარგლებოდა დებულების განსაზღვრული ფუნქციებით.

საბჭოს შემადგენლობა მრავალფეროვანი და ცვლადი იყო, მასში წარმოდგენილია აკადემიის წევრები, სხვა ცნობილი მეცნიერები, სამინისტროს წარმომადგენლები, წარმოების მუშაკები (მ. შ. წარმატებული ფერმერები და მეურნეები).

თავის საქმიანობას საბჭო ახორციელებდა წინასწარ შედგენილი გეგმის შესაბამისად, რომელიც მუშაობის პერიოდში გარკვეულ ტრანსფორმაციას განიცდიდა, რაც გამოწვეული იყო ახალი პრობლემების წარმოშობით, როგორც სამეცნიერო, ისე საწარმოო მიმართულებით, რომლებიც იმ მომენტისთვის მნიშვნელოვანი იყო.

საბჭო არ იხილავდა იმ საკითხებს, რომლებიც აკადემიის აკადემიური საბჭოს განხილვის საგანს წარმოადგენდა, ჩვენი მიმართულება უფრო პრაქტიკული ხასიათის არის, რაც ძირითადად მეცნიერებისა და წარმოების ურთიერთკავშირში გამოიხატება.

საბჭოს საქმიანობის ძირითად მიმართულებებს განსაზღვრავდა ის პრობლემები, რომლებიც თავს იჩენს საწარმოო ურთიერთობების დროს, ასეთი საკითხები კი საკმაოდ ბევრია, როგორც მემცენარეობაში, ისე მეცხოველეობაში. საბჭომ განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმო კოოპერაციის საკითხებს, რომლის პრაქტიკული რეალიზაციის პროცესში, წარმოიშვა სერიოზული პრობლემები, ისინი საჭიროებდნენ განმარტებას და ამას საბჭო შეძლებისდაგვარად ვახერხებდით.

აქვე საჭიროა შევჩერდეთ რამოდენიმე კონკრეტულ საკითხზე, რომელიც იმსახურებდა ყურადღებას და რომლის შესწავლასაც საბჭომ განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმო. კერძოდ: 2016 წლის 05 აპრილს სამეცნიერო საბჭოზე (ოქმი №1) მოსმენილი იქნა პროფესორ გიორგი გაგოშიძის ინფორმაცია თემაზე: “საქართველოს სატყეო პოლიტიკის ზოგიერთი ასპექტი და დარგის განვითარების პერსპექტივები”. სამეცნიერო საბჭომ ხაზი გაუსვა პრობლემის აქტუალობას და მიიღო დადგენილება, რომ შეიქმნას ერთიანი სატყეო პოლიტიკა; მოხდეს ტყის გენეტიკური რესურსების აღრიცხვა და გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი სახეობების კონსერვაცია; მოხდეს ტყეთმომწეობის სამუშაოების სწორი ორგანიზაცია; აღდგეს ტყის დაცვის სადგურები; შეიქმნას რეგიონალურ სატყეო სამართველოებში ტაქსატორ–ტყეთმომწეობების სამსახურები. აღნიშნული დადგენილება გადაიგზავნა სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამის სამსახურში, აღნიშნული ღონისძიებების განსახორციელებლად.

2016 წლის 23 ივნისს (ოქმი №4) მოსმენილი იქნა ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორის ნუგზარ ებანოიძის ინფორმაცია თემაზე: “თხილის წარმოება საქართველოში და მექანიზაციის საკითხები”. სამეცნიერო საბჭომ ხაზი გაუსვა პრობლემის აქტუალობას და მიიღო დადგენილება, რომ მოხდეს საქართველოში ერთმტამბიანი (თხილის) მცენარის მოშენება.

2016 წლის 25 ივლისს (ოქმი №5) მოსმენილი იქნა სოფლის მეურნეობის დოქტორის ნატო კაკაბაძის ინფორმაცია თემაზე: „ერთწლოვანი კულტურების მართვა“. სამეცნიერო საბჭომ ხაზი გაუსვა პრობლემის აქტუალობას და მიიღო დადგენილება, რომ სასოფლო-სამეურნეო ბაზრის მომარაგება გაიზარდოს ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტით; შეიქმნას ბოსტნეული და ბაღჩეული კულტურების ჯიშების აგრობიომრავალფეროვნება, რომელთა პოპულარიზაციის შედეგად ფერმერებისათვის შემცირდეს რისკ-ფაქტორები.

2016 წლის 01 სექტემბერს (ოქმი №6) მოსმენილი იქნა აკადემიკოს ნაპოლეონ ქარქაშაძის ინფორმაცია თემაზე: „საქართველოში გავრცელებული ყურძნის ჯიშების პროდუქციის საბითუმო და სარეალიზაციო ფასების სრულყოფა და წარმოებული პროდუქციის გაუმჯობესების ღონისძიებები“. სამეცნიერო საბჭომ ხაზი გაუსვა პრობლემის აქტუალობას და მიიღო დადგენილება, რომ მოხდეს მევენახეობა-მელვინეობის დარგის განვითარება, ახალი სამომხმარებლო ბაზრების ათვისება და მომხმარებლის დაცვა უხარისხო ღვინოპროდუქციისაგან; მევენახეობის სფეროში დასაქმებული ფიზიკური პირების მიერ მიღებული ყურძნის მოსავლის რეალიზაციის ხელშეწყობის მიზნით მოხდეს სუბსიდიის გაცემა ღვინის მწარმოებელ კომპანიებზე ან ყურძნის ჩამბარებელ პირებზე“.

2016 წლის 14 სექტემბერს (ოქმი №7) მოსმენილი იქნა თეთრი წყაროს ექსპერიმენტული საკონსერვო ქარხნის დირექტორის ნელი სპანდერაშვილის ინფორმაცია თემაზე: “ზილ–ბოსტნეულის კონსერვირებისა და ხილის წვენების წარმოება ოჯახურ პირობებში“. სამეცნიერო საბჭომ მიიღო დადგენილება, რომ საქართველოს ყველა კუთხეში ჩაიდგას მცირე წარმადობის ტექნოლოგიური ხაზები, ისეთები როგორიც დღეს მოქმედებს კაჭრეთში, სადაც მოსახლეობას ექნება საშუალება მიიტანოს ოჯახში წარმოებული ნედლეული და წარმოებაში დანერგილი ტექნოლოგიის დახმარებით და მეთოდით თვითონვე აწარმოოს კონსერვი.

2016 წლის 26 ოქტომბერი (ოქმი №8) მოსმენილი იქნა პროფესორ გოგი მამდარაშვილის ინფორმაცია თემაზე: “ინოვაციური ტექნოლოგია ხილეული პროდუქტების გადამუშავების ოპტიმიზაციის მიმართულებით“. სამეცნიერო საბჭომ მიიღო დადგენილება, რომ შეიქმნას მცირე წარმადობის ტექნოლოგიური ხაზი, რათა განისაზღვროს ყველა ის ფულადი დანახარჯი, რაც საბოლოოდ განსაზღვრავს პროდუქტის თვითღირებულებას.

სამეცნიერო საბჭოს ჰქონდა კუმისის მეფრინველეობის კომპლექსში და მარნეულის ხორც-კომბინატში გამსვლელი სესია, რომელსაც საბჭოს წევრებთან ერთად, ესწრებოდნენ დარგის სპეციალისტებიც, სესიის მონაწილეებმა დაათვალიერეს აღნიშნული ობიექტები, გაიმართა დისკუსიაც. ღონისძიებებს ხელმძღვანელობდა აკადემიკოსი ჯემალ გუგუშვილი. დეკემბრის თვეში დაგეგმილია გამსვლელი სესია „ბიოტექსი“-ს საწარმოში.

სამეცნიერო საბჭოს საქმიანობის სერიოზული მიმართულებაა ინდივიდუალური კონსულტაციები, რომლისთვისაც გამოყენებულია მობილური ტელეფონები, ფეისბუკი, ელექტრონულ ფორმატი და ცხადია პირადი შეხვედრებიც.

მიმდინარე წლის 05 აპრილიდან ჩატარდა სამეცნიერო საბჭოს (9) ცხრა სხდომა. სულ მოსმენილი იქნა 21 საკითხი, მათ შორის გეგმით გათვალისწინებული 10 საკითხი. აღნიშნული სამეცნიერო ღონისძიებები განხორციელდა სამეცნიერო საბჭოს მიერ დამტკიცებული სამუშაო გეგმის ვადებში.

თავი 3. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის თანამშრომლობა საერთაშორისო და ადგილობრივ აბრარული მიმართულების ორგანიზაციებსა და შერამებთან

3.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის თანამშრომლობა საერთაშორისო სტრუქტურებთან

3.1.1. მონაწილეობა საერთაშორისო ასამბლეაში (ქ. კიბალი, რუანდა, აღმოსავლეთ აფრიკა)

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გურამ ალექსიძე თ -ის საერთაშორისო ასამბლეაზე. 2016 წლის 19-21 იანვარს რუანდის დედაქალაქ კიგალიში ჩატარდა ტროპიკული ქვეყნების სოფლის მეურნეობის განვითარების პარტნიორთა ასამბლეა (TAP), რომლის მუშაობაშიც მონაწილეობა მიიღო სხვადასხვა ქვეყნის 80-მდე წარმომადგენელმა. ძირითადი განსახილველი საკითხები იყო TAP-ის სამდივნოს მიერ მომზადებული ორი საკითხი: სამუშაო გეგმა და “ტაპიპედია” (კომპიუტერული სისტემა ტროპიკული ქვეყნების სახელმძღვანელოდ). ამავე დროს, განიხილებოდა საკითხი წინასწარ შერჩეული ქვეყნების: ჰონდურასის, გვატემალას, ლაოსის, ბანგლადეშის, ანგოლას, ბურკინა ფასოს, ეთიოპიის და რუანდის სოფლის მეურნეობაში არსებული მდგომარეობა და განვითარების პერსპექტივები. მოხსენებები გააკეთეს ამ ქვეყნების წარმომადგენლებმა, რომლებმაც მანამდე (ასამბლეის ჩატარებამდე), თითოეული ქვეყანაში განიხილეს არსებული მდგომარეობა.

ასამბლეა გახსნა FAO-ს წარმომადგენელმა ატაპერ მეიგამ, რომელმაც სიტყვა გადასცა რუანდის სოფლის მეურნეობის მინისტრს ქალბატონ ჯერალდინ მუკაეშიმას, რომელმაც ძირითადად ილაპარაკა რუანდის სოფლის მეურნეობაზე და ინოვაციურ სისტემებზე. TAP-ის მიერ გატარებული სამუშაოები ზემოთ აღნიშნულ ქვეყნებში შეაჯამა TAP-ის თავმჯდომარემ, დოქტორმა კრისტიან ჰოსტემ და FAO-ს წარმომადგენელმა კარინ ნისტერლეინმა.

ქვეყნების სოფლის მეურნეობის განვითარების (TAP) პარტნიორთა ასამბლეის მუშაობაში აგრეთვე მონაწილეობდნენ საერთაშორისო ორგანიზაციები: მსოფლიო ბანკი, FAO, CIGIAR, GIFAR, რეგიონალური ცენტრები და სხვა. ძალზედ მნიშვნელოვანი იყო AGRONATURE-ს მონაწილეობა, რომელიც აერთიანებს ევროპის 31 ქვეყნის 2 ათას მეცნიერს, რომლებიც მუშაობენ კვლევის,

განათლების და ტრენინგის საკითხებზე და აქტიურად არიან ჩართულები რვა ტროპიკული ქვეყნის სოფლის მეურნეობის განვითარების პრობლემებზე.

პროგრამის ბოლოს ჩატარდა მინდვრის დღე, რომელიც მიეძღვნა მემცენარეობისა და მეცხოველეობის განვითარების საკითხებს რუანდაში.

ასამბლეის სხდომებში მონაწილეობა მიიღო CACAARI-ს თავმჯდომარემ, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა აკად. გურამ ალექსიძემ, რომელმაც თავისი მონაწილეობა დააფიქსირა გამოსვლებში, სადაც წინა პლანზე წამოწეული იქნა CACAARI-ის რეგიონში არსებული მდგომარეობა და TAP-ის პროგრამაში მონაწილეობის აუცილებლობა. განხილული იქნა საკითხი TAP-ის მიერ დამუშავებული საკითხების CACAARI-ის რეგიონში განსახილველად.

CACAARI-ს თავმჯდომარე, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი აკად. გურამ ალექსიძე.

3.1.2. საერთაშორისო ფორუმი ყირგიზეთში

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გურამ ალექსიძე 2016 წლის 29 თებერვლიდან 2 მარტის ჩათვლით იმყოფებოდა ქ. ბიშკეკში (ყირგიზეთი), სადაც ჩატარდა საერთაშორისო ფორუმი,

რომელიც მიეძღვნა სასურსათო უსაფრთხოებისა და კვების საკითხებს, აგრეთვე ნიადაგის ნაყოფიერების შესწავლას ევრაზიის ქვეყნებში. ფორუმის ორგანიზატორები იყვნენ: მსოფლიო ბანკი, აგრარული კვლევის გლობალური ფორუმი, სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია, ევრაზიის ფონდი, ცენტრალური აზიისა და სამხრეთ კავკასიის ქვეყნების სოფლის მეურნეობის კვლევის ასოციაცია “CACAARI”, “ICARDA”, “CIMMYT”, “IFPRI” და სხვა.

ფორუმის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო: ცენტრალური აზიისა და სამხრეთ კავკასიის ყველა ქვეყნის წარმომადგენელმა, აგრეთვე რუსეთის (მ. ლომონოსოვის სახ. უნივერსიტეტი), უკრაინის, ბელარუსიის, მოლდავეთის, თურქეთის და სხვა

ქვეყნების წარმომადგენლებმა. ფორუმის ფარგლებში მუშაობდა ორი სექცია: სასურსათო უსაფრთხოების და ნიადაგის დაცვის.

ფორუმზე საქართველოდან მოხსენებებით გამოვიდნენ აკად. გურამ ალექსიძე (მოხსენებით - აგრარული კვლევის პრიორიტეტები საქართველოში), საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მედიორაციის დეპარტამენტის უფროსი ეკატერინე სანაძე (მოხსენებით - ნიადაგის დაცვა საქართველოში) და საქართველოს ფერმერთა სახლის გენერალური დირექტორი პროფ. ლერი გიგინეიშვილი. ფორუმის დასასრულს მიღებული იქნა ბიშკეკის დეკლარაცია.

3.1.3. მონაწილეობა CARD3-ის მესამე სამართაშორისო ფორუმში (სამხრეთ აფრიკა)

2016 წლის 5-8 აპრილს ქ. იოჰანესბურგში (სამხრეთ აფრიკა) ჩატარდა

CARD3 (აგრარული კვლევის გლობალური ფორუმის) მესამე სამართაშორისო თათბირი. პირველი ორი ჩატარდა ქ. მონპელიეში (საფრანგეთი) და ქ. მონტევიდეოში (ურუგვაი). GCARD3 ჩატარებას წინ უძღოდა მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონში შესაბამისი ფორუმების ჩატარება, სადაც ძირითადად განიხილებოდა პრიორიტეტული მიმართულებები თითოეული ქვეყნის აგრარულ სექტორში. ფორუმის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო „გლობალური ფორუმის“ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრმა და CACAARI-ის თავჯდომარემ, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკადემიკოსმა გურამ ალექსიძემ.

აკად. გ. ალექსიძე GCARD3-ის საერთაშორისო თათბირის მონაწილეებთან (2016 წლის 5-8 აპრილი, ქ. იოჰანესბურგში, სამხრეთ აფრიკა)

CARD3 პირველი დღე მიეძღვნა გლობალური ფორუმის პარტნიორთა შეხვედრას, სადაც განიხილებოდა „გლობალური ფორუმის“ წესდების საბოლოო ვარიანტი, რომელიც გარკვეული შესწორებებით იქნა მიღებული. შემდეგ დღეს, გახსნის ცერემონიაზე სიტყვით გამოვიდნენ სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის, ტყის და მეთევზეობის მინისტრი ბატონი ზოკვანა და „გლობალური ფორუმის“ აღმასრულებელი მდივანი დოქტ. მარკ ჰოლდერნესი, რომელმაც ოლაპარაკა იმ გზაზე, რაც იქნა განვლილი წინა პერიოდში და განიხილა პერსპექტივები. აქვე ვრცელი მოხსენებით გამოვიდა სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კვლევითი ცენტრის პრეზიდენტი და დირექტორი, დოქტ. შადრაკ მოეფული.

GCARD3 ფარგლებში მუშაობა გაგრძელდა ხუთ სექციაში: კვლევა და საბოლოო მიზნები; შედეგების ჩვენება; მეცნიერების მომავალი; მდგრადი აგრობიზნესის განვითარება; სოფლის უკეთესი მომავალი. თითოეულ სექციაში შერჩეული იქნა სპეციალისტები, რომლებიც ხელმძღვანელობას უწევდნენ სექციის მსვლელობას.

თათბირის მეორე დღე, მთლიანად მიეძღვნა სამხრეთ აფრიკის აგრარული კვლევის ცენტრის მუშაობას, რომელიც მდებარეობს ქ. პრეტორიის მახლობლად, სპეციალურად გამოყოფილ ტერიტორიაზე. ცენტრის ძირითადი მიმართულებებია: სელექცია, როგორც მცენარეთა, ასევე ცხოველების. (მიღებული აქვთ გვაღვაგამძლე სიმინდი, ხორბლის ჯიშები, რომლებიც გამძლეა ჟანგებისადმი. საინტერესოა, რომ დონორად იყენებენ ქართულ ჯიშ-მახას. ასევე მიღებული აქვთ ატმის, ვაშლის, ქლიავის, ვაზის ახალი ჯიშები). მნიშვნელოვანი მიმართულებაა მცენარეთა დაცვა მავნებლებისა და დაავადებისაგან, სადაც უპირატესობას ანიჭებენ ბიოლოგიურ მეთოდს. მნიშვნელოვან კვლევებს აწარმოებენ კლიმატის უარყოფითი გავლენის შესამცირებელ მეთოდებზე; მნიშვნელოვანი სამუშაოები ტარდება ცხოველთა დაავადებების დიაგნოსტიკაზე და ბრძოლის ღონისძიებებზე; მოსავლის აღების შემდგომ ტექნოლოგიებზე და სხვა. ფორუმის მონაწილეებმა დაათვალიერეს ცენტრის გენბანკი და კარტოფილის ქსოვილის კულტურის შესანახი ლაბორატორია, რომელიც აღჭურვილია თანამედროვე ტექნიკით, მათ

შორის კრიო შენახვის აპარატურები და სხვა. განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა ცენტრში ბიოტექნოლოგიურ კვლევებს და წელის კონსერვაციის საკითხებს. თათბირის დანარჩენი დღეები მიეძღვნა სექციურ მუშაობას და ბოლოს კვლავ პლენარულ სხდომას, სადაც შეჯამდა ჩატარებული მუშაობის შედეგები. მომდევნო CARD4 გაიმართება ორი წლის შემდეგ.

თათბირის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო მსოფლიოს 500-მდე სპეციალისტმა - მეცნიერებმა, პრაქტიკოსებმა, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენლებმა, ფერმერებმა, ქალთა ორგანიზაციებმა. აკად. გ. ალექსიძესთან ერთად საქართველოდან ფორუმის მუშაობაში მონაწილეობდა აგრეთვე მარიამ ჯორჯაძე, ბიოლოგიური ასოციაციის "ელკანა"-ს დირექტორი, როგორც არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელი; მათ დააფიქსირეს თავიანთი გამოსვლები მრგვალი მაგიდის მუშაობის პერიოდში.

3.14. მონაწილეობა საერთაშორისო კონფერენციაში, ქ. მარაკეში, მაროკო.

2016 წლის 18-20 აპრილს, ქ. მარაკეში (მაროკო) ჩატარდა საერთაშორისო კონფერენცია რომელიც მიეძღვნა საკვებად გამოსაყენებელი პარკოსანი კულტურების შესწავლას. კონფერენციის ორგანიზატორები იყვნენ მშრალი რეგიონების სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ცენტრი და მოროკოს სოფლის მეურნეობისა და მეთევზეობის სამინისტრო.

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის 300-მდე სპეციალისტმა, რომლებიც მუშაობენ აღნიშნულ კულტურებზე. ქართული აგრარული მეცნიერება კონფერენციაზე წარადგინა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გ. ალექსიძემ.

აკად. გურამ ალექსიძე საერთაშორისო კონფერენციის მონაწილეებთან ერთად (მაროკო).

კონფერენციის მუშაობის პერიოდში მოხსენებებით გამოვიდნენ მსოფლიოში ცნობილი მეცნიერები: პროფ. რატან ლაი - აშშ ოჰაიოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი; ICARDA -ს გენერალური მდივანი პროფ. მაჰმუდ სოლხი, მაროკოს სოფლის მეურნეობის მინისტრი დოქტ. ნაბელ ჩაოუქი, FAO-ს, IFAD-ის, ICGISAT-ის, ICARDA-ს, ამერიკის, კანადის, ახალი ზელანდიის, ინდოეთის, ესპანეთის, ეთიოპიის, საფრანგეთის, მაროკოს, ავსტრალიის და სხვათა წარმომადგენლები.

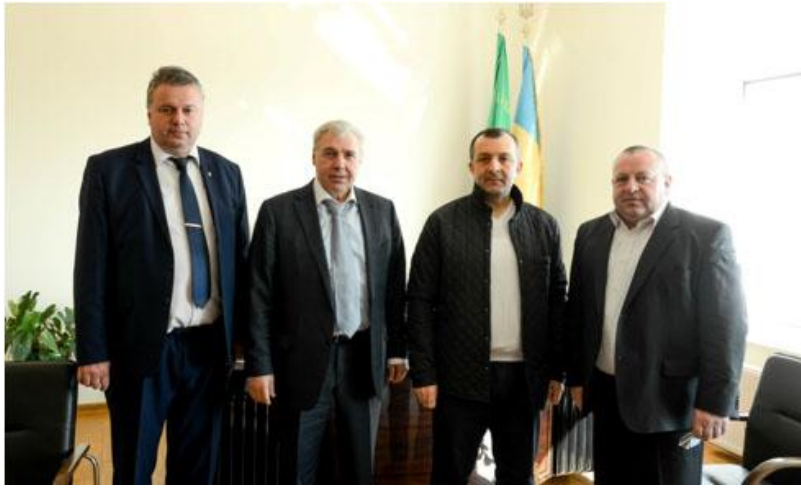
აკად. გურამ ალექსიძემ კონფერენციაზე წარადგინა პოსტერი, სადაც განხილული იყო საქართველოში არსებული პარკოსანი კულტურების გენეტიკური რესურსები, აგრეთვე ამ კულტურების მავნებელ-დავალებები და მათ წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებები. აკად. გ. ალექსიძეს კონფერენციის პერიოდში ჰქონდა შეხვედრები მსოფლიოს გამოჩენილ მეცნიერებთან, ზოგიერთმა მათგანმა სურვილი გამოთქვა მონაწილეობა მიიღოს საერთაშორისო-სამეცნიერო კონფერენციაში, რომელიც გაიმართება საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში 2016 წლის 28-30 სექტემბერს.

კონფერენციის ბოლო დღეს მიღებული იქნა დეკლარაცია, რომელიც ასახავს პარკოსანი კულტურების შესწავლის თანამედროვე მდგომარეობას და მსოფლიოს ქვეყნებში მათი გამოყენების პერსპექტივებს.

3.1.5. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია ჟ. ვინიციის (უბრაინა) ეროვნულ აბრარულ უნივერსიტეტში

2016 წლის 26-28 აპრილს უკრაინის ქ. ვინიციის ეროვნულმა აგრარულმა უნივერსიტეტმა უმასპინძლა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციას თემაზე - “მეცხოველეობის პროდუქტების ხარისხის, უვნებლობის, წარმოებისა და გადამუშავების თანამედროვე პრობლემები.” საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიას აღნიშნულ აკადემიასთან რამოდენიმე წელია გაფორმებული აქვს თანამშრომლობის მემორანდუმი. ხშირია ქართველი და უკრაინელი მეცნიერების ერთობლივი მონაწილეობა საერთაშორისო სამეცნიერო ფორუმებში. ამჯერად აღნიშნულ კონფერენციის მუშაობაში უკრაინული მხარის მიწვევით მონაწილეობდა და პლენარულ სხდომაზე მოხსენებით გამოვიდა აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე.

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობდნენ მეცნიერები ბელარუსიდან, მოლდოვადან, ყაზახეთიდან, ტაჯიკეთიდან, პოლონეთიდან, საქართველოდან, უკრაინის სხვადასხვა აგრარული უნივერსიტეტებიდან, სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტებიდან, ასევე კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობდნენ უკრაინის ეროვნული აგრარული აკადემიის წევრები, სამთავრობო სტრუქტურების წარმომადგენლები. სულ მოსმენილი იქნა 82 მოხსენება.

მარცხნიდან - კათედრის გამგე პროფ. ვ. კუჩერიავი, ვინიცის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გ. კალეტნიკი, დოქტ. ა. გიორგაძე, უნივერსიტეტის რექტორი პროფ. გ. მაზური.

აღნიშნული ვიზიტის ფარგლებში საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე შეხვდა ვინიცის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის პრეზიდენტს, აკადემიკოს გრიგორი კალეტნიკს, უნივერსიტეტის რექტორს ვიქტორ მაზურს, პრორექტორს სამეცნიერო ნაწილში ალექსანდრე იარემჩუკს. შეხვედრაზე განხილული იქნა შემდგომი თანამშრომლობის საკითხები. მიმდინარე წლის 13 მაისს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიას ესტუმრებიან უკრაინელი კოლეგები ვინიცის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტიდან და განხილული იქნება მემორანდუმის ფარგლებში ერთობლივი საქმიანობის შედეგები.

3.1.6. ევრაზიის სამართაშორისო სიმპოზიუმი თურქეთის რესპუბლიკაში

2016 წლის 23-27 მაისს ქ. ანტალიაში ჩატარდა ევრაზიის ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო სიმპოზიუმი, სადაც მონაწილეობდა 16 ქვეყნის ასამდე მეცნიერი და მკვლევარი. მათ შორის ამერიკის შეერთებული შტატების, კანადის, ეთიოპიის და პარაგვაის წარმომადგენლები. დარბაზში, სადაც 150-მდე მონაწილე შეიკრიბა, სიმპოზიუმის მონაწილეებს მიესალმნენ, თურქეთის პამუკალეს უნივერსიტეტის რექტორი პროფესორი ხუსეინ აგჯა, ქ. ანტალიის მუნიციპალიტეტის ვიცე-მერი პროფესორი მუსტაფა თურანი, ბელარუსიის აგრარული უნივერსიტეტის პრორექტორი ლევ ზავოდნიკი, ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი რეზო ჯაბნიძე, აზერბაიჯანის მარდაგიანის კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი, აკადემიკოსი ტოფიკ მამმადოვი, ინდოეთის შივაჯის ბიომრავალფეროვნების უნივერსიტეტის პროფესორი შანდრაკანტ სალუნკჰე, ამერიკის მასაჩუსეტის უნივერსიტეტის დეკანი, პროფესორი ვადე შერბრუკი.

საერთაშორისო სიმპოზიუმზე მუშაობა წარიმართა სამ სექციაში, მათ შორის ერთი სუბროპიკულ მემცენარეობაში - რომლის თავმჯდომარედ არჩეული იყო აკადემიკოსი რეზო ჯაბნიძე, თანათავმჯდომარეებად კი ინდოეთის შივაჯის ბიომრავალფეროვნების უნივერსიტეტის პროფესორი შანდრაკანტ სალუნკჰე, ნახევანის ბიორესურსების ინსტიტუტის დირექტორი, აკადემიკოსი ტარიელ ტალიბოვი. სექციაზე მოსმენილი იქნა 35 მოხსენება.

აკადემიკოს რეზო ჯაბნიძის მოხსენებაში: „იაპონიიდან ინტროდუცირებული მანდარინის ადრემწიფებადი ჯიშების ადაპტაციისა და აკლიმატიზაციის

თავისებურებანი აჭარაში“, სიმპოზიუმის მონაწილეთა დიდი ინტერესი გამოიწვია. აღსანიშნავია, რომ საუკეთესო მოხსენებისათვის მას, პამუკალეს უნივერსიტეტის რექტორმა გადასცა სერთიფიკატი და ფასიანი საჩუქარი.

ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი რეზო ჯაბნიძე

3.1.7. შეხვედრები აზერბაიჯანში მებარეშუმეობის საკითხებაზე

2016 წლის 14 ივლისს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე ინვესტიციების ჯგუფთან ერთად იმყოფებოდა აზერბაიჯანის ქალაქ შეკში მებარეშუმეობის საკითხებთან დაკავშირებით. მას თან ახლდა საქართველოს სამხარეო განვითარებისა და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ასოციაციის წევრები გიორგი უდენტი—აღმასრულებელი დირექტორი და გიორგი მენთეშაშვილი – ასოციაციის წევრი.

ზემოთ აღნიშნულ ასოციაციას ბატონიშვილ იოანე ბაგრატიონის ხელმძღვანელობით სურვილი აქვს განახორციელოს ინვესტიციები საქართველოს მებარეშუმეობის აღდგენისა და განვითარების საქმეში, რისთვისაც მათ მიიღეს სრულიად საქართველოს პატრიარქის ილია II კურთხევა.

აზერბაიჯანში საქართველოს დელეგაციის წევრები შეხვდნენ მებარეშუმეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის (გენერალური დირექტორი, დოქტორი იუსუფ შუქურღუ) მეცნიერებსა და სპეციალისტებს, გაეცნენ სამეცნიერო - კვლევითი ცენტრის თუთის აბრეშუმხვევიას სელექციის ლაბორატორიის მუშაობას, იქ მიღებულ ჯიშებსა და ჰიბრიდებს, ქ. შეკის მებარეშუმეობის მრეწველობის სათაო ქარხნის ტექნოლოგიურ კომპლექსს და მათ მუშაობას, ქარხნის მიერ აბრეშუმის ძაფიდან მიღებულ მეტად საინტერესო პროდუქციას.

აღნიშნული შეხვედრები საინტერესო იყო იმიტაც, რომ ინვესტიორები გაეცნენ აბრეშუმის ძაფისა და აბრეშუმის ქსოვილის მიღების თანამედროვე ტექნოლოგიებს და ავტომატურ ტექნოლოგიურ ხაზებს, აგრეთვე აბრეშუმის ძაფიდან მიღებული ქსოვილის დამუშავების თანამედროვე მეთოდებს, ხოლო აკადემიკოსი ე. შაფაქიძე, როგორც BACSA-ს კოორდინატორი საქართველოში, ადგილზე გაეცნო მებარეშუმეობის მიმართულებით აზერბაიჯანში არსებულ მდგომარეობას, რათა საქართველო მომზადებული შეხვდეს BACSA -ს VIII

საერთაშორისო კონგრესს 2017 წლის აპრილში, რომელიც სწორედ აზერბაიჯანის ქალაქ შეკში გაიმართება.

გამოითქვა მოსაზრება, რომ მიზანშეწონილია გაფორმდეს მემორანდუმი თანამშრომლობის შესახებ აზერბაიჯანის შეკის მეაბრეშუმეობის სამეცნიერო-კვლევით ცენტრსა და საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიას შორის, რაც ხელს შეუწყობს საქართველოში მეაბრეშუმეობის აღდგენის, რეაბილიტაციისა და განვითარების საქმეს.

აკად. ე. შაფაქიძე ქ. შეკის მეაბრეშუმეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის თანამშრომლებთან შეხვედრისას.

შეხვედრები აზერბაიჯანის მეაბრეშუმეობის სამრეწველო კომპლექსში

3.1.8. ბელარუსიის მმცნიერებათა ეროვნული აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილის სტუმრობა

2016 წლის 31 აგვისტოს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამუშაო ვიზიტით ესტუმრა ბელარუსიის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის პრეზიდენტის თაემჯდომარის მოადგილე, ბმე აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, ტექნიკის

მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი პეტრე კაზაკევიჩი. იგი იმყოფება საქართველოში ეკონომიკური თანამშრომლობის მესამე მოწვევის ბელარუსია-საქართველოს სამთავრობათაშორისო კომისიის შემადგენლობაში და მონაწილეობას იღებს ბელარუსიის რესპუბლიკის ეროვნულ გამოფენაში, რომელიც გაიმართება საგამოფენო კომპლექსში "ექსპო-ჯორჯია", თბილისი, 01-04 სექტემბერი, 2016 წელი. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიიდან სტუმარს ესაუბრენ აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკად. გივი ჯაფარიძე, აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკად. ე. შაფაქიძე, აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, დოქტ. ა. გიორგაძე, სამეცნიერო განყოფილებების აკადემიკოს-მდივნები, აკადემიკოსები რ. მახარობლიძე, ზ. ცქიტიშვილი, ნ. ბაღათური, აკად. ნ. ჩხარტიშვილი, "საფერავი-ტვ"-ს დამფუძნებელი დ. კოსტარიოვი და სხვა.

სტუმარი გაეცნო აკადემიის საქმიანობის ძირითად მიმართულებებს, ბელარუსიის მეცნიერებათა ეროვნულ აკადემიისა და საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიებს შორის გაფორმებული მემორანდუმის საკითხების შესრულების მდგომარეობას.

თავის მხრივ პროფ. პ. კაზაკევიჩმა აკადემიის წევრებს გააცნო ბელარუსიის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის საქმიანობა საერთოდ და აგრარული მეცნიერებების მიმართულებით და სურვილი გამოთქვა, რომ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია უნდა გახდეს ორი ქვეყნის აგრარული მეცნიერების თანამშრომლობის მაკოორდინებელი ორგანიზაცია; დაისახა ურთიერთ თანამშრომლობის მომავალი პერსპექტივები.

3.1.9. ქ. ბანჯის (აზერბაიჯანი) მმ-8 საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია

2016 წლის 3-4 ოქტომბერს, ქ. განჯაში, აზერბაიჯანის სახელმწიფო სასოფლო-სამეურნეო უნივერსიტეტში ჩატარდა საერთაშორისო კონფერენცია თემაზე: "საერთაშორისო თანამშრომლობა აგრარული მეცნიერების განვითარებისათვის, სასურსათო უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვისათვის".

კონფერენციის ჩატარების მიზანს წარმოადგენდა: მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის მეცნიერთა ცოდნისა და გამოცდილების ერთმანეთისათვის გაზიარება, გლობალური პრობლემების გადასაწყვეტად საერთო, რაციონალური გზების ძიება

და რაც მთავარია, სტუდენტებისა და ახალგაზრდა მეცნიერების ჩაბმა აღნიშნული საკითხების განხილვაში.

საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მონაწილეები (3-4 ოქტომბერი 2016, ქ. განჯა, ზერბაიჯანი)

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობას ღებულობდა 18 ქვეყნის მეცნიერი: ყოფილი საბჭოთა კავშირის, ევროპისა და აზიის ქვეყნებიდან. კერძოდ, მოლდოვადან, პოლონეთიდან, გერმანიიდან, რუსეთიდან, რუმინეთიდან, თურქეთიდან, ყაზახეთიდან, უკრაინიდან, ტაჯიკეთიდან, საქართველოდან და ა.შ. საქართველოს დელეგაცია წარმოდგენილი იყო 8 წევრით, შემდეგი დაწესებულებებიდან: საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო (მინისტრის მოადგილე იური ნოზაძე), აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტრო (მინისტრის მოადგილე სულიკო ბერიძე), სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი. მუშაობა წარიმართა ოთხ დარგობრივ სექციაში: აგრონომიული და აგროსაინჟინრო მიმართულებით; ვეტერინარული და ზოოსაინჟინრო მიმართულებით; ინჟინერინგის, ელექტროენერგეტიკის და ინფორმაციული ტექნოლოგიების მიმართულებით; სოფლის მეურნეობის ეკონომიკის, აგრობიზნესის და მენეჯმენტის მიმართულებით.

კონფერენციის პირველ სამუშაო დღეს, პეიდარ ალიევის სახელობის ცენტრში, გაიმართა პლენარული სხდომა. პლენარული სხდომის დამთავრების შემდეგ, სექციების მუშაობა დარგების მიხედვით წარიმართა ზერბაიჯანის სასოფლო-სამეურნეო უნივერსიტეტის ბაზაზე. ვეტერინარულ და ზოოსაინჟინრო

სექციაში თავიანთი კვლევები წარმოადგინეს ქართველმა მეცნიერებმაც. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სახელით მასპინძლებსა და კონფერენციის უცხოელ სტუმრებს მიესალმა აკადემიის დარგობრივი სამეცნიერო განყოფილების სწავლული მდივანი, სოფლის მეურნეობის აკადემიური დოქტორი მ. ბარვენაშვილი. განსაკუთრებული ყურადღება დაიმსახურა თემამ: “საქართველოს მოსახლეობის უზრუნველყოფა ეკოლოგიურად სუფთა თაფლითა და ფუტკრის პროდუქტებით”, რომელიც წარადგინეს სოფლის მეურნეობის აკადემიურმა დოქტორებმა მ. ფეიქრიშვილმა და მ. ბარვენაშვილმა. მოცემული საკითხის ირგვლივ ქართველ, აზერბაიჯანელ და მოლდოველ მეცნიერებს შორის გაიმართა საქმიანი დისკუსია. საინტერესო და საკმაოდ აქტუალური თემები წარმოადგინეს ასევე აზერბაიჯანელმა, თურქმა, ტაილანდელმა და მოლდოველმა მეცნიერებმაც.

**საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის მონაწილეები –
დოქტორები მ. ბარვენაშვილი და მ. ფეიქრიშვილი.**

3.1.10. ევროპის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიების მე-9 ბენერალური ასამბლეა.

2016 წლის 11-13 ოქტომბერს ქ. პარიზში საფრანგეთის სოფლის მეურნეობის აკადემიაში, რომელიც დაფუძნდა 1761 წელს, ჩატარდა ევროპის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიების მე-9 გენერალური ასამბლეა და კოლოქვიუმი რომელიც მიეძღვნა თემას „აგრარული მეცნიერება – ისტორიული ასპექტები და პერსპექტივები“; ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღეს ევროპის ქვეყნების (საფრანგეთის, ინგლისის, პორტუგალიის, იტალიის, შვედეთის, რუმინეთის, ჩეხეთის, ლიტვის, ლატვის, უკრაინის, საქართველოს და სხვა) სოფლის მეურნეობის დარგში მომუშავე მეცნიერმა, აკადემიების პრეზიდენტებმა.

საქართველოდან ასამბლეას მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გურამ ალექსიძემ. გენერალური ასამბლეა გახსნა ჩეხეთის აკადემიის პრეზიდენტმა ვილემ პოდრაჟსკიმ (ასამბლეას თავჯდომარე), რომელმაც ილაპარაკა იმ ღონისძიებებზე რაც ჩატარებული იქნა მე-8 ასამბლეას შემდეგ, კერძოდ ქ. პრადის ასამბლეაზე (2016) და ქ. კიევში 2016 წ. ჩატარებულ კომფერენციაზე. სხდომაზე არჩეული იქნა ახალი პრეზიდენტი საფრანგეთის აკადემიის პრეზიდენტი და ვიცე-პრეზიდენტი, იტალიის წარმომადგენელი ჟან-პიერ მარაშინი. ამავე დროს არჩეული იქნენ სამეთვალყურეო საბჭოს ახალი წევრები და დამკვირვებელი, ამ უკანასკნელის თანამდებობებზე დამტკიცდა აკად. გურამ ალექსიძე. გენერალურ ასამბლეაზე აგრეთვე განხილული იქნა მოსხენებები რომლებიც ეხებოდა კლიმატის ცვლილებას და მის გავლენას ტყის ეკოსისტემებზე (ვ. პოდრაჟსკი, ჩეხეთი) რძის პროდუქტების წარმოებაზე ბრიტანეთში (დ. არდნერი, დიდი ბრიტანეთი), აგრეთვე ფიზიკურ მუტაგენეზზე რომელიც უნდა შევიდეს ევროპის მცენარეთა კანონდებულებაში და მომზადებული იქნა საფრანგეთის სოფლის მეურნეობისა და ტექნოლოგიური აკადემიების მიერ.

მეორე დღე მიეძღვნა კოლოქვიუმის მონაწილეებს, სადაც განხილული იქნა 10 მოსხენება, რომლებიც წარმოადგინეს: საფრანგეთის, შვედეთის, იტალიის, დანიის, ლიტვის, რუმინეთის და შვეიცარიის წარმომადგენლებმა.

მესამე დღე-მთლიანად მიეძღვნა სამეცნიერო ტურს შამპანში, სადაც ასამბლეის მონაწილეები გაეცნენ ბიოსაწვავის მიღების ბიოტექნოლოგიურ მეთოდებს შაქრის ჭარხლის, ხორბლის და სხვა მცენარეული მასალის გამოყენებით აგრეთვე შამპანური ღვინოების წარმოებას საფრანგეთში. ქ.

რეიმსში ასამბლეის წევრებმა დაათვალიერეს ცნობილი ღვინის სარდაფი „მარტელი“ და მასში დაცული შამპანური ღვინოები.

შემდეგი, მე-10 გენერალური ასამბლეა, გაიმართება 2018 წელს ქ. ფლორენციაში (იტალია).

აკად. გურამ ალექსიძე ევროპის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიების მე-9 გენერალურ ასამბლეაზე (11-13 ოქტომბერი 2016 წ. ქ. პარიზი).

3.1.11. კავშირები ჩინეთის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიასთან

2016 წლის 13-15 დეკემბერს ჩინეთის კუნძულ ჰაინანზე (ლინგშუიში) ჩატარდა აგრარული კვლევის ლიდერების (გლასტი – 5) საერთაშორისო კონფერენცია, რომელიც ორგანიზებული იქნა ჩინეთის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის, “ფაოს”, “სიჯიარის” და ჰაინანის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ და იმართება 2 წელიწადში ერთხელ.

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო 400-მდე სპეციალისტმა სხვადასხვა ქვეყნიდან - ავსტრალია, ახალი ზელანდია, ინდოეთი, იაპონია, კანადა, შვედეთი, საფრანგეთი, სამხრეთ აფრიკა, აშშ, ფინეთი, საქართველო, ყირგიზეთი და სხვა. მხოლოდ ჩინეთიდან მონაწილეობა რაოდენობა იყო 300 ადამიანი. საქართველოდან კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ ბატონმა ნოდარ კერესელიძემ და სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა გურამ ალექსიძემ, რომელთაც ჩინეთის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიიდან ჰქონდათ სპეციალური მიწვევა.

კონფერენციის დღის წესრიგი - სიღარიბის დაძლევა მსოფლიო ქვეყნებში.. პლენარული სხდომა გახსნა კონფერენციის თავმჯდომარემ პროფ. ვუ კონგმინმა – ჩინეთის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტმა. მოხსენებები გააკეთეს - ჩინეთის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის

პრეზიდენტმა ქუ დონგიუმ, ჰაინანის ვიცე-გუბერნატორმა ქალბატონმა ჰე ჰიკინგმა, აგრეთვე ფაოს, სიჯიარის, იფარის, მიჩიგანის უნივერსიტეტის, კანადის აგრო-ფუდის, ბიოვერსიტის, ტრასტ ფონდის, ბაიერის და სხვათა წარმომადგენლებმა. სულ მოსმენილი იქნა პლენარულ სხდომებზე 35 მოხსენება და გაიმართა 4 თემატური სხდომა, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო კონფერენციის ყველა მონაწილემ.

კონფერენციის მსვლელობის პერიოდში მოხდა საქართველოს დელეგაციის შეხვედრა ჩინეთის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტთან,

რომელიც ამავდროულად არის ჩინეთის სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე. განხილული იქნა საკითხები, რომელიც ორივე ქვეყნისთვის არის მნიშვნელოვანი. ხაზი გაესვა თანამშრომლობას მევენახეობა-მეღვინეობის, მცენარეთა გენეტიკური რესურსების, მეაბრეშუმეობის, ბიოტექნოლოგიის და სხვა საკითხებზე. განხილული იქნა აგრეთვე საკითხი აკადემიებს

შორის თანამშრომლობის მემორანდუმის გაგრძელების შესახებ, რომელიც ჩინეთის მხარეს მიერ განხილული იქნება, შეჯერდება საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიასთან და ამის შემდეგ მოეწერება ხელი. საქართველოს მხრიდან შეთავაზებული იქნა წინადადება, რათა ჩატარდეს ჩინეთში სემინარი მევენახეობის და მეღვინეობის საკითხებზე, სადაც აქტიურ მონაწილეობას მიიღებს საქართველოს მეცნიერები. კონფერენციის დახურვის დღეს მიღებული იქნა ლინგშუის დეკლარაცია.

პრეზიდენტი, აკად. გ. ალექსიძე ჩინეთის საერთაშორისო კონფერენციაზე.

3.2. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სხვა ორბანიზაციებთან თანამშრომლობის მემორანდუმები

2016 წელს გაფორმდა თანამშრომლობის მემორანდუმები:

1. სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან (19 თებერვალი, 2016);
2. ტელევიზია “საფერავთან” (23 თებერვალი, 2016);
3. საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან 17 მარტი, 2016);
4. თელავის ი. გოგებაშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან (19 აპრილი, 2016);
5. ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან (13 მაისი, 2016);
6. ბიომრავალფეროვნების ტექნოლოგიების სამეცნიერო ცენტრთან (;
7. მოლდავეთის სახელმწიფო აგრარულ უნივერსიტეტთან (კიშინოვი) (28 სექტემბერი, 2016);
8. აზერბაიჯანის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ზოოლოგიის ინსტიტუტთან (30 სექტემბერი, 2016);
9. ბოგომოლცის ეროვნული სამედიცინო აკადემიის ბიოორგანული და ბიოქიმიის დეპარტამენტთან (კიევი, უკრაინა).

3.2.1. მემორანდუმი სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან

2016 წლის 19 თებერვალს გაფორმდა მემორანდუმი ურთიერთთანამშრომლობის შესახებ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიასა და სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტს შორის. მემორანდუმზე ხელი მოაწერეს აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გურამ ალექსიძემ და უნივერსიტეტის რექტორმა, პროფ. მერაბ ბერიძემ.

მემორანდუმის მიზანია აკადემიას და უნივერსიტეტს შორის თანამშრომლობა მეცნიერებისა და განათლების სფეროებში და აღნიშნული თანამშრომლობის განხორციელება საერთო ინტერესებისა და თანაბარ ურთიერთობათა საფუძველზე; საქართველოში სოფლის მეურნეობის განვითარების ხელშეწყობა; პიროვნების ინტერესებისა და შესაძლებლობების შესატყვისი უმაღლესი განათლების მიღების, კვალიფიკაციის ამაღლებისა და გადამზადების მოთხოვნათა დაკმაყოფილება; თანამედროვე მოთხოვნათა შესაბამისი კომპენტენციის მქონე აგრარული მიმართულების სპეციალისტების მომზადება, რაც უზრუნველყოფს მათ კონკურენტუნარიანობას შიდა და საგარეო ბაზარზე; მჭიდრო თანამშრომლობა სამეცნიერო-კვლევითი და საკონსულტაციო საქმიანობის განსახორციელებლად; მხარეების ერთობლივი მონაწილეობა პროექტებსა და პროგრამებში; პროფესორ-მასწავლებელთა და ახალგაზრდა მეცნიერთა საზღვარგარეთის მოწინავე სამეცნიერო და სასწავლო დაწესებულებებში მივლინების ხელშეწყობა.

ახლო მომავალში მემორანდუმის ფარგლებში განხორციელდება აკადემიის წევრების მიერ სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გასვლითი სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის ჩატარება.

3.2.2. თანამშრომლობის მემორანდუმი საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიასა და ტელეკომპანია “საფერავს” შორის

2016 წლის 23 თებერვალს აკადემიის აკადემიური საბჭოს სხდომაზე ხელი მოეწერა თანამშრომლობის მემორანდუმს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიასა და ტელეკომპანია “საფერავს” შორის, თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ეს თანამშრომლობა დიდი ხანია დაწყებულია და ერთობლივად უკვე გააკეთდა მთელი რიგი გადაცემები, რომლებიც შეეხება საქართველოს მრავალდარგოვანი სოფლის მეურნეობის აქტუალურ პრობლემებს. სამომავლოდ დაგეგმილია მნიშვნელოვანი ღონისძიებების და პრობლემატური თემების ერთობლივად გაშუქება. მემორანდუმს ხელი მოაწერეს: საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მხრიდან, აკადემიის პრეზიდენტმა აკადემიკოსმა გურამ ალექსიძემ, ხოლო ტელეკომპანია “საფერავის” მხრიდან, ტელეკომპანიის დამფუძნებელმა დიმიტრი კოსტარიოვი.

ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმზე ხელს აწერენ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გ. ალექსიძე და ტელეკომპანია “საფერავის” დამფუძნებელი დ. კოსტარიოვი.

მემორანდუმზე ხელის მოწერის შემდეგ

3.2.3. მემორანდუმი საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან თანამშრომლობის შესახებ

2016 წლის 17 მარტს საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო მასპინძლობდა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მეცნიერებს - აკადემიის პრეზიდენტს, აკად. გ. ალექსიძეს, ვიცე-პრეზიდენტს, აკად. გ. ჯაფარიძეს, სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივნებს - აკადემიკოსებს გ. მარგველაშვილს, რ. მახარობლიძეს, ზ. ცქიტიშვილს, ჯ. გუგუშვილს, ო. ქეშელაშვილს, აკად. რ. ჩაგელიშვილს, აკად. თ. ყურაშვილს, პრეზიდენტის მოადგილეს, დოქტ. ა. გიორგაძეს და პრეზიდენტის თანაშემწეს თ. ეპიტაშვილს. სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხრიდან შეხვედრას ესწრებოდნენ - მინისტრი ო. დანელია, მინისტრის მოადგილეები ი. ნოზაძე, ლ. დავითაშვილი, გ. ცოფურაშვილი და დ. გალეგაშვილი, მინისტრის მრჩეველები და სამინისტროს წამყვანი სპეციალისტები.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენლებისა და საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მეცნიერების შეხვედრა

შეხვედრის მიზანი იყო თანამშრომლობის მემორანდუმის გაფორმება საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიისა და საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შორის.

მემორანდუმის გაფორმების ერთ-ერთი ძირითადი მიზანია უზრუნველყოფილი იქნას მჭიდრო და შემოქმედებითი თანამშრომლობა სამინისტროს დეპარტამენტებს, საქვეუწყებო დაწესებულებებსა და აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებებს შორის წარმოებისა და მეცნიერების წინაშე მდგომი ამოცანების ერთობლივ გადაწყვეტაში. მემორანდუმის მიხედვით ორივე უწყება მონაწილეობას მიიღებს ქვეყნის აგრარული პოლიტიკის შემუშავებაში, სოფლის მეურნეობის განვითარების სტრატეგიული მიმართულებების განსაზღვრაში, აგრარული პოლიტიკითა და სტრატეგიით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელების სამოქმედო გეგმების შედგენაში, დარგობრივი განვითარების პროგრამების შედგენისა და მონიტორინგის მეთოდოლოგიის შემუშავებაში, რეგიონების სამეურნეო-ეკონომიკური თავისებურებების გათვალისწინებით მაღალი ტექნოლოგიების გავრცელების შესაძლებლობების დადგენაში და ა.შ.

თანამშრომლობის სფეროები და ფორმებია:

- დეგრადირებული მიწების აღდგენისა და კონსოლიდაციის შესახებ რეკომენდაციების მომზადება;

- წინადადებების მომზადება - მასობრივი მწარმოებლების საკრედიტო რესურსებით უზრუნველყოფის შესახებ, სოფლის მეურნეობის მექანიზაციისა და ინფრასტრუქტურის სამსახურების სხვა სფეროების ოპტიმიზაციის შესახებ, ინტეგრირებული მცირე და საშუალო საწარმოების ჩამოყალიბების შესახებ, კოოპერატივების საქმიანობის ეკონომიკური ეფექტიანობის ამაღლების შესახებ;
- დარგობრივი პროგრამების შედგენისა და განხილვაში ერთობლივი მონაწილეობა.
- ხელშეკრულების გაფორმება სამინისტროსა და აკადემიას შორის აკადემიის ბაზაზე ფერმერთა კვალიფიკაციის ამაღლების მუდმივმოქმედი სასწავლო ცენტრის ჩამოყალიბების შესახებ.
- სამინისტროსა და აკადემიის წლიური სამუშაო გეგმების ურთიერთგაცვლა, აკადემიის მიერ მომზადებული და რეცენზირებული აგროწესების, რეკომენდაციების და სხვა სასწავლო და სახელმძღვანელო ლიტერატურის გამოცემა, სამინისტროსა და აკადემიის ვებგვერდზე ერთობლივი ღონისძიებების შესახებ მასალების გაცვლა.

მემორანდუმი ძალაშია ხელმოწერიდან ხუთი წლის განმავლობაში და მისი გაგრძელება შესაძლებელია ორივე მხარის მიერ თანხმობის შემთხვევაში.

მხარეების მიერ მემორანდუმის ძირითადი დებულებების გაცნობის შემდეგ გაიმართა აზრთა გაზიარება, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს სამინისტროს წარმომადგენლებმა და აკადემიის მეცნიერებმა.

მემორანდუმზე ხელი მოაწერეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ დანელიამ და საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გურამ ალექსიძემ.

სამთავრობო უწყებასა და მეცნიერებს შორის თანამშრომლობის მემორანდუმის გაფორმებამ მკაფიოდ გამოხატა საქართველოს ხელისუფლების კეთილი ნება, რათა მეცნიერებამ დადებითი და წამყვანი როლი შეასრულოს ქვეყნის აღმშენებლობის საქმეში.

თანამშრომლობის მემორანდუმზე ხელის მოწერის ცერემონიალი - საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გურამ ალექსიძე და საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ დანელია.

მემორანდუმზე ხელის მოწერის შემდეგ

3.2.4. მემორანდუმი თანამშრომლობის შესახებ (სსმმ აკადემია - ბათუმის შ. რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი)

2016 წლის 13 მაისს ქ. ბათუმში ხელი მოეწერა მემორანდუმს თანამშრომლობის შესახებ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიასა და ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტს შორის.

მემორანდუმს ხელი მოაწერეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გურამ ალექსიძემ და ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის მოვალეობის შემსრულებელმა, ასოც. პროფესორმა მერაბ ხალვაშმა.

აკად. გ. ალექსიძის შეხვედრა ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს წევრებთან

მემორანდუმზე ხელის მოწერას დაესწრენ რექტორის მოადგილე ქალბატონი ნათელა წიკლაშვილი და უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს წევრები, სსმმ აკადემიის წევრები აჭარიდან - აკად. გურამ პაპუნძიძე და აკად. რეზო ჯაბნძიძე, აგრეთვე სტუმრები თბილისიდან - პროფ. თ. კაჭარავა და სხვები, გაზეთ "აჭარის" კორესპონდენტი რევაზ მსხილაძე.

თანამშრომლობის მემორანდუმზე ხელს აწერენ აკად. გურამ ალექსიძე და პროფ. მერაბ ხალვაში.

მემორანდუმი ითვალისწინებს ორგანიზაციებს შორის მეცნიერებისა და განათლების სფეროში საერთო ინტერესების გათვალისწინებით ურთიერთკავშირების განვითარებას.

.მემორანდუმის თანახმად მხარეები განახორციელებენ და უზრუნველყოფენ მეცნიერების და პროფესორ-მასწავლებლთა ურთიერთდახმარებას აგრარული სფეროს აქტუალური პრობლემების გადაწყვეტაში, სპეციალისტთა კვალიფიკაციის ამაღლებაში, ტრეინინგების და სემინარების ჩატარებას ახალგაზრდა მეცნიერებთან, გამოცდილების გაზიარებას აგრარული მიმართულებების თანამედროვე მეთოდების, სამეცნიერო მიღწევებისა და ინოვაციური ტექნოლოგიების სფეროში, ერთობლივი სამეცნიერო სიმპოზიუმების და კონფერენციების ორგანიზებას და ჩატარებას, მხარეების ერთობლივ მონაწილეობას აგრარული მიმართულების პროექტებსა და პროგრამებში და სხვა.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიისა და ბათუმის შ.რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტს შორის თანამშრომლობის მემორანდუმზე ხელის მოწერის შემდეგ

3.3. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში 2016 წელს ჩატარებული ღონისძიებები

3.3.1. მრგვალი მაგიდა თემაზე: "კვლევა და სწავლება ნიადაგისა და წყლის რესურსების მართვაში"

2016 წლის 18 თებერვალს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში აკადემიის სასოფლო-სამეურნეო ჰიდრომელიორაციის ეროვნული კოორდინატორის ინიციატივით ჩატარდა მრგვალი მაგიდა თემაზე: "კვლევა და სწავლება ნიადაგისა და წყლის რესურსების მართვაში". ძირითადი მომსახურებელი გახლდათ პროფ. ვილიბალდ ლოისქანდლი (ლ. რ. Villibald Loiskland) - ვენის (ავსტრია) საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებისა და ბუნებრივი რესურსების უნივერსიტეტის (BOKU) წყლის, ატმოსფეროსა და გარემოს დაცვის დეპარტამენტის (WAU) ჰიდრაულიკისა და სოფლის მეურნეობაში წყლის მართვის ინსტიტუტის (IHLW) დირექტორი და დოქტ. მარგარიტა ჰიმელბაუერი (Dr.Margarita Himmelbauer) - ამავე ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერ თანამშრომელი

მრგვალი მაგიდის მუშაობაში მონაწილეობდნენ სსმმ აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გურამ ალექსიძე, აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი აკად. ე. შაფაქიძე, აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, აკად. გ. მარგველაშვილი, ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, აკად. ო. ქეშელაშვილი, აკად. თ. ყურაშვილი, აკადემიის აპარატის თანამშრომლები; სსმმ აკადემიის სასოფლო-სამეურნეო ჰიდრომელიორაციის მიმართულების ეროვნული კოორდინატორი პროფ. ი. ყრუაშვილი და კოორდინატორის ჯგუფის წევრები პროფესორები ე. კუხალაშვილი, დ. გუბელაძე, ზ. ლოხაიძე, კ. ბზიავა და სხვები.

საინტერესო მოხსენების შემდეგ გაიმართა დისკუსია, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს მრგვალი მაგიდის მონაწილეებმა. განხილულ საკითხებზე თავიანთი მოსაზრება გამოთქვეს აკადემიკოსებმა გ. ალექსიძემ, გ. მარგველაშვილმა, ე. შაფაქიძემ და აკადემიის ეროვნულმა კოორდინატორმა, პროფ. ი. ყრუაშვილმა.

აკად. გ. ალექსიძის და პროფ. ვილიბალდ ლოისქანდლის წინადადებით მიზანშეწონილია მომზადდეს თანამშრომლობის მემორანდუმი საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიასა და ვენის (ავსტრია) საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებისა და ბუნებრივი რესურსების უნივერსიტეტის ჰიდრაულიკისა და სოფლის მეურნეობაში წყლის მართვის ინსტიტუტს შორის, რისთვისაც მოსამზადებელი სამუშაოებისათვის შესაბამისი დავალება მიეცათ აკად. ე. შაფაქიძეს, პროფ. ი. ყრუაშვილს და დოქტ. მარგარიტა ჰიმელბაუერს.

ავსტრიელი მეცნიერები და მრგვალი მაგიდის მონაწილეები

3.3.2. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წლიური საანგარიშო კრება

2016 წლის 11 მარტს ჩატარდა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წლიური საანგარიშო კრება შემდეგი დღის წესრიგით:

1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ 2015 წელს ჩატარებული მუშაობისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ. მომხსენებელი: აკადემიის პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გ. ალექსიძე;

2. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების მიერ 2015 წელს ჩატარებული მუშაობისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ. მომხსენებლები: საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების აკადემიკოს-მდივნები;

3. მიმდინარე საკითხები:

1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წესდებაში ნაწილობრივი ცვლილებების შეტანის შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოს-მდივანი, აკადემიკოსი გ.ჯაფარიძე;

კრებას ესწრებოდნენ აკადემიის წევრები და მოწვეული სტუმრები - საქართველოს განათლებისა და მეცნიერებისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროებიდან, აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროდან, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრიდან, ქუთაისის

ა. წერეთლის სახელმწიფო და გორის სუხიშვილის სასწავლო უნივერსიტეტიდან, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტიდან და სხვა ორგანიზაციებიდან.

დღის წესრიგის პირველ საკითხზე ვრცელი მოხსენება გააკეთა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გ. ალექსიძემ. მომხსენებელმა კრების მონაწილეებს გააცნო 2015 წელს აკადემიის სტრუქტურა, აკადემიის საქმიანობის სამეცნიერო პროგრამები და ამ პროგრამებით გათვალისწინებული სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობა, 2015 წელს აკადემიური საბჭოს მიერ განხილული საკითხების მოკლე მიმოხილვა, აკადემიის თანამშრომლობა საერთაშორისო სტრუქტურებთან, 2015 წელს გაფორმებული თანამშრომლობის მემორანდუმები სხვადასხვა ორგანიზაციებთან, აკადემიის მიერ ჩატარებული ღონისძიებები (სემინარები, მრგვალი მაგიდები, ადგილობრივი და საერთაშორისო კონფერენციები), აკადემიის დარგობრივი ეროვნული კოორდინირების საქმიანობა, 2015 წელს აკადემიის წევრების მიერ მომზადებული და გამოცემული ნაშრომების (სტატიები, სახელმძღვანელოები, მონოგრაფიები, გამოგონებები და პატენტები) და პრაქტიკული ხასიათის რეკომენდაციების მიმოხილვა, აკადემიაში ჩამოყალიბებული აგრობიომრავალფეროვნების საკოორდინაციო და ფერმერთა და სოფლის მეურნეობის სპეციალისტთა გადამზადების კვალიფიკაციის ცენტრების საქმიანობა, აკადემიის განახლებული ინფრასტრუქტურა. მოხსენების დასასრულს აკად. გ. ალექსიძემ ისაუბრა აკადემიის სამომავლო ამოცანებისა და გამოწვევების შესახებ.

დღის წესრიგის მეორე საკითხზე მოხსენებებით გამოვიდნენ აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების აკადემიკოს-მდივნები, აკადემიკოსები გ. მარგველაშვილი, ჯ. გუგუშვილი, რ. მახარობლიძე, ნ. ბაღათური, ზ. ცქიტიშვილი, ო. ქეშელაშვილი.

მოხსენებების ირგვლივ თავისი მოსაზრებები და წინადადებები გამოთქვეს მოწვეულმა სტუმრებმა - საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილემ, პროფ. თამაზ მარსაგიშვილმა, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეებმა გოჩა ცოფურაშვილმა და იური ნოზაძემ, აჭარის სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ იოსებ აბულაძემ, ქუთაისის ა. წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პრორექტორმა პროფ.

როლანდ კოპალიანმა, სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორმა ლევან უჯმაჯურიძემ, გორის სუხიშვილის სასწავლო უნივერსიტეტის რექტორმა, პროფ. ვალერი სუხიშვილმა.

საერთო კრების მონაწილეებმა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის 2015 წლის საქმიანობა შეაფასეს დადებითად.

დღის წესრიგის მიმდინარე საკითხზე ინფორმაციით გამოვიდა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოს-მდივანი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე, რომელმაც აღნიშნა, რომ აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს განახლებული დებულების გამო საჭიროა ნაწილობრივი ცვლილება შევიდეს აკადემიის წესდებაში. აკად. გ. ჯაფარიძემ კრებას გააცნო წესდებაში ცვლილებების შინაარსის შესახებ..

აღნიშნულ წინადადებას აკადემიის წევრებმა ერთხმად დაუჭირეს მხარი.

აკადემიის წლიურ კრებაზე აკადემიის დიპლომები და პრემია გადაეცათ 2015 წელს აგრარულ დარგში საუკეთესო სამეცნიერო ნაშრომების ავტორებს:

- აკად. თ. ურუშაძეს, დოქტორებს ა. თხელიძეს და გ. ლამბაშიძეს ნაშრომისათვის "საქართველოს ნიადაგები"; აკად. გ. ტყემალაძეს ნაშრომისათვის "ბიოქიმიის საფუძვლები";
- პროფ. ი. ყრუაშვილს ნაშრომისათვის "ღვარცოფები და მასთან ბრძოლის მეთოდები",
- აკად. ნ. ბალათურიას ნაშრომისათვის "ენოლოგია – ღვინის წარმოქმნა და დავარგება";
- აკად. ნ. ჭითანავას ნაშრომისათვის "საქართველოს სოფლის მეურნეობა – ტრანსფორმაცია, პრობლემები, პერსპექტივები";
- მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორს ქ. დადიანს ნაშრომისათვის "გარემოს ქიმიური დამაბინძურებლების რისკის შეფასება".

აკადემიის პრეზიდენტმა აკად. გ. ალექსიძემ დაბადებიდან 80 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 60 წლისთავი მიულოცა აკად. იუზა ვასაძეს, გადასცა მას სამახსოვრო დიპლომი და საერთო კრების მონაწილეების სახელით უსურვა მას ჯანმრთელობა, ხანგრძლივი სიცოცხლე, ნაყოფიერი შემოქმედებითი სამეცნიერო, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი საქმიანობა.

აკადემიის წლიური კრება (11 მარტი, 2016) –აკად. გ. ალექსიძე, პროფ.
თ. მარსაგიშვილი, გ. ცოფურაშვილი, ი. ნოზაძე, დოქტ. ლ. უჯმაჯურიძე, პროფ.
რ.კოპალიანი, პროფ. ვ. სუხიშვილი

3.3.3. შეხვედრა საქართველოს პარლამენტში

2016 წლის 21 მარტს საქართველოს პარლამენტში გაიმართა სამეცნიერო ჟურნალის "ქართული პოლიტიკა" პრეზენტაცია. აღნიშნული ჟურნალის დამფუძნებელია ქიული შარტავას სახელმწიფო პოლიტიკისა და მართვის სადოქტორო სკოლა; ჟურნალის რედაქტორია აკად. როინ მეტრეველი. პრეზენტაციას ესწრებოდნენ საქართველოს პარლამენტის კომიტეტების თავმჯდომარეები გ. სამხარაული და ზ. ტყემალაძე, ფრაქციის თავმჯდომარე გ. თოფაძე, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრი ო. დანელია, მინისტრის მოადგილე ი. ნოზაძე, სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ხელმძღვანელი ლ. უჯმაჯურიძე, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გ. კვესიტაძე, ვიცე-პრეზიდენტი აკად. რ. მეტრეველი, აკადემიკოს-მდივანი, აკად. ო. ნათიშვილი, აკად. ა. ფარნგიშვილი.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიიდან შეხვედრაში მონაწილეობა მიიღეს აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გ. ალექსიძემ, აკადემიის ნამდვილმა წევრებმა და წევრ-კორესპონდენტებმა, პრეზიდენტის მოადგილემ, დოქტ. ა. გიორგაძემ.

პრეზენტაციაზე მოხსენებებით გამოვიდნენ აკად. რ. მეტრეველი, გ. სამხარაული, ო. დანელია, აკად. გ. ალექსიძე.

თავის მოხსენებაში აკად. გ. ალექსიძე შეეხო აგრარული დარგის მეცნიერების განვითარების დღევანდელ მდგომარეობას, პრობლემებს, იმ წარმატებებს, რომელიც აქვთ ამ მიმართულებით დასაქმებულ მეცნიერებს და მათ სამომავლო პერსპექტივებს. მან აღნიშნა აკადემიის როლის მნიშვნელობაზე სოფლის მეურნეობის განვითარების ყველა საფეხურზე, იმ გამოწვევებთან ბრძოლის საკითხებზე, როგორიცაა მსოფლიო გლობალური დათბობა და ამ მიმართულებით სოფლის მეურნეობის მართვის პერსპექტივები, მეცნიერების როლზე სოფლის მეურნეობის შემდგომი აღმავლობისა და განვითარების საქმეში. მომხსენებელმა აგრეთვე აღნიშნა ის სასიკეთო სიახლეები, რომელიც მეაბრეშუმეობის აღდგენას და განვითარებას ეხება, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საქმიან და მჭიდრო კავშირებს საქართველოს პარლამენტის აგრარულ საკითხთა კომიტეტთან, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნულ აკადემიასა და საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან, უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან.

აკად. გ. ალექსიძემ აღნიშნა აგრეთვე, რომ ჟურნალ "ქართული პოლიტიკის" პირველ ნომერში წარმოდგენილია აკადემიის ათი წევრის მნიშვნელოვანი და საინტერესო სამეცნიერო სტატიები.

პრეზენტაციის დასასრულს საქართველოს აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარემ გ. სამხარაულმა "აგრარულ მეცნიერებაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისათვის" საპატიო სიგელებით დააჯილდოვა საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გ. კვესიტაძე, აკადემიის სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, აკად. ო. ნათიშვილი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გ. ალექსიძე და საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის რექტორი, აკად. ა. ფრანგიშვილი.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრები საქართველოს პარლამენტში.

3.3.4. სტუმრად ა.წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში

2016 წლის 22 მარტს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გ. ალექსიძე, აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკად. ე. შაფაქიძე, პრეზიდენტის მოადგილე, დოქტ. ა. გიორგაძე და პრეზიდენტის თანაშემწე თ. ეპიტაშვილი იმყოფებოდნენ ქ. ქუთაისში, ა.წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. შეხვედრის მიზანი იყო აკადემიასა და უნივერსიტეტს შორის 2013 წელს გაფორმებული მემორანდუმის გადღებულებების შესრულების მიმდინარეობა და სოფლის მეურნეობის ძირითადი დარგების განვითარებაში მეცნიერული პოტენციალის გამოყენების არსებული მდგომარეობა.

უნივერსიტეტის მხრიდან შეხვედრაში მონაწილეობა მიიღეს - რექტორმა, პროფ. გ. ღავთაძემ, აგრარულ მიმართულებაში რექტორის მოადგილემ, პროფ. რ. კოპალიანმა, უნივერსიტეტის აგრარული ფაკულტეტის სტუდენტებმა, პედაგოგებმა და მეცნიერებმა.

შეხვედრა შესავალი სიტყვით გახსნა პროფ. გ. ღავთაძემ, რომელმაც აღნიშნა აკადემიისა და უნივერსიტეტის თანამშრომლობის მნიშვნელობის შესახებ, მეცნიერების აქტიური მონაწილეობა უნივერსიტეტის აგრარული ფაკულტეტის სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობაში და თავის მხრივ აგრარული ფაკულტეტის მონაწილეობა აკადემიის საერთაშორისო თუ ადგილობრივ სამეცნიერო კონფერენციებში, სემინარებში, მრგვალ მაგიდებში და ა.შ.

ა.წერეთლის უნივერსიტეტის აგრონომიული მეცნიერებების დეპარტამენტის თანამშრომლებთან შეხვედრაზე ვრცელი მოხსენება გააკეთა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გ. ალექსიძემ, რომელმაც დამსწრე საზოგადოებას გააცნო აკადემიის სამეცნიერო საქმიანობა და მისი საერთაშორისო ურთიერთობები, ინფორმაციები გაფორმებული ხელშეკრულებების შესახებ პოლონეთის, ჩეხეთის, უკრაინის, ბელარუსიის, სამხრეთ კორეის, ჩინეთის, ყაზახეთის, ტაჯიკეთის, უზბეკეთის, აზერბაიჯანის სამეცნიერო-კვლევით ორგანიზაციებთან და სხვა

საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროებთან, ქვეყნის წამყვან უმაღლეს საგანმანათლებლო ორგანიზაციებთან და სხვა. მომხსენებელმა აგრეთვე აღნიშნა აკადემიის საგამომცემლო საქმიანობა და ფერმერების დახმარების პროგრამები. გაკეთდა ინფორმაცია უნივერსიტეტთან გაფორმებული მემორანდუმის პუნქტების შესრულების მიმდინარეობის შესახებ

დისკუსიაში მონაწილეობა მიიღეს პროფ. რ. კოპალიანმა, აგრარული ფაკულტეტის დეკანმა, პროფ. ქ. კინწურაშვილმა, აგრარული მეცნიერების დეპარტამენტის უფროსმა, პროფ. რ. ლორთქიფანიძემ და სხვა.

გამომსვლელებმა ერთხმად აღნიშნეს ამ ტიპის შეხვედრების დიდი მნიშვნელობა და მიიღეს ცნობად, რომ მომდევნო შეხვედრაზე, აპრილის თვეში, რექტორის მოადგილე, პროფ. რ. კოპალიანი წარდგება აკადემიის აკადემიური საბჭოს წინაშე აგრარული ფაკულტეტის სამეცნიერო საქმიანობის ანგარიშით.

მარცხნიდან: სრ. პროფ. ქ. კინწურაშვილი, სრ.პროფ. რ. კოპალიანი, რექტორი-სრ.პროფ. გ. ლავთაძე, აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გ. ალექსიძე, აკად. ე. შაფაქიძე, დოქტ. ა. გიორგაძე,

აკად. გურამ ალექსიძე

პროფ. როლანდ კოპალიანი

შეხვედრის მონაწილეები ა. წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან

3.3.5. მრგვალი მაგიდა ელექტროფიზიკაციის ზოგიერთ ასპექტებზე

2016 წლის 14 აპრილს აკადემიაში ჩატარდა მრგვალი მაგიდა, სადაც განიხილეს ელექტრომაგნიტური ველის დადებითი და უარყოფითი მოქმედება ადამიანის ჯანმრთელობაზე.

მრგვალი მაგიდის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გ. ალექსიძემ და აკადემიის წევრებმა, საქართველოს ტექნიკური და აგრარული უნივერსიტეტების წარმომადგენლებმა, საქართველოს ბიზნესის აკადემიის წევრებმა და სხვა მოწვეულმა სტუმრებმა.

ძირითადი მოხსენება გააკეთა ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორმა, აკადემიკოსმა არჩილ ვაშაკიძემ.

მოხსენებაში აღინიშნა, რომ ადრე ელექტრომაგნიტური ველის განხილვისას ყურადღება ეთმობოდა მხოლოდ მის ელექტრონულ მდგენელს და უგულებელყოფილი იყო მისი მაგნიტური მდგენელი, რომელიც გაცილებით ძლიერი მოქმედებით გამოირჩევა.

ელექტრომაგნიტური ტალღები წარმატებით გამოიყენება მედიცინაში, თუმცა ხშირ შემთხვევაში ელექტრომაგნიტური ტალღები უფრო უარყოფითად მოქმედებს ადამიანის ჯანმრთელობაზე, ვიდრე დადებითად.

აღსანიშნავია, რომ ტექნიკურმა პროგრესმა მოიტანა ის, რომ დღეს ადამიანი ცხოვრობს ელექტრომაგნიტური ტალღების გარემოცვაში, რომელიც გარკვეულ ზემოქმედებას ახდევს მის ჯანმრთელობაზე. ასხივებს საყოფაცხოვრებო ტექნიკა, მაღალი ძაბვის სადენები, ფიჭური ტელეფონების ანძები და ა.შ.

ელექტრომაგნიტური ტალღების გამოსხივება განსაკუთრებით უარყოფითად მოქმედებს ბავშვებზე, რომლებშიც კატასტროფულად იმატა ონკოლოგიურმა დაავადებებმა, ფსიქიკურმა აშლილობებმა, საგანგაშოდ გაიზარდა სხვადასხვა ანომალიების მქონე ახალშობილთა რიცხვი, მკვეთრად დაეცა იმუნიტეტი.

ამერიკელმა და შვედმა მეცნიერებმა ადამიანისთვის დაადგინეს ელექტრომაგნიტური ველის ზღვრული ინტენსივობა, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს 0,2 მკ ტესლას. სამწუხაროდ ზოგიერთი საყოფაცხოვრებო ელექტრომოწყობილობა ათობით და ასობით აჭარბებს ამ რიცხვს.

მოსხენებაში აღინიშნა, რომ ქვეყნის ხელისუფლებამ უნდა გაითვალისწინოს ელექტრომაგნიტური ველების უაყოფიო ზეგავლენა ადამიანის ჯანმრთელობაზე და იზრუნოს მოსახლეობის ინფორმირებაზე, ხოლო ზოგ შემთხვევაში გარკვეული ზომებიც მიიღოს მისი, განსაკუთრებით კი მომავალი თაობის, ჯანმრთელობის უზრუნველსაყოფად. ბოლოს აკადემიკოსმა ე. ვაშაკიძემ აღნიშნა, რომ არსებობს ცოცხალი ორგანიზმები, მაგალითად დროზოფილა, რომლებზეც ელექტრომაგნიტური ველი დადებითად მოქმედებს. მეცნიერები მუშაობენ, რომ ასსნან ამ ორგანიზმზე ელექტრომაგნიტური ველის დადებითი ზემოქმედების მიზეზები და მექანიზმი.

მოსხენებამ მრგვალი მაგიდის მონაწილეებში დიდი ინტერესი გამოიწვია, გაიმართა აზრთა გაზიარება; აღინიშნა, რომ განხილული საკითხი მეტად აქტუალურია, მოითხოვს უფრო მეტ პასუხისმგებლობას და ინფორმირებას ხელისუფლების მხრიდან, რაშიც მეცნიერებმა უნდა მიიღონ აქტიური მონაწილეობა.

მრგვალი მაგიდის მონაწილეები აკადემიაში (14 აპრილი, 2016)

3.3.6. საქართველოს მრგვალი მაგიდა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის, ბიორაციონალური ტექნოლოგიების სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრისა და ვინიცის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის მიერ ერთობლივად ორგანიზებული იქნა მრგვალი მაგიდა თემაზე: "ბიორაციონალური ტექნოლოგიების სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიისა და საზღვარგარეთის ცენტრებთან საქმიანობის პრეზენტაცია".

მრგვალი მაგიდის მუშაობაში მონაწილეობდნენ: აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე, აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი, აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე, აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე დოქტორი ანატოლი გიორგაძე, აკადემიის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკო-მდივანი ჯემალ გუგუშვილი, აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი, აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების სწავლული მდივნები დოქტორი მარინა ბარვენაშვილი, დოქტორი რეზო ლოლიშვილი, ბიორაციონალური ტექნოლოგიების სამეცნიერო კვლევითი

ცენტრის დამფუძნებლები - დირექტორი, დოქტორი ნიკოლოზ ზაზაშვილი, დოქტორი ნოდარ მინდიაშვილი, დოქტორი მიხეილ ჭიჭაყუა და ცენტრის თანამშრომლები. მოწვეული სტუმრები - საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მთავარი სპეციალისტი ხვიჩა გოჭოშვილი, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის მეცნიერები - მეცნ. დოქტორი შადიმან ფოცხვერია და მეცნ. დოქტორი ლევან თორთლაძე, პროფესორი მერაბ ნათიძე, მეცნ. დოქტორი გიორგი კოზმანიშვილი. უკრაინის მხრიდან მრგვალი მაგიდის მუშაობაში მონაწილეობდნენ ვინიცის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოებისა და გადამუშავების კათედრის გამგე, პროფესორი ვიტალი კუჩერიავი, ამავე უნივერსიტეტის მეზაღეობა, მეხილეობისა და მევენახეობის კათედრის დოცენტი ლიუდმილა ჩერეჩენკო და უნივერსიტეტის ასპირანტურისა და დოქტორანტურის ხელმძღვანელი, დოცენტი ტატიანა გონჩარუკი. სხდომას ესწრებოდნენ ასევე ფერმერები და პრეპარატივით დაინტერესებული ბიზნესმენები სომხეთიდან.

მრგვალი მაგიდის მიმდინარეობისას ხელი მოეწერა თანამშრომლობის მემორანდუმს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიისა და ბიორაციონალური ტექნოლოგიების სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრს შორის;

აკად. გივი ჯაფარიძე და ნიკოლოზ ზაზაშვილი მემორანდუმზე ხელის მოწერის შემდეგ

უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიას მრავალწლიანი თანამშრომლობა აკავშირებს უკრაინის სამეცნიერო-კვლევით და სასწავლო ორგანიზაციებთან, რომლებთანაც გაფორმებულია თანამშრომლობის მემორანდუმები (ვინიცის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტი, კიევის ბიორესურსებისა და ბუნებათსარგებლობის ეროვნული უნივერსიტეტი, პოდოლსკის აგრარულ-ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბელოცერკვის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტი). ხშირია უკრაინელი და ქართველი მეცნიერების შეხვედრები სხვადასხვა საერთაშორისო სამეცნიერო ფორუმებზე. განსაკუთრებით მჭიდრო და ნაყოფიერი სამეცნიერო კონტაქტები არსებობს ვინიცის (უკრაინა) ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერებთან. ამის დასტური იყო 2013 წლის 13 მაისს ჩატარებული მრგვალი მაგიდა, რომელზეც წარმოდგენილი იქნა პრეზიტიკ „რუმიფოსის“ გამოყენების ეფექტურობის მეცნიერულად დასაბუთებული კვლევის შედეგები ვინიცის (უკრაინა) ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის პროფესორის ვიტალი კუჩერიავის მიერ. ამ პროექტში მონაწილეობდა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია. უნდა აღინიშნოს, რომ 2013 წელს სწორედ აკადემიის მიერ ჩატარებულ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციაზე (შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის

მხარდაჭერით და დაფინანსებით) მოხდა უკრაინელი და ქართველი მეცნიერების დაკავშირება.

მრგვალი მაგიდის სხდომაზე პროფესორმა ვიტალი კუჩერიავიმ აღნიშნა, რომ საკვებდანამატი "რუმიფოსი" შექმნილია ბიორაციონალური ტექნოლოგიების სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის მეცნიერების მიერ და იგი ცხოველთა (მრკ, წრკ) წონა-მატისა და დღედამური მონაწველის მატების საშუალებაა, რომელიც უზრუნველყოფს გენეტიკური პოტენციალის მაქსიმალურად გამოვლინებას. "რუმიფოსმა" წარმატებით გაიარა სამეცნიერო კვლევა ორი წლის განმავლობაში ვინიციის ეროვნულ აგრარულ უნივერსიტეტში, სადაც მაღალი შეფასება დაიმსახურა და რეკომენდაცია გაეწია უკრაინაში მოქმედ საწარმოებში დასანერგად. მან გაიარა რეგისტრაცია და მიმდინარეობის უკრაინული პატენტის აღების პროცედურები. "რუმიფოსი" საშუალო დღიურ წონამატს ზრდის დაახლოებით დღე-ღამეში 750-800 გრამით, დღიური მონაწველს 15-20%-ით. მისი გამოყენებით ფერმერს აქვს გარანტირებული მოგება პროდუქტიულობის გაზრდისა და საკვების ეკონომიის ხარჯზე, ხარისხთან ერთად. ვინიციის ეროვნულ აგრარულ უნივერსიტეტში ჩატარდა "რუმიფოსის" გამოყენებით გაზრდილი საქონლის ხორცის დეგუსტაცია, ხორცმა უმაღლესი შეფასება დაიმსახურა ხორცის ხარისხის განმსაზღვრელი პარამეტრებით. უნდა აღინიშნოს, რომ მისი გამოყენება მნიშვნელოვნად ამცირებს ღორის ხორცში ქოლესტერინის რაოდენობას. "რუმიფოსი" ასევე აუმჯობესებს ცხოველის ჯანმრთელობის მდგომარეობას, მერძეული მიმართულების საქონელში საგრძნობლად ამცირებს მასტიტებს და შესაბამისად სომატური უჯრედების რაოდენობას რძეში. "რუმიფოსი" იაფი უჯდება ფერმერს, საშუალოდ ერთ სულ საქონელზე (250-300 კგ) 1 თვის განმავლობაში 4 ლარამდეა, ხოლო მოგება კი 60-80 ლარამდე. მღლ "რუმიფოსი" კვებითი ღირებულებით და ეფექტით 250-350 გრ მაღალი ხარისხის იონჯის ტოლფასია. "რუმიფოსი" პერსპექტივაში შესანიშნავი საშუალებაა, როგორც საკვებ დანამატი ბიოპროდუქტების წარმოებაში.

ვინიციის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოებისა და გადამუშავების კათედრის გამგე, პროფესორი ვიტალი კუჩერიავი

გაიმართა დისკუსია, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს აკადემიკოსმა გივი ჯაფარიძემ, აკადემიკოსმა თენგიზ ყურაშვილმა, დოქტორმა ანატოლი გიორგაძემ, პროფესორმა ვიტალი კუჩერიავიმ, დოქტორმა ნიკოლოზ ზაზაშვილმა, დოქტორმა ნოდარ მინდიაშვილმა, დოქტორმა მიხეილ ჭიჭაყუამ, მეცნ. დოქტორებმა შადიმან ფოცხვერიამ და ლევან თორთლაძემ, პროფესორმა მერაბ ნათიძემ, მეცნ. დოქტორმა

გიორგი კოზმანიშვილმა. მრგვალი მაგიდის მუშაობა შეაჯამა აკადემიკოსმა გივი ჯაფარიძემ.

მრგვალი მაგიდის დასრულების შემდეგ მონაწილეებმა დაათვალიერეს ბიორაციონალური ტექნოლოგიების სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი. მათი ბაზა და პრეპარატების საწარმო.

მრგვალი მაგიდის მონაწილეები აკადემიის საკონფერენციო დარბაზში

3.3.7. მრგვალი მაგიდა: "IFOAM-ის ორგანული სტანდარტები, აკადემია და PGS"

2016 წლის 3 ივნისს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში გაიმართა მრგვალი მაგიდა: "IFOAM-ის ორგანული სტანდარტები, აკადემია და PGS"

მრგვალი მაგიდა შესავალი სიტყვით გახსნა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკადემიკოსმა გურამ ალექსიძემ. მრგვალი მაგიდის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსმა, აკადემიკოსმა ელგუჯა შაფაქიძე, აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილემ, დოქტორმა ანატოლი გიორგაძემ. აკადემიკოსებმა: ომარ ქეშელაშვილმა, ვაჟა კვალიაშვილმა, გოგოლა მარგველაშვილმა, ნოდარ ჩხარტიშვილმა, ნუგზარ ბაღათურიამ, ჯემალ გუგუშვილმა, აკადემიის წევრ-კორესპონდენტმა თამაზ თურმანიძემ, სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის დირექტორის მოადგილემ ნოდარ ხატიაშვილმა, ბიორაციონალური კვლევითი ცენტრის დამფუძნებლებმა დირექტორებმა ნიკოლოზ ზაზაშვილმა, ნოდარ მინდიაშვილმა, მიხეილ ჭიჭაყუამ, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორმა, პროფესორმა თამარ კაჭარავამ.

ძირითადი მომხსენებელი თენგიზ ჯალიაშვილი - ბიოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი, ბიორაციონალური ტექნოლოგიების სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მთავარი მეცნიერ თანამშრომელი. თანამომხსენებლები - გურამ გეჯაძე - სოფლის მეურნეობის ეკონომისტ-ორგანიზატორი, შპს "მაკრო-პრიმის" დამფუძნებელი, დირექტორი; ალექსანდრე ნოდია, ინფორმაციული ტექნოლოგიების მაგისტრი/ექსპერტი ინფორმაციული ტექნოლოგიების საკონსულტაციო კომპანია ინფინიტუსის დამფუძნებელი; IT-ექსპერტი გიორგი ზაზაშვილი.

გაიმართა დისკუსია, რომელზეც წამოჭრა საკითხები: რითაა უკეთესი IFOAM-ის ორგანული სტანდარტები კოდექს ალიმენტარიუსისაზე; რითაა ღირშესანიშნავი ორგანულ პროდუქტების წარმოება-სერტიფიცირება IFOAM-ის PGS-ით; ვინ და სად უკეთესია დაარსოს IFOAM-ის ორგანული აკადემია; როგორ გამოვიყენოთ 2014 წლის 1 აგვისტოდან ძალაში შესული 198 დადგენილება: "ბიოპროდუქტების შესახებ" ევროპასთან თავისუფალი ვაჭრობის ფარგლებში ევროპელების მზარდი მოთხოვნის დასაკმაყოფილებად ორგანულ პროდუქტებზე და სხვა.

მრგვალი მაგიდის მუშაობა შეაჯამა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკადემიკოსმა გურამ ალექსიძემ. მან გამოთქვა მოსაზრება, რომ მომზადებული იქნება შესაბამისი წინადადებები მთავრობაში წარსადგენად ბიოორგანული მეურნეობების გასავითარებლად სპეციალური სასწავლო პროგრამების სწავლებისათვის ხელშემწყობი ღონისძიებების შემუშავების შესახებ, აგრეთვე შესაძლებელია აკადემიამ იფიქროს ორგანული აკადემიის ხელმძღვანელობაზეც, რომელიც შესაძლებელია ჩამოყალიბდეს

ი. წინამძღვრიშვილის აგრარული კოლეჯის ბაზაზე.

მრგვალი მაგიდა "IFOAM-ის ორგანული სტანდარტები, აკადემია და PGS".
ძირითადი მომხსენებელი ბიოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი
თენგიზ ჯალიაშვილი.

3.3.8. მრგვალი მაგიდა: აგრარული მეცნიერებისა და მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადების არსებული მდგომარეობა და პერსპექტივები

2016 წლის 10 ივნისს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში ჩატარდა მრგვალი მაგიდა, რომელიც მიეძღვნა აგრარული დარგის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადების არსებულ მდგომარეობასა და სამომავლო პერსპექტივებს.

გარდა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრებისა მრგვალ მაგიდას ესწრებოდნენ მოწვეული სტუმრები-საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის დეკანი, პროფესორი გ. ქვარცხავა, სტუ-ს პროფესორები ი. ყრუაშვილი და გ. გაგოშიძე (ისინი ამავე დროს არიან აკადემიის ეროვნული კოორდინატორები მიმართულებების მიხედვით), დ. გუბელაძე და ზ.

ლობჯანიძე, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტიდან ფაკულტეტების დეკანები, პროფესორები ლ. მაკარიძე და ა. ჭკუასელი.

აკადემიიდან ესწრებოდნენ ის აკადემიკოსები, რომლებიც დღეს დაკავებულები არიან პედაგოგიური მოღვაწეობით— აკადემიკოსები გ. მარგველაშვილი, რ. მახარობლიძე, ჯ. კაციტაძე, ა. დიდებუდიძე, ნ. ბაღათურია, ო. ქეშელაშვილი, ნ. ჩხარტიშვილი, ჯ. გუგუშვილი, აკადემიური დოქტორი ა. გიორგაძე.

მრგვალი მაგიდა შესავალი სიტყვით გახსნა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტმა, აკადემიკოსმა გ. ჯაფარიძემ, რომელმაც ხაზი გაუსვა მრგვალი მაგიდის თემატიკის დიდი მნიშვნელობას. აგრარული განათლების დღევანდელი არსებული სიტუაციის შესახებ ისაუბრა აკადემიკოსმა

ე. შაფაქიძემ, რომელმაც აღნიშნა, რომ დღეისათვის ქვეყანაში ფუნქციონირებს პროფესიული, საზოგადოებრივი და სახელმწიფო წილობრივი მონაწილეობით ჩამოყალიბებული კოლეჯები, სულ 71 სასწავლებელი. აღნიშნული დაწესებულებებიდან 40 % აგრარულ განათლებას იძლევა; ამავე დროს ფუნქციონირებს 96 უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება— უნივერსიტეტები და ინსტიტუტები. მათ შორის აგრარული მიმართულებით 6 სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ერთი კერძო უნივერსიტეტი (საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი) და ერთი კერძო ინსტიტუტი (გორის სუხიშვილის სასწავლო ინსტიტუტი). კიდევ 8 კერძო ინსტიტუტში არის აგრარული მიმართულების საგანმანათლებლო პროგრამები. უნდა აღინიშნოს, რომ მიუხედავად ქვეყანაში არსებული დიდი რაოდენობის უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებისა, აგროინჟინერინგის მიმართულებით ოთხი წელია სრული ვაკუუმი, არც ერთი სპეციალისტი არ მომზადებულა. ძალიან მცირეა ამ მიმართულებაში დოქტორანტები და საერთოდ არ არიან მაგისტრები.

არასახარბიელო სურათია პროფესიული მომზადების მიმართულებითაც. აკადემიაში ჩატარებულ მრგვალ მაგიდაში (2015 წლის 03 ივლისი) მონაწილე რაიონების საინფორმაციო – საკონსულტაციო ცენტრების წარმონაღვენდები ერთხმად აღნიშნავენ აგროსაინჟინრო სპეციალისტების ძალზე დაბალ, არაპროფესიულ დონეს და ეს დღეს, როდესაც რეგიონები და რაიონები მომარაგებული არიან მსოფლიოს 13 ქვეყნის ტრაქტორებით და სასოფლო-სამეურნეო მანქანებით.

თემატიკასთან დაკავშირებით საინტერესო მოსაზრებები გამოთქმეს სტუ-ს აგრარული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის დეკანმა, პროფესორმა გ. ქვარცხავამ, პროფესორებმა ი. ყრუაშვილმა, დ. გუბელაძემ, ზ. ლობჯანიძემ და გ. გაგოშიძემ, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტიდან - დეკანებმა ლ. მაკარაძემ და ა. ჭკუასელმა, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსებმა ჯ. კაციტაძემ, ა. დიდებუდიძემ, გ. მარგველაშვილმა, ნ. ჩხარტიშვილმა, ნ. ბაღათურიამ დასხვა.

მრგვალ მაგიდაზე გამოითქვა წინადადებები, რომ:

1. მიზანშეწონილია აკადემიამ პერიოდულად განიხილოს საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის და სხვა უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების საგანმანათლებლო პროგრამები; შენიშვნები და წინადადებები მიაწოდოს განათლების აკრედიტაციისა ცენტრს;
2. ეთხოვოს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, რომ პროფესიული განათლების პროგრამების მონიტორინგში ჩართონ აკადემიის წევრები და აგრარული მიმართულების უმაღლესი სასწავლებლების წარმომადგენლები;
3. მიზანშეწონილია აკადემიის წევრები აქტიურად ჩაერთონ აგრარული მიმართულების სახელმძღვანელოების მომზადებაში, რისთვისაც წლის საუკეთესო ნაშრომების კონკურსში პრიორიტეტი მიენიჭოს ამ ტიპის სახელმძღვანელოებს;
4. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის მაგალითის გათვალისწინებით იმ უმაღლესმა სასწავლებლებმა, ვისთანაც აკადემიას გაფორმებული აქვს თანამშრომლობის მემორანდუმები, საგანმანათლებლო პროგრამების პირველადი ატესტაცია გაიარონ აკადემიაში;
5. მიზანშეწონილია აკადემიის აკადემიური საბჭოს სხდომებზე პერიოდულად მოსმენილი იქნეს აკადემიის წევრების საქმიანობა პედაგოგიური მიმართულებით;
6. აღინიშნა, რომ ძირეულ გარდაქმნას ექვემდებარება აგრარული მიმართულებების უნივერსიტეტების სასწავლო პროგრამები აგრონომიულ, აგროსაინჟინრო, ტექნოლოგიურ და სხვა მიმართულებებში;
7. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ბაზაზე შეიქმნას აგრარული მიმართულების განათლებისა და მეცნიერების არსებული მდგომარეობის შემსწავლელი კომისია, რომელიც მოამზადებს ობიექტურ წინადადებებს სამთავრობო ორგანოებში წარსადგენად;
8. მრგვალი მაგიდის მონაწილეებმა უარყოფითი შეფასება მისცეს განათლების სფეროების კლასიფიკატორის პროექტს და თხოვნით მიმართავენ განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სერიოზულად გააანალიზოს კლასიფიკატორის მიმართ გამოთქმული შენიშვნები.

3.3.9. აკადემიის გამსვლელი სემინარი წარმოებაში

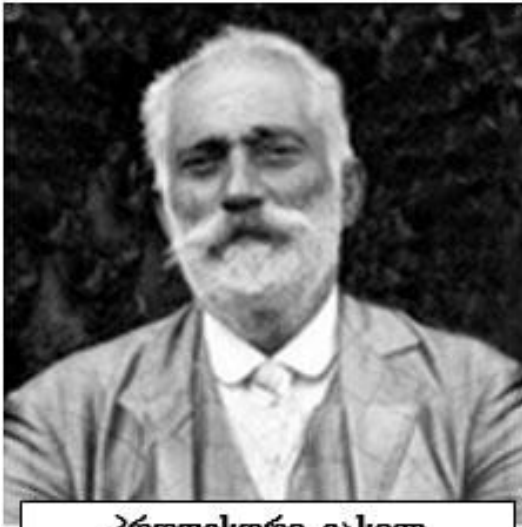
2016 წლის 01 ივლისს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიის და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების (აკადემიკოს-მდივანი აკად. ჯ. გუგუშვილი), აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს და საკონსულტაციო დარბაზის წევრების მიერ მოეწყო გასვლითი შეხვედრები ქ. მარნეულის შ.პ.ს. “ლაშარელას” (დირექტორი ზაზა ლაშხი), ფირმა “ლომთაგორას” (ხელმძღვანელი კახა ლაშხი), კუმისის მეფრინველეობის ფაბრიკის (დირექტორი გიორგი მაისურაძე) სპეციალისტებთან. სემინარის თემა: "მრპ სასაკლაოების და კუმისის მეფრინველეობის ფაბრიკის თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის მდგომარეობა და მეცხოველეობის საკვებად ერთწლიანი კულტურებისაგან საკვების მომზადების არსებული ტექნოლოგიები".

სემინარიზე ზემოთ აღნიშნული საწარმოების თანამშრომლებს, წარმატებული მენეჯმენტის და პროდუქტიული მაჩვენებლების სრულყოფისა და გაზრდის მიზნით, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსების, პროფესორების და გამოცდილი სპეციალისტების მიერ გაეწიათ შესაბამისი კონსულტაციები და მიეცათ რეკომენდაციები.

მხარეებმა გამოთქვეს სურვილი და შეთანხმდნენ იმაზე, რომ წარმოებაში თანამედროვე მეცნიერული მიღწევების დანერგვისათვის, მომავალშიც მოეწვოს მსგავსი ტიპის შეხვედრები.

3.3.10. ბამოჩენილი ქართველი მეცნიერის წიგნის პრეზენტაცია

**პროფესორი ვასილ
პეტრიაშვილი (1842-1908)**

2016 წლის 08 ივლისს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საკონფერენციო დარბაზში გაიმართა გამოჩენილი ქართველი მეცნიერის და პედაგოგის, პროფესორ ვასილ პეტრიაშვილის წიგნის "ღვინის დაყენება" პრეზენტაცია.

წიგნი დაიწერა და გამოიცა 1895 წელს, ხოლო განმეორებით გამოიცა 2016 წელს გამომცემლობა "მერიდიანის" მიერ (გამომცემელი კახა რუსიძე, რედაქტორი ბონდო კალანდაძე), იგი სახელმძღვანელოა სტუდენტებისა და პროფესიული კოლეჯების მოსწავლეეთათვის, პრაქტიკოსებისა და მეწარმეებისათვის, განსაკუთრებით ოჯახური მეღვინეობის მეწარმეთათვის.

პრეზენტაციას ესწრებოდნენ სსმმ აკადემიის წევრები, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის რექტორი, აკად. არჩილ

ფრანგიშვილი, ამავე უნივერსიტეტის ფაკულტეტის დეკანი პროფ. გ. ქვარცხავა და სხვა თანამშრომლები, გამოჩენილი ქართველი მეცნიერი-ქიმიკოსები, ვეტერანი მეღვინეები, საპატრიარქოს წარმომადგენლები და მოწვეული სტუმრები.

პრეზენტაცია შესავალი სიტყვით გახსნა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გურამ ალექსიძემ.

პროფესორ ვასილ პეტრიაშვილის ცხოვრებასა და მოღვაწეობაზე და წიგნის "ღვინის დაყენება" მეცნიერულ ღირებულებებზე მოხსენებით გამოვიდა აკად. ნოდარ ჩხარტიშვილი;

წიგნის "ღვინის დაყენება" ღირებულებებზე და მის ავტორზე პროფ. ვ. პეტრიაშვილზე ისაუბრეს ახალი გამოცემის რედაქტორმა ბონდო კალანდაძემ, აკად. ზურაბ ცქიტიშვილმა, წიგნის ახალი გამოცემის იდეის ავტორმა ბატონმა მამუკა ბერიაშვილმა, საქართველოს ღვინის სააგენტოს ხელმძღვანელმა ბატონმა გიორგი სამანიშვილმა, აკად. ნ. ბაღათურიამ, პროფ. რ. გახოკიძემ და სხვებმა.

პრეზენტაციის მსვლელობისას გაიმართა ვ. პეტრიაშვილის წიგნის "ღვინის დაყენება" (ახალი გამოცემა) გამოფენა-გაყიდვა.

3.3.11. მრგვალი მაგიდა მებაგრეშუმეობის საკითხებზე

2016 წლის 28 ივლისს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საკონფერენციო დარბაზში ჩატარდა მრგვალი მაგიდა თემაზე: "მებაგრეშუმეობის დარგის რეაბილიტაცია, კოოპერირება და ნედლეულის წარმოება".

მრგვალი მაგიდის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გ. ალექსიძემ, აკადემიის წევრებმა - აკადემიკოსებმა ო. ქეშელაშვილმა, ნ. ჩხარტიშვილმა, რ. მახარობლიძემ ე. შაფაქიძემ, აკადემიის წ/კ გ. ნიკოლეიშვილმა;

პრეზიდენტის მოადგილემ დოქტ. ა. გიორგაძემ; სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ დ. გალგაშვილმა და მინისტრის მრჩეველებმა აკად. თ. კუნჭულიამ და შ. კიკალიშვილმა; საქართველოს ეკონომიკის სამინისტროს დეპარტამენტის უფროსმა ლ. კვერნაძემ, სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის თანამშრომლებმა; ხონის, მარტვილის ბაღდადის და ახმეტის რაიონების წარმომადგენლებმა; საქართველოს საპატრიარქოს და მეაბრეშუმეობის კორპორაციის წარმომადგენლებმა, "საფერავი ტვ"-ს გენერალურმა დირექტორმა დ. კოსტარიოვმა.

მრგვალი მაგიდის მუშაობა გახსნა და დამსწრე საზოგადოებას შესავალი სიტყვით მიმართა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გურამ ალექსიძემ.

საქართველოში მეაბრეშუმეობის აღდგენა - რეაბილიტაციის პრობლემებისა და დარგის დღევანდელი მდგომარეობის შესახებ ისაუბრა აკადემიის წ/კორესპონდენტმა გ. ნიკოლეიშვილი;

გაიმართა დისკუსია: BASCA-ს როლი საქართველოში მეაბრეშუმეობის აღდგენის, რეაბილიტაციის და განვითარების საქმეში - აკად. ე. შაფაქიძე, - BASCA-ს კოორდინატორი საქართველოში; აბრეშუმის ჭიის გენოფონდი და თუთის აბრეშუმხვევიას სასელექციო საქმიანობის განვითარების პერსპექტივები - დოქტ. ნ. ბარამიძე, საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი;

მოწვეულმა სტუმრებმა ისაუბრეს შემდეგ თემებზე: "მეაბრეშუმეობის დღევანდელი მდგომარეობა ხონის რაიონში" - ბადრი ბაქტაძე, ხონის მუნიციპალიტეტის საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურის უფროსი; "მეაბრეშუმეობის დღევანდელი მდგომარეობა მარტვილის რაიონში" - დოქტ. მერაბ ქვარცხავა, მარტვილის მუნიციპალიტეტის საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურის უფროსი; "მეაბრეშუმეობის კოოპერატივის საქმიანობა ხარაგაულის რაიონში და სამომავლო პერსპექტივები" - დოქტ. მურმან არჯევანიძე, ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის გამგებლის მრჩეველი; "მეაბრეშუმეობის კოოპერატივის საქმიანობა ახმეტის რაიონში და სამომავლო პერსპექტივები" - ნუნუ ნახუცრიშვილი, ახმეტის მეაბრეშუმეობის კოოპერატივის თამაჯდომარე;

მრგვალი მაგიდის მუშაობაში აქტიური მონაწილეობა მიიღეს "საქართველოს სამხარეო განვითარებისა და კულტურული მემკვიდრეობის ფონდის" წარმომადგენლებმა იოანე და ქრისტინე ბაგრატიონებმა, ფონდის გენერალურმა

დირექტორმა გიორგი ჟღენტმა, რომლებმაც აღნიშნეს, რომ საქართველოში მეაბრეშუმეობის აღდგენასა და რეაბილიტაციის მათ მიერ ჩატარებული საქმიანობაზე ღოცვა-კურთხევა მიღებული აქვთ საქართველოს პატრიარქის, მისი უწმინდესობა ილია II-დან, რომელიც უდიდეს ინტერესს იჩენს საქართველოს მეაბრეშუმეობის აღდგენა, რეაბილიტაციისა და განვითარების მიმართულებით და ყოველდღიურად საქმის კურსშია ფონდის საქმიანობაზე.

საინტერესო მოსაზრებები გამოთქვა "ქართული აბრეშუმის კორპორაციის" დამფუძნებელმა ჯიმი ჩხაიძემ, რომელმაც აღნიშნა კორპორაციის მიერ ჩატარებული საქველმოქმედო საქმიანობა - საქართველოში 100000 თუთის პიბრიდული ნერგის შემოტანა და მათი ფერმერებისათვის საჩუქრად გადაცემა, რაიონებში მეაბრეშუმეობის კოოპერატივების ჩამოყალიბება (ხარაგაული, ახმეტა) და მათი ტექნიკური აღჭურვა, სხვა საქველმოქმედო ღონისძიებები.

მრგვალ მაგიდაზე გამოითქვა ბევრი საინტერესო წინადადებები, როგორიცაა:

- საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევით ცენტრში მეაბრეშუმეობის სპეციალისტების რაოდენობის გაზრდა, რომლებიც სამეცნიერო საქმიანობასთან ერთად სისტემატურ მონიტორინგს გაუწევენ რაიონებში მეაბრეშუმეობის აღდგენა-განვითარების პროცესს;
- შეიქმნას სამთავრობო დოკუმენტი - საქართველოში მეაბრეშუმეობის აღდგენა, რეაბილიტაცია და განვითარების სტრატეგია;
- ეთხოვოს ეკონომიკის სამინისტროს ხონის რაიონში თუთის განაშენებული ნაკვეთებისათვის ყადაღის მოხსნა და მისი მუნიციპალიტეტის გამგებლობაში გადაცემა;
- აუცილებელია მეაბრეშუმეობის ბაზრის შესწავლა, რათა მეაბრეშუმეებს მოეხსნათ მათ მიერ მიღებული პარკის ჩაბარების პრობლემები;
- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიამ დროულად დაამთავროს ვანის რაიონში მეაბრეშუმეობის განვითარების საინვესტიციო პროექტის დამუშავება;
- ეთხოვოს "საქართველოს სამხარეო განვითარებისა და კულტურული მემკვიდრეობის ფონდს" და "ქართული აბრეშუმის კორპორაციას" დაინტერესდნენ ბუნებრივი თბილი წყლით გამთბარ გრუნტში დაავადება გამძლე ჯიშების კალმების დაფესვიანებით სანერგეების მოწყობით და ქმედითი დახმარება გაუწიონ ამ მიმართულებით საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიას ტექნიკური პროექტის დამუშავებაში.
- მიღებული იქნეს ჯიმი ჩხაიძეს წინადადება, აკადემიის ბაზაზე მუდმივმოქმედი მეაბრეშუმეობის კვალიფიკაციის ამაღლების კურსების ჩამოყალიბება და მის მიერ ქმედითი დახმარება გაწევა ამ მიმართულებით.

მრგვალი მაგიდის მუშაობა შეაჯამეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ დ. გალგაშვილმა და საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა აკად. გ. ალექსიძემ.

3.3.12. მეცნიერების საერთაშორისო დღე საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში

მეცნიერების საერთაშორისო დღე მშვიდობისა და განვითარებისათვის გაეროს განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაციამ (UNESCO) 2001 წელს დააწესა და ყოველწლიურად აღინიშნება.

2016 წლის 10 ნოემბერს მეცნიერების საერთაშორისო დღე აღინიშნა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში. ღონისძიებაში მონაწილეობა მიიღეს აკადემიის წევრებმა – აკადემიკოსებმა და წევრ-კორესპონდენტებმა, აგრარული მიმართულების დოქტორებმა და დოქტორანტებმა, აკადემიის აპარატის თანამშრომლებმა, მოწვეულმა სტუმრებმა.

საზვიადო ღონისძიება გახსნა და დამსწრე საზოგადოებას მცენარეთა ინტეგრალური დაცვის მდგომარეობისა და წარმოქმნილი პრობლემების გადაჭრის ღონისძიებების შესახებ ესაუბრა აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გურამ ალექსიძე.

აგრარული მიმართულებების დღევანდელი მდგომარეობის შესახებ საინფორმაციო მოხსენებებით გამოვიდნენ აკადემიკოსები გ. მარგველაშვილი, გ. ჯაფარიძე, თ. ყურაშვილი, ჯ. გუგუშვილი, ზ. ჩანქსელიანი, ჯ. კაციტაძე და ი. ვასაძე. გამომსვლელებმა ყურადღება გაამახვილეს ნიადაგების დაცვისა და მათი ნაყოფიერების გაზრდის, სატყეო საქმის განვითარებისა და ტყის კოდექსის შექმნის აუცილებლობის, მეცხოველეობისა და ვეტერინარიის დარგების განვითარებისათვის გასატარებელი ღონისძიებების, აგროსაინჟინრო სამსახურის არსებული მდგომარეობისა და მათი საქმიანობის გაუმჯობესების, ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიების შესახებ და ა.შ.

აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსმა, აკად. ე. შაფაქიძემ დამსწრე საზოგადოებას გააცნო აკადემიის განცხადება აგრარულ დარგში 2016 წლის საუკეთესო ფუნდამენტური, გამოყენებითი და საგანმანათლებლო ხასიათის ნაშრომისათვის პრემიის მინიჭების კონკურსის გამოცხადების შესახებ.

აგრარულ დარგში წლის საუკეთესო ფუნდამენტური, გამოყენებითი და საგანმანათლებლო ხასიათის ნაშრომისათვის პრემიას ანიჭებს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია საქართველოს აგრარულ დარგში მოღვაწე მეცნიერების, უმაღლეს საგანმანათლებლო სასწავლებლებისა და მათდამი დაქვემდებარებულ ან სხვა სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების მიერ დამუშავებულ თეორიულ ან პრაქტიკული მნიშვნელობის საუკეთესო ნაშრომებს; წლის საუკეთესო ნაშრომისათვის პრემია მიენიჭებათ აგრარული მეცნიერებების შემდეგ დარგებში: აგრონომია, ვეტერინარია, მეცხოველეობა, სასურსათო ტექნოლოგია, სატყეო საქმე, აგრობიზნესის მენეჯმენტი და აგროინჟინერია;

აღინიშნა, რომ დებულების შესაბამისად განცხადება კონკურსის შესახებ გამოქვეყნდა აკადემიის ვებ გვერდზე (www.gaas.dsl.ge) და საბუთების მიღების ბოლო ვადაა 2016 წლის 30 დეკემბერი.

აკადემიის პრეზიდენტმა, აკად. გურამ ალექსიძემ მეცნიერების საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრები, აგრარული მიმართულებების დოქტორები და ასალგაზრდა მეცნიერები დააჯილდოვა სპეციალური სიგელებით და ფასიანი საჩუქრებით.

3.3.13. მრგვალი მაგიდა სასოფლო-სამეურნეო მეღიორაციის საკითხებზე

2016 წლის 16 ნოემბერს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში ჩატარდა მრგვალი მაგიდა თემაზე: “სასოფლო-სამეურნეო მეღიორაციის მდგომარეობა და მისი განვითარების პერსპექტივები საქართველოში”.

მრგვალი მაგიდის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს აკადემიის აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების წევრებმა აკად. რ. მახარობლიძემ და აკად. ე. შაფაქიძემ, განყოფილების სწავლულმა მდივანმა, დოქტ. მ. ბარვენაშვილმა, აკადემიის მთავარმა სპეციალიტმა დოქტ. გ. მოსაშვილმა და წამყვანმა სპეციალისტმა მ. მოსაშვილმა, აკადემიის აგროსაინჟინრო მიმართულების ეროვნულმა კოორდინატორმა, ტექნ. მეცნ. დოქტორმა, სტუ-ის დეპარტამენტის უფროსმა, პროფ. ი. ყრუაშვილმა, სტუ-ს პროფესორებმა ზ. ლობჯანიძემ, ი. ინაშვილმა და კ. ბზიავამ, სტუ-ს დოქტორანტმა დ. ლორთქიფანიძემ, მოწვეულმა სტუმრებმა.

ზემოთ აღნიშნულ საკითხზე ვრცლად ისაუბრა პროფ. ი. ინაშვილმა, რომელმაც აღნიშნა ის ძირითადი მიმართულებები და ღონისძიებები, რომელიც საქართველოში სასოფლო-სამეურნეო მეღიორაციის დღევანდელ მდგომარეობას და სამომავლო პერსპექტივებს ეხება.

მრგვალი მაგიდის მონაწილეებმა ერთხმად დაუჭირეს მხარი განსახორციელებელი ღონისძიებების დროულად ჩატარებას და განსაკუთრებით აღინიშნა, რომ აუცილებელია უმოკლეს ვადებში მომზადდეს საქართველოში სასოფლო-სამეურნეო მეღიორაციის განვითარების მოკლე და გრძელ ვადიანი კონცეფციები და საკანონმდებლო ბაზა, რომლებიც ძირეულად გააუმჯობესებს დარგში არსებულ დღევანდელ მდგომარეობას.

აღინიშნა აგრეთვე, რომ სატელევიზიო კომპანიამ “საფერავი”, რომელთანაც აკადემიას გაფორმებული აქვს ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი, თავის გადაცემებში ფართოდ ასახოს ზემოთაღნიშნული დარგის განვითარებისადმი

მიძღვნილი ყველა ღონისძიება, რუბრიკაში “მეცნიერები ფერმერებთან” მოიწვიოს დარგის წამყვანი მეცნიერები და ა.შ.

3.3.14. საბრანტო პროექტების მიმდინარეობა აკადემიის წევრების ხელმძღვანელობით

2016 წლის 22 ნოემბერს გაიმართა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგროსაიონიერო სამეცნიერო განყოფილების სხდომა, სადაც განიხილეს იმ საგრანტო პროექტების მიმდინარეობა, რომელთა შესრულებაში მონაწილეობენ აკადემიის წევრები.

განხილული პროექტები ყველა დაფინანსებულია შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს ფონდის ამ უაღრესად სასიკეთო ღონისძიებას, რომელსაც სამეცნიერო კვლევების ფინანსური მხარდაჭერა ჰქვია.

სხდომაზე განიხილეს შემდეგი პროექტების შესრულების მიმდინარეობა:

1. პროექტი № დ/454/10-140/14 – “ტექნოლოგიური პროცესის ენერგოდანახარჯების საფუძველზე რაციონალური სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისათვის საჭირო ტექნიკის ნომეკლატურისა და რაოდენობის განსაზღვრის მეთოდის დამუშავება რეგიონებში კულტურათა რაოდენობისა და ფართობების მიხედვით” (ფუნდამენტური კვლევა), ხელმძღვანელი აკად. ელგუჯა შაფაქიძე, პროექტის წამყვანი ორგანიზაცია - საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია;

2. პროექტი № დ/601/10-140/14 – “თანამედროვე სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის საექსპლუატაციო გრანტ 2საიმედოობის გაზრდის რესურსდამზოგი ინოვაციური ტექნოლოგიების თეორიულ-ექსპერიმენტული გამოკვლევა და ოპტიმიზაცია” (ფუნდამენტური კვლევა), ხელმძღვანელი აკად. ჯემალ კაციტაძე, პროექტის წამყვანი ორგანიზაცია - საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია;

3. პროექტი № დ/217/10-140/13 – “სასოფლო-სამეურნეო მანქანების ფერდობზე მუშაობის ფიზიკური და მათემატიკური მოდელირების დამუშავება” (ფუნდამენტური კვლევა), ხელმძღვანელი აკად. რევაზ მახარობლიძე, წამყვანი ორგანიზაცია – საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი.

პროექტების მიმდინარეობის შესრულების განხილვაში ხელმძღვანელების და სამეცნიერო განყოფილების წევრების გარდა მონაწილეობა მიიღეს პროექტების ძირითადმა შემსრულებლებმა და დამხმარე პერსონალმა. გამოითქვა საქმიანი

წინადადებები და მოსაზრებები, რომლებიც პროექტების შესრულების ცალკეულ ეტაპებს ეხებოდა, აგრეთვე აღინიშნა შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის სტიმულის მიმცემი და დადებითი როლი პროექტების წარმატებით შესრულების საქმეში.

3.3.15. სამეცნიერო კონფერენცია

2016 წლის 16 სექტემბერს, შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტის პროექტის ფარგლებში საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში ჩატარდა სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე: “კლიმატის ცვლილების გავლენა ვაზის განვითარებასა და მოსავალზე საქართველოში (კახეთი)” (პროექტის ხელმძღვანელი აკად. გივი ჯაფარიძე).

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის, საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის მეცნიერებმა და სპეციალისტებმა, აგრეთვე მოწვეულმა სტუმრებმა.

კონფერენცია შესავალი სიტყვით გახსნა და მოხსენება გააკეთა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტმა, საგრანტო პროექტის ხელმძღვანელმა, აკად. გ. ჯაფარიძემ. ძირითადი მოხსენებებით გამოვიდნენ: სმმა აკადემიკოსი გ. ალექსიძე, დოქტორი ვაჟა გოგიტიძე, დოქტორი დავით მაღრაძე. მომხსენებლებმა უპასუხეს დამსწრე საზოგადოების შეკითხვებს.

კონფერენციაზე განხილული სამეცნიერო პროექტის ძირითადი ასპექტები შეფასდა დადებითად, ხაზი გაესვა შესწავლილი საკითხების მაღალ მეცნიერულ დონეს და მიღებული შედეგების პრაქტიკაში გამოყენების მნიშვნელობას და პერსპექტივებს.

3.3.16. მემცენიერებისა და ინოვაციების თბილისის ფესტივალი (17-25 სექტემბერი 2016 წელი)

მიმდინარე წლის 21 სექტემბერს საზეიმოდ გაიხსნა აგრარული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტი. მისი განვითარებისთვის საქართველოს მთავრობამ 12 მილიონ ლარზე მეტი დახარჯა. ეს თანხა მოხმარდა ინფრასტრუქტურულ, აღჭურვილ და პროგრამული უზრუნველყოფისათვის აუცილებელ სამუშაოებს.

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტი, რომელზედაც სტუდენტთა პირველი მიღება 2014-2015 წლისთვის განხორციელდა, ფუნქციონირებას ახალ, თანამედროვე, უახლესი ტექნიკით აღჭურვილ სასწავლო კორპუსში გააგრძელებს,

ახალი კორპუსი საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრმა ალექსანდრე ჯეჯელავამ მეცნიერებთან ერთად გახსნა.

ახალი სასწავლო კორპუსი „მეცნიერებისა და ინოვაციების თბილისის ფესტივალი 2016-ის“ ფარგლებში გაიხსნა და აქვე გაიმართა ფესტივალის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ღონისძიება „აგრარული მეცნიერების დღე“. ღონისძიება მოიცავდა აგრარული მეცნიერების თემაზე კონფერენციებს, საჯარო ლექცია-პრეზენტაციებს, ტრენინგებს. თავად ფესტივალი მეხუთე დღეა რაც მიმდინარეობს და არაერთი საინტერესო ღონისძიება შესთავაზა მეცნიერებს, დაინტერესებულ პირებს, სტუდენტებსა და მოსწავლეებს.

„მეცნიერებისა და ინოვაციების თბილისის ფესტივალი 2016“ 25 სექტემბერს საზეიმოდ დაიხურება. რაც შეეხება აგრარული მიმართულების ახალ სასწავლებელს, მას გააჩნია ულტრათანამედროვე ლაბორატორიები და ისეთი აღჭურვილობა, რომლის მსგავსი საქართველოში არათუ ერთი ფაკულტეტის ფარგლებში, არამედ, რომელიმე უნივერსიტეტის ბაზაზეც კი, ჯერ არ არსებობს. სასწავლო კორპუსს ასევე აქვს სივრცე სამეცნიერო კვლევების საწარმოებლად და იგი ხელმისაწვდომია არა მხოლოდ სტუდენტებისთვის არამედ, ახალგაზრდა მეცნიერებისთვისაც.

"მეცნიერებისა და ინოვაციების თბილისის ფესტივალი - 2016"-ის ფარგლებში, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს და საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ორგანიზებით საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის შენობაში ჩატარდა სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე: "საქართველოს ფიტოგენეტიკური რესურსები და მისი გაუმჯობესების ინოვაციური ტექნოლოგიები".

კონფერენციის მონაწილეებს სიტყვით მიმართეს: საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრმა ალექსანდრე ჯეჯელავამ; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ლევან დავითაშვილმა; საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის რექტორმა - არჩილ ფრანგიშვილმა; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტმა, აკადემიკოსმა - გურამ ალექსიძე; სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ნიადაგის ნაყოფიერების კვლევის სამსახურის უფროსმა, აკადემიკოსმა ზაურ ჩანქსელიანმა; აღმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტის რექტორმა დავით ჩერქეზიშვილმა.

საქართველოს განათლებისა და
მეცნიერების სამინისტრო

MINISTRY OF EDUCATION AND
SCIENCE OF GEORGIA

მეცნიერებისა და ინოვაციების
თბილისის ფესტივალი • 2016
TBILISI SCIENCE AND
INNOVATION FESTIVAL • 2016

საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემია
ACADEMY OF AGRICULTURAL
SCIENCE OF GEORGIA

**“მეცნიერებისა და ინოვაციების თბილისის
ფესტივალი – 2016”
(აგრარული მეცნიერების დღე – 21 სექტემბერი,
2016)**

პ რ ო ბ რ ა მ ა

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის
სამეცნიერო კონფერენცია

**„საქართველოს ფიტოგენეტიკური რესურსი და
მისი ბაუმჯობესების ინოვაციური
ტექნოლოგიები“**

თბილისი - 2016

2016 წლის 21 სექტემბერს საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აბრარული მეცნიერებებისა და ბიოინჟინერინგის ინჟინერების ფაკულტეტის საკონფერენციო დარბაზში საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ინიციატივით ჩატარდება სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე: „საქართველოს ვიტობანეტიკური რესურსი და მისი გაუმჯობესების ინოვაციური ტექნოლოგიები“

კონფერენცია ეძღვნება საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ორგანიზებით ჩატარებულ “მეცნიერებისა და ინოვაციების თბილისის ფესტივალს – 2016” (10 – 17 ნოემბერი, 2016).

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობას მიიღებენ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის და საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიოტექნოლოგიის ცენტრის მეცნიერები, აგრეთვე აბრარული მიმართულების მაგისტრები და დოქტორანტები.

სამეცნიერო კონფერენციის ორგანიზატორი

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების
სამინისტრო

საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემია

1. ვახის მავნებელ-დაავადებათა წინააღმდეგ ბრძოლის ინტეგრირებული ღონისძიებები საქართველოში
გურამ ალექსიძე - აკადემიკოსი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
2. სამკურნალო, სანელებელი და საღებავი მცენარეები საქართველოში
თამარ კაჭარავა - სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიოტექნოლოგიის ცენტრი
თინათინ ეპიტაშვილი - დოქტორანტი; საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
3. სიახლე საქართველოს სიმინდის გენეტიკა-სელექციაში
ოთარ ლიპარტელიანი - სსმმ აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია
4. ველური, უეკლო კულტივირებული და ინ ვიტრო მეთოდით გამრავლებული მაყვლის (*Rubus Caesius*) თავისებურებანი.
დინარა დევაძე - დოქტორანტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
თამარ კაჭარავა - სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიოტექნოლოგიის ცენტრი
5. მოცვისებრთა გვარის (*Vaccinium*) ბიომრავალფეროვნება, ბიოლოგიური თავისებურება და გამოყენება
¹*ლიანა ქოიავა* - ქიმიური და ბიოლოგიური ინჟინერიის დოქტორი,
²*თამარ კაჭარავა* - სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი,
¹ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი,
²საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიოტექნოლოგიის ცენტრი.
6. ტრიტიკალეს (*×Triticosecale Wittm & A. Camus*) ბიოლოგიური თავისებურებანი და სამეურნეო მაჩვენებლები
თინათინ ეპიტაშვილი - დოქტორანტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია.
7. *In vitro* კარტოფილის გაკაჟებული სინჯარის მცენარეების გამოყენების შესაძლებლობა ბიო - მეურნეობებისათვის
მაია კუხალაიშვილი, ივეტა მეგრელიშვილი, თამარ შამათავა
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიოტექნოლოგიის ცენტრი.
8. კაკლის ინ ვიტრო სინჯარის მცენარეების მიღება
ივეტა მეგრელიშვილი, მაია კუხალაიშვილი, ეკატერინე ბუღაური, თამარ ჭიპაშვილი, ბესო ჩერქეზიშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიოტექნოლოგიის ცენტრი.

3.3.17. ნიადაგების მსოფლიო საერთაშორისო დღე საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის მიხედვით აკადემიის

2016 წლის 05 დეკემბერს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის მიხედვით აკადემიაში ჩატარდა ნიადაგების მსოფლიო საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია. კონფერენციას ესწრებოდნენ აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების აკადემიკოს მდივნები, აკადემიის წევრები, აკადემიის აპარატი და მოწვეული სტუმრები.

კონფერენცია გახსნა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტმა, აკად. გივი ჯაფარიძემ, რომელმაც აღნიშნა განსახილველი თემატიკის და საერთოდ ნიადაგების როლის მნიშვნელობა დედამიწის კეთილდღეობისა და სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარების საქმეში.

ძირითადი მოხსენება თემაზე “პლანეტის ჩუმი კრიზისი-სასურსათო კრიზისის საფრთხე” გააკეთა აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანმა, აკადემიკოსმა გოგოლა მარგველაშვილმა. საინტერესო მოხსენებებით წარდგნენ კონფერენციის მონაწილეების წინაშე აკადემიკოსები რ. მახარობლიძე და თ. ყურაშვილი, მეცნიერებათა დოქტორები, პროფესორები გ. გაგოშიძე და ზ. ბუკია. გაიმართა დისკუსია და აზრთა გაზიარება კონფერენციის მონაწილეთა შორის.

კონფერენციის დასასრულს აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტმა, აკადემიკოსმა გივი ჯაფარიძემ ნიადაგმცოდნეობაში მიღწეული სამეცნიერო წარმატებებისათვის საპატიო სიგელები გადასცა გამოჩენილ მეცნიერებს აკადემიკოსებს გ. მარგველაშვილს, ჯ. ონიანს, ვ. ცანავას, ზ. ჩანქსელიანს, თ. ურუშაძეს და საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მეცნიერთა ჯგუფს.

თავი 4. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია

საქართველოს განათლებისა და
მეცნიერების სამინისტრო
MINISTRY OF EDUCATION AND
SCIENCE OF GEORGIA

შოთა რუსთაველის ეროვნული
სამეცნიერო ფონდი
SHOTA RUSTAVELI NATIONAL
SCIENCE FOUNDATION

საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემია

GEORGIAN ACADEMY OF
AGRICULTURAL SCIENCES

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია

Международная научная конференция

International Scientific Conference

**"ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების
თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის
მდგრადი განვითარებისათვის"**

**"СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРОИЗВОДСТВА ЭКОЛОГИЧЕСКИ ЧИСТЫХ
ПРОДУКТОВ ДЛЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА"**

**"MODERN TECHNOLOGIES TO PRODUCE ECOLOGICALLY PURE PRODUCTS FOR
SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF AGRICULTURE"**

28-29-30 სექტემბერი, 2016 წელი, თბილისი, საქართველო

28-29-30 сентября 2016 года, Тбилиси, Грузия

ON 28-29-30 SEPTEMBER 2016, TBILISI, GEORGIA

4.1. კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტი

1. აკადემიკოსი ალექსიძე გურამ
საორგანიზაციო კომიტეტის
თავმჯდომარე, სსმმ აკადემიის
პრეზიდენტი;
2. აკადემიკოსი ჯაფარიძე გივი
საორგანიზაციო კომიტეტის
თავმჯდომარის მოადგილე, სსმმ
აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი;
3. აკადემიკოსი ქარქაშაძე ნაპოლეონ
საორგანიზაციო კომიტეტის
თავმჯდომარის მოადგილე, სსმმ
აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს
თავმჯდომარე;
4. აკადემიკოსი შაფაქიძე ელგუჯა
საორგანიზაციო კომიტეტის
თავმჯდომარის მოადგილე, სსმმ
აკადემიის აკადემიური
დეპარტამენტის
უფროსი;
5. დოქტორი გიორგაძე ანატოლი
საორგანიზაციო კომიტეტის
პასუხისმგებელი მდივანი, სსმმ
აკადემიის
პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო
განყოფილებების კოორდინატორი.

საორგანიზაციო კომიტეტის წევრები

1. პროფესორი კუჩერიძე ვიტალი
ვინიცის ეროვნული აგრარული
უნივერსიტეტი, (უკრაინა)
2. პროფესორი პოვოზნიკოვი ნიკოლოზ
ბიორესურსების და
ბუნებათსარგებლობის
ეროვნული უნივერსიტეტი
3. დოქტორი პეტრუშკო იგორი
ბელორუსიის მეცნიერებათა ეროვნულ
აკადემიის უნიტარული დაწესებულება
"მეცხოველეობა", ქ. ჟოდინო,
ბელორუსიის რესპუბლიკა.
4. დოქტორი შუქურლუ იუსუფ
BACSA-ს ეროვნული კოორდინატორი
ა ზერბაიჯანში, ქ. შეკი, აზერბაიჯანი

5. დოქტორი მამედოვი ზაქარია
აზერბაიჯანის ზოოლოგიის ინსტიტუტ
დირექტორის მოადგილე (აზერბაიჯან)
6. პროფესორი რონეკა გზეგოუ
პოზნანის საბუნებისმეტყველო
მეცნიერებათა ინსტიტუტის სატყეო
ფაკულტეტის კოორდინატორი
ამიერკავკასიაში
7. დოქტორი სალიმჟანოვი სანგინუონი
BACSA-ს ეროვნული კოორდინატორი
ტაჯიკეთში, ქ. ხუჯანდი, ტაჯიკეთის
რესპუბლიკა.
8. დოქტორი მარიამ ჯორჯაძე
ბიოლოგიურ მეცნიერებათა ასოციაცია
"ელკანა", დირექტორი; თბილისი,
საქართველო.
9. საპატიო აკადემიკოსი ურუშაძე თენგიზი
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემია, საქართველოს
აგრარული უნივერსიტეტი
10. აკადემიკოსი მარგველაშვილი გოგოლა
სსმმ აკადემიის სამეცნიერო
განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი,
(საქართველო)
11. აკადემიკოსი ცქიტიშვილი ზურაბ
სსმმ აკადემიის სამეცნიერო
განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი,
(საქართველო)
12. აკადემიკოსი გუგუშვილი ჯემალი
სსმმ აკადემიის სამეცნიერო
განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი,
(საქართველო)
13. აკადემიკოსი მახარობლიძე რევაზ
სსმმ აკადემიის სამეცნიერო
განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი,
(საქართველო)
14. აკადემიკოსი ბალათურია ნუგზარ
სსმმ აკადემიის სამეცნიერო
განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი

(საქართველო)
15. აკადემიკოსი ქეშელაშვილი ომარ
სსმმ აკადემიის სამეცნიერო
განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი

(საქართველო)
16. ეპიტაშვილი თინათინ
სსმმ აკადემია, პრეზიდენტის
თანაშემწე-საერთაშორისო
ორგანიზაციებთანკავშირის და
საქმიანობის კოორდინატორი,
(საქართველო)

4.2. კონფერენციის მიზანი და ამოცანები

„ეკო“, „ბიო“, „ორგანული“ - ეს ტერმინები სინონიმებია და აღნიშნავს ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტს. ამერიკის კონტინენტზე უფრო „ორგანული“ იხმარება, ევროპაში „ბიო“ და „ეკო“. ეკო პროდუქტი გულისხმობს მთელ პროცესს, დაწყებულს ფერმერის მიერ მოყვანით და გადამუშავებით დამთავრებული, როცა პროდუქტის წარმოებისას არ გამოიყენება შხამ-ქიმიკატები, ჯანმრთელობისათვის მავნე კონსერვანტები. განვითარებულ ქვეყნებში უკვე კარგად იციან ჯანმრთელობის ფასიც და ბიოპროდუქტების მნიშვნელობაც. ამ ქვეყნებში მიმდინარეობს კვების პროდუქტების წარმოების ეკოლოგიზაციის პროცესი და გრძელვადი წარმატებებით.

უკანასკნელი ორი ათეული წლის მანძილზე ძლიერ ვითარდება ეკოლოგიურად სუფთა კვების პროდუქტების მსოფლიო ბაზარი და იგი ხდება მავნე და ეკოლოგიურად საშიში პროდუქტების პოპულარული ალტერნატივა. 2003 წელს მისმა მსოფლიო მოცულობამ შეადგენდა 25 მლრდ დოლარი, ხოლო განვითარებულ ქვეყნებში ბოლო ათწლეულში ზრდის ყოველწლიური ტემპი მატულობს 20-30%-ით.

აღნიშნული მოვლენის მიზეზებია:

1. უკანასკნელი ათწლეულის ეკოლოგიური კვებითი კრიზისები (ძროხის ცოფის და თურქულის ეპიდემია, ფრინველის გრიპი და სხვა) და უნდობლობა ყოველდღიური მოთხოვნილების პროდუქტების მიმართ;
2. საკვებ პროდუქტებში არსებული გენ-მოდიფიცირებული კომპონენტების მავნეობის მიმართ საზოგადოებრივი მდელვარება.

განვითარებული ქვეყნების მთავრობა აქტიურად უჭერს მხარს ეკოწარმოებას, რადგან იგი ხელს უწყობს შიდა ბაზრის განმტკიცებას, ზრდის ექსპორტის მოცულობას და ეხმარება სახელმწიფოებს ეკონომიკური და ეკოლოგიური პრობლემების გადაჭრაში. დღეისათვის მსოფლიოს 32 ქვეყანას აქვს დამტკიცებული ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების სტანდარტები, 9 ქვეყანაში მიმდინარეობს სტანდარტიზაციის დანერგვა, ხოლო 15 ქვეყანა ამუშავებს ასეთი ტიპის სტანდარტებს. მაგრამ მსოფლიო გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ სახელმწიფო მხარს უჭერს ამა თუ იმ პროექტს მხილოდ მაშინ, როდესაც მას მოაქვს მოგება და ხდება ეკონომიკის ნაწილი.

ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების მიზანია საქართველოს მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება და გარემოს დაცვა მდგრადი ფერმერული ბიომეურნეობების განვითარებისა და მოსახლეობის თვითაქტიურობის ზრდის გზით; მდგრადი განვითარება კი არის განვითარების ისეთი სისტემა, რომელიც საზოგადოების ეკონომიკური განვითარებისა და გარემოს დაცვის ინტერესების გათვალისწინებით უზრუნველყოფს ადამიანის კეთილდღეობას, ცხოვრების დონის ხარისხის ზრდას და მომავალი თაობების უფლებას ისარგებლონ შექცევადი რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ცვლილებებისაგან მაქსიმალურად დაცული ბუნებრივი რესურსებითა და გარემოთი.

მდგრადი განვითარება გულისხმობს ეკონომიკური ზრდის ისეთ ფორმას, რომელიც უზრუნველყოფს საზოგადოების კეთილდღეობას მოკლე, საშუალო და, რაც მთავარია, ხანგრძლივი ვადით. იგი ეფუძნება პრინციპს, რომლის თანახმად, დღევანდელი მოთხოვნილებები უნდა დაკმაყოფილდეს ისე, რომ საფრთხე არ შეექმნას მომავალ თაობებს. მდგრადი განვითარება გულისხმობს პირობების შექმნას გრძელვადიანი ეკონომიკური განვითარებისათვის გარემოს დაცვის საკითხების მაქსიმალური გათვალისწინებით. მდგრადი განვითარების შესახებ კოპენჰაგენის მსოფლიო სამიტმა 1995 წელს ხაზი გაუსვა სოციალური სეგრეგაციის წინააღმდეგ ბრძოლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის აუცილებლობას, ბიოლოგიური რესურსების

ისეთი გზით და სისწრაფით გამოყენებას, რომელიც მომავალში არ გამოიწვევს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შემცირებას და მას მომავალი თაობები საჭიროებების გათვალისწინებით შეინარჩუნებენ.

შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ გამოცხადებული საკონფერენციო გრანტის კონკურსში ჩვენს მიერ წარმოდგენილი პროექტის მიზანია ფართოდ იქნეს განხილული ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების მიზანშეწონილობა მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური სამომავლო პერსპექტივების გათვალისწინებით და აღნიშნული მიზნის მისაღწევად თანამედროვე რესურსდამზოგი ტექნოლოგიების გამოყენება, რაც სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარების ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთი მთავარი ფორმა იქნება.

ასევე მნიშვნელოვანია, რომ შესაძლებელი იქნება ახალგაზრდა მკვლევარების წარმოჩინება, რომლებიც შემდგომში საფუძველს ჩაუყრიან ურთიერთ თანამშრომლობის და ერთობლივი პროექტის განხორციელების პერსპექტივებს.

კონფერენციის ჩატარების მიზნების შესასრულებლად უნდა განხორციელდეს შემდეგი ამოცანები:

1. ძირითად ამოცანას წარმოადგენს ამ მიმართულებით დასაქმებული სხვადასხვა ქვეყნების (ძირითადად საქართველოს პარტნიორი ქვეყნების) და საერთაშორისო ორგანიზაციების - მსოფლიო ბანკი, FAO, CGIARI, ICARDA, CACAARI, ICRISAT, CIMMYT, BIOVERCITI, PGR-CP, CIP, BACSA და სხვა (რომელთა წარმომადგენლებიც დაესწრებიან აღნიშნულ კონფერენციას), მეცნიერების თეორიული და პრაქტიკული გამოცდილების ურთიერთ გაზიარება და შეთანხმების მიღწევა, რომელიც საბოლოო გამოსახულებას ჰპოვებს კონფერენციის დეკლარაციაში.

2. კონფერენციაში მონაწილეობა უნდა მიიღოს აგრარული მიმართულების უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების სამივე საფეხურის სტუდენტებმა, ასოციაციებმა, კომპანიებმა და იმ პრაქტიკოსმა ფერმერებმა, სადაც უკვე მიმდინარეობს ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე რესურსდამზოგი ტექნოლოგიების საპილოტე პროექტების განხორციელება.

3. კონფერენციაზე წარმოდგენილი მოხსენებები და პრეზენტაციები უნდა ასახავდეს ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიებს მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების, გარემოს დაცვის, მდგრადი ფერმერული ბიომეურნეობების განვითარებისა და მოსახლეობის თვითაქტიურობის თეორიულ და პრაქტიკულ შედეგებს.

4.3. კონფერენციის სამეცნიერო და პრაქტიკული მნიშვნელობა და აქტუალურობა

კონფერენციის თემატიკის მიხედვით მსოფლიოს არა ერთი სამეცნიერო ორგანიზაცია მოღვაწეობს და მათ შორისაა ქართველი მეცნიერებიც, რომელთა მიერ შექმნილი და დარაიონებულია ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების მრავალრიცხოვანი ჯიშები და ჰიბრიდები, რომლებიც ხასიათდება მაღალი მოსავლიანობით, ადგილობრივი პირობებისადმი კარგი შემგუებლობითა და ხარისხით. მათ მიერ დამუშავებულია ნიადაგის ნაყოფიერების ამაღლების ეფექტიანი ღონისძიებები; ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების მოვლა-მოყვანის პროგრესული ტექნოლოგიები; მცენარეთა და ცხოველთა ადგილობრივი ჯიშების გენეტიკური რესურსების შენახვისა და გამოყენების ღონისძიებები; მცენარეთა ინტეგრირებული დაცვის ღონისძიებები; ცხოველთა დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლის ეფექტური საშუალებები; ახალი მაღალხარისხოვანი კვების პროდუქტების მიღების ტექნოლოგიები

და სხვა მრავალი, რომელთა პრაქტიკული გამოყენებაც მნიშვნელოვნად შეუწეობს ხელს ჩვენი მოსახლეობის დაკმაყოფილებას ადგილობრივი, ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციით, რაც შემდგომში უნდა გახდეს ევროპის ბაზარზე მათი გატანისა და ქართული სოფლის აღმავლობის გარანტი.

ქართულ ბაზარზე 100%-ით ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტის წილი, დაახლოებით, 10-15%-ია. სპეციალისტების განცხადებით, იმპორტირებული პროდუქტების დიდი ნაწილი გენმოდირიცირებულია - სოიო, ბრინჯი, პომიდორი, ღობიო, იმპორტირებული ხილი, ასევე ხორცპროდუქტები. ექსპერტების განცხადებით, სოფლის მეურნეობაში სწორი პოლიტიკის განხორციელების შემთხვევაში, ქვეყანას აქვს რესურსი, რომ ეკოლოგიურად მაღალი ხარისხის პროდუქციის წარმოებით 10-12 მილიონი ადამიანი გამოკვებოს (გაზეთი “რეზონანსი”, 12.11.2010).

საქართველოს საკვები პროდუქტების ბაზარზე ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტი ძირითადად მხოლოდ საქართველოშია წარმოებული. მთელ მსოფლიოში ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტი უკვე ფუფუნებაა, საქართველოს კი, გეოგრაფიული მდებარეობიდან გამომდინარე, აქვს იმის რესურსი, რომ იმ რაოდენობის ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტი აწარმოოს, რომ ადგილობრივი მოთხოვნაც დააკმაყოფილოს და სოფლის მეურნეობის პროდუქტი ექსპორტზეც გაიტანოს.

კონფერენციის სამეცნიერო და პრაქტიკული მნიშვნელობა იმაში მდგომარეობს, რომ აგრარულ დარგში მოღვაწე როგორც უცხოეთის, ისე ქართველმა მეცნიერებმა თავისი სამეცნიერო თეორიული და პრაქტიკული საკითხების ფართოდ განხილვის შედეგად მიაღწიონ ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების ეფექტური წარმოების ტექნოლოგიების და ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით მემცენარეობის და მეცხოველეობის ისეთი ჯიშების და ჰიბრიდების, წარმოების საშუალებების წინა პლანზე წამოწეას, რომელიც მისაღები იქნება მოსახლეობის ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტებით მომარაგების სამომავლო პერსპექტივაში.

კონფერენციაზე გამოთქმული და განხილული საკითხების განზოგადოების შედეგად უნდა გაიზარდოს ფერმერთა გათვითცნობიერება და მათ უნდა ჰქონდეთ მოტივაცია, რომ გახდნენ ბიოფერმერები. ბიოფერმერული მეურნეობა ნიშნავს ხარისხს, კარგ ცოდნას და კარგ მოტივაციას ფერმერის მხრიდან. კონფერენცია აგრეთვე უნდა დაეხმაროს დამწეებ ფერმერებს, რათა ფერმერულმა ბიომეურნეობამ მაქსიმალური მოსავალი მიიღოს და კონკურენცია გაუწიოს ადგილობრივ ბაზარზე, ხშირ შემთხვევაში, დემპინგური ფასით შემოსულ პროდუქტს; ამ მიზნით კონფერენციის მეშობა უნდა წარიმართოს სპეციალური სახელმწიფო დახმარების პროგრამის შემუშავებისა და ამოქმედების მიმართულებითაც. საჭიროა სახელმწიფომ სერიოზული ქოლგის ფუნქცია შეასრულოს ბიოპროდუქტის მწარმოებელი ფერმერებისთვის. ეს შექმნის მოტივაციას, რომ ფერმერმა შეინარჩუნოს მიწის ბიოქიმიკა თავისი ორგანულობით და აწარმოოს ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტი. ბიომეურნეობა განსაკუთრებული ნიშანია საქართველოსთვის მსოფლიო ეკონომიკის ბაზარზე.

4.4.. კონფერენციის მოსალოდნელი შედეგები, მათი ხელმისაწვდომობისა და ბავშვებზე მმართველობის (მასალებზე ღია წვდომა, მემდია გაშუქება, მარკეტინგი)

კონფერენციის ჩატარების შედეგად გადრძელება კავშირები იმ ქართველ და უცხოელ აგრაიკოს მეცნიერთა შორის, რომლებიც კონფერენციის თემატიკით გათვალისწინებულ საკითხებზე მუშაობენ და რის საფუძველზეც მოხდება აგრაიკოსი მეცნიერების, ბიოფერმერების და სტუდენტების გაცვლითი სამუშაო მივლინებების პრაქტიკის ჩამოყალიბება; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიას შესაძლებლობა ექნება რეალიზება გაუწიოს კონფერენციაზე გამოთქმულ საზღვარგარეთის მეცნიერების პრაქტიკულ წინადადებებს რეგიონალური დონის ფერმერულ მეურნეობებში, რაც გულისხმობს აკადემიაში ჩატარებული საერთაშორისო კონფერენციის შედეგების განზოგადობას ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიების განვითარების მიმართულებებით. კონფერენციის შემდგომ, აკადემიის ეგიდით ჩატარებული სემინარების, მრგვალი მაგიდების, მინდვრის დღეების და სხვა ღონისძიებების საშუალებით შესაძლებელი იქნება კონფერენციის შედეგების საქართველოს მასშტაბით საუკეთესო სააგიტაციო მუშაობის წარმართვა.

კონფერენციის მოსამზადებელ პერიოდში მომზადდება და სტამბური წესით დამზადდება მოსაწვევი ბარათები, **რეიჯერები**, კონფერენციის პროგრამა, ბანერები და სხვა საცნობარო მასალა.

კონფერენციის ჩატარების პერიოდში მოეწეება ეკოლოგიურად სუფთა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის გამოფენა-გაყიდვა, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის შესაბამისი სამსახურები, ბიოლოგიურ მეურნეობათა ასოციაცია "ელკანა", საქართველოს ფერმერთა ასოციაცია, ბიოჰუმუსის მწარმოებელი კომპანიები, ბიოფერმერები, ფერმერები, დარგის სპეციალისტები და ა.შ.

კონფერენციის მასალების საფუძველზე გამოშვებული იქნება სამეცნიერო შრომათა კრებული და რეკომენდაციები, რომლებიც გავრცელდება როგორც აგრარული სფეროს საგანმანათლებლო და სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებში, ასევე ფერმერებსა და პრაქტიკოს მეწარმეებს შორის. ეს საშუალებას მისცემს კონფერენციის თემატიკით დაინტერესებულ პირებს გაეცნონ პრობლემების გადაწყვეტასთან დაკავშირებით კონფერენციაში მონაწილე მეცნიერების მიერ მიღებულ უახლეს შედეგებს.

კონფერენციის მონაწილეებისათვის დამზადდება სერთიფიკატები, რომელიც მათ გადაეცემათ კონფერენციის შემაჯამებელ პლენარულ სხდომაზე.

ველოდებით, რომ როგორც ხშირად ხდება, კონფერენცია გამოავლენს ახალგაზრდა პერსპექტიულ აგრაიკოს მეცნიერებს და მკვლევარებს, მომავალ ბიოფერმერებს.

4.5.კონფერენციის პროგრამა

კონფერენცია ჩატარდება 2016 წლის 28, 29 და 30 სექტემბერს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში.

მისამართი: საქართველო, თბილისი, 0102, ივანე ჯავახიშვილის ქუჩა №51.

28 სექტემბერი, 2016 წელი.

09:00 - 10:00, მონაწილეთა რეგისტრაცია;

09:00 - 12:00, ეკოლოგიურად სუფთა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების გამოფენა-გაყიდვა;

12:00 - 12:30, კონფერენციის გახსნა, მისალმებები;
 12:30 - 13:00, შესვენება, ჩაი, ყავა;
 13:00 - 15:00, პლენარული სხდომა;
 15:00 - 15:30, შესვენება, ლანჩი;
 15:30 - 17:30, სექციების მუშაობა;
 17:30 - 18:30, შემაჯამებელი დისკუსია;

29 სექტემბერი, 2016 წელი.

09:30 - 12:00, სექციების მუშაობა;
 12:00 - 12:30, შესვენება, ჩაი, ყავა;
 12:30 - 14:30, პოსტერები;
 14:30 - 15:30, შესვენება, ლანჩი;
 15:30 - 17:30, სექციების მუშაობა;
 17:30 - 18:30, შემაჯამებელი დისკუსია, რეკომენდაციების მიღება.

30 სექტემბერი, 2016 წელი.

09:30 - 12:00, დასკვნითი პლენარული სხდომა, სერტიფიკატების გადაცემა, დეკლარაციის "თბილისი-2016" მიღება, კონფერენციის დახურვა;
 12:00 - 12:30, შესვენება, ჩაი, ყავა;
 13:30 - 18:30, თემატური ექსკურსიები;
 19:00 – დამშვიდობების გახშამი.

01 ოქტომბერი, 2016 წელი.

დღის განმავლობაში – კონფერენციის მონაწილეთა გამგზავრება.

პლენარული სხდომა

(28 სექტემბერი, 2016 წ. 12.00 – 15.00 სთ, საკონფერენციო დარბაზი)
 კონფერენციის გახსნა – აკადემიკოსი გურამ ალექსიძე, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი.

მისალმებები:

1. გელა სამხარაული	საქართველოს პარლამენტის აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარე
2. ზურაბ ტყემალაძე	საქართველოს პარლამენტის დარგობრივი ეკონომიკის და ეკონომიკური პოლიტიკის კომიტეტის თავმჯდომარე;
3. გოგი თოფაძე	საქართველოს პარლამენტის ფრაქცია "ქართული ოცნება-მრეწველების" თავმჯდომარე;
4. ალექსანდრე ჯეჯელავა	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრი;
5. პროფ. თამაზ მარსაგიშვილი	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილე;
6. აკადემიკოსი გიორგი კვესიტაძე	საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის პრეზიდენტი;
7. აკადემიკოსი ოთარ ნათიშვილი	საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი

8. ლევან დავითაშვილი	საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი
9.	გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს წარმომადგენელი;
10. აკადემიკოსი არჩილ ფრანგიშვილი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის რექტორი.
11. დოქტ. ვახტანგ ლეჟავა	საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის რექტორი;
12. მარინე ჩიტაშვილი	შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი გენერალური დირექტორი;
13. მამა თევდორე	საქართველოს საპატრიარქოს აგრარული დეპარტამენტის უფროსი;
14. დოქტ. მარიამ ჯორჯაძე	ბიოლოგიურ მეცნიერებათა ასოციაციის "ელკანა" დირექტორი;
15. პროფესორი ვიტალი კუჩერიავი	ვინიცის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის კათედრის გამგე, (უკრაინა);
16. პროფესორი ნიკოლაი პოგოზნიკოვი	ბიორესურსების და ბუნებათსარგებლობის ეროვნული უნივერსიტეტი, კიევი, უკრაინა;
17. პროფ. იუსუფ შუკურლუ	აზერბაიჯანის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორი, (ქ. შეკი, აზერბაიჯანი);
18. პროფ. ლარისა კაისინი	მოლდავეთის სახელმწიფო აგრარული უნივერსიტეტი, დეპარტამენტის უფროსი
19. პროფ. აღშინ ალტიბაევი	ყაზახეთის მექანიზაციის და ელექტრიფიკაციის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი.
20. ლაშა კომახიძე	აჭარის ა/რ სოფლის მეურნეობის მინისტრი;
21. დოქტ. ლევან უჯმაჯურიძე	საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორი.

❖ მოხსენებები პლენარული სხდომაზე (საკონფერენციო დარბაზი) - 28 სექტემბერი, 2016 წელი;

❖ Reports of the plenary session (Conference Hall) - 28 September, 2016.

❖ Доклады на пленарном заседании - Актовый зал, 28 сентября 2016 года

1. აღექსიძე გურამი, ლოლიშვილი რევაზი

საქართველოს გარემოს დამინდურების ძირითადი ასპექტები

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი, საქართველო.

Aleksidze, G., Lolishvili, R.

ASPECTS OF ENVIRONMENT POLLUTION IN GEORGIA

Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia.

2. Алтыбаев А.Н.

К ВОПРОСУ ИНФОРМАТИЗАЦИИ ПРИКЛАДНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

Казахский НИИ механизации и электрификации сельского хозяйства, г. Алматы, Казахстан,

Altybaev A.N.

TO THE QUESTION OF INFORMATIZATION OF APPLIED RESEARCH

Kazakh Scientific Research Institute of mechanization and electrification of agriculture,

Almaty, Kazakhstan;

**3. Багатурия Н.Ш., Бегиашвили Н.А., Ормоцадзе М.Л., Шилакадзе Ц.
МИКРОЭЛЕМЕНТЫ - ИНДИКАТОРЫ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ЧИСТОТЫ И
НАТУРАЛЬНОСТИ ПЛОДОВО-ЯГОДНЫХ СОКОВ**

Грузинский НИИ пищевой промышленности, Тбилиси, Грузия

N.Baghaturia, N.Begiasvili, M.Ormotsadze

**TRACE ELEMENTS - INDICATORS OF ECOLOGICAL PURITY AND NATURALNESS
FRUIT JUICES**

Georgian food industry research Institute, Tbilisi, Georgia;

**4. Кучерявый Виталий, Постернак Леонид, Кучерявая Марина
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРОБИОТИКА – ЗАЛОГ ПОЛУЧЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКИ
ЧИСТОЙ ПРОДУКЦИИ**

Винницкий национальный аграрный университет, Винница, Украина;

V.Kucheriavy, L. Posternak, M. Kucheriava

**THE USE OF PROBIOTICS AS A GUARANTEE OF ECOLOGICALLY CLEAN
PRODUCTS**

Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine

5. Мамедов З.М

**БИОЛОГИЧЕСКИЙ МЕТОД БОРЬБЫ С ВРЕДНЫМИ НАСЕКОМЫМИ КАК ОСНОВА
ПРОИЗВОДСТВА ЭКОЛОГИЧЕСКИ ЧИСТЫХ ПРОДУКТОВ В СЕЛЬСКОМ
ХОЗЯЙСТВЕ АЗЕРБАЙДЖАНА.**

Институт Зоологии НАН Азербайджана, Баку;

Mammadov Z.M.

**THE BIOLOGICAL METHOD OF PEST CONTROL AS THE BASIS FOR THE
PRODUCTION OF ENVIRONMENTALLY FRIENDLY PRODUCTS IN AGRICULTURE OF
AZERBAIJAN**

Institute of Zoology, NAS of Azerbaijan, Baku;

**6. ტემალაძე გურამ, მახაშვილი ქეთევან
ეკოლოგიურად უსაფრთხო პროდუქტების წარმოების ბიოქიმიური
საფუძვლები**

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო;

Tkmaladze Guram, Makhashvili Ketevan

**BIOCHEMICAL FUNDAMENTALS OF THE PRODUCTION OF ECOLOGICALLY
FRIENDLY FOODS**

Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia;

**7. ¹Урушадзе Тенгиз, ²Манахов Дмитрий
РАДИОАКТИВНОЕ ЗАГРЯЗНЕНИЕ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПОЧВ ГРУЗИИ**

¹Институт почвоведения, агрохимии и мелиорации Михаила Сабашвили Грузинского аграрного университета, Тбилиси, Грузия; t_urushadze@yahoo.com

²Факультет почвоведения Московского государственного университета имени М.В.

Ломоносова, Москва, Россия;

¹Urushadze Tengiz, ²Manakhov Dmitry

RADIOACTIVE CONTAMINATION OF THE AGRICULTURAL SOILS OF GEORGIA

¹Institute of soil science, Agrochemistry and melioration of Mikhail Sabašvili Georgian Agrarian University, Tbilisi, Georgia; t_urushadze@yahoo.com

²Soil science faculty of Lomonosov Moscow State University, Moscow, Russia;

8. ქარქაშაძე ნაპოლეონ

უსაფრთხო პროდუქცია, ეკონომიკური წინსვლის მნიშვნელოვანი ფაქტორია
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი, საქართველო;

Karkashadze N.

SAFE PRODUCT AS AN IMPORTANT FACTOR FOR PROGRESS IN ECONOMY

Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia;

9. **ცქიტაშვილი ზურაბ, კოლუაშვილი პაატა**

სურსათის უვნებლობა - გამოწვევები და პერსპექტივები

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი, საქართველო;

Tskitishvili Z, Koguashvili P.

FOOD SAFETY - CHALLENGES AND PERSPECTIVES

Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia;

10. ¹Хузмиев И.К., ¹Гассиева О.И., ²Паршуков В.И.,

**"ЗЕЛЕНАЯ ЭНЕРГЕТИКА" - ОСНОВА ПРОИЗВОДСТВА ЭКОЛОГИЧЕСКИ
ЧИСТОГО АГРАРНОГО ПРОИЗВОДСТВА**

Северо-Кавказского Горно-металлургического института (ГТУ),

²ООО НПП «Донские технологии»;

Huzmiev I., Gassieva O., Pershukov V.

**IMPROVING ENERGY CONSUMER SAFETY MOUNTAINOUS AREAS THROUGH THE
USE OF LOCAL GENERATION ;**

11. ¹ჯაფარიძე გივი, ¹ჩაგელიშვილი რევაზ, ²გაგოშიძე გიორგი

**ტყის როლი ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოებაში და საქართველოს
სატყეო მეურნეობის ოპტიმიზაციის ღონისძიებები**

¹საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი,

საქართველო,

²საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო;

¹Japaridze Givi, ¹Chagelishvili Revaz, ²Gagoshidze George

**THE ROLE OF THE FOREST IN AN ECOLOGICALLY CLEAN PRODUCTION AND
OPTIMIZATION OF FORESTRY MEASURES**

¹Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia

²Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia.

აუდიტორია - საკონფერენციო დარბაზი.

*დარგობრივი სექცია I. „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე
ტექნოლოგიები მემცენარეობაში“*

Assembly Hall

Field Section I. "Modern technologies of production of ecologically pure plant products ";

Аудитория - Актовый зал.

*Отраслевая секция I – " Современные технологии производства экологически чистых
продуктов в растениеводстве".*

თავმჯდომარე – აკად. გ. მარგველაშვილი

მდივანი – დოქტ. რ. ლოლიშვილი

Chairman – Acad. G. Margvelashvili

Председатель – акад. Г. Маргвелашвили

Secretary - Doct. R. Lolishvili

Секретарь – доктор Р. Лолишвили

1.1. **ათამაშვილი ციცინო**

**სამკურნალო ნედლეულის მომცემი მცენარეები და მათი
მნიშვნელობა**

თსუ-ს ვლ. ბახუტაშვილის სახელობის სამედიცინო ბიოტექნოლოგიის
ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო

Tsitsino Atamashvili

PLANTS WHICH ARE RAW MATERIALS FOR MEDICATIONS AND

THIER SIGNIFICANCE

Institute of Medical Biotechnology, Tbilisi, Georgia.

- 1.2. **Айтымбетова К., Уразалиев Р., Есимбекова М., Булатова К.**
Изучение коллекции генофонда озимой пшеницы на скороспелость в условиях юга Казахстана
Казахский научно-исследовательский институт земледелия и растениеводства, п. Алмалыбак, Республика Казахстан
Aitimbetova K., Urazalieva R., Esimbekova M., Bulatova K.
STUDY OF GENE POOL COLLECTION OF WINTER WHEAT ON PRECOCITY IN THE MIDST OF SOUTH KAZAKHSTAN
LLP «Kazakh Scientific Research Institute of agriculture and plant growing p. Almalybak, Kazakhstan
- 1.3. **ალექსიძე გურამ**
ვაზის მავნებელ-დაავადებათა წინააღმდეგ ბრძოლის ინტეგრირებული ღონისძიებები საქართველოში
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი, საქართველო
Guram Aleksidze
INTEGRATED PROTECTION OF GRAPE AGAINST PESTS AND DISEASES IN GEORGIA
Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia
- 1.4. **ალექსიძე გურამ**
ხეხილის ინტეგრირებული დაცვა, ეკოლოგიურად სუფთა ხილის მიღების პირითადი ღონისძიება (პრაქტიკული რეკომენდაციები)
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი, საქართველო
Guram Aleksidze
INTEGRATED PROTECTION OF ORCHARD TREES FOR THE PURPOSE TO RECEIVE ECOLOGICALLY PURE FRUITS (Practical recommendations)
Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia
- 1.5. **ალექსიძე გურამ, ორჯონიძე ესმა**
პესტიციდებისა და ბარემოს დაბინძურების პირითადი პრობლემები საქართველოში
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია
Aleksidze, G. Orjonokidze, E.
MAJOR PROBLEMS OF PESTICIDE CONTAMINATION IN GEORGIA
Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia
- 1.6. **¹ბაკრაძე, ²შავლიაშვილი ¹კუჭავაძე, ²შუბლაძე**
ეკოლოგიურად სუფთა აბროსასურსათო პროდუქციის წარმოება სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის
¹გარემოს ეროვნული სააგენტო
²საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ჰიდრომეტეოროლოგიის ინსტიტუტი
¹Bakradze E., ²Shavliashvili L., ¹Kuchava G., ²Shubladze E.
PRODUCTION OF ENVIRONMENTALLY FRIENDLY AGRO-FOOD PRODUCTS FOR AGRICULTURAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT
¹National Environmental Agency Wednesday

²Institute of Hydrometeorology of Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia

- 1.7. ბუკია ზ., გოგია ნ., ბერიძე ნ., ლამპარაძე შ.
სამკურნალო მცენარეები, როგორც ფლორის
ბანსაჰუთრებულისჯგუფი და მათი სელექციის არსი
თსუ-ს ალ. ნათიშვილის მორფოლოგიის ინსტიტუტი, საქართველო,
თბილისი;
თსუ-ს ვლ. ბახუტაშვილის სახელობის სამედიცინო
ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი, საქართველო, თბილისი;
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Z.Bukia, N.Gogia N. Beridze, Sh.Lamparadze
HEALING HERBS SUCH AS FLORA SPECIFIC GROUP AND
ESSENCE OF THEIR SELECTION
Al.Natishvili State Morfology Institute, Institute of Medical
Biotechnology, Tbilisi, Georgia.
Batumi Sh.Rustaveli State University, Georgia
- 1.8. ბუკია ნ., გოგია ნ., ლამპარაძე შ., ბერიძე ნ.
სამკურნალო წამლო მცენარეების ზოგადი მიმოხილვა და
სასარგებლო ნაერთების დაბრუნების ხასიათი სხვადასხვა
მცენარეში
თსუ-ს ვლ. ბახუტაშვილის სახელობის სამედიცინო
ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო,
ბათუმის შ.რუსთაველის სახ. უნივერსიტეტი, საქართველო
Z.Bukia, N.Gogia, N. Beridze, Sh.Lamparadze
COMMON REVIEW OF MEDICAL PLANTS AND THE
CHARACTERS OF USEFUL MIXTURES IN DIFFERENT PLANTS Al.
Natishvili State Morfology Institute, Institute of Medical Biotechnology-
Tbilisi, Georgia.
Batumi Sh.Rustaveli State University, Georgia
- 1.9. გამყრელიძე ელენე
შერადი ყურძნის ანთოციანები
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი,
საქართველო
Elene Gamkrelidze
ANTHOCYANINS IN COLORED GRAPES
Akaki Tsereteli State University, Kutaisi, Georgia
- 1.10. ლაჭყეიანი თ., გეგენავა ლ., ზეიკიძე ვ.
სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო რეგულირების
პერსპექტივების საქართველოში
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
Lachkepani, L. Gegenava, F. Zeikidze
FOOD SAFETY REGULATION IN GEORGIA
Technical University, Tbilisi, Georgia
- 1.11. გოგებაშვილი მ.ე., ივანიშვილი ნ.ი., გვრიტიშვილი ნ.ზ.
საქართველოს აბრეშოვის ტექნიკის რადიაციული
უსაფრთხოების პრობლემატიკის პრობლემები
ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრის
რადიაციული უსაფრთხოების პრობლემათა ლაბორატორია,
თბილისი, საქართველო
Gogebashvili M.E, Ivanishvili N.I, Gvritishvili N.Z.
PROBLEMS OF FORECASTING RADIATION SAFETY OF

AGROECOSYSTEMS OF GEORGIA

I.Beritashvili Center of Experimental Biomedicine, Tbilisi, Georgia

- 1.12. გუგავა ელდარი¹, პაპავა გივი², გურგენიშვილი მარინა², ჩიტრეკაშვილი ია²

პოლიმერიზებული აზოტოვანისასუშქებისინთეზი და
ბამოყენება გარემოსდაცვისა
დაეკოლოგიურადსუშთაპროდუქციის წარმოების მიზნით

¹საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი,თბილისი საქართველო.

²ი.ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი, პ.მელიქიშვილის სახელობის ფიზიკური და
ორგანული ქიმიის ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო

Eldar Gugava¹, Givi Papava², Marina Gurgenshvili², Ia Chitrekashvili².

**SYNTESIS AND APPLICATION OF POLYMERIZED
NITROGENOUS FERTILIZERS WITH THE PURPOSES OF
ENVIRONMENT PROTECTION AND PRODUCTION OF
EKOLOGICALLY PURE HEALTHY PRODUCTS**

¹Georgian Agrarian University .Tbilisi, Georgia

²TSU P.melikishvili institute of F-Physikal and Organik Chemistri, Tbilisi
Georgia

- 1.13. გუგავა ელდარი¹, ლომთათიძე ზაური², პაპავა გივი³, კვარაცხელია
დავით⁴
მიკროორბანიზმების ზეგავლენა ნიადაგში მიმდინარე
ბიოქიმიურ

პროცესებზე და მათი ეკოლოგიური მნიშვნელობა

¹საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო.

²სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი თბილისი, საქართველო.

³ი.ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
პ.მელიქიშვილის სახელობის ფიზიკური და ორგანული ქიმიის
ინსტიტუტი,

თბილისი, საქართველო

⁴ილიას სახ. უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო.

Eldar Gugava¹, Zaur Iomtadze², Givi Papava³, Davit Kvaracxelia⁴

**IMPACT OF BIOCHEMICAL PROCESSES GOING ON IN SOIL ON
PRODUCTION OF EKOLOGIKALY PURE PRODUCT**

¹Georgian Agrarian University, Tbilisi, Georgia

²Sokhumi State university, Tbilisi, Georgia

³TSU P.melikishvili institute of F-Physikal and Organik Chemistri,
Tbilisi, Georgia

⁴Ilia State university, institute of botanics Tbilisi, Georgia

- 1.14. გუნია გარი, სვანიძე ზიზი
მემცენარეობაში ეკოლოგიურად სუშთა
პროდუქტების წარმოების მიზნით, გარემოს აბიოტური
ფაქტორების მონიტორინგის შესახებ

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო

G.Gunia, Z.Svanidze

**ON THE MONITORING OF ABIOTIC FACTORS OF THE
ENVIRONMENT, IN ORDER TO PRODUCE ECO-FRIENDLY
PRODUCTS IN THE CROP PRODUCTION**

Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia

- 1.15. გურული მზია
ეკოლოგიურად სუშთა საკვები პროდუქტების წარმოება
საქართველოში

აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
ქუთაისი, საქართველო

Guruli Mzia

**ENVIRONMENTALLY FRIENDLY FOOD PRODUCTION IN
GEORGIA**

Akaki Tsereteli State University, Kutaisi, Georgia

- 1.16. გურული მზია, ძოწენიძე ნინო
ბიოლოგიურად აქტიური ორბანული სასუქის
გამოყენების მნიშვნელობა ეკოლოგიურად სუფთა მცენარეული
პროდუქტის წარმოებაში

აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
ქუთაისი, საქართველო

Guruli M., Dzotsenidze N.

**THE IMPORTANCE OF THE USAGE OF BIOLOGICALLY ACTIVE
ORGANIC FERTILIZER IN THE PRODUCTION OF
ENVIRONMENTALLY FRIENDLY PRODUCTS**

Akaki Tsereteli State University, Kutaisi, Georgia

- 1.17. ებელაშვილი ნანა¹, ჩხარტიშვილი ნინო², გაგელიძე ნინო³,
კეკელიძე ინესა¹
ეკოლოგიურად სუფთა ღვინის (ბიოღვინო) წარმოების
ტექნოლოგია და უმჯობესი გუნებრივი ანტისეპტიკის –
ნანოშერცხლის გამოყენებაზე

¹საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, მეხადეობისა და
მევენახეობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი, თბილისი,
საქართველო

²სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, თბილისი,
საქართველო ³საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, ს.
დურმიშიძის სახელობის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის
სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო

**Ebelashvili Nana¹, Chkhartishvili Nino², Gagelidze Nino³, Kekelidze
Inessa¹**

**TECHNOLOGY OF MAKING ECO-FRIENDLY WINE (BIO WINE)
BASED ON THE APPLICATION OF NATURAL ANTISEPTICS
NANOSILVER**

¹Georgian Agrarian University, Institute of Viticulture and Oenology, Tbilisi,
Georgia

²Scientific-research Center of Agriculture, Tbilisi, Georgia

³Georgian Agrarian University, S. Durmishidze Institute of Biochemistry and
Biotechnology, Tbilisi, Georgia

- 1.18. **Elizbarashvili Nodari, Meladze Giorgi**
**NATURAL POTENTIAL OF AGRO-LANDSCAPES OF TBILISI-
RUSTAVI URBAN AGGLOMERATION**

I.Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi, Georgia

- 1.19. თათარაშვილი ნათია, ბერუაშვილი მზია
ვაშლის გენერაციული ორბანობის უმთავრესი მახვე
ორბანოზმები და მათი რიცხოვნობის რეგულირების
ღონისძიებები

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, ქ. თბილისი,
საქართველო

Tatarashvili Natia, Beruashvili Mzia

**MAIN HARMFUL ORGANISMS OF GENERATIVE BODIES OF
APPLE-TREE AND ACTION OF REGULATION OF THEIR NUMBER**

Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia

- 1.20. იაშვილი ნ., ფადიურაშვილი ვ., ძაგანია თ.
სოფლის მეურნეობის პროდუქტებში ნიტრატების ბანსაზღვრის
ხელსაწყო დამუშავება და დამზადება

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
Nugzar Iashvili, Vladimer PadiuraShvili, Tamaz

**Dzagania DEVELOPMENT AND MANUFACTURING OF THE DEVICE
FOR DEFINING OF NITRATES IN AGRICULTURAL PRODUCTS**

Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia.

- 1.21. იაშვილი გ., იაშვილი ნ.
სოფლის მეურნეობის პროდუქტების ხარისხისა და
უსაფრთხოების მართვაში თანამედროვე ინფორმაციული
ტექნოლოგიების გამოყენების აუცილებლობის შესახებ
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო

Giorgi Iashvili, Nugzar Iashvili

**ON THE NECESSITY OF THE USE OF INFORMATION
TECHNOLOGY IN THE MANAGEMENT OF QUALITY AND
SAFETY OF AGRICULTURAL PRODUCTS**

Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia

- 1.22. ივანიშვილი ნ., გოგებაშვილი მ., ორმოცაძე გ.
საქართველოს სასურსათო უსაფრთხოების
რადიობიოლოგიური
ასპექტები

ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის
ცენტრის რადიაციული უსაფრთხოების პრობლემათა
ლაბორატორია, თბილისი, საქართველო

Ivanishvili N., Gogebashvili M., Ormocadze G.

RADIOLOGICAL ASPECTS OF FOOD SAFETY OF GEORGIA

Laboratory of Problems of Radiating Safety Ivane. Beritashvili Center of
Experimental Biomedicine, Tbilisi, Georgia

- 1.23. **Ismayilova Aygun, Azizov Farkhad**
**THE ROLE and SIGNIFICANCE of ECOLOGICALLY SUSTAINABLE
DEVELOPMENT of ORGANIC AGRICULTURE in SOLVING
POPULATION'S EMPLOYMENT PROBLEM in the NORTH -WEST
PART of AZERBAIJAN**

Sheki Regional Scientific Center of ANAS, Sheki, Azerbaijan

- 1.24. კაკაბაძე ნატო, ირემაშვილი ირმა
მყნობის ტექნოლოგიის გამოყენება ბოსტნეულ-ბალახულ
კულტურებში

სსიპ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი
ცენტრი, თბილისი, საქართველო

Nato Kakabadze, Irma IremaSvili

**UTILIZATION OF THE GRAFTING TECHNOLOGY IN VEGETABLE
CROPS AND MELON CULTURES**

Scientific-Research Center of Agriculture (SRCA), Tbilisi, Georgia

- 1.25. კაჭარავა თამარ, დევაძე დინარა
მაყვლის ძიმიური შემადგენლობა და სამეურნეო
მნიშვნელობა

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი საქართველო
Tamar Kacharava, Dinara Devadze

**CHEMICAL COMPOSITION AND AGRICULTURAL IMPORTANCE
OF BLACKBERRY**

Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia

- 1.26. კახიაშვილი ქრისტე
ჰუმინურ-ორგანული სასუქი "აგროვიტას" გამოყენების
პერსპექტივები ბიო პროდუქციის წარმოებაში
შპს "აგროვიტა", თბილისი, საქართველო

Khristo Kachniashvili

**HUMINUR-ORGANIC FERTILIZER "AGROVITAS" THE USE OF
BIO-PRODUCTION**

LLC "Agrovita", Tbilisi, Georgia

- 1.27. კენჭიაშვილი ნაირა, ჯოლოხავა თამარი, თარხნიშვილი თამარი
ძირითადი საკვები ელემენტების გავლენა შრამში
ნიტრატების
დაბრუნებაზე

სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, ნიადაგის
ნაყოფიერების

კვლევის სამსახური, თბილისი, საქართველო

Naira Kenchiashvili, Tamar Jolokhava, Maia Tarkhnishvili

**THE IMPACT OF NUTRITION ELEMENTS ON NITRATE
ACCUMULATION IN GRAPES**

Scientific-Research Center of Agriculture (SRCA), Tbilisi, Georgia

- 1.28. კოპალიანი როლანდი, კაპანაძე შორენა
ჩაის ღარში არსებული მდგომარეობა და მისი
განვითარების
პერსპექტივები რეგიონების მიხედვით

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი,
საქართველო

Kopaliani Roland, Kapanadze Shorena

THE CURRENT STATE IN

THEA INDUSTRY AND ITS PROSPECTS IN REGIONS

Akaki Tsereteli State University, Kutaisi, Georgia

- 1.29. კოლუაშვილი პაატა
ახალი აგრობიოორგანული ტექნოლოგია და კულტურათა
ადაპტაცია გარემოს არახელსაყრელი პირობებისაღმ
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო

Paata Koguashvili

**NEW AGROBIOORGANIC TECHNOLOGY AND ADAPTATION OF
AGRICULTURAL CROPS TO UNFAVORABLE CONDITIONS OF
ENVIROMENT**

Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia

- 1.30. კუკულაძე ენრიკო
აღვადბინოთ ჩიჩა თხილის უნიკალური დამამუშავებელი ჯიშო
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სუბტროპიკული
კულტურებისა და ჩაის მრეწველობის ინსტიტუტი, ოზურგეთი,
ანასეული, საქართველო

Kukuladze Enriko

RESTORE FORGOTTEN UNIQUE CHICHA NUT

Institute of Tea, Subrtopikal Crops and Tea Industry of Georgian Agricultural
University, Ozurgeti, Anaseuli, Georgia.

- 1.31. კუკულაძე ენრიკო

შორთოხლის შიდასახეობრივი ტრიპლოიდური ჰიბრიდი
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სუბტროპიკული
კულტურებისა და ჩაის მრეწველობის ინსტიტუტი, ოზურგეთი,
ანასეული, საქართველო

Kukuladze Enriko

DOMESTIC SPECIES HYBRID TRIPLOID OF ORANGE

Institute of Tea, Subrtopikal Crops and Tea Industry of Georgian Agricultural
University, Ozurgeti, Anaseuli, Georgia .

1.32.

კუნჭულია თამაზი

ბიოპროდუქციის წარმოების შესაძლებლობები

საქართველოში

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო

Kunchulia Tamaz

**PROSPECTS FOR THE PRODUCTION OF BIOPRODUCTS IN
GEORGIA**

Georgian Academy of Agricultural Sciences

1.33.

კუტალაძე ნუნუ, ნაკაშიძე ნუნუ, გოგოლიშვილი თამარი, თელია
ქეთევანი

აჭარის ზღვისპირა ზონაში ეკოლოგიურად უსაფრთხო
მაღალეფექტური ტექნოლოგიების დანერგვა შერმაშულ
მეურნეობებში

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
აგრარული და მემბრანული ტექნოლოგიების ინსტიტუტი,
საქართველო

**Kutaladze Nunu, Nakashidze Nunu, Gogolishvili Tamari, Telia Ketevan
IMPLEMENTATION OF ENVIRONMENTALLY FRIENDLY HIGHLY
EFFECTIVE TECHNOLOGIES IN THE FARMING INDUSTRIES OF
THE COSTAL ZONE OF ADJARA**

Batumi Shota Rustaveli State University Scientific-Research Institute of
Agrarian and Membrane Technologies, Georgia

1.34.

კუხალეიშვილი მაია, ბულაური ეკატერინე, მეგრელიშვილი ივეტა,
ჭიპაშვილი თამარ

In vitro შვირშო სინჯარის მცენარეებიდან კარტოფილის
ელიტური

თესლის მიღების ტექნოლოგიის შემუშავება საქართველოში

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიოტექნოლოგიის
ცენტრი, თბილისი, საქართველო

Kukhaleishvili M., Bulauri E., Megrelishvili I., Chipashvili T.

**ELITE SEEDS PRODUCTION TECHNOLOGY FROM VIRUS
FREE TUBE PLANTS IN GEORGIA**

Georgian Technical University, Biotechnology Center, Tbilisi, Georgia

1.35.

Литвяк В.В., Алексеенко М.С., Мельситова И.В.

**ФАЗОВЫЙ АНАЛИЗ НАТИВНЫХ КРАХМАЛОВ ФАЗОВЫЙ
АНАЛИЗ НАТИВНЫХ КРАХМАЛОВ**

¹ РУП «Научно-практический центр Национальной академии наук
Беларуси по продовольствию» Республика Беларусь, г. Минск

² Белорусский государственный университет, Республика Беларусь, г.
Минск

1.36.

ლოლიშვილი რევაზი

სამხრეთი საქართველოს მთის შავმიწა ჩვეულებრივი ნიადაგის

- ჰუმუსის ბალანსი**
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო
Lolishvili Revaz
THE BALANCE OF HUMUS MOUNTAIN ORDINARY CHERNOZEM
OF SOUTHERN GEORGIA
Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia
- 1.37. **ლოლიშვილი რევაზი**
ნიჟარების ნაყოფიერების ამაღლების ეკოლოგიურად
უსაფრთხო აბრუტეჟოლოგიები
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო
Lolishvili Revaz
ENVIRONMENTALLY FRIENDLY AGROTEQNOLOGIEES FOR
SOIL FERTILITY RAISING
Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia
- 1.38. **¹Мамедов Дж.И., ²Байрамова Д.Б., ²Шириева Л.А.**
ИССЛЕДОВАНИЕ ПЫЛЬЦЕВЫХ ЗЕРЕН МЕСТНЫХ СОРТОВ
ГРУШИ (PURUS COMMUNIS L.) ШЕКИ-ЗАКАТАЛЬСКОЙ ЗОНЫ
АЗЕРБАЙДЖАНА
1.Шекинский Региональный Научный Центр ,
2.Институт Генетических РесурсовНациональной Академии Наук
Азербайджана, Азербайджан
C.I.Mamedov, D.B.Bayramova, L.A.Shiriyeva
STUDY OF POLLEN GRAINS OF LOCAL VARIETIES OF PEAR
Institute of Genetic Resources, National Academy of Science
- 1.39. **Мамедов З.М., Юсифов Э.Ф.**
РОЛЬ СОВРЕМЕННОГО ПРИРОДНОГО МЕХАНИЗМА В
РЕГУЛЯЦИИ
ЧИСЛЕННОСТИ ПОПУЛЯЦИЙ ВРЕДНЫХ НАСЕКОМЫХ ДЛЯ
ПРОИЗВОДСТВА ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ЧИСТЫХ ПРОДУКТОВ
АЗЕРБАЙДЖАНА
Институт Зоологии НАН Азербайджана, Баку
Mamedov Z.M., Yusifov E.F.
THE ROLE OF THE RECENT NATURAL MECHANISM IN THE
REGULATION OF THE POPULATION DENSITIES OF PEST
INSECTS FOR THE PRODUCTION OF ECOLOGICALLY CLEAN
PRODUCTS IN AZERBAIJAN
Institute of Zoology NAS Azerbaijan, Baku
- 1.40. **Мамедова Ш.Е., Фархадова С.Дж., Ахмедли У.М., Мирзалиева И.А.**
ИЗУЧЕНИЕ БИОХИМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ В ГЕНОТИПА
ЧЕЧЕВИЦЫ
Институт Генетических Ресурсов НАН Азербайджана, Баку, Азербайджан
Mammadova Sh.E., Farhadova S.C., Ahmedli U.M., Mirzaliyeva İ.A.
STUDY OF SOME BIOCHEMICAL PARAMETRES OF LENTIL'S
GENOTYPES
Genetic Resources Institute of the Azerbaijan National Academy of Sciences,
Baku, Azerbaijan
- 1.41. **Мамедова Севиндж, Шихалиева Кямила**
СОРТОВЫЕ РАЗЛИЧИЯ ГЕРОГЕНЕЗА СЕМЯН ЧЕЧЕВИЦЫ
Институт Генетических Ресурсов НАНА, Баку, Азербайджан

- Mammadova Sevinj, Shikhalieva Kamila**
DIFFERENCES OF LENTIL VARIETIES FOR SEEDS AGING
 Institute of Genetic Resources of ANAS, Baku, Azerbaijan
- 1.42. **Мамедова Н.Х., Шихлинский Г.М., Мамедова З.Б., Юнусова Ф.М.**
ПОЛУЧЕНИЕ ХОЗЯЙСТВЕННО-ЦЕННЫХ ФОРМ
ХЛОПЧАТНИКА ДЛЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО
ХОЗЯЙСТВА
 Институт Генетических Ресурсов НАН Азербайджана, Баку,
 Азербайджан
- Mamedova N.Kh., Shikhlinski H.M., Mamedova Z.B., Yunusova F.M.**
GETTING AGRICULTURALLY VALUABLE FORMS OF COTTON
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT AGRICULTURE
 Genetic Resources Institute of the Azerbaijan National Academy of Sciences,
 Baku, Azerbaijan
- 1.43. ¹მარგველაშვილი გ., ²ძაძამია თ., ³ორმოცაძე გ.
ნიჟარების ნაყოფიერების მართვა ორბანული და ინტენსიური
მიწათმოქმედების პირობებში
¹საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია;
²საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. ჰიდროგეოლოგიისა და
 საინჟინრო გეოლოგიის ინსტიტუტი;
³სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, თბილისი,
 საქართველო
- Margvelashvili G., Dzadzamia T., Ormotsadze G.**
SOIL FERTILITY MANAGEMENT IN CONDITIONS OF ORGANIC
AND INTENSIVE AGRICULTURE
¹Georgian Academy of Agricultural Sciences;
²Georgian Technical University, Institute of Hydrology and Engineering
 Geology;
³Agricultural Scientific- Research Center
- 1.44. **М. Масловская Светлана**
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРОИЗВОДСТВА,
ПРОДВИЖЕНИЯ УКРАИНСКИХ ОРГАНИЧЕСКИХ ПРОДУКТОВ
НА ЭКСПОРТ (ТОЧКА ЗРЕНИЯ ЖУРНАЛИСТА)
 Заставновская областная газета «Голос краю», г.Заставна,
 Черновицкая область, Украина
- 1.45. **Масонич-Шотунова Р.С.**
МНОГОЛЕТНИЕ БОБОВЫЕ ТРАВЫ И ИХ РОЛЬ В ЭКОЛОГИИ
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ УГОДИЙ
 Казахский научно-исследовательский институт животноводства и
 кормопроизводства,
 г. Алматы, Республика Казахстан
- 1.46. **მაჭავარიანი მარიამ, ორჯონიკიძე ესმა**
კოლორადოს ხოჭოს (*Leptinotarsa decemlineata* Say) წინააღმდეგ
ბამოყენებული ინსექტიციდების ეკოლოგიური შეფასება
¹სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი,
 თბილისი, საქართველო
²საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
- Machavariani Mariam, Orjonikidze Esma**
ECOLOGICAL ASSESSMENT OF THE INSECTICIDES USED
AGAINST COLORADO POTATO BEETLE(*LEPTINOTARSA*
DECEMLINEATA SAY)

¹Scientific Research Center of Agriculture, Tbilisi, Georgia.

²Georgian Agrarian University, Tbilisi, Georgia.

- 1.47. მელაძე მაია, მელაძე გიორგი
ეკოლოგიური მიწათმოქმედების აგროკლიმატური პირობები
სამცხე-ჯავახეთის მაღალმთიან ზონაში
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ჰიდრომეტეოროლოგიის
ინსტიტუტი
Meladze M., Meladze G.
**AGRO-CLIMATIC CONDITIONS OF ORGANIC FARMING IN THE
MOUNTAINOUS AREAS OF JAVAKHETI**
Institute of Hydrometeorology of Georgian Technical University, Tbilisi,
Georgia
- 1.48. მერაბიშვილი ნოდარი, მერაბიშვილი მარიამი, ბაიდაური ლალი
კარტოფილის საბაზარულ თესვის ვადების გავლენა მის
მოსავლიანობაზე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი თბილისი, საქართველო
Merabishvili Nodari, Merabishvili Mariami, Bidauri Lali
**THE INFLUENCE OF SOWING DATES IN THE YIELD OF POTATO
IN THE SUMMER**
Technical University of Georgia, Tbilisi, Georgia
Agricultural University of Georgia Tbilisi, Georgia
- 1.49. მერაბიშვილი ნოდარი, ბაიდაური ლალი, მერაბიშვილი მარიამი
კარტოფილის ზრდა-განვითარების დამოკიდებულება სარბავი
მასალის სიდიდეზე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
¹Merabishvili Nodari, ¹Bidauri Lali, ²Merabishvili Mariami
**GROWTH AND DEVELOPMENT OF POTATO AS AFFECTED BY
THE
SIZE OF SOWN TUBERS**
¹Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia
²Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia
- 1.50. მიქელაძე ირაკლი, დავითაძე მურმანი, შარაბიძე ალექსანდრე
უცხო (ინვაზიური) მცენარეები კოლხეთის დაბლობის
აგროცენოზებში
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი,
საქართველო
Mikeladze I., Davitadze M., Sharabidze A.
INVASIVE PLANTS IN AGROCENOZE OF KOLKHETI LOWLANDS
Batumi Shota Rustaveli State University, Batumi, Georgia
- 1.51. მურადაშვილი მაკა, მეფარიშვილი გალინა, სიხარულიძე ზოია,
ლაშხი ნინო, თედიაშვილი მარინე
კარტოფილის სუშთა პროდუქტის წარმოება: კარტოფილის
მურა
სიღამაჟის კონტროლი ბაქტერიოფაგების გამოყენებით
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ფიტოპათოლოგიისა და ბიომრავალფეროვნების ინსტიტუტი,
ქობულეთი, საქართველო;
გიორგი ელიავას სახ. ბაქტერიოფაგიის, მიკრობიოლოგიისა და
ვირუსოლოგიის ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო

¹Muradashvili M. ¹Meparishvili G. ¹Sikharulidze Z. ²Lashkhi N.

²Tediashvili M.

**PRODUCTION OF SAFE FOOD: PHAGE -BASED CONTROL OF
POTATO BROWN ROT**

¹Institute of Phytopathology and Biodiversity of Batumi Shota Rustaveli State University

²Eliava Institute of Bacteriophagy, Microbiology and Virology

1.52. ¹Mchedlishvili Qetevan, ²Epitashvili Tinatin

**CROSSING ABILITY BETWEEN TRITICALE AND SOFT WHEAT IS
A GOOD OPPORTUNITY TO RECEIVE ECOLOGICALLY
FLEXIBLE NEW HYBRID PLANTS**

¹Scientific-Research Centre of Agriculture of Georgia, Tbilisi, Georgia

²Academy of Agricultural Sciences of Georgia, Tbilisi, Georgia

1.53.

ნიკოლეიშვილი გიორგი, შაფაქიძე ელგუჯა
თერმული წყლით გათბარ ნიადაგში თუთის ნახამთრი
კალმის დაფესვნიება და ეკონომიკური ეფექტიანობა
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო

Nikoleishvili Giorgi, Shapakidze Elgudja

**ECONOMIC EFFICIENCY AND ROOTING OF MULBERRY STOCKS
IN THERMAL WATER HEATED SOIL**

Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia

1.54.

სამადაშვილი ცოტნე¹, ჩხუტიაშვილი გულნარი², ბედოშვილი
დავით¹, კაჭარავა ნინო¹
ხორბლის ახალი ჯიშის "აბრუნ 1"-ის გამოყენება სოფლის
მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის

¹საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი

²საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი
ცენტრი, თბილისი, საქართველო

Ts. Samadashvili¹, G. Chkhutiashvili², D. Bedoshvili¹, N. Kacharava¹

**USE OF A NEW WHEAT VARIETY AGRUNI-1 FOR SUSTAINABLE
DEVELOPMENT OF AGRICULTURE**

¹Georgian agricultural university

²Scientific-Research Center of Agriculture, Tbilisi, Georgia

1.55.

სარალიძე მზენაბ, წერეთელი გოჩა, ბარკალაია რუსუდან,
ბერუაშვილი მზია
თესლბრუნვების (კულტურათა მონაცვლეობა) გამოყენება
ბიომეურნეობაში

სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი,
თბილისი, საქართველო

Saralidze M., Tsereteli G., Barkalaia R., Beruashvili M.

THE USE OF CROP ROTATIONS IN ORGANIC FARMING

Scientific-Research Center of Agriculture (SRCA), Tbilisi, Georgia

1.56.

სტეფანიშვილი ნ. ჩარგეიშვილი ი. გაგოშიძე ზ. ლ.ციგრიასვილი
თუთის ნაყოფის და ნატურალური აბრეშუმის უმნიშვნელო
გამოყენების მნიშვნელობა

სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო- კვლევითი ცენტრი, თბილისი,
საქართველო

N. Stepanishvili, I. Chargeishvili, Z.Gagoshidze. L. Tsigriashvili

**VALUE OF FUNCTIONAL USE OF MULBERRY FRUITS AND
NATURAL SILK**

- 1.57. Scientific-Research Center of Agriculture (SRCA), Tbilisi, Georgia
 სხირტლაძე რუსუდანი, რიჟამაძე ირინე, ჩუბინიშვილი მარიამი
 მავნებლებისაგან ბოსტნეული კულტურების ბიოლოგიური
 დაცვის თანამედროვე ტექნოლოგიის შემუშავება
 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, ყანჩაველის მცენარეთა
 დაცვის
 ინსტიტუტი თბილისი, საქართველო
Skhirtladze Rusuda, Rizhamadze Irine, Chubinishvili Mariam
BIOLOGICAL PROTECTION RECENT TECHNOLOGY
DEVELOPMENT OF VEGETABLE CULTURES FROM PESTS
 Agricultural University of Georgia, Kanchaveli Institute of Plant Protection,
 Tbilisi, Georgia
- 1.58. Тодуа Важа, Берикашвили Дали, Гиоргобиани Лела
 СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОИЗВОДСТВЕ ЧИСТЫХ
 ЭКОПРОДУКТОВ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ
 Сухумский Государственный Университет, Тбилиси, Грузия
Todua Vazha, Berikashvili Dali, Giorgobiani Lela
MODERN TECHNOLOGIES TO PRODUCE ECOLOGICALLY NEAT
AGRICULTURAL PRODUCTS
 Sokhumi State University, Tbilisi, Georgia
- 1.59. ¹ტყეებუჩავა ზაირა, ²წივილაშვილი ლალი
 ხახვის ნათესებში სარეველა მცენარეების წინააღმდეგ
 მულჩირების მეთოდის გამოყენება
¹სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ახალციხე,
 საქართველო
²სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო – კვლევითი ცენტრი,
 თბილისი, საქართველო
¹Zaira Tkhebuchava, ²Lali Tsivilashvili
USING MULCHING UNDER ONION AGAINST WEEDS
¹Samtskhe-Javakheti State University, Akhalcikhe, Georgia
²Scientific-Research Center of Agriculture (SRCA), Tbilisi, Georgia
- 1.60. ტყეებუჩავა მარიამი, ლობჯანიძე მზალო
 თხილის კვირტის ტკიპას (*Phytoptus avellanae* Nal.)
 ბიოეკოლოგიური თავისებურებების შესწავლა საქართველოს
 პირობებში და მისი რიცხოვნობის რეგულირების
 ეკოლოგიურად უსაფრთხო ღონისძიებების დამუშავება
 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი
Tkebuchava M., Lobzhanidze M.
HEZELNUTBIGBUDMITE (PHYTOPTUSAVELLANAE NAL)
ECOLOGICAL PECULIARITIESINWEST GEORGIA OF THE
CONDITION AND THENUMBER OF HARMREDU CTION
MEASURESFORTHEE
CONOMIC THRESHOLD
 Georgian Agriculyural University, Tbilisi, Georgia
- 1.61. უჯმაჯურიძე ლევან, ჩხარტიშვილი ნოდარ, მამასახლისაშვილი
 ლონდა, ჩხარტიშვილი ნინო
 ქართული იშვიათი საღვინე ვახის ჯიშების თანამედროვე
 მეთოდებით შესწავლის შედეგები და ეკონომიკურ მათი
 სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი,
 თბილისი, საქართველო
 გადაადგილების პერსპექტივები

Ujmajuridze Levan, Chkhartishvili Nodar, Mamasakhlishashvili Londa, Chkhartishvili Nino

RESEARCH RESULTS OF MODERN METHODS IN GEORGIAN RARE WINE-GRAPES AND THEIR MOVEMENT PROSPECTS IN ECOSYSTEMS

Scientific-research center of Agriculture, Agricultural Engineering Division, Tbilisi, Georgia

- 1.62. უჯმაჯურიძე ლევან, სამადაშვილი ცოტნე, ჩხუტიაშვილი გულნარი
ავსტრიული ხორბლის თანამედროვე ჯიშების გავრცელების პერსპექტივები საქართველოში
საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, თბილისი, საქართველო

Levan Ujmajuridze, Tsotne Samadashvili, Gulnara Chkhutiashvili
PROSPECTS OF SPREADING OF MODERN VARIETIES OF THE AUSTRIAN WHEAT IN GEORGIA

Scientific-research center of Agriculture, Agricultural Engineering Division, Tbilisi, Georgia

- 1.63. ყანჩაველი შაკრო, კერესელიძე მანანა
ბიოლოგიური პრეპარატებისა და ორგანულ-ბაქტერიული სასუქის გამოყენების შესაძლებლობები სოფლის მეურნეობაში
სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, თბილისი, საქართველო

Kanchaveli Shakro, Kereselidze Manana

POSSIBILITIES OF USING OF BIOLOGICAL PREPARATION AND ORGANIC-BACTERIAL FERTILIZERS IN AGRICULTURE

Scientific-Research Center of Agriculture, Tbilisi, Georgia

- 1.64. ყრუაშვილი ირაკლი, ინაშვილი ირმა, კონსტანტინე ბზიავა, ნატროშვილი გიორგი
ეკოლოგიურად სუფთა სასოფლო-სამეურნეო კულტურების წარმოება შერტიტაციის ბანოყენებით
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ქ. თბილისი, საქართველო

Irakli Kruashvili, Irma Inashvili Konstantine Bziava, Giorgi Natroshvili
PRODUCTION OF ECOLOGICALLY PURE AGRICULTURAL CROPS USING FERTIGATION SYSTEM

Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia

- 1.65. Шихлинский Г.М., Мамедова Н.Х., Мирзалиева И.А., Фархадова С.Дж.

СОЗДАНИЕ КОМПЛЕКСНОУСТОЙЧИВЫХ СОРТОВ И ФОРМ ВИНОГРАДА – ОСНОВА ПОЛУЧЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКИ ЧИСТЫХ ПРОДУКТОВ

Институт Генетических Ресурсов НАН Азербайджана, Баку, Азербайджан

Shikhlinski H.M., Mammadova N.Kh., Mirzaliyeva I.A., Farhadova S.C.
CREATING OF COMPLEX STABILITY SORTS AND FORMS OF GRAPE- BASIS FOR PRODUCTION OF ENVIRONMENTALLY FRIENDLY PRODUCTS

Genetic Resources Institute of the Azerbaijan National Academy of Sciences, Baku, Azerbaijan

- 1.66. Шукюрлу Ю.Г., Азизов Ф.Ш., Халилов З.М., Бакирова Е.М.

**БИОМОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ РАСТЕНИЯ
АМАРАНТА-ШИРИЦЫ (AMARANTHUS L.) В УСЛОВИЯХ
ШЕКИ-ЗАКАТАЛЬСКОЙ ЗОНЫ АЗЕРБАЙДЖАНА**

Шекинский Региональный Научный Центр Национальной Академии Наук
Азербайджана, Шеки, Азербайджан

Shukurlu Y.H, Azizov F.S, Khalilov Z.M, Bakirova Y.M

**THE BIOMORPHOLOGIC FEATURES OF AMARANTH
(AMARANTHUS L.) PLANT WHICH IS CULTIVATED IN SHEKI-
ZAKATALA REGION OF AZERBAIJAN**

Azerbaijan National Academy of Sciences. Sheki Regional Scientific
Center. Sheki, Azerbaijan

- 1.67. ჩაგელიშვილი რევაზ, დოლიძე ლაშა
მინდორსაცავი ტყის ზოლების გაშენების თანამედროვე
ტექნოლოგია და მათი მნიშვნელობა სოფლის მეურნეობის
მდგრადი განვითარებისათვის

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო

Chagelishvili R., Dolidze L.

**STATE-OF-THE-ART TECHNOLOGY FOR DEVELOPMENT OF THE
FIELD PROTECTION FOREST STRETCHES AND THEIR
SIGNIFICANCE FOR SUSTAINABLE AGRICULTURE**

Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia

- 1.68. Чайковский Андрей, Забара Юрий, Якимович Анатолий,
Гребенникова Любовь

**ТЕХНОЛОГИЯ ПРОИЗВОДСТВА ЭКОЛОГИЧЕСКИ ЧИСТОЙ
ПРОДУКЦИИ РАННЕЙ КАПУСТЫ В УСЛОВИЯХ БЕЛАРУСИ**

Республиканское научно-производственное дочернее унитарное
предприятие «Институт овощеводства». г. Минск, Республика Беларусь

Chaikouski Andrei, Zabara Yury, Yakimovich Anatoli,

Grebennikova Liubou

**Ecologically Pure Production Technology of Early White Cabbage
in Belarus**

- 1.69. ჩანქსელიანი ზაურ, კენჭიაშვილი ნაირა
ნიტრატების შემცველობა გუბერიალურ წყლებში

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო

სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი, ნიადაგის
ნაყოფიერების

კვლევის სამსახური, თბილისი, საქართველო

Zaur Chankseliani, Naira Kenchiashvili

NITRATES CONTENT IN NATURAL WATERS

Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia,

Scientific-Research Center of Agriculture (SRCA), Tbilisi, Georgia

- 1.70. ჩხუბიანიშვილი ცისია, კახაძე მანანა, მალანია იათამზე
ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტის წარმოებისათვის
ინვაზიური მავნებლისაგან ბოსტნეული კულტურების დაცვის
პერსპექტივები დახურულ ბრუნტში

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, ყანაველის მცენარეთა
დაცვის ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო

Chkhubianishvili Tsisia, Kakhadze Manana, Malania Iatamze

**PERSPECTIVES OF VEGETABLE CULTURES PROTECTION FROM
INVASIVE PEST FOR THE ECOLOGICALLY PURE PRODUCTS**

PRODUCTION

Agricultural University of Georgia, Kanchaveli Institute of Plant Protection

- 1.71. **Çiğdem Aydın, Nahide Deniz, Murat Turan, Özge Kılınçarslan, Ramazan Mammadov**

LARVICIDAL ACTIVITY OF HYACINTHELLA LINEATA EXTRAQTS

AGAINST THE LARVAE CULEX PIPIENS L. (DIPTERA: CULICIDAE)

Pamukkale University, Faculty of Science and Art, Department of Biology, Kinikli, Denizli/Turkey

- 1.72. ¹ცხვედაძე ლუდმილა, ²ლომთაძე ომარ, ²შალვაშვილი ნუნუ, ²ლომთაძე ნინო

მცირე ეკოლოგიური დატვირთვის პირმტროიფული პრეპარატი ¹სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის მცენარეთა ინტეგრირებული დაცვის დეპარტამენტი, თბილისი, საქართველო; ²ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პეტრე მელიქიშვილის ფიზიკური და ორგანული ქიმიის ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო

Ludmila Tskhvedadze, Omar Lomtadze, Nunu ShalvaShvili, Nino Lomtadz

PYRETHROID PREPARATION WITH A SMALL ECOLOGICAL LOAD

¹Integrated Plant Protection Department of Agricultural Research Center

²Petre Melikishvili Institute of Physical and Organic Chemistry of Tbilisi State University

- 1.73. ხოსიტაშვილი თათია, ლობჯანიძე მზადო
პამიდვრის სამხრეთამერიკული მენაღმე ჩრჩილის
(Tuta absoluta M.) შესწავლა საქართველოს პირობებში და მისი
მაწვეობის შემცირების რეკომენდაციები
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, ქ. თბილისი,
საქართველო

Khositashvili T., Lobzhanidze M.

STUDY OF SOUTH AMERICAN TOMATO MOTH (TUTA ABSOLUTA) IN GEORGIAN CONDITIONS AND ELABORATION OF MEASURES FOR DIMINISHING THE HARM

Georgian Agricultural University, Tbilisi, Georgia

- 1.74. ჯაბნიძე ნატო, ანანიძე ჯემალ
ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოება სასურსათო
უსაფრთხოების გარანტია
შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი,
საქართველო

N. Jabnidze, J. Ananidze

ENVIRONMENTALLY FRIENDLY PRODUCTION FOOD SECURITY

GUARANTEE

Batumi Shota Rustaveli State University, Batumi, Georgia

- 1.75. ჯაბნიძე რეზო, ბერიძე სულიკო, ჯაბნიძე ნანა
ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების მიზნები და
ამოცანები
შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი,
საქართველო

R. Jabnidze, S. Beridze, N. Jabnidze
FOOD SAFETY AND FOOD PRODUCTION REGULATION BY THE STATE

Batumi Shota Rustaveli State University, Batumi, Georgia

- 1.76. ჯაფარიძე გივი, გაგოშიძე გიორგი, ღლონტი გიორგი
აბასთუმნის შემოგარენის წიწვოვანი ტყის ეკოსისტემების
ბუნებრივი განახლებისა და სახეობათა ცვლის შესწავლის
შედეგები

¹საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო

²საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო

Japaridze Givi, Gagoshidze Giorgi, Giorgi Glonti

RESULTS OF THE STUDY OF NATURAL AND

**VOZOBIOVLENIYA CHANGE BREEDS IN CONIFEROUS FOREST
ECOSYSTEMS ABASTUMAN INEIGHBORHOODS**

¹Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia

²Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia

- 1.77. **Huseynzada Nesrin, Akparov Zeynal**
RECEIVING ECOLOGICALLY PURE VARIETIES OF ONION

Scientific-research Institute of Vegetables, Baku, Azerbaijan

- 1.78. კაჭარავა თამარ¹, ეპიტაშვილი თინათინ²
სამეურნეო, სანელებელ და საღებავ მცენარეთა სამეურნეო
მნიშვნელობა

¹საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი საქართველო

²საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო

Tamar Kacharava¹, Tina Epitashvili²

**AGRICULTURAL IMPORTANCE OF MEDICINAL, SPICE AND DYE
PLANTS**

¹Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia

²Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia

- 1.79. მშვიდობაძე ლია

ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების ბიოტექნოლოგია
თბილისი, საქართველო

L. Mshvidobadze

**ECOLOGICALLY CLEAN PRODUCTS MANUFACTURING
BIOTECHNOLOGY**

Tbilisi, Georgia

II. აუდიტორია - №32. დარგობრივი სექცია II. „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები მეცხოველეობაში”

II.Audience-№32. Industry Section II.– "Modern technologies of production of ecologically pure livestock products";

II. Аудитория - №32. Отраслевая секция II.– ”Современные технологии производства экологически чистых продуктов в животноводстве”;

თაგმჯდომარე – აკად. ჯ. გუგუშვილი

მდივანი – დოქტორი მ. ბარვენაშვილი

Chairman – Acad. Dj. Gugushvili

Secretary - Doct. M. Barvenashvili

Председатель – акад. Г. Гугушвили

Секретарь – Докт. М. Барвенашвили

2.1. Алтыбаев А.Н., Найденко Е.В.

ИНФОРМАТИЗАЦИЯ ПРОЦЕССОВ УЧЕТА В ОВЦЕВОДСТВЕ

Казахский НИИ механизации и электрификации сельского хозяйства», г. Алматы, Казахстан

Altybaev A.n., Naydenko E.v.

COMPUTERIZATION OF ACCOUNTING PROCESSES IN SHEEP

Kazakh Scientific Research Institute of mechanization and electrification of agriculture, Almaty, Kazakhstan

2.2

Аманжолов К.Ж., Карибаева Д.К., Ахметова Г.М., Бейсенов А.К.

ДИНАМИКА РОСТА БЫЧКОВ, ПОЛУЧЕННЫХ ОТ ПРОМЫШЛЕННОГО СКРЕЩИВАНИЯ МЕСТНЫХ УЛУЧШЕННЫХ КОРОВ С БЫКАМИ МЯСНЫХ ПОРОД

ТОО «Казахский научно-исследовательский институт

животноводства и кормопроизводства», г. Алматы, республика Казахстан

2.3.

ამირანაშვილი ლია, გაგელიძე ნინო, ვარსიმაშვილი ხათუნა, მაკარაძე ლევანი

საქართველოს კახეთის რეგიონში შერჩეული შინაური ქათმების საჭმლის მომნელებელი ტრაქტიდან გამოყოფილი რემენსაზა ბაქტერიების ზოგიერთი პრობიოტიკული მახასიათებელი

¹საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ს. დურმიშიძის ბიოქიმიისა და ბიოტექნოლოგიის ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო;

²საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
Amiranashvili Lia, Gagelidze Nino, Varsimashvili Khatuna, Makaradze Levan

SOME PROBIOTIC CHARACTERS OF LACTIC ACID BACTERIA ISOLATED FROM GUT OF DOMESTIC CHICKENS SELECTED IN KAKHETI REGION OF GEORGIA

¹S. Durmishidze Institute of Biochemistry and Biotechnology of Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia;

²Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia

2.4.

¹ბარამიძე ნარგიზი, ²წყარუაშვილიზოია, ²ხუციშვილი მაია,

²გუჯაბიძე ირაკლი

თუთის აბრეშუმხვევის ახალი ქართული ჯიშების ღახსასიათება

¹საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი,
²საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, მეაბრეშუმეობის
ლაბორატორია

¹Nargiz Baramidze, ²Zoia Tskaruashvili, ²Maia Khursishvili, ²Irakli
Gujabidze

CHARACTERIZATION OF NEW GEORGIAN BREEDS OF MULBERRY SILKWORM

¹Scientific-Research Center of Agriculture of Georgia

²Georgian Agrarian University, Laboratory of Sericulture, Tbilisi, Georgia

- 2.5. ბარვენაშვილი მარინა, გიორგაძე ანატოლი, ფეიქრიშვილი მაია,
ჯიქია ლამარა

აღბილობრივი ჯიშის ქათამი შავი – საშუალო
ეთნოგენეზის მისაღებად

¹საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია

²საქართველოს სასწავლო უნივერსიტეტი

Marina Barvenashvili, Anatoli Giorgadze, Maia Peikrishvili,
Lamara Jikia

LOCAL BREED POULTRY BLACK – FOR BEST ECO ETHNO PRODUCT

¹ The Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia

²Georgia Teaching University, Tbilisi

- 2.6. ბასილაძე გ., იმნაძე ნ., ბასილაძე ვ.
„იოდგაზიონი“ გამდიდრებული ფუნქციონალური დანიშნულების
რძემწვა პროდუქტების „მწვანის“ და „აციდოფილური რძის“
ბიოტექნოლოგიის დამუშავება

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო

Basiladze G., Imnadze N., Basiladze V.

DEVELOPMENT OF BIOTECHNOLOGY OF THE FOOD OF A FUNCTIONAL PURPOSE OF THE SOUR-MILK PRODUCT – MATSONI AND ACIDOPHILE MILK ENRICHED BE "IODINE CASEIN"

Georgian Agrarian University, Tbilisi, Georgia

- 2.7. Бекишева С.Н.

ВЛИЯНИЕ ФИТОЭСТРОГЕНОВ КОРМОВЫХ ТРАВ НА ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНУЮ ФУНКЦИЮ ЖИВОТНЫХ

Казахский научно-исследовательский институт животноводства и
кормопроизводства, г. Алматы, Республика Казахстан

Bekisheva S.

- 2.8. ბერიძე სულიკო
მცხოვრებაში ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოება
და მასთან დაკავშირებული პრობლემები

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის
სამინისტრო, ბათუმი, საქართველო

Suliko Beridze

ECOLOGICALLY CLEAN PRODUCTION IN LIVESTOCK AND RELATED PROBLEMS

Ministry of Agriculture of the Autonomous Republic of Adjara, Batumi, Georgia

- 2.9. Гасанов Н.М., Мамедова А.Я., Гасанова Е.Г.

ВЛИЯНИЕ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬ ИНТРОДУКТИРОВАННОГО ШЕЛКОПРЯДА ЛИСТЬЕВ ШЕЛКОВИЦЫ РАЙОНИЗИРОВАННЫХ НА ТЕРРИТОРИИ АЗЕРБАЙДЖАНА

НИИ Животноводства, НИИ Защита Растений и Технические Растения,

- Республика, Азербайджан г. Гянджа
N.M.Hasanov, A.Y.Mammadova, E.Q.Hasanova
THE PERFORMANCE IMPACT HAVE BEEN INTRODUCED
SILKWORM LEAVES DISTRICTED IN AZERBAIJAN
- 2.10. ¹Гиоргадзе А., ²Повозников Н., ²Засуха Ю., ²Грищенко С., ²Грищенко Н.
ВЛИЯНИЕ УСЛОВИЙ КОРМЛЕНИЯ НА МЯСОСАЛЬНУЮ
ПРОДУКТИВНОСТЬ СВИНЕЙ
¹Академия сельскохозяйственных наук Грузии, Тбилиси, Грузия
²Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины,
г. Киев, Украина
GiorgadzeA.¹, PovozykovN.², ZasukhaU.², GrishchenkoS.², GrishchenkoN.²
INFLUENCE OF FEEDING ON EFFICIENCY PIGS
¹Georgian Academy of Agricultural Sciences
²National University of life and environmental sciences of Ukraine. Kiev, Ukraine.
- 2.11. გიორგაძე ანატოლი, ბარვენაშვილი მარინა
საქართველოს სამონადირეო შაშნის ეკოლოგიურად სუფთა
პროდუქტები
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო
Anatoli Giorgadze, Marina Barvenashvili
ENVIRONMENTALLY FRIENDLY PRODUCTS OF GEORGIAN
HUNTING FAUNA
Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia
- 2.12. Голубенко Т.Л.
СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОДУКТИВНЫХ
КАЧЕСТВ АБЕРДИН-АНГУС X ЧЕРНО-ПЕСТРЫХ И
ШАРОЛЕЗСКИХ ТЕЛЯТ ВЫРАЩЕННЫХ ПО СИСТЕМЕ «КОРОВА-
ТЕЛЕНОК»
Винницкий национальный аграрный университет, г. Винница, Украина
Golubenko T.L.
COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE PRODUCTIVE
QUALITIES OF THE ABERDEEN-ANGUS X BLACK-AND-WHITE AND
CHAROLAIS CALVES REARED ON COW-CALF SYSTEM
Vinnitsia National Agrarian University, Vinnitsa, Ukraine
- 2.13. ¹Гугушвили Дж.С., ²Гоголи Г.И., ¹Лашхи З.О., ¹Робакидзе К.И.
Качественная характеристика крольчатины при переменном
скрещивании калифорнийской и советская шиншилла пород
¹Академия сельскохозяйственных Наук Грузии, Тбилиси, Грузия
²Грузинский аграрный университет, Тбилиси, Грузия
j. Gugushvili¹, G.Gogoli², Z.Lashkhi¹, K.I.Robakidze¹
THE QUALITATIVE CHARACTERISTICS OF MEAT RABBIT WITH A
VARIABLE CROSSING CALIFORNIA AND SOVIET CHINCHILLA
BREEDS
¹Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia
²Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia
- 2.14. Кайсын Лариса, Вранчан Василий, Антон Владимир
ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЭКСТРУДИРОВАННОЙ
ПЕРЬЕВОЙ МУКИ В КОМБИКОРМАХ ДЛЯ ЦЫПЛЯТ-БРОЙЛЕРОВ
Государственный Аграрный Университет Молдовы
Larisa Caisin, Vasile Vrancean, Vladimir Anton
THE EFFICIENCY OF THE UTILIZATION OF EXTRUDED FEATHER

- MEAL IN COMPOUND FEED FOR BROILER CHICKENS**
State Agrarian University of Moldova
- 2.15. **Кансеитов Т., Мустияр Т., Кансейтова Э.**
ЖИВАЯ МАССА И СКОРОСПЕЛОСТЬ ЯГНЯТ НОВОГО
АКБАСТАУСКОГО ЗАВОДСКОГО ТИПА КАЗАХСКОЙ
КУРДЮЧНОЙ ГРУБОШЕРСТНОЙ ПОРОДЫ РАЗВОДИМЫХ В
ПУСТЫННОЙ ЭКОЛОГИЧЕСКИ ЧИСТОЙ ЗОНЕ ЮЖНО-
КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ
ТОО «Юго-Западный научно-исследовательский институт животноводства и растениеводства», г. Шымкент, Республика Казахстан
Kanseitov, T., Mustiar, T., Kanseitova, E.
LIVE-STOCK MASS AND SPEEDY MATURITY OF KAZAKH COARSE-
WOOL TYPE LAMB RAISED IN ECOLOGICALLY CLEAN ZONE IN
KAZAKHSTAN
South-Western Scientific- Research Institute of Live Stock and plant study,
Shimkent, Kazakhstan.
- 2.16. **კიკვიძე რამაზი**
ელექტრომაგნიტური ველის კვლევის წინასწარმზადებელი
ღამუშაობა
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
Kikvidze Ramaz
PRE-INCUBATION PROCESSING OF EGGS USING
ELECTROMAGNETIC FIELD
Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia
- 2.17. **Кузембайулы Ж., Паржанов Ж.А., Тлегенова К.Б.**
Технология заключительного нагула выбракованных маток
грубошерстных пород овец
ТОО «Юго-Западный научно-исследовательский институт животноводства и растениеводства», г. Шымкент, Республика Казахстан
Kuzembaiuli Zh., Parjanov Z.a., Tlegenova K.b.
TECH FINAL FORAGING QUEENS SHEEP BREEDS OF COARSE-
WOOLLEN HUNT
LLP «Southwest Research Institute of stockbreeding and plant growing»,
Shymkent, Republic of Kazakhstan
- 2.18. **Кучерявый Виталий**
ВЛИЯНИЕ РУМИФОСА НА КОЛИЧЕСТВЕННЫЙ СОСТАВ
МОЛОЧНОКИСЛЫХ БАКТЕРИЙ ТОЛСТОГО ОТДЕЛА
КИШЕЧНИКА ЛАБОРАТОРНЫХ ЖИВОТНЫХ
Винницкий национальный аграрный университет, Винница, Украина
V. Kycheriavy
EFFECT OF RUMIFOSE ON THE QUANTITATIVE COMPOSITION OF
LACTIC ACID BACTERIA IN THE LARGE INTESTINE OF THE
LABORATORY ANIMALS
Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine
- 2.19. **Ломидзе Серго, Гиоргадзе Софиго, Гварамадзе Давид**
СВОЙСТВА И ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
РАСТИТЕЛЬНОГО ПРЕПАРАТА “КК-86”
Грузинский Аграрный университет, Тбилиси, Грузия
Lomidze Sergo, Giorgadze Sofiko, Gvaramadze David
PROPERTIES AND POSSIBILITIES OF USING THE PREPARATION
“KK-86”

- Georgian Agricultural University, Tbilisi, Georgia
2.20. Макарадзе Леван¹, Топурия Гоча², Топурия Лариса²
ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА И ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
МОЛОКА КОРОВ
¹Грузинский аграрный университет, г.Тбилиси, Грузия
²ФГБОУ ВО «Оренбургский государственный аграрный университет»,
Оренбург, Россия
¹Macaradze L., ²Topuria g., ²Topuria L.
IMPROVING OF QUALITY AND ECOLOGICAL SAFETY OF
COW MILK
¹Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia
²Orenburg State Agricultural University, Orenburg, Russia
- 2.21. Макарадзе Леван¹, Топурия Гоча², Топурия Лариса²**
ПРОИЗВОДСТВО ЭКОЛОГИЧЕСКИ БЕЗОПАСНОГО МЯСА
СВИНЕЙ
¹Грузинский аграрный университет, г.Тбилиси, Грузия
²ФГБОУ ВО «Оренбургский государственный аграрный университет»,
Оренбург, Россия
¹Macaradze L., ²Topuria g., ²Topuria L.
PRODUCTION OF ECOLOGICALLY SAFE PORK
¹Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia
²Orenburg State Agricultural University, Orenburg, Russia
- 2.22. მამუკელაშვილი ნაირა**
შროშაქის ხორცის ხარისხი
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
N. Mamukelashvili
POULTRY MEAT QUALITY
Agrarian University of Georgia, Tbilisi, Georgia
- 2.23. Миндиашвили Нодар, Зазашвили Николоз, Чичагуа Михеил,**
Чикаидзе Марина
ИЗУЧЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРЕБИОТИКА «РУМИФОС»
ПРИ ЛЕЧЕНИИ ДИСПЕПСИИ ОВЕЦ
Научно-исследовательский центр биорациональных технологий, Тбилиси,
Грузия
Nodar Mindiashvili, Nikoloz Zazashvili, Mikheil Chichakua, Marina
Chikaidze
STUDYING OF EFFICIENCY OF PREBIOTIC RUMIFOS IN CASE
OF TREATMENT OF DYSPEPSIA IN SHEEP
Biorational Technologies Research Center (BrTRC), Tbilisi, Georgia
- 2.24. Миндиашвили Нодар, Зазашвили Николоз, Чичагуа Михеил,**
Чикаидзе Марина
ВЛИЯНИЕ ПРЕБИОТИКА «РУМИФОС» НА ВЫЖИВАЕМОСТЬ
ПТИЦ И ДИНАМИКУ ЖИВОЙ МАССЫ
Научно-исследовательский центр биорациональных технологий, Тбилиси,
Грузия
Nodar Mindiashvili. Nikoloz Zazashvili, Mikheil Chichakua, Marina
Chikaidze
INFLUENCE OF RUMIFOS ON SURVIVAL RATE OF POULTRY
AND DYNAMIC OF LIVE BODY-WEIGHT
Biorational Technologies Research Center (BrTRC), Tbilisi, Georgia

- 2.25. **Миндиашвили Нодар, Зазашвили Николоз, Чичагуа Михеил, Чикаидзе Марина**
ВЛИЯНИЕ ПРЕБИОТИКА «РУМИФОС» НА КЛИНИКО-ГЕМАТОЛОГИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ У ПТИЦ
 Научно-исследовательский центр биорациональных технологий, Тбилиси, Грузия
Nodar Mindiashvili, Nikoloz Zazashvili, Mikheil Chichakua, Marina Chikaidze
INFLUENCE OF RUMIFOS ON CLINICAL-HAEMATOLOGICAL INDICATORS OF POULTRY
 Biorational Technologies Research Center (BrTRC), Tbilisi, Georgia
- 2.26. **მიქაძე კ., ქვაჭრელიშვილი ვ., მილაშვილი ნ.**
აეროიონიზაციული ფონის ზეგავლენა ღორების ორგანიზმის კლინიკურ - ფიზიოლოგიურ მდგომარეობაზე
 წმიდა გრიგოლ ფერაძის თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
Miqadze K., Qvachrelishvili V., Milashvili N.
AEROIONIZATSIULI BACKGROUND EFFECTS ON THE BODY OF PIGS CLINICAL - PHYSIOLOGICAL CONDITION
 St. Grigol Peradze Tbilisi Educational University, Tbilisi, Georgia
- 2.27. **ნატროშვილი Н.Н. Цквитинидзе Г.А.**
НЕКОТОРЫЕ МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ РАЗЛИЧИЯ СКЕЛЕТА КРОЛИКА И КОШКИ ПРИ ПОДОЗРЕНИИ НА ФАЛЬСИФИКАЦИЮ
 Грузинский технический университет, Тбилиси, Грузия
Natroshvili N.N., Tskvitinidze G. A.
SOME MORPHOLOGICAL DIFFERENCES OF RABBIT AND CAT SKELETON WITH SUSPICION OF FALSIFICATION
 Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia
- 2.28. **ნაცვალაძე კობა, ნოზაძე როზა, ხუციშვილი მაია, ჭკუასელი ამროსი**
აღზილობრივი სატაბაკე ბროილერის სახორცე პროდუქტიულობის მაჩვენებლები ბიომეურნეობის პირობებში
 ა(ა)იპ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
K. Natsvaladze, R. Nozadze, M. Khutsishvili, A.Chkuaseli
INDICATORS OF MEAT PRODUCTIVITY OF BROILER MEAT IN HOUSEHOLD FARMS
 Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia
- 2.29. **Петрушко Игорь**
ПОЛУЧЕНИЕ ВЫСОКОКАЧЕСТВЕННОЙ ГОВЯДИНЫ В РЕГИОНЕ ПРИПЯТСКОГО ПОЛЕСЬЯ БЕЛАРУСИ
 РУП «НПЦ НАН Беларуси по животноводству», г. Жодино, Республика Беларусь
Petrushko Igor
METHODS OF PRODUCTION OF HIGH-QUALITY BEEF IN THE REGION OF POLESIA IN BELARUS
 Scientific- Research Institute of Cattle Breeding Jhodino, Belarus
- 2.30. **ПЕТРУШКО АЛЕКСАНДР, ХОДОСОВСКИЙ ДМИТРИЙ, РУДАКОВСКАЯ ИНЕССА, СЛИНЬКО ОЛЕГ**
МЯСО-САЛЬНЫЕ КАЧЕСТВА МОЛОДНЯКА СВИНЕЙ ВЫРАЩЕННОГО ПРИ РАЗЛИЧНЫХ ТЕХНОЛОГИЯХ

СОДЕРЖАНИЯ

РУП «Научно- практический центр Национальной академии наук Беларуси по животноводству», г. Жодино, Беларусь

Petrushko, A., Khodosovski, D., Rudakovskaia, I., Slinko, O.
THE STUDY OF PORK AND LARD QUALITY OF YOUNGER
HOGS IN CONDITIONS OF DIFFERENT TECHNOLOGICAL
PROCESSES

Scientific- Research Center of Cattle Breeding, Jhodino, Belarus

- 2.31. ¹ПЕТРУШКО ИГОРЬ, ¹ЛОБАН РАЙСА, ¹СИДУНОВ СЕРГЕЙ,
¹ЛЕТКЕВИЧ ВЛАДИМИР, ²ШУЛЯКОВСКАЯ ОЛЬГА
ПОКАЗАТЕЛИ БЕЗОПАСНОСТИ МЯСА БЫЧКОВ РАЗЛИЧНЫХ
ГЕНОТИПОВ ВЫРАЩЕННЫХ В РЕГИОНЕ ПРИПЯТСКОГО
ПОЛЕСЬЯ БЕЛАРУСИ

¹РУП «НПЦ НАН Беларуси по животноводству», г. Жодино, Республика Беларусь ²ГП «Научно-практический центр гигиены», Минск, Республика Беларусь

Petrushko I., Loban R., Sidunov S., Letkevich V.
DATA REGARDING SAFETY OF BULL-CALF MEET OF
DIFFERENT GENE-TYPES RAISED IN THE REGION OF POLESIA
IN BELARUS

Scientific- Research Center of Cattle Breeding, Jhodino, Belarus

- 2.32. **Салимджанов Сангинджон, Марупов Джахонгир, Иззатов Мирали**
Совершенствование технологии выкормки тутового шелкопряда
Опытная станция шелководства, Академия сельскохозяйственных наук
Таджикистана

Salimjonov Sanginjon, Marupov Jahongir, Izzatov Mirali
Improving the technology of rearing silkworms

Sericulture Experimental Station, Academy of Agricultural Sciences of Tajikistan

- 2.33. **სარჯველაძე იოსებ**
ბუნებრივი საგარეულების ძირეული გაუმჯობესება და მისი
განხორციელების მიზანშეწონილობა
საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-
კვლევითი ცენტრი, თბილისი, საქართველო
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო

Josef Sarjveladze
IMPROVEMENT OF GRAZING LANDS AND THE APPROPRIATENESS
OF ITS IMPLEMENTATION

Scientific Center of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia

Georgian Technical University. Tbilisi, Georgia.

- 2.34. **Смоленский О.О., Курбатова И.М., Захаренко Н.О., Гаевая Л.В.**
Фракционный состав белков плазмы крови карпа (Cyprinus carpio L.)
при действии метиламина

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины,
Киев, Украина

Smolenskiy O., Kurbatova I., Zakharenko M
FRACTIONAL COMPOSITION OF PLASMA PROTEINS CARP
(CYPRINUS CARPIO L.) FOR THE ACTIONS OF METHYLAMINE

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv,
Ukraine

- 2.35. ¹Соболев А.И., ²Повозников Н.Г., ³Грибанова А.А.
ВЛИЯНИЕ ДОБАВОК ЛИТИЯ В КОМБИКОРМА НА
ПРОДУКТИВНЫЕ КАЧЕСТВА ГУСЯТ, ВЫРАЩИВАЕМЫХ

НА МЯСО

¹Белоцерковский институт непрерывного профессионального образования, Украина;

²Национальный университет биоресурсов и природопользования, г. Киев, Украин;

³Белоцерковский национальный аграрный университет, Украина

2.36.

Тортладзе Л.А

КОЛХИДСКОЕ ОТРОДЬЕ ГОРНОГО СКОТА ГРУЗИИ

Грузинский аграрный университет, Тбилиси, Грузия

Сельскохозяйственный научно-исследовательский центр, Тбилиси, Грузия

L.Tortladze

COLCHIS OFFSPRING GEORGIAN MOUNTAIN CATTLE

Georgian Aricultural University, Tbilisi, Georgia

Scientific-Research Center of Agriculture (SRCA), Tbilisi, Georgia

2.37.

¹Тоханов М.Т., Баймуканов А., ²Баймуканов Д.А., ¹Тоханов Б.М.

РАЗРАБОТКА КЛАСТЕРНОЙ ТЕХНОЛОГИИ ПРОИЗВОДСТВА НОВЫХ НАИМЕНОВАНИЙ ЭКОЛОГИЧЕСКИ ЧИСТОЙ, НАТУРАЛЬНОЙ ПРОДУКЦИИ ВЕРБЛЮДОВОДСТВА И КОНЕВОДСТВА

¹Научно – исследовательский институт «Проблем агропромышленного комплекса и водных ресурсов» Южно – Казахстанского университета имени М. Ауэзова, г. Шымкент, Республика Казахстан

²Казахский научно – исследовательский институт животноводства и кормопроизводства, г. Алматы, Республика Казахстан

Tokhanov M., Baimukanov A., Baimukanov D., Tokhanov B.

DEVELOPMENT OF PRODUCTION OF NEW TYPES OF CLUSTERING TECHNOLOGY THAT IS ENVIRONMENTALLY FRIENDLY, NATURAL PRODUCTS OF CAMEL-BREEDINGAND HORSE BREEDING

2.38.

Трачук Евгений Григорьевичь

ВЛИЯНИЯ ПРОБИОТИКА НА ВКУСОВЫЕ КАЧЕСТВА СВИНИНЫ

Винницкий национальный аграрный университет, г. Винница, Украина

E. Trachuk

PROBIOTIC EFFECT ON THE TASTE OF PORK

Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine

2.39.

Угнивенко Анатолий

ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ ПРОИЗВОДСТВА ОРГАНИЧЕСКОЙ ГОВЯДИНЫ В УКРАИНЕ

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Киев, Украина

Ugnivenko Anatoliy

BASIC PRINCIPLES OF ORGANIC BEEF PRODUCTION IN UKRAINE

National University of life and environmental sciences of Ukraine, Kiev, Ukraine

2.40.

Угнивенко Анатолий

ОСНОВНЫЕ МЕТОДЫ ПРОИЗВОДСТВА ОРГАНИЧЕСКОЙ ГОВЯДИНЫ В УКРАИНЕ

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Киев, Украина

Ugnivenko Anatoliy

BASIC METHODS OF ORGANIC BEEF PRODUCTION IN UKRAINE

- 2.41. National University of life and environmental sciences of Ukraine, Kiev, Ukraine
Фарионик Тарас Владимирович
ТЕХНОЛОГИЯ ПРОИЗВОДСТВА ВАРЕНЫХ КОЛБАС С
ДОБАВЛЕНИЕМ ЙОДИРОВАННОЙ СОЛИ И ЕЕ ВЕТЕРИНАРНО-
САНИТАРНАЯ ЭКСПЕРТИЗА
 Винницкий национальный аграрный университет г. Винница, Украина
Farionik Taras
TECHNOLOGY OF PRODUCTION OF COOKED SAUSAGES WITH
THE ADDITION OF IODIZED SALT AND ITS VETERINARY-
SANITARY
EXAMINATION
 Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine
- 2.42. ¹Федорович Єлизавета, ²Федорович Виталий, ³Шуплык Виктор, ⁴Бабик Наталия
КАЧЕСТВЕННЫЙ И МИНЕРАЛЬНЫЙ СОСТАВ МОЛОКА
КОРОВ МОЛОЧНЫХ ПОРОД В УСЛОВИЯХ ЗАПАДНОГО
РЕГИОНА УКРАИНЫ
¹Институт биологии животных НААН, г. Львов, Украина
²Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий имени С. З. Гжицкого, г. Львов, Украина
³Подольский государственный аграрно-технический университет, г. Каменец-Подольский
⁴Институт разведения и генетики животных имени М. В. Зубца НААН, с. Чубинское Киевской обл., Украина
Fedorovych Elizabeth, Fedorovych Vitaliy, Shuplyk Viktor, Babik Natalia.
QUALITATIVE AND MINERAL COMPOSITION OF MILK
OF DAIRY COWS IN THE WESTERN REGION OF UKRAINE
- 2.43. ფეიქრიშვილი¹ მ., ბარვენაშვილი¹ მ., კორძახია¹ ა., დავითაშვილი² ბ.
საქართველოში უშტპრის ეკოპროდუქტების წარმოების
პერსპექტივები
¹საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი, საქართველო
²საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
M.Peikrishvili¹, M. Barvenashvili¹, A. Kordzakhia¹, B. Davit
Perspectives of the Production of apiculture eco product in Georgia
¹Academy of Agricultural Science of Georgia, Tbilisi, Georgia
²Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia
- 2.44. ქვაჭრელიშვილი ვ., ომარაშვილი ნ., მილაშვილი ნ.
გავრცელებული ნაბაზის მშრ-მშუშტორს ნერვის ანატომიური
თვისებებები
 წმიდა გრიგოლ ფერადის თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტი
 თბილისი, საქართველო
Qvachrelishvili V., Omarashvili N., Milashvili N.
EAR-LID NERVE PECULIARITIES OF CAUCASIAN SHEPHERD'S
DOG
 St. Grigol Peradze Tbilisi Educational University, Tbilisi, Georgia
- 2.45. ქლიბაძე ვახტანგ, ფირცხალაიშვილი თენგიზ, ნაცვალაძე კობა
სასურსათო კვების წარმოების გაუმჯობესება და ხარისხის
გაუმჯობესება ხელოვნური ბანბურის გამოყენებით
 სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, საქართველო
Vakhtang Klibadze, Tengiz Pirtskhalaishvili, Koba Natsvaladze
THE GROWTH OF THE EGG PRODUCTION AND IMPROVEMENT OF

- THE QUALITY USING ARTIFICIAL MOULT**
LEPL Scientific-Research Center of Agriculture, Tbilisi, Georgia
- 2.46. **ყურაშვილი თენგიზი, ღვალაძე ეკატერინე**
რძის უხვებლობაზე მომხმდომი ფაქტორები
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
Kurashvili Tengiz, Ghvaladze Ekaterina
- THE FACTORS INFLUENCING SAFETY OF MILK**
Agricultural university of Georgia, Tbilisi, Georgia
- 2.47. **ყურაშვილი თენგიზი, ღვალაძე ეკატერინე, არსენაშვილი ირმა,**
ჩაჩუა ეკატერინე
ძროხის ორბანოზში კალციუმის და ფოსფორის დონის გავლენა
ცხოველურ პროდუქტებზე
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
Kurashvili Tengiz, Ghvaladze Ekaterina, Arsenashvili Irma, Chachua Ekaterine
- INFLUENCE OF CALCIUM AND PHOSPHORUS LEVEL IN COW ORGANISM AND ON ANIMAL PRODUCTS**
Agricultural university of Georgia, Tbilisi, Georgia
- 2.48. **ШАМОНИНА АЛЕСЯ, ХОЧЕНКОВ АНДРЕЙ, ШАЦКАЯ АЛЛА,**
БЕЗМЕН ВЛАДИМИР
СВИНАЯ ПЕЧЕНЬ КАК СЫРЬЕ ДЛЯ ФУНКЦИОНАЛЬНЫХ ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ
РУП «НПЦ НАН Беларуси по животноводству», г. Жодино, Республика Беларусь
Shamonina A., Khochenkov A., Shackaia A., Bezmen B.
- PORK LIVER – IMPORTANT RAW MATERIAL FOR PRODUCTION OF BASIC FOOD STAF**
Scientific- Research Center of Cattle Breeding, Jhodino, Belarus
- 2.49. **Шевчук Татьяна Владимировна¹, Повозников Николай Гаврилович²**
ПРОБЛЕМЫ ОДОМАШИВАНИЯ И РАЗВЕДЕНИЯ ЛИСИЦЫ ОБЫКНОВЕННОЙ В НЕВОЛЕ
¹Винницкий национальный аграрный университет, Винница, Украина
²Национальный университет биоресурсов и природопользования, Киев, Украина
T. V. Shevchuk ¹, N. H. Povozykov ²
- PROBLEMS OF FOXES GROWING AND DEMYSTIFICATION**
¹Vynnytsky national agrarian University, Vinnitsa, Ukraine
² National University of Life and Environmental Sciences, Kyiv, Ukraine
- 2.50. **Шимелкова Р., Демидова И., Алдиярова А.**
ИЗУЧЕНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ МЕДА В ЮЖНОМ РЕГИОНЕ КАЗАХСТАНА
ТОО «Юго-Западный научно-исследовательский институт животноводства и растениеводства», г. Шымкент, Республика Казахста
Shimelkova, R., Demidova, I., Aldiarova, A.
- THE STUDY OF ECOLOGICAL SAFETY OF HONEY IN THE SOUTH REGION OF KAZAKHSTAN**
South-Western Scientific- Research Institute of Live Stock and Plant Study.
Shimkent, Kazakhstan
- 2.51. **Штенская Оксана, Кучерявый Виталий**
ИССЛЕДОВАНИЯ КАЧЕСТВА МЫШЕЧНОЙ ТКАНИ МОЛОДНЯКА КРОЛИКОВ ПРИ СКАРМЛИВАНИИ ПРЕБИОТИКА
Винницкий национальный аграрный университет, Винница, Украина

- Shtenska, V. Kucheriavy**
RESEARCH OF THE MUSCLE TISSUE QUALITY IN YOUNG RABBITS WHEN FEEDING PREBIOTIC
 Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine
- 2.52. ¹Шукюрлу Юсиф, ²Мамедов Расим, ¹Бекиров Кудурат, ¹Бакирова Евгения
ПОЛУЧЕНИЕ ЦВЕТНЫХ КОКОНОВ С ПРИМЕНЕНИЕМ ФЛЮОРЕСЦЕНТНЫХ ВЕЩЕСТВ
¹Шекинский Региональный Научный Центр (ШРНЦ) Национальной Академии Наук Азербайджана (НАНА)
²Отдел «Смарт материалов» Института физики НАН Азербайджана
Shukurlu Y., Mamedov R., Bekirov K., Bekirova E.
GETTING COLORED COCOONS USING FLUORESCENT SUBSTANCES
 Azerbaijan National Academy of Sciences. Sheki Regional Scientific Center. Sheki, Azerbaijan
- 2.53. **Чилимова И.В., Дацкевич С.М., Филиппова Н.И.**
СЕЛЕКЦИЯ МНОГОЛЕТНИХ ТРАВ НА КАЧЕСТВО КОРМА
 Научно-производственный центр зернового хозяйства им. А.И. Бараева, п. Научный, Казахстан
Čilimova I.v., Daškevič S.m., Filippova N.i.
SELECTION OF PERENNIAL GRASSES FOR FORAGE QUALITY
 Research and production Center for grain farming them. A.i. Barayev, p. Research, Kazakhstan
- 2.54. ¹ჩიმაკაძე გივი, ¹ლომთაძე ომარ, ¹შალვაშვილი ნუნუ, ²ჩიმაკაძე გიორგი
 სილიციუმის შემცველი ჰუმატები და მათი შესაძლო გამოყენება საკვებ დანამატებად
¹ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ²გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტი
Chimakadze Givi, Lomtadze Omar, Shalvashvili Nunu, Chimakadze Giorgi
SILICON-CONTAINING HUMATES AND THEIR POSSIBLE USE AS FOOD ADDITIVES
¹Petre Melikishvili Institute of Physical and Organic Chemistry of Tbilisi State University;
²Grigol Robakidze University, Tbilisi, Georgia
- 2.55. ცინცაძე მანანა, ორჯანელი ნაილი, ნატროშვილი ნათია
 ეკოლოგიურად სუშთა პროდუქტის მიღება მემოცვრების მიმართულებით
 საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ქ. თბილისი, საქართველო
Manana Tsintsadze, Naili Orjanelli, Natia Natroshvili
TAKING ECOLOGICALLY PURE PRODUCTS OF RABBIT-BREEDING TREND
 Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia
- 2.56. ჭილაძე გიორგი
 სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის ზოგიერთი ასპექტი საქართველოში
 საქართველოს უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
George Chiladze
SOME ASPECTS OF FOOD / FEED SAFETY, VETERINARY AND PLANT PROTECTION IN GEORGIA
 The University of Georgia, Tbilisi, Georgia

III. აუდიტორია № 3, დარგობრივი სექცია III- „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები აგროინჟინერიაში“;
III. Auditory № 3, Industry Section III- Modern technologies of production of ecologically pure products in agroengineering.

III. Аудитория № 3, Отраслевая Секция III– Современные технологии производства экологически чистых продуктов в агроинженерии.

თავმჯდომარე – აკად. რევაზ მახარობლიძე

მდივანი – დოქტ. გივი მოსაშვილი

Chairman – Acad. Revaz Makharoblidze

Secretary – Doct. Givi Mosashvili

Председатель – Акад. Реваз Махароблидзе

Секретарь – Докт. Гиви Мосашвили

- 3.1. აბულაძე იოსებ
აჭარაში არსებული მცირე მემანოხაციის მანქანების
სამქსპლუტაციო საიმეფორობის მაჩვენებლების გამოკვლევა
აკაკი წერეთლის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
საქართველო
Abuladze Iosif
RESEARCHING INDICATORS OF OPERATIONAL RELIABILITY
OF MECHANIZATION MACHINES, OPERATING IN ADJARA
Akaki Tsereteli State University, Kutaisi, Georgia
- 3.2. ალხანაშვილი ნაზი, დემენიუკ მაია
სანელებელ-არომატული სამკურნალო-პროფილაქტიკური
დანოშნულების ბალახოვანი ნედლეულის შრობის შესახებ
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის
კვლევითი ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო
Alkhanashvili Nazi, Demeniuk Maia
ABOUT DRYING OF HERBACEOUS RAW MATERIALS OF
AROMATIC SEASONINGS HAVING MEDICINAL PREVENTIVE
SIGNIFICANCE
The Food Industry Research Institute of Technical University of Georgia,
Tbilisi, Georgia.
- 3.3. ბასილაშვილი ბეჟანი, ლაგვილავა იგორი, ხაჯომია რევაზი
სამანქანო-სატრასტორო აბრეშაბების მართვის მნიშვნელობა
ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოებისათვის
, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
Basilashvili Bejan, Lagvilava Igor, Khazhomia Revazi
IMPORTANCE OF MACHINE-TRACTOR UNITS DRIVE IN FOR
PRODUCTION OF ENVIRONMENTAL FRIENDLY PRODUCTS
Georgian Agrikultural University, Tbilisi, Georgia
- 3.4. ბაღათურია ნუგზარი, უტურაშვილი ეთერი, კუპატაძე იზოლდა,
დემენიუკი მაია
ფუნქციონალური დანოშნულების პექტინის პასტის მიღების
ტექნოლოგია
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ს/კ
ინსტიტუტი, ქ. თბილისი, საქართველო
Baghaturia Nugzari, Uturashvili Eteri, Kupatadze Izolda, Demenyuk Maia

THE TECHNOLOGY OF RECEIVING THE PECTIN PASTE OF FUNCTIONAL PURPOSES

Georgian Technical University. Food Industry Scientific-Research Institute
Tbilisi, Georgia

- 3.5. ბეგიაშვილი ნანა, უთურაშვილი ეთერი, კუპატაძე იზოლდა, ალანია ზურაბი
ველურად მზარდი ხილის შესწავლა და მისი რაციონალური გამოყენება
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ს/კ ინსტიტუტი, ქ. თბილისი, საქართველო
Begiashvili Nana, Uturashvili Eteri, Kupatadze Izolda, Alania Zurabi
STUDY OF THE WILD-GROWING FRUITS AND THEIR RATIONAL USE

Georgian Technical University. Food Industry Scientific-Research Institute
Tbilisi, Georgia

- 3.6. ბეგიაშვილი ნანა¹, ალხანაშვილი ნაზი¹, გურაშვილი გიორგი²
ეკოლოგიურად სუფთა სანმლექველ-არომატული პროდუქციის წარმოების შესახებ
¹საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის კვლევითი ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო;
²ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
Begiashvili Nana¹, Alkhanashvili Nazi¹, Gurashvili Giorgi²
ABOUT THE PRODUCTION OF ECOLOGICALLY CLEAN SEASONINGS - AROMATIC PRODUCTS

¹The Food Industry Research Institute of Technical University of Georgia, Tbilisi, Georgia.

Ivane Javakhishvili State University, Tbilisi, Georgia

- 3.7. გაფრინდაშვილი ინგა, არდემანაშვილი თამილა, მარგალიტაძე რომან
ხურმის შრობის კინეტიკა-პროდუქტის გამოსავლიანობის დადგენა
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათუმი, საქართველო
Inga Gaprindashvili, Tamila Ardemanashvili, Roman Margalitaze
KHURMISSHROBIS KINETIKA- PRODUCT GAMOSAVLIANOBI
Shota Rustaveli State University, Batumi, Georgia

- 3.8. გუბელაძე დავით
სარწყავი მიწათმოქმედების განვითარების პერსპექტივები
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
David Gubeladze

DEVELOPMENT PERSPECTIVES OF IRRIGATION AGRICULTURAL EVENTS

Georgian Technical University, Tbilisi, Georgia

- 3.9. გულიაშვილი მ, მამარდაშვილი ნ, ხეთერელი ა.
კაკლის ნარჩენების გადამუშავების ინოვაციური ტექნოლოგიების
შემუშავება და თანამედროვე პროდუქტების მიღება
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
Guliashvili M, Mamardashvili N, Khetereli A.
ELABORATING OF INOVATIVE TECHNOLOGY OF WALNUT

WASTE

PROCESSING AND PRODUCING OF MODERN PRODUCTS

Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia

- 3.10. დიდებულძე ალექსანდრე, იმნაძე ბიძინა
პანკეშვი რამის წარმოების ბიოენერგეტიკული შეფასება
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო

Didebulidze Alexandre, Imnadze Bidzina

BIOENERGETIC EVALUATION OF MILK PRODUCTION IN KAKHETI REGION OF GEORGIA

Agricultural University of Georgia, Tbilisi, Georgia

- 3.11. ებანოიძე ნუგზარ, ქუთელია გიორგი, ნათენაძე ნოდარ
ხეხილის ნაყოფების საბერძნეთი მემკვიდრის კინემატიკა
სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი,
აგროსაინჟინრო კვლევის სამსახური, თბილისი, საქართველო

Nugzar Ebanoidze, Giorgi Kutelia, Nodar Natenadze

KINEMATIC OF VIBRATORY MECHANISM OF NUT AND FRUIT CROPS.

Scientific-research center of Agriculture, Agricultural Engineering Division, Tbilisi, Georgia

- 3.12. ებანოიძე ნუგზარ
მემკვიდრის ღონის ამალგების გზები ხეხილობაში
სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი
აგროსაინჟინრო კვლევის სამსახური, თბილისი, საქართველო

Ebanoidze Nugzar

THE WAYS FOR INCREASING MECHANIZATION IN HORTICULTURE

Scientific-research center of Agriculture, Agricultural Engineering Division, Tbilisi, Georgia

- 3.13. კალაძე იშვილი ე., ორმოცაძე მ., კერესელიძე მ., მუჯირი ლ.
თუთის ნაყოფის სამრეწველო დამუშავების უნარჩენო
ტექნოლოგიის დამუშავება
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის
ს/კ ინსტიტუტი, თბილისი, საქართველო

E. Kalatozishvili, N.Ormocadze, N.Kereselidze, L. Mujiri

DEVELOPMENT OF WASTELESS PRODUCTION TECHNOLOGY OF MULBERRY FRUIT PROCESSING

Georgian Technical University. Food Industry Scientific-Research Institute Tbilisi, Georgia

- 3.14. Кацитадзе Джемал
ВОССТАНОВЛЕНИЕ ЛЕМЕХОВ ПЛУГОВ ИНОВАЦИОННОЙ
РЕСУРСОСБЕРЕГАЮЩЕЙ ТЕХНОЛОГИЕЙ

Грузинский Аграрный Университет, Тбилиси, Грузия

Jemal Katsitadze

RESTORATION OF PLOUGHSHARES BY MEANS OF THE INNOVATIVE RESOURCE-SAVING TECHNOLOGIES

Georgian Agrarian University, Tbilisi, Georgia

- 3.15. კბილაშვილი დავითი, თავბერიძე სოსო, ლეკვეიშვილი გონა,
ლოსაბერიძე გელა
მოზილური მანქანის პნევმატური საღებავის დამუშავების
თვისების კვლევა თვლის ვერტიკალური რხევების
რეზონანსული მრუდის მეთოდით

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი,
საქართველო

Kbilashvili Daviti, Tavberidze Soso, Lekveishvili Gocha, Losaberidze Gela
RESEARCH OF PROPERTIES OF PNEUMATIC BAND DAMPERS
IN MOBILE VEHICLES USING VERTICAL VIBRATION
RESONANCE CURVE

Akaki Tsereteli State University, Kutaisi, Georgia

- 3.16. კენკიშვილი რომანი, საბაშვილი სოსო, ტყეშელაშვილი გურამი,
დგებუაძე გურამი
მცენარეული ნედლეულიდან ბიოლოგიურად აქტიური
ნივთიერებების ექსტრაქციის არატრადიციული
ტექნოლოგიები

სსიპ რაფიელ დვალის მანქანათა მექანიკის ინსტიტუტი,
ქ. თბილისი, საქართველო

Kenkishvili, R., Sabashvili, S., Tkebuchava, G., Dgebuadze, G.
NON-TRADITIONAL TECHNOLOGIES OF EXTRACTING
BIOLOGICALLY ACTIVE SUBSTANCES FROM PLANT RAW
MATERIAL

R. Dvali Mechanic Institute, Tbilisi, Georgia

- 3.17. ლეკვეიშვილი გოჩა, კბილაშვილი დავითი, თავბერიძე სოსო
პნევმატური სალტის სისტემისა და დამკვრების პარამეტრებს
შორის დამოკიდებულებების სტატისტიკური კვლევა
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ქუთაისი,
საქართველო

Lekveishvili Gocha, Kbilashvili Daviti, Tavberidze Soso
THE STATISTICAL RESEARCH OF RELATION BETWEEN
HARDNESS OF PNEUMATIC BAND AND DAMPER PARAMETERS

Akaki Tsereteli State University, Kutaisi, Georgia

- 3.18. Маловичко Владимир, Словинский Константин, Гиоргадзе Александр
СЕРВИСНЫЙ КОМПЛЕКС ВИНОВАРНИКА НА БАЗЕ
ГРАДОЗАЩИТНОГО УСТРОЙСТВА ПНЕВМОМОДУЛЯ
ООО "Асурети-3", Тбилиси, Грузия,

Malovibichko V., Slavinski, K., Giorgadze, A.
SERVICE COMPLEX OF VINEYARDS AT THE BASE OF HAIL-
PROTECTION EQUIPMENT OF PNEUMO-MODUL

"Asureti-3" Ltd, Tbilisi, Georgia.

- 3.19. მაძგარაშვილი გოგი, კუპატაძე ივოლდა
ხილვითი კონცენტრატების მომზადების ოპტიმიზაცია
საფუძვლის ოპტიმიზაციის შედეგები

¹შპს "დემეტრა", თბილისი, საქართველო

²შპს "არომაპროდუქტი", თბილისი, საქართველო

THE RESULTS OF THE OPTIMIZATION OF A CERTAIN LEVEL OF
PREPARATION OF FRUIT CONCENTRATES

¹Madzgarashvili, ²G., Kupatadze I.

¹LTD "Demetra", Tbilisi, Georgia

²LTD "Aromaproduct", Tbilisi, Georgia

- 3.20. მახარობლიძე რევაზი, მახარობლიძე ზაზა, ბასილაშვილი ბექანი
აბრეშაბის მწარმოებელურების შეფასება ტრანსპორტის
წებითი სიმძლავრის მიხედვით ფერდობის განივად მუშაობის
დრო

საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო

- Makharoblidze, R., Makharoblidze, Z., Basilashvili, B.**
EVALUATION OF AGGREGATE EFFECTIVENESS ACCORDING TO TRACTOR'S PULLING CAPACITY WHILE WORKING ON A MOUNTAIN SLOPES HORIZONTALLY
 Georgian Agrarian University, Tbilisi, Georgia
- 3.21. მასხარობლიძე რევაზი, მასხარობლიძე ზაზა, ბასილაშვილი ბეჟანი
 მწარმოებლურობის შემცირების შემსახება აბრემატის
 შერდობის ბანოვად მუშაობის დროს
 საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, თბილისი, საქართველო
- Makharoblidze, R., Makharoblidze, Z., Basilashvili, B.**
EVALUATION OF AGGREGATE EFFICIENCY DURING WORKING ACROSS THE MOUNTAIN SLOPES
 Georgian Agrarian University, Tbilisi, Georgia
- 3.22. მირუაშვილი ვლადიმერ, ქუთელია გიორგი
 ბოსტნეული კულტურების რიბთაშორის ნიადაგის
 დამუშავება
 სსიპ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი
 ცენტრი, საქართველო, თბილისი;
- Miruashvili V., Kutelia G.**
CULTIVATION OF THE SOIL BETWEEN VEGETABLE ROWS
 Scientific-research centre of agriculture, Tbilisi, Georgia
- 3.23. ნატრიაშვილი თამაზი, მელქაძე რევაზი, დოლიძე პაატა,
 დემეტრიაშვილი რეზო
 კოვნიის მიღების ტექნოლოგია და დანადგარი
 სსიპ რაფიელ დვალის მანქანათა მექანიკის ინსტიტუტი, ქ.
 თბილისი, საქართველო
- Natriashvili T., Melkadze R., Dolidze P., Demetrashvili R.**
TECHNOLOGY AND FACILITTHE RECEIPT OF KOFFEINA
 R. Dvali Mechanic Institute, Tbilisi, Georgia
- 3.24. პაპუნძე გურამ, დევაძე ასლან, პაპუნძე სოფიო, ჩხარტიშვილი
 იამზე
 ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების პერსპექტივები
 მმცირეწარმოებაში
 ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
 აგრარული და მემბრანული ტექნოლოგიების ინსტიტუტი ბათუმი,
 საქართველო
- Papunidze G., Devadze A., Papunidze S., Chkhartishvili I.**
PROSPECTS OF PRODUCTION OF ECOLOGICALLY PURE PRODUCTS IN CITRUS FIELD
 Batumi Shota Rustaveli State University Scientific-Research Institute of
 Agrarian and Membrane Technologies, Georgia
- 3.25. რევიშვილი თემური, აფხაზავა დავითი, ხომერიკი მერაბი
 ჩაის ბიოლოგიურად აქტიური ნაერთების პრეპარატების
 მიღების ტექნოლოგიური პროცესი
 ა(ა)იპ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ჩაის,
 სუბტროპიკული კულტურების და ჩაის მრეწველობის ინსტიტუტი,
 ოზურგეთი, ანასეული, საქართველო
- Revishvili T., Apkhazava D., Khomeriki M.**
TECHNOLOGICAL PROCESS OF MAKING PREPARATIONS OF BIOLOGICALLY ACTIVE TEA COMPOUNDS
 Institute of Tea, Subrtopikal Crops and Tea Industry of Georgian Agricultural

- University, Ozurgeti, Anaseuli, Georgia.
- 3.26. ღვინიანიძე თემური, მინდელი ვარლამი, ღვინიანიძე თეონა
შერადი ყურძნის მეორადი რესურსები, მაღალეფექტური
პოლიფენოლური პრეპარატების საუკეთესო წყარო
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი,
საქართველო
Temuri Gvinianidze, Varlam Mindeli, Teona Gvinianidze
COLORED GRAPES RECYCLABLE MATERIALS - THE BEST
SOURCE
OF HIGHLY EFFECTIVE POLYPHENOLIC PREPARATIONS
Akaki Tsereteli State University, Kutaisi, Georgia
- 3.27. შაფაქიძე ელგუჯა, მოსაშვილი გივი, ჩიტაია გრიგორი
თანამედროვე მანქანური ტექნოლოგიების როლი
ეკოლოგიურად
სუფთა პროდუქციის წარმოებაში
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო
Shapakidze E., Mosashvili G., Chitaia Gr.
THE ROLE OF MODERN TECHNOLOGIES IN PRODUCTION OF
ECOLOGICALLY PURE PRODUCTS
Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia
- 3.28. ჭალაგანიძე შოთა, შაფაქიძე ელგუჯა, ჯაფარიძე როლანდი,
მოსაშვილი გივი, ქვარცხავა მერაბი
საქართველოს აბრარული სტრატეგიის ასპექტები
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია,
თბილისი, საქართველო
Chalaganidze Sh., Shapakidze E., Djaparidze R., Mosashvili G.,
Kvarstkhava M.
THE ASPECTS OF GEORGIAN AGRARIAN STRATEGY
Georgian Academy of Agricultural Sciences, Tbilisi, Georgia
- 3.29. ხოტივარი აელიტა, გრიგორაშვილი გიორგი
ახალი სახეობის ბაჭყალი კვების პროდუქტები ალბილობრიში
ნედლეულიდან
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი – კვების მრეწველობის
ინსტიტუტი თბილისი, საქართველო
A. Khotivari, G. Grigorashvili
THE NEW PRODUCTS FOR CHILDREN NUTRITION MADE FROM
LOCAL RAW MATERIALS
Georgian Technical University Institute of food Industry Tbilisi, Georgia
- 3.30. Хузмиев Измаил, Паршуков Владимир
ОСНОВА «ЗЕЛЕННОЙ ЭНЕРГЕТИКИ» ДЛЯ ГОРНОЙ
ЗОНЫ-ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНАЯ ЭНЕРГЕТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА
ЭНЕРГОСНАБЖЕНИЯ (НА ПРИМЕРЕ СЕЛЕНИЯ КОБАН РСО-
АЛАНИЯ)
¹Северо-Кавказский горно-металлургический институт (государственный
технологический университет)
²ООО НПП «Донские технологии»

4.6. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიებზე (ინფორმაცია)

2016 წლის 28, 29 და 30 სექტემბერს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში ჩატარდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია ე"ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის" (კონფერენცია ჩატარდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით).

კონფერენციის ჩატარების მიზანი: ფართოდ იქნეს განხილული ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების მიზანშეწონილობა მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური სამომავლო პერსპექტივების გათვალისწინებით და აღნიშნული მიზნის მისაღწევად თანამედროვე რესურსდამზოგი ტექნოლოგიების გამოყენება, რაც სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარების ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთი მთავარი ფორმა იქნება. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ შესაძლებელი იქნება ახალგაზრდა მკვლევარების წარმოჩინება, რომლებიც შემდგომში საფუძველს ჩაუყრიან ურთიერთ თანამშრომლობის და ერთობლივი პროექტის განხორციელების პერსპექტივებს.

კონფერენციის მუშაობაში ქართველ მეცნიერებთან ერთად მონაწილეობა მიიღეს უკრაინის, ბელარუსიის, მოლდავეთის, პოლონეთის, რუსეთის (მათ შორის ჩრდილოეთ ოსეთის), აზერბაიჯანის, ყაზახეთის, ტაჯიკეთის, უზბეკეთის და თურქეთის მეცნიერებმა.

კონფერენციაზე მუშაობა წარიმართა სამ დარგობრივი სექციაში (მიმართულებებში):

1. ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები მემცენარეობაში;
2. ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები მეცხოველეობაში;
3. ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები აგროინჟინერიაში.

კონფერენციის პირველ სამუშაო დღეს გაიმართა პლენარული სხდომა. სტუმრებს და დამსწრე საზოგადოებას მიესალმა აკადემიის პრეზიდენტი, აკად. გურამ ალექსიძე. კონფერენციაზე მისასალმებელი სიტყვებით გამოვიდნენ და მის მნიშვნელობაზე ისაუბრეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ლევან დავითაშვილმა, მინისტრის მოადგილემ იური ნოზაძემ, განათლების და მეცნიერების მინისტრის მოადგილემ თამაზ მარსაგიშვილმა, რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გენერალური დირექტორის მოადგილემ თინათინ ბოჭორიშვილმა, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს სწავლულმა მდივანმა გიორგი სურგულაძემ, საქართველოს ბიომეურნეობების ასოციაციის "ელკანა" დირექტორმა მარიამ ჯორჯაძემ, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორმა ლ. უჯმაჯურიძემ, უკრაინის, მოლდავეთის, აზერბაიჯანის, ყაზახეთის, ტაჯიკეთის, რუსეთის და ჩრდილოეთ ოსეთის დელეგაციების ხელმძღვანელებმა.

პლენარულ სხდომაზე თემატიკის მიხედვით საინტერესო მოხსენებები გააკეთეს აკადემიკოსებმა გ. ალექსიძემ, გ. ტყეშელაშვილმა, ზ. ცქიტიშვილმა და სტუმრებმა - მ. ჯორჯაძემ ("ელკანა"), ვ. კუჩერიაშვილმა (უკრაინა), ა. ალტიბაევი (ყაზახეთი), ზ. მამედოვი (აზერბაიჯანი), დ. მანახოვი (რუსეთი), ზ. ხუზიძემ (ჩრდ. ოსეთი).

კონფერენციის მონაწილეებისათვის დაიბეჭდა პროგრამა და კონფერენციის შრომათა კრებული, რომელშიც წარმოდგენილია 176 სტატია, მათ შორის

საზღვარგარეთელი მეცნიერების - 47 და ქართველი მეცნიერების - 129. კონფერენციის მუშაობაში აქტიური მონაწილეობა მიიღეს, როგორც საქართველოს, ისე საზღვარგარეთის საგანმანათლებლო დაწესებულებების აგარარული მიმართულების მაგისტრებმა და დოქტორანტებმა.

კონფერენციის მსვლელობის პარალელურად აკადემიის შენობაში მოეწყო ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების გამოფენა-გაყიდვა, რომელშიც მონაწილეობდნენ სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, საქართველოს აგარარული ფირმების წარმომადგენლები და ინდემწარმეები. მათ მიერ წარმოდგენილი იყო თაფლის, ყველის, ხილის და მისი ნაწარმის ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტები, აგრეთვე სხვადასხვა ფირმების ღვინოები და დეალკოჰოლიზებული ღვინის სასმელები, კვების მრეწველობის პროდუქტები - მურაბა, კომპოტი, ლიმონათი, გაყინული/მშრალი ხილი და სხვა.

აღსანიშნავია, რომ გამოფენა-გაყიდვაში მონაწილეობა მიიღეს სმენისა და მეტყველების დარღვევის მქონე ბავშვთა დახმარების ასოციაციის (ხელმძღვანელი ქალბატონი მაია ასაკაშვილი) წევრმა ბავშვებმა, რომელთა მიერ წარმოდგენილმა

ექსპონანტებმა

კონფერენციის

მონაწილეთა დიდი მოწონება დაიმსახურეს.

კონფერენციის სტუმრებისათვის მოეწყო პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებები საქართველოს ეთნოგრაფიულ მუზეუმში, გურჯაანის რაიონის სოფ. კარდანახში ფერმერ სულხან გულაშვილის "საგვარეულო მარანში", სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯილაურას ექსპერიმენტულ ბაზაში.

კონფერენციის მესამე დღეს პლენარულ სხდომაზე შეჯამებული იქნა ჩატარებული სამუშაოები, მიღებული იქნა "დეკლარაცია-2016", რომელიც შემდგომში დაეგზავნებათ კონფერენციაში მონაწილე ყველა ორგანიზაციას და სხვა სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებს, როგორც საზღვარგარეთ, ისე საქართველოში. კონფერენციის ყველ მონაწილეს გადაეცათ კონფერენციაში მონაწილეობის სერტიფიკატები,

კონფერენციაზე გამოთქმული და განხილული საკითხების განზოგადების შედეგად გაიზარდა ფერმერთა გათვითცნობიერება და მათ უნდა ჰქონდეთ მოტივაცია, რომ გახდნენ ბიოფერმერები. ბიოფერმერული მეურნეობა ნიშნავს ხარისხს, კარგ ცოდნას და კარგ მოტივაციას ფერმერის მხრიდან. კონფერენცია აგრეთვე უნდა დაეხმაროს დამწეებ ფერმერებს, რათა ფერმერულმა ბიომეურნეობამ მაქსიმალური მოსავალი მიიღოს და კონკურენცია გაუწიოს ადგილობრივ ბაზარზე, ხშირ შემთხვევაში, დემპინგური ფასით შემოსულ პროდუქტს; ამ მიზნით კონფერენციის ჩატარებამ ხელი უნდა შეუწყოს სპეციალური სახელმწიფო დახმარების პროგრამის შემუშავებისა და ამოქმედების მიმართულებას. საჭიროა სახელმწიფომ სერიოზული ქოლგის ფუნქცია შეასრულოს ბიოპროდუქტის მწარმოებელი ფერმერებისთვის. ეს შექმნის მოტივაციას, რომ ფერმერმა შეინარჩუნოს მიწის ბიოქიმია თავისი ორგანულიზმით და აწარმოოს ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტი და ბიომეურნეობა გახდეს საქართველოსთვის განსაკუთრებული ნიშა მსოფლიო ეკონომიკის ბაზარზე.

4.7. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის "ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის"

დეკლარაცია

2016 წლის 28, 29, 30 სექტემბერს, ქ. თბილისში, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში ჩატარდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე: „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“, რომლის მუშაობაში მანაწილეობა მიიღო 11 ქვეყნის 170 ცნობილმა მეცნიერმა, სხვადასხვა სამინისტროს, უწყებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენლებმა.

ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების მიზანია მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება და გარემოს დაცვა მდგრადი ფერმერული ბიომეურნეობების განვითარებისა და მოსახლეობის თვითაქტივობის ზრდის გზით; მდგრადი განვითარება კი არის განვითარების ისეთი სისტემა, რომელიც საზოგადოების ეკონომიკური განვითარებისა და გარემოს დაცვის ინტერესების გათვალისწინებით უზრუნველყოფს ადამიანის კეთილდღეობას, ცხოვრების დონის ხარისხის ზრდას და მომავალი თაობების უფლებას ისარგებლონ შექცევადი რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ცვლილებებისაგან მაქსიმალურად დაცული ბუნებრივი რესურსებითა და გარემოთი.

კონფერენცია ამახვილებს ყურადღებას ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების მიზანშეწონილობის ფართოდ განხილვაზე მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური სამომავლო პერსპექტივების გათვალისწინებით და აღნიშნული მიზნის მისაღწევად თანამედროვე რესურსდამზოგი ტექნოლოგიების გამოყენებაზე, რაც სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარების ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთი მთავარი ფორმა იქნება.

სამეცნიერო ფორუმის ჩარჩოებში მოხდა მეცნიერებს შორის თეორიული და პრაქტიკული გამოცდილების გაზიარება და შეთანხმების მიღწევა რეკომენდაციების შემუშავების ხაზით, რომელთა გათვალისწინება შესაძლებელს გახდის ამ მიმართულებით დასაქმებული სხვადასხვა ქვეყნების (ძირითადად საქართველოს პარტნიორი ქვეყნების) და საერთაშორისო ორგანიზაციების - მსოფლიო ბანკი, FAO, CGIAR, ICARDA, CACAARI, ICRISAT, CIMMYT, BIOVERSITY Int., PGR-CP, CIP, BACSA და სხვა, საქმიანობის წარმატებით გადაჭრას.

დეკლარაცია აღიარებს სხვადასხვა ქვეყნის მეცნიერებს შორის მჭიდრო, საქმიანი კავშირების დამყარების დიდ მნიშვნელობას და სამეცნიერო ფორუმების სისტემატიური

ჩატარების აუცილებლობას, ქვეყნების სამეცნიერო-პრაქტიკული საქმიანობის პრიორიტეტულობის განსაზღვრის მიზნით.

კონფერენციის მონაწილენი მადლობას უცხადებენ საქართველოს მთავრობას, საქართველოს რუსთაველის სახელობის ეროვნულ სამეცნიერო ფონდს, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიას, ასეთი მნიშვნელოვანი და მასშტაბური სამეცნიერო ფორუმის ჩატარებისათვის და **ყურადღების აქცენტირებას ახდენენ შემდეგზე:**

- მხარი დაუჭიროს ეკოწარმოებას, რადგან იგი ხელს უწყობს შიდა ბაზრის განმტკიცებას, ზრდის ექსპორტის მოცულობას და ეხმარება სახელმწიფოებს ეკონომიკური და ეკოლოგიური პრობლემების გადაჭრაში;
- დღეისათვის მსოფლიოს 32 ქვეყანას აქვს დამტკიცებული ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების სტანდარტები, 9 ქვეყანაში მიმდინარეობს სტანდარტიზაციის დანერგვა, ხოლო 15 ქვეყანა ამუშავებს ასეთი ტიპის სტანდარტებს. მაგრამ მსოფლიო გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ სახელმწიფო მხარს უჭერს ამა თუ იმ პროექტს მხოლოდ მაშინ, როდესაც მას მოაქვს მოგება და ხდება ეკონომიკის ნაწილი;
- აღნიშნავს ეკოწარმოების ამაღლების შედეგად სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარების ისეთ სისტემას, რომელიც საზოგადოების ეკონომიკური განვითარებისა და გარემოს დაცვის ინტერესების გათვალისწინებით უზრუნველყოფს ადამიანის კეთილდღეობას და ცხოვრების დონის ხარისხის ზრდას, აგრეთვე მომავალ თაობებს - მაქსიმალურად დაცული ბუნებრივი რესურსებითა და გარემოთი.
- აუცილებელია სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების, მოქალაქეთა და სამეცნიერო საზოგადოების აქტიური მონაწილეობა ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიების განხორციელების მიმართულებით ერთობლივი ღონისძიებების შესამუშავებლად;

კონფერენციის მონაწილეებს მიზანშეწონილად მიაჩნიათ:

- განისაზღვროს ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე მსოფლიო ტენდენციები, მიდგომები, მეთოდები და პრინციპები, შემუშავდეს სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარების მეცნიერული კონცეფცია;
- გაძლიერდეს საერთაშორისო თანამშრომლობა მეცნიერული ცოდნისა და განათლების გავრცელების საქმეში, ეკონომიკის სხვადასხვა დარგსა და ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების მიმართულებით;
- დამუშავდეს და განუხრელად იქნას გამოყენებული ეროვნული ადმინისტრირების სამართლებრივი ინსტრუმენტები ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების შენარჩუნებისა და დაცვის მიმართულებით;
- წახალისდეს გამოკვლევები, პროექტები, პროგრამები, რომელიც მიმართული იქნება სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარების შენარჩუნებისა და დაცვისაკენ;
- პრიორიტეტულად იქნას მიჩნეული სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა, ცხოველთა და ფრინველთა ახალი ჯიშების გამოსაყვანად, რომლებიც ადაპტირებული იქნებიან გარემო პირობებზე, ეკონომიკის სხვადასხვა დარგში რესურსდამზოგავი და ინოვაციური ტექნოლოგიების განვითარების მიხედვით;
- სახელმწიფო დონეზე უნდა განხორციელდეს პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებაზე ზრუნვა, უნდა დაიხვეწოს უსაფრთხოებისა და ხარისხის კონტროლი საკვები პროდუქტების მთელი ციკლის - „წარმოება, მიწოდება, შენახვა, გადახიდვა, გადამუშავება“ - განმავლობაში.
- გაიზარდოს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების როლი ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიების და მისი შედეგების პროპაგანდის მიმართულებით;
- ინფორმირებული იქნას ფართო საზოგადოება, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციები ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიებზე ჩატარებული კონფერენციის შედეგების თაობაზე.

4.8. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის ფოტო გალერეა

4.9. კონფერენციის მონაწილეები თემატურ ექსკურსიებზე (29,30 სექტემბერი, 2016)

4.9.1. გულაშვილების საგვარეულო მარანი (სოფ. კარდანახი, გურჯაანის რ-ნი)

4.9.2. საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მონაწილეები ჯიდაურას
ექსპერიმენტულ ბაზაში (30. 09. 2016)

**4.10. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის
პროგრამული ანგარიში**

1.ზოგადი ინფორმაცია

საგრანტო ხელშეკრულება № **CG16_i_4_6**

საანგარიშო პერიოდი №28-30/09/2016

საგრანტო პროექტის სახელწოდება	„ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“
საგრანტო პროექტის სამეცნიერო ხელმძღვანელი	აკად. გურამ ალექსიძე
საგრანტო პროექტის მენეჯერი საკონტაქტო ინფორმაცია	ელგუჯა შაფაქიძე 577 71 17 75
ბუღალტერი საკონტაქტო ინფორმაცია	ნინო სოზიაშვილი 599 440 771
გრანტის მიმღები წამყვანი ორგანიზაცია	საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია
თანამონაწილე ორგანიზაცია	
საანგარიშო პერიოდის ვადები	28-30 სექტემბერი, 2016
საანგარიშო პერიოდში მიღებული ტრანშის ოდენობა	37 943.33
გრანტის მთლიანი ოდენობა	39 930
საგრანტო პროექტის ხანგრძლივობა	სამი დღე

2.პროგრამული ანგარიში

	დასახული ამოცანები	განხორციელებული ამოცანების მოკლე აღწერა	ანგარიშზე თანდართული მასალები	ფაქტობრივად შესრულებული ამოცანების შესაბამისობა გეგმიურ ამოცანებთან. ამოცანების ნაწილობრივ შესრულების ან არშესრულების შემთხვევაში - მიზეზების განმარტება
1.	ძირითად ამოცანას წარმოადგენს ამ მიმართულებით დასაქმებული სხვადასხვა ქვეყნების (ძირითადად საქართველოს პარტნიორი ქვეყნების) და საერთაშორისო ორგანიზაციების - მსოფლიო ბანკი, FAO, CGIAR, ICARDA, CACAARI, ICRISAT, CIMMYT, BIOVERSITY Int., PGR-CP, CIP, BACSA და სხვა (რომელთა წარმომადგენლებიც დაესწრებიან აღნიშნულ კონფერენციას), მეცნიერების თეორიული და პრაქტიკული გამოცდილების ურთიერთ გაზიარება და შეთანხმების მიღწევა, რომელიც საბოლოო გამოსახულებას ჰპოვებს კონფერენციის დეკლარაციაში.	კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს ბელარუსიის, პოლონეთის, უკრაინის, პოლონეთის, ყაზახეთის, ტაჯიკეთის, აზერბაიჯანის და ჩრდილოეთ ოსეთის გამოჩენილმა მეცნიერებმა, აგრეთვე საქართველოდან: საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის; საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების, საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროების, საქართველოს ტექნიკური, აგრარული, ბათუმის შ. რუსთაველის და ქუთაისის ა. წერეთლის უნივერსიტეტებმა და	1. კონფერენციის პროგრამა 52 გვ; 2. კონფერენციის მასალები შრომათა კრებულის სახით 618 გვ. 3. ბუკლეტი 16 გვ; 4. ფოტო მასალები- 850; 5. მასალა გამოქვეყნებული საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ვებ-გვერდზე: www.gaas.dsl.ge 6. კონფერენციის დეკლარაცია "დეკლარაცია-თბილისი 2016" (ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). 7. სერტიფიკატები; 8. ბეიჯები.	პროექტის ფარგლებში ფაქტობრივად განხორციელებული ღონისძიებები მთლიანად შეესაბამება პროექტში დაგეგმილ ამოცანებს.

		გორის სუბიშვილის უნივერსიტეტის წარმომადგენლებმა. კონფერენციის მუშაობაში გარდა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მეცნიერებისა, მონაწილეობდნენ ფერმერები, სოფლის მეურნეობის სპეციალისტები და სხვა დაინტერესებული პირები.		
2.	კონფერენციაში მონაწილეობა უნდა მიიღოს აგრარული მიმართულების უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების სამივე საფეხურის სტუდენტებმა, ასოციაციებმა, კომპანიებმა და იმ პრაქტიკოსმა ფერმერებმა, სადაც უკვე მიმდინარეობს ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე რესურსდამზოგი ტექნოლოგიების საპილოტე პროექტების განხორციელება.	კონფერენციაში მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის, ბათუმის შ. რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ქუთაისის აკაკი წერეთლის უნივერსიტეტის და გორის სუბიშვილის სასწავლო ინსტიტუტის მაგისტრებმა და დოქტორანტებმა, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო - კვლევითი ცენტრის სპეციალისტებმა, ივანე ბერიტაშვილის ექსპერიმენტული ბიომედიცინის ცენტრის	1. კონფერენციის პროგრამა 52 გვ; 2. კონფერენციის მასალები შრომათა კრებულის სახით 618 გვ. 3. ბუკლეტი 16 გვ; 4. ფოტო მასალები- 850; 5. მასალა გამოქვეყნებული საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ვებ-გვერდზე: www.gaas.dsl.ge 5. კონფერენციის დეკლარაცია "დეკლარაცია-თბილისი 2016" (ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). 6. სერტიფიკატები; 7. ბეიჯები.	პროექტის ფარგლებში ფაქტობრივად განხორციელებული ღონისძიებები მთლიანად შეესაბამება პროექტში დაგეგმილ ამოცანებს.

		რადიაციული უსაფრთხოების პრობლემათა ლაბორატორიის სპეციალისტებმა, ფერმერებმა და პრაქტიკოსმა სპეციალისტებმა. აგრეთვე საქართველოს საპატრიარქოს წარმომადგენლებმა და სხვადასხვა სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა.		
3.	კონფერენციაზე წარმოდგენილი მოხსენებები და პრეზენტაციები უნდა ასახავდეს ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიებს მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების, გარემოს დაცვის, მდგრადი ფერმერული ბიომეურნეობების განვითარებისა და მოსახლეობის თვითაქტივობის თეორიულ და პრაქტიკულ შედეგებს.	კონფერენციაზე წარმოდგენილი მოხსენებები და პრეზენტაციები შეეხებოდა ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიებს აგრარული მიმართულების ისეთ დარგებზე როგორიცაა: ნიადაგმცოდნეობა, ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურები, მევენახეობა და მეღვინეობა, ჩაი და სუბტროპიკული კულტურები, აგროქიმია, მეტყევეობა, მცენარეთა დაცვა, მეაბრეშუმეობა, მეცხოველეობა, საკვებწარმოება,	1. კონფერენციის პროგრამა 52 გვ; 2. კონფერენციის მასალები შრომათა კრებულის სახით 618 გვ. 2. ბუკლეტი 16 გვ; 3. ფოტო მასალები- 850; 4. მასალა გამოქვეყნებული საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ვებ-გვერდზე: www.gaas.dsl.ge 5. კონფერენციის დეკლარაცია "დეკლარაცია-თბილისი 2016" (ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). 6. სერტიფიკატები; 7. ბეიჯები.	პროექტის ფარგლებში ფაქტობრივად განხორციელებული ღონისძიებები მთლიანად შეესაბამება პროექტში დაგეგმილ ამოცანებს.

		ვეტერინარია, სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვა და გადამუშავება, სოფლის მეურნეობის მექანიზაცია და ელექტრიფიკაცია, ჰიდრომელიორაცია, აგროეკონომიკა. აღნიშნული დარგების თანამედროვე ტექნოლოგიების განხორციელების შესახებ მოხსენებები, პრეზენტაციები და სტენდური მოხსენებები გააკეთეს კონფერენციის მუშაობაში მონაწილე საზღვარგარეთის და საქართველოს მეცნიერებმა.		
4.		კონფერენციის ფარგლებში მიღებულ იქნა დეკლარაცია, რომელსაც „დეკლარაცია-თბილისი 2016“ ეწოდა	„დეკლარაცია-თბილისი 2015“, (ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე), რომელშიც არის მოწოდება მთავრობისადმი, საერთაშორისო და სემეცნიერო-კვლევითი ორგანიზაციებისადმი, უნივერსიტეტებისადმი და სხვა.,	
5.		1. გამომცემლობა „პოლიგრაფის“ მიერ დაბეჭდილი იქნა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის პროგრამა, 52 გვ, 100 ცალი; 2. გამომცემლობა	1. კონფერენციის პროგრამა 52გვ; 2. კონფერენციის მასალები შრომათა კრებულის სახით 618 გვ. 3. კონფერენციის შრომათა კრებულის ელექტრონული	

		ა „პოლიგრაფის“ მიერ დაბეჭდილი იქნა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის შრომათა კრებული; კრებულში განთავსებულია 176 სამეცნიერო სტატია, 11 მოხსენება გაკეთდა პლენარულ სხდომაზე; სექციებში: „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები მემცენარეობაში“ –79 სტატია; სექცია - „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები მეცხოველეობაში“ – 56 სტატია; სექცია - „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები აგროინჟინერიაში“ – 30 სტატია. კრებულის საერთო მოცულობაა 618 გვერდი, ტირაჟი 150 ცალი. 12 კონფერენციის ფარგლებში დაბეჭდილი იქნა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საინფორმაციო ბუკლეტი. ბუკლეტის	ვერსია ჩაწერილი დისკზე. 4. კონფერენციის გახსნა, სექციების მუშაობა და თემატური ექსკურსიები გაშუქებული იყო ტელეკომპანია „საფერავი ტვ“ და საპატრიარქოს ტელევიზიით.	

		მოცულობაა 16 გვ. ტირაჟი 100 ცალი. 13 საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის პროგრამა და შრომათა კრებულის ელექტრონული ვერსია - 150 ცალი დისკი;		
6.		1. კონფერენციის ჩატარების საორგანიზაციო კომიტეტის შემადგენლობა; 2. კონფერენციის პროგრამის, შრომათა კრებულის და კატალოგის სარედაქციო კოლეგიების ჩამოყალიბება; 3. კონფერენციის მონაწილეთა მოწვევა; 4. კონფერენციაში მონაწილე თითოეული წევრისათვის სერტიფიკატის გაცემა; 5. კონფერენციის ჩასატარებლად საჭირო აპარატურის შეძენა; 6. კონფერენციის მონაწილეთა მომსახურება; კონფერენციის მონაწილეებისათვის თემატური ექსკურსიის ორგანიზება.	1. კონფერენციის პროგრამა 52გვ; 2. კონფერენციის მოსაწვევი ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე; 3. ბანერების დამზადების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია და ბანერების ფოტოები; 3. კონფერენციის მონაწილეთა ბეიჯების ნიმუში; 4. კონფერენციის მონაწილეთა სერტიფიკატის ნიმუში; 5. კონფერენციის ჩასატარებლად საჭირო აპარატურის შეძენის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია; 6. თემატური ექსკურსიის ფოტო მასალა; 7. კონფერენციის მონაწილეთა მომსახურების დამადასტურებელი დოკუმენტების ასლები.	

**თავი 5. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის
სამეცნიერო განყოფილებები**

5.1. აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილება

აკადემიკოს მდივანი – აკადემიკოსი გოგოლა მარგველაშვილი

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგრონომიულ სამეცნიერო განყოფილებაში გაერთიანებულია აკადემიის 15 წევრი. მათ შორის აკადემიის ნამდვილი წევრი 13 და აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი 2.

აკადემიკოსები: ალექსიძე გურამი, ვასაძე იუზა, მარგველაშვილი გოგოლა, ჩაგელიშვილი რევაზი, ჩანქსელიანი ზაური, ჩხარტიშვილი ნოდარი, ცანავა ვალერიანი, ბადრიშვილი გივი (გარდაიცვალა 2016 წლის 01 მაისს) კვალიაშვილი ვაჟა, ონიანი ჯუმბერი, ცაგურიშვილი გივი, ჯაბიძე რეზო, ურუშაძე თენგიზი (საპატიო აკადემიკოსი).

წევრ-კორესპონდენტები: თურმანიძე თამაზი, ლიპარტელიანი ოთარი.

5.1.1. აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების 2016 წლის სამუშაო გეგმა

№	საკითხების (თემების) დასახელება	განხილვის დრო	პასუხისმგებელი შესრულებაზე
1	2	3	4
1	აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ	იანვარი	აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი გოგოლა მარგველაშვილი აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე;
2	აკადემიკოს გოგოლა მარგველაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	იანვარი	აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი გოგოლა მარგველაშვილი
3	აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის ოთარ ლიპარტელიანის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	იანვარი	აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი ოთარ ლიპარტელიანი
4	საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგრონომიული მიმართულების ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული	თებერვალი	საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგრონომიული მიმართულების ეროვნული კოორდინატორები

	სამეცნიერო მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ;		
5	აკადემიკოს ვალერიან ცანავას ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	თებერვალი	აკადემიკოსი ვალერიან ცანავა
6	აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის თამაზ თურმანიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	თებერვალი	აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი თამაზ თურმანიძე
7	აკადემიკოს ნოდარ ჩხარტიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მარტი	აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი
8	აკადემიკოს გივი ცაგურიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მარტი	აკადემიკოსი გივი ცაგურიშვილი
9	აკადემიკოს რევაზ ჩაგელიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მარტი	აკადემიკოსი რევაზ ჩაგელიშვილი
10	საქართველოში მეჩაიეობის დარგის არსებული მდგომარეობა და მისი აღდგენის ღონისძიებების შესახებ	აპრილი	აკ.წერეთლის უნივერსიტეტის რექტორის მოადგილე სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი როლანდ კოპალიანი
11	აკადემიკოს ზაურ ჩანქსელიანის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	აპრილი	აკადემიკოსი ზაურ ჩანქსელიანი
12	ვაზისა და ღვინის კანონში ცვლილებების პროექტის შესახებ	აპრილი	აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი
13	აკადემიკოს იუზა ვასაძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მაისი	აკადემიკოსი იუზა ვასაძე
14	აკადემიკოს ვაჟა კვალიაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მაისი	აკადემიკოსი ვაჟა კვალიაშვილი

15	აკადემიკოს გივი ბადრიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მაისი	აკადემიკოსი გივი ბადრიშვილი
16	მრავალწლიანი კულტურების ჯიშთა გამოცდის სამსახურის აღდგენის შესახებ	ივნისი	აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი
17	აკადემიკოს ჯუმბერ ონიანის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	ივნისი	აკადემიკოსი ჯუმბერ ონიანი
18	აკადემიკოს რევაზ ჯაბნიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	ივნისი	აკადემიკოსი რევაზ ჯაბნიძე
19	კლიმატის ცვლილებით განპირობებული გვალებებისა და გაუდაბნოების პროცესების მონიტორინგის შესახებ	ივლისი	აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი თამაზ თურმანიძე
20	ქვეყანაში ფილოქსერაგამძლე საძირეთა სადედეების არსებული მდგომარეობისა და განვითარების ღონისძიებების შესახებ	სექტემბერი	აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი
21	მარცვლეული კულტურების მოვლა-მოყვანის თანამედროვე მდგომარეობის შესახებ	სექტემბერი	აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი ოთარ ლიპარტელიანი
23	სასუქების როლი ნიადაგის ნაყოფიერების შენარჩუნება-ამაღლებაში	ოქტომბერი	აკადემიკოსი გოგოლა მარგველაშვილი
24	მთის ტყეებში სატყეო მეურნეობის მდგრადი განვითარების პრინციპების შესახებ	ნოემბერი	აკადემიკოსი რევაზ ჩაგელიშვილი
25	ინფორმაცია „ვენახის კადასტრის“ მიმდინარეობის შესახებ	ნოემბერი	დვინის ეროვნული სააგენტო; აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი.
26	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ნიადაგის ნაყოფიერების კვლევის სამსახურის ლაბორატორიის მუშაობისა და მისი	დეკემბერი	აკადემიკოსი ზაურ ჩანქსელიანი

	სამომავლო პერსპექტივების შესახებ.		

აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2016 წელს ჩასატარებელი ღონისძიებების გეგმა

№	ღონისძიების დასახელება	განხილვის ფორმა	ჩატარების თარიღი	პასუხისმგებელი ჩატარებაზე
1	2	3	4	5
1	გასვლითი სემინარი მემარცვლეობაში	სემინარი (გარდაბანი)	ივლისი	აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილება (აკად. წ/კ ო.ლიპარტელიანი)
2	საქართველოში ხეხილის სანერგეების არსებული მდგომარეობის შესახებ	მრგვალი მაგიდა	სექტემბერი	აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილება (აკად. ი. ვასაძე)
3	მეჩაიეობის ღარგის განვითარების პროგრამის განხორციელების შესახებ	მრგვალი მაგიდა (ანასეული)	სექტემბერი	აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილება (აკად. ვ. ცანავა)
4	მეცნიერები ფერმერებთან	გასვლითი კონფერენცია კახეთში	ოქტომბერი	აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილება
5	მეცნიერებისა და ინოვაციების საერთაშორისო კვირეული - სამეცნიერო კონფერენცია	კონფერენცია	ნოემბერი	სამეცნიერო განყოფილებები
6	ორგანული წარმოების პერსპექტივები სუბტროპიკულ მემცენარეობაში	მრგვალი მაგიდა (ანასეული)	ნოემბერი	აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილება (აკად. ვ. ცანავა ანასეული)
7	ნიადაგის მსოფლიო დღისადმი მიძღვნილი კონფერენცია – „ნაყოფიერი ნიადაგი ქვეყნის სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის	კონფერენცია	დეკემბერი	სამეცნიერო განყოფილებები

	საფუძველია”			
8	გასვლითი სამეცნიერო კონფერენცია აკ.წერეთლის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში	კონფერენცია		სამეცნიერო განყოფილებები
9	გასვლითი მრგვალი მაგიდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტროში	მრგვალი მაგიდა		სამეცნიერო განყოფილებები

განყოფილებაში 2016 წელს ჩატარდა 11 სხდომა.

პირველი სხდომა ჩატარდა 21 იანვარს და განხილული იქნა საკითხები:

1. აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ. მომხსენებლები: აკადემიკოს მდივანი გოგოლა მარგველაშვილი; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე; 2. აკადემიკოს გოგოლა მარგველაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 3. აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის ოთარ ლიპარტელიანის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეორე სხდომა ჩატარდა 12 თებერვალს და განხილული იქნა საკითხები: 1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგრონომიული მიმართულების ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ. მომხსენებლები: საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეროვნული კოორდინატორები. 2. აკადემიკოს ვალერიან ცანავას ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 3. აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის თამაზ თურმანიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მესამე სხდომა ჩატარდა 18 მარტს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიკოს ნოდარ ჩხარტიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ; 2. აკადემიკოს გივი ცაგურიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ; 3. აკადემიკოს რევაზ ჩაგელიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეოთხე სხდომა ჩატარდა 22 აპრილს და განხილული იქნა საკითხები: 1. სუბტროპიკული მეურნეობის ძირითადი პრიორიტეტები; მომხსენებელი: აკ. წერეთლის უნივერსიტეტის რექტორის მოადგილე სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი როლანდ კოპალიანი; 2. აკადემიკოს ზაურ

ჩანქსელიანის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეხუთე სხდომა ჩატარდა 20 მაისს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიკოს იუზა ვასაძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 2. აკადემიკოს ვაჟა კვალიაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეექვსე სხდომა ჩატარდა 21 ივნისს და განხილული იქნა საკითხები: 1. ინფორმაცია მრავალწლიანი კულტურების ჯიშთა გამოცდის სამსახურის აღდგენის აუცილებლობის შესახებ. მომხსენებელი: აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი; 2. აკადემიკოს ჯუმბერ ონიანის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 3. აკადემიკოს რევაზ ჯაბნიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული მუშაობის შესახებ.

მეშვიდე სხდომა ჩატარდა 15 ივლისს და განხილული იქნა საკითხები: 1. კლიმატის ცვლილებით განპირობებული გვაღვებისა და გაუდაბნოების პროცესების მონიტორინგის შესახებ. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი თამაზ თურმანიძე.

მერვე სხდომა ჩატარდა 12 სექტემბერს და განხილული იქნა საკითხები: 1. ქვეყანაში ფილოქსერაგამძლე საძირეთა სადედების არსებული მდგომარეობისა და განვითარების დონისძიებების შესახებ. მომხსენებელი: აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი; 2. მარცვლეული კულტურების მოვლა-მოყვანის თანამედროვე მდგომარეობის შესახებ. მომხსენებელი: აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი ოთარ ლიპარტელიანი.

მეცხრე სხდომა ჩატარდა 21 ოქტომბერს და განხილული იქნა საკითხი: 1. სასუქების როლი ნიადაგის ნაყოფიერების შენარჩუნება-ამაღლებაში. მომხსენებელი: აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი გოგოლა მარგველაშვილი.

მეათე გაფართოებული სხდომა ჩატარდა 5 დეკემბერს და მიეძღვნა ნიადაგის მსოფლიო დღეს. განხილული იქნა შემდეგი საკითხები: 1. პლანეტის ჩუმი კრიზისი – სასურსათო კრიზისის საფრთხე. მომხსენებელი: აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი გოგოლა მარგველაშვილი; 2. ნიადაგი და ცხოველთა ჯანმრთელობა. მომხსენებელი: აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი; 3. თელიანი ტრაქტორის დინამიკის აქტუალური საკითხები ნიადაგის რეკოლოგიური თვისებების გათვალისწინებით. მომხსენებელი: აკადემიკოსი რევაზ მახარობლიძე; 4. ციტრუსოვანთა პლანტაციების ბიოპროდუქტიულობის აღდგენის ზოგიერთი საკითხი. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ზურაბ ბუკია; 5. საქართველოს ტყის ყომრალი ნიადაგები; მომხსენებელი: საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი გიორგი გაგოშიძე.

მეთერთმეტე სხდომა ჩატარდა 21 დეკემბერს და განხილული იქნა საკითხი: 1. ქვემო ალაზნის დამლაშებული ნიადაგების გამოკვლევა მათი ნაყოფიერების მდგომარეობის დადგენის და სარეაბილიტაციო ღონისძიებების შემუშავების მიზნით. მომხსენებელი: აკადემიკოსი ზაურ ჩანქსელიანი.

აღსანიშნავია, რომ განყოფილების ორგანიზებით ჩატარდა სხვა მნიშვნელოვანი ღონისძიებები: მრგვალი მაგიდა – „მეჩაიეობის დარგის განვითარების პროგრამის განხორციელების შესახებ.“ (ანასეული).

მრგვალი მაგიდა – „ორგანული წარმოების პერსპექტივები სუბტროპიკულ მემცენარეობაში.“ (ანასეული).

კონფერენცია – მიძღვნილი „ნიადაგის დაცვის საერთაშორისო დღისადმი.“

5.1.2. აბრუნომიული სამეცნიერო განყოფილების წევრების მოკლე ანბარიშუბი

5.1.2.1. აკადემიკოსი გურამ ალექსიძე

2016 წელს ასრულებდა აკადემიის პრეზიდენტისათვის მინიჭებული უფლებებით გათვალისწინებულ სამუშაოებს, რომელიც გაწერილია აკადემიის დებულებაში. ამავე დროს, ხელმძღვანელობდა საერთაშორისო პროგრამას “მცენარეთა გენეტიკური რესურსების შესწავლა და გამოყენება საქართველოსა და სამხრეთ კორეაში”. ამ მიზნით შესაბამის კვლევით ჯგუფთან ერთად მოძიებული და კორეის რესპუბლიკის მცენარეთა ბიომრავალფეროვნების ცენტრში გაგზავნილი იქნა 600-მდე ერთწლოვან მცენარეთა ნიმუშები (თესლები), ხოლო კორეიდან შემოტანილი იქნა 100 ნიმუში, რომელიც მომავალ წელს შესწავლილი იქნება სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ბაზაზე. ამავე დროს, სამხრეთ კორეაში გაგზავნილი იქნა ვაზის 70-მდე ნიმუში. მომავალ წელს გათვალისწინებულია კორეიდან ვაზის აზიური ნიმუშების შემოტანა და საქართველოს პირობებში მათი გამოცდა.

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტისათვის მომზადდა სილაბუსები მცენარეთა დაცვის ხაზით, რომელიც გამოყენება სადოქტორო დისერტაციაზე მომუშავე სტუდენტებისათვის.

2016 წელს აკად. გ. ალექსიძის მიერ გამოქვეყნებულია შემდეგი სამეცნიერო შრომები:

1. აგრარული მეცნიერების თვალსაწიერი, განვითარების პრიორიტეტები და ხელშეწყობის სისტემური უზრუნველყოფა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის “მოამბე”, 2016, №1(35), თანაავტორობით;
2. სასუფრე და საქიშმიშე ყურძნის ჯიშების საწარმოო ზოლი შიდა კახეთში – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის “მოამბე”, 2016, №1(35), თანაავტორობით;
3. ყურძნის ჯიშების – რქაწითელისა და საფერავის ძირითადი ფენოლოგიური ფაზები კახეთში - საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის “მოამბე”, 2016, №1(35), თანაავტორობით;
4. აგრარული მეცნიერების საწყისები საქართველოში, განვითარება და მომავლის ხედვა – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის “მოამბე”, 2016, №2(36), თანაავტორობით;
5. მევენახეობის არეალის გაფართოება და ვაზის ჯიშების გაადგილება კახეთში - საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის “მოამბე”, 2016, №2(36), თანაავტორობით;
6. საქართველოს გარემოს დაბინძურების ძირითადი ასპექტები – საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის”, 28-30 სექტემბერი, 2016, თბილისი, თანაავტორობით;

7. ვაზის მავნებელ – დაავადებათა წინააღმდეგ ბრძოლის ინტეგრირებული ღონისძიებები საქართველოში – საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის”, 28-30 სექტემბერი, 2016, თბილისი;
8. ხეხილის ინტეგრირებული დაცვა, ეკოლოგიურად სუფთა ხილის მიღების ძირითადი ღონისძიება (პრაქტიკული რეკომენდაციები) – საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის”, 28-30 სექტემბერი, 2016, თბილისი;
9. პესტიციდებისაგან გარემოს დაბინძურების ძირითადი პრობლემები საქართველოში – საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის”, 28-30 სექტემბერი, 2016, თბილისი, თანაავტორობით;
10. შესანახი პროდუქტების მავნებლები და მათთან ბრძოლა – სამეცნიერო-საინფორმაციო ჟურნალი “აგრარული საქართველო”, №10(66); 2016;
11. ვაზის არაინფექციური დაავადებები - სამეცნიერო-საინფორმაციო ჟურნალი “აგრარული საქართველო”, №9(65); 2016;
12. სურსათის უვნებლობის სისტემების განვითარება საქართველოში - სამეცნიერო-საინფორმაციო ჟურნალი “აგრარული საქართველო”, №2(58); 2016.

აკად. გ. ალექსიძის მიერ სხვადასხვა ავტორებთან ერთად გამოქვეყნებულია მონოგრაფიები:

1. ხეხილის მოვლა – მოყვანის თანამედროვე ტექნოლოგიები, გამომცემლობა “მერიდიანი”, 2016, თბილისი, თანაავტორობით, (238 გვ);
2. ვაზის აგროტექნოლოგია, გამომცემლობა “საჩინო”, 2016, თბილისი, თანაავტორობით, (239 გვ).

აკად. გ. ალექსიძის ხელმძღვანელობით 2016 წელს, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სადისერტაციო საბჭოზე დაცული იქნა სოფო გიგოლაშვილის დისერტაცია თემაზე: “სამკურნალო მცენარეების მავნებლები და მათ წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების დამუშავება საქართველოში”.

მონაწილეობა მიიღო შემდეგ საერთაშორისო კონფერენციებში:

1. *ტროპიკული ქვეყნების სოფლის მეურნეობის განვითარების პარტნიორთა ასამბლეა (TAP) - ქ. კიგალი, რუანდა, აღმოსავლეთ აფრიკა, 19-21 იანვარი, 2016;*
2. *საერთაშორისო ფორუმი - სასურსათო უსაფრთხოება და კვების საკითხები, ნიადაგის ნაყოფიერების შესწავლას ევრაზიის ქვეყნებში - ქ. ბიშკეკი (ყირგიზეთი), 29 თებერვალი - 2 მარტი, 2016;*
3. *აგრარული კვლევის გლობალური ფორუმის GCARD3-ის მესამე საერთაშორისო ფორუმი - ქ. იოჰანესბურგში (სამხრეთ აფრიკა), 5-8 აპრილი 2016;*
4. *საერთაშორისო კონფერენცია - საკვებად გამოსაყენებელი პარკოსანი კულტურების შესწავლა - ქ. მარაკეში (მაროკო), 18-20 აპრილი, 2016 (დაიბეჭდა თეზისები);*
5. *ევროპის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიების მე-9 გენერალური ასამბლეა და კოლოკვიუმი - „აგრარული მეცნიერება: ისტორიული ასპექტები და პერსპექტივები“, ქ. პარიზი (საფრანგეთი), 11-13 ოქტომბერი, 2016;*
6. *აგრარული კვლევის ლიდერების (გლასტო-5) საერთაშორისო კონფერენცია - ქ. ლინგშუი (ჰაინანის პროვინცია, ჩინეთი), 13-15 დეკემბერი, 2016;*
7. *საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია - ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის - ქ. თბილისი, 28 - 30 სექტემბერი, 2016;*
8. *სამეცნიერო კონფერენცია „აგრარული მეცნიერების დღე“ - საქართველოს ფიტოგენეტიკური რესურსები და მისი გაუმჯობესების ინოვაციური*

ტექნოლოგიები - ქ. თბილისი, 21 სექტემბერი 2016, „მეცნიერებისა და ინოვაციების თბილისის ფესტივალი 17-25 სექტემბერი 2016 წელი“ (დაიბეჭდა მოხსენება);

9. სამეცნიერო კონფერენცია - კლიმატის ცვლილების გავლენა ვაზის განვითარებასა და მოსავალზე საქართველოში (კახეთი) - ქ. თბილისი, 16 სექტემბერი, 2016;

მონაწილეობას იღებდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფუნდამენტური გრანტის “კლიმატის ცვლილების გავლენა ვაზის განვითარებასა და მოსავალზე საქართველოში (კახეთი)” **FR/233/10-100/13**, თემის შესრულებაში, როგორც მენეჯერი. ამ მიმართულებით გამოქვეყნებული აქვს 5 სამეცნიერო ნაშრომი.

აკად. გ. ალექსიძე არის რამდენიმე საერთაშორისო და ადგილობრივი ორგანიზაციის სამეთვალყურეო ან სამეცნიერო საბჭოს წევრი:

- ❖ ცენტრალური აზიისა და კავკასიის სამეცნიერო კვლევითი ორგანიზაციების ასოციაციის თავმჯდომარე, 2015-2017;
- ❖ ტროპიკული სოფლის მეურნეობის პროგრამა (TAP) საორგანიზაციო კომიტეტის წევრი (FAO), 2015-2017;
- ❖ CGIAR ფონდის საბჭოს წევრი CACAARI რეგიონში. 2015-2016;
- ❖ CGIAR საორგანიზაციო კომიტეტის წევრი ცენტრალური აზიისა და კავკასიის (CAC) ქვეყნებში;
- ❖ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს თავმჯდომარე;
- ❖ "ქართული ენციკლოპედიის" აგრარული კომისიის თავმჯდომარე, 2008-2016;
- ❖ ევროპის მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ბეტა სამუშაო ჯგუფის წევრი, 2001-2016;
- ❖ საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ეკოლოგიური საბჭოს წევრი; თავმჯდომარეს მოადგილე;
- ❖ ევროპის სოფლის მეურნეობის აკადემიების კავშირის სამეთვალყურეო საბჭოს „დამკვირვებელი“.

2016 წელს მიღებული აქვს პატენტი №151, 24.10.2016 წ. “მაშა ლობიო „უხემოსავლიანი“, თანაავტორობით.

მომავალ, 2017 წელს, მნიშვნელოვნად მიაჩნია გაგრძელდეს მუშაობა ისეთ პერსპექტიულ მიმართულებებზე, როგორიცაა: ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის მიღების ტექნოლოგიები; ბიოტექნოლოგიის ახალი მეთოდების დამუშავება და მათი პრაქტიკული განხორციელება მემცენარეობაში, მეცხოველეობაში, კვების მრეწველობაში, სოფლის მეურნეობაში გამოსაყენებელი მანქანა – დანადგარების გამოცდასა და დანერგავზე; აგრეთვე ფერმერთა და სპეციალისტთა ცოდნის ამაღლებისათვის სპეციალური კვალიფიკაციის კურსების ჩამოყალიბებაზე და ამ მიზნით ტელევიზიის, რადიოს და საერთოდ პრესის უფრო აქტიური გამოყენებაზე; საერთაშორისო ურთიერთობების გაფართოვება და სხვა საკითხები.

5.1.2.2. აბაღმიძის იუზა ვასაძე

1. დასაქმების ადგილი – საქართველოს, „მეღვინეთა, მევენახეთა და მებაღეთა კავშირის“ პრეზიდენტი (არასამთავრობო ორგანიზაცია, საიდენტიფიკაციო კოდი 404918292).

2. 2016 წელს გამოქვეყნებულია 6 რეკომენდაცია:

2.1. „ხეხილის სანერგე მეურნეობის მოწყობა“. ავტორები: ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი. სმმ აკადემია, 2016 წ. ISBN 978-90-941-0-3807-5.

მეხილეობის განვითარება დაკავშირებულია სანიმუშოდ მოწყობილი ხეხილის ბაღების გასაშენებლად მაღალხარისხოვანი, სტანდარტული, ჯანსაღი სარგავი მასალის აღზრდაზე. ამ მეურნეობის მოწყობასა და შემდგომ მის მოვლას ეძღვნება ეს რეკომენდაციები.

2.2. „ხეხილოვან კულტურათა მენობა“. ავტორები: ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი. სმმ აკადემია, 2016 წ. ISBN 978-90-941-0-3807-5.

ნაშრომში მოცემულია რეკომენდაციები სანერგე მეურნეობებში გამოყენებული მენობის ჩატარებისათვის. ასევე განხილულია მასთან დაკავშირებული სხვადასხვა პრაქტიკული საკითხები როგორც თესლოვანი, კურკოვანი, კაკლოვანი, ასევე მშრალი სუბტროპიკული კულტურებისათვის.

2.3. „სანერგის თესლბრუნვა“. ავტორები: ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი. სმმ აკადემია, 2016 წ. ISBN 978-90-941-0-3807-5.

ხეხილ-სანერგის აგროწესებში გათვალისწინებულ ღონისძიებებში, რომლის შედეგად მიიღება სტანდარტული საძირეები და სარგავი მასალა აუცილებელია თესლბრუნვის გათვალისწინება. ბროშურაში მოცემულია თესლბრუნვის ჩატარების რეკომენდაციები, რომელთა ჩატარება სანერგე მეურნეობაში აუცილებელია.

2.4. „კლონურ საძირეთა სადგენები და საკალმე სადგე ბაღი“. ავტორები: ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი. სმმ აკადემია, 2016 წ. ISBN 978-90-941-0-3807-5.

ბროშურაში განხილულია რეკომენდაციები კლონურ საძირეთა და საკალმე სადგე ბაღის გაშენება-მოვლისათვის, როგორც თესლოვანი, კურკოვანი, კაკლოვანი, მშრალი სუბტროპიკული ასევე კენკროვანი კულტურებისათვის.

2.5. „ხეხილოვან კულტურათა სარგავი მასალის სტანდარტი“. ავტორები: ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი. სმმ აკადემია, 2016 წ. ISBN 978-90-941-0-3807-5.

ბროშურაში მოცემულია თესლოვან, კურკოვან, კაკლოვან, მშრალ სუბტროპიკულ და კენკროვან კულტურათა (ნერგის) სტანდარტები. ხეხილის სანერგე მეურნეობა (ფერმერი) ვაღდებულია დაიცვას მის მიერ გამოშვებული ნამყენი ნერგის ხარისხობრივი მაჩვენებლები, რომლებიც დაწესებულია სახელმწიფოს მიერ სტანდარტის სახელწოდებით. ბროშურაში მოცემულია თესლოვანი, კურკოვანი, კაკლოვანი, მშრალი სუბტროპიკული და კენკროვან კულტურათა სტანდარტი, რომელთა დაცვა სავალდებულოა.

- 2.6. „ხეხილოვან კულტურათა საძირების სტანდარტი“. ავტორები: ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი. სმმ აკადემია, 2016 წ. ISBN 978-90-941-0-3807-5.

ხეხილის სანერგე მეურნეობა ვაღდებულია დაიცვას ნათესარების, კლონური საძირების, დაკალმებით დაფესვიანებული და ნამყენი ნერგის ხარისხობრივი მაჩვენებლები, რომელიც დაწესებულია სახელმწიფო სტანდარტით. სწორედ ამ საკითხებს ეხება წინამდებარე რეკომენდაციები, რომელთა დაცვაც გააჯანსაღებს სანერგე მეურნეობის მაჩვენებლებსა და გაზრდის ფინანსურ მდგომარეობას.

3. გამოქვეყნებული მონოგრაფია, წიგნი, სახელმძღვანელო:

- 3.1. „ხეხილის მოვლა-მოყვანის თანამედროვე ტექნოლოგიები“ (წიგნი).
ავტორები: აკადემიკოსები: გ. ალექსიძე, გ. ბადრიშვილი, ი. ვასაძე, ვ. კვალიაშვილი, ჯ. ონიანი, ე. შაფაქიძე. წიგნი გამოიცა ავტორთა დაფინანსებით. გამომცემლობა „მერიდიანი“, თბილისი, 2016 წელი. ISBN 978-9941-25-0224.

ნაშრომში განხილულია მეხილეობის ახალი ტექნოლოგიებით გათვალისწინებული ღონისძიებები, რომელთა დროულად და ხარისხიანად შესრულება, განაპირობებს მაღალ პროდუქტიულ სანერგე მეურნეობის შექმნასა და ბაღების გაშენებას, მათ მოვლას, მოსავლიანობის გადიდებასა და პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებას. ყოველივე ეს ხელს შეუწყობს მავნებელ-დაავადებათა წინააღმდეგ ბრძოლის ახალი მეთოდებისა და მექანიზაციის დონის ფართო გამოყენებას. სწორედ ასეთ საკითხებს ეხება წინამდებარე ნაშრომი (აგროწესები), რომელიც ბოლოს 30 წლის წინად, 1985 წელს იყო გამოცემული.

4. სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობა: – სპეციალობის მიხედვით „მეხილეობა“ დაცულია სამი საკანდიდატო და ცხრა სადოქტორო დისერტაციები, საქართველოს მეხილეობის, მევენახეობისა და მეღვინეობის ს/კ ინსტიტუტის და საქართველოს სუბტროპიკულ მეურნეობათა უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭოზე. ასევე ხუთი დიპლომი დაცულია აგრარულ უნივერსიტეტში.

5. მონაწილეობა: კონფერენციებში – 4, სიმპოზიუმში – 2, სესიაში – 16;

აკად. ი. ვასაძის გამოსვლები ზემოთ ჩამოთვლილ კონფერენციებზე, სიმპოზიუმსა და სესიებზე ძირითადად ეხებოდა მეხილეობის თანამედროვე მდგომარეობასა და განვითარებასთან დაკავშირებულ საკითხებს.

6. მონაწილეობა საგრანტო პროექტებში” საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს შ. რუსთაველის სახელობის ეროვნული ფონდის გრანტი NGNSF/ST07//8-276;

7. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საერთაშორისო სამეცნიერო მეთოდოლოგიური და პრაქტიკული ყოველთვიური რეფერირებული ჟურნალის „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“ სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭოს წევრი.

საქართველოს, „მეღვინეთა, მევენახეთა და მებაღეთა კავშირის“ ყოველწლიური სამეცნიერო ჟურნალის მთავარი რედაქტორი.

8. გამოგონება 8, პატენტი 6;

9. “საპატიო ნიშნის” ორდენი, “საპატიო ნიშნის” მედალი;

9. სხვა მნიშვნელოვანი სამუშაოები. კერძოდ, რაც შეეხება აკადემიის ეროვნული კოორდინატორის მუშაობას. მიმდინარე წლის (მარტი-აპრილი) აკადემიკოს გ. ბადრიშვილთან ერთად შესწავლილია სამეგრელო და ზემო სვანეთის მდგომარეობა თხილის კულტურასთან დაკავშირებით, რომელიც მომავალში წარმოდგენილი იქნება მოხსენების სახით განყოფილების სხდომაზე. ასევე ჩატრდა მრგვალი მაგიდა მესტიის რაიონის, ქვემო ზონის სოფლების წარმომადგენელთა მონაწილეობით, რომელზედაც განხილული იყო ამ მაღალმთიანი რაიონის მეხილეობაში არსებული თანამედროვე მდგომარეობა და დაისახა ღონისძიებები მომავლისათვის. მასში მონაწილეობა მიიღეს რაიონის სოფლის მეურნეობის სპეციალისტებმა და ამ მეხილეობის ზონის წამყვანმა სპეციალისტებმა. ასევე „მეღვინეთა, მევენახეთა და მებაღეთა კავშირის“ წევრებმა კავშირის ვიცე-პრეზიდენტმა, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორმა ნ. მიროტაძემ.

10. აკად. ი. ვასაძის ხედვა დარგის განვითარების შესახებ მომავალში – იგი მყარად დგას იმ კონცეფციაზე, რომელიც შეიმუშავეს მეხილე მეცნიერებმა – აკადემიკოსებმა გ. ბადრიშვილმა, ვ. კვალიაშვილმა აკად. ი. ვასაძის მონაწილეობით, ასევე ს.მ. დოქტორებმა ნ. შენგელიამ, ნ. მიროტაძემ, ი. ბასილაიამ, ლ. გოგინავამ, აკადემიურმა დოქტორებმა გ. ბარბაქაძემ, ნ. მიქაძემ, ე. ბობოქაშვილმა და სხვებმა, რომელიც განხილული, მოწონებული და დამტკიცებული იქნა საქართველოს სსმმ აკადემიის, საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და საქართველოს მთავრობის მიერ.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პერსპექტივიდან გამომდინარე მიზანშეწონილია დასახელდეს მეხილეობის დარგის ის პერსპექტიული მეცნიერები – სოფლის მეურნეობის დვაწლმოსილი დოქტორები, რომელთა აკადემიაში შერჩევის (კონკურსის) გზით მოსვლა წევრების სახით, ხელს შეუწყობს დარგის განვითარებას. აკად. ი. ვასაძის აზრით მეხილეობაში გამოირჩევა სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორები – ნუგზარ შენგელია, ნადეჟა მიროტაძე, ლალი გოგინავა, ხოლო შენახვა-გადამუშავების განხრით - სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორები: ზაირა შაფათავა, იოსებ ბასილია და მერაბ ჟღენტი.

11. 2017 წლის აკადემიის სამუშაო გეგმაში მიზანშეწონილია გათვალისწინებული იქნეს შემდეგი საკითხები:

11.1. მთავრობის დადგენილების „კახეთსა და შიდა ქართლში (გორი, ქარელი)“ 2016 წელს მოსული სეტყვის შედეგების შესახებ შესრულების მიმდინარეობა (მარტი-აპრილი).

11.2. ბაღდათისა და ვანის რაიონებში მაღალმთიანი ზონის მთის სოფლის ფერმერებისათვის სემინარის ჩატარება მეხილეობის საკითხებზე (მაისი-ივნისი) (მეცნიერებათა დოქტორები მიროტაძე, ბესელია).

11.3. შიდა ქართლში მოქმედი სანერგეების აღწერა და მათი მდგომარეობის შესწავლა (ივლისი-აგვისტო) (აკად. კვალიაშვილი).

11.4. ქვემო ქართლის მეხილეობის ზონაში მეხილეობის თანამედროვე მდგომარეობის შესწავლა (მაისი-სექტემბერი).

5.1.2.3. აკადემიკოსი ვაჟა კვალიაშვილი

საანგარიშო პერიოდში მუშაობა გრძელდებოდა ვაზისა და ხეხილ-კენკროვანთა სელექცია-გენეტიკის ხაზით, რომლის მიზანია ქართული ჯიშების უცხოურთან ჰიბრიდიზაციაში მონაწილეობით გენოფონდის გამდიდრება და ხარისხობრივი გაუმჯობესება ახალი სელექციური ჯიშებით.

კლიმატი. მიმდინარე სავეგეტაციო პერიოდი ხასიათდებოდა არასტაბილური ამინდით. იყო ხანგრძლივი წვიმები, გვალვა, კვლავ წვიმა-სეტყვით, დაავადებების გავრცელების დიდი ინტენსივობა, რის გამოც მნიშვნელოვნად დაზიანდა, დაღპა სიმწიფეში

შესული ყურძენი და ხილი. დაავადდა და უმოსავლო იყო კაკალი, თხილი, ხურმა, ნაწილობრივ - თესლოვნები და ატამი. უხვად ესხათ ქლიავენს, ტყემალს, ბალს, ალუბალს, შინდს.

ვაზის სელექცია. აქცენტი გაკეთდა აბორიგენული საწარმოო ჯიშების დაავადებათა მიმართ გამძლეობის ამადლების მიზნობრივ ჰიბრიდიზაციაზე: - ქართლის წითელყურძნიანი საღვინე ჯიშში *თავკვერი*, რომელიც სოკოვან დაავადებათა მიმართ მცირე გამძლეა, დაიმტვერა დაავადებათა მიმართ კარგი გამძლე ფრანგული (*სეივ ვილარი 12-375*) და მოლდოვეური („*მოლდოვა*“) ჰიბრიდული ჯიშების მტვრით.

გარდა ამისა, თავკვერს აქვს ფუნქციონალურად მდებრობითი ყვავილი, რაც უარყოფითი ნიშანია და ნორმალური მოსავლის მისაღებად საჭიროებს სხვა ჯიშების მტვრით განაყოფიერებას. ამიტომ ვენახში მას სხვა ჯიშებთან (ჩინური, გორული მწვანე, გორულა) ერთად რგავენ, რაც სხვა შრომით სიძნელეებს ქმნის. გორის ზონაში თავკვერი მაღალმოსავლიანია. მისი ყურძნისაგან კარგი ხარისხის ღია წითელი ფერის სუფრის ღვინოს აყენებენ.

სელექციონერმა ვასილ ბესტავაშვილმა თავკვერთან X საფერავის (ერთმაგი და ორმაგი [(თ. X ს.) X ს.] შეჯვარებით 1912 და შემდგომ წლებში მიიღო ორსქესიანი, მაღალხარისხოვანი და უხემოსავლიანი საღვინე ვაზის ჯიშები, რომელთა ნაწილი შესწავლილია და დღეს ჯიდაურას საკოლექციო ვენახშია გაშენებული.

2016 წელს მიღებული ჰიბრიდული წიპწა ჩაეწყო და გადის სტრატეგიკაციას.

გასული წლებში მიღებული ჰიბრიდული ვაზის თესლნერგები გადაირგვება მუდმივ ადგილზე წედისში, სადაც იცდება ჰ/ფორმები, მ.შ. „წედისურა“, რომელმაც წელსაც უხვად იმსხმოიარა.

ცუდი კლიმატური პირობების მიუხედავად, სოფ. წედისის კერძო ვენახებში საღი იყო ყურძენი *სეივ ვილარის*, *ჩინურის*, *მოლდოვას* და სხვა ჯიშების ცალკეულ ძირებზე, რომლებიც მონიშნული იქნა.

გორში, მოსახლეობას ხეივნებად მეტწილად გაშენებული აქვს *სეივ ვილარის* და *მოლდოვას* ვაზის ჯიშები, რომლებიც სეტყვის შემდეგ ჭრაქითა და ნაცრით დააგადდა და ყურძენი მოუკრეფავად დატკნა. გადარჩა „ადესა“-ს ხეივნები. ჩვენს ხეივანზე (გორში), სეტყვის შემდეგ წამლობით გადარჩა *მოლდოვას* 70% და *სეივ ვილარის* 40-45%;

ხეხილის სელექცია

-წინა წლებში მიღებული *კაშლის* ჰ/თესლნერგები ნორმალურად ვითარდებიან და უტარდებათ ყველა აგროლონისძიება.

-მსხმოიარობა დაიწყო *ატმის* 3-4 წლის ჰ/თესლნერგებმა. პირველმა ნაყოფებმა მოგვცეს ფორმების შერჩევის და მათი საწარმოო მიმართულების განსაზღვრის და გამრავლების საშუალება. სხვა თესლნერგებს უტარდებათ მოვლითი ღონისძიებები.

-ყვავილობის დროს ცუდი ამინდების მიუხედავად, ჩატარდა ჰიბრიდიზაცია „ქართული ატმის“ ფორმებსა და ჩვენი სელექციის ჰ/ჯიშებსა და ფორმებს შორის. მიღებული ჰ/კურკა გადის სტრატეგიკაციას.

-გასულ წლებში ქ.გორში გამოვლენილი იქნა მაღალხარისხოვანი *კაკლის* უხვმოსავლიანი, ძლიერი და ნახევრად ნაგალა ზრდის მცენარეები. 2016 წლის გაზაფხულზე თესვით მიღებულია ნახევრად ნაგალა კაკლის 3 თესლნერგი.

-კენკროვნების ახალი ჰიბრიდული ფორმების მისაღებად, წედისის ნაკვეთზე და გორში, დაირგო *მარწყვის*, *ქოლოს*, *მოცხარის* და უეკლო *მაყელის* ნერგები.

-ატმის ხნიერი ჰიბრიდული დედა მცენარეები წედისში შეიცვალა იგივე ჯიშების ახალი ნამყენი ნერგებით, რომლების სკრაში, კერძო სანერგეში დაიმყნო. ჯიშების ნაწილი ადგილზე დაიმყნო ტყემლის და ატმის საძირებზე და იქვე გაშენდება.

-ს/მ პროდუქტების ბაზრებზე (გორი, თბილისი) სარეალიზაციოდ გამოტანილი ხილის ჯიშების დათვალიერებით გაირკვა, რომ ატმის სელექციური ჯიშები: „ატენური ყვითელი“, „მარია ჯორჯანა“, „ბესტაეაშვილი“ და „ვაჟური“ და სხვ., კვლავ იწარმოება კერძო მეურნეობებში და მოსახლეობის მხრიდან მოთხოვნადია.

-2015 წლის ანგარიშში მოტანილი ატმის ფორმა „გორული საპობი“, რომელიც გორში (გაზონზე) დგას, წელს ნორმალურად განვითარდა და უხვად იმსხმოიარა.

შრომები (თანაავტორობით)

-2016 წელს სსმ სამინისტრომ და სსმმ აკადემიამ გამოსცეს მეხილეობის აგროწესების წიგნი - **ხეხილის მოვლა-მოყვანის თანამედროვე ტექნოლოგიები** - /გ.ალექსიძე, გ.ბადრიშვილი, ი.ვასაძე, ჯ.ონიანი, ე.შაფაქიძე/

-2016 წელს სსმმ აკადემიამ გამოსცა ბროშურები (რეკომენდაციები):

- **ხეხილის სანერგე მეურნეობის მოწყობა** –/ი.ვასაძე, გ.ბადრიშვილი/
- **ხეხილოვან კულტურათა მყნობა**–/ი.ვასაძე, გ.ბადრიშვილი/

- სანერგის თესლბრუნვა -/ი.ვასაძე, გ.ბადრიშვილი/
- ხეხილოვან კულტურათა საძირების სტანდარტი - /ი.ვასაძე, გ.ბადრიშვილი/
- ხეხილოვან კულტურათა სარგავი მასალის სტანდარტი -

/ი.ვასაძე, გ.ბადრიშვილი/

- კლონურ საძირეთა სადედეები და საკალმე სადედე ბაღი -/ი.ვასაძე, გ.ბადრიშვილი/

დასახელებულ შრომებში ფართოდ არის განხილული ხეხილის ბაღის და სანერგე მეურნეობის გაშენება-მოწყობის და მოვლის, ხილის და ნერგის წარმოება-მოყვანის, მავნებლებისა და დაავადებათა მიმართ ბრძოლის, ნიადაგის დამუშავების, მექანიზაციის რაციონალურად და ეფექტურად გამოყენების ყველა ტექნოლოგიური ასპექტი, რომელთა მეშვეობით შესაძლებელია მაღალხარისხოვანი ხილის უხვი მოსავლის მიღება..

წინადადებები

25 წლის წინათ, არამარტო გარეგნობით, გემოთი და საოცარი სურნელითაც გამოირჩეოდა ქართულ მიწაზე ადგილობრივი ჯიშის თესლით (ნერგით) მოწეული ხორბალი-პური, ხილი, ბოსტნეული - პამიდორი, კიტრი, ლობიო, ხახვიც, ნიორიც. მეთესლე-სელექციონერები და გამომცდელები საუკეთესო ჯიშების დარაიონება-დანერგვით იწონებდნენ თავს. შემდეგ კი ის ტოტი მოგჭერით, რაზეც ვისხედით და დღეს მეზობლებისგან, უმეტესად თურქეთიდან შემოგვაქვს თითქმის ყველაფერი! -ღიახ, „თურქულს“ გჭამთ! და თავი მამულიშვილებად მოგვაქვს. ეს ჩვენი სირცხვილი და წინაპრების შეურაცხყოფაა!

მრავალჯერ დაგაყენეთ საკითხი უცხოეთიდან მრავალწლოვანი კულტურების ჯიშების თვითნებურ, უკონტროლო ინტროდუქციაზე, მაგრამ არაფერი გაკეთდა. უცხო ჯიშების შემოტანას ეწევიან არაპროფესიონალი, დილეტანტი პირები, რომლებსაც ეს ჯიშები უცხოეთის ბაზრებში აქვთ ნანახი.

ჯიშთა ინტროდუქცია სელექციის ერთ-ერთი შემადგენელია და ჩვენგან უთუოდ საყურადღებოა, მაგრამ აუცილებელია საქართველოს ცალკეულ ზონებში მათი წინასწარი გამოცდა-დარაიონება და ამის მიხედვით მოხდეს შემოტანა, სხვაგვარად, მომავალში ბევრგან მოგვიწევს გაშენებულის ამოყრა, რაც მეტად საზარალო იქნება, მითუმეტეს მრავალწლოვანი კულტურების მხრივ.

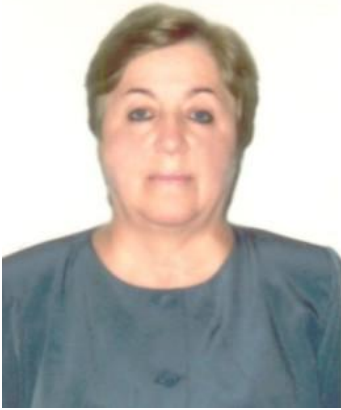
დამოუკიდებლობისათვის აუცილებელია ქვეყანას ჰქონდეს საკუთარი წარმოების თესლი, ჯიშთაგამოცდის და მეთესლეობის მეურნეობები და მათ საქმიანობას მთავრობა კურირებდეს და აკონტროლებდეს.

მიწების მასივები ბევრგან დაუმუშავებელი, ღარიბი, მიტოვებული, გაჯაგებული, ეროზიული და დასარევლიანებულია. უყურადღებობით საძოვრები გავერანებულია და სხვადასხვა ინფექციის კერებადაა გადაქცეული.

სოფელს პატრონი უნდა და მიწა გახდება მოსავლიანი

5.1.2.4. აპაღემიკოსი ბოგოლა მარგველაშვილი

საანგარიშო პერიოდში გამოქვეყნებულია სამი სამეცნიერო შრომა:

1. „**ნიადაგის როლი ბიოსფეროსა და ადამიანის სიცოცხლეში**“. სამეცნიერო-საინფორმაციო ჟურნალი „ აგრარული საქართველო“; №1;

2016 წ;

შრომაში ხაზგასმულია ნიადაგის უდიდესი როლის შესახებ დედამიწაზე ბიოლოგიური მრავალფეროვნების ფორმირებასა და შენარჩუნებაში; აღნიშნულია, რომ ნიადაგი არის სიცოცხლის მრავალფეროვნების არსებობისთვის პირობების ფორმირების უმნიშვნელოვანესი ფაქტორი. საუბარია იმის შესახებაც, რომ ნიადაგის ზოგადბიოლოგიურ ფუნქციებს შორის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს: – ნიადაგის ფუნქციას, როგორც სიცოცხლის არსებობის უნიკალურ არეს;

– როგორც დამაკავშირებელ რგოლს ნივთიერებათა გეოლოგიურ და ბიოლოგიურ წრებრუნვებს შორის მიწისზედა ბიოგეოცენოზებში.

– და რატომღუნდა, ნიადაგის ბიოლოგიურ პროდუქტიულობას, რომელიც სოფლის მეურნეობაში ნაყოფიერებად იწოდება.

2. „**ნიადაგის ნაყოფიერების მართვა ორგანული და ინტენსიური მიწათმოქმედების პირობებში**“;

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის - „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“ – შრომათა კრებული; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია; თბილისი; 2016 წელი.

სტატიაში აღნიშნულია, რომ დღეისათვის მსოფლიოში საზოგადოების უმეტესობის აზრით ჯანსაღი საკვები პროდუქტი ეს არის მხოლოდ და მხოლოდ ორგანული პროდუქტი, იგივე, ბიოპროდუქტი და მასზე მოთხოვნილება ყოველწლიურად იზრდება. აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით მეცნიერებს შორის არსებობს აზრთა სხვადასხვაობა. არიან ორგანული მიწათმოქმედების მომხრეები და მოწინააღმდეგეებიც. ჩატარებული ხანგრძლივი დაკვირვებების საფუძველზე ავტორის მიერ შემოთავაზებულია საკუთარი მოსაზრება აღნიშნულ პრობლემასთან დაკავშირებით.

3. „**პლანეტის ჩუმი კრიზისი – სასურსათო კრიზისის საფრთხე**“.

ნიადაგის მსოფლიო დღისადმი (5 დეკემბერი) მიძღვნილი კონფერენციის შრომათა კრებული; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია; თბილისი; 2016 წელი;

სტატია “პლანეტის ჩუმი კრიზისი – სასურსათო კრიზისის საფრთხე” ეხება, ნიადაგის დეგრადაციის საკითხებს, რომელიც გამოწვეულია ადამიანის მიერ არამეცნიერული, ნიადაგის მიმართ მხოლოდ მომხმარებლური დამოკიდებულების გამო. სტატიაში მოყვანილია მაგალითები იმ უარყოფითი შედეგებისა, რომელიც გამოიწვია უკონტროლო ხვნამ, ორგანული და მინერალური სასუქების არასაკმარისი რაოდენობით გამოყენებამ, წყლისმიერი

და ქარისმიერი ეროზიის გაძლიერებამ და ნიადაგის დაბინძურებამ მცენარეთა დაცვის და სხვა საშუალებებით.

გაზეთში - „საქართველო და მსოფლიო“, რუბრიკაში - „ფერმერის სკოლა“ - გამოქვეყნებულია ორი წერილი:

1. „ნიადაგის დეგრადაცია – გლობალური სასურსათო კრიზისის საფრთხე“. გაზეთი „საქართველო და მსოფლიო“. №38, 19-25 ოქტომბერი, 2016 წ.;

გაზეთში გამოქვეყნებული წერილების მიზანია სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში დასაქმებულთა სპეციალური ცოდნის დონის ამაღლება და გამრავალფეროვნება. წერილში „ნიადაგის დეგრადაცია – გლობალური სასურსათო კრიზისის საფრთხე“ – ხაზგასმულია, რომ ვერც ქიმიური მრეწველობის განვითარებამ და მინერალური სასუქების წარმოების გაზრდამ, ვერც „მწვანე რევოლუციამ“ ვერ შეძლო შიმშილის დაძლევა დედამიწაზე. ამიტომ, მთავარი ამოცანა მდგომარეობს ნიადაგის ნაყოფიერების შენარჩუნებაში. საქართველოში გაუდაბნოების პროცესს განიცდის 3 000 კმ² ანუ 300 000 ჰა; ჩვენმა ქვეყანამ მიწის დეგრადაციასთან ბრძოლა ქვეყნის განვითარების ერთ-ერთ პრიორიტეტულ მიმართულებად უნდა აღიაროს.

2. „ნიადაგის ნაყოფიერების მართვა ორგანული და ინტენსიური მიწათმოქმედების პირობებში“. გაზეთი „საქართველო და მსოფლიო“. №39., 26 ოქტომბერი – 1 ნოემბერი, 2016 წ.;

წერილში აღნიშნულია, რომ 2050 წლისთვის მსოფლიოში მოსალოდნელია მწვავე სასურსათო კრიზისი. არსებული რეალობიდან გამომდინარე, მოსახლეობის უმეტესი ნაწილის გამოკვებისთვის, მხარდასაჭერია ინტენსიური სოფლის მეურნეობის განვითარება. მსოფლიოს თითქმის ყველა ქვეყანაში მილიონობით ჩატარებული ცდები და დაგროვილი პრაქტიკული გამოცდილება სწორედ აღნიშნული მოსაზრების დადასტურებაა. ჩვენმა ქვეყანამ უპირველეს მიზნად უნდა დაისახოს უახლოეს 4-5 წელიწადში ადგილობრივი წარმოების სურსათით მოსახლეობის უზრუნველყოფა.

– აკად. გ. მარგველაშვილმა მონაწილეობა მიიღო საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის – „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“ – მუშაობაში, 28-29-30 სექტემბერი, 2016 წ. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი; იყო კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტის წევრი და დარგობრივი სექციის - „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები მემცენარეობაში“ – თავმჯდომარე. კონფერენციაზე გამოვიდა მოხსენებით - „ნიადაგის ნაყოფიერების მართვა ორგანული და ინტენსიური მიწათმოქმედების პირობებში“.

– აკად. გ. მარგველაშვილმა ორგანიზება გაუკეთა ნიადაგის მსოფლიო დღისადმი მიძღვნილ სამეცნიერო კონფერენციას, 5 დეკემბერი, 2016 წ. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია; კონფერენციას ესწრებოდნენ აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების აკადემიკოს მდივნები, აკადემიის წევრები, აკადემიის აპარატი და მოწვეული სტუმრები.

კონფერენციაზე გამოვიდა ძირითადი მოხსენებით - “**პლანეტის ჩუმი კრიზისი–სასურსათო კრიზისის საფრთხე**”; საინტერესო მოხსენებებით წარდგნენ კონფერენციის მონაწილეების წინაშე აკადემიკოსები რ. მახარობლიძე და თ. ყურაშვილი, მეცნიერებათა დოქტორები, პროფესორები გ.

გავოშიძე და ზ. ბუკია. გაიმართა დისკუსია და აზრთა გაზიარება კონფერენციის მონაწილეთა შორის.

კონფერენციის დასასრულს აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტმა, აკადემიკოსმა გივი ჯაფარიძემ ნიადაგმცოდნეობაში მიღწეული სამეცნიერო წარმატებებისათვის საპატიო სიგელები გადასცა გამოჩენილ მეცნიერებს, აკადემიკოსებს გ. მარგველაშვილს, ჯ. ონიანს, გ. ცანავას, ზ. ჩანქსელიანს, თ. ურუშაძეს.

– აკად. გ. მარგველაშვილმა მონაწილეობა მიიღო აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს მუშაობაში (8.04.2016) გამოვიდა მოხსენებით „**ნიადაგის**

ნაყოფიერების ეფექტიანი მართვა.”

– არის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი. ჩატარებულია განყოფილების 12 სხდომა.

– სხდომებზე სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა საკითხებზე მოსმენილი იყო განყოფილების აკადემიკოსების და წევრ-კორესპონდენტების 22 მოხსენება. დამტკიცებული იქნა აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების 2017 წლის სამუშაო გეგმა და ჩასატარებელი ღონისძიებები.

– აკად. გ. მარგველაშვილი არის:

ა) საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს წევრი და აქტიურად ვმონაწილეობს მის საქმიანობაში.

საბჭოს სხდომაზე გააკეთა მოხსენება – „**ნიადაგის ნაყოფიერების მართვა ორგანული და ინტენსიური მიწათმოქმედების პირობებში**”.

ბ) ს/მ მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალის - „მოამბე“ და სამეცნიერო-საინფორმაციო ჟურნალის – „ აგრარული საქართველო“ რედაქციის წევრი და მონაწილეობს მათ მუშაობაში.

გ) ს/მ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიურ საბჭოსთან არსებული ეროვნული კოორდინატორი აგროქიმია - ნიადაგმცოდნეობის დარგში.

– საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროში არის – „ ნიადაგის დაცვის შესახებ“ კანონში (1994 წ.) და „ ნიადაგების კონსერვაციისა და ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების შესახებ“ კანონში (2003 წ.) ცვლილებების შემტანი კომისიის წევრი.

– აკად. გ. მარგველაშვილი იყო სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის 2015 წლის სამეცნიერო ანგარიშის რეცენზენტი.

– საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია და გაზეთი „საქართველო და მსოფლიო“ ახორციელებს ერთობლივ პროექტს „ ფერმერის სკოლა“. აღნიშნულ რუბრიკას აკად. გ. მარგველაშვილი უძღვება 2016 წლის ოქტომბრის თვიდან.

5.1.2.5. აკადემიკოსი ჯუმბერ მონიანი

2016 წელს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის „მომხმეში“ (#2(36), თბილისი, სსმმ აკადემია) გამოქვეყნდა ორი შრომა:

1.1. ხეხილოვანი კულტურების ნიადაგების ნაყოფიერების ამაღლების მარეგულირებელი სისტემები;

ამორტიზებული ხეხილოვანი კულტურების მოსავლის აღებისთანავე ამოიძირკვება, ნაკვეთიდან გამოიტანება ამოძირკული მასა, ნიადაგის ზედაპირი მოსწორდება, მოიხვნება 30-35 სმ სიმაღლეზე, მოხვნამდე შეიტანება PK-ს ოთხი წლის დოზა ერთჯერადად, ხოლო N-ის ერთი წლის დოზა, გამოიტანება მსხვილი ფესვები, დაიფარცხება, დაითესება ლურჯი იონჯისა და მრავალსათიბიკონდარის ნარევი ტესლით, ოთხი წლის განმავლობაში დაკორდება, თიბვა და ნატიბის მსხვილფეხა საქონლის საკვებად გამოყენება და მისგან მიღებული ნაკელის მეოთხე წლის შემოდგომაზე მთელ ფართობზე შეატანა. დაკორდებული ნიადაგი ფიზიკური სიმწიფის ფაზაში ოპტიმალურ სიღრმეზე დაპლანტაჟდება. დაპლანტაჟებამდე შეიტანება PK-ს 20-40 წლის დოზა ერთჯერადად, რაც ნიადაგის ნაყოფიერების შესადარებელი ყამირი ნიადაგს ნაყოფიერების დონემდე აღადგენს;

1. დაპლანტაჟებული ნიადაგის ზედაპირი მოსწორდება, დაფარცხდება და მომდევნო წლის გაზაფხულზე დაირგვება ხეხილოვანი კულტურების დარაიონებული ჯიშების პირველხარისხოვანი ნერგები;

მე-3, მე-4, მე-5, მე-6 და მე-7 პუნქტების თანმიმდევრობითა და სრულყოფილად განხორციელდება გარანტირებულს ხდის ნიადაგების ნაყოფიერების გაუმჯობესებისა და მოსავლიანობის ზრდას, გვაავალდებულებს მის მასობრივ დანერგვას სოფლის მეურნეობაში.

ამ სისტემის როტაცია - დაკორდება, სუფთა ანეული და სიდერატების მთელ ფართობზე თესვა გრძელდება ნარგაობის ამოძირკვამდე. აღნიშნული სისტემის შრომაში მოცემული მუხლების თანმიმდევრობით და სრულყოფილად განხორციელდება ნიადაგის შეუსვენებლად ბაღების კვლავწარმოების სრულ გარანტიას იძლევა. ორგანული და აზოტიანი სასუქების გამოყენების გარეშე, რასაც წარმატებით ცვლის მრავალწლოვანი ბალახებისა და სიდერატების რაციონალურად გამოყენება, იგი ასრულებს ნაყოფცვლის მაგივრობას, წმენდს მინდვრებს სარეველებისაგან, ამცირებს ეროზიულ მოვლენებს, მეორად დამლაშებას.

1.2. ვენახის ნიადაგების ნაყოფიერების ამაღლების მარეგულირებელი სისტემები

ამორტიზებული ვენახი მოსავლის აღებისთანავე ამოიძირკვება, ნაკვეთიდან გამოიტანება ამოძირკული მასა, ნიადაგი მოსწორდება, 30-35 სმ მოიხვნება, ნაკვეთიდან გამოიტანება მსხვილი ფესვები, ხვნის წინ შეიტანება PK-ს ოთხი წლის დოზა ერთჯერადად, ხოლო N-ის ერთი წლის დოზა, დაიფარცხება და დაითესება ლურჯი იონჯისა და მრავალსათიბიკონდარის ნარევი ტესლით, ოთხი წლის განმავლობაში დაკორდება, ხშირი თიბვა და ნათიბის მსხვილფეხა საქონლის საკვებად გამოყენება და მისგან მიღებული ნაკელის მეოთხე წლის ნოემბერში კორდის ოპტიმალურ სიღრმეზე დაპლანტაჟებამდე მთელ ფართობზე შეატანა გარანტირებულს ხდის ნიადაგის ნაყოფიერების შესადარებელი ყამირი ნიადაგის ნაყოფიერების დონემდე აღდგენას.

1. მეოთხე წლის შემოდგომა-ზამთრის პერიოდში დაკორდებული ნიადაგი ოპტიმალურ სიღრმეზე დაპლანტაჟება ფიზიკური სიმწიფის ფაზაში. დაპლანტაჟებამდე PK-ს 20 წლის დოზის ერთჯერადად შეტანა, ნიადაგი მოსწორდება და ადრე გაზაფხულზე დაირგვება ვაზის პერსპექტიული ჯიშების პირველხარისხოვანი ნერგები.

სამოცწლიანი საველე იზომეტრული, სავეგეტაციო, მინიატურული და ლაბორატორიული კვლევების საფუძველზე მიღებული მონაცემების გაანალიზების შედეგად დადგინდა, რომ:

- ვაზის მოყვარული ბალახების რაციონალური გამოყენება ამორტიზირებული ვენახების ნიადაგების ნაყოფიერებას ოთხი წლის განმავლობაში, შესადარებელი ყამირი ნიადაგის ნაყოფიერების დონემდე აღადგენს;
- ნაყოფიერება აღდგენითი ყველა ტიპის ნიადაგის პლანტაჟი ტარდება ნიადაგის, ნიადაგქვეშა ფენების თვისებებისა და დასარგავი ვაზის ფესვთა სისტემის განვითარების თვისებათა შესაბამისად 45-50-60-70-80-90 და 100 სმ სიმაღლეზე, ფიზიკური სიმწიფის ფაზაში;
- ვენახის რიგებიდან 20-40 სმ დაშორებით 12 წლის შუალედით ღრმა გაფხვიერება, ფესვების სუფთად ჩაჭრა და PK-ს მარაგების გაფხვიერებისას პლანტაჟის მთელ სიღრმეზე შეტანა, აძლიერებს ფესვების რეგენერაციას, ვაზის ზრდა-განვითარებას, აუმჯობესებს ნიადაგის თვისებებს და ზრდის მოსავლიანობას;
- ნაყოფიერება აღდგენილი და დეგრადირებული ნიადაგების მოცემული სისტემის აღნიშნულის მიხედვით სრულყოფილად განხორციელება აუმჯობესებს: ნიადაგის ნაყოფიერებას, მიღებული პროდუქციის ხარისხობრივ მაჩვენებლებს ზრდის მოსავლიანობას, წარმატებით ცვლის აზოტოვანი სასუქების გამოყენებას, ასრულებს ნაყოფთცვლისმაგიერობას, ამცირებს ეროზიულ მოვლენებს, მეორად დამლაშებას და დაჭაობებას, ზღუდავს ორგანული სასუქების გამოყენებას, ქლოროზოვანი დაავადებებისა და სიდამპლეების გავრცელებას, აგრეთვე ნიადაგების შეუსვენებლად ვენახების კვლავ აღწარმოების სრულ გარანტიას იძლევა.

1.1.2.6. აკადემიკოსი ზაური ჩანჭუაშვილი

1.2. მდელის ყავისფერი კომპლექსური სასუქების მაგალითზე;

1. 2016 წლის სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ნიადაგის ნაყოფიერების კვლევის სამსახურის სამეცნიერო სამოქმედო გეგმით ხელმძღვანელობდა შემდეგ პროგრამებს: 370405-საქართველოს მიწის ფონდის შესწავლა ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით გათვალისწინებულ სამეცნიერო თემებს: ნიადაგების ნაყოფიერების ამაღლება გამოყენებითი სიმინდის კულტურის

- 1.3. დასავლეთ საქართველოს ტენიან სუბტროპიკულ ზონაში გავრცელებული ძირითად ნიადაგებზე თხილის კულტურის ოპტიმალური განოყიერების სისტემის შემუშავება;
- 1.4. ქვემო ალაზნის სარწყავი სისტემის ზონის (სოფ.ერისიმედი) დამლაშებული ნიადაგების ინვენტარიზაცია და მათი რაციონალური გამოყენება.~
2. ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრონომიული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტზე ხელმძღვანელობს შემდეგ დისციპლინებს: 2.1.რადიოლოგიის საფუძვლები; 2.2. მცენარეული რადიოპროტექტორები, 2.3. ქსენოფიტოტოქსიკოლოგია. ამავე უნივერსიტეტის ქიმიური ტექნოლოგიებისა და მეტალურგიის ფაკულტეტზე არის დოქტორანტის ხელმძღვანელი.
3. 2016 წელს საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის“ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“ მასალებში გამოქვეყნებულია ნაშრომი, 28-29-30-სექტემბერი, 2016 წელი, თბილისი, გვ.309.
გარემოს დაბინძურების ერთ-ერთ მაჩვენებელს წარმოადგენს ნიტრატების შემცველობა ბუნებრივ სასმელ წყლებში და ზოგადად წყალში.ამიტომ ჩვენისტატია მიუძღვნით ამ პრობლემის გაშუქებას.
8. სსმ აკადემიის სამეცნიერო საბჭოზე მოსმენილი იქნა მოხსენება თემაზე: „ქვემოალაზნის დამლაშებული ნიადაგების ინვენტარიზაცია და გაუმჯობესების რეკომენდაცია“.
9. სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო- კვლევითი ცენტრის სამეცნიერო საბჭოს და სსმაკადემიის ჟურნალ „მომამე“-ს სარედაქციო კოლეგიისწევრი.
12. არის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ შექმნილი „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ კანონპროექტის კომისიის წევრი.
13. სოფლის მეურნეობის შემდგომი განვითარების დაჩქარებისათვის აუცილებელია:
 - ნიადაგის შესახებ საკანონმდებლო აქტებში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანა;
 - ნიადაგებისა და მისი ნაყოფიერების შესწავლა და ბონიტირებისა და პასპორტიზაციის ჩატარება;
 - ნიადაგების ნაყოფიერების მონიტორინგი მისი შენარჩუნება-ამაღლების ღონისძიებების შემუშავება.
14. სასურველია სსმმ აკადემიის დარგობრივ განყოფილებაში და აკადემიურ საბჭოზე სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ნიადაგის ნაყოფიერებისკვლევის ლაბორატორიის შემდგომი მუშაობისა და პერსპექტივის საკითხის განხილვა.

1.1.2.7. აკადემიკოსი ნოდარ ჩხარტიშვილი

1. აკად. ნ. ჩხარტიშვილის სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის შედეგები: საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მეცნიერ-კონსულტანტის სტატუსით მონაწილეობდა:

- ადგილწარმოშობის დასახელების „ხაშმის“ მევენახეობა-მელვინეობის აგრო-კლიმატური რესურსების (ნიადაგები, კლიმატი,...) კომპლექსური გამოკვლევის მეთოდოლოგიის დაზუსტების პროექტში. ისწავლებოდა მიკრო ზონის წამყვანი ვაზის ჯიშის ბუდეშურისებრი საფერავის ამპელოგრაფიული მახასიათებლები,

თანამედროვე მეთოდების გამოყენებით. ისწავლება მოსავლის რაოდენობა და ხარისხი; მზადდება რუკები და შემაჯამებელი მასალები ადგილობრივი და საერთაშორისო სარეგისტრაციო ორგანოებში წარსადგენად. (სამუშაოს ხელმძღვანელი პროფესორი ლ. უჯმაჯურიძე, შემსრულებელი დოქტორი მ. მირველაშვილი; კონსულტანტი აკადემიკოსი ნ. ჩხარტიშვილი);

- კონსულტაციის ფარგლებში მუშაობას აგრძელებდა სოფ. ჯიდაურას ეროვნული ვაზის გენოფონდის საკოლექციო ნარგაობაში - ჯიშთა იდენტიფიკაციის მიმართულებით. თანამედროვე (დესკრიპტორული) მეთოდების გამოყენებით გრძელდება შესწავლა კვლევის შედეგად გამოვლენილი პერსპექტიული საღვინე მიმართულების აბორიგენული ჯიშების: შავი რქაწითელი, სიმონასეული (კახეთის რეგიონი), დანახარული (ქართლი), საკმიელა (გურია);
- საკვალიფიკაციო სადოქტორო თემა: ფილოქსერაგამძლე ვაზის საძირეთა სადღის გაშენების ოპტიმალური სქემების, ვაზის ფორმირებისა და ყლორტების საყრდენზე აღზრდის გაუმჯობესებული სისტემის შემუშავება. კომპანია „ხარებას“ მხარდაჭერითა და ხელშეწყობით კომპანიის კუთვნილ საძირეთა სადღეში ყვარლის გვირაბის მიმდებარე ვენახში, მოეწყო სტაციონალური, მრავალფაქტორიანი ცდები 1,0 ჰა. ფართობზე, რაც, უკანასკნელ ათწლეულებში იშვიათი შემთხვევაა. წინგადადგმული ნაბიჯია, რისთვისაც კომპანია „ხარების“ ხელმძღვანელობა მადლობას იმსახურებს.

2. **დანერგვისა და კონსულტირების სფერო** - კონსულტაციების ფორმით მუშაობას აგრძელებდა: შპს „ხარებას“ და „შატო მუხრანის“ საწარმოებში; მონაწილეობდა სავენახე ადგილების შერჩევის პროცესებში: რაჭა-ლეჩხუმის, სამეგრელოს, შიდა ქართლის ადგილწარმოშობის დასახელების მიკროზონების შერჩევის მიზნით. წარმატებული იყო აკად. ნ. ჩხარტიშვილის მიერ რეკომენდებული სარგავი მასალის მწარმოებელი სანერგის შერჩევა, რაც აისახა ახალი ვენახის გაშენების შედეგებზე. (კახეთში, მუხრანში); საზოგადოებრივ-საწყისებზე (ვალდებულებისა და ანაზღაურების გარეშე) თანამშრომლობდა „შატო ჩაილურის“ (საგარეჯო) ვაზის სანერგე მეურნეობის -

წარჩინებულ მეწარმე - ზურაბ მჭედლიშვილთან, რომელიც ორიენტირებულია მეცნიერულ რეკომენდაციებზე; იგი წარმატებით იყენებს ადრეულ პერიოდში მევენახეობა-მელვინეობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მიერ დამუშავებულ ტექნოლოგიებს, ტექნიკას, რეკომენდაციებს, რომლის შედეგად პირველხარისხოვანი ნერგის გამოსავლიანობა 50-60% აღემატება; აღნიშნული საწარმო სახელმწიფო ორგანოებიდან იმსახურებს მეტ ყურადღებას.

3. **პედაგოგიური მუშაობა:** თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტში კითხულობს ლექციებს: “მევენახეობის აგროტექნოლოგიაში”, “ამპელოგრაფიასა” და “შესავალ კურსს აგრონომიაში”. თბილისის ტექნიკურ უნივერსიტეტში კითხულობს ლექციებს მაგისტრანტებთან, მევენახეობა-მელვინეობის ტრადიციული ტექნოლოგიების შესახებ. მეცნიერულ ხელმძღვანელობას უწევს ერთ დოქტორანტს - ლ. შავაძეს (ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) და სამ (3) მაგისტრანტს (თბილისის ტექნიკური უნივერსიტეტი);

გამოქვეყნებული სამეცნიერო სტატიები, შრომები, წიგნი,...

1. “სამეცნიერო შრომა - ქართული იშვიათი საღვინე ვაზის ჯიშის თანამედროვე მეთოდებით შესწავლის შედეგები და ეკოსისტემაში მათი გადაადგილების პერსპექტივები” (თანაავტორობით); საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, კრებული, თბილისი, 2016 წელი;

შრომაში პირველად არის აღწერილი ქართლის ვაზის ჯიშები: სიმონასეული, შავი რქაწითელი, რომლებიც ამჟღავნებს მაღალხარისხოვანი წითელი ღვინის თვისებებს და საწარმოო გამოცდის შემდეგ, შეიძლება მიეცეთ რეკომენდაცია კახეთის წითელყურძნიანი ჯიშების სორტიმენტში შესატანად;

2. “ფილოქსერაგამძლე ვაზის საძირეთა სადღეში ვაზის აღზრდა-ფორმირების ზოგიერთი საკითხი” (თანაავტორობით), აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი, 2016 წელი.

სტატიაში გაშუქებულია ფილოქსერაგამძლე ვაზის საძირეთა სადღეში ყლორტების აღზრდის რაციონალური წესების ეფექტიანობა, სტანდარტული ლერწის გამოსავლიანობის გაზრდის, ხარისხის გაუმჯობესების და შრომის დანახარჯების შემცირების თვალსაზრისით;

3. “ადგილწარმოშობის დასახელების მაღალხარისხოვანი ღვინოების წარმოების სანედლეულო ვაზის რეგულაცია და ახალი პერსპექტიული მიკროზონების აგროეკოლოგიური საზღვრების დაზუსტების შესახებ”. სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია; აკადემიის “მოამბე”; 2016წ, თბილისი;

სტატიაში საუბარია 21-ე საუკუნეში საქართველოს მევენახეობა-მელვინეობის პრიორიტეტულ მიმართულებებზე და მისი რეალიზაციის გზებზე, სახელმწიფო ღონისძიებებზე;

4. საგაზეთო სტატია - „მევენახეობის-დარგის შუქჩრდილები“ გაზეთი: „საქართველო და მსოფლიო“, №43, 2016; სტატიაში საუბარია წლევეანდელ წარმატებულ რთველზე; დარგში არსებულ ჩრდილოვან მხარეებზე და მისი დაძლევის ღონისძიებებზე;

5. მევენახეობა - აგროტექნოლოგია - წიგნი- გამოიცა 1985 წელს გამოცემული „მევენახეობის აგროწესების“ სანაცვლოდ, სრულად განახლებული ფორმატითა და ტექნოლოგიებით, აკად. ნ. ჩხარტიშვილის საერთო რედაქციით და ძირითადი ტექსტის ავტორობით, თანაავტორობა ჯგუფთან. განკუთვნილია პრაქტიკოს მევენახეთა და მელვინეთა დასახმარებლად, დამხმარე სახელმძღვანელოდ სტუდენტებისა და პროფესიული სწავლების მოსწავლეეთათვის, მოყვარული მევენახეებისათვის.

6. „ღვინის დაყენება“ - წიგნი, 1895 წ. გამოცემული პროფ. ვ. პეტრიაშვილის წიგნის მეორე გამოცემა; შეიძლება ითქვას, პირველი სრულყოფილი სახელმძღვანელო მეღვინეობაში, ქართულ ენაზე.

აკად. ნ. ჩხარტიშვილის არის ამ უნიკალური წიგნის მეორე გამოცემის იდეის ინიციატორი და მხარდამჭერი; მის მიერ დაწერილია აგრეთვე წიგნის შესავალი, სადაც მოწოდებულია წიგნის უცვლელად გამოცემის მიზანშეწონილობა, მისი ისტორიული მნიშვნელობის და უნიკალურობის შესახებ, ... წიგნი, რომელიც არასდროს დაძველდება.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მხარდაჭერით, აკადემიის აკადემიური საბჭოს გაფართოებულ სხდომაზე შედგა წიგნის პრეზენტაცია, რომლის წარდგენაც აკად. ნ. ჩხარტიშვილს ხვდა წილად. საზოგადოებამ ღირსეულად დააფასა და ერთხმად აღიარა წიგნის უნიკალურობა და მისი მეორედ გამოცემის საჭიროება;

საზოგადოებრივი საქმიანობა:

აკად. ნ. ჩხარტიშვილი არის საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის სამეცნიერო საბჭოს წევრი; თელავის სახ. უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებისა და სასურსათო ტექნოლოგიების საკვალიფიკაციო ხარისხის მიმნიჭებელი საბჭოს წევრი; საქართველოს ენციკლოპედიის სოფლის მეურნეობის რედაქციის კომისიის წევრი ექსპერტი; სამეცნიერო-საინფორმაციო ჟურნალის „აგრარული საქართველოს“ სამეცნიერო-საბჭოს წევრი.

მიმდინარე (2016წ) წელს მიენიჭა საქართველოს დამსახურებული მეღვინის საპატიო წოდება.

სამომავლო წინადადებები და ღონისძიებები:

- მიზანშეწონილია, აკადემიის აკადემიურ საბჭოზე მოსმენილი იქნას საკითხი ქვეყანაში ჯიშთაგამოცდის სამსახურის აღდგენის აუცილებლობის თაობაზე; ამ მიზნით მომზადდეს წინადადება სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარსადგენად;
- მომზადდეს ქვეყანაში ფილოქსერაგამძლე ვაზის საძირეთა სადგდეების დაჩქარებული აღდგენა-განვითარების მიზნობრივი სახელმწიფო პროგრამა;
- მთავრობას წარედგინოს კონკრეტული წინადადებები ქვეყანაში აგრარული სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების აღდგენის თაობაზე;

1.1.2.8. აპაღმეიკოსი ბიზი ცაბურიშვილი

1. აკადემიკოსი გივი ცაბურიშვილი 2016 წელს აქტიურად მონაწილეობდა აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების საქმიანობაში.

2. მონაწილეობას ღებულობდა კომისიაში, რომელიც სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ არის შექმნილი და საკვებწარმოების სრულყოფისა და შემდგომი განვითარების საკითხებს ეხება.

3. წარმოადგენს მიწათმოქმედების მიმართულების ეროვნულ კოორდინატორს, რომლის ჯგუფში სოფლის მეურნეობის 5 დოქტორია გაერთიანებული. ჯგუფი დაკომპლექტებულია მაღალი კატეგორიის სპეციალისტებით, რომლებიც წარმოების მუშაკებს უფასოდ ეხმარებიან. საიმედოდ შეიძლება ითქვას, რომ ამ ორგანიზებული დანაყოფის მუშაობით მყარი საფუძველი იქმნება აგრარული დარგის მეცნიერულ დონეზე მართვისათვის. მიწათმოქმედების მიმართულების საკოორდინაციო ჯგუფი აკადემიკოს გ. ცაგურიშვილის ხელმძღვანელობით დიდ დახმარებას უწევს სოფლის მეურნეობაში დასაქმებულ პირებს. კერძოდ, უზრუნველყოფენ მათ სახელმძღვანელოებით, დამხმარე ლიტერატურით, აგროწესებით, რეკომენდაციებით, ბუკლეტებით, მეთოდური მითითებებით და სხვა დამხმარე ლიტერატურით, რომელიც მათ პრაქტიკულ დახმარებას გაუწევს შრომის ორგანიზაციის პროცესში.

4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის დახმარებით აკად. გ. ცაგურიშვილის მიერ მომზადებულია ორი მეტად საჭირო ბროშურა ფერმერებზე დასარიგებლად: 1. საქართველოში მინდვრის კულტურების სწორი მორიგეობის საფუძველზე შემოღებული თესვბრუნვის სანიმუშო სქემების შესახებ (რეკომენდაციები) და 2. შუალედური კულტურები და მათი როლი წლის განმავლობაში ორი და მეტი მოსავლის მისაღებად (რეკომენდაციები).

საქართველო მცირემიწიანი ქვეყანაა. შესაბამისად აუცილებელია სახნავი მიწის ინტენსიურად გამოყენება ქვეყნის საკუთარი წარმოების საკვებით უზრუნველყოფის მიზნით. აკადემიკოს გ. ცაგურიშვილის მიერ შედგენილი რეკომენდაციები ძირითადი და შუალედური კულტურების მეცნიერულად დასაბუთებული შეთანაწყობის საშუალებას იძლევა. რეკომენდაციების გამოყენება ფერმერებს საშუალებას მისცემს სახნავი მიწა მთელი წლის განმავლობაში დაკავებული იყოს კულტურებით და მიიღონ ორი და ზოგჯერ სამი მოსავალი.

აკად. გ. ცაგურიშვილის მუშაობის ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს და მომავალშიც იქნება შუალედური კულტურების თესვა-მოყვანის სწორი ორგანიზაცია, რომელიც მყარ საფუძველს მოგვცემს მომავალში უზრუნველყოთ ჩვენი ქვეყანა საკუთარი წარმოების ეკოლოგიურად სუფთა სასოფლო-სამეურნეო კულტურებით.

1.1.2.9. აკადემიკოსი ვალერიან ცანავა

1.2016 წელს აკად. ვ. ცანავა იკვლევდა აზოტიანი სასუქების გავლენას ნიადაგის ორგანულ ნივთიერებაში სასუქის აზოტის ჩართვის ინტენსივობით.

2. ნიადაგის ორგანული ნივთიერება (ჰუმუსი) ისაზღვრებოდა ი. ტიურინის მეთოდის ვ. პონამორიოვასა და ტ. პლოტნიკოვას მოდულიზაციით. გამოყოფილ ფრაქციებში განსაზღვრულია აზოტის შემცველობა და ნიმუშები მომზადებულია ^{15}N -ის

განსასაზღვრად. კონტროლირებად პირობებში ცდის ჩატარებამ საშუალება მისცა მკვლევარს განესაზღვრა ოპტიმალურ პირობებში მინერალური აზოტის გადასვლა ნიადაგის ორგანულ ნივთიერებაში და ორგანული ნივთიერების მდგრადობა სხვადასხვა კონცენტრაციით გოგირდმქავეთ ჰიდროლიზით. ნიშანდებული სასუქების გამოყენება საშუალებას იძლევა განისაზღვროს არამარტო სასუქის აზოტის ჩართვის ინტენსივობა, არამედ მისი მცენარის მიერ გამოყენების ხარისხიც. გარდა ამისა ცდის ჩატარება კონტროლირებად პირობებში საშუალებას იძლევა ვიმსჯელოთ სასუქის აზოტის არამწარმოებლური დანაკარგების ოდენობაზე, აზოტიანი სასუქების სხვადასხვა ფორმების გამოყენების შემთხვევაში.

3. გარდა აღნიშნული საკითხის შესწავლისა, აკად. ვ. ცანავა პარალელურად ხელმძღვანელობდა კვლევას, რომლის მიზანი იყო ხანგრძლივი ცდების პირობებში სასუქების გავლენა ნიადაგის აგროქიმიურ მაჩვენებლებზე. კვლევა მომავალ წელსაც გაგრძელდება, მაგრამ მიღებული მონაცემები დღესაც ნათლად გვიჩვენებენ, რომ ჩაის კულტურის შემთხვევაში ყველა მაჩვენებლებით, სასუქების გავლენა ნიადაგის აგროქიმიურ მაჩვენებლებზე, დიდაა დამოკიდებული აგროლონისძიებების გატარებაზე - როგორცაა, პლანტაციების შპალერული გასხვლა და ნასხლავი მასალის რიგთაშორისებში დატოვება.

4. მომზადებულია აკადემიის „მოამბეში“ გამოსაქვეყნებლად ორი სტატია – “აზოტიანი სასუქების ფორმებისა და დოზების გავლენა

ციტრუსოვანთა (ფორთოხალი და ლიმონი) ბიოპროდუქტიულობაზე” (თანაავტორი შ. ლომინაძე).

5. – “ორგანული სასუქების კომპოსტების გავლენა ჩაის კულტურით დაკავებულ წითელმიწა და ყვითელმიწა ნიადაგების აგროქიმიურ მაჩვენებლებზე”. (თანაავტორები შ. ლომინაძე და ნ. ნაკაშიძე).
6. – თანაავტორ შ. ლომინაძესთან ერთად მთავრდება მუშაობა მონოგრაფიაზე „ციტრუსოვანთა აზოტით კვების ოპტიმიზაციის მეცნიერული საფუძვლები”.
7. მონოგრაფიაში შეჯამებულია ჩაის, სუბტროპიკული კულტურების და ჩაის მრეწველობის ინსტიტუტში ციტრუსოვანთა აზოტით კვების ოპტიმიზაციის მიზნით ჩატარებული ცდების შედეგები და მონოგრაფიის ავტორების მიერ ჩატარებული კვლევის შედეგები.
8. აკად. ვ. ცანავა მონაწილეობდა საერთაშორისო კონფერენციის „მეცნიერებისა და პრაქტიკის გაერთიანება მდგრადობისათვის“ მუშაობაში (თბილისი, ივ. ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, 28.11-01.12.2016), სადაც განხილული იყო ნიადაგის დაცვის ეროზიულ და მეწყერულ პროცესებთან ბრძოლის ღონისძიებების განხორციელების საკითხები.
9. საანგარიშო წელს წარდგენილი იყო პროექტი გრანტის მოსაპოვებლად შოთა რუსთაველის სახელობის ეროვნულ სამეცნიერო ფონდშილ თემა: „ნიადაგში აზოტის გარდაქმნის შესწავლა პროცესების ოპტიმიზაციის მიზნით“.
10. არის საქართველოს ნიადაგმცოდნეობის საზოგადოების გამგეობის წევრი და ჟურნალ „კვალის“ სარედაქციო საბჭოს წევრი.
11. აკად. ვ. ცანავა მონაწილეობდა ნიადაგის დაცვის კანონის ახალი რედაქციის მოსამზადებელ სამუშაოებში.
12. საანგარიშო წელს აგრარული უნივერსიტეტის ფორმატით მაისიდან ნოემბრის ჩათვლით ჩაის, სუბტროპიკული კულტურების და ჩაის მრეწველობის ინსტიტუტის თანამშრომლები მონაწილეობდნენ გაეროს განვითარების პროგრამების გრანტით გათვალისწინებულ სამუშაოებში. ინსტიტუტში 8 თვის განმავლობაში ჩატარდა ლექციათა კურსი მეჩაიეობაში, ენტომოლოგია-ფიტოპათოლოგია, სუბტროპიკული კულტურები, მცენარეული ნედლეულის შენახვა-გადამუშავება, ფერმერებისა და რეგიონის სპეციალისტებისათვის. აღნიშნულ

სამუშაოებში აქტიურად მონაწილეობდნენ საკოორდინაციო საბჭოს წევრები.

1.1.2.10. აკადემიკოსი რეზო ჯაბინიძე

1. სამეცნიერო თემატური გეგმით გათვალისწინებული კვლევები:

11. . მეციტრუსეობაში დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ადგილობრივ პირობებთან კარგად შეგუებული, უხვმოსავლიანი, ადრემწიფადი ჯიშების წარმოებაში დანერგვას. პრობლემის გადასაჭრელად აჭარის ა/რ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, ა(ა)იპ აჭარის აგროსერვისცენტრის სასოფლო-სამეურნეო ტექნოლოგიების განვითარების სამსახურის ციტრუსოვნთა სანერგე მეურნეობაში, იაპონიიდან ინტროდუცირებული მანდარინის სხვადასხვა ჯიშებზე, დაბა ჩაქვში მიმდინარეობდა ძირითდი ფენოლოგიური დაკვირვებები, იაპონიიდან შემოტანილი მანდარინის 11 ჯიშზე: ნიჩინანი, იურა-ვასე, ტაგუჩი ვასე, მიაგავა ვასე, კავადა, ნანკანი-20, ოჰოცუ ვასე, უენო ვასე, აუშიმა, ოკიცუ ვასე, მუკაიამა.

თითოეულ ვარიანტში აღებული იყო ათ-ათი მცენარე, ხოლო ცდები და დაკვირვებები იწარმოებოდა 110 მცენარეზე.

1.2. კვლევის მეცნიერული სიახლე -მდგომარეობს იმაში, რომ პირველად იქნა შესწავლილი ინტროდუცირებული მანდარინის თერთმეტი ჯიშის აგროეკოლოგიური და აგროტექნოლოგიური თავისებურებები, მათი პროდუქტიულობისა და რეგენერაციული უნარის ამაღლების მიზნით, ასევე სამეურნეო ნიშან-თვისებები, რომელსაც მიეცემა რეკომენდაცია, როგორც საუკეთესო ჯიშებს, ფერმერულ მეურნეობაში დასანერგად.

კვლევის სიახლეა ისიც, რომ ინტენსიური ტექნოლოგიების კომპლექსში ჩართულია საორგანიზაციო-სამეურნეო ღონისძიებები და ეკონომიკური საკითხები, რომელიც მიმართულია დარგის ორგანიზაციისა და მართვის ძირეული გაუმჯობესებისაკენ.

1.3. კვლევის პრაქტიკული მნიშვნელობა- მდგომარეობს იმაში, რომ მანდარინის ადრემწიფადი ჯიშების გაშენებით უახლოეს მომავალში ინტენსიურად გაიზრდება მათი ფართობები და შესაბამისად მოსავლიანობაც.

ბ) „კაკლისკულტურის ზრდა-განვითარების თავისებურებანი აჭარაში“.

ანოტაცია: ნაშრომის მეცნიერული სიახლე იმაში მდგომარეობს, რომ აჭარის პირობებში ისწავლებოდა ინტროდუცირებული კაკლის სხვადასხვა ჯიშების ზრდა-განვითარებისა და მოსავლიანობის საკითხები. ცდები ტარდებოდა 2014-2016 წლებში მცენარის მსხმოიარობაზე, ვეგეტაციური და გენერაციული ორგანოების ზრდის დინამიკაზე და ნაყოფების ტექნიკურ მახასიათებლებზე. დაკვირვებები გაგრძელდება 2017 წელს.

2. ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ტექნოლოგიურ ფაკულტეტზე ხელმძღვანელობდა ლექციების კურსს ბაკალავრებთან, მაგისტრანტებთან და დოქტორანტებთან შემდეგ დისციპლინებში:

ა) სუბტროპიკული კულტურები; ბ) მეჩაიეობა; გ) მიწათმოქმედება დ) სუბტროპიკული ტექნიკური კულტურები; ე) სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოვლა-მოყვანის ინტენსიური ტექნოლოგიები.

3. გამოქვეყნებული სამეცნიერო ნაშრომები:

3.1. რ. ჯაბნიძე - მეჩაიეობაში არსებული პრობლემები და მათი გადაჭრის მნიშვნელობა ქვეყნის ეროვნული მემკვიდრეობისათვის - ჟურნ. „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“ N1 (30). თბ, 2016 წ.

მეჩაიეობაში არსებულ პრობლემებსა და გადაჭრის გზებს სახელმწიფოებრივი მიდგომა სჭირდება, რადგანაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ქართული ჩაის პრესტიჟის ამაღლებისა და არც თუ შორეულ მომავალში მსოფლიოს სხვადასხვა ბაზრებზე ადგილის დამკვიდრების საკითხი.

3.2. რ. ჯაბნიძე - დარგი, რომ განვითარდეს და აღორძინდეს - ჟურნ. „აგროNEWS“ N1 ქუთაისი, 2016 წ.

3.3. რ. ჯაბნიძე, პ. კოლუაშვილი - მეჩაიეობის აღდგენას მასშტაბური სახელმწიფო პროგრამა სჭირდება - ჟურნალი „აგრარული საქართველო“ N5(61). თბილისი, 2016 წ.

საბაზრო პირობებში დარგის ადაპტირებისათვის, აუცილებელია სახელმწიფომ დარგობრივ უწყებებთან ერთად, ხელი შეუწყოს ჩაის წარმოების, გადამუშავების, რეალიზაციისა და მართვის მოქნილი სტრუქტურების შექმნას, სამეცნიერო-ტექნიკური მიღწევების წარმოებაში დანერგვის კოორდინაციას და მეჩაიეობის აღდგენისათვის მასშტაბური სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებას.

3.4. R. Jabnidze - Studying the acclimatization and agricultural peculiarities of early species of tangerine introduced from Japan in condition of Adjara – Symposium on euroasian biodiversity. 23-27 May 2016. Turkey, Antalya.

აჭარაში იაპონიიდან ინტროდუცირებული მანდარინის 11 ჯიშზე: ნიჩინანი, იურა-ვასე, ტაგური ვასე, მიაგავა ვასე, კავადა, ნანკანი-20, ოჰოცუ ვასე, უენო ვასე, აუშიმა, ოკიცუ ვასე, მუკაიამა ძირითადი ფენოლოგიური დაკვირვებები. მიღებული მონაცემების საუბველზე უმრავლესობა შეეგუა ადგილობრივ ნიადაგურ-კლიმატურ პირობებს.

3.5. რ. ჯაბნიძე, ნ. ასანიძე, ს. ხუბუნიშვილი - მანდარინის კულტურის თანამედროვე აგროტექნოლოგია. გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი. მეცხრე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, ქ. გორი, 2016.

მანდარინის ბაღების გაშენებისას დიდი მნიშვნელობა აქვს ადგილის ოპტიმალური პირობების შერჩევას და მის სწორ ორგანიზაციას. მცენარის ნორმალური ზრდა-განვითარებისა და მოსავლიანობის ამაღლების მიზნით, აუცილებელია აგროტექნიკური ღონისძიებების სწორად დაგეგმვა და განხორციელება.

3.6. R. Jabnidze, N. Jabnidze - Global warnings and Agro-Ecological problems of Georgia s subtropical agriculture - Symposium on euroasian biodiversity. 23-27 May 2016. Turkey, Antalya.

დედამიწაზე ტემპერატურის მატება, მთლიანად კლიმატური პირობების ცვალებადობას იწვევს, რაც წლიდან წლამდე თვალში საცემი ხდება და თუ რადიკალური ღონისძიებები არ იქნა გატარებული ბიოსფერო კატასტროფის წინაშე აღმოჩნდება.

3.7. რ. ჯაბნიძე - სოფლის ცხოვრება პრიორიტეტი უნდა გახდეს. საქ. სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალი „მომამე“ N2, 2016 წ.

სოფლების ბუნებრივი და ადამიანური რესურსების გადარჩენა-განმტკიცებისა და თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისად გარდაქმნისათვის საჭიროდ მიგვაჩნია, სახელმწიფომ პრიორიტეტულად გამოაცხადოს სოფლების დაცვა-შენარჩუნებისა და მოდერნიზაციის საკითხი, საკანონმდებლო დონეზე დასახოს მისი პრაქტიკულად განხორციელების გზები.

4. საერთაშორისო და ადგილობრივი სამეცნიერო კონფერენციები

4.1. დარგი, რომ განვითარდეს და აღორძინდეს - ადგილობრივი სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია, ჟურნალი „აგროNEWS“ N1 ქუთაისი, 2016 წ.

4.2. Studying the acclimatization and agricultural peculiarities of early species of tangerine introduced from Japan in condition of Adjara – Symposium on euroasian biodiversity. 23-27 May 2016. Turkey, Antalya.

4.3. Global warnings and Agro-Ecological problems of Georgia s subtropical agriculture - Symposium on euroasian biodiversity. 23-27 May 2016. Turkey, Antalya.

4.4. მანდარინის კულტურის თანამედროვე აგროტექნოლოგია. გორის სახელმწიო სასწავლო უნივერსიტეტი. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „მიმდინარე გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები“. 18-19 ნოემბერი, ქ. გორი, 2016 წ.

5. სადოქტორო და საბაკალავრო ნაშრომების ხელმძღვანელობა, სახელმძღვანელოებისა და მონოგრაფიების რედაქტორობა, რეცენზირება და სადისერტაციო ნაშრომებზე გამოხმაურება:

2016 წელს აკადემიკოს გურამ ალექსიძისა და აკად. რ. ჯაბნიძის ხელმძღვანელობით სოფიო გიგოლაშვილმა დაიცვა სადოქტორო ნაშრომი: „სამკურნალომცენარეთამაგნებლები, უმთავრესი მათგანის გამოვლინება და ბრძოლის ღონისძიებების დამუშავება საქართველოში“.

ხელმძღვანელობს დოქტორანტ სოფო ხუბუნაიშვილის სადოქტორო ნაშრომს: „იპოვნიდან ინტროდუცირებული მანდარინის ადრემწიფადი ფორმების აგროეკოლოგიური თავისებურებების შესწავლა აჭარის პირობებში“;

- პროფესორ დავით ქათამაძესთან ერთად ხელმძღვანელობს დოქტორანტ გულადი თხილაიშვილის სადოქტორო ნაშრომს: „აჭარის აგრარული პროდუქციის საგარეო ბაზარზე გასვლისა და დამკვიდრების პრობლემები თანამედროვე ეტაპზე“;

- 2016 წლიდან ხელმძღვანელობს მაგისტრანტ ეთერი ფუტყარაძის ნაშრომს: „იპოვნიდან ინტროდუცირებული მანდარინი „იურა ვასე“-ს სამეურნეო თავისებურებანი“.

2016-17 წწ ხელმძღვანელობს ლუკა ვანიშვილისა და მუხრან ანანიძის საბაკალავრო თემას.

6. აკად. რ. ჯაბნიძემ მოამზადა და საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ გამოიცა რეკომენდაციები:

6.1. ფორთოხლის გაშენებისა და მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია; თბილისი, ბათუმი, 2016, 40 გვ.

6.2. სუბტროპიკული ეთერზეთოვანი კულტურები - თბილისი-ბათუმი, 2016, 43 გვ.

6.3. მაცვლის კულტურის აგროტექნოლოგია - თბილისი-ბათუმი, 2016, 47 გვ.

6.4. მუშმულასა და წყავის აგროტექნოლოგია - თბილისი-ბათუმი, 2016, 28 გვ.

6.5. მოცვისა და ქლიავის კულტურა - თბილისი-ბათუმი, 2016, 23 გვ.

6.6. ლიმონის კულტურა - თბილისი-ბათუმი, 2016, 47 გვ.

6.7. ჟოლოს (*Rubus idaeus*) - თბილისი-ბათუმი, 2016, 46 გვ.

7. 2016 წელს რედაქტირება და რეცენზირება გაუკეთდა შემდეგ სახელმძღვანელოებს:

- „მეხილეობა“, ავტორები - ლეილა ებრალიძე, დარეჯან ჯაში, ნანა ჯაბნიძე
- „ერთწლიანი და მრავალწლიანი კულტურები“. ავტორები - შოთა ლამპარაძე, ზურაბ ბუკია, ნოდარი ბერიძე;
- მონოგრაფია: „მარწყვის მოყვანა“, ავტორი - რომან მარგალიტაძე.
- შესრულდა უაღრესად შრომატევადი სამუშაო დოქტორ ვაჟა თოდუას მრავალფორმიან, გამოსაცემად გამზადებულ ნაშრომზე „ფიტოთერაპია“ - რეცენზენტი - აკად. რ. ჯაბნიძე

8. გრანტები და მიზნობრივ პროგრამებში მონაწილეობა.

8.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საინვესტიციო პროექტი - ხანგრძლივობა 2 წელი (2016-2017 წწ). 5.09.16. N01-166.

„აჭარის ფერმერულ მეურნეობებში ციტრუსოვანთა ნარგავების განახლებისათვის ადრემწიადი ჯიშებისა და ფორმების ბიოლოგიური და სამეურნეო ნიშნების მიხედვით პერსპექტიული ჯიშების გამოვლენა და წარმოებაში დანერგვა“. ხელმძღვანელი - რ. ჯაბნიძე. შემსრულებლები - გ. ალექსიძე შ. ლამპარაძე, ნ. ბერიძე, ს. ბერიძე.

პროექტის მოსალოდნელი შედეგები:

1. შესწავლილი და გამოვლენილი იქნება სუბტროპიკული ზონისათვის ადრემწიფადი, უხმოსავლიანი და გარემოს მიმართ ადაპტირებული ციტრუსოვანთა ჯიშები;
2. ფერმერებისათვის მიწოდებული იქნება ციტრუსოვნების ახალი პერსპექტიული ჯიშებისა და ფორმების მოვლა-მოყვანის უახლოესი ტექნოლოგიები.
3. ფერმერებს უფასოდ მიეწოდებათ 2000 საადრეო მანდარინის, 500 ფორთოხლის „ვაშიგტონ-ნაველისა“ და 500 ლიმონის ნერგი.
4. მიღწეული შედეგები გამოქვეყნებული იქნება სამეცნიერო ჟურნალებში.
5. მიღწეული შედეგების განზოგადება მოხდება დასავლეთ საქართველოს ტენიანი სუბტროპიკული ზონის რეგიონებისათვის

9. მონაწილეობა სხვადასხვა კომისიების, საბჭოებისა და საზოგადოებრივ საქმიანობაში

აკად. რ. ჯაბნიძე არის:

- ✓ ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ტექნოლოგიური ფაკულტეტის, აკადემიური უმაღლესი განათლების პირველი საფეხურის (საბაკალავრო) საგანმანათლებლო ხუთწლიანი პროგრამის „აგრონომია“, ხელმძღვანელი. (აკადემიური საბჭოს დადგენილება №75.13.06.11).
- ✓ შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ტექნოლოგიური ფაკულტეტის, აკადემიური უმაღლესი განათლების მესამე საფეხურის (დოქტორანტურა) საგანმანათლებლო ხუთწლიანი პროგრამის „აგროტექნოლოგია“ ხელმძღვანელი. (აკადემიური საბჭოს დადგენილება №86.15.06.2013.)
- 2015 წლის 17 ივნისს ფარული კენჭისყრით, მეორე ვადით, აირჩიეს ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ტექნოლოგიური ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარედ;
- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიურ საბჭოზე აირჩიეს აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს და ჟურნალ „მომამის“ რედკოლეგიის წევრად.
- 2016 წლის 25 თებერვალს ჩატარდა შეხვედრა აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ა(ა)იპ აგროსერვისცენტრისა და ბათუმის რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტს შორის დადებული მემორანდუმის საუბველზე, სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის მიმდინარეობის შესახებ, სადაც წარადგინა ანგარიში 2014-15 წლებში გაწეული მუშაობის შესახებ;
- 2016 წლის 11 მარტს მონაწილეობა მიიღო ქ. თბილისში სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წლიური ანგარიშის განხილვაში;
- 2016 წლის 27-28 მარტს ა(ა)იპ აგროსერვისცენტრის გვარას საკოლეჯიო ნაკვეთში ტექნოლოგიური ფაკულტეტის აგრონომიული მიმართულების სტუდენტებთან ერთად მონაწილეობა მიიღო ვენახის სხვადასხვა ჯიშების გაშენებაში;
- 2016 წლის 14-20 მარტს უნივერსიტეტში აბიტურიენტთა მოზიდვის მიზნით, აგრონომიული სპეციალობის მიმართულებით ლექციები წაიკითხა ხელვაჩაურისა და ქობულეთის მუნიციპალიტეტების ოთხ სკოლაში.
- 2016 წლის 13 მაისს ორგანიზება გაუწია საქართველოს სოფლის მეურნეობის აკადემიასა და ბათუმის რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტს შორის თანამშრომლობის მემორანდუმს.
- 2016 წლის 8 მაისს ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის უნივერსიტეტში ჩატარდა სტუდენტთა და მაგისტრანტთა სამეცნიერო კონფერენციაზე აკად. რ. ჯაბნიძის

ხელმძღვანელობით მომზადებულმა სტუდენტმა ლაშა მელაძემ დაიკავა პირველი ადგილი და მიიღო სერთიფიკატი.

- 2016 წლის 12-13 სექტემბეს ქ. ქუთაისში აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტში აირჩიეს საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის საორგანიზაციო კომისიის წევრად.

- მონაწილეობა მიიღო ქ. ბათუმში ჩატარებულ, შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ღვინის ფესტივალში (18-19 ოქტომბერი, 2016).

- მონაწილეობა მიიღო ქ. ბათუმში ჩატარებულ საერთაშორისო-სამეცნიერო კონფერენციაში: „გარემო ევროპისათვის“ (8-10 ივნისი 2016).

სხვადასხვა გაზეთებში და ჟურნალებში გამოქვეყნებულია სტატიები და ინტერვიუები:

- 1) ჟურნალი „აგრარულ საქართველო“ - მეჩაიეობის აღსადგენად უფრო მასშტაბური სახელმწიფო პროგრამაა საჭირო (N5(61) 2016 წ).
- 2) გაზეთი „აჭარა“ - თუ მეციტრუსეობის აღორძინება გვინდა...(N127; 8.11.2016);
- 3) გაზეთი „აჭარა“ - მათი ღვაწლი დაუვიწყარია (N87; 04.08.2016);
- 4) გაზეთი „აჭარა“ - ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაციის სახელმწიფო პროგრამა - რა აფერხებს მის რეაბილიტაციას (N35; 12.03.2016);
- 5) გაზეთი „საქართველო და მსოფლიო“- მანდარინის გაშენებისა და მოვლის აგროტექნოლოგია (N43; 23.11.2016);
- 6) გაზეთი „საქართველო და მსოფლიო“- კივის მოვლა-მოყვანის ინტენსიური ტექნოლოგია (N45; 07.12.2016).

2016 წელს, როგორცაქარის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს აგრარულ და თვითმმართველობის საკითხთა კომისიასთან არსებული სამეცნიერო საკონსულტაციო საბჭოს წევრი და ფერმერული მეურნეობის განვითარების, ფერმერთა სწავლება კონსულტირების საკითხებზე მომუშავე ჯგუფის ხელმძღვანელი, ოთხჯერ მივიღე მონაწილეობა უმაღლესი საბჭოს სხდომებში.

აკად. რ. ჯაბნძე არჩეულია:

- ყოველთვიური საერთაშორისო რეცენზირებადი და რეფერირებადი სამეცნიერო ჟურნალის „ეკონომიკა“, სარედაქციო კოლეგიის წევრად. ქ. თბილისი;

- ტექნოლოგიურ ფაკულტეტზე სადოქტორო პროგრამის ხელმძღვანელად (2014-2019 წწ);

- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგროქიმია-ნიადაგმცოდნეობის ეროვნულ კოორდინატორად;

- ჟურნალ „აგროNEWS“ რედკოლეგიის წევრად ქ. ქუთაისი.

- პერიოდულ საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ „ხანძთა“-ს რედკოლეგიის წევრად;

- სომხეთის აგრარული უნივერსიტეტის საპატიო დოქტორად;

- აზერბაიჯანის აგრარული უნივერსიტეტის საპატიო დოქტორად;

- ჟურნალ „აგრარული საქართველო“ რედკოლეგიის წევრად;

- ტექნოლოგიურ ფაკულტეტზე, აგრონომიის პროგრამული მიმართულების ხელმძღვანელად;

9. სახელმწიფო ჯილდო, დამსახურების წოდებები და ა. შ:

- აკად. რ. ჯაბნძე დაჯილდოვებულია „ღირსების ორდენით“;

- იაკობ გოგებაშვილის სახელობის მედლით და საპატიო სიგელით;

- აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს საპატიო სიგელით;

- ხელვაჩაურის რაიონის საპატიო მოქალაქე;

აკადემიკოს რეზო ჯაბნძის რეკომენდაციები „საქართველოს სოფლებში არსებული მდგომარეობა და აღორძინების პერსპექტივები უახლოეს მომავალში“

მთის სოფლების ბუნებრივი და ადამიანური რესურსების გადარჩენა-განმტკიცებისა და თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისად გარდაქმნისათვის საჭიროდ მიგვაჩნია, სახელმწიფომ პრიორიტეტულად გამოაცხადოს სოფლების დაცვა-შენარჩუნებისა და მოდერნიზაციის საკითხი, საკანონმდებლო დონეზე დასახოს მისი პრაქტიკულად განხორციელების გზები.

საქართველოს მოსახლეობის 55% სოფლად ცხოვრობს და საქმიანობს. ქვეყნის ბუნებრივ-კლიმატური პირობები იძლევა იმის საშუალებას, რომ ისინი მეტ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციას აწარმოებდნენ და შეძლებულადაც ცხოვრობდნენ, მაგრამ ოფიციალური მონაცემებით მათ სოციალური მდგომარეობა და წარმოებული პროდუქცია სერიოზული განსჯის, შეიძლება ითქვას, სახელმწიფოს ყოველდღიური ზრუნვის საგანი უნდა გახდეს. მიზეზები სხვადასხვაა - ეკონომიკურ-პოლიტიკური მდგომარეობით დაწყებული, სოციალურ-სამართლებრივი საკითხებით დამთავრებული.

მართალია, ბოლო 20-25 წლის განმავლობაში ქართული სოფლის განვითარებაში მილიარდობით თანხაა დახარჯული, მაგრამ სასიკეთო ძვრები დიდად შესამჩნევია არ არის. სოფლებიდან მიგრაციული პროცესები კვლავ გრძელდება და სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის შიგა წარმოება არ იზრდება, უფრო მეტიც, ზოგიერთ სახეობაში იმპორტმა 90 %-ს მიაღწია, ისმება კითხვა - ქართველი კაცი ხომ არ გაზარმაცდა, თუ ქართული მიწა უნაყოფო გახდა? ვფიქრობთ არც ერთი და არც მეორე. ამ პრობლემებისადმი მიდგომის შეცვლა და აუცილებელი ღონისძიებათა გატარება საჭირო კერძოდ:

1. სოფელს უნდა მიენიჭოს სამართლებრივი სტატუსი და ადგილობრივ თვითმმართველობას, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში, უნდა შეეძლოს სოფლის საჭირობო საკითხების ჩაურევლად გადაწყვეტა, ფინანსების მოძიება და დამოუკიდებლად განკარგვა;

2. ქვეყნის მასშტაბით უნდა მოხდეს მიწების ინვენტარიზაცია, განისაზღვროს მისი ნაყოფიერება, ფასი და განკარგვის პირობები;

3. აჭარასა და იმ რეგიონებში, სადაც მიწის პრივატიზაცია არ დასრულებულა ან „ჩემი ყოფილის“ პრინციპით განსაზღვრა დღის წესრიგში კვლავ რჩება, სასურველ შედეგს ვერ მივაღწევთ. სოფლად მცხოვრებთა უმრავლესობა ეკონომიკურად გაუმართლებლად მიიჩნევენ მიწაზე შრომას. ამის მიზეზი ისაა, რომ თითოეულ კომლზე განაწილებული მიწის ფართობები მცირეა და დაბალი საბაზრო ფასების პირობებში მიღებული შემოსავლები არაა საკმარისი ოჯახის გამოსაკვებად. ამის გამო, სოფლად მცხოვრებთა დიდი ნაწილი ქალაქად ან უცხოეთში არის გადახვეწილი, მოუგვარებელია გლეხებისაგან აგრარული ნაწარმის შესყიდვის საკითხიც; ყოველივე ამის მოგვარებას სახელმწიფოს პოლიტიკური ნება სჭირდება;

4. დასახვეწია მთის კანონის არსი და მნიშვნელობა. თავისი მოთხოვნებიდან გამომდინარე ეს კანონი აჭარაში ქობულეთისა და ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტებში შეეხო მხოლოდ ორ-სამ სოფელს. ეს ზღვის დონიდან არსებული სიმაღლის მაჩვენებლის შესაბამისად კი არ უნდა განისაზღვროს, არამედ სოფლის ფაქტიური გეოგრაფიული და ბუნებრივი პირობების გათვალისწინებით. ეს პირობები ასეთ სოფლებში შეიძლება უფრო რთული და მკაცრი იყოს, ვიდრე იმ სოფლებში, რომლებსაც ეს კანონი შეეხო;

5. სოფლის მოსახლეობას მეტად უნდა შეეწყოს ხელი ყველა დონის კოოპერაციული გაერთიანებებისა და კოოპერაციული მეურნეობების (მეორე, მესამე) შექმნის ორგანიზებაში;

6. უნდა გაგრძელდეს კონკრეტული სოფლის მოთხოვნების საფუძველზე ადგილზე ინფრასტრუქტურული სამუშაოების გატარება; სოფლად ახალგაზრდების დამაგრებისა და სოფლების მოსახლეობისაგან დაცლის პროცესის შესაჩერებლად უნდა შეიქმნას და ამოქმედდეს საგანმანათლებლო, სამედიცინო, ტექნიკური და კულტურული კერები, ცენტრები და სერვისები, სადაც დასაქმდებიან შესაბამისი განათლებისა და კვალიფიკაციის მხოლოდ ადგილობრივი კადრები;

7. ადგილებზე ტრადიციული ქართული დარგებისა და ახალი მიმართულებების (მემცენარეობა, მეცხოველეობა, ტურიზმი, ქართული ხალხური რეწვა) შენარჩუნებისა და მისი შემდგომი აღმავლობისათვის, საწყის ეტაპზე მაინც, ფინანსური ხარჯები სახელმწიფომ უნდა იტვირთოს;

8. ადგილებზე უნდა შეიქმნას სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწრმოები; მცირე და დიდი სამექანიზაციო საშუალებების ტექნიკური გამართვისა და სარემონტო სამუშაოების სამექანიზაციო სერვის ცენტრები, რომლებიც დაკომპლექტებული იქნება უახლესი სამექანიზაციო ტექნიკით და კვალიფიციური სპეციალისტებით.

9. სოფლებში, სადაც მოსახლეობა მოკლებულია ბუნებრივი აირის მოხმარებას, უნდა გათავისუფლდეს ზედმეტი წნეხისაგან. არ შეეზღუდოს ბუნებრივი რესურსების (შემა, წყალი, ჭიგო და ა. შ) მოძიება და მოხმარება. ამის მიღწევა შესაძლებელია სახელმწიფო სატყეო ფონდიდან ე. წ. საკოლმეურნეო სატყეო ფართობების გამოყოფით და მათი სოფელზე გადაცემით. კომუნისტური სისტემის დროს კი ასეთ ფართობებს სოფლის მოსახლეობა შეუფერხებლად იყენებდა სახნავ-სათესად, აშენებდა ბაღებს, უფასოდ სარგებლობდა იაფფასიანი ხე-მცენარეებით (თეთრი და შავი თხმელა), როგორც საწვავად ისე ღობეების მოსაწყობად და ჭიგოებისათვის. დღეს ყოველივე ამაში, მიუვალ სოფლებშიც კი, მცხოვრებთ ფულს ახდევინებენ და თუ ამას თვითნებურად მოიხმარს, ასმაგად აჯარიმებენ. მეცნიერულად და პაქტიკულადაც დადგენილია, რომ სოფლად საყანე ფართობების თვითდადგენის პროცესი მეტი სიხშირითა და ინტენსივობით მიმდინარეობს, ვიდრე ჩვენ წარმოგვიდგენია;

10. შექმნილი სიტუაციიდან გამომდინარე, ახალგაზრდები თუ მოისურებენ სოფლად დამკვიდრებას, მათ ამ საკითხების მოგვარებაში სახელმწიფომ ხელი უნდა შეუწყოს, თორემ სოფლების დაცლის პროცესი კიდევ უფრო გაღრმავდება და წლების შემდეგ იქ დაბრუნებული ახალგაზრდა ცხოვრებას ვეღარც შესძლებს;

11. საქართველოს ხელისუფლების მხარდაჭერით სახელმწიფო უნივერსიტეტის აგრარული სპეციალობის ბაკალავრიატში სწავლება უფასოა, მაგრამ სასურველია, სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსდეს მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის აგრანომიის მიმართულების საგანმანათლებლო პროგრამებიც;

12. დემოგრაფიული მონაცემების დღევანდელი მდგომარეობა და პერსპექტივა საგანგაშოა. ამიტომ, განსაკუთრებულად უნდა შეეწყოს ხელი სამ და მეტ შვილიან ოჯახებს არა მარტო სოფლად, არამედ ქალაქადაც;

13. საინფორმაციო საშუალებები ხშირად უნდა აშუქებდნენ და მეტად უწყობდნენ ხელს სოფლად მცხოვრებთა ყოფა-ცხოვრებისა და იქ ახალგაზრდების დამაგრებას საკითხებს;

14. ქვეყანაში ქალაქიც და სოფელიც, ერთდროულად ინტერესებიდან გამომდინარე უნდა აშენდეს. საქართველოს ამის მდიდარი გამოცდილება აქვს, რაზეც ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მასალებიც მეტყველებენ, მხოლოდ საჭიროა მათი ქვეყნისა და ხალხის სამსახურში ჩაყენება;

15. უნდა გამარტივდეს კრედიტების აღების პროცედურები. იგი დაბალ პროცენტიათი, გაზრდილი საშეღავათო პერიოდითა და გრძელვადიანი უნდა იყოს, როგორც ეს მსოფლიოს ბევრ განვითარებულ ქვეყანაშია. ჩვენი საბანკო სისტემა მოსახლეობის მატერიალური მდგომარეობის გათვალისწინებას, გაუმჯობესებას კი არა, მის გაკოტრებას ემსახურება. ოფიციალური მონაცემებით (გაზეთი „ფინანსები და კრედიტები“) კომერციული ბანკებისა და ფინანსური ორგანიზაციების წლიური სუფთა მოგება ზოგჯერ 55%-ია, მიკროსაფინანსო ბანკებისა და კი კიდევ უფრო მაღალი, რაც მოსახლეობის ხელშეწყობაზე კი არა, უფრო მარცვაზეა ორიენტირებული;

16. სოფლად მეწარმეობის განვითარებისა და სურსათის წარმოების გადიდების მიზნით, მიზანშეწონილად მიგვაჩნია სახელმწიფოს მიერ აგროდაკრედიტების საკითხების

მოგვარება. ამ მიზნით, ამჟამად მოქმედი საკრედიტო კავშირების გარდა, უნდა მოწესრიგდეს მიწის გირავნობის საკითხი, რომელიც თავის მხრივ მიწის რეგისტრაციისა და მიწის თავისუფალი ბაზრის ფორმირების პრობლემებს უკავშირდება.

ვფიქრობთ, ამ ღონისძიებათა გატარებით შესაძლებელი გახდება, ჯერ მთის სოფლის დაცლა-ნგრევის შეჩერება, შემდეგ კი ყოველივე ეს ახალ იმპულსს მისცემს - მათ ეკოლოგიურ-ეკონომიკურ, სოციალურ-კულტურულ და დემოგრაფიულ სრულყოფა-გაუმჯობესების პროცესს.

5.12.11. აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი თამაზ თურმანიძე

1. აკად. წ/კ თამაზ თურმანიძე საანგარიშო წელს მუშაობას ატარებდა კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული ატმოსფერული მოვლენების, სოფლის მეურნეობაზე ზეგავლენის მონიტორინგის საკითხებზე.
2. ამ მიმართულებით უკანასკნელ წლებში ნათლად გამოითვლება ზაფხულის გვალვებისა და ზამთრის მკაცრი ყინვების განმეორება-გამლიერების ტენდენცია.
3. აკად. წ/კ თამაზ თურმანიძის მიერ დამუშავებულია ზაფხულის გვალვებისა და ზამთრის ყინვების პროგნოზირების მეთოდები, რომელთა ანალოგები ჯერ-ჯერობით ლიტერატურაში არ გვხვდება.
4. გასული (2016 წლის) ზაფხული ამ მხრივ არ გამოირჩეოდა რაც კარგად აისახა შედგენილ პროგნოზშიც.
5. რაც შეეხება ზამთრის ყინვებს, ამ მხრივ დამუშავებულმა გრძელვადიანმა პროგნოზმა დამაიმედებელი შედეგები მოგვცა.
6. საქართველოს ტერიტორიაზე ზამთრის პირობები მეტად მრავალფეროვანია. გადამწყვეტი ფაქტორები, რომლებიც განაპირობებენ ზამთრის ყინვების სიმკაცრეს, არის: ზღვის სიახლოვე, სიმაღლე ზღვის დონიდან, ოროგრაფია, თოვლის საფარი.
7. ყველაზე თბილი ზამთრებით ხასიათდება შავი ზღვის სანაპიროს ფერდობები, აგრეთვე რიონისა და მისი შენაკადების ხეობები, მდინარე აჭარისწყლის ხეობა. აქ ზღვის დონიდან 300 მ-მდე ზამთარი რბილია და ძირითადად ხასიათდება დადებითი ტემპერატურებით. მიუხედავად ამისა, ცალკეულ წლებში (მაგალითად 1910-1911, 1924-1925, 1927-1928, 1934-1935, 1959-1960, 1971-1972 წლები და სხვ.) აღინიშნა ტემპერატურის მკვეთრი დაცემა და ადგილი ჰქონდა სას.სამ. კულტურების მნიშვნელოვან დაზიანებას.

8. ზამთრის ხანგრძლივობისა და სიმკაცრის დიაპაზონი წლების მიხედვით საკმაოდ დიდია, რაც მიგვანიშნებს ცალკეული წლების ზამთრის პირობების პროგნოზირების აუცილებლობაზე. ყველაზე თბილ კოლხეთის დაბლობზეც კი ჰაერის ტემპერატურის აბსოლუტური მინიმუმების მრავალწლიანი საშუალო სიდიდე ცალკეული წლების მიხედვით საკმაოდ დიდ ფარგლებში მერყეობენ. აქედან გამომდინარე სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისათვის მეტად დიდი მნიშვნელობა აქვს ყოველ ცალკეულ წელიწადს მომავალი ზამთრის სიმკაცრის წინასწარ ცოდნას (პროგნოზირებას).
9. ზამთრის ყინვების პროგნოზირების სტატისტიკური მეთოდი დამუშავებულია საქართველოს სოფლის მეურნეობის წამყვანი რაიონებისთვის. მეთოდს საფუძვლად უდევს კორელაციური დამოკიდებულება ზამთრის აბსოლუტურ მინიმალურ ტემპერატურასა, შემოდგომაზე ჰაერის დღელამური საშუალო ტემპერატურის 5°C ქვევით გადასვლასა და ოქტომბრის თვის აბსოლუტურ მინიმალურ ტემპერატურას შორის. ჩვენი გამოკვლევებით დადგენილ იქნა, რომ მინიმალური ტემპერატურა ეცემა (-15°C -ზე ქვევით), როცა ჰაერის საშუალო დღელამური ტემპერატურა შემოდგომით
10. 5°C -ზე ქვემოთ ეცემა ნოემბრის მეორე დეკადაზე ადრე. ასეთივე კავშირი დამყარდა ოქტომბრის თვისა და ზამთრის სეზონის აბსოლუტურ მინიმალურ ტემპერატურებს შორის. მიღებული რეგრესიის განტოლებებმა ასეთი სახე მიიღო:
- მესხეთ-ჯავახეთისთვის $z=0,07x+0,2y-25$ (1);
 შიდა ქართლისათვის $z=0,38x+0,26y-10$ (2);
 ზემო ქართლისათვის (ხაშურის რაიონი) $z=0,25x+0,33y-201$ (4);
- ზემო იმერეთისა და რაჭა-ლეჩხუმისათვის $z=0,38x+0,26y-20$ (3);
- აღნიშვნები:** Z-ზამთრის აბსოლუტური მინიმუმი; X -ოქტომბრის თვის აბსოლუტური მინიმუმი; Y -ტემპერატურის გადასვლა 5°C -ზე ქვევით.
11. ცალკეული რაიონებისათვის ჩატარებულმა საცდელმა პროგნოზებმა გვიჩვენეს, რომ შემოთავაზებული განტოლებებით შედგენილი პროგნოზების სიზუსტე უმეტეს შემთხვევაში არ სცილდება $+2^{\circ}\text{C}$ -ს.

	5°C -ზე ქვევით გადასვლა	ნოემბრის აბსოლუტური მინიმუმი	ზამთრის ყინვის პროგნოზი
ქობულეთი	$30x$	-1	-9,4
ხულო	$9x$	-10	-19,6
ქუთაისი	-	-1	-20
ზესტაფონი	-	0	-20

საჩხერე	19x	-10	-31
ამბროლაური	20x	-5	-27
ხაშური	25x	-10	-29
გორი	25x	-12	-31
თიანეთი	7x	-9	-31
ფასანაური	8x	-8	-30
თელავი	25x	-7	-23
ახალციხე	9x	-12	-31
წალკა	6x	-14	-32
ახალქალაქი	6x	-19	-38

12. პროგნოზის შედეგების გამართლების საფუძველზე შესაძლებელია დაინერგოს შემოთავაზებული მეთოდი ოპერატიული პროგნოზების პრაქტიკულად გამოსაყენებლად.

5.1.2.12. აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი ოთარ ლიპარტელიანი

1. თემის მიხედვით კვლევა წარმოებდა სამ პროექტში: 1. „საქართველოს ურწყავი შემადგენელი და მთის ზონისათვის სიმინდის საადრეო და საშუალო საადრეო, სავეგეტაციო პერიოდი 90-105 დღე ჰიბრიდებისა და ჯიშების გამოყვანა და დანერგვა, რომელთა მარცვლის პოტენციალური მოსავალი იქნება 7-10 ტონა ჰექტარზე“; პროექტის შემსრულებელი ო. ლიპარტელიანი; 2. „საქართველოს სარწყავი და ტენით უზრუნველყოფილი ზონისათვის სიმინდის საგვიანო და საშუალო საგვიანო ფორმების, სავეგეტაციო პერიოდი 120-135 დღე, ჰიბრიდებისა და ჯიშების გამოყვანა და დანერგვა, რომელთა მარცვლის პოტენციალური მოსავალი იქნება 12-15 ტონა ჰექტარზე“; პროექტის შემსრულებელი ო. ლიპარტელიანი, ფ. ბეგოიძე. 3. „სიმინდის დარაიონებული ადგილობრივი ჯიშებისა და ჰიბრიდების მშობლიური ხაზების პირველი მეთესლეობა“. პროექტის შემსრულებელი ო. ლიპარტელიანი, მ. ირიაშვილი.

2. თემის მიზანია გამოვიყვანოთ და დანერგოთ წარმოებაში სიმინდის უხვმოსავლიანი საადრეო და საგვიანო სამარცვლე სასურსათო და საკვები მიმართულების, ხარისხიანი პროდუქციის მომცემი ჩაწოლისა და დაავადება-მავნებლების მიმართ გამძლე, ინტენსიური ტექნოლოგიით მოყვანისადმი ხელსაყრელი ჰიბრიდები და ჯიშები. თემის მიზანია აგრეთვე ადგილობრივი დანერგილი სიმინდის ჯიშების და ჰიბრიდთა მშობლიური ხაზების პირველადი მეთესლეობა.

3. წლების განმავლობაში ჩატარებული კვლევითი მუშაობის შედეგად გამოყვანილი და დანერგილია წარმოებაში სიმინდის 11 ჰიბრიდი და ერთი ჯიში, რომლებიც სტანდარტთან შედარებით 0,7-1,2 ტონით მეტ მოსავალს

იძლევიან პექტარზე მარცვალში. აქედან სამი ჰიბრიდი და ერთი ჯიში დანერგილია უცხოეთშიც. ჰიბრიდმა “ენგურმა” უზბეკეთში 24 ტონა მოსავალი უჩვენა საშუალოდ პექტარზე მარცვალში. 2012 წელს დაპატენტებულ იქნა სიმინდის ორი მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდი “წილკანი 1” და “წილკანი 2”, ერთ სინთეტიკური ჰიბრიდი “ბექა”, რომლებიც სტანდარტულ ფორმებთან შედარებით 1-1,8 ტონით მეტ მოსავალს იძლევიან საშუალოდ პექტარზე მარცვალში.

4. 2013 წელს საქპატენტს გადაეცა კიდევ ორი მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდი “კახურა” და “საბა”. კახურა არის თეთრმარცვლიანი. სტანდარტთან შედარებით დასახელებული ჰიბრიდები სამი წლის საშუალო მონაცემებით 1,0-1,9 ტონით მეტ მოსავალს იძლევიან პექტარზე მარცვალში. ეს 2 ჰიბრიდი და წილკანი 1 – არის უნივერსალური მიმართულების, როგორც სამარცვლე, ასევე სასურსათო და ისინი რეკომენდებულია აღმოსავლეთ საქართველოს, როგორც სარწყავი, ასევე დასავლეთ საქართველოს დაბლობი ტენით უზრუნველყოფილი რაიონებისათვის.
5. 2015 წელს დაპატენტებულ იქნა სიმინდის ახალი მაღალლიზინიანი ჯიში “ქართული კრუგი”, რომელიც რეკომენდებულია აღმოსავლეთ საქართველოს სარწყავი რაიონებისათვის, როგორც საფურაჟედ, ასევე სასურსათოდ. საანგარიშო წელს საქპატენტს გადაეცა სიმინდის ახალი ჯიში სახამებლიანი “ნახევრადებილა შავი”, რომელიც რეკომენდებულია აღმოსავლეთ საქართველოს სარწყავი, შემადგენელი ზონისათვის, ასევე დასავლეთ საქართველოს დაბლობი და მთისწინა რაიონებისათვის სამარცვლედ, სასურსათოდ და საკვებად.
6. 2016 წელს აკად. წ/კ ო. ლიპარტელიანის ავტორობით და თანაავტორობით გამოქვეყნებულია 14 შრომა. მათ შორის ცხრა შრომა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ: წიგნი 1 – ხორბალი; წიგნი 2 – სიმინდი; წიგნი 3 – ქერი; წიგნი 4 – კარტოფილი; წიგნი 5 – ღობიო; წიგნი 6 – სოია; წიგნი 7 – მუხუდო; წიგნი 8 – ოსპი; წიგნი 9 – ბარდა. თითოეულ წიგნში მოცემულია დანერგილი ჯიშების აღწერილობა და მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია;
 - პარკოსანი კულტურების მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია 2016 წ.
 - სიმინდის ახალი ქართული ჰიბრიდები და მათი მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია 2016წ.
 - სიახლე საქართველოს სიმინდის გენეტიკა-სელექციაში – მეცნიერებისა და ინოვაციების ფესტივალი 2016 წ.
 - სიმინდის ბიოაგროწარმოება – ჟ. “ახალი აგრარული საქართველო”, №8 2016 წელი;
 - ხორბლის კულტურა სელექციის შედეგები და მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია ჟურნალი “აგრარული საქართველო”, №10 2016წ.
7. აკად. წ/კ ო. ლიპარტელიანი მაისის თვეში გამოვიდა ტელევიზიის 2 რედაქციაში: “საფერავი ტვ” და “ობიექტივი”, სიმინდის სელექციის

შედევებზე და სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსავლიანობის გადიდების გზებზე.

8. აკად. წ/კ ო. ლიპარტელიანმა მონაწილეობა მიიღო და მოხსენებით გამოვიდა მეცნიერებისა და ინოვაციების თბილისის ფესტივალზე 2016 წელს “სიახლე საქართველოს სიმინდის გენეტიკა-სელექციაში”.
9. აკად. წ/კ ო. ლიპარტელიანის ხელმძღვანელობით მომზადდა საგრანტო პროექტი “სიმინდის ახალი მარტივი ხაზთაშორისი ჰიბრიდის წილკანი პირველის მეთესლეობაზე”. რომლის შედეგიც ჯერ გადაწყვეტილი არ არის. იგი არის საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალ “მოამბის” რედაქციის წევრი. მიღებული აქვს საქპატენტის საავტორო მოწმობა სიმინდის ახალი ჯიშის “ქართული კრუგი მაღალლიზინიანი” გამოყვანისათვის (საქპატენტის ბიულეტენი ნომერი 2 (26) 2016 წელი). აკად. წ/კ ო. ლიპარტელიანის თანაავტორობით 2016 წელს საქპატენტს გადაეცა სიმინდის ახალი ჯიში “სახამებლიანი შავი”.
10. 2016 წლის 5 ივლისს მოეწყო საკონსულტაციო დღე წილკნის ბაზაზე რომელსაც ესწრებოდნენ სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის, სსმმ აკადემიისა და რაიონების წარმომადგენლები და ფერმერები, სადაც აკად. წ/კ ო. ლიპარტელიანმა გააკეთა ინფორმაცია სიმინდის გენეტიკა სელექციის და მეთესლეობის დღევანდელ მდგომარეობაზე და მომავლის პერსპექტივებზე. ძირითადი მიზეზი ქვეყანაში სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაბალმოსავლიანობისა არის მეთესლეობის უგულვებელყოფა. მეტად შედეგიანი იქნება აკადემიამ მოამზადოს კანონი სასოფლო სამეურნეო კულტურების მეთესლეობის და ნერგის წარმოების შესახებ.
11. მიზანშეწონილია 2017 წლის ივლისის თვეში გორში ან მარნეულში მოეწვოს რესპუბლიკური სემინარი სიმინდის სელექციისა და მეთესლეობის დღევანდელ მდგომარეობაზე და მომავლის პერსპექტივებზე.
12. აკადემიური საბჭოს სხდომისათვის მომზადდება მოხსენება ქვეყანაში მარცვლეული კულტურების სელექცია-მეთესლეობის დღევანდელ მდგომარეობაზე და მომავლის პერსპექტივებზე.

5.1.2.13. აკადემიის საპატიო აკადემიკოსი თენგიზ ურუშაძე

1. **სამეცნიერო თემა:** „საქართველოს ნიადაგების ატლასის შექმნა“, შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტი № 191/10-105/14. პროექტის ხელმძღვანელი.

სამეცნიერო თემა: „საქართველოს ნიადაგების წითელი წიგნის შექმნა და გამოცემა“, შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტი №216726. გრანტის ძირითადი შემსრულებელი.

2. საგნის „ნიადაგმცოდნეობა“, ხელმძღვანელი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი;

3. **2016 წელს გამოქვეყნებული სტატიები:**

- 3.1. Tsintskaladze, I. Eprikasvili, T. Urushadze, T. Kordzakia, T. Sharashenidze, M. Zautashvili and M. Burjanadze – Nanomodified natural zeolite as a fertilizer of prolonged activity. Journal Annals of Agrarian Science, vol 14, # 3, 2016;

სტატიაში განხილულია ცეოლიტების, როგორც სასუქების გამოყენების აქტუალური საკითხები. განხილულია ცეოლიტების გამოყენების საკითხები როგორც მინერალ, ისე ორგანიზმ სასუქებთან ერთად. ასეთი მიდგომით აღინიშნება მოსავლიანობის მკვეთრი ზრდა და ამავე დროს ეკოლოგიურად უვნებელი პროდუქტების წარმოება.

- 3.2. T. Urushadze, L. Jorbenadze – Physical properties of arable farming soils of Western Georgia..Bulletin of National Agrarian University of Armenia, # 3, 2016.

შესწავლილი იყო დასავლეთ საქართველოს სამიწათმოქმედო ზონის ნიადაგების ფიზიკური თვისებები. კვლევის ობიექტები იყო დასავლეთ საქართველოს სამიწათმოქმედო ზონის ნიადაგები 900-1000 მეტრამდე ზღვის დონიდან, მათ შორის წითელმიწები, ყვითელმიწები, ჭაობიანი, ყვითელმიწა-ეწერი, ყვითელ-ყომრალი და კორდიან კარბონატული ნიადაგები. შესწავლილი იყო წყალგამტარობა, მოცულობითი და ხვედრითი მასა, ფორიანობა, წყალტევადობა, ჰუმუსის კოეფიციენტი და აქტიური ტენის დიაპაზონი.

- 3.3. T. Urushadze, W. Blum, T. Kvirivishvili – Classification on sediments, sedimentary and andesitic rocks in Georgia by the WRB System, Journal Annals of Agrarian Science, vol 14, # 4, 2016

განხილულია ნიადაგების ახალი, თანამედროვე კლასიფიკაციის საფუძველზე ანდეზიტებზე განვითარებული ნიადაგების კლასიფიკაცია.

6. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) კონფერენციები:

1. თენგიზ ურუშაძე - თანამედროვე სატყეო ნიადაგმცოდნეობის მიღწევები. 23 თებერვალი. 2016, პროფესორ ნოდარ ტარასაშვილის დაბადებიდან 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი მე-4 რესპუბლიკური კონფერენცია ნიადაგმცოდნეობაში;
2. თენგიზ ურუშაძე - დიდი მეცნიერი, პედაგოგი და მოქალაქე პროფ. სერგეი ზონი. 23 ივნისი, 2016, პროფესორ სერგეი ზონის დაბადებიდან 110 წლისთავისადმი მიძღვნილი მე-5 რესპუბლიკური კონფერენცია ნიადაგმცოდნეობაში.

7. საზღვარგარეთის გრანტებში აკად. თ. ურუშაძის მონაწილეობა:

7.1. ფოლსფაგენის ფონდის (გერმანია) საერთაშორისო გრანტი - „Scenario development for Sustainable Land Use in the Greater Caucasus, Georgia” (მთავარ კავკასიონზე, საქართველო, მიწების მდგრადი გამოყენების განვითარების სცენარი” - მონაწილე.

7.2. Beauveria bassiana-ს შტამების ეკომდგრადობის შესწავლა ბიოპესტიციდების წარმოებისა და ბიოტექნოლოგიის ოპტიმიზაცია - მონაწილე.

8. სხვა მნიშვნელოვანი აქტივობა:

- საერთაშორისო ჟურნალი „Annals of Agrarian Science (აგრარული მეცნიერების მაცნე) მთავარი რედაქტორი; საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის რედკოლეგიის წევრი; გერმანიის, ინდოეთის, მექსიკის, სამეცნიერო ჟურნალების რედკოლეგიის წევრი. საქართველოს ნიადაგმცოდნეთა საზოგადოების პრეზიდენტი. არასამთავრობო ორგანიზაციის „ძელქვა“ პრეზიდენტი; საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიურ საბჭოსთან არსებული ეკოლოგიის უსაფრთხოების კომისიის თავმჯდომარე; იუნესკოს „ადამიანის და ბიოსფეროს“ საქართველოს კომიტეტის თავმჯდომარე.

2016 წლის ნოემბერში, რიო-დე-ჟანეიროში გამართულ ნიადაგმცოდნეთა საერთაშორისო კავშირის გამგეობის სხდომაზე ფარული კენჭის ყრით აკად. თ. ურუშაძე არჩეული იყო კავშირის საპატიო წევრად. არჩევნების ეს პროცედურა ტარდება 1924 წლიდან 4 წელიწადში ერთხელ და ამ ხნის მანძილზე ყოველი საბჭოთა კავშირიდან არჩეულ იქნა სულ 8 წევრი (რუსეთი -7 და უკრაინა - 1).

5.2. მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილება

აკადემიკოს მდივანი – აკადემიკოსი ჯემალ გუგუშვილი

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილებაში გაერთიანებულია აკადემიის 4 წევრი, 4 აკადემიკოსი.

აკადემიკოსები: გუგუშვილი ჯემალი, ტყემალაძე გურამი, ყურაშვილი თენგიზი, ცაგურიშვილი გივი.

5.2.1. მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების 2016 წლის სამუშაო გეგმა

№	საკითხების (თემების) დასახელება	განხილვის დრო	პასუხისმგებელი შესრულებაზე
1	2	3	4
1	მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ	იანვარი	აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ჯემალ გუგუშვილი; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე
2	აკადემიკოს ჯემალ გუგუშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	იანვარი	აკადემიკოსი ჯემალ გუგუშვილი
3	აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების მიმართულების ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო საქმიანობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ	თებერვალი	ეროვნული კოორდინატორები
4	ღორის გრიპის ვირუსი - ეტიოლოგია, პათოგენეზი	თებერვალი	აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი
5	აკადემიკოს თენგიზ ყურაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	თებერვალი	აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი
6	აკადემიკოს გურამ ტყემალაძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	თებერვალი	აკადემიკოსი გურამ ტყემალაძე
7	მსოფლიოში გავრცელებული საქართველოსათვის საშიში ცხოველთა ინფექციური დაავადებების შესახებ	მარტი	აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი

8	საქართველოში სანაშენე მეფრინველეობის მდგომარეობა და განვითარების პერსპექტივები	მარტი	აკად. დოქტორი თენგიზ ფირცხალაიშვილი
9	ტრანს ცხიმების და საკვებდანამატების მავნებლობა-უვნებლობის შესახებ	აპრილი	აკადემიკოსი გურამ ტყემალაძე
10	ბუნებრივი მდელოს გაუმჯობესების თანამედროვე ტექნოლოგიების შესახებ	აპრილი	სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი იოსებ სარჯველაძე
11	მეცხოველეობაში ჰეტეროზისის მნიშვნელობის შესახებ	მაისი	აკადემიკოსი ჯემალ გუბუშვილი
12	კავკასიური ხოხობი და მისი მნიშვნელობა საქართველოს ბიომრავალფეროვნებისათვის	მაისი	აკად. დოქტორი თენგიზ ფირცხალაიშვილი
13	მინდვრად საკვებწარმოების არსებული მდგომარეობისა და სამომავლო პერსპექტივების შესახებ	მაისი	აკადემიკოსი გივი ცაგურიშვილი
14	ეპიზოოტიური პროცესი და მისი მართვის შესახებ	ივნისი	აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი
15	გენმოდიფიცირებული ორგანიზმებისა და პროდუქტების მავნებლობის შესახებ	ივნისი	აკადემიკოსი გურამ ტყემალაძე
16	მეცხოველეობის სანაშენე საქმის მდგომარეობა მსოფლიოში და საქართველოში	ივლისი	სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი გიული გოგოლი
17	ზამთრის საძოვრების გამოყენება და მისი გაუმჯობესების ღონისძიებების შესახებ	ივლისი	სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი იოსებ სარჯველაძე
18	საქართველოს მეფუტკრეობის პრობლემებისა და პერსპექტივების შესახებ	სექტემბერი	ბიოლოგიის დოქტორი ბორის წითლიძე
19	საქართველოში აგროტურიზმის განვითარების პერსპექტივების შესახებ	სექტემბერი	სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი ანზორ ჩუბინიძე
20	საქართველოში ადგილობრივი ფრინველის გენოფონდის შენარჩუნების პროგრამის შესახებ	ოქტომბერი	მეცნიერებათა დოქტორი ლამარა ჯიქია, დოქტორი მარინა ბარვენაშვილი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე

21	სელექციის მნიშვნელობა ღორის ხორცის წარმოების გაუმჯობესების საქმეში	ოქტომბერი	სოფლის მეურნეობის დოქტორი გიორგი ბოჭორიშვილი
22	მეცხოველეობაში პროდუქტიულობის ეკოლოგიური პრობლემების შესახებ	ნოემბერი	სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი გიული გოგოლი
23	აგრობიომრავალფეროვნების შენარჩუნებაში ცხვრის აბორიგენული ჯიშებისა და მათი როლის შესახებ	ნოემბერი	სოფლის მეურნეობის დოქტორი გივი ბელელური
24	საქართველოს სამონადირეო მეურნეობები და მათი განვითარების სამომავლო პერსპექტივების შესახებ	დეკემბერი	აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე
25	მსოფლიოში მეფრინველეობის განვითარების ძირითადი ტენდენციების შესახებ	დეკემბერი	დოქტორი მარინა ბარვენაშვილი, სწავლული მდივანი

მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2016 წელს ჩასატარებელი ღონისძიებების გეგმა

№	ღონისძიების დასახელება	განხილვის ფორმა	ჩატარების თარიღი	პასუხისმგებელი ჩატარებაზე
1	2	3	4	5
1	ვეტერინარიის დარგში არსებული მდგომარეობისა და სამომავლო პერსპექტივების შესახებ	მრგვალი მაგიდა	აპრილი	მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილება
2	მეაბრეშუმეობის დარგის რეაბილიტაცია, კოოპერირება და ნედლეულის წარმოება	სემინარი	ივლისი	მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების, ეკონომიკისა და აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილებები;
3	მსხვილი რქოსანი პირუტყვის სასაკლაოების არსებული მდგომარეობა და მისი განვითარების პერსპექტივები	გასვლითი სემინარი (მარნეულის მრკ სასაკლაო)	ივლისი	მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილება

4	ცხოველთა სასმელი წყლის კონტროლის მეთოდები	მრგვალი მაგიდა	სექტემბერი	მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილება
5	მეცნიერებისა და ინოვაციების საერთაშორისო კვირეული - სამეცნიერო კონფერენცია	კონფერენცია	ნოემბერი	სამეცნიერო განყოფილებები
6	გასვლითი სამეცნიერო კონფერენცია აკ.წერეთლის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში	კონფერენცია		სამეცნიერო განყოფილებები
7	გასვლითი მრგვალი მაგიდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტროში	მრგვალი მაგიდა		სამეცნიერო განყოფილებები

განყოფილებაში 2016 წელს ჩატარდა 11 სხდომა.

პირველი სხდომა ჩატარდა 27 იანვარს და განხილული იქნა საკითხები:

1.აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ. **მომხსენებლები:** აკადემიკოს მდივანი ჯემალ გუგუშვილი; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე; 2. აკადემიკოს ჯემალ გუგუშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეორე სხდომა ჩატარდა 18 თებერვალს და განხილული იქნა საკითხები: 1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების მიმართულების ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ. **მომხსენებლები:** საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეროვნული კოორდინატორები. 2. ღორის გრიპის ვირუსი - ეტიოლოგია, პათოგენეზი.

მომხსენებელი: აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი 3. აკადემიკოს თენგიზ ყურაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მესამე სხდომა ჩატარდა 24 მარტს და განხილული იქნა საკითხები: 1. მსოფლიოში გავრცელებული საქართველოსათვის საშიში ცხოველთა ინფექციური დაავადებების შესახებ. **მომხსენებელი:** აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი; 2. საქართველოში სანაშენე მეფრინველეობის მდგომარეობა და

განვითარების პერსპექტივები. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის დოქტორი თენგიზ ფირცხალაიშვილი; 3. აკადემიკოს გურამ ტყემელაძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეოთხე სხდომა ჩატარდა 25 აპრილს და განხილული იქნა საკითხი: 1. ბუნებრივი მდელის გაუმჯობესების თანამედროვე ტექნოლოგიების შესახებ. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი იოსებ სარჯველაძე.

მეხუთე სხდომა ჩატარდა 23 მაისს და განხილული იქნა საკითხები: 1. მეცხოველეობაში პეტეროზისის მნიშვნელობის შესახებ. მომხსენებელი: მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ჯემალ გუგუშვილი; 2. კოლხური ხოხობი და მისი მნიშვნელობა საქართველოს ბიომრავალფეროვნებისათვის. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის დოქტორი თენგიზ ფირცხალაიშვილი.

მექექსე სხდომა ჩატარდა 29 ივნისს და განხილული იქნა საკითხი: 1. ეპიზოტური პროცესი და მისი მართვის შესახებ. მომხსენებელი: აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი.

მეშვიდე სხდომა ჩატარდა 19 ივლისს და განხილული იქნა საკითხები: 1. მეცხოველეობაში პროდუქტიულობის ეკოლოგიური პრობლემების შესახებ. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი გიული გოგოლი; 2. ზამთრის საძოვრების გამოყენება და მისი გაუმჯობესების ღონისძიებების შესახებ. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი იოსებ სარჯველაძე.

მერვე სხდომა ჩატარდა 13 სექტემბერს და განხილული იქნა საკითხები: 1. საქართველოს მეფუტკრეობის პრობლემებისა და პერსპექტივების შესახებ. მომხსენებელი: ბიოლოგიის დოქტორი ბორის წითლიძე; 2. სელექციის მნიშვნელობა ღორის ხორცის წარმოების გაუმჯობესების საქმეში. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის დოქტორი გიორგი ბოჭორიშვილი; 3. მეცხოველეობის დარგში ვეტერინარული მომსახურეობის არსებული მდგომარეობა და მისი შემდგომი გაუმჯობესების ღონისძიებები. მომხსენებელი: ვეტერინარიის მეცნიერებათა დოქტორი მაია კერესელიძე.

მეცხრე სხდომა ჩატარდა 19 ოქტომბერს და განხილული იქნა საკითხი: 1. ჯავახეთის წყალმცურავ-სამონადირეო ფრინველების მოშენების პერსპექტივების შესახებ. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის დოქტორი მარინა ბარვენაშვილი.

მეათე სხდომა ჩატარდა 21 ნოემბერს და განხილული იქნა შემდეგი საკითხები: 1. ცხვრის იმპორტ-ექსპორტი საქართველოში და მისი მეხორცული თვისებების გაუმჯობესების გზები. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის დოქტორი გივი ბედელური; 2. ადგილობრივი ქათმის მეხორცული პროდუქტიულობის გაუმჯობესების ღონისძიებები. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის დოქტორი კობა ნაცვალაძე.

მეთერთმეტე სხდომა ჩატარდა 14 დეკემბერს და განხილული იქნა საკითხები: 1. პრიონული დაავადებები. მომხსენებელი: ვეტერინარიის

მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი მერაბ ნათიძე, ვეტერინარიის დოქტორი, პროფესორი ნინო მილაშვილი; 2. ინვაზიური დაავადებების ეკონომიკური და სოციალური მნიშვნელობის შესახებ. მომხსენებელი: ვეტერინარიის დოქტორი შადიმან ფოცხვერია.

აღსანიშნავია, რომ განყოფილების ორგანიზებით ჩატარდა სხვა მნიშვნელოვანი ღონისძიებები: მრგვალი მაგიდა – „ვეტერინარიის დარგში არსებული მდგომარეობისა და სამომავლო პერსპექტივების შესახებ“.

გასვლითი სემინარი – „მსხვილი რქოსანი პირუტყვის სასაკლაოების არსებული მდგომარეობა და მისი განვითარების პერსპექტივები“ (მარნეულის მრპ სასაკლაო).

ერთობლივი სემინარი აგროსაინჟინრო და ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილებებთან – „მეაბრეშუმეობის დარგის რეაბილიტაცია, კოოპერირება და ნედლეულის წარმოება“.

მრგვალი მაგიდა - „ვეტერინარიის დარგში არსებული მდგომარეობისა და სამომავლო პერსპექტივების შესახებ“.

მრგვალი მაგიდა – „ცხოველთა სასმელი წყლის კონტროლის მეთოდები“.

5.2.2. მიცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების წევრების მოკლე ანგარიშები

5.2.2.1. აკადემიკოსი ჯემალ ბუბუშვილი

გამოქვეყნებული სტატიები:

1. “ბოცვრის ხორცის ხარისხობრივი მაჩვენებლების შესწავლა ცვლადი შეჯვარების გამოყენებით.” საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის”. თბილისი 2016;

კვლევის შედეგები მოწმობენ, რომ ჯიშთაშორისი ცვლადი შეჯვარება სახორცე-ტყავებწვეული პროდუქტიულობის ჯიშის საბჭოური შინშილას და სახორცე ჯიშის კალიფორნიულის

მონაწილეობით დადებით გავლენას ახდენს ბოცვრის ხორცის ქიმიურ შემადგენლობაზე, ნაჯვარ ბოცვრების ხორცში იზრდება მშრალი ნივთიერებების, ცხიმის და ამინომჟავების შემცველობა, უმჯობედება ხორცის ხარისხობრივი მაჩვენებლები.

2. “საქართველოში მეცხვარეობის განვითარების პერსპექტივები”. (რეკომენდაციები). გამომც. “აგრო”, 2016;

განხილულია მეცხვარეობის არსებითი მდგომარეობა საქართველოში. სანაშენე-სასელექციო მუშაობის ამოცანები. საქართველოში გავრცელებულ ნახევრადნაზმატყელიანი ჯიშების მოვლა-შენახვის, მოზარდის გამოზრდის და კვების საკითხები, დარგის შემდგომი განვითარების პერსპექტივები.

3. “ჯიშთაშორისი სამრეწველო შეჯვარების ორგანიზაცია მებოცვრეობაში”. (რეკომენდაცია), სსმმ აკადემია, 2016.

სამრეწველო შეჯვარების მონაცემები მოწმობენ, რომ აღწარმოებითი მაჩვენებლები (განაყოფიერება, ნაყოფიერება, შენარჩუნება) ორი, სამი და ოთხჯიშის ნაჯვარებს 10-15%-ით მაღალი აქვთ ხალასჯიშის ცხოველებთან შედარებით, დედლების აღნიშნული პოტენციალი ვლინდება ინტენსიური კვების და ზოოჰიგიენური პარამეტრების დაცვის პირობებში.

4. “სამრეწველო შეჯვარების ორგანიზაცია მეცხოველეობაში”. (რეკომენდაცია), სსმმ აკადემია, 2016.

ბაგურ-სადოვრულ პირობებში შესწავლილი სულადობიდან განსაკუთრებულად ეფექტურები აღმოჩნდნენ ადგილობრივი ძროხის ბრამანი ტიპის ზებუსთან I თაობის ჰიბრიდები, გაუმჯობესდა ნამატის რაოდენობა 9-11% - ით. ჰიბრიდები გამოირჩევიან ცოცხალი მასის ზრდის ინტენსივობით. ისინი 8,0-16,2%-ით აღემატებიან ხალასჯიშის თანატოლებს.

5. “სახეობათაშორისი და ჯიშთაშორისი ჰიბრიდიზაცია მეცხოველეობაში”. მონოგრაფია, გამომც. “უნივერსალი”. 2016.

მონოგრაფია მოიცავს 361 გვერდს. განხილულია ყველა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ცხოველების და ფრინველების გენეზისი. სახეობათაშორისი და ჯიშთაშორისი ჰიბრიდიზაციის შედეგად მიღებული ახალი სახეობების, ჯიშური ჯგუფის, ჰიბრიდების და ჯიშების ცოცხალი მასის, ექსტერიერის, გარემო პირობებთან შეგუებულობის, პროდუქტიულობის მაჩვენებლები და მოპოვებული ციფრობრივი მონაცემების ანაღზი.

აკად. ჯ. გუგუშვილმა მონაწილეობა მიიღო 2016 წლის 28-30 სექტემბერს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში ჩატარებულ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციაში თემაზე: “ეკოლოგიურდ სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის”. მის მიერ გაკეთდა მოხსენება ბოცვრის პროდუქტიულობის გაზრდის საკითხებთან დაკავშირებით. ხელმძღვანელობდა დარგობრივ მიმართულებას მეცხოველეობაში. აღნიშნულ სამეცნიერო კონფერენციაზე წარმოდგენილი იყო 57 ნაშრომი, მ.შ. 28 უცხოელი მეცნიერების მიერ.

მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების განყოფილების წევრების ორგანიზებით მოეწყო გასვლითი სემინარები მარნეულის შპს “ლაშარელას”, ფირმა “ლომთაგორას”, კუმისის მეფრინველეობის და სასოფლო-სამეურნეო ცხოველთა ხორცის, რძის, ტყავისა და ბეწვის გაუმჯობესების გზების ა(ა)იპ ბიორციონალური ტექნოლოგიების კვლევით ცენტრში აკადემიის აკადემიკოსების, პროფესორების, მეცნიერებათა დოქტორების და წამყვანი სპეციალისტების მიერ. აღნიშნული დარგის ხელმძღვანელებს, თანამშრომლებს გაეწიათ კონსულტაციები და მიეცათ რეკომენდაციები.

წინადადებები: სანაშენე საქმის უზულებელყოფამ, სასოფლო-სამეურნეო ცხოველების გენოფონდის დაკნინება და პროდუქტიული მაჩვენებლების შემცირება გამოიწვია. აღნიშნულს ემატება ცხოველების დაუბალანსებელი საკვებით კვება, უხარისხო საძოვრები, ცხოველთა ინფექციური და ინვაზიური დაავადებების გავრცელება. აღნიშნული პრობლემების აღმოსაფრხველად აკად. ჯ. გუგუშვილს მიზანშეწონილად მიაჩნია საქართველოში გავრცელებული

სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ცხოველების, ფრინველების, თევზების, მწერების ჯიშების და პოპულაციების შესწავლა, აღდგენა და გაუმჯობესება, რაც ხელს შეუწყობს ქართული გენოფონდის გაუმჯობესებას. ამასთანავე აუცილებელია შეიქმნას ცხოველთა სანაშენე მეურნეობები. მომზადდეს სასელექციო პროგრამები და დადგინდეს ახალი სტანდარტები. მყარი საკვები ბაზის შექმნის მიზნით მოხდეს ბუნებრივი სათიბ-საძოვრების შესწავლა და სახეობათა მრავალფეროვნების შენარჩუნება ეკოლოგიურად სუფთა საკვების წარმოება.

ქვეყანაში მწვავედ დგას მეცხოველეობის და ვეტერინარიის პროფილის სპეციალისტების ნაკლებობის პრობლემა. ფერმერების უმრავლესობა არაკვალიფიციურია. მიზანშეწონილია საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში გაიხსნას კვალიფიკაციის ამაღლების კურსები, ხოლო მუნიციპალიტეტებში - საინფორმაციო-საკონსულტაციო ცენტრები. მეცხოველეობა და ვეტერინერია საკადრო შიმშილს განიცდის. აღნიშნული საკითხი მოგვარდება, თუ აღსდგება საქართველოს ზოოტექნიკურ-სავეტერინარო უნივერსიტეტი, სხვა შემთხვევაში რეგრესი გარდაუვალია.

5.2.2.2. აკადემიკოსი ბურამ ტყემალაძე

1. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის (სტუ) აგრარული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტზე ხელმძღვანელობს დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამას „აგრარული ტექნოლოგიები“. არის ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარე. სტუ-ს აკადემიური საბჭოს წევრი. 2016 წლის 19 მაისს აირჩიეს სასურსათო ტექნოლოგიების დეპარტამენტის უფროსად (ბრძ. №601/03 01.06.2016).

2. 2016 წელს საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში კითხულობდა ლექციების კურსს საგნებში:

1. ბიოორგანული ქიმია – აგრარული ტექნოლოგიების ბაკალავრებისათვის;
2. სტრუქტურები და რეაქციები ბიოქიმიურ პროცესებში – აგრონომიისა და მეცხოველეობის სპეციალობის ბაკალავრებისათვის;
3. მცენარეთა ბიოქიმია – ორგანული სოფლის მეურნეობის სპეციალობის მაგისტრანტებისათვის.

3. 2016 წელს მონაწილეობდა სამეცნიერო კონფერენციებში:

1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში გამართული საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია - „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“. მოხსენების თემა: „ეკოლოგიურად უსაფრთხო

პროდუქტების წარმოების ბიოქიმიური საფუძვლები“ თბილისი, 28-30 სექტემბერი, 2016, გვ.59-68.

ჯანმრთელი და ჯანსაღი ცხოვრებისა და კეთილდღეობისათვის აუცილებელია ადამიანი იკვებებოდეს უვნებელი, ეკოლოგიურად სუფთა და უსაფრთხო მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის პროდუქტებით. ეს კი შესაძლებელია მხოლოდ მაშინ, როდესაც თვით გარემო – ეკოსისტემები, სადაც იწარმოება, სრულად ან ნაწილობრივ გადამუშავდება აღნიშნული პროდუქტები – იქნება ქიმიურად და მიკრობიოლოგიურად სუფთა, დაუბინძურებელი, ანუ ეკოლოგიურად უსაფრთხო.

2. “ზოგი ქართული და უცხო ტერმინის დაწერილობის, წარმოთქმისა და სემანტიკური შესაბამისობის შესახებ”, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი, შრომათა კრებული - ტერმინოლოგიის საკითხები III, თბილისი, 2016.

ნაშრომში განხილულია ზოგი ქართული და უცხო ტერმინის დაწერილობის, წარმოთქმისა და სემანტიკური შესაბამისობის პრობლემები. მოტანალია არასწორი მაგალითები ზოგიერთი აკადემიური ლექსიკონიდან და მოწოდებულია მათი სწორი ფორმები.

4. 2016 წელს გამოაქვეყნა სამეცნიერო შრომები:

1. G.Sh. Tkemaladze, K.A. Makhashvili. Climate changes and photosynthesis. Annals Agrarian Science, 14, 2016, pp.119-126.

ნაშრომში განხილულია ბიოქიმიური ღონისძიებები, რომლებიც გაზრდის მცენარეთა ბიოლოგიურ პოტენციალს, კერძოდ, მათს ფოტოსინთეზურ და ენერგეტიკულ შესაძლებლობებს. აღნიშნული ხელს შეუწყობს როგორც გვალვებისადმი მეტ გამძლეობას, ისე მეტ წინააღმდეგობას გაუწევს ატმოსფეროში ნახშირორჟანგის კონცენტრაციების მატებას.

2. გ. ტყემალაძე კათალიკოსი თუ კათოლიკოსი, კათოლიკე თუ კათოლიკი? სამეცნიერო-საისტორიო ჟურნალი „სვეტიცხოველი“, 2016, №2, გვ. 120-133.

ნაშრომში განხილულია საეკლესიო ტერმინების – **კათალიკოსი** და **კათოლიკეს** – მართებული წარმოთქმისა და დაწერილობის საკითხი.

3. კრებულში, Nova Science Publishers. იბეჭდება შრომა: Tkemaladze G.Sh. and Makhashvili K.A. Improvement in the photosynthesis and energy potential of plants.

გლობალური დათბობა საშიშროებას უქმნის დედამიწას, უშუალოდ ადამიანთა ჯანმრთელობას, კეთილდღეობას, აგრეთვე ცხოველებსა და მცენარეებს.

ცოცხალი ორგანიზმებიდან მცენარეები გაცილებით ადვილად ექვემდებარება ბიოლოგიურ დაზიანებას, ნაშრომში განხილულია ბიოქიმიური მექანიზმები, რომლებიც ზრდის მცენარეთა ბიოლოგიურ პოტენციალს, მათს ფოტოსინთეზურ, ენერგეტიკულ შესაძლებლობებსა და ხელს უწყობს გვალვებისადმი გამძლეობას და წინააღმდეგობას უწევს ატმოსფეროში ნახშირორჟანგის კონცენტრაციების მატებას.

4. სტუ-ს საგამომცემლო საბჭოს დადგენილებით მომზადდა „ბიოორგანული ქიმიის განმარტებითი ლექსიკონის“ ელექტრონული ვერსია, 352 გვ.

5. საანგარიშო პერიოდში აქტიურად მონაწილეობდა სსმმ აკადემიის სამეცნიერო საბჭოსა და მეცხოველეობის, ვეტერინარიის და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილების სხდომებში.

დაწერა დადებითი რეცენზია პროფ. გიორგი მაძღარაშვილის ნაშრომზე “ხილის გადამუშავების ინოვაციური ტექნოლოგია”.

6. 2016 წლის 28 მარტს დაინიშნა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო, მეთოდოლოგიური და პრაქტიკული რეფერირებული სამეცნიერო შრომათა კრებულის, „მოამბის“ სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭოს წევრად.

7. აკად. გურამ ტყემალაძის ხედვა, ზოგადად, ბიოქიმიისა და ბიოქიმიური კვლევის შესახებ აგრარულ მეცნიერებებში:

1. გლობალური დათბობის სულ უფრო და უფრო მზარდი საშიშროების პირობებში, მცენარეულმა სამყარომ, რომელსაც თავად ემუქრება არანაკლები საშიშროება, განსაკუთრებული როლი უნდა შეასრულოს ადამიანისა და, საერთოდ, ეკოსისტემის გადასარჩენად. მცენარეული სამყაროს გარეშე ვერ იარსებებს ადამიანი (მცენარე იარსებებს ადამიანის გარეშე), ცხადია, ადამიანის უპირველესი ამოცანაა მცენარის გადარჩენა.

ცოცხალი სამყაროს სიცოცხლისთვის აუცილებელია: მინდვრების, საძოვრების, მდინარეების, ტბების, წყალსაცავების, ტბორების, დასახლებული პუნქტების, მეცხოველეობის ფერმების, დიდი და მცირე ქალაქების გარშემო, ღელეებსა და ხევებში, ხრამებსა და მთის გახრიოკებულ ფერდობებზე, რკინიგზის, ავტომაგისტრალებისა და სარწყავი არხების გასწვრივ, ყველგან, სადაც ეს ფიზიკურად შესაძლებელია, ტყის დამცავი ზოლებისა და ხეოთა რიგების შექმნა. მხოლოდ ამ გზით, ნაწილობრივ მაინც, გახდება შესაძლებელი ჰაერში გაფრქვეული ნახშირორჟანგის კონცენტრაციების შემცირება.

2. სასწრაფოდ დასაწყებია გვაღვაგამძლე მცენარეების გაშენება, რომლებიც ადვილად იტანს გაუწყლოებასა და გადამეტხურებას.

მცენარეების გვაღვაგამძლეობას განაპირობებს მათი ფიზიოლოგიური და ანატომიურ-მორფოლოგიური თავისებურებები, რაც გამოიხატება წყლის მიმართ მოთხოვნილების შემცირებაში, უჯრედების შეკუმშვის, შემჭიდროვებისა და ნიადაგიდან წყლის შეწოვის კარგ უნარში.

ამოცანის გადაწყვეტამდე საჭიროა დადგინდეს, თუ როგორ „ვაიძულოთ“ მცენარე გაუძლოს მაღალი ტემპერატურის გავლენას. კვების რა რეჟიმი, რომელი მინერალური და ფიზიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებები და როგორი პროცენტული თანაფარდობით, რომელ ნიადაგზე და როგორი გარემო პირობები შევექმნათ მცენარეს, როგორ ვცვალოთ აგროქიმიური, აგროტექნიკური და მელიორაციული ღონისძიებები, რომ მცენარემ ნორმალურად იმუშაოს შეცვლილ პირობებში. რა გენეტიკურ-სელექციური ღონისძიებები უნდა გატარდეს დასახული ამოცანის გაადვილების მიზნით და ა.შ. პარალელურად უნდა იქნეს შესწავლილი მცენარის ძირითადი ბიოქიმიური პარამეტრები, მაგალითად, სუნთქვისა და ფოტოსინთეზის მახასიათებლები: სუნთქვის მარგი ქმედების კოეფიციენტი, გამოყოფილი სითბოს რაოდენობა, ჟანგვითი და ფოტოსინთეზური ფოსფორილირების ინტენსივობა, სუნთქვის ენერგეტიკული ეფექტი, ადფ/ატფ-ისა და სუნთქვის კოეფიციენტი, ცილების, ცხიმების, ნახშირწყლებისა და სხვა მნიშვნელოვანი ნაერთების (მაგალითად, ქლოროფილის, ვიტამინების) სინთეზის უნარი და ა.შ.

3. უნდა გამკაცრდეს მოთხოვნები ყველა გადამამუშავებელი, დიდი თუ პატარა ქარხნის, ფაბრიკისა თუ საწარმოს, ინდივიდუალური, გლეხური თუ ფერმერული მეურნეობის მიერ წარმოებული ყველა სახის პროდუქტის უვნებლობაზე. ამასთან, ყველა აღიჭურვოს თანამედროვე გამწმენდი ნაგებობებით და მათზეც დაწესდეს სათანადო სახელმწიფო რეგულირება. სახელმწიფოს მიერ აგრეთვე უნდა დაწესდეს ატმოსფეროსა და წყლების მუდმივი ქიმიურ-ბიოქიმიური, ტოქსიკოლოგიური და მიკრობიოლოგიური კონტროლი. აიკრძალოს ხმარებიდან ამოღებული და ვადაგასული პესტიციდებისა და შხამ-ქიმიკატების გაუაზრებელი, თვითნებური გამოყენება.

4. საკვები მცენარეების პროდუქტიულობისა და უვნებლობის უზრუნველყოფის მიზნით, უნდა განხორციელდეს: ახალი სერტიფიცირებული ბუნებრივი დანამატების შექმნა, შერჩევა და გამოყენება სხვა პროდუქტებთან კომბინირების გზით;

5. სასოფლო-სამეურნეო ცხოველთა და ფრინველთა ორგანიზმში მიმდინარე ნივთიერებათა ცვლაზე შესწავლილ უნდა იქნეს საკვებში შეტანილი სხვადასხვა მცენარეული, ცხოველური თუ მიკრობიოლოგიური დანამატის ბიოქიმიური გავლენა – ასაკის, სეზონურობის, გეოგრაფიული მდებარეობისა და კლიმატის გათვალისწინებით და განხორციელდეს მეცნიერულად დასაბუთებული რეკომენდაციების გაცემა. ცხადია, აღნიშნული დანამატებისა და დანამატებიანი საკვების ტოქსიკოლოგიური, მიკრობიოლოგიური გამოკვლევების, აგრეთვე დანამატების ფარმაკოდინამიკისა და ფარმაკოკინეტიკის შესწავლის საფუძველზე.

6. ბიოქიმია – კულტურულ მცენარეთა ბიოქიმიის, ცხოველთა და ფრინველთა კვების ბიოქიმიის, რძისა და რძეპროდუქტების ბიოქიმიის, ხორცისა და ხორცპროდუქტების ბიოქიმიის, ნიადაგის ბიოქიმიის, მიკროორგანიზმთა ბიოქიმიისა და სხვათა სახით -- ემსახურება ნიადაგში, მცენარესა და ცხოველში საკვები პროდუქტებისა და საკვები ნედლეულის გადამამუშავების ტექნოლოგიურ პროცესებში მიმდინარე ქიმიური და ბიოქიმიური პროცესების მიზანდასახული მართვისა და რეგულირების მექანიზმების შესწავლას; აგრეთვე ახალი ინოვაციური ბიოქიმიური მეთოდების დამუშავებას, რაც, საბოლოოდ, ემსახურება აგრარული კულტურების ნაყოფიერებისა და პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებასა და ამაღლებას; საკვები პროდუქციის წარმოების ტექნოლოგიური სქემების ოპტიმიზაციას; უვნებელი პროდუქციის წარმოებას; მათს რაციონალურ და ეფექტურ გამოყენებას; ნიადაგის დაცვას გამოფიტვისაგან; ჰაერისა და წყლების დაცვას დაბინძურებისაგან; ჯანმრთელი გარემოს შექმნას, ნორმალური საყოფაცხოვრებო პირობებისა და კეთილდღეობის გაუმჯობესებას.

7. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს სოფლის მეურნეობის ყველა დარგში და, უპირველესად, აგროკულტურებისა და სასოფლო-სამეურნეო ცხოველების წარმოებისა და გადამამუშავების ტექნოლოგიებში, მცენარეთა და ცხოველთა კვებაში, საკვებწარმოებასა და ვეტერინარიაში ახალი ინოვაციური ტექნოლოგიების, მეთოდებისა და მიდგომების დამუშავებას. აღნიშნულ დარგებში ინოვაციებს კი საფუძვლად უნდა დაედოს კვლევის ქიმიური, ბიოლოგიური და მიკრობიოლოგიური შესაძლებლობები. მხოლოდ ამ გზით

შეიძლება კონკურენტუნარიანი, საერთაშორისო სტანდარტების მოთხოვნების შესაბამისი ქართული პროდუქციის წარმოება და მსოფლიო ბაზარზე ღირსეული ადგილის დაკავება.

8. აკად. გ. ტყემალაძის მიერ საანგარიშო პერიოდში სსმმ აკადემიის სამეცნიერო საბჭოსა და მეცხოველეობის განყოფილების წინაშე დაისვა საკითხი – “აგრარულ მეცნიერებებში ტერმინოლოგიის სრულყოფასთან დაკავშირებით მუდმივმოქმედი სემინარების შექმნისა და თანამედროვე, ტერმინოლოგიურად გამართული დარგობრივი განმარტებითი ლექსიკონების გამოცემის შესახებ”.

5.2.2.3. აკადემიკოსი თენგიზ ყურაშვილი

1. საანგარიშო პერიოდში აკად. თ. ყურაშვილი ასრულებდა შემდეგ თემებს:
 - 1.1. საქართველოში მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის ტუბერკულოზის გავრცელება და გავლენა მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე, (სამეცნიერო ხელმძღვანელი);
 - 1.2. Hyalomma moginatum საქართველოში (მონაწილე);
2. 2016 წელს საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში ასწავლიდა შემდეგ საგნებს:
 - 2.1. ზოონოზები.
 - 2.2. ცხოველთა ინფექციური დაავადებები.
- 2.3. ეპიზოოტოლოგია ინფექციური დაავადებების საფუძვლებით;
- 2.4. ლაბორატორიული კვლევის მეთოდები.
3. 2016 წელს გამოქვეყნებული სტატიები:
 - 3.1. ყურაშვილი თ., ავალიანი ლ., სოხაძე მ. – წვრილფეხა მცოხნავი პირუტყვის (ცხვრის და თხის) ჭირი. – ჟურნალი „აგრარული საქართველო“, 2016, №7 (63), გვ. 26–28;
 - 3.2. ყურაშვილი თ., ღვალაძე ე. – რძის უვნებლობაზე მოქმედი ფაქტორები – საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“ მასალები (თბილისი, 2016 წლის 28–30 სექტემბერი), გვ. 487–490.
 - 3.3. ყურაშვილი თ., ღვალაძე ე., არსენიშვილი ი., ჩაჩუა ე. – ძროხის ორგანიზმში კალციუმის და ფოსფორის დონის გავლენა ცხოველურ პროდუქტებზე. – საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“ მასალები (თბილისი, 2016 წლის 28–30 სექტემბერი), გვ. 490–492;
 - 3.4. ყურაშვილი თ., კერესელიძე მ. – ფართოდ გამოვიყენოთ ცხოველის ინფექციური დაავადებების ეპიზოოტოლოგიური კვლევა – სამეცნიერო

- ჟურნალი „საქართველოს აგრარული პოლიტიკის აქტუალური პრობლემები“, თბილისი 2016, გვ. 62–69;
- 3.5. ყურაშვილი თ., ღვალაძე ე., თურმანიძე მ., არსენიშვილი ი. – მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის უცნობი ეთიოლოგიის დაავადება. – ჟურნალი „აგრარული საქართველო“, 2016;
- 4. გამოქვეყნებული მონოგრაფია, სახელმძღვანელო:**
- 4.1. მომზადებულია – მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის დაავადებების ილუსტრირებული ცნობარი (თ. ყურაშვილი, ნ. გახარია);
- 4.2. ბრომურა – „აბორიგენულ ცხოველთა დაავადებების დიაგნოსტიკა, მკურნალობა და პროფილაქტიკა (თ. ყურაშვილი, გ. გოგოლი, მ. კერესელიძე).
- 5. მონაწილეობა კონფერენციებში:**
- 5.1. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“, თბილისი, 2016 წლის 28–30 სექტემბერი.
მოხსენებები:
1. რძის უვნებლობაზე მოქმედი ფაქტორები.
 2. ძროხის ორგანიზმში კალციუმის და ფოსფორის დონის გავლენა ცხოველის პროდუქტიულობაზე.
- 5.2. საერთაშორისო კონფერენცია (ავსტრია, სომხეთი, საქართველო) – „მეცხოველეობის განვითარების ხელშეწყობა“, – ნინოწმინდა, ახალციხე (რაბათი) , 2016 წლის 17–19 ივნისი.
მოხსენებები:
1. ცხოველთა ნორმირებული კვება და ჯანმრთელობა.
 2. მიკოტოქსინები საკვებში.
- 5.3. საერთაშორისო კონფერენცია „გენეტიკა და ინოვაციური ტექნოლოგიები მეცხოველეობაში“, თბილისი, 2016 წლის 2 ნოემბერი (დისკუსიაში მონაწილეობა).
- 5.4. მრგვალი მაგიდის მუშაობაში მონაწილეობა „საქართველოს აგრარული სექტორისათვის ადაპტაციის ეროვნული გეგმის მომზადება“, თბილისი, 2016 წლის 23 დეკემბერი.
მონაწილეები:
- გარემოს და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო;
 - სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.
- 5.5. უკრაინის აგრარული უნივერსიტეტის პროფესორის ვიტალი კუჩირაევის პრეზენტაცია:
„რუმინეთის ეფექტურობის კვლევის შედეგები“, 2016 წელი; (განხილვაში მონაწილეობა);
- 6. საზღვარგარეთის და ადგილობრივ სამეცნიერო გრანტებში მონაწილეობა:**
- 6.1. Hyalomma moginatum საქართველოში – პროექტის დამკვეთი WHO და Vector Net. (2016–2017).
- 6.2. საქართველოში მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის ტუბერკულოზის გავრცელება და გავლენა მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე – სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი (2016–2017);
- 7. სსმმ აკადემიის აკადემიური საბჭოს მუშაობაში მონაწილეობა:**
- 7.1. 2016 წლის 27 მაისი; მოხსენება:

მსოფლიოში გავრცელებული საქართველოსთვის საშიში ცხოველთა ინფექციური დაავადებების შესახებ.

7.2. სამეცნიერო განყოფილებაში გაკეთებული მოხსენებები:

- ეპიზოოტიური პროცესი და მისი მართვა – 29 ივნისი;
- მსოფლიოში გავრცელებული ინფექციური დაავადებების შესახებ – 24 მარტი.

7.3. აგრონომიული სამეცნიერო განყოფილების 2016 წლის 5 დეკემბრის გაფართოებულ სხდომაზე გაკეთებული მოხსენება:

- ნიადაგი და ცხოველთა ჯანმრთელობა.

8. სხვადასხვა ორგანიზაციების წევრობა:

8.1. საქართველოს ვეტერინარ ექიმთა გაერთიანებული ასოციაცია – წევრი.

8.2. საქართველოს მემამულეთა კავშირი – ვიცე პრეზიდენტი;

8.3. ჟურნალ „მოამბის“ რედკოლეგია – წევრი;

8.4. ჟურნალ „აგრარული საქართველოს“ რედკოლეგია – წევრი;

8.5. მრავალი სახელმძღვანელოს, დამხმარე სახელმძღვანელოს, მონოგრაფიის და ბროშურის რედაქტორი და რეცენზენტი.

9. სხვა მნიშვნელოვანი სახის სამუშაოები:

9.1. ბიოლოგიურ მეურნეობათა ასოციაცია „ელკანა“-ს მოწვევით პროექტის №2013/331–310 „მცირე ფერმერთა კოოპერატივების და წარმოების ხელშეწყობა იმერეთისა და რაჭის რეგიონებში“ ფარგლებში ტრენინგების ჩატარება:

28 ივლისი – ქუთაისი;

12–16 სექტემბერი – ქუთაისი, ზესტაფონი, ხარაგოული;

19–27 ოქტომბერი – ქუთაისი, თერჯოლა, ხონი, ხარაგოული;

17–27 ნოემბერი – ქუთაისი, თერჯოლა, ხონი, ხარაგოული, ზესტაფონი;

15–25 დეკემბერი – ქუთაისი, თერჯოლა, ხონი, ხარაგოული, ზესტაფონი.

9.2. პროექტი (A-15-BPCS-438659) „თემის განვითარების ინიციატივა მცირე ბიზნესის ხელშეწყობისათვის ნავთობსადენის აღმოსავლეთ ნაწილის მიმდებარე სოფლებში“ პრაქტიკული დახმარება და ტრენინგი თემაზე: „ბოცვრების მოვლა-შენახვა, კვება და ვეტერინარიული მომსახურება“.

25 მარტი – სოფელი შაქაშეთი და სოფელი ნაცარგორა;

15 ივლისი – სოფელი წითელუბანი და სოფელი ნაცარგორა;

9.3. პროექტი „საქართველოს რეგიონალურ მუნიციპალიტეტებში ფერმერთა კოოპერატივების გაძლიერება“.

9–10–11 ივნისი – ტრენინგები თემაზე: „თანამედროვე ტექნოლოგიები მეცხოველეობაში“ – თბილისი, ა(ა)იპ „აგროსერვისი“.

9.4. 27 ივლისი, დედოფლისწყაროს რაიონი – ფერმერ ნიკოლოზ ბენიანიძის მეძროხეობის ფერმა. პრაქტიკული დახმარება ცხოველთა დაავადებების დიაგნოსტიკაში.

9.5. 20 სექტემბერი, საგარეჯოს რაიონი. მეძროხეობის ფერმები. პრაქტიკული დახმარება ცხოველთა დაავადებების დიაგნოსტიკაში (ვეტ. დეპარტამენტის წარმომადგენლებთან ერთად)

9.6. ვეტერინარიის დეპარტამენტში შედგენილი იქნა პროექტები:

- მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის ნოდულარული დერმატიტის საწინააღმდეგო ღონისძიებები;

- წვრილ მცოხნავ ცხოველთა (ცხვარი, თხა) ჭირის საწინააღმდეგო ღონისძიებები.
- 9.7. 2016 წლის 19 მარტი, სოფლის მეურნეობის სამინისტრო: მრგვალი მაგიდა თემაზე „ვეტერინარია გუშინ და დღეს. ადგას თუ არა დარგი განვითარების გზას“.
მოხსენება: „ვეტერინარიის დარგში არსებული მდგომარეობის და სამომავლო პერსპექტივების შესახებ“.
- 9.8. 15.06.2016, სომხეთი – სადოქტორო დისერტაციის ოპონენტობა, დოქტორანტი: სარგსიანი მარიამი არმენაკის ასული.
თემა: „Эпизоотические особенности инфекционной энтеротоксемии и методы борьбы с ней в Республике Армения“;
- 9.9. სასწავლო გარემოს მინიმალური სტანდარტების შემუშავება (ვეტერინარიული მომსახურეობის სპეციალისტი) – საქართველოს განათლების სამინისტრო (სამუშაო ჯგუფში მონაწილეობა);
- 9.10. ცხოველთა ბრუცელოზის წინააღმდეგ ბრძოლის გრძელვადიან პროგრამაში მონაწილეობა;
- 9.11. სურსათის ეროვნული სააგენტოს კომისიებში მუდმივი მონაწილეობა;
- 9.12. თბილისში ჩატარებულ მრავალ პრეზენტაციაში და შეხვედრებში მონაწილეობა.
- 10. წინადადებები 2017 წელს განსახორციელებელ ღონისძიებებზე:**
 - განათლების კანონში ცვლილებების შეტანა. ვეტერინარია კვლავ უნდა გახდეს რეგულირებადი დარგი;
 - ვეტერინარი ექიმის მომზადება უნდა გახდეს 5-წლიანი (300 კრედიტი);
 - უნდა მომზადდეს კანონი „სავეტერინარო მედიცინის შესახებ“;
 - მიღებული უნდა იქნეს კანონი „ვეტერინარ ექიმთა სერტიფიცირების შესახებ“.
 - სპეციალური კურსების (რეზიდენტურის) მეშვეობით უნდა დაიწყოს ვეტერინარ ექიმთა გადამზადება (ვიწრო სპეციალიზაცია) მეცხოველეობის დარგების მიხედვით.
- 11. 2017 წელს მეცხოველეობის, ვეტერინარიის და საკვებწარმოების სამეცნიერო განყოფილებაში განსახილველი საკითხების გეგმა:**
 - ცხოველთა ბაქტერიული დაავადებების გავრცელება საქართველოში;
 - ცხოველთა ვირუსული დაავადებების გავრცელება საქართველოში;
 - ცხოველთა სოკოვანი დაავადებების გავრცელება საქართველოში;
 - დაავადებები, რომლებიც ვრცელდება რძით და რძის პროდუქტებით;
 - ცხოველთა დაავადებების აღმძვრელების გადამტანებთან (მწერები, მღრღნელები, სინანტროპული ფრინველები და სხვა) ბრძოლა;
 - ცხოველთა ნიადაგობრივი დაავადებები.

5.3. აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილება აკადემიკოს-მდივანი – აკადემიკოსი რევაზ მახარობლიძე

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილებაში გაერთიანებულია აკადემიის 7 წევრი. მათ შორის აკადემიის ნამდვილი წევრი 6 და აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი 1.

აკადემიკოსები: დიდებულიძე ალექსანდრე, ვაშაკიძე არჩილი, კაციტაძე ჯემალი, მახარობლიძე რევაზი, შაფაქიძე ელგუჯა, ჭალაგანიძე შოთა.

წევრ-კორესპონდენტი: სარიშვილი დავითი (გარდაიცვალა 2016 წლის 04 ნოემბერს).

5.3.1. აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების 2016 წლის სამუშაო გეგმა

№	საკითხების (თემების) დასახელება	განხილვის დრო	პასუხისმგებელი შესრულებაზე
1	2	3	4
1	აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმისა შესახებ	იანვარი	აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი რევაზ მახარობლიძე; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე
2	აკადემიკოს ალექსანდრე დიდებულიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	იანვარი	აკადემიკოსი ალექსანდრე დიდებულიძე
3	აკადემიის აგროსაინჟინრო მიმართულების ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო საქმიანობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ	თებერვალი	აკადემიის აგროსაინჟინრო მიმართულების ეროვნული კოორდინატორები
4	აკადემიკოს ჯემალ კაციტაძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული	თებერვალი	აკადემიკოსი ჯემალ კაციტაძე

	სამეცნიერო მუშაობის შესახებ		
5	აკადემიკოს არჩილ გაშაკიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	თებერვალი	აკადემიკოსი არჩილ გაშაკიძე
6	აკადემიკოს რევაზ მახარობლიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	აპრილი	აკადემიკოსი რევაზ მახარობლიძე
7	აკადემიკოს ელგუჯა შაფაქიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	აპრილი	აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე
8	აკადემიკოს შოთა ჭალაგანიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მაისი	აკადემიკოსი შოთა ჭალაგანიძე
9	აგროსაინჟინრო დარგში ქართული ტერმინების დანერგვის პრობლემები და მათი გადაჭრის გზები	მაისი	აკადემიკოსი ჯემალ კაციტაძე
10	საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის აგროსაინჟინრო სამსახურის საქმიანობის შესახებ.	ივნისი	აგროსაინჟინრო სამსახურის უფროსი, ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ნუგზარ ებანოძე
11	შპს მექანიზატორის საქმიანობის შესახებ	ივნისი	ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი ზაზა მახარობლიძე
12	რესურსდამზოგი ტექნოლოგიებით სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოვლა-მოყვანის გამოცდილების შესახებ	ივლისი	სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი - ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი ოთარ ქარჩავა
13	სამთო მიწათმოქმედების თანამედროვე	ივლისი	აკადემიკოსი რევაზ მახარობლიძე აკადემიკოსი შოთა ჭალაგანიძე

	გამოწვევების შესახებ		
14	საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარება გლობალიზაციის პირობებში	სექტემბერი	აკადემიკოსი ალექსანდრე ღიღებუღიძე
15	საქართველოს გამოწვევები მდგრადი განვითარების გზაზე	სექტემბერი	დოქტორი აკაკი ფანჩულიძე
16	გარემოზე ზემოქმედების ჰიდროეკოლოგიური ფაქტორები და დაცვის საინჟინრო ღონისძიებები	ოქტომბერი	ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი დავით გუბელაძე
17	აკადემიის აკადემიური საბჭოს დადგენილების "მეაბრეშუმეობის საკვები ბაზის, პარკის წარმოების და კუსტარული რეწვის ეტაპობრივი აღდგენა ხონის რაიონში" საინვესტიციო პროექტის განხორციელების შესახებ	ოქტომბერი	აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე
18	ზოგიერთი მოსაზრებები უმაღლეს საგანმანათლებლო სისტემაში რეფორმების შესახებ	ნოემბერი	ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი დავით გუბელაძე
19	საქართველოს რაიონებში აგროსაინჟინრო სფეროს მუშაობის გაუმჯობესებისათვის გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ;	ნოემბერი	აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე
20	საქართველოს აგრარული სექტორის სტატისტიკა	დეკემბერი	აკადემიკოსი ალექსანდრე ღიღებუღიძე

**აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2016 წელს
ჩასატარებელი ღონისძიებების გეგმა**

№	ღონისძიების დასახელება	განხილვის ფორმა	ჩატარების თარიღი	პასუხისმგებელი ჩატარებაზე
1	2	3	4	5
1	საქართველოში მელიორაციის არსებული მდგომარეობა და მისი შემდგომი განვითარების პერსპექტივები	მრგვალი მაგიდა	მაისი	აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილება
2	მებაგრეშუმეობის ღარგის რეაბილიტაცია, კოოპერირება და ნედლეულის წარმოება	სემინარი	ივლისი	მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების, ეკონომიკისა და აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილებები;
3	საქართველოში მებაგრეშუმეობის განვითარების პოლიტიკის შესახებ	მრგვალი მაგიდა	ივლისი	ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილება; აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილება
4	აგროსაინჟინრო ღარგში რუსთაველის სამეცნიერო ფონდის მიერ დაფინანსებული საგრანტო პროექტების მიმდინარეობის შესახებ	მრგვალი მაგიდა	ნოემბერი	აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილება (აკად. ე. შაფაჩიძე)
5	მეცნიერებისა და ინოვაციების საერთაშორისო კვირეული - სამეცნიერო კონფერენცია	კონფერენცია	ნოემბერი	სამეცნიერო განყოფილება
6	გასვლითი სამეცნიერო კონფერენცია აკ.წერეთლის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში	კონფერენცია		სამეცნიერო განყოფილება
7	გასვლითი მრგვალი მაგიდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტროში	მრგვალი მაგიდა		სამეცნიერო განყოფილება

განყოფილებაში 2016 წელს ჩატარდა 9 სხდომა.

პირველი სხდომა ჩატარდა 20 იანვარს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლისპერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ. **მომხსენებლები:** აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი რევაზ მახარობლიძე, აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გირგაძე; 2. აკადემიკოს ალექსანდრე დიდებულის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეორე სხდომა ჩატარდა 1 მარტს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აგროსაინჟინრო მიმართულების ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ. **მომხსენებლები:** საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეროვნული კოორდინატორები. 2. აკადემიკოს ჯემალ კაციტაძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 3. ელექტრიფიკაციის ზოგიერთი ასპექტები. **მომხსენებელი:** აკადემიკოსი არჩილ ვაშაიძე.

მესამე სხდომა ჩატარდა 12 აპრილს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიკოს რევაზ მახარობლიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 2. აკადემიკოს ელგუჯა შაფაქიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეოთხე სხდომა ჩატარდა 18 მაისს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიკოს შოთა ჭალაგანიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 2. აგროსაინჟინრო დარგში ქართული ტერმინების დანერგვის პრობლემები და მათი გადაჭრის გზები. **მომხსენებელი:** აკადემიკოსი ჯემალ კაციტაძე.

მეხუთე სხდომა ჩატარდა 22 ივნისს და განხილული იქნა საკითხები: 1. USAID-REAP პროექტის მუშაობის ანგარიში **მომხსენებელი:** ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი ზაზა მახარობლიძე; 2. თხილის წარმოების თანამედროვე მდგომარეობა და მექანიზაცია. **მომხსენებელი:** აგროსაინჟინრო სამსახურის უფროსი, ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ნუგზარ ებანოიძე.

მეექვსე სხდომა ჩატარდა 26 ივლისს და განხილული იქნა საკითხი: 1. მარცვლეული კულტურების წარმოების მინიმალური და ნულოვანი ტექნოლოგიების დანერგვა-გავრცელება ქვეყნის მასშტაბით. **მომხსენებელი:** ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი ოთარ ქარჩავა; 2. ნიადაგების დამუშავების ინოვაციური ტექნოლოგიები. **მომხსენებელი:** ტექნიკის დოქტორი ნიკოლოზ ჯავახიშვილი.

მეშვიდე სხდომა ჩატარდა 14 სექტემბერს და განხილული იქნა საკითხი: 1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარება გლობალიზაციის პირობებში.

მომხსენებელი: აკადემიკოსი ალექსანდრე დიდებულის.

მერვე სხდომა ჩატარდა 22 ნოემბერს და განხილული იქნა საკითხი: 1. აგროსაინჟინრო დარგში რუსთაველის სამეცნიერო ფონდის მიერ

დაფინანსებული საგრანტო პროექტების მიმდინარეობის შესახებ. მომხსენებლები: აკადემიკოსები: ელგუჯა შაფაქიძე, ჯემალ კაციტაძე, რევაზ მახარობლიძე.

მეცხრე სხდომა ჩატარდა 26 დეკემბერს და განხილული იქნა საკითხები: 1. საქართველოს აგრარული სექტორის სტატისტიკა. მომხსენებელი: აკადემიკოსი ალექსანდრე დიდებულიძე; 2. გარემოზე ზემოქმედების ჰიდროეკოლოგიური ფაქტორები და დაცვის საინჟინრო ღონისძიებები. მომხსენებელი: ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი დავით გუბელაძე.

აღსანიშნავია, რომ განყოფილების ორგანიზებით ჩატარდა სხვა მნიშვნელოვანი ღონისძიებები: ერთობლივი სემინარი მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების და ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილებებთან - „მეაბრეშუმეობის დარგის რეაბილიტაცია, კოოპერირება და ნედლეულის წარმოება“.

მრგვალი მაგიდა – „ელექტრიფიკაციის ზოგიერთი ასპექტები“.

5.3.2. აბროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების წევრების მოკლე ანგარიშები

5.3.2.1. აკადემიკოსი ალექსანდრე დიდებულიძე

1. თემის დასახელება, რომლის კვლევას ხელმძღვანელობდა აკად. ა. დიდებულიძე და იღებდა მონაწილეობას მის შესრულებაში.

საქართველოს მხრიდან გერმანიის ფოლქსვაგენის ფონდის მიერ დაფინანსებული # 88504 პროექტის „საერთო სასოფლო სამოვრების კოლექტიური გამოყენება და კონფლიქტები – აზერბაიჯანში და საქართველოში შემთხვევების შედარებითი კვლევა“ ქართული ჯგუფის სამეცნიერო ხელმძღვანელი; მონაწილეობენ საქართველოს აგრარული, გერმანიის გრაიფსვალდის და აზერბაიჯანის

განჯის სასოფლო-სამეურნეო უნივერსიტეტები. პროექტის ხანგრძლივობაა 2015–2018 წლები.

2. საგნები, რომლებსაც ასწავლის უნივერსიტეტში.

2.1. საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში როგორც მოწვეული საკონტრაქტო პროფესორი, კითხულობს ლექციებს და ატარებდა პრაქტიკუმებს:

ა) 2015/2016 სასწავლო წლის მეორე სემესტრში კვირაში 7 საათი;

- ელექტროამპრაჟი (ელექტრომექანიკა - 3), ბაკალავრიატის მე-4 კურსი;
- ბიომეცნიერებების საკანონმდებლო, კომერციული და ეთიკური პრინციპები და უფლება ინტელექტუალურ საკუთრებაზე, მაგისტრატურის პირველი კურსი.

ბ) 2016/2017 სასწავლო წლის პირველ სემესტრში კვირაში 3 საათი;

- ელექტრული მიკრომანქანები (ელექტრომექანიკა - 2), ბაკალავრიატის მე-4 კურსი.

2.2. აკად. ა. დიდებულიძე არის საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ორი მეორე კურსელი დოქტორანტის სამეცნიერო ხელმძღვანელი; მათი მუშაობა

ფინანსდება ფოლქსვაგენის გრანტიდან - აქვთ მაღალი დონის სტიპენდიები, უნაზღაურდებათ სამივლინებო (მ.შ. საზღვარგარეთ), საველე და ლაბორატორიული კვლევის ჩასატარებლად ხარჯები.

3. გამოქვეყნებული თეზისები, სტატიები

3.1. Best Practice in Georgia: Bulletin of the Georgian Academy of Sciences. Elsevier/Scopus Seminar, Tbilisi, SRNSF, 10.03.2016. <http://www.rustaveli.org.ge/სიახლეები/page/1069>.

საუკეთესი პრაქტიკა საქართველოში: საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ბიულეტენი. სემინარი, ორგანიზებული სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდისა და გამომცემლობა LSEVIER-ის მიერ, 2016 წლის 10 მარტი (თანაავტორი - ლ. გვერწითელი).

სემინარზე მოხსენდა საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ბიულეტენის გამოცემის ისტორიაზე და წარმოდგენილია ბიულეტენში ქართველი და საზღვარგარეთელი მეცნიერების პუბლიკაციების ანალიზი.

3.2. Results of the Field Study in Azerbaijan and Georgia. Greifswald, 2016.-139 pages.

აზერბაიჯანსა და საქართველოში საველე კვლევების შედეგები. გრიფსვალდ, 2016. – 139 გვერდი.

აღწერილობითი კახეთის სამი მუნიციპალტეტის (საგარეჯო ახმეტა, გურჯაანა) გომბორის ქედის სოფლის მიმდებარე მთაზე სამოვრებზე მეცხოველეობის მდგომარეობის ამსახველ კვლევების შედეგები, აგრეთვე მსრუტეებზე შედგება აზერბაიჯანის მომიჯნავე განჯა-ყაზახის რეგიონში ჩატარებულ ერთობლივი კვლევების შედეგებთან.

3.3. კახეთში რძის წარმოების ბიოენერგეტიკული შეფასება. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია: „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისთვის“, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი, 2016, გვ. 549–552.

მეცხოველეობა ქვეყნის სოფლის მეურნეობის წამყვანი დარგია, ხოლო რძე - ძირითადი აგრარული პროდუქტი. კახეთი ქვეყნის უმნიშვნელოვანესი აგრარული რეგიონია, რომელიც ფლობს სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების 40%-ს, აქვს სამოვრებისა და სათიბების დიდი მასივები. რეგიონის მაგალითზე განხილულია სასამოვრო მეცხოველეობაზე ორიენტირებული რძის პროდუქტების წარმოების პროცესების ბიოენერგეტიკული შეფასების მეთოდოლოგიური საკითხები და ჯაჭვში „ნედლეული-პროდუქტი“ ენერგიის ეკონომიური გამოყენების გზები.

4. გამოქვეყნებული მონოგრაფია, სახელმძღვანელო:

1. Корни грузинской науки (Соавторы: Р.Шенгелия, Г.Алибегашвили, Л.Меликишвили, Н.Сурмава), гл. редактор Г.Квеситадзе. Тбилиси, 2016. – 72 стр. ISBN 978-9941-0-8587-1

ქართული მეცნიერების ფესვები (თანაავტორები: რ.შენგელია, გ.ალიბეგაშვილი, ლ.მელიქიშვილი, ნ.სურმავა), მთ. რედაქტორი გ. კვესიტაძე. საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია, თბილისი, 2016. ISBN 978-9941-0-8587-1

ქართული მეცნიერება უძველესი ფესვებითაა ნასაზრდოები და ქართული სამეცნიერო აზრის საწყისი ათასწლეულების წინ იღებს დასაბამს; ყოველი ახალი

მეცნიერული მიღწევა ამ თეზას ამტკიცებს. განხილულია ქართველ მეცნიერთა მიღწევები უძველესი დროიდან მეოცე საუკუნის დასაწყისში დამოუკიდებლობის აღდგენამდე და ხაზგასმულია, რომ ქართველი ხალხი ცდილობდა არ ჩამორენოდა მსოფლიოში მიმდინარე პროცესებს და არც თავისი მეცნიერული აზრი დაეკარგა.

6. საზღვარგარეთ და საქართველოში გამართულ სიმპოზიუმებში, სამეცნიერო-პრაქტიკულ კონფერენციებში, სემინარებსა და ტრენინგებში მონაწილეობა.

ა) ადგილობრივი:

- სსიპ შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდისა და გამომცემლობა ELSEVIER-ისა და Scopus-ის სემინარი, თბილისი, 2016 წლის 10 მარტი;
- რეგიონული კონფერენცია: „ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული სტრატეგია“, თბილისი, 2016 წლის 15-16 სექტემბერი (იხ. პუნქტი 3.1).

ბ) საერთაშორისო:

- ფოლქსვაგენის ფონდის სემინარი, გერმანია, გრაიფსვალდი, 2016 წლის 19-21 იანვარი;
- საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია: „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისთვის“, თბილისი, 28-30 სექტემბერი 2016 (იხ. პუნქტი 3.3).

7. საზღვარგარეთის და ადგილობრივ სამეცნიერო გრანტებში მონაწილეობა.

აკად. ა. დიდებულის მიერ გერმანიის ფოლქსვაგენის ფონდის მიერ დაფინანსებული # 88504 საგრანტო პროექტის მონაწილე. გრანტის დასახელება: „საერთო სასოფლო საძოვრების კოლექტიური გამოყენება და კონფლიქტები – აზერბაიჯანში და საქართველოში შემთხვევების შედარებითი კვლევა“.

8. სსმმ აკადემიის მუშაობაში მონაწილეობა

აკადემიის აგროსაინჟინრო განყოფილების სხდომებზე გამოვიდა ორი მოხსენებით:

8.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარება გლობალიზაციის პირობებში. 2016 წლის 16 სექტემბერი;

8.2. საქართველოს აგრარული სექტორის სტატისტიკური ანალიზი, 2016 წლის 26 დეკემბერი.

9. სამეცნიერო საზოგადოების, არასამთავრობო ორგანიზაციის, სამეცნიერო საბჭოს, ჟურნალის, კრებულის, გამომცემლობის, სარედაქციო საბჭოსა და რედაქციის წევრობა.

- არის არასამთავრობო ორგანიზაციის - პოლიტიკური კვლევების ინსტიტუტის სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი;
- აგრძელებდა მუშაობას ერთი სამეცნიერო გამოცემის სარედაქციო კოლეგიაში - ჟურნალი: "Annals of Agrarian Sciences", თბილისი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, მთ. რედაქტორი აკადემიკოსი თ. ურუშაძე;
- არის საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ინოვაციების და მაღალი ტექნოლოგიების ცენტრის აღმასრულებელი მდივანი;
- არის საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სადოქტორო საბჭოს წევრი;

- არის ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოში „სასოფლო სამეურნეო პროდუქტების გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების“ პროექტის საგრანტო კომიტეტების წევრი;
- არის საქართველოს განათლების, მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების თამაზ სომხიშვილის ფონდის საგრანტო კომიტეტის წევრი და ექსპერტი.

12. სხვა მნიშვნელოვანი სახის სამუშაოები.

აკად. ა. დიდებულისძე არის ენციკლოპედია "საქართველოს" კონსულტანტი, მონაწილეობდა ენციკლოპედიის მეოთხე ტომის მასალებთან დაკავშირებული შენიშვნების მომზადებაში.

13. როგორ წარმოგიდგენიათ სოფლის მეურნეობის იმ დარგების განვითარება მომავალი წლების განმავლობაში, რომელშიც თქვენ მუშაობთ.

ჩვენმა სოფლის მეურნეობამ უნდა აღადგინოს წინა საუკუნის ოთხმოციანი წლების პოლიტიკური და ეკონომიკური კრიზისის პროცესში დაკარგული ნეტო-აგროექსპორტიორის პოზიციები, ქვეყნის არგოსასურსათო ექსპორტი 1,5-ჯერ მაინც უნდა სჭარბობდეს შესაბამის იმპორტს, რისთვისაც აუცილებელია მკვეთრად გაიზარდოს პროდუქციის კონკურენტუნარიანობა და მაქსიმალურად შემცირდეს მისი წარმოების ენერგოტევალობა; უპირატესობა უნდა მიენიჭოს ძვირადღირებულ, ევროპის ბაზარზე მოთხოვნად მაღალხარისხიან ბრენდირებულ პროდუქციას.

14. საკითხები, რომელთა განხილვა გასურთ აკადემიური საბჭოს სხდომებზე.

აგროსაიჟინრო განყოფილების სხდომაზე გამოვიდა ორი მოხსენებით და დადგენილ იქნა ამ მოხსენებათა აკადემიური საბჭოს სხდომაზე განსახილველად გატანა, რაც აკად. ა. დიდებულისძის სურვილიც არის.

5.3.2.2. აკადემიკოსი არჩილ ვაშაკიძე

2016 წელს ჩატარებული სამეცნიერო-კვლევითი, პედაგოგიური მუშაობისა და საზოგადოებრივი საქმიანობის შესახებ:

1. სამეცნიერო თემის დასახელება:
„ელექტრომაგნიტური გამოსხივების გავლენა ცოცხალ ორგანიზმებზე“
2. საგნები, რომელსაც ასწავლის აკად. ა. ვაშაკიძე საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში:

- 2.1. ელექტროტექნოლოგიური დანადგარების, კომპლექსებისა და ელექტრომომარაგების სისტემების მონტაჟი;

- 2.2. ელექტროტექნოლოგიური დანადგარებისა და კომპლექსების ელექტრომომარაგება;
- 2.3. სოფლის მეურნეობის მემცენარეობის საწარმოთა ელექტრომოწყობილობები;
- 2.4 ავტომატური მართვის საფუძვლები;
- 2.5. ექსპერიმენტის დაგეგმვის მეთოდები;
3. ხელმძღვანელობს საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში: საგანმანათლებლო მოდულს XIV - „აგრარულ საწარმოთა ელექტრიფიკაცია“.
4. 2015 წელს გამოქვეყნებული სტატიები:
- 4.1. „Следящие системы с нелинейностью исполнительного двигателя“, ჟურნალი „საქართველოს საინჟინრო სიახლენი“ თბილისი, №1, 2016;
- 4.2. „Следящие системы с нелинейностями в электронном тракте“ ჟურნალი „საქართველოს საინჟინრო სიახლენი“ თბილისი, №1, 2016;
5. სააგარიშო წელს ხელმძღვანელობდა მრგვალი მაგიდის მუშაობას სსმმ აკადემიაში თემაზე - „ელექტრიფიკაციის ზოგიერთი ასპექტები“

5.3.2.3. აკადემიკოსი ჯემალ კაციტაძე

1. სამეცნიერო-კვლევითი თემა: “ახალი მასალებისა და ტექნოლოგიების დამუშავება მანქანების საიმედოობის გაზრდისათვის”, სამეცნიერო ხელმძღვანელი;
2. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი-ხელმძღვანელობს საგნებს: მასალათმცოდნეობა, მანქანების რემონტი, მანქანათა საიმედოობის თეორიული საფუძვლები. აღნიშნულ საგნებში კითხულობს ლექციებს და ხელმძღვანელობს მაგისტრანტებსა და დოქტორანტებს.

3. გამოქვეყნებული სტატიები:

3.1. RESEARCH ON REALIBILITY OF PLOWS OPERATING IN MOUNTALNOUS CONDITIONS“, ინფაქტვაქტორის მეონე საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი “MTM- Machines, Technologies, Materials”, № 3, Sofia, 2016, p.p 7-10;

სტატიაში დამუშავებულია სასოფლო-სამეურნეო გუთნების საექსპლუატაციო საიმედოობის ერთეული და კომპლექსური მაჩვენებლების გაანგარიშების საფუძვლები, შედგენილია შესაბამისი ალბათურ-სტატისტიკური მოდელები და შემოწმებულია მათი ადეკვატურობა კოლმოგოროვის კრიტერიუმის გამოყენებით.

3.2. სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის გაცვეთილი დეტალების აღსადგენი ავტომატური დანადგარი მათი საიმედოობის გაზრდის მიზნით, მეექვსე საერთაშორისო ინტერნეტ-კონფერენციის შრომათა კრებული, ქუთაისი, 2016, გვ.34-39;

სტატიაში წარმოდგენილია პრინციპულად ახალი კონსტრუქციის ავტომატური დანადგარი სასოფლო სამეურნეო გუთნების გაცვეთილი დეტალების მდნობის ქვეშ ავტომატური დადუღებისათვის;

3.3. Закономерности изнашивания лемехов плугов , работающих в горных условиях Грузии, მეოთხე საერთაშორისო სამეცნიერო-ტექნიკური კონგრესის შრომათა კრებული თემაზე „ მანქანები სოფლის მეურნეობაში“, ვარნა(ბულგარეთი), 2016,გვ 34-38;

სტატიაში გამოკვლეულია საქართველოს მთიან პირობებში მომუშავე სასოფლო-სამეურნეო გუთნების სახნისების ცვეთის კანონზომიერებანი, მიღებულია შესაბამისი დიფერენციალური და ინტეგრალური ფუნქციების მოდელები და განსაზღვრულია სახნისების ცვეთის ყველაზე უფრო გავრცელებული(მოდალური) მნიშვნელობანი;

3.4. Восстановление лемехов плугов инновационной ресурсосберегающей технологией, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის შრომათა კრებული თემაზე „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისთვის“, თბილისი, 2016, გვ.563-566;

სტატიაში წარმოდგენილია ავტორის მიერ მოდერნიზებული მდნობის ქვეშ დადუღებით აღსადგენი დანადგარის კონსტრუქცია გაცვეთილი სახნისების ინოვაციური რესურსდამზოგი ტექნოლოგიის აღდგენისათვის და ჩატარებული ექსპერიმენტულ-თეორიული სამუშაოების შედეგები.

6. აკად. ჯ. კაციტაძე მოხსენებით გამოვიდა სამ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციაზე:

- ქუთაისში ჩატარებულ მეექვსე საერთაშორისო ინტერნეტ-კონფერენციაში თემაზე“ბიოუსაფრთხო კვების პროდუქტთა პრობლემები და ბიზნეს გარემო“, მოხსენების თემა -„სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის გაცვეთილი დეტალების აღსადგენი ავტომატური დანადგარი მათი საიმედოობის გაზრდის მიზნით „
- ბულგარეთის ქალაქ ვარნაში ჩატარებულ მეოთხე საერთაშორისო სამეცნიერო-ტექნიკურ კონგრესზე თემაზე „მანქანები სოფლის მეურნეობაში“, 22...25 ივნისი , 2016.მოხსენების თემა“ Закономерности изнашивания лемехов плугов, работающих в горных условиях Грузии“. იყო სამეცნიერო კონგრესის საორგანიზაციო კომიტეტის წევრი.
- ქალაქ თბილისში ჩატარებულ სამეცნიერო კონფერენციაზე თემაზე „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისთვის“,28...30

სექტემბერი, 2016წ. მოხსენების თემა „Восстановление лемехов плугов иновационной ресурсосберегающей технологией“.

7. აკად. ჯ. კაციტაძე არის შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ დაფინანსებული საგრანტო პროექტის №FR/60/10-140/14 „თანამედროვე სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის საექსპლუატაციო საიმედოობის გაზრდის რესურს დამზოგი ინოვაციური ტექნოლოგიების თეორიულ-ექსპერიმენტული გამოკვლევა და ოპტიმიზაცია“ სამეცნიერო ხელმძღვანელი და EMPARD-ის პროგრამით დაფინანსებული საგრანტო პროექტის „აჭარის რეგიონში არსებული სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის საექსპლუატაციო საიმედოობის მაჩვენებლების გამოკვლევა და ტექნიკური სერვისის რაციონალური ფორმების დამუშავება“ სამეცნიერო ხელმძღვანელი.

8. აკად. ჯ. კაციტაძე ორჯერ გამოვიდა მოხსენებით აგროსაინჟინრო მეცნიერებათა საკოორდინაციო სექციისა და საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს სხდომებზე.

9. აკად. ჯ. კაციტაძე არის საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალის „Mechanization in Agriculture“ და ასევე ჟურნალების „საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე“, „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, „აგრარული საქართველო“ სარედაქციო კოლეგიის წევრი და ორი საერთაშორისო სამეცნიერო კონგრესის საორგანიზაციო კომიტეტის წევრი, რომლებიც ტარდება 2017 წლის 4-5 მარტს პოდგორიცეში და 22-25 ივნისს ვარნაში(ბულგარეთი).

10. მიღებულია მოწმობა საქართველოს პატენტზე „მაკოპირებელი მოწყობილობა გუთნების სახნისების მდნობის ქვეშ ავტომატური დადულებით აღდგენისათვის“.

11. აკად. ჯ. კაციტაძე არის ღირსების ორდენის კავალერი და 2014 წლის საქართველოს საუკეთესო მეცნიერის წოდების მფლობელი აგროსაინჟინრო დარგში

12. არის საქართველოს აგრარული და აკაკი წერეთლის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აგროსაინჟინრო სადისერტაციო საბჭოების წევრი და ხელმძღვანელობს სამ დოქტორანტს - გიორგი ქუთელიას (საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი), იოსებ აბულაძეს (აკაკი წერეთლის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) და გოჩა ბერიძეს (საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი)

13. აკად. ჯ. კაციტაძის აზრით საჭიროა დაჩქარდეს შპს „ მექანიზატორის“ განსახელმწიფოებრიობა, კატეგორიულად აიკრძალოს უცხო ქვეყნების მოქალაქეებზე ქართული მიწის გაყიდვა, შემუშავდეს „მიწის კოდექსი“, საქართველოს_პარლამენტმა მიიღოს კანონი „საქართველოს სოფლის მეურნეობის ტექნიკური უზრუნველყოფის სისტემის შესახებ“ და ასევე საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეიქმნას სამეცნიერო- ტექნიკური საკონსულტაციო საბჭო;

14. დარგობრივ სექციაზე წარმოადგენს მოხსენებას სამეცნიერო- კვლევითი სამუშაოების შედეგების შესახებ.

5.3.2.4. აკადემიკოსი რევაზ მახარობლიძე

1. აკადემიკოსი რევაზ მახარობლიძე ხელმძღვანელობდა და მონაწილეობდა შემდეგი პრობლემის შესრულებაში: "საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამანქანო ტექნოლოგიების, მანქანათა სისტემის და მათი ეფექტური გამოყენების მეცნიერული საფუძვლების დამუშავება".
2. ტექნიკურ უნივერსიტეტში კითხულობდა ლექციების კურსს მაგისტრანტებთან შემდეგ საგნებში:
 - 2.1. "ექსპერიმენტების დაგეგმვის თანამედროვე მეთოდები".
- 2.2. "სამთო მიწათმოქმედების მექანიზაცია".
- 2.3. "მცირე მექანიზაცია სოფლის მეურნეობაში".
3. გამოქვეყნებული სტატიები:
 - 3.1. აგრეგატის მწარმოებლურობის შეფასება ტრაქტორის წვეთით სიმძლავრის მიხედვით ფერდობის განივად მუშაობის დროს. საერთაშორისო-სამეცნიერო კონფერენციის "ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის" მასალები, თბილისი, 2016.
 - 3.2. მწარმოებლურობის შემცირების შეფასება აგრეგატის ფერდობის განივად მუშაობის დროს. კონფერენციის "ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის" მასალები, თბილისი, 2016.
 - 3.3. MATHEMATICAL MODELING OF AGRICULTURAL UNIT OPERATION ON SLOPE WITH APPLICATION OF SIMILARITY THEORY "PROBLEMS OF MECHANICS"; №1 (62), 2016.
 - 3.4. IMPACT OF LATERAL MOVEMENT ON CAPACITY OF UNIT AT TRANSVERSAL OPERATION ON SLOPE "PROBLEMS OF MECHANICS" №2 (63), 2016.
 - 3.5. SATURATION OF TRACTOR WITH TAKING INTO ACCOUNT MOUNTAINOUS CONDITIONS "PROBLEMS OF MECHANICS" №3 (64), 2016.
 - 3.6. ენერგეტიკული დანახარჯების გაანგარიშების მეთოდიკა ფერდობზე აგრეგატის მუშაობის დროს. საერთაშორისო ჟურნალი "მექანიკის პრობლემები" №4 (65), 2016 (ინგლისურ ენაზე).
 - 3.7. Theory of soil compaction by running bodies of mountain tandem-wheeled self-propelled chassis. საერთაშორისო ჟურნალი "ANNALS OF AGRARIAN SCIENCE", Vol. 14, No1.
 - 3.8. ეკონომიკური და ენერგეტიკული კრიტერიუმების გამოყენება სასოფლო-სამეურნეო აგრეგატების მუშაობის შეფასებისათვის. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო შრომათა კრებული "მოამბე", №2 (36), 2016.

სტატიაში მოცემულია სასოფლო-სამეურნეო აგრეგატების მუშაობისა და ტექნოლოგიური პროცესების შეფასების მეთოდთა ერთ ჰექტარზე დაყვანილი საექსპლუატაციო დანახარჯებისა და ტექნოლოგიური ოპერაციების შესრულებაზე მოსული ენერგეტიკული დანახარჯების გაანგარიშების საფუძველზე. ეს მეთოდი დამოკიდებული არ არის საბაზრო კონიუქტურაზე და იძლევა აგრეგატის მუშაობისა და შესრულებული სამუშაო პროცესის შეფასების ობიექტურ შესაძლებლობას.

4. გამოქვეყნებული მონოგრაფია ACTUAL ISSUES OF THEORY OF WHEELS ROLLING OF TRACTOR. გერმანია, საარბრიუკენი, გამომცემლობა “LAMBERT”, 2016;

მოცემულია თვლიანი ტრაქტორის გორვის თეორიის აქტუალური საკითხები, ნიადაგის რეოლოგიური თვისებებისა და რელიეფის გათვალისწინებით. პირველ თავში მოცემულია სავალი სისტემის გორვის თეორიის ზოგადი საკითხები. მეორე თავში გადმოცემულია ტანდენთვლიანი თვითმავალი შასის გორვის და ნიადაგის ტკეპნის თეორია, რომელიც შედარებულია სერიული წარმოების თვითმავალ შასთან. მესამე თავში მოცემულია ტრაქტორის ოპტიმალური ენერგოგაჯერებულობის თეორია და აგრეგატის ფერდობზე მუშაობის საექსპლუატაციო მახასიათებლების გაანგარიშების თეორია.

5. აკად. რ. მახარობლიძე მონაწილეობდა:

5.1. საერთაშორისო კონფერენციაში (თბილისი, 2016წ.) “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის”.

5.2. სამეცნიერო კონფერენციაზე, მიძღვნილი ნიადაგის დაცვის საერთაშორისო დღისადმი, 2016 წლის 05 დეკემბერი;

6. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის დაფინანსებით მონაწილეობს შემდეგი სამეცნიერო გრანტების დამუშავებაში:

6.1. “სასოფლო-სამეურნეო მანქანების ფერდობზე მუშაობის ფიზიკური და მათემატიკური მოდელირების მეთოდების დამუშავება” (ხელმძღვანელი);

6.2. “სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის გამოყენების ნორმატიულთან შესაბამისობის კვლევა და ანალიზი” (დამხმარე პერსონალი);

6.3. “მრავალფუნქციური დანიშნულების მოდიფიცირებული სამთაბარო თვითმავალი შასის თეორიული და ექსპერიმენტალური კვლევა და ძრითადი პარამეტრების ოპტიმიზაცია”;

7. არის საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს წევრი და აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, ასევე ეროვნული კოორდინატორი სოფლის მეურნეობის მექანიზაციის საკითხებში.

აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების სხდომაზე გამოვიდა მოსხენებით “რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდით დაფინანსებული გრანტების მიმდინარეობის შესახებ”.

8. აკად. რ. მახარობლიძე არის საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალ “მოამბის” რედაქციის წევრი, სამეცნიერო-საინფორმაციო ჟურნალ “ახალი აგრარული საქართველოს” სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე და ჟურნალ “აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები” სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭოს წევრი.

წინადადებები სოფლის მეურნეობის მექანიზაციის განვითარების შესახებ:

1. სოფლის მეურნეობის ხელახალი ტექნიკური გადაიარაღება უნდა მოხდეს მაღალი ტექნოლოგიის შემსრულებელი მანქანებით;
2. საზღვარგარეთიდან სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შეძენამდე საჭიროა მათი ნიმუშების წინასწარი გამოცდა ქვეყნის რეგიონების მიხედვით;
3. ქვეყანაში არსებულ და მშენებარე სერვის-ცენტრებს უნდა დაეკისროს დამატებითი ფუნქცია. კერძოდ, ისინი უნდა გახდნენ რეგიონებში მაღალი ტექნოლოგიების დემონსტრირების ორგანიზაციები. ამისათვის მათ უნდა ჰქონდეთ საკუთარი მიწის ნაკვეთები, სადაც მოახდენენ სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოვლა-მოყვანას მაღალი ტექნოლოგიებით და ამ ტექნოლოგიების დემონსტრირებას ფერმერულ მეურნეობებისათვის;
4. სამეცნიერო-კვლევითმა ორგანიზაციებმა უნდა დაამუშაონ რეკომენდაციები, თუ რომელი ტიპის მაღალი ტექნოლოგია გამოდგება კულტურების მოვლა-მოყვანისათვის ქვეყნის რეგიონების ბუნებრივ-კლიმატურ პირობების გათვალისწინებით.
5. ქვეყანაში უნდა აღდგეს სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებელი ქარხანა სპეციფიკური კულტურების (ჩაი, სუბტროპიკები, სამთო მიწათმოქმედება და ა.შ.) მოვლა-მოყვანის კომპლექსური მექანიზაციისათვის;
6. ყოფილი მექანიზაციისა და ელექტრიფიკაციის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის ბაზაზე უნდა შეიქმნას სამეცნიერო-პრაქტიკული ცენტრი, რომლის ფუნქცია იქნება:
 - ა) ქვეყნის სოფლის მეურნეობის მექანიზაციისათვის სამანქანო ტექნოლოგიების და მანქანათა სისტემის დამუშავება;
 - ბ) სპეციფიკური კულტურების მოვლა-მოყვანისათვის ახალი თაობის მანქანათა კომპლექსების დაპროექტება, დამზადება და წარმოება;
 - გ) საზღვარგარეთიდან შემოსატანი ტექნიკის ნიმუშების გამოცდა;
 - დ) ტექნოლოგიური პროცესების შესრულების ოპერაციების მიხედვით სამუშაოების ნორმირება;
7. სოფლის მეურნეობის წარმოების მექანიზაციის განვითარების სახელმწიფო რეგულირებისათვის მისაღებია მთელი რიგი საკანონმდებლო აქტები:
 - 7.1. კანონი აგროსამრეწველო კომპლექსის მანქანათმშენებლობის შესახებ;
 - 7.2. კანონი საქართველოს აგროსამრეწველო წარმოების ტექნოლოგიური პოლიტიკის შესახებ;
 - 7.3. კანონი ტრქტორების, სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის მოწყობილობების და ხელსაწყოების სერტიფიკაციის შესახებ;
 - 7.4. კანონი სასოფლო-სამეურნეო ტექნოლოგიების სერტიფიკაციის ნორმატიული აქტების შესახებ;
 - 7.5. კანონი საამორტიზაციო ანარიცხებისა და აგროსამრეწველო კომპლექსის სისტემაში ტექნიკური განახლების მიზნობრივი ფონდების ფორმირების შესახებ;
 - 7.6. კანონი სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში დილერების შესახებ;
8. დამუშავდეს მომხმარებელთა კრედიტირების მექანიზმი ტექნიკის შესყიდვის დაფინანსებისათვის, მათ შორის ღიზინგის საფუძველზე.

5.3.2.5. აკადემიკოსი ელგუჯა შაფაქიძე

1.სამეცნიერო თემა: “მეაბრეშუმეობის შრომატევადი ტექნოლოგიური პროცესების ტექნოლოგიების და ტექნიკური საშუალებების დამუშავება”; **თემის ხელმძღვანელი – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ე. შაფაქიძე;**

1.1. საინვესტიციო პროექტი: ”მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების საინვესტიციო პროექტი და კოოპერატივი “საჩინო” ვანის რაიონში“. პროექტის შედგენის და შესრულების პასუხისმგებელი პირი - – ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ე. შაფაქიძე;

3. გამოქვეყნებული თეზისები, სტატიები.

- 3.1. ინვესტიციების დაბანდების შესაძლებლობები მეაბრეშუმეობაში; თანაავტორი გ. ნიკოლეიშვილი; ჟურნალი“ახალი აგრარული საქართველო”, №3(59). თბილისი, მარტი, 2016, გვ. 23-25;
- 3.2. “საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების არსებული დანაწილების ანალიზი და აგროწარმოების განვითარების ზოგიერთი ძირითადი საკითხი”, თანავტორები გ. ჩიტაია, გ. მოსაშვილი. ჟურნალი“ახალი აგრარული საქართველო”, №3(59). თბილისი, მარტი, 2016, გვ. 30-32;
- 3.3. “ეტალონური ტრაქტორის შერჩევა და გადაყვანი კოეფიციენტების გაანგარიშება სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მექანიზებულ სამუშაოთაჯამური მოცულობის განსაზღვრისათვის”; თანავტორები გ. ჩიტაია, გ. მოსაშვილი. სსმმ აკადემიის “მოამბე”, №1 (35), თბილისი 2016, გვ. 154-157;
- 3.4. “აბრეშუმის პარკის ნაპერტყელისაგან გამწმენდი მოწყობილობა და მისი მუშაობის ანალიზი”, თანაავტორი ვ. მირუაშვილი. სსმმ აკადემიის “მოამბე”, №1 (35), თბილისი 2016, გვ. 158-163;
- 3.5. “ხეხილის მოვლა-მოყვანის თანამედროვე ტექნოლოგიები”, თანაავტორი, საქ. სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სსმმ აკადემია, “მერიდიანი”, თბილისი, 2016, 238 გვ;
- 3.6. “მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების დაჩქარება აუცილებელია”, თანაავტორი გ. ნიკოლეიშვილი, სამეცნიერო-პოპულარული ჟურნალი "ისტორიული მემკვიდრეობა", თბილისი, №5(68), მაისი, 2016, გვ. 28-31;
- 3.7. “НОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ШЕЛКОВОДСТВЕ ГРУЗИИ”, Соавтор Г.Николеишвилиб Ж.Аграрная наука и пищевые, технологии, Выпуск 1(91), Винница (Украина), 2016, Стр.170-175;
- 3.8. "მეაბრეშუმეობის დღევანდელი მდგომარეობა, განვითარების შესაძლებლობები და ეკონომიკური ეფექტურობა", თანაავტორი გ.

ნიკოლეიშვილი, მე-VI საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული ინერნეტ კონფერენცია; შრომათა კრებული. ქუთაისი, 2016 წელი, გვ. 39-45;

3.9. “სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ტექნოლოგიური პროცესების ერთიანი ეტალონური პექტრების სისტემაში გამოსახვის მეთოდია”, თანავტორები გ. ჩიტაია, გ. მოსაშვილი, რ. ჯაფარიძე; მე-VI საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული ინერნეტ კონფერენცია; შრომათა კრებული. ქუთაისი, 2016 წელი, გვ. 45-51;

3.10. “დარგის რეაბილიტაცია-აღორძინების ზოგიერთი პრობლემური საკითხის მოგვარების დასააჩქარებლად”; ჟურნალი “ახალი აგრარული საქართველო”, №7(63). თბილისი, ივლისი, 2016, გვ. 9-12;

3.11. “თერმული წყლით გამოთბარ ნიადაგში თუთის ნაზამთრი კალმის დაფესვიანება და ეკონომიკური ეფექტიანობა”, თანავტორი გ. ნიკოლეიშვილი, სსმმა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, 2016, გამომცემლობა, "პოლიგრაფი", თბილისი, 28,29,30 სექტემბერი, 2016 წ.გვ. 259-263;

3.12. “თანამედროვე მანქანური ტექნოლოგიების როლი ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოებაში”, გ. მოსაშვილი, გ. ჩიტაია, სსმმა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, 2016, გამომცემლობა, "პოლიგრაფი", თბილისი, 28,29,30 სექტემბერი, 2016 წ. გვ. 604-607;

3.13. “საქართველოს აგრარული სტრატეგიის ასპექტები”, თანავტორები შ. ჭალაგანიძე გ. მოსაშვილი, რ. ჯაფარიძე, მ. ქვარცხავა; სსმმა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, 2016, გამომცემლობა, "პოლიგრაფი", თბილისი, 28,29,30 სექტემბერი, 2016 წ. გვ. 607-610;

3.14. “უფრო მასშტაბური გავხადოთ ბაზო და ბაზო-კვლების სისტემებით სასოფლო-სამეურნეო კულტურების წარმოება”, თანავტორები ვ. მირუაშვილი, ვ. ჯაფარიძე, ჟურნალი “ახალი აგრარული საქართველო”, №10(66). თბილისი, ოქტომბერი, 2016, გვ. 26-29;

3.15. გამოქვეყნებული რეკომენდაციები:

3.15.1. მეაბრეშუმეობის ინტეგრაციის ეკონომიკური ეფექტიანობა და მისი რეაბილიტაცია-აღორძინების რეკომენდაციები - თანავტორები გ. ნიკოლეიშვილი, გ. ჯაფარიძე. თ. კუნჭულია, ვ. სანადირაძე, გამომცემლობა "აგრო", თბილისი, 2016 წელი;

3.15.2. THE ECONOMIC EFFECTIVENESS OF INTEGRATION OF SILK PRODUCTION AND RECOMMENDATIONS FOR ITS REHABILITATION - G. NIKOLEISHVILI, E. SHAPAKIDZE, G. JAPARIDZE. T. KUNCHULIA , I. SANADIRADZE - TBILISI, 2016;

3.5.3. მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების საინვესტიციო პროექტი და კოოპერატივი “საჩინო” ვანის რაიონში. თანავტორები გ. ნიკოლეიშვილი, ვ. სანადირაძე, რედაქტორი ო. ქეშელაშვილი, თბილისი, 2016;

4. გამოქვეყნებული მონოგრაფია.

4.1. მონოგრაფია "საქართველოს მეაბრეშუმეობა-პრობლემები, რეაბილიტაცია, აღორძინება", თანავტორი პროფ. გ. ნიკოლეიშვილი, (რედაქტორი აკად. ნ. ჭითანავა, რეცენზენტი აკად. ო. ქეშელაშვილი) თბილისი, "პოლიგრაფი", 2016 წელი, 255გვ;

მონოგრაფია შესრულებულია შავი, კასპიის ზღვების და ცენტრალური აზიის რეგიონის ქვეყნების მეაბრეშუმეობის ასოციაციის (BACSA) პრეზიდენტის პროფესორ პანომირ ცენოვის ინიციატივით და აღმასკომის

წევრების მორალური მხარდაჭერით. იგი განკუთვნილია ფერმერების, სოფლის მეურნეობაში დასაქმებული პრაქტიკოსი მცირე მეწარმეების, მეაბრეშუმეობის დარგის ბაკალავრების, მაგისტრანტების, დოქტორანტების, მეცნიერების და ყველა მათთვის, რომლებსაც გარკვეული წვლილი შეაქვთ საქართველოში მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაციისა და აღორძინების საქმეში;

6. საზღვარგარეთის და ადგილობრივ კონფერენციებში მონაწილეობა:

✓ მონაწილეობა მე-VI საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული ინტერნეტ-კონფერენციაში; ქ. ქუთაისი, 2016 წელი. მოხსენებები:

1. "მეაბრეშუმეობის დღევანდელი მდგომარეობა, განვითარების შესაძლებლობები და ეკონომიკური ეფექტურობა";
2. "სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ტექნოლოგიური პროცესების ერთიანი ეტალონური პექტრების სისტემაში გამოსახვის მეთოდოლოგია",

✓ მონაწილეობა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციაში "ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის" - თბილისი, 28,29 30 სექტემბერი, 2016 წელი.

მოხსენებები:

“თერმული წყლით გამთბარ ნიადაგში თუთის ნახამთრი კალმის დაფესვიანება და ეკონომიკური ეფექტიანობა”;

“თანამედროვე მანქანური ტექნოლოგიების როლი ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოებაში”;

“საქართველოს აგრარული სტრატეგიის ასპექტები”.

7. 2016 წელს გრძელდება მუშაობა საქართველოს შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის საგრანტო პროექტზე FR/454/10 – 140/14 “ტექნოლოგიური პროცესების ენერგოდანახარჯების გაანგარიშების საფუძველზე რაციონალური სასოფლო-სამეურნეო წარმოებებისათვის აუცილებელი ტექნიკის ნომენკლატურისა და რაოდენობის განსაზღვრის მეთოდოლოგიის დამუშავება რეგიონში კულტურათა სახეობებისა და დაკავებული ფართობების მიხედვით”. გრანტის პროექტის ხელმძღვანელი – ე. შაფაქიძე; ძირითადი შემსრულებლები – გ. მოსაშვილი, დ. ჩიტაია;

8. მონაწილეობა სსმმ აკადემიის აკადემიური საბჭოს მუშაობაში. აკად. ე. შაფაქიძის მონაწილეობით განხილული საკითხები:

1. 2016 წლის 25 მარტი, ოქმი №3,

ა.) საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ 2015 წელს გამოცემული რეკომენდაციების, აგროწესების, ინსტრუქციების, ბუკლეტების, ბროშურებისა და სხვა ბეჭდვითი და სამეცნიერო-ელექტრონული საინფორმაციო გამოცემების მდგომარეობისა და პერსპექტივების შესახებ;

ბ.) საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეროვნული კოორდინატორების შესახებ.

2. 2016 წლის 27 აპრილი, ოქმი №4,

ა). საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ პარტნიორ ორგანიზაციებთან გაფორმებული მემორანდუმების შესრულების მიმდინარეობის შესახებ;

- ბ.) საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ მუდმივმოქმედი გამოფენის საორგანიზაციო საკითხების შესახებ.
3. 2016 წლის 24 ივნისი, ოქმი №6
საქართველოს სსმ აკადემიაში ჩატარებული მრგვალი მაგიდის შესახებ თემაზე: “აგრარული მეცნიერებისა და მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადების არსებული მდგომარეობისა და პერაპექტივების შესახებ”.
 4. 2016 წლის 21 ივლისი, ოქმი № 7,
საერთაშორისო კონფერენციის “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები მდგრადი სოფლის მეურნეობის განვითარებისათვის” მზადებისათვის საორგანიზაციო საკითხების შესახებ.
 5. 2016 წლის 23 სექტემბერი. ოქმი №8
საერთაშორისო კონფერენციის “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები მდგრადი სოფლის მეურნეობის განვითარებისათვის” მოსამზადებელი გატარებული ღონისძიებების შესახებ.
 6. 2016 წლის 28 ოქტომბერ, ოქმი № 9,
აგრარულ დარგში საუკეთესო ფუნდამენტური, გამოყენებითი და საგანმანათლებლო ხასიათის ნაშრომისათვის 2016 წლის პრემიისა მინიჭებისათვის საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ კონკურსის გამოცხადების შესახებ.
9. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსი; სსმ აკადემიის ნამდვილი წევრი (აკადემიკოსი), (03 დეკემბერი, 2015 წელი); საქართველოს საინჟინრო აკადემიის ნამდვილი წევრი (აკადემიკოსი); სსმ აკადემიის აკადემიური საბჭოს წევრი; სსმ აკადემიის აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების წევრი; სსმ აკადემიის ეროვნული კოორდინატორი მეაბრეშუმეობის მიმართულებით; შავი, კასპიის ზღვების და შუა აზიის რეგიონების ქვეყნების მეაბრეშუმეობის ასოციაციის (BACSA) კოორდინატორი საქართველოში; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის “მოამბის” რედკოლეგიის წევრი; ჟურნალ “ახალი აგრარული საქართველო”-ს რედკოლეგიის წევრი; საქართველოს ენციკლოპედიის სოფლის მეურნეობის განყოფილების წევრი;
10. აკად. ე. შაფაქიძის საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური დეპარტამენტის უფროსის თანამდებობაზე გაწეული საქმიანობის მოკლე ჩამონათვალი და დახასიათება:
- საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთვის სამეცნიერო კვარტალური და წლიური ანგარიშების მომზადება;
 - საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის საგრანტო პროექტი თემაზე "ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის" მომზადება და წარდგენა შ. რუსთაველის სამეცნიერო ფონდში (პროექტის ხელმძღვანელის მოადგილე);
 - სსმ აკადემიაში ჩატარებული საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის, "ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის" საორგანიზაციო საკითხების ხელმძღვანელობა, პროგრამის (52 გვ) და სამეცნიერო შრომათა კრებულების (618 გვ) მომზადება და გამოცემა;

- სსმმ აკადემიის 2015 წლის ანგარიშის მომზადება და გამოცემა, 384 გვ. გამომცემლობა შპს "პოლიგრაფი", იანვარი-თებერვალი 2016 წელი;
- სსმმ აკადემიის 2016 წლის აგრარულ სფეროში საუკეთესო სამეცნიერო ნაშრომის კონკურსის ორგანიზაციული სამუშაოების ხელმძღვანელობა;
- სსმმ აკადემიის საგამომცემლო საქმიანობის სტენდის განახლების ორგანიზაცია;
- სსმმ აკადემიაში აგრარული მიმართულების თვალსაჩინო მასალების დამზადების ორგანიზაცია;
- სსმმ აკადემიის წევრების მიერ 2016 წელს მომზადებული რეკომენდაციების რედაქტირება და გამოცემა, სულ 23 რეკომენდაცია;
- სსმმ აკადემიის ვებ-გვერდისათვის მასალების მომზადება;
- 2016 წელს სსმმ აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების საქმიანობაში აქტიური მონაწილეობა;
- სსმმ აკადემიის აკადემიური საბჭოს მომზადების ორგანიზაცია;
- მონაწილეობა სსმმ აკადემიის 2016 წლის სამუშაო გეგმების შედგენაში;
- სოფლის მეურნეობის განვითარების შესახებ ოფიციალური სტატისტიკური და პირველადი მასალების შეკრება და ანალიზი.
- სსმმ აკადემიის სხვა ორგანიზაციებთან ურთიერთ თანამშრომლობის მემორანდუმებისათვის შესაბამისი მასალების მომზადება, ოფიციალური ხელმოწერის ორგანიზება;
- მონაწილეობა საჯარო ტელე ლექციებში "მეცნიერები-ფერმერებს", ტელევიზია "საფერავი ტვ";
- საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ ორგანიზებულ "ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების თბილისის ფესტივალი 2016" –ის ფარგლებში სსმმ აკადემიის მიერ ჩატრებული სამეცნიერო კონფერენციის (21 სექტემბერი, 2016) მასალების მიხედვით შრომათა კრებულის მომზადება, რედაქტირება და გამოცემა;

11. აკად. ე. შაფაქიძის მიერ გრძელდება სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობა შემდეგ თემებზე:

- ❖ აგროსაინჟინრო მიმართულებების პერსპექტივები საქართველოში:
 - საჭიროა ძირეულად შეიცვალოს ქვეყანაში აგროსაინჟინრო მიმართულების სპეციალისტთა სწავლების და პრაქტიკის არსებული სისტემა, რისთვისაც საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიეწოდოს დასაბუთებული წინადადებები ამ მიმართულებით გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ (შემსრულებელი - საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია);
 - აუცილებელია საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიასთან ჩამოყალიბდეს აგროსაინჟინრო სამსახურის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, რომლის ფუნქცია იქნება საქართველოს ფერმერული მეურნეობების პირობებისათვის მანქანათა სისტემების და მცენარეთა მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგიური რუკების დამუშავება, ჩაისა და სუბტროპიკული კულტურებისათვის მექანიზებული სამუშაოების ტექნიკური

- საშუალებების რეაბილიტაცია ან ახლის შექმნა, სახელმწიფო ან კერძო კომპანიების მიერ ქვეყანაში შემოსული საზღვარგარეთის ტექნიკის პირველი ნიმუშების გამოცდა და შესაბამისი დასკვნების გაცემა მათი შემდგომი დიდი პარტიებით შესაძენად, საკვლევი-საკონსტრუქტორო სამუშაოების წარმართვა;
- მიზანშეწონილია შეიქმნას სასოფლო-სამეურნეო რეგიონალური სერვის ცენტრები, რომელთა საქმიანობა (რემონტი, გამოსახმარისება და სხვა ოპერაციები) განხორციელდება აგროსაინჟინრო სამსახურის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მეთოდოების მიხედვით;
 - სასურველია უახლოეს პერიოდში რეგიონალური მასშტაბით განხორციელდეს მექანიზატორთა კადრების მომზადება-გადამზადების და კვალიფიკაციის ამაღლების კურსების ფუნქციონირება აგროსაინჟინრო სამსახურის სამეცნიერო-კვლევით ცენტრში დამუშავებული პროგრამებისა და მეთოდოების მიხედვით;
 - საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროში აუცილებელია აგროინჟინერიის სამეცნიერო-ტექნიკური საბჭოს აღდგენა (იგი ნაყოფიერად მუშაობდა 2001-2004 წლებში), რომელიც განსაზღვრავს ისეთ პრიორიტეტულ მიმართულებებს, რომელიც საჭიროა იმ პერიოდისათვის ქვეყნის სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა დარგებისათვის აგროსაინჟინრო სამსახურის ფუნქციების განსახორციელებლად.
- ❖ **მეაბრეშუმეობის შრომატევადი ტექნოლოგიური პროცესების და ტექნიკური საშუალებების განვითარების, პერსპექტივები საქართველოში:**
- აუცილებელია საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროში დაიქარდეს მეაბრეშუმეობაში მიზნობრივი პროგრამის დამუშავება, რომლის საფუძველი იქნება საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში დამუშავებული კონცეფცია “საქართველოს მეაბრეშუმეობა 2012-2020 წლებში” (თანაავტორი ე. შაფაქიძე);
 - აუცილებელია საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ გარკვეული სამუშაოები ჩაატაროს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში დამუშავებული ორი საინვესტიციო პროექტის 1. “მეაბრეშუმეობის საკვები ბაზის, პარკის წარმოების და კუსტარული რეწვის ეტაპობრივი აღდგენა ხონის რაიონში განხორციელებისათვის (თანაავტორი ე. შაფაქიძე) 2. “მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების საინვესტიციო პროექტი და კოოპერატივი "საჩინო" ვანის რაიონში” (თანაავტორი ე. შაფაქიძე);
 - ფერმერულ მეურნეობებში ან ინდივიდუალურ საწარმოებში ფართოდ დაინერგოს საქართველოს სოფლის მეურნეობის

მეცნიერებათა აკადემიაში დამუშავებული “მეაბრეშუმეობის საკვები ბაზის, თუთის აბრეშუმხვევიას გამოკვების, პარკის გაწმენდის და პირველადი დამუშავების, ნედლი პარკიდან აბრეშუმის ძაფის ამოხვევის ტექნოლოგიები მცირე მექანიზაციის ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით” (თანაავტორი ე. შაფაქიძე).

11. ზოგიერთი წინადადება მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების დაჩქარებისათვის:

- სახელმწიფომ მეაბრეშუმეობა უნდა მიიჩნიოს პროირიტეტულ დარგად და გავრცელდეს მასზე პროტექციონიზმის პოლიტიკა, საგადასახადო შეღავათები და ა.შ.;
- აბრეშუმის პარკის წარმოების ძირითად ორგანიზაციულ ფორმად უნდა მივიჩნიოთ სხვადასხვა დონეზე შექმნილი კოოპერატივები, ამხანაგობები და სხვა გაერთიანებები. კოოპერატივების (ამხანაგობების) ინიციატივით უნდა შეიქმნას ტერიტორიული ინტეგრირებული საწარმოები (საკარმიდამო მეაბრეშუმეობა+ძაფის რეგიონალური ამოხვევა), რითაც მოხდება საბოლოო პროდუქციის წარმოებაზე მეაბრეშუმეობის ეკონომიკური ინტერესების მიბმა ძაფის რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლის ნაწილის მეაბრეშუმეებზე გაცემის გზით. ამასთან, შესაბამისმა სამინისტროებმა და უწყებებმა, ხელი უნდა შეუწყონ მათ ბაზრების მოძიებისა და პროდუქციის რეალიზაციის საქმეში.
- ხელი შეეწყოს და ყოველმხრივ დაჩქარდეს მეაბრეშუმეობაში მაღალპროდუქტიული ჯიშების, მცირე მექანიზაციის ტექნოლოგიების და ტექნიკურ საშუალებათა დანერგვას, აგრეთვე სააბრეშუმო მრეწველობაში უახლესი ტექნიკისა და ტექნოლოგიების მოძიება-წარმოებაში დანერგვას;
- საერთაშორისო მასშტაბით BACSA-სთან მჭიდრო ინტეგრაცია უნდა განვითარდეს სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრამის სფეროში შემოქმედებითი კავშირის განხორციელების და ბიზნესის საქმეში-უცხოეთის ფირმებთან ეკონომიკური ურთიერთობის დამყარების მიმართულებით;
- მეაბრეშუმეობის აღორძინება, ახალი სამუშაო ადგილების შექმნა, მოსახლეობის ადგილზე დამაგრება და მძიმე ეკონომიკური პირობების შემსუბუქების ინტერესებიდან გამომდინარე დღის წესრიგში დგება ხონის სასელექციო სადგურისა და ჩოხატაურის საგრენაჟო ქარხნის აღდგენის დაჩქარება, ვანის რაიონში ბუნებრივად გამოთბარ თბილ გრუნტში დაავადებისადმი გამძლე ნერგების მიღების ტექნოლოგიის დამუშავება და 2017 წელს მისი განხორციელება რაიონის სოფლებში, რისთვისაც საჭიროა საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ ამ მიმართულებით გაითვალისწინოს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის რეკომენდაციები და პრაქტიკული წინადადებები, რომლებიც მეცნიერული დასაბუთებებით არიან გამყარებული.
- საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიასთან ერთად გარკვეული ქმედითი ღონისძიებები გაატაროს მეაბრეშუმეობის დარგით დაინტერესებულ ინვესტორებთან, როგორიცაა ჯ. ჩხაიძე, იოანე ბატონიშვილის (ბაგრატიონი) საინვესტიციო ჯგუფი (საქართველოს პატრიარქის ღოცვა-კურთხევით და

დავალებით) და სხვა, ყოველმხრივ ხელი შეუწყოს მათ საქმიანობას და განაზოგადოს მათი მუშაობა ხარაგაულის, ახმეტის, ვანის, ხონის, მარტვილის და სხვა რაიონების მეაბრეშუმეობის კოოპერატივებში.

5.3.2.6. აკადემიკოსი შოთა ჭალაგანიძე

I. აკად. შ. ჭალაგანიძემ 2016 წელს მონაწილეობა მიიღო:

- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის, ბიორაციონალური ტექნოლოგიების ს/კ ცენტრისა და ვინიცის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის მიერ ორგანიზებული მრგვალი მაგიდის მუშაობაში, რომელიც მიეძღვნა “სოფლის მეურნეობის აქტუალურ საკითხებს თანამედროვე პირობებში” - 13 მაისი 2016წ.
- საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მუშაობაში, რომელიც მიეძღვნა საკითხს

“ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის” - 28-29-30 სექტემბერი 2016 წ.

II. აკადემიის აკადემური საბჭოსთვის მომზადებული საკითხები:

- მზისა და ქარის ენერგიის გამოყენება სოფლის მეურნეობის მაღალმთიან პირობებში.

III. 2016 წელს გადამუშავებული იქნა:

- სამთო სოფლის მეურნეობის პრობლემებისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენციის მასალები თანამედროვე მოთხოვნათა გათვალისწინებით

IV. 2016 წელს გამოქვეყნებული შრომები:

- “თეორიული საფუძვლები თანამედროვე სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის საიმედოების გაანგარიშებისა და გაზრდისათვის გაცვეთილი დეტალების აღდგენის რესურსდამზოგი ტექნოლოგიის გამოყენებით” (თანაავტორობით) – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე №1, 2016 წ. თბილისი;
- “აგროტურიზმის განვითარება საქართველოში ჟურნალი “აგრარულ – ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები”, №2, 2016 წ. თბილისი;
- “საქართველოს აგრარული სტრატეგიის ასპექტები”, (თანაავტორობით) - სსმმა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, 2016, გამომცემლობა, "პოლიგრაფი", თბილისი, 28,29,30 სექტემბერი, 2016 წ. გვ. 607-610;

**5.4. სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების
სამეცნიერო განყოფილება
აკადემიკოს მდივანი – აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათური**

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილებაში გაერთიანებულია აკადემიის 3 წევრი – 3 აკადემიკოსი.

აკადემიკოსები: ბაღათურია ნუგზარი, ნანიტაშვილი თენგიზი, პაპუნძე გურამი.

**5.4.1. სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების
სამეცნიერო განყოფილების 2016 წლის სამუშაო გეგმა**

№	საკითხების (თემების) დასახელება	განხილვის დრო	პასუხისმგებელი შესრულებაზე
1	2	3	4
1	სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ	იანვარი	სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე
2	აკადემიკოს ნუგზარ ბაღათურიას ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	იანვარი	აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია
3	აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების მიმართულების ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო საქმიანობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ	თებერვალი	აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების მიმართულების ეროვნული კოორდინატორები
4	აკადემიკოს გურამ პაპუნძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	თებერვალი	აკადემიკოსი გურამ პაპუნძე

5	აკადემიკოს თენგიზ ნანიტაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	თებერვალი	აკადემიკოსი თენგიზ ნანიტაშვილი
6	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ინსტიტუტის 2015 წლის სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ	მარტი	აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ინსტიტუტის დირექტორი აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია
7	ღვინის გადამუშავების თხევადი ნარჩენების გამოკვლევა მათი სამრეწველო გამოყენების მიზნით	აპრილი	პროფ. მარიამ ხოსიტაშვილი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
8	ეკოლოგიურად სუფთა ყურძნის წვენისა და ღვინის მიღების რაციონალური ტექნოლოგიის გამოკვლევა	აპრილი	პროფ. ნანა ბეგიაშვილი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე
9	ციტრუსოვანთა გადამუშავების ნარჩენების გამოკვლევა მათი სამრეწველო გამოყენების მიზნით	მაისი	ასოცირებული პროფ. აელიტა ხოტივარი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
10	ყველის წარმოების ნარჩენების (შრატის) გამოკვლევა	მაისი	ასოცირებული პროფ. ეთერი ედიბერიძე, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
11	შესწორებები სანიტარულ წესებსა და ნორმებში	ივნისი	ასოცირებული პროფ. ეთერი ედიბერიძე, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
12	ხილ-კენკროვანთა შეფერილი წვენის ნატურალობის მაჩვენებელი ფიზიკურ-ქიმიური კრიტერიუმები	ივნისი	პასოცირებული როფ. იზოლდა კუპატაძე, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
13	ყურძნის ტკბილი ნარჩენების წყლის ექსტრაქტების და მათი გამოყენების	ივლისი	აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის დირექტორი

	პერსპექტივები		
14	ბუნებრივი ბიოსტიმულატორის მიღება მეღვინეობის ნარჩენებიდან	ივლისი	ასოცირებული პროფ. ელენე კალატოზიშვილი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
15	საქართველოში ველურად მზარდი ღვინის ტექნოქიმიური დახასიათება	სექტემბერი	ასოცირებული პროფ. ლუიზა ქაჯაია, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
16	დაფნისა და ევკალიპტის ნედლეულიდან ბიოაქტიური ექსტრაქტების მიღების ტექნოლოგია	სექტემბერი	ასოცირებული პროფ. ლია კოტორაშვილი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
17	სამკურნალო სანელებელ-არომატული ნედლეულის ბაზა და ფუნქციური კვების პროდუქტების წარმოების პერსპექტივები საქართველოში.	ოქტომბერი	ასოცირებული პროფ. ნაზი ალხანაშვილი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
18	ციტრუსოვანთა და ხილ-კენკროვანთა ნაყოფებიდან რადიოპროტექტორული თვისებების მქონე ფუნქციონალური დანიშნულების წვენების მიღება	ნოემბერი	ასოცირებული პროფ. ეთერი უთურაშვილი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
19	ვაზის ენდემური ჯიშებიდან საფუვრის კოლექციების შექმნა და მათი როლი მეღვინეობაში.	დეკემბერი	ასოცირებული პროფ. მაკა ორმოცაძე, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი
20	ფუნქციონალური დანიშნულების სასმელების წარმოების შესახებ	დეკემბერი	ასოცირებული პროფ. იზოლდა კუპატაძე, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი

**სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების
სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2016 წელს ჩასატარებელი
ღონისძიებების გეგმა**

№	ღონისძიების დასახელება	განხილვის ფორმა	ჩატარების თარიღი	პასუხისმგებელი ჩატარებაზე
1	2	3	4	5
1	ფუნქციონალური დანიშნულების კვების პროდუქტები და მათი წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები	სემინარი	მაისი	სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების განყოფილება;
2	კვებისა და გადამამუშავებელი მრეწველობის ნარჩენები და მათი უტილიზაცია	სემინარი	სექტემბერი	სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების განყოფილება;
3	მეცნიერებისა და ინოვაციების საერთაშორისო კვირეული -სამეცნიერო კონფერენცია	კონფერენცია	ნოემბერი	სამეცნიერო განყოფილებები
4	გასვლითი სამეცნიერო კონფერენცია აკ.წერეთლის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში	კონფერენცია		სამეცნიერო განყოფილებები
5	გასვლითი მრგვალი მაგიდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტროში	მრგვალი მაგიდა		სამეცნიერო განყოფილებები

განყოფილებაში 2016 წელს ჩატარდა 11 სხდომა.

პირველი სხდომა ჩატარდა 15 იანვარს და განხილული იქნა საკითხები: აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ. მომხსენებლები: სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია, აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე; 2. აკადემიკოს ნუგზარ ბაღათურიას ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეორე სხდომა ჩატარდა 29 თებერვალს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების მიმართულების ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო საქმიანობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ. **მომხსენებლები:** საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეროვნული კოორდინატორები; 2. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ინსტიტუტის 2015 წლის სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ. **მომხსენებელი:** აკადემიის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის ინსტიტუტის დირექტორი აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია; 3. აკადემიკოს თენგიზ ნანიტაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მესამე სხდომა ჩატარდა 14 მარტს განხილული იქნა საკითხი: 1. ყურძნის გადამუშავების ნარჩენებიდან ბიოლოგიურად აქტიური ნაერთების მიღება და გამოყენება. **მომხსენებელი:** ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი მარიამ ხოსიტაშვილი.

მეოთხე სხდომა ჩატარდა 26 აპრილს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიკოს ნ. ბაღათურიას სამეცნიერო მივლინება კალიფორნიაში, მეღვინეობისა და კვების მეცნიერების საკითხების თანამედროვე პრობლემების გასაცნობად. **მომხსენებელი:** აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია; 2. ეკოლოგიურად სუფთა ყურძნის წვენი და ღვინის მიღების რაციონალური ტექნოლოგიის გამოკვლევა. **მომხსენებელი:** პროფესორი ნანა ბეგიაშვილი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე.

მეხუთე სხდომა ჩატარდა 19 მაისს და განხილული იქნა საკითხი: 1. ყველის წარმოების ნარჩენების – შრატის გამოკვლევა. **მომხსენებელი:** კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ თამაზრომელი, ასოცირებული პროფესორი, ეთერ ედიბერიძე.

მექვესე სხდომა ჩატარდა 30 ივნისს და განხილული იქნა საკითხები: 1. შესწორებები სანიტარულ წესებსა და ნორმებში. **მომხსენებელი:** კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ თამაზრომელი ასოცირებული პროფესორი, ეთერ ედიბერიძე; 2. ხილ-კენკროვანთა შეფერილი წვენი ნატურალურობის ფიზიკურ-ქიმიური მაჩვენებელი. **მომხსენებელი:** კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თამაზრომელი, ასოცირებული პროფესორი, იზოლდა კუპატაძე.

მეშვიდე სხდომა ჩატარდა 29 ივლისს და განხილული იქნა საკითხი: 1. ყურძნისეული წარმოშობის ალკოჰოლური სასმელები. **მომხსენებელი:** კვების მრეწველობის ინსტიტუტის დირექტორი, აკადემიკოსი ნუგზარ ბაღათურია.

მერვე სხდომა ჩატარდა 15 სექტემბერს და განხილული იქნა საკითხები: 1. საქართველოში ველურად მზარდი ღვინის ტექნოქიმიური დახასიათება. **მომხსენებელი:** ასოცირებული პროფესორი ლუიზა ქაჯაია, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი; 2. დაფნისა და ევკალიპტის ნედლეულიდან ბიოაქტიური ექსტრაქტების მიღების ტექნოლოგია. **მომხსენებელი:** ასოცირებული პროფესორი ლია კოტორაშვილი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი.

მეცხრე სხდომა ჩატარდა 20 ოქტომბერს და განხილული იქნა საკითხი: 1. სამკურნალო სანელებელ-არომატული ნედლეულის ბაზა და ფუნქციური კვების პროდუქტების წარმოების პერსპექტივები საქართველოში. **მომხსენებელი:** ასოცირებული პროფესორი ნაზი ალხანაშვილი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი.

მეათე სხდომა ჩატარდა 21 ნოემბერს და განხილული იქნა საკითხი: ხილ-კენკროვანთა ნაყოფებიდან რადიოპროტექტორული თვისებების მქონე ფუნქციონალური დანიშნულების წვენების მიღება. **მომხსენებელი:** ასოცირებული პროფესორი ეთერ უთურაშვილი, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი.

მეთერთმეტე სხდომა ჩატარდა 12 ნოემბერს და განხილული იქნა საკითხები: 1. ვაზის ენდემური ჯიშებიდან საფუვრის კოლექციების შექმნა და მათი როლი მეღვინეობაში. **მომხსენებელი:** ასოცირებული პროფესორი მაკა ორმოცაძე, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი; 2. ფუნქციონალური დანიშნულების სასმელების წარმოების შესახებ. **მომხსენებელი:** ასოცირებული პროფესორი იზოლდა კუპატაძე, კვების მრეწველობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი.

აღსანიშნავია, რომ განყოფილების ორგანიზებით ჩატარდა სხვა მნიშვნელოვანი ღონისძიებები: სემინარი – “ფუნქციონალური დანიშნულების კვების პროდუქტები და მათი წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები”. სემინარი – “კვებისა და გადამამუშავებელი მრეწველობის ნარჩენები და მათი უტილიზაცია.”

5.4.2. სოფლის მეურნეობის პროდუქტების შენახვისა და გადამამუშავების სამეცნიერო განყოფილების წევრების მოკლე ანბარიშვი

5.4.2.1. აკადემიკოსი ნუზარ ბაღათური

I. სამეცნიერო მოღვაწეობა 2016 წელს:

1. სამეცნიერო მიმართულება: “დამუშავდეს ფუნქციონალური დანიშნულების კვების პროდუქტების მიღების რაციონალური ტექნოლოგიები ადგილობრივი ნედლეულის რესურსების გამოყენებით”, **ხელმძღვანელი აკადემიკოსი ნუზარ ბაღათური.**

1.1 დავალბების დასახელება: “ყურძნისა და ღვინის გადამამუშავების ნარჩენების გამოყენებით ანტიოქსიდანტური უალკოჰოლო ღვინის მიღების რაციონალური ტექნოლოგიის გამოკვლევა”;

1.2. დავალბების დასახელება: “ციტრუსოვანთა ნაყოფებიდან რადიოპროტექტორულ თვისებების მქონე კონსერვების მიღების ტექნოლოგიის დამუშავება”;

2. სამეცნიერო მიმართულება: “შექმნას სამამულო წარმოების კონკურენტუნარიანი ღვინო და ალკოჰოლიანი სასმელები”, **ხელმძღვანელი აკადემიკოსი ნუზარ ბაღათური.**

1.2. **დავალების დასახელება:** „ატმის სასმელების დამზადების ტექნოლოგიის გამოკვლევა“.

3. **სამეცნიერო მიმართულება:** “გამოკვლეულ იქნას ეკოლოგიურად სუფთა საკვები დანამატების: საღებავების, არომატიზატორების, შემასქელებლების წარმოების რაციონალური ტექნოლოგიები”, **ხელმძღვანელი აკადემიკოსი ნუგზარ ბღათურია.**

3.1. **დავალების დასახელება:** “დისტილაციური ეთეროვანი ზეთების მიღების ახალი ტექნოლოგიის გამოკვლევა ენერგეტიკული დანახარჯების 50-60%-ით შემცირების, პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებისა და ნედლეულის კომპლექსური გამოყენების მიზნით”.

3.2. **დავალების დასახელება:** “ყურძნის ნედლეულისაგან ჰიდრატოპექტინების მიღების რაციონალური ტექნოლოგიის დამუშავება და მათ საფუძველზე ადოპროტექტორული კვების პროდუქტების მიღება”.

II. აკადემიკოსი ნუგზარ ბღათურია საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების ინდუსტრიის დეპარტამენტში არის საგანმანათლებლო პროგრამის–“კვების ინდუსტრიის ინჟინერია და ტექნოლოგიები” - ხელმძღვანელი. ამ პროგრამაში მაგისტრატურაში კითხულობს შემდეგ საგნებს: 1) ეთეროვანი ზეთების ქიმია და ტექნოლოგია; 2) კვების მრეწველობის ნარჩენები და მათი უტილიზაცია.

III. მონოგრაფია:

3.1. ნ. ბღათურია – “საქართველოს კვების მრეწველობა – საექსპორტო პოტენციალი და მისი ამოქმედების ინოვაციური ტექნოლოგიები,” თბილისი, გამომცემლობა შპს “ბენე”, 195 გვ.

მოყვანილია საექსპორტო პროდუქციის წარმოების რეზერვები საქართველოს ღვინის, ალკოჰოლიანი და უალკოჰოლო სასმელების, მინერალური წყლების, საკონსერვო პროდუქციისა და ნატურალური საკვები და-ნამატების წარმოების სფეროებში. შემოთავაზებულია ადგილობრივი ნედლეულის რესურსების გამოყენებით მსოფლიო ბაზარზე კონკურენტუნარიანი პროდუქციის წარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიები, კვების მრეწველობის ცალკეული დარგების ინოვაციური განვითარების სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამები. მონოგრაფიაში პირველადია დასაბუთებული საკითხი საქართველოს კვების მრეწველობაში ტექნოპარკების – მეცნიერების, განათლებისა და წარმოების ინტეგრაციის თანამედროვე ფორმის – შექმნის აუცილებლობის შესახებ.

3.2. ნ. ბღათურია – “მცენარეული ზეთები – ქიმია, ტექნოლოგია, გამოყენება”, თბილისი, გამომცემლობა შპს “ბენე”.

მონოგრაფიაში მოტანილია მცენარეული ზეთების (ცხიმზეთები, ეთეროვანი ზეთები) ქიმიური შედგენილობა და მათი მიღების თანამედროვე ტექნოლოგიები. აღწერილია ცხიმზეთების თვისებები და მათი ცალკეული სახეების კვებითი ღირებულება; ეთეროვანი ზეთების სამკურნალო-პროფილაქტიკური თვისებები და მეურ-ნალობა ეთეროვანი ზეთების გამოყენებით (არომათერაპია). წიგნში ასევე მოტანილია ცხიმზეთებისა და ეთეროვანი ზეთების ხარისხის კონტროლის ფიზიკურ-ქიმიური მეთოდები.

წიგნი განკუთვნილია უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტებისათვის. ის ასევე დიდ დახმარებას გაუწევს მცენარეული ზეთების წარმოებისა და გამოყენების სფეროში მომუშავე მეცნიერებსა და სპეციალისტებს.

IV. სტატიები:

4.1. აგროტექნოპარკი - კვებისა და გადამამუშავებელი მრეწველობის განვითარების რეალური გზა. მეცნიერება და ტექნოლოგიები. სამეცნიერო რეფერირებადი ჟურნალი. #3, 2016, გვ.106-111.

შემოთავაზებულია საქართველოს კვებისა და გადამამუშავებელი მრეწველობაში მეცნიერების, განათლების განვითარების ძირითადი მიმართულებები.

4.2. მთრიმლავი ნივთიერებების დინამიკა დურდოზე ტკბილის ალკოჰოლური დუდილის პროცესში. მეცნიერება და ტექნოლოგიები. სამეცნიერო რეფერირებადი ჟურნალი. #3, 2016, გვ. 86-94.

აღწერილია ფენოლური ნაერთების ცვლილებები ღვინის ფორმირებისა და დავარგების სტადიებზე;

V. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

5.1. Микроэлементы – индикаторы экологической чистоты и натуральности плодово-ягодных соков. Международная научная конференция « Современные технологии производства экологически чистых продуктов» Тбилиси, 2016 г.

5.2. Технология получения пектиновой пасты функционального назначения. Международная научная конференция « Современные технологии производства экологически чистых продуктов» Тбилиси, 2016 г.

VI. დაისვა საკითხი საქართველოს მთავრობის წინაშე კვების მრეწველობის ს/კ ინსტიტუტთან კერძო სამეცნიერო ცენტრის ჩამოყალიბების აუცილებლობის შესახებ.

VII. სხვა მნიშვნელოვანი სახის სამუშაოები: გამოკვლეულ იქნა ყურძნის გადამამუშავების პრინციპულად ახალი ტექნოლოგია, რომელიც საშუალებას იძლევა გაფართოვდეს ყურძნისაგან წარმოებული საექსპორტო პროდუქციის ასორტიმენტი.

5.4.2.2. აკადემიკოსი თენგიზ ნანიტაშვილი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის კვების მრეწველობის სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტში, სადაც აკად. თ. ნანიტაშვილი მუშაობს კონსულტანტის თანამდებობაზე, მონაწილეობდა ინსტიტუტის სამეცნიერო-კვლევითი თემატიკური გეგმით გათვალისწინებული პრობლემების დამუშავებაში, რომლებიც სრულდება ინსტიტუტის დირექტორის აკადემიკოს ნ. ბაღათურიას მეცნიერული ხელმძღვანელობით.

საანგარიშო პერიოდში გამოქვეყნებულია ერთი სამეცნიერო ნაშრომი: „რქაწითელის ჯიშის ყურძნიდან ევროპული და კახური ტიპის ღვინოების ტექნოლოგიური დამუშავების პროცესში ანიმომჟავების გამოკვლევის

შედეგები.“ ავტორები: ნ. ბაღათურია, თ. ნანიტაშვილი, ნ. ბეგიაშვილი, ც. შილაკაძე, ბ.

ბაღათურია, სამეცნიერო ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, 2016წ, №4, ქ. თბილისი.

ა ნ თ ტ ა ც ი ა

ქართული ღვინოების ხარისხობრივი მაჩვენებლების გაუმჯობესებისა და საერთაშორისო ბაზარზე მათი კონკურენტუნარიანობის შემდგომი ამაღლების საკითხი სულ უფრო და უფრო მეტ აქტუალობას იძენს.

საერთაშორისო იმფაქტ-ფაქტორის მქონე აღნიშნულ სამეცნიერო ჟურნალში გამოქვეყნებულ ნაშრომში მოცემულია ქრაწითელის ჯიშის ყურძნიდან ევროპული და კახური ტიპის ღვინოების დამზადებისა და ტექნოლოგიური დამუშავების პროცესში ისეთი მნიშვნელოვანი ნაერთების რაოდენობრივი და თვისობრივი გამოკვლევის შედეგები, როგორიცაა ამინომჟავები, რომლებიც აქტიურად მონაწილეობენ ღვინის ფორმირებისა და დამწიფების პროცესში მიმდინარე რთულ ბიოქიმიურ და ფიზიკო-ქიმიურ პროცესებში და მნიშვნელოვნად განაპირობებენ მიღებული პროდუქტის ტიპიურობას, ხარისხობრივ მაჩვენებლებს და ძვირფას ორგანოლექტიურ თვისებებს.

ჩატარებული გამოკვლევების შედეგად მიღებულია ახალი მეცნიერული მონაცემები, რომელთა პრაქტიკაში გათვალისწინება ხელს შეუწყობს მაღალხარისხოვანი ღვინოების მისაღებად დამუშავებისა და სტაბილიზაციის ტექნოლოგიური პროცესების ოპტიმალური და რაციონალური რეჟიმების შერჩევას.

აკად. თ. ნანიტაშვილი არის საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს წევრი, არჩეულია აკადემიის ეროვნულ კოორდინატორად სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების შენახვისა და გადამუშავების მიმართულებით; არის სამეცნიერო ჟურნალ – „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“-ს სარედაქციო სამეცნიერო საბჭოს წევრი.

5.5. სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილება აკადემიკოს მდივანი – აკადემიკოსი ზურაბ ცქიტიშვილი

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილებაში გაერთიანებულია აკადემიის 5 წევრი. მათ შორის აკადემიის ნამდვილი წევრი 4 და აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი 1.

აკადემიკოსები: ცქიტიშვილი ზურაბი, პაპუნძე გურამი, ასათიანი რევაზი, ჩანქსელიანი ზაური, ჩაგელიშვილი რევაზი.

წევრ-კორესპონდენტი: თურმანიძე თამაზი.

5.5.1. სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების
2016 წლის სამუშაო გეგმა

№	საკითხების (თემების) დასახელება	განხილვის დრო	პასუხისმგებელი შესრულებაზე
1	2	3	4

სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ	იანვარი	სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ზურაბ ცქიტიშვილი; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე
აკადემიკოს ზურაბ ცქიტიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	იანვარი	აკადემიის სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ზურაბ ცქიტიშვილი
პალმის, ზეთისა და ცხიმის არადოზირებული გამოყენების დროს დოზა შედეგების კავშირის მეცნიერული შეფასება	იანვარი	პროფ. რამაზ გახოვიძე
აკადემიის სურსათის უვნებლობის მიმართულების ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო საქმიანობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ	თებერვალი	აკადემიის სურსათის უვნებლობის მიმართულების ეროვნული კოორდინატორები
სასურსათო უსაფრთხოების დაცვის მდგომარეობა საქართველოში (1990-2015 წწ.)	თებერვალი	პროფ. შოთა ჩხეიძე აკად. წ/კ თამაზ თურმანიძე
სურსათის უვნებლობის რეგულირების თანამედროვე მეცნიერული ასპექტები	მარტი	პროფ. ქეთევან ლაფერაშვილი სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სურსათის დეპარტამენტის თავმჯდომარის მოადგილე
სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის რისკის შეფასების სამეცნიერო საბჭოს საქმიანობის პირველი კვარტლის ანგარიში	აპრილი	სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის რისკის შეფასების სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე პროფ. ქეთი დადიანი

ფაგებით სურსათის დეკონტამინაციის პროცესის მეცნიერული საფუძვლები	მაისი	პროფ. ნინო ჭანიშვილი ბაქტერიოფაგის ლაბორატორიის უფროსი
შხამ-ქიმიკატების პოტენციური საფრთხეები სურსათთან მიმართებაში	ივნისი	პროფ. არჩილ სუპატაშვილი აგრარული უნივერსიტეტი
სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის რისკის შეფასების სამეცნიერო საბჭოს საქმიანობის მეორე კვარტლის ანგარიში	ივლისი	სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის რისკის შეფასების სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე პროფ. ქეთი დადიანი
სურსათში არსებული ბიოლოგიური და ქიმიური საფრთხეების მიმართ თანამედროვე სამეცნიერო მეთოდების გამოყენების შესაძლებლობები	სექტემბერი	სურსათის სააგენტოს უფროსის მოადგილე კახა სოხაძე
სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის რისკის შეფასების სამეცნიერო საბჭოს საქმიანობის მესამე კვარტლის ანგარიში	ოქტომბერი	სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის რისკის შეფასების სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე პროფ. ქეთი დადიანი
რძე და რძის პროდუქტებში მიკრობიოლოგიური დაბინძურების პოტენციური საფრთხეები	ნოემბერი	სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი ზურაბ ცქიტიშვილი
სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის რისკის შეფასების სამეცნიერო საბჭოს 2016 წლის საქმიანობის ანგარიში	დეკემბერი	სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის რისკის შეფასების სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე პროფ. ქეთი დადიანი
სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების პროექტში ჰასაპისა და აისოს სისტემების დანერგვის მიმდინარეობის შესახებ	დეკემბერი	აკადემიკოსი რევაზ ასათიანი

**სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო
ბანყოფილების 2016 ჩასატარებელი ღონისძიებების გეგმა**

№	ღონისძიების დასახელება	განხილვის ფორმა	ჩატარების თარიღი	პასუხისმგებელი ჩატარებაზე
1	2	3	4	5
1	საქართველოში სურსათის უვნებლობის სისტემების განვითარების შესახებ	მრგვალი მაგიდა	სექტემბერი	სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო ბანყოფილება
2	მეცნიერებისა და ინოვაციების საერთაშორისო კვირეული -სამეცნიერო კონფერენცია	კონფერენცია	ნოემბერი	სამეცნიერო ბანყოფილებები
3	გასვლითი სამეცნიერო კონფერენცია აკ.წერეთლის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში	კონფერენცია		სამეცნიერო ბანყოფილებები
4	გასვლითი მრგვალი მაგიდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტროში	მრგვალი მაგიდა		სამეცნიერო ბანყოფილებები

ბანყოფილებაში 2016 წელს ჩატარდა 10 სხდომა.

პირველი სხდომა ჩატარდა 22 იანვარს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიის სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო ბანყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ. მომხსენებლები: აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ზურაბ ცქიტიშვილი; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო ბანყოფილების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე; 2. აკადემიკოს ზურაბ ცქიტიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეორე სხდომა ჩატარდა 28 იანვარს და განხილული იქნა საკითხი: 1. პალმის ზეთი, როგორც პოტენციური საფრთხე. მომხსენებელი: თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიოორგანული ტექნოლოგიების ინსტიტუტის დირექტორი, ბიოორგანული ქიმიის კათედრის გამგე, ქიმიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი რამაზ გახოკიძე.

მესამე სხდომა ჩატარდა 4 მარტს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიის სურსათის უვნებლობის მიმართულების ეროვნული კოორდინატორების მიერ 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო საქმიანობის შედეგებისა და 2016 წლის ამოცანების შესახებ. მომხსენებლები: აკადემიის სურსათის უვნებლობის მიმართულების ეროვნული კოორდინატორები; 2. სასურსათო უსაფრთხოების დაცვის მდგომარეობა საქართველოში (1990-2015წ.წ.) მომხსენებელი: საქართველოს საინჟინრო აკადემიის მრჩეველი, საქართველოს წარმომადგენელი სოფლის მეურნეობისა და სურსათის

კომიტეტში (1999-2005წ.წ.), ექსპერტი სასურსათო უსაფრთხოების საკითხებში, ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი შოთა ჩხეიძე.

მეოთხე სხდომა ჩატარდა 30 მარტს და განხილული იქნა საკითხი: 1. სურსათის უვნებლობის რეგულირების თანამედროვე მეცნიერული ასპექტები. მომხსენებელი: პროფესორი ქეთევან ლაფერაშვილი, სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სურსათის დეპარტამენტის თავმჯდომარის მოადგილე.

მეხუთე სხდომა ჩატარდა 28 აპრილს და განხილული იქნა საკითხი: 1. ბაქტერიოფაგების გამოყენება სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა დარგში. მომხსენებელი: მიკრობიოლოგიისა და ვირუსოლოგიის ინსტიტუტის ბაქტერიოფაგის ლაბორატორიის უფროსი ნინა ჭანიშვილი

მეექვსე სხდომა ჩატარდა 30 მაისს და განხილული იქნა საკითხი: 1. შხამ-ქიმიკატების პოტენციური საფრთხეები სურსათთან მიმართებაში. მომხსენებელი: აგრარული უნივერსიტეტის ვასილ გულისაშვილის სატყეო ინსტიტუტის ტყის დაცვის განყოფილების უფროსი არჩილ სუპატაშვილი.

მეშვიდე სხდომა ჩატარდა 5 ივნისს და განხილული იქნა საკითხები: 1. პრობიოტიკების წარმოების ტექნოლოგია და მისი გამოყენება მეცხოველეობაში. მომხსენებელი: სურსათის სააგენტოს უფროსის მოადგილე კახა სოხაძე; 2. სურსათის უვნებლობა რძის სექტორისათვის. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი - რისკის შეფასების სამსახურის უფროსი სპეციალისტი, სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების ეროვნული კოორდინატორი მაკა მდინარაძე.

მერვე სხდომა ჩატარდა 20 ოქტომბერს და განხილული იქნა საკითხები: 1. სახელმწიფო მონიტორინგის მონაცემების ანალიზის საფუძველზე სასმელ წყალში უვნებლობის ზღვრული სიდიდეების დარღვევების შესახებ. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის რისკის შეფასების სამსახურის უფროსი მაია მეტრეველი. 2. საქართველოს მოსახლეობის სასმელი წყლით უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული უვნებლობის ასპექტები და მასთან ასოცირებული რისკები. მომხსენებლები: მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორი, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ექსპერტი - მარინა ლაშაური; გ. ნათაძის სახელობის სანიტარიის, ჰიგიენის და სამედიცინო ეკოლოგიის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის პროექტების მართვისა და რისკის შეფასების დეპარტამენტის უფროსის მოადგილე - მანანა გრძელიშვილი.

მეცხრე სხდომა ჩატარდა 24 ნოემბერს და განხილული იქნა საკითხი: 1. სურსათის მონიტორინგის სტატისტიკური ანალიზი. მომხსენებლები: სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი - რისკის შეფასების სამსახურის უფროსი სპეციალისტი, სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების ეროვნული კოორდინატორი მაკა მდინარაძე; სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი - რისკის შეფასების სამსახურის მთავარი სპეციალისტი ლალი ტაბატაძე. 2. რისკის შეფასების მიზნებისთვის მონიტორინგის მონაცემთა გამოყენების მეცნიერული მიდგომები. მომხსენებელი: საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის რისკის შეფასების სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე, პროფესორი ქეთი დადიანი.

მეათე სხდომა ჩატარდა 27 დეკემბერს და განხილული იქნა საკითხი: “სურსათში აკრილამიდის, როგორც კვების ჯაჭვში არსებული დამასნეულებლის პოტენციური საფრთხე.”

მომხსენებელი: სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, აკადემიკოსი ზურაბ ცქიტიშვილი.

აღსანიშნავია, რომ განყოფილების ორგანიზებით ჩატარდა მნიშვნელოვანი ღონისძიება: მრგვალი მაგიდა – „საქართველოში სურსათის უვნებლობის სისტემის განვითარების შესახებ.“

5.5.2. სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების წევრების მოკლე ანბარიშეშეშე

5.5.2.1. აკადემიკოსი გურამ პაპუნძიძე

2016 წლის საანგარიშო პერიოდში სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების ძირითადი ნაწილი განხორციელებული იქნა ბათუმის შოთა რუსთველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აგრარული და მემბრანული ტექნოლოგიების ინსტიტუტში დამტკიცებული გეგმიური თემატიკის ფარგლებში.

როგორც ამ ინსტიტუტის მთავარი სპეციალისტი, აკად. გ. პაპუნძიძე ხელმძღვანელობდა თემის შესრულებას „ვაზის ჯიშების გენოფონდის შენარჩუნების მიზნით აჭარაში გავრცელებული ენდემური და ინტროდუცირებული ვაზის ჯიშების შესწავლა და პროდუქციის წარმოება გამოყენების მეცნიერულად დასაბუთებული რეკომენდაციების შემუშავება“. თემატური გეგმის შესაბამისად აღირიცხა ენდემური და ინტროდუცირებული ვაზის ჯიშები, შეირჩა პერსპექტიული ჯიშები, მოხდა მათი იდენტიფიცირება, თითოეული ჯიშის ყურძენში განისაზღვრა ქიმიური კომპონენტები, დამზადდა ღვინის, წვენების და სხვა პროდუქტების საცდელი ნიმუშები, ჩატარდა მათი დეგუსტაციები. მნიშვნელოვანი იყო აჭარა-გურიის რეგიონში წარმოებული ჩხავერისაგან ცქრიალა, სუფრისა და ბუნებრივად ნახევრადტკბილი ღვინოების დამზადების ტექნოლოგიების შემუშავება და სრულყოფა. ასევე მონაწილეობა მიიღო, როგორც ძირითადმა შემსრულებელმა, თემის „აჭარის სუბტროპიკულ ზონაში მეციტრუსეობის რეაბილიტაციის მიზნით, ნაყოფის ხარისხობრივი მაჩვენებლების ამაღლებისათვის, მოვლა-მოყვანის, წარმოებისა და შენახვის არსებული რაციონალური ტექნოლოგიების ფერმერულ მეურნეობებში დანერგვა, ახალი ტექნოლოგიების შემუშავება“.

აკად. გ. პაპუნძიძის მიერ გამოცდილი იქნა სხვადასხვა სახის არომატიზატორები. შემუშავებული იქნა რეკომენდაციები - ნატურალური მანდარინის ნატურალური წვენების, კონცენტრატებისა და რბილობისაგან სხვადასხვა სახის სასმელების წარმოების შესახებ. დამზადდა საცდელი ნიმუშები და ჩატარდა დეგუსტაციები. მიღებულმა შედეგებმა აჩვენა ამ მიმართულებით სამუშაოების გაგრძელების აქტუალობა და პოზიტიური მოსალოდნელი შედეგების შესაძლებლობები, რაც დარგის შენარჩუნებასა და რეაბილიტაცია განვითარებას შეუწყობს ხელს, საგრძნობლად ამაღლდება მეციტრუსეობის დარგის რენტაბელობა.

აკად. გ. პაპუნძიძე მონაწილეობდა საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აჭარის რეგიონული სამეცნიერო ცენტრის ეკონომიკური კვლევებისა და ტურიზმის დარგობრივი კომისიის მიერ შემუშავებული პროექტის „განათლების, მეცნიერებისა და ბიზნესის ინტეგრაციის ღონის შესწავლა და სათანადო წინადადებებისა და რეკომენდაციების შემუშავება“ განხორციელებაში. პროექტი

დასრულდება 2017 წლის ბოლოსათვის. 2016 წელს განხორციელდა მეთოდურ-ორგანიზაციული და წინასწარ-კვლევითი სამუშაოები. პროექტის მიზანია მოკვლეული იქნას რეალური ინფორმაცია არსებული მდგომარეობის შესახებ, შემუშავებულ იქნას ჩასატარებელი ღონისძიებების მაღალმეთოდურ დონეზე დასაბუთებული პროექტები და პროგრამები.

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აჭარის რეგიონული სამეცნიერო ცენტრის აგრარული სფეროს დარგობრივი კომისიის როგორც ხელმძღვანელი და ბსუ-ს აგრარული და მემბრაბული ტექნოლოგიების ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერ-თანამშრომელი, აკად. გ. პაპუნძიძე ასრულებდა სამუშაოებს აჭარის რეგიონში შექმნილი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ფერმერების რეალური მდგომარეობის შესწავლის პროექტში. პროექტი მთავრდება 2017 წლის პირველ ნახევარში და მისი მიზანია გამოავლინოს სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მიზნით სახელმწიფოს მხარდაჭერი პოლიტიკის ძლიერი და სუსტი მხარეები, განვითარების პერსპექტივები და პრობლემები. შემუშავებული იქნას რეკომენდაციები და წინადადებები გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ. დღეისათვის აჭარაში 300-ზე მეტი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივია შექმნილი და მწირია ინფორმაცია მათ შესახებ.

მევენახეობა-მელვინეობის დარგის განვითარების პოპულარიზაციისა და ხელშემწყობი გარემოს შექმნის მიმართულებებით მნიშვნელოვანი იყო ბათუმისა და ლაზეთის ეპარქიის მიერ ორგანიზებულ აჭარაში დამზადებული ღვინის X ფესტივალში მონაწილეობა, რომელიც უკვე 9 წელია ყოველწლიურად იმართება. აკად. გ. პაპუნძიძის უშუალო ხელმძღვანელობით განხორციელდა ორგანიზაციულ-ტექნიკური, ღვინის ნიმუშების ქიმიური ანალიზების ჩატარების, შერჩევისა და დეგუსტაციის მოწყობის სამუშაოები. ჩატარდა სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია და გამოიცა კრებული. ღონისძიება ყოველწლიურად სრულყოფილი ხდება, იზრდება ინტერესი მის მიმართ, როგორც მევენახე-მელვინეების, ისე სტუდენტებისა და მეცნიერ-პედაგოგების მხრიდან.

მომზადებულია რეცენზია წიგნზე „სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტები - საკვები და მკურნალი“ (პრაქტიკული ჩვევები და რეკომენდაციები).

მე-6 საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკულ ინტერნეტ-კონფერენციაზე მონაწილეობა მიიღო შრომების კრებულში „ბიოუსაფრთხო კვების პროდუქტთა პრობლემები და ბიზნეს-გარემო“, მომზადდა სტატია „ქვევრი, როგორც საღვინე ჭურჭელი და მისი გავლენა ღვინის ხარისხზე“.

2016 წლის ნოემბერში ქ. ბათუმში ჩატარებული შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ღვინისა და მაგარი ალკოჰოლური სასმელების საერთაშორისო დეგუსტაციის ღონისძიებაში მიიღო მონაწილეობა, როგორც ერთ-ერთმა ორგანიზატორმა და სუფრისა და ცქრიალა ღვინოების სადეგუსტაციო კომისიის თავმჯდომარემ.

აკად. გ. პაპუნძიძის პედაგოგიური მუშაობა ძირითადად შემოიფარგლებოდა ბსუ აგრარული ფაკულტეტის სტუდენტებისა და პროფესორ-მასწავლებლებისათვის საჯარო ლექციის წაკითხვით მევენახეობა-მელვინეობისა და მეციტრუსეობის ასევე სხვა მემცენარეობის დარგების პროფილით. 2016 წელს წაიკითხა საჯარო ლექციები ხიჭაიურის ტბელ აბუსელიძის უნივერსიტეტში. მომზადდა სასწავლო-საკონსულტაციო პროგრამა მევენახეობა-მელვინეობის მიმართულებით.

ადგილობრივ, რეცენზირებად ჟურნალში გამოქვეყნებული სტატია და საერთაშორისო კონფერენციებში მონაწილეობა:

1. „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების პერსპექტივები მეციტრუსოვებში“. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია "ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის" საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია. 2016 წელი;

ანოტაცია - აქტიური მუშაობა მიმდინარეობს ციტრუსოვანთა ნედლეულისაგან ისეთი კვების პროდუქტების წარმოების ტექნოლოგიების შემუშავების მიზნით, რომელთა გამოყენება გააფართოებს ასორტიმენტს. ტექნოლოგიების შემუშავებისას განსაკუთრებული პრიორიტეტი ენიჭება ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების მიღწევას და საერთო მოცულობაში ასეთი პროდუქციის ხვედრითი წილის ამაღლებას.

2. „პრებიოტიკური პროდუქტი ტოპინამბურიდან“ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე № ISSN 1512- 2743. 2016 წელი.

ანოტაცია - სტატიაში განხილულია ტოპინამბურის საფუძველზე, მაღალი ორგანოლექტიკური და ქიმიური მაჩვენებლების მქონე პიურესმაგვარი, პრებიოტიკური თვისებების პროდუქტების ტექნოლოგიის შემუშავებისათვის ადგილობრივი ნედლეულის გამოყენება. ადგილობრივი ნედლეულიდან შერჩეული იქნა ფორთოხალი, ლიმონი, ვაშლი, მსხალი და სხვა. ახალი სახის პროდუქტების წარმოების ტექნოლოგიების შემუშავებისას დიდი ყურადღება ეთმობა ტექნოლოგიურ რეჟიმებს, რომელიც ითვალისწინებს ნედლეულის კვებითი ღირებულების შენარჩუნებას.

3. „Цветки каштана для получения напитков биоактивными свойствами“ XI Международная научно-практическая конференция, посвященная 10-летию кафедры стандартизации, сертификации и технологии продуктов питания «Качество продукции, технологий и образования» ФГБОУ ВО «Магнитогорский государственный технический университет им. Г.И. Носова». г. Магнитогорск (Челябинская область). 2016.

ანოტაცია - გაზურ-სითხური ქრომატოგრაფიის მეთოდით შესწავლილია ველურად მზარდი წაბლის (*Castanea sativa* Mill) არომატული კომპლექსი. მიღებული შედეგებით დადგინდა, რომ წაბლის ყვავილის ეთერზეთების შემადგენლობაში შედის ბიოაქტიური ნაერთების კომპლექსი. შემუშავდა ბიოაქტიური ნაერთებით მდიდარი სასმელების ტექნოლოგია.

9. აკად. გ. პაპუნძიძე არის საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აჭარის რეგიონული სამეცნიერო ცენტრის სამეცნიერო ჟურნალის „შრომები“-ს სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

11. დაჯილდოებულია I ხარისხის დიპლომით, რომელიც მიენიჭა XI საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკულ კონფერენციაში „პროდუქციის ხარისხი, ტექნოლოგიები და განათლება“ მონაწილეობისათვის. მაგნიტაგორსკის სახელმწიფო ტექნიკური უნივერსიტეტი.

კეთილსინდისიერი და წარმატებული სამეცნიერო საქმიანობისათვის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ დაჯილდოვებული ვარ სიგელით.

12. სხვა მნიშვნელოვანი სახის სამუშაოებს შორის უნდა აღინიშნოს აკად. გ. პაპუნძიძის მონაწილეობა აჭარის ტერიტორიაზე მოქმედ გადამამუშავებელ

საწარმოებთან თანამშრომლობის ფორმით. ასევე ორგანიზაციულ-ტექნიკური და ტექნოლოგიური უზრუნველყოფის პრობლემების გადაჭრასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებების მიღების ორგანიზებაში (ღვინის ქარხანა, ხილეული წყლების ქარხანა, ღვინის მარნები და სახლები, ციტრუსოვანთა გადამამუშავებელი საწარმოები და ა.შ.)

13. აგრარული სფეროს განვითარება საქართველოსათვის პრიორიტეტული იყო და კვლავაც შეინარჩუნებს ასეთ მდგომარეობას მომავალში. რაც შეეხება განვითარების სამომავლო პროგნოზებს იმ სფეროებში, სადაც აკად. გ. პაპუნიძე მუშაობს, ორ ნაწილად შეიძლება წარმოვადგინოთ:

ა. მევენახეობა-მელვინეობა - ხელისუფლება და თვით ამ ბიზნეს სფეროს სუბიექტები ძალისხმევას არ იშურებენ მსოფლიოს ბაზარზე ეროვნული პროდუქციის გატანისათვის; უნდა ვაღიაროთ, რომ შედეგები პოზიტიურია და ეს დიდი წარმატებაა. თუმცა ბევრი რესურსი ჯერ კიდევ გამოუყენებელია და ამ მიმართულებით ღონისძიებების გატარება უნდა გაფართოვდეს, უფრო ინტენსიური უნდა გახდეს. მხედველობაში გვაქვს მეცნიერების ფართოდ ჩართულობა არსებული პრობლემებისა და სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოების ორგანიზაციის სრულყოფაში.

ბ. მეციტრუსეობა - ეს დარგი ჯერ-ჯერობით ვერ გამოდის უკიდურესი დეპრესიის მდგომარეობიდან. მიუხედავად ხელისუფლების მხრიდან დეკლარირებული მხარდამჭერი პოლიტიკისა ჯერ-ჯერობით ვერ მოხერხდა ისეთი ბერკეტებისა და ინსტრუმენტების ამოქმედება, რომლებიც ამ დარგის რეაბილიტაცია განვითარების წინა პირობებს შექმნის. მიუხედავად ამისა ჩატარებული კვლევები ადასტურებენ რომ მეციტრუსეობას გააჩნია პერსპექტივა და პოზიტიური სასურველი შედეგების მიღება მიღწევადია. აკად. გ. პაპუნიძის ხედვა მიუთითებს დამაჯერებელ დასაბუთებაზე რომელიც მეციტრუსეობას დარგთა შეთანაწყობის თვალსაზრისით პრიორიტეტს ანიჭებს.

რაც შეეხება საერთოდ ქვეყნის სოფლის მეურნეობის განვითარებისა და აღმავლობისათვის საჭიროა:

- ხელისუფლების მხრიდან მხარდამჭერი პოლიტიკის სრულყოფა;
- მეცნიერული კვლევებისადმი მომთხოვნელობის ამაღლება, თემატური გეგმების ხარისხობრივი დონის ორიენტაცია, არსებული გამოწვევების ადეკვატური პროექტებისა და პროგრამების შემუშავება განხორციელებაზე;
- განათლების, მეცნიერებისა და ბიზნესის ინტეგრაციის მდგომარეობის მაღალ მეცნიერულ დონეზე დაყენება;
- აგრარული სფეროს მართვაში ჩართული სახელმწიფო სტრუქტურების ოპტიმიზაცია და ფუნქციონირების დუბლირების აღკვეთა, გამოყოფილი საბიუჯეტო სახსრების რაციონალური და მიზანმიმართული გამოყენების მიღწევა;
- საქართველოს კანონის „კოოპერატივების შესახებ“ დახვეწა;
- სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების შექმნისა და ფუნქციონირების სახელმწიფო მხარდამჭერი პოლიტიკის გაჯანსაღება.

14. დარგობრივი განყოფილებებისა და აკადემიური საბჭოს სხდომებზე განსახილველ საკითხთა ნუსხა პირობითად ასე შეიძლება წარმოვადგინო:

- აგრარულ სფეროში სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ჩამოყალიბებისა და განვითარების შემაფერხებელი პრობლემების შესწავლა და გადაჭრის ეფექტური ღონისძიებების შემუშავება;

-გადამამუშავებელი საწარმოო ინფრასტრუქტურის შექმნაში საერთაშორისო დახმარებებისა და სახელმწიფო ბიუჯეტის რესურსების სახით მობილიზებული ფინანსური საშუალებების მიზანშეწონილად და ეფექტურად განაწილება-გამოყენების რეკომენდაციებისა და წინადადებების შემუშავება;

-აგრარულ სფეროში სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამების შემუშავების მეთოდური უზრუნველყოფისა და განხორციელების მონიტორინგის ეფექტური სისტემების ჩამოყალიბება;

-მეციტრუსეობისა და მეჩაიეობის დარგების რეაბილიტაცია-განვითარების პროცესის დაჩქარების კონკრეტული პროექტებისა და პროგრამების შემუშავების სტრატეგიული კურსის ჩამოყალიბება;

-მცირე მიწიანი მაღალმთიანი ზონის სოფლებისათვის აგროსფეროს დარგობრივი განვითარების სტრატეგიის შემუშავება დასაქმებისა და სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის ამაღლების მიზნით.

5.5.2.2. აკადემიკოსი ზურაბ ცჰიტიშვილი

აკადემიკოს ზ. ცჰიტიშვილმა სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2016 წლის 16 სექტემბერს მოწვობილ მრგვალ მაგიდაზე გააკეთა მოხსენება: “საქართველოში სურსათის უვნებლობის სისტემების შესახებ”, ხოლო 2016 წლის 27 დეკემბერს სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების სხდომაზე წარმოადგინა მოხსენება თემაზე: “სურსათში აკრილამიდის, როგორც კვების ჯაჭვში არსებული დამასნეულებლის პოტენციური საფრთხე.”

1. გამოქვეყნებული სტატიები:

1.1. “უვნებელი სურსათი და მისი გამოწვევები”. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის”. სსმმ აკადემია, თბილისი 2016, გვ. 84-91;

სურსათის უვნებლობა მრავალგანზომილებიანი საკითხია. იგი ერთნაირად მოითხოვს სახელმწიფოს, მომხმარებლების, მწარმოებლების, ფერმერების, მეცნიერ-მკვლევარებისა და პოლიტიკოსთა ძალისხმევას. თუმცა ძირითადი როლი მაინც სახელმწიფოს აკისრია. საქართველოს სურსათის უვნებლობის სისტემა დაეფუძნა ევროპულ მიდგომებსა და პრინციპებს, რაც განპირობებულია საქართველოს პოლიტიკურ-ეკონომიკური განვითარების ვექტორის მიმართულებით ევროგაერთიანებისკენ და არანაკლებ მნიშვნელოვანია ევროკავშირის მოსაზრება იმ სამიზნე ბაზრად, სადაც საქართველოს აქვს თავისი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ექსპორტის საგსებით რეალური ამბიცია.

1.2. “სურსათში campylobacter-ით გამოწვეული პოტენციური საფრთხის მინიმიზაციის მეცნიერული ასპექტები”. აკ. წერეთლის საელმწიფო უნივერსიტეტი, საერთაშორისო-სამეცნიერო პრაქტიკული კონფერენცია, ქ. ქუთაისი. გამოქვეყნებულია “თანამედროვე საინჟინრო ტექნოლოგიები და გარემოს დაცვა”, შრომათა კრებული, I. ნაწილი გვ. 239-241;

სტატიაში საზგასმულია campylobacter-ის იდენტიფიცირების მეთოდოლოგიების დამუშავება და იმპლემენტაცია... ამ საკითხის გადაჭრისათვის სოფლის მეურნეობის სამინისტროში სტატიის განხილვის შედეგად მინისტრის ბრძანებით შეიქმნა სპეციალური ჯგუფი...

1.3. “სურსათში უვნებლობის სისტემების განვითარება საქართველოში”. ჟურნალი “ახალი აგრარული საქართველო” № 2(58), თებერვალი, 2016, გვ.27-31;

სტატიაში განხილულია სურსათის უვნებლობასთან დაკავშირებული განსაკუთრებით აქტუალური საკითხები, როგორცაა: საქართველოში სურსათის უვნებლობის სისტემის რეფორმა, რისკის მართვისა და ოფიციალური კონტროლის მნიშვნელოვანი ფუნქციები, სურსათის უვნებლობისა და ხარისხის კანონის დანერგვის რეფორმა და სხვა. საკითხის ასეთი გააქტიურება უკავშირდება სურსათით გამოწვეული დაავადებების ზრდას და მომხმარებელთა დაინტერესებას იმ შესაძლო გავლენით, რაც ამა თუ იმ სასურსათო პროდუქტმა შეიძლება იქონიოს მათ ჯანმრთელობაზე, როგორც მოკლე, ასევე გრძელვადიან პერსპექტივაში.

2. მონაწილეობა მიიღო რძის პირველ ეროვნულ კონგრესზე გამართულ დისკუსიაში თემაზე: “უვნებლობის რეგულაცია საქართველოში: საკანონმდებლო ცვლილებების მიმოხილვა და მათი გავლენა რძის ბიზნესზე”. თბილისი, ვარდების მოედანი 1, სასტუმრო **Radisson Blue Iveria**, 10 მარტი, 2016.

3. მონაწილეობა მიიღო 2016 წლის 28-30 სექტემბერს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში ჩატარებულ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციაში თემაზე: “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის”, სადაც გამოვიდა მოხსენებით თემაზე: “უვნებელი სურსათი და მისი გამოწვევები”.

3.1. მონაწილეობა მიიღო 2016 წლის 19-20 მაისს ქ. ქუთაისში აკ. წერეთლის საელმწიფო უნივერსიტეტში გამართულ საერთაშორისო-სამეცნიერო პრაქტიკული კონფერენციაში თემაზე: “თანამედროვე საინჟინრო ტექნოლოგიები და გარემოს დაცვა”.

4. მონაწილეობა აქვს მიღებული, როგორც სურსათის უვნებლობის მიმართულების ეროვნულ კოორდინატორს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის სურსათის რისკის შეფასების პროექტების განხორციელების პროცესში.

5. მონაწილეობა აქვს მიღებული სხვადასხვა სატელევიზიო და რადიო გადაცემებში სურსათის უვნებლობის ასპექტებთან დაკავშირებით.

სურსათის უვნებლობის მულტი დარგობრივი სისტემის განვითარება, რისკის ანალიზის (რისკის შეფასება, რისკის მართვა და კომუნიკაცია) ინსტიტუციური გაძლიერებაა. ამ სისტემური მეცნიერული მეთოდოლოგიის

სიღრმისეული ცოდნა ეფექტურს ხდის სურსათის სფეროში არსებული რისკების მინიმიზაციას. ვფიქრობ აუცილებელია რისკის ანალიზის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტის, რისკის შეფასების პროცედურათა ევროპული მიდგომებისა და მეთოდოლოგიის გაცნობა/სწავლება, რისკის შეფასების სტრუქტურის საინფორმაციო სისტემაში ჩართულობა და მიღებული მონაცემების ექსპოზიციისათვის გამოყენება, მონიტორინგის მონაცემების დამუშავების მეთოდოლოგიის, მისი სახელმწიფო კონტროლის გეგმაში ჩართულობის გაცნობა/სწავლება; EFSA-სა და სხვა ქვეყნების რისკის შეფასების ინსტიტუციებს შორის კომუნიკაციის დამყარება/გაუმჯობესება; რისკის შეფასების სტრუქტურის განვითარების სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება და სხვა.

5.6. ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილება აკადემიკოს მდივანი – აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილებაში გაერთიანებულია აკადემიის 8 წევრი. მათ შორის აკადემიის ნამდვილი წევრი 7 და აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი.

აკადემიკოსები: ასათიანი რევაზი, კოლუაშვილი პაატა, კუნჭულია თამაზი, ქარქაშაძე ნაპოლეონი, ქეშელაშვილი ომარი, ჭითანავა ნოდარი, ჯაფარიძე გივი.

წევრ-კორესპონდენტი: ნიკოლეიშვილი გიორგი.

5.6.1. ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების 2016 წლის სამუშაო გეგმა

№	საკითხების (თემების) დასახელება	განხილვის დრო	პასუხისმგებელი შესრულებაზე	შენიშვნა
1	2	3	4	5
1	ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ	იანვარი	ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე	

2	აკადემიკოს რევაზ ასათიანის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	იანვარი	აკადემიკოსი რევაზ ასათიანი	
3	აკადემიკოს თამაზ კუნჭულიას ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	იანვარი	აკადემიკოსი თამაზ კუნჭულია	
4	აკადემიკოს ნაპოლეონ ქარქაშაძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მარტი	აკადემიკოსი ნაპოლეონ ქარქაშაძე	
5	აკადემიკოს ნოდარ ჭითანავას ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მარტი	აკადემიკოსი ნოდარ ჭითანავა	
6	აკადემიკოს გივი ჯაფარიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	აპრილი	აკადემიკოსი გივი ჯაფარიძე	
7	აკადემიკოს ომარ ქეშელაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	აპრილი	აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი	
8	აკადემიკოს პაატა კოდუაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მაისი	აკადემიკოსი პაატა კოდუაშვილი	
9	აკადემიის წევრ კორესპონდენტის გიორგი ნიკოლეიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ	მაისი	აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი გიორგი ნიკოლეიშვილი	
	პროგრამირებულ სოფლის	ივნისი		

10	მეურნეობაზე გადასვლის ეკონომიკური გააზრება, ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების გათვალისწინებით		აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი	
11	საქართველოს სასოფლო ტერიტორიების ტევადობა (რამდენი ადამიანი შეიძლება ცხოვრობდეს და საქმიანობდეს სოფლად)	სექტემბერი	აკადემიკოსი პაატა კოლუაშვილი	
12	ფერმერთა და სოფლის მეურნეობის სპეციალისტთა კავლიფიკაციის ამაღლების სასწავლო ცენტრის შესახებ.	ნოემბერი	აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი	

ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2016 წელს ჩასატარებელი ღონისძიებების ბეჭედი

N ^o	ღონისძიების დასახელება	განხილვის ფორმა	ჩატარების თარიღი	პასუხისმგებელი ჩატარებაზე
1	2	3	4	5
1	მეაბრეშუმეობის დარგის რეაბილიტაცია, კოოპერირება და ნედლეულის წარმოება	სემინარი	ივლისი	მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების , ეკონომიკისა და აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილებები;
2	სოფლისა და სოფლის მეურნეობის აღორძინების კონცეფცია	მრგვალი მაგიდა	ოქტომბერი	ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილება; სოფლისა და სოფლის მეურნეობის აღორძინების კავშირის
3	საქართველოს სოფლის მეურნეობა ახალი გამოწვევების წინაშე	სიმპოზიუმი	ნოემბერი	ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილება;
4	მეცნიერებისა და ინოვაციების საერთაშორისო	კონფერენცია	ნოემბერი	სამეცნიერო განყოფილებები

	კვირეული -სამეცნიერო კონფერენცია			
5	გასვლითი სამეცნიერო კონფერენცია აკ.წერეთლის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში	კონფერენცია		სამეცნიერო განყოფილებები
6	გასვლითი მრგვალი მაგიდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტროში	მრგვალი მაგიდა		სამეცნიერო განყოფილებები

განყოფილებაში 2016 წელს ჩატარდა 7 სხდომა.

პირველი სხდომა ჩატარდა 13 იანვარს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიის ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების ანგარიში 2015 წელს გაწეული მუშაობისა და 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმის შესახებ. მომხსენებლები: აკადემიკოს მდივანი, აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი; აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე, სამეცნიერო განყოფილების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე; 2. აკადემიკოს რევაზ ასათიანის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 3. აკადემიკოს თამაზ კუნჭულიას ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეორე სხდომა ჩატარდა 23 მარტს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიკოს ნაპოლეონ ქარქაშაძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 2. აკადემიკოს ნოდარ ჭითანავას ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მესამე სხდომა ჩატარდა 19 აპრილს და განხილული იქნა საკითხები: აკადემიკოს გივი ჯაფარიძის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 2. აკადემიკოს ომარ ქეშელაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეოთხე სხდომა ჩატარდა 24 მაისს და განხილული იქნა საკითხები: 1. აკადემიკოს პაატა კოლუაშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ. 2. სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის გიორგი ნიკოლეიშვილის ანგარიში 2015 წელს ჩატარებული სამეცნიერო მუშაობის შესახებ.

მეხუთე სხდომა ჩატარდა 16 ივნისს და განხილული იქნა საკითხი: 1. პროგრამირებულ სოფლის მეურნეობაზე გადასვლის ეკონომიკური გააზრება, ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების გათვალისწინებით. მომხსენებელი: აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი.

მექვესე სხდომა ჩატარდა 21 სექტემბერს და განხილული იქნა საკითხი: 1. საქართველოს სასოფლო ტერიტორიების ტევადობა (რამდენი ადამიანი შეიძლება ცხოვრობდეს და საქმიანობდეს სოფლად). მომხსენებელი: აკადემიკოსი პაატა კოლუაშვილი.

მეშვიდე სხდომა ჩატარდა 17 ნოემბერს და განხილული იქნა საკითხი: 1. ფერმერთა და სოფლის მეურნეობის სპეციალისტთა კვალიფიკაციის

ამაღლების სასწავლო ცენტრის შესახებ. მომხსენებელი: აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი.

აღსანიშნავია, რომ განყოფილება მონაწილეობდა ერთობლივ სემინარში აგროსაინჟინრო და მეცხოველეობის, ვეტერინარიისა და საკვებწარმოების სამეცნიერო სამეცნიერო განყოფილებებთან ერთად – „მეაბრეშუმეობის დარგის რეაბილიტაცია, კოოპერირება და ნედლეულის წარმოება.“

5.6.2. ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების წევრების მოკლე ანბარიშები

5.6.2.1. აკადემიკოსი რევაზ ასათიანი

საანგარიშო პერიოდში აკად. რ. ასათიანის მიერ გაწეული იქნა შემდეგი სახის სამუშაოები:

- სისტემატურად იღებდა მონაწილეობას საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს სხდომებში, აგრეთვე აკადემიის მიერ მოწყობილ სემინარებში, სამეცნიერო კონფერენციებში, აკადემიის 2 სამეცნიერო განყოფილების (აგრარული ეკონომიკისა და სურსათის უვნებლობის) და სხვა სახის შეხვედრებში;
- მონაწილეობა მიიღო საქართველოს ეროვნული მეცნიერებათა აკადემიის მიერ მოწყობილ არაერთ შეხვედრასა და დისკუსიაში

საქართველოს კანონის „მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის შესახებ“ განხილვასთან დაკავშირებით;

- აკადემიის პრეზიდიუმის სხდომაზე გაკეთდა მოხსენება თემაზე „სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების პროექტის“ და „აიპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს“ ქუდის ქვეშ მიმდინარე სხვა პროექტების შესახებ;

- როგორც „სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსება“ პროექტის მენეჯერმა მონაწილეობა მიიღო პროექტის სახელმძღვანელო დოკუმენტაციის ცვლილებათა პაკეტის მომზადებასა და საქართველოს მთავრობაში დასამტკიცებლად წარდგენაში, რის შედეგადაც შეიცვალა პროექტის დასახელება, დაზუსტდა ტექნიკური დახმარების მიმართულებები, დაემატა ახალი კომპონენტი და დაიხვეწა ზოგადი სტრუქტურა;

- როგორც პროექტის მენეჯერმა, აკად. რ. ასათიანმა მოაწყო 6 პრეზენტაცია, მათ შორის 3 იუსტიციის სასწავლო ცენტრის მსმენელთათვის, 5 სატელევიზიო გამოსვლა, 2 საგაზეთო ინტერვიუ, 4 პრაქტიკული ხასიათის სწავლება ზემოაღნიშნული პროექტის შესახებ. მონაწილეობა მიიღო პროექტების წინასწარი განხილვის კომისიის 32 სხდომისა და საგრანტო კომიტეტის 4 სხდომის მუშაობაში;

- დღეისათვის ხელმძღვანელობს 3 დოქტორანტს;

-

5.6.2.2. აკადემიკოსი პაატა კოლუაშვილი

I. 2016 წელს გამოქვეყნებული შრომები:

1. კოოპერაცია – აგრარული რაიონების დაჩქარებული განვითარების მექანიზმი. //„სოციალური ეკონომიკა XXI საუკუნის აქტუალური პრობლემები“, №2, 2016 წ.;
2. ქართული სოფლის სტატუსის შესახებ. //„სოციალური ეკონომიკა – XXI საუკუნის აქტუალური პრობლემები“, №5, 2016 წ.;
3. აგრობიზნესის კავშირი ეროვნული მეურნეობის სხვა დარგებთან და მათი ინტეგრაციის მნიშვნელობა მაკროეკონომიკური თვალსაზრისით. //„სოციალური ეკონომიკა – XXI საუკუნის აქტუალური პრობლემები“, №6, 2016 წ.;
4. ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაციის სახელმწიფო პროგრამაში ცვლილებებია შესატანი. //„ეკონომიკა და ბიზნესი“, №2, 2016 წ.;
5. The Capacity of Rural Territories in Georgia. //„Annals of Agrarian Science" , Vol. 14, No 1, 2016;
6. Support for agricultural cooperatives is an urgent necessity. //„Annals of Agrarian Science", Vol. 14, No 4, 2016;
7. ს.ს. კოოპერატივების ფინანსური მხარდაჭერა სახელმწიფოებრივი აუცილებლობაა. //„ეკონომიკა“, №11-12, 2016 წ.;
8. ქართული სოფელი მარადიულია. //„ეკონომიკა“, №11-12, 2016 წ.;
9. პურის ისტორიული მნიშვნელობა და საქართველოს როლი. „ახალი აგრარული საქართველო“, №2, 2016 წ.;
10. მიწის მართვისა და აღრიცხვის სახელმწიფო სტრუქტურის შექმნა სასიცოცხლო აუცილებლობაა „ახალი აგრარული საქართველო“, №3, 2016 წ.;
11. ნუ წაართმევთ მიწას გლეხებს „ახალი აგრარული საქართველო“, №4, 2016 წ.;
12. მეჩაიეობის აღსადგენად, უფრო მასშტაბური სახელმწიფო პროგრამა საჭირო. //„ახალი აგრარული საქართველო“, №5, 2016 წ.;
13. მიწის საკითხი ანუ ბედი ამა ქვეყნისა. //„ახალი აგრარული საქართველო“, №6, 2016 წ.;
14. მიწის მონიტორინგისა და ლანდშაფტურ-ეკოლოგიური მართვის სამსახური გვეჭირდება. //„ახალი აგრარული საქართველო“, №10, 2016 წ.

II. გამოქვეყნებული სახელმძღვანელო:

1. საქართველოს ეკონომიკა. თანაავტორობით. გამომცემლობა „თეკა და კომპანია“, A4 ფორმატი, 388 გვერდი, თბილისი, 2016 წ.

2016 წელს გამოქვეყნებულ შრომები ძირითადად მიეძღვნა სოფლის, როგორც ტერიტორიული ერთეულის განვითარების, მისი სტატუსისა და სოფლად მუნიციპალური საკუთრების აღდგენის პრობლემებს, მიწისადმი სახელმწიფოს დამოკიდებულებისა და მიწის მართვის გაუმჯობესების საკითხებს, მის მარეგულირებელ კანონმდებლობას. რამდენიმე შრომა მიეძღვნა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერაციის მნიშვნელობასა და მისი კანონმდებლობის

სრულყოფას, სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განვითარების სტრატეგიის პრობლემებს. ასევე, აგრარული პოლიტიკისა და სასურსათო პრობლემებს, აგრარული წარმოების სხვა მნიშვნელოვან საკითხებს.

III. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებში მონაწილეობა

- სტუ-ის საინჟინრო ეკონომიკის დეპარტამენტი, მეოთხე საერთაშორისო ეკონომიკური კონფერენცია – „ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელები: გუშინ, დღეს, ხვალ“. თბილისი-ქუთაისი, 14-15 ოქტომბერი, 2016 წ.
 - „საქართველომ კვების ეროვნული პოლიტიკა უნდა შეიმუშაოს“;
- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე: „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“. თბილისი, 28-29 სექტემბერი, 2016 წ.
 - „სურსათის უვნებლობა – გამოწვევები და პერსპექტივები“;
 - „ახალი აგრობიოორგანული ტექნოლოგია და კულტურათა ადაპტაცია გარემოს არახელსაყრელი პირობებისადმი“;
- მე-9 საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია „ქრისტიანობა და ეკონომიკა“. ქუთაისი, 22-23 ოქტომბერი, 2016 წ.
 - „რესურსების შეზღუდულობა თეოლოგიურ ეკონომიკური გააზრებისათვის“.

IV. აკად. პ. კოლუაშვილის პედაგოგიური მოღვაწეობა კითხულობს სალექციო კურსს:

- სტუ-ის ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტზე, ბაკალავრებთან – “მიწის ადმინისტრირება”;
- აგრარული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ფაკულტეტზე, დოქტორანტებთან – “საქართველოს სასურსათო უსაფრთხოება, სოფლის განვითარების პოლიტიკა”; ბაკალავრებთან – “სოფლის მეურნეობის ეკონომიკა”; მაგისტრანტებთან – “მიწის მმართველობა და მიწათსარგებლობის სავალდებულო პრინციპები”.
- დოქტორანტების და მაგისტრანტების ხელმძღვანელობა:
 - ბიზნესის ადმინისტრირების სპეციალობაში – ერთი დოქტორანტი;
 - საჯარო მმართველობის სპეციალობაში – (ორი) დოქტორანტი;
 - აგრარულ ეკონომიკაში – ორი დოქტორანტი;
 - ერთი მაგისტრანტი.

დოქტორანტმა ნათელა მარტინენკომ სადოქტორო დისერტაცია დაიცვა 2016 წლის ივლისის თვეში.

დოქტორანტები ლაშა ზიბზიბაძე და გიორგი თეთრაძე დისერტაციებს დაიცავენ 2017 წლის თებერვლის თვეში.

V. სამეცნიერო ჟურნალების სარედაქციო საბჭოს წევრობა:

- „ბიზნესი და კანონმდებლობა“, სამეცნიერო-ანალიტიკური ჟურნალი;
- „ეკონომიკა“, სამეცნიერო ჟურნალი;
- „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, სამეცნიერო-პრაქტიკული ჟურნალი;

- „ახალი ეკონომისტი“, სამეცნიერო-პრაქტიკული ჟურნალი;
- „ახალი აგრარული საქართველო“, სამეცნიერო-საინფორმაციო ჟურნალი;
- „ბიზნეს-ინჟინერინგი“, სტუ, სამეცნიერო ჟურნალი;
- „სოციალური ეკონომიკა – XXI საუკუნის აქტუალური პრობლემები“, სამეცნიერო ჟურნალი;
- „საქართველოს ეკონომიკა“, სამეცნიერო-ანალიტიკური ჟურნალი;
- სსმმა „მომბე“, სამეცნიერო ჟურნალი.

აკად. პ. კოლუაშვილს 2016 წელს ჰქონდა რამდენიმე სატელევიზიო გამოსვლა და სტატია პრესაში.

ორი მოხსენება გაკეთდა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების სხდომაზე “სოფლის ტევადობისა და კოოპერაციის” საკითხებზე.

5.6.2.3. აკადემიკოსი თამაზ კუნჭულია

გამოქვეყნებული თეზისები, სტატიები.

1. თეზისი „ბიოპროდუქციის წარმოების შესაძლებლობები საქართველოში“, კრებული „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“, 2016 წელი.

დახასიათებულია ბიოწარმოების განვითარების ძირითადი ხელშემშლელი პირობები.

2. სტატია „ქართული ღვინოების ცნობადობის ამაღლებისათვის“, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის „მომბე“, 2016 წელი, N1(35).

სტატიაში განხილულია ყურძნის შესასყიდი ფასების სუბსიდირების საკითხები და მისი გავლენა ღვინის ხარისხზე.

3. სტატია „რატომ და როგორ უნდა გავზარდოთ სოფლის მოსახლეობის დასაქმება და შემოსავლები“, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის „მომბე“, 2016 წელი N 2(36).

სტატიაში ყურადღება გამახვილებულია მცირე კაპიტალური დანახარჯებით ფრინველის და ღორის ხორცის წარმოების ზრდაზე ოჯახურ მეურნეობებში, რომლითაც შესაძლებელია დასახელებული პროდუქციის იმპორტის მნიშვნელოვნად შემცირება და ოჯახების შემოსავლების გაზრდა.

4. სტატია „ბიოპროდუქციის წარმოების შესაძლებლობები საქართველოში“, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის „მოამბე“, 2016 წელი N2(36).

სტატიაში დახასიათებულია ის ბუნებრივი და ეკონომიკური პირობები, რომელიც საქართველოს გააჩნია ბიოპროდუქციის წარმოებისათვის. ქვეყნისთვის დამახასიათებელი მრავალდარგოვნების პირობებში ბიოწარმოება განიხილება როგორც უმნიშვნელოვანესი სავაჭრო ნიშის, დაკავების შესაძლებლობა, რაც მოუტანს სტაბილურად მზარდ საექსპორტო შმოსავალს.

5. გამოცემულია მონოგრაფია „საქართველოს სოფლის მეურნეობა“(თანაავტორობით), ქართულ და ინგლისურ ენაზე გამომცემლობა „პალიტრა L“, 2016 წელი.

წიგნში, რომელიც გამოიცა უწმინდესისა და უნეტარესის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსის, ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტის, ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით, დახასიათებულია სოფლის მეურნეობის დარგები და მომსახურე წარმოება. წიგნი გათვლილია ქართველ და უცხოელი მკითხველზე.

9. აკად. თ. კუნჭულია არის საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო კრებულის „მოამბის“ სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭოს წევრი, სამეცნიერო საზოგადოების-ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი.

13. აკად. თ. კუნჭულიას აზრით სოფლის მეურნეობის განვითარება წარმოდგენილია ინოვაციური ტექნოლოგიების დანერგვის გარეშე, რაც ჩვენთან პრაქტიკულად არ ხდება. მთელი ყურადღება უნდა დაეთმოს წარმოების ინტეგრირების ყველა დონეზე, განსაკუთრებით სოფლის მეურნეობის და გადამამუშავებელი საწარმოების გაერთიანების კუთხით, ე.წ „ლიდერი საწარმოების“ მეშვეობით.

14. აკად. თ. კუნჭულიას წინადადებები: აკადემიურ საბჭოზე განხილული უნდა იქნეს საბაზრო ეკონომიკისათვის „მიღებული“ პრობლემების გადაწყვეტის გზები, რაც ხელს შეუწყობს მოსახლეობის დასაქმების და შემოსავლების ზრდას, ქვეყანაში სიუხვის შექმნას.

5.6.2.4. აპაღმიკოსი ნაპოლეონ ქარქაშაძე

1. სამეცნიერო საქმიანობა.

გრძელდება მუშაობა მონოგრაფიაზე: „მსოფლიოს სოფლის მეურნეობა“ (განახლებული ვარიანტი); დამთავრდა: ბალტიისპირეთის ქვეყნების სოფლის მეურნეობა და ევროკავშირი.

მონოგრაფიის ამ მონაკვეთში განხილულია ბალტიისპირეთის ქვეყნების (ლიტვა, ლატვია, ესტონეთი) სოფლის მეურნეობაში განხორციელებული რეფორმები, რომლებიც საჭირო იყო ევროკავშირის მოთხოვნების შესასრულებლად. ბალტიისპირეთის ქვეყნებისთვის სოფლის მეურნეობის ძირითადი, ტრადიციული დარგებია მემცენარეობა (ერთწლიანი კულტურები) და მეცხოველეობა. ესტონეთი, რომელშიც შედარებით უკეთ იყო წარმოდგენილი აგრარული სექტორი, ჯერ კიდევ სსრ კავშირის დროს აკეთებდა ძირითადი მაჩვენებლების შუალედურ შედარებებს. თუ 1989 წლამდე ესტონეთში წარმოებული მეცხოველეობის პროდუქტების 80%-ზე მეტი მოდიოდა სხვა მოკავშირე რესპუბლიკებზე, დაახლოებით 5-7% გადიოდა სოციალისტურ ქვეყნებში (ძირითადად, რუმინეთსა და ბულგარეთში), დღეისათვის მათ წარმოებული პროდუქციის რეალიზება ძალიან უჭირთ. მართალია, ევროკავშირის ბაზარზე სოფლის მეურნეობის პროდუქცია უპრობლემოდ შეაქვთ, მაგრამ რეალიზაციის მაჩვენებელი 37-40% არ აღემატება, ამ მაჩვენებელში კი (ფულად გამოხატულებაში) დომინანტობს ვიტამინიზირებული ფურაჟი. მზა მეცხოველეობის პროდუქტის ძირითადი იმპორტიორია სანკტ-პეტერბურგი და კარელიის მხარე. გაცილებით უფრო მძიმე მდგომარეობაშია ლიტვა და ლატვია. ევროკავშირიდან შემოსულმა სოფლის მეურნეობის პროდუქციამ მათი აგრარული ბაზრების 70-72% დაიპყრო. ამჟამად მიმდინარეობს ევროკავშირის ქვეყნებთან კოოპერაციული ურთიერთობების ძიება, მაგალითად, ტალინის გარეუბანში შეიქმნა დანიური მეცხოველეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი დიდი კომპლექსი, რომელიც მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის პროდუქციის 70%-ს ამუშავებს.

აღნიშნული შრომა დამთავრდება 2017 წლის პირველ ნახევარში. ვფიქრობთ იგი საინტერესო იქნება ქართველი მკითხველებისა და მკვლევარებისთვის, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან სოფლის მეურნეობითა და ევროკავშირის საკითხებით.

1.2. ახალი მონაცემებით შეივსო ადრე დაწერილი თავები, რომლებიც მსოფლიო სოფლის მეურნეობის ევროპის ქვეყნებს ეხება.

3. დაიწერა ფუნდამენტური ნაშრომი „სოფლის მეურნეობა და მსოფლიოს ტექნიკური პროგრესი“. შრომა, რომელიც 43 გვერდზეა წარმოდგენილი, დამუშავებულია ეკონომიკურ კვლევებში თანამედროვე მეთოდების შესაბამისად. გამოყენებულია არა მარტო მათემატიკური მეთოდები, არამედ, სინერგეტიკული კვლევების მეთოდოლოგია.

საერთოდ, ამა თუ იმ ქვეყნის სასურსათო პოლიტიკა, განსაკუთრებით XXI საუკუნეში, მჭიდროდაა დაკავშირებული იმ ტექნიკურ, ბიოლოგიურ, ეკონომიკურ და სოციალურ პრობლემებთან, რომლებიც ამა თუ იმ ქვეყანაში არსებობს. ისინი მკვეთრად განსაზღვრავენ ქვეყნის როგორც საშინაო, ისე საერთაშორისო პოლიტიკას.

შრომაში ნათლად გამოიკვეთა დასკვნა, რომ კვების პროდუქტების წარმოების მსოფლიო გეოგრაფია იმაზე მიგვანიშნებს, რომ მოსახლეობისათვის სასურსათო პრობლემის გადაწყვეტა სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა და იგი პლანეტის მოსახლეობის ერთობლივ ძალისხმევას მოითხოვს. პრობლემის გადაწყვეტას ართულებს ისიც, რომ მსოფლიოს მოსახლეობის მატების ტემპები გაცილებით ჭარბობს კვების პროდუქტების წარმოების მატების ტემპებს და სამწუხაროდ, ეს პროცესი პერსპექტივაში კიდევ უფრო გამწვავდება.

4. სერიოზული შრომა გამოქვეყნდა აკადემიაში ჩატარებული საერთაშორისო სიმპოზიუმის შრომათა კრებულში სახელწოდებით : “უსაფრთხო პროდუქცია ეკონომიკური წინსვლის მნიშვნელოვანი ფაქტორია.”

პრობლემა, რომელიც განიხილეს საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციაზე, ეხებოდა გლობალური დათბობის შედეგად გამოწვეული ცვლილებების ფონზე, უსაფრთხო პროდუქციის წარმოების პრობლემებს.

5. სხვა სახის სამუშაოები:

- აკად. ნ. ქარქაშაძე იყო საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მოსამზადებელი საორგანიზაციო ჯგუფის წევრი და შრომების კრებულის მთავარი რედაქტორის წევრი;

აკად. ნ. ქარქაშაძე არის:

- ინგლისურენოვანი საერთაშორისო ჟურნალის „აგრარულ მეცნიერებათა მაცნე“ - ს მთავარი რედაქტორის წევრი;
- „ქართული ენციკლოპედიის“ სოფლის მეურნეობის სექციის წევრი.
- აკადემიის ჟურნალ „მაცნეს“ რედაქტორის წევრი.

4. 2015 წელს (აკად. ჯ. კაციტაძესთან ერთად) აკად. ნ. ქარქაშაძემ მოპოვა სამწლიანი სამეცნიერო გრანტი. მუშავდება ფუნდამენტური პრობლემა „სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის საიმედოობის გაზრდის უახლესი მეთოდები“. ყოველკვარტლურად რუსთაველის ფონდს ბარდება შესრულებული სამუშაოების წერილობით ანგარიში, რომელსაც ფონდი იხილავს. საგრანტო პირობები ითვალისწინებს სახელმძღვანელოს მომზადებას, რომლის ერთი ნაწილი: „სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის მდგრადობისა და საიმედოობის ეკონომიკური ეფექტიანობა“ , მომზადებულია დასაბეჭდად.

4. არის აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე (რომლის ანგარიშიც ცალკე არის დაწერილი), აკადემიის აკადემიური საბჭოს წევრი, ეკონომიკური კომისიის წევრი და ა.შ

2016 წლის ივნისში აკად. ნ. ქარქაშაძემ დაწერა რეცენზია პოლონეთის ქალაქ კრაკოვიდან მიღებულ სადოქტორო შრომაზე. (რუსულ ენაზე)

5. აკად. ნ. ქარქაშაძე არის რუსეთის მეცნიერებათა აკადემიის უცხოელი წევრი, რამდენიმე საერთაშორისო აკადემიისა და სამეცნიერო ცენტრის წევრი.

6. აკად. ნ. ქარქაშაძე ეწევა პუბლიცისტურ საქმიანობას ქვეყნის ცნობილ ჟურნალ-გაზეთებში.

5.6.2.5. აკადემიკოსი ომარ ქუშელაშვილი

3. გამოქვეყნებული თეზისები, სტატიები.

2016 წელს გამოქვეყნებულია 64 სტატია და რეკომენდაცია, მათ შორის სტატია - 48, სოფლის მეურნეობის გაძღოლის ტექნოლოგიური რეკომენდაციები - 16;

სტატიები:

- 3.1. საგადასახადო მექანიზმი და მისი სრულყოფის რეკომენდაციები; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.2. ფერმერულ მეურნეობებში ჩატარებული სოციოლოგიური კვლევის შედეგები; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.3. გადასახადების არსი და ფუნქციები; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.4. გადასახადის სახეები; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.5. ესთეტიკის რაობა; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.6. საშემოსავლო გადასახადი; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.7. მოძღვრება მშვენიერების შესახებ; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.8. სოციოლოგიის რაობა და კლასიფიკაცია; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.9. სოციოლოგიის მოკლე ისტორია; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.10. საზოგადოების ცნება, მისი სტრუქტურა და განვითარების ფაქტორები
- 3.11. სოციალური პროგრესი; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.12. ცნება კულტურის შესახებ; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.13. დემოგრაფიის პრობლემები; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №1, თბილისი, 2016;
- 3.14. სადღეისო პრობლემა: სურსათის დანაკარგებთან ბრძოლა; ჟურნალი „ისტორიული მემკვიდრეობა“ №2, 2016;
- 3.15. აგრარული მეცნიერების თვალსაწიერი, განვითარების პრიორიტეტები და ხელშეწყობის სისტემური უზრუნველყოფა; სსმმკადემიის მოამბე (სამეცნიერო შრომათა კრებული); №1(35); თბილისი, 2016;
- 3.16. საქართველოში მომქმედი საგადასახადო მექანიზმის არსებული მოდელის შეფასება და მისი სრულყოფის ზონალურ-დიფერენცირებული რეკომენდაციები; ჟურნალი „აგრა-რულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №2, თბილისი, 2016;

- 3.17. მოგების გადასახადი; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №2, თბილისი, 2016;
- 3.18. დამატებული ღირებულების გადასახადი; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №2, თბილისი, 2016;
- 3.19. ადამიანთა ურთიერთობის ფსიქო-სოციალური ტიპოლოგია; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №2, თბილისი, 2016;
- 3.20. ადამიანთა ურთიერთობის ფსიქო-სოციალური მახასიათებლები; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №2, თბილისი, 2016;
- 3.21. საუბრები და რეკომენდაციები ეთიკაზე; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №2, თბილისი, 2016;
- 3.22. პროგრამირებული სოფლის მეურნეობა-მომავლის მოდელი; ჟურნალი „ისტორი-ული მემკვიდრეობა“ №4, 2016;
- 3.23. გარემოს დაცვისა და ბუნებათსარგებლობის ეკონომიკური რეგულირება; ჟურნალი „ისტორიული მემკვიდრეობა“ №6, 2016;
- 3.24. სასურსათო პროდუქციის ფასწარმოქმნის სტრატეგია და მისი რეგულირების მექანიზმი; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.25. მენეჯმენტის არსი და მნიშვნელობა; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.26. მენეჯმენტის მიზანი, ამოცანა და ძირითადი მოტივაცია; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.27. მენეჯმენტის პრინციპები და ფუნქციები; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.28. მენეჯმენტის კანონები და კანონზომიერებები; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.29. ანტიკური კულტურის სათავეებთან; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.30. ანტიკური კულტურის მესოპოტამიური მოდელი; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.31. ანტიკური კულტურის ეგვიპტური მოდელი; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.32. ელინური (ბერძნული) კულტურა; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.33. მსოფლიო ცივილიზაციების ჩამონათვალი; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.34. ანტიკური კულტურის საოცრებანი (მსოფლიოს შვიდი საოცრება); ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.35. ქართული ფილოსოფიური აზრი (პეტრე იბერი და იოანე პეტრიწი); ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;
- 3.36. ექვსი საინფორმაციო რევოლუცია; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №3, თბილისი, 2016;

- 3.37. სახელმწიფოს როლი ეკონომიკისა და ბიზნესის განვითარებაში და მისი სამართლებრივი რეგულირება; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №4, თბილისი, 2016;
- 3.38. მოტივაცია და მენეჯმენტის სრულყოფის კონცეფციები და მიმართულებები; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №4, თბილისი, 2016;
- 3.39. მართვის სისტემები, ორგანიზაცია და სტრუქტურა; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №4, თბილისი, 2016;
- 3.40. მენეჯმენტის მეთოდები და მენეჯერი; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №4, თბილისი, 2016;
- 3.41. მენეჯმენტის ტექნოლოგია და კომუნიკაცია; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №4, თბილისი, 2016;
- 3.42. როგორ გაჩნდა მითები, რას ნიშნავს მითოლოგია და როგორია მისი როლი; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №4, თბილისი, 2016;
- 3.43. ჰომეროსის ოდისეა; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №4, თბილისი, 2016;
- 3.44. ელინური მითები; ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №4, თბილისი, 2016;
- 3.45. მითი არგონავტებზე (ოქროს საწმი-სის ქვეყანა); ჟურნალი „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“, №4, თბილისი, 2016;
- 3.46. Сельскохозяйственные консультационные центры Грузии, უკრაინის ს.მ. მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე, კიევი, 2016;
- 3.47. აგრარული მეცნიერების საწყისები საქართველოში, განვითარება და მომავლის ხედვა; სსმმაკადემიის მოამბე (სამეცნიერო შრომათა კრებული); №2(36); თბილისი, 2016;
- 3.48. პროგრამირებულ სოფლის მეურნეობაზე გადასვლის ეკონომიკური გააზრება, ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების გათვალისწინებით; სსმმაკადემიის მოამბე (სამეცნიერო შრომათა კრებული); №2(36); თბილისი, 2016;

4. გამოქვეყნებული მონოგრაფიები და სახელმძღვანელოები:

- 4.1. ადამიანთა ურთიერთობის ფსიქო-სოციალური მახასიათებლები და ვერბალური მართვის პრინციპი; გამომცემლობა „არეალი“, თბილისი, 2016;
- 4.2. საუბრები ესთეტიკაზე, სოციოლოგიასა და კულტურაზე; გამომცემლობა „არეალი“, თბილისი, 2016;
- 4.3. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია (განვლილი გზა, დღევანდელი სურათი, ახალი თვალსაწიერი და პრიორიტეტები), სსმმ აკადემიის გამომცემლობა, 2016;
- 4.4. შიდასტრუქტურული ერთეულების თანამშრომელთა საკვალიფიკაციო მოთხოვნები, ფუნქციონურ-თანამდებობრივი მოვალეობანი და სამსახურებრივი პასუხისმგებლობები; სსმმ აკადემია, გამომცემლობა „აგრო“, 2016.

8. სმმ აკადემიის აკადემიურ საბჭოს მუშაობაში მონაწილეობა (საკითხის მომზადება):

1. მონაწილეობას ღებულობს აკადემიის აკადემიურ საბჭოზე განხილულ ყველა საკითხში. საბჭოზე მოსმენილი იქნა აკად. ო. ქეშელაშვილის მომზადებული საკითხი: ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების მიერ 2015 წელს გაწეული მუშაობის შესახებ; მოხსენება თემაზე: პროგრამირებულ სოფლის მეურნეობაზე გადასვლის ეკონომიკური გააზრება, ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების გათვალისწინებით; მოხსენება თემაზე: ფერმერთა და სოფლის მეურნეობის სპეციალისტთა კვალიფიკაციის ამაღლების სასწავლო ცენტრის შესახებ.
2. მომზადდა ტექსტი პრობლემურ საკითხზე: სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია-ახლებური ხედვებით ახალი გამოწვევების წინაშე.
3. მომზადდა მოხსენება: ხაშურის რაიონის აგრარული სექტორის მდგრადი განვითარების ეკონომიკურ-ორგანიზაციული რეკომენდაციები.
4. აკად. ო. ქეშელაშვილის ხელმძღვანელობით მომზადდა სოფლის მეურნეობის გაძღოლის რეკომენდაციების ციკლი 16 კულტურის მოვლა-მოყვანის შესახებ, რომელიც 16 ბროშურის სახით გამოიცა მასობრივი ტირაჟით.
5. მომზადდა აგრარული მეცნიერების განვითარების ხელშემწყობი ფონდის დებულება;
6. მომზადდა საერთაშორისო, რეფერირებული სამეცნიერო შრომათა კრებულის-„მოამბე“-ს დებულება საერთაშორისო სტანდარტებისა და მოთხოვნების შესაბამისად.
7. მომზადდა გამომცემლობა „აგროს“ დებულება და საქმიანობის მიმართულებები.
8. მომზადდა აგრარულ სფეროში ექსპერტის წოდების მინიჭების დებულება.
- 9. სამეცნიერო საბჭოებში, კომისიებში, სარედაქციო კოლეგიებში მონაწილეობა. საბჭოს, კომისიის, სარედაქციო კოლეგიის დასახელება. საბჭოს, კომისიის, სარედაქციო კოლეგიის დანიშნულება. როლი საბჭოს, კომისიის, სარედაქციო კოლეგიის საქმიანობაში.**
 1. საერთაშორისო რეფერირებული ჟურნალის „აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“-ის დამფუძნებელ-გამომცემელი, სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე და მთავარი რედაქტორი.
 2. აკადემიის საერთაშორისო რეფერირებული სამეცნიერო შრომათა კრებულის-„მოამბე“-ს პასუხისმგებელი რედაქტორი.
 3. აგრარულ სფეროში ექსპერტის წოდების მიმნიჭებელი კომისიის პასუხისმგებელი მდივანი;
 4. გამომცემლობა „აგროს“ ხელმძღვანელი;
 5. აგრარული მეცნიერების განვითარების ხელშემწყობი ფონდის ხელმძღვანელი.
- 10. სამეცნიერო საზოგადოების, ასოციაციის, სამეცნიერო საბჭოს წევრობა:**
არის საქართველოს ჟურნალისტთა ფედერაციის წევრი და საქართველოს მეცნიერთა უფლებების დაცვის ასოციაციის პრეზიდენტი.
- 14. სახელმწიფო ჯილდოები, დამსახურებები, წოდებები, სხვადასხვა ორგანიზაციის წევრობა და ა.შ.–საქ. მეცნ. და ტექნიკის სახ. კომიტეტის III ხარისხის პრემიის ლაურეატი (1983წ); საზოგადოება „ცოდნის“ მედალი-აქტიური**

მუშაობისათვის (1987წ); ღირსების ორდენი (1999წ.); სსმმ აკადემია-აგრარულ სფეროში წლის საუკეთესო მეცნიერის წოდება-ეკონომიკის დარგში (2013 წ.).

15. სოფლის მეურნეობის აღმავლობისა და მდგრადი განვითარების სტრატეგიულ-პრიორიტეტული მიმართულებები და რეკომენდაციები (აკად. ო. ქეშელაშვილის ხედვა).

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში, სოფლის მეურნეობის გაადგილებისა და სპეციალიზაციის, დარგთა შეთანაწყოებისა და მათი განვითარების რეგიონული ეკონომიკური და ტექნოლოგიური პრო-ბლემების ირგვლივ მრავალი ათეული წლის განმავლობაში დიდი და ნაყოფიერი მეცნიერული და გამო-ყენებითი ხასიათის სამუშაოები შესრულდა, ამჟამად, ამ საკითხებისადმი მიდგომა ახლებურ ხედვასა და გადაწყვეტას მოითხოვს, რომლის დროსაც გათვალისწინებული უნდა იყოს ორი ძირითადი ამოსავალი კრიტერიუმი, პირველ ყოვლისა ადგილობრივი ბუნებრივ-ეკონომიკური პირობები და მეორე მხრივ-საბაზრო ურთიერთობებისათვის დამახასიათებელი და ეტაპობრივად ცვალებადი, ქვეყნის შიდა და გარე მარკეტინგული მოტივაციები, მოთხოვნები, შეზღუდვები, სტრატეგია.

უკანასკნელ წლებში, ქართველ მეცნიერთა და სოფლის მეურნეობის სპეციალისტთა შორის კამათი და აზრთა სხვადასხვაობა იმის შესახებ, თუ რომელი დარგები უნდა გამოიყოს პრიორიტეტულად საქართველოს სოფლის მეურნეობაში.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის სწრაფი აღმავლობისა და მდგრადი განვითარებისათვის სარეკომენდაციო კვლევის შედეგად მიღებული შემდეგი დასკვნები:

საქართველოს სოფლის მეურნეობაში ძირითად პრიორიტეტებად გამოიყოფილი ტრადიციებისა და ფართო პოტენციური (როგორც ბუნებრივი ისე ეკონომიკური) შესაძლებლობების, აგრეთვე დიდი პერსპექტივების მქონე ისეთი სტრატეგიული მნიშვნელობის დარგები, როგორიცაა: მევენახეობა და ნიშანდობლივ სამრეწველო მევენახეობა, ასევე სამრეწველო მეხილეობა და სუბტროპიკული მიწათმო-ქმედების ძირითადი დარგები: მეჩაიეობა და მეციტრუსეობა და მათ ბაზაზე მომუშავე კვების მრე-წველობის დარგები.

ამ პრიორიტეტული და სტრატეგიული მნიშვნელობის დარგების განვითარება შესაძლებლობას იძლევა მაქსიმალური ეფექტიანობითა და უკუგებით იქნას გამოყენებული საქართველოს უნიკალური ბიო-კლიმატური პოტენციალი, ამასთან მაქსიმალურად იქნას ათვისებული მხოლოდ ის მიკროზონალური სივრცე, სადაც მათთვის ყველაზე ხელსაყრელი ბუნებრივი და ეკონომიკური პირობები არსებობს.

ეს დარგები, რომლებიც საექსპორტო და პოტენციურად კონკურენტუნარიან პროდუქციას აწარმოებენ, საქართველოს სოფლის მეურნეობის გლობალური სტრატეგიის შესაბამისად მიეკუთვნა ე.წ. “ენერგომომტანი” დარგების ჯგუფს. ამ დარგებს სწორედ იმიტომ ეწოდა “ენერგომომტანი”, რომ მათი განვითარება საშუალებას იძლევა პროდუქციის ექვივალენტური, ბარტერული და სხვა ფორმის გაც-ვლების საფუძველზე და ამ ინტერესების შესაბამისად,

ინტეგრირებულ საწარმოთა მოწყობითა და სხვა პროგრესული ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმების გამოყენებით გარკვეულწილად გადაჭრათ სტრატეგიული ენერგეტიკული რესურსებით (ნავთობპროდუქტები, გაზი, ელექტროენერგია) აგრეთვე კალორიატევადი სასურსათო პროდუქტებით (მარცვალი, შაქარი, ცხიმი, ზეთი, კარაქი და სხვა) უზრუნველყოფის პრობლემა.

როგორც ჩანს, ეს გლობალიზაციის პროცესში ჩართვისა და ფუნქციონირების სავსებით მისაღები და რეალური ფორმაა, ამავედროულად საქართველოს სოფლის მეურნეობას უნარჩუნებს თავის სპეცი-ალიზაციასა და თვითმყოფადობას.

ამ პრიორიტეტულ დარგებთან, ადგილობრივი პირობების შესაბამისად, თანაბარი უპირატესობის მიცემით, ნიადაგურ-კლიმატური ფაქტორებისა და მიწათმოქმედების გაძღოლის ისტო-იული ტრადიციების მხედველობაში მიღებით, შეთანაწყობილი უნდა იყოს ე.წ. “კალორიატევადი” პროდუქციის მომცემი კულტურების მოვლა-მოყვანა, კერძოდ: თავთავიანი პურეულის, სიმინდის, მარვლეულ-პარკოსნების, ბოს-ტნეულის, კარტოფილის, აგრეთვე ტექნიკური და საკვები კულტურებისა.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარების სტრატეგიული პოზიცია გვკარნახობს, რომ წარმოების ინტეგრირების, კოოპერირებისა და შრომის საერთაშორისო დანაწილების, როგორც დღევანდელი, ისე თვალსაწიერი პერსპექტივის ბიზნესური მოთხოვნებიდან გამომდინარე, მისი სპეციალიზაცია, ისტორიულ-ტრადიციული მოდელიდან დიდ და რადიკალურ გადახრას არ ექვემდებარება. ეს იმას ნიშნავს, რომ სავენახე ფართობებს კვლავ ვენახი დაიკავენ, სახორბლეს-ხორბალი, სასიმინდეს-სიმინდი, სუბტროპიკული ზონის სივრცეს-ჩაი, ციტრუსი, სუბტროპიკული ხილი და ა.შ

სოფლის მეურნეობის განვითარების პრიორიტეტული მიმართულებების რეალიზაციის ინტენსიური გზები და მეცნიერული რეკომენდაციები:

სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ამაღლებისა და მდგრადი განვითარებისათვის პრიორიტეტული მი-ჯნებისა და მასშტაბების მისაღწევად საჭიროა:

- სელექციისა და მეთესლეობის გაუმჯობესებისთვის ხელის შეწყობა და სასოფლო-სამეურნეო კულ-ტურათა თესვა მაღალმოსავლიანი ჯიშებით;
- სარგავი მასალის წარმოების ტექნიკური ბაზის გადართობა და სრულყოფა;
- მცენარეთა დაცვის ინტეგრირებული სისტემის ზედმიწევნით მიზნობრივი და სრულყოფილი გატარება;
- არსებული სარწყავი სისტემებისა და მცირე ქსელების სრულ მზადყოფნაში მოყვანა, მათი რეაბი-ლიტაციისა და განახლების საფუძველზე;
- მატერიალურ-ტექნიკური რესურსებით მომარაგებისა და გამოყენების ზონალურ-დიფერენცირებული რეკომენდაციების დამუშავება და დანერგვა;
- პროდუქციის გადამუშავების (მ.შ. ექსპრეს-გადამუშავების), გასაღების, წარმოების საშუალებებით მომარაგებისა და საწარმოო მომსახურების ტიპის დამოუკიდებელი და მინი-ინტეგრირებული საწარმოების (კოოპერატივების და სხვა ფორმის) შექმნა;

- სახელმწიფო დაკვეთებისა და შესყიდვების მექანიზმის შემუშავება და ამოქმედება;
- საბაზრო სეგმენტების სწორად შერჩევა და პროდუქციით გაჯერების სტაბილურობის მიღწევა;
- სამეურნეო რისკის მართვა;
- წარმოების ოპტიმიზაციისა და მდგრადი განვითარების ეკონომიკური მოდელების შექმნა და მისი რეალიზაციის ეკონომიკური მექანიზმის დამუშავება.

ზემოთ აღნიშნული, პროგნოზული მარკეტინგული მოდელით დადგენილი პარამეტრები შეესაბამება იმ პოზიციას, რომ, ჯერ თანდათან უნდა დავძლიოთ წლობით დაგროვილი კრიზისული ვითარება და დონე, არაინტენსიური განვითარების ტემპი და თანდათან გადავიდეთ პროგრესულ ტექნოლოგიებზე.

ასეთი მიდგომითა და სტრატეგიული მომართულებების რეალიზაციით საქართველოს შეუძლია მსოფლიოს ერთ-ერთი მოწინავე ქვეყანა გახდეს.

სოფლის მეურნეობის ინტენსიური განვითარებისათვის აუცილებელია:

- ეკონომიკურ-ტექნოლოგიური გარემოს სწორი მეცნიერული შესწავლა და შეფასება;
- ნიადაგური და ბიოკლიმატური პოტენციალის მაღალი დატვირთვითა და მაღალი უკუგებით, ზონალურ-დიფერენცირებული სპეციფიკის შესაბამისი გამოყენება;
- ახალი, ინტენსიურ ტექნოლოგიებზე მორგებული ჯიშებისა და ჰიბრიდების გამოყვანა და მათი ინტენსიური და ინდუსტრიული ტექნოლოგიებით მოვლა-მოყვანა;
- წარმოების ტექნოლოგიური კომპლექსის მართვის ავტომატიზებულ, პროგრამირებულ სისტემებზე გადაყვანა;
- მთელი რესურსული პოტენციალის: მიწის, წარმოების ძირითადი საშუალებების, ინტენსიფიკაციის ფაქტორების, შრომითი რესურსების, ახლებური, თანამედროვე, ინტენსიური ტექნოლოგიების შესაბამის ნორმატივებსა და ენერგეტიკულ კრიტერიუმებზე, ამასთან, ეკონომიკურ ზრდაზე ორიენტირებულ მოთხოვნებზე დაყრდნობილი, ზონალურ-დიფერენცირებული და მოდიფიცირებული გამოყენება;
- ინტენსიურ საფუძვლებზე მოწყობილი და მართვის ავტომატიზებულ სისტემურ მოდელებზე დაფუძნებული საწარმოო ინფრასტრუქტურა, რასაც ამჟამად არანაკლები როლი მიეკუთვნება, ვიდრე თვით წარმოების პროცესს.
- წარმოების მართვაში რისკ-მენეჯმენტის ფაქტორის აუცილებელი გათვალისწინება;
- ძლიერი ინვესტიციური გარემოს შექმნა და რეგულირებული გამოყენება;
- ინოვაციური (ცოდნის) ეკონომიკის თანდათანობითი და მიზნობრივი გამოყენება.

განსაკუთრებული აქცენტი კეთდება ფერმერთა და სოფლის მეურნეობის სპეციალისტთა მომზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების სასწავლო ცენტრის შექმნისა და მისი ფუნქციონირების ხაზით.

ცენტრის ამოცანები და ძირითადი შედეგები იქნება:

- სწავლების ახლებური, პროგრესული, ინფორმაციულ ტექნოლოგიებზე დამყარებული ფორმებისა და მეთოდების შემოღება და დანერგვა;

- სოფლად მომუშავე სპეციალისტთა მომზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლებისათვის საჭირო სახელმძღვანელოებისა და ნორმატიულ-საცნობარო კრებულების გამოცემა;
 - ახალგაზრდა მეცნიერთა ფართო ფენის მომზადება და კვალიფიკაციის სისტემატიური ამაღლება;
 - სოფლად მომუშავე სპეციალისტთა ფართო ფენის მომზადება და კვალიფიკაციის სისტემატიური ამაღლება;
 - საქართველოს სოფლის მეურნეობის საწარმოო და ეკონომიკური პოტენციალის რაციონალური გამოყენება, მისი დონისა და ეფექტურობის ამაღლება;
 - სოფლის მეურნეობის მტკიცე საწარმოო-ტექნიკური ბაზის შექმნა და მისი რაციონალური გამოყენება;
- თითოეული რეგიონის ბუნებრივ-ეკონომიკური პირობების ურთიერთშეწონასწორებული გამოყენება

15. საკითხები, რომელიც უნდა განიხილოს დარგობრივი განყოფილების სხდომაზე:

1. შრომითი რესურსები სოფლად-გამოყენების რეგულირება.

5.6.2.6. აკადემიკოსი ნოდარ ჭითანავა

აკად. ნოდარ ჭითანავა საანგარიშო წელს საქართველოს დავით აღმაშენებლის სახელობის უნივერსიტეტში ეწეოდა პედაგოგიურ მოღვაწეობას და ხელმძღვანელობდა შემდეგ დისციპლინებს: „საქართველოს ეკონომიკა“, „ეკონომიკის პრინციპები“, „ეკონომიკური გლობალიზაცია“, „სოციალური პოლიტიკა“.

სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა

აკად. ნ. ჭითანავა მუშაობს თემაზე “საქართველოს მიწის ფონდის მართვის პრობლემები” (თემა გარდამავალია და დასრულდება 2017 წლის IV კვარტალში).

კომპლექსურად განხილული იქნება საქართველოს სახელმწიფო მიწის ფონდის სტრუქტურა, დინამიკა, მიწის

პრივატიზაციის სოციალურ-ეკონომიკური შედეგები, მიწის რესურსების გამოყენების მდგომარეობა და თქესაბამისი რეკომენდაციები.

კვლევის გეგმის მიხედვით გაანალიზებულია სასოფლო სამეურნეო 2004 და 2014 წლების სასოფლო-სამეურნეო აღწერის მასალები.

გაკეთებულია მოსხენება თემაზე: “საქართველოს მიწის რესურსების თანამედროვე მდგომარეობა და გამოყენების პერსპექტივები. (მესამე რესპუბლიკური კონფერენცია ნიადაგმცოდნეობაში. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი, მიხეილ საბაშვილის ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიის და მელიორაციის ინსტიტუტი. საქართველოს ნიადაგმცოდნეთა საზოგადოება).

ბიზნესის მეცნიერებათა აკადემიის გაფართოებულ სხდომაზე (2016 წლის აპრილი) გაკეთდა მოსხენება თემაზე: „საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების თანამედროვე მდგომარეობა.“

აკად. ნ. ჭითანავა არის ჟურნალ „ეკონომიკის“, „ბიზნესი და კანონმდებლობა“ რედაქციის წევრი, საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიის წევრი,

ბიზნეს მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მთის რეგიონების განვითარების კომისიის წევრი.

წინადადებები:

- 2017 წელს (აპრილი) მიზანშეწონილია აკადემიის შესაბამისი განყოფილებების სხდომებზე მოსმენილ იქნას მოხსენება „საქართველოში მიწის რესურსების ეფექტიანობის ამაღლების ღონისძიებათა შესახებ.“
- სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან ერთად მოეწვოს დისკუსია თემაზე „საქართველოში ნიადაგის დაცვის თანამედროვე მდგომარეობისა და გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ.“

5.6.2.7. აკადემიის წევრ-პროფესორდენტი ბიორგი ნიკოლეიშვილი

საანგარიშო პერიოდში პროფ. გიორგი ნიკოლეიშვილის საქმიანობა ძირითადად მიმდინარეობდა:

1. საგრანტო თემის (2014-2015წწ.): „თუთის მრავალმიზნობრივი გამოყენების მიზანშეწონილობა და ეკონომიკური ეფექტიანობა საქართველოს მთისა და ბარის პირობებში“ (დამფინანსებელი-შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი (გრანტი ARL(323) 10-100(12) სრული ანგარიშის გაფორმებით დასრულდა. მიმდინარე წელს მოვამზადეთ ახალი საგრანტო თემის პროექტი და 2017 წელს გაიგზავნება დანიშნულებისამებრ.

3. 2016 წელს გამოქვეყნებული სტატიები:

3.1. „ინვესტიციების დაბანდების შესაძლებლობა მეაბრეშუმეობაში“, (თანაავტორი ე. შაფაქიძე), ჟურნალი „ახალი აგრარული საქართველო“ №3, თბილისი 2016. გვ. 28-31;

3.2. „მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების დაჩქარება აუცილებელია“ (თანაავტორი ე. შაფაქიძე), ჟურნალი "ისტორიული მემკვიდრეობა", №5 (68), თბილისი 2016. გვ. 28-31;

3.3. „Новые технологии в шелководстве Грузии“ Ж. Аграрная технологию С сборник научных трудов) выпуск 1 (91) Винаца, Украина, 2016 Стр.. 170- 175 (თანაავტორი ე. შაფაქიძე);

3.4. მეაბრეშუმეობის დღევანდელი მდგომარეობა, განვითარების შესაძლებლობები და ეკონომიკური ეფექტიანობა. მე-VI საერთაშორისო სამეცნიერო პრაქტიკური ინტელექტ კონფერენცია; ქუთაისი, შრომათა კრებული, გვ. 39-45 (თანაავტორი ე. შაფაქიძე);

3.5. „დარგის რეაბილიტაცია-აღორძინების ზოგიერთი პრობლემური საკითხის მოგვარების დასაჩქარებლად“. ჟურნალი „ახალი აგრარული საქართველო“ №7. თბილისი 2016წ. გვ. 9-12. (თანაავტორი ე. შაფაქიძე);

3.6. „თერმული წყლით გამთბარ გრუნტში თუთის ნახამთრი კალმის დაფესვიანება და ეკონომიკური ეფექტიანობა“. საერთაშორისო სამეცნიერო

კონფერენციის მასალები-2016 წ. გამომცემლობა „პოლიგრაფი“ თბილისი 28-29-30 სექტემბერი. 2016 წ. გვ. 259-263. (თანაავტორი ე. შაფაქიძე);

4. მონოგრაფია და სახელმძღვანელოები:

4.1. მონოგრაფია „საქართველოს მეაბრეშუმეობა-პრობლემები, რეაბილიტაცია, აღორძინება“ (თანაავტორი ე. შაფაქიძე), რითაც მნიშვნელოვნად შეივსო ამ მიმართულებით ლიტერატურული მასალების მეტისმეტი ნაკლებობა.

მონოგრაფია მოიცავს 259 გვერდს (19,5 ნაბეჭდი თაბახი), 11 თავს, 31 ქვეთავს, ცხრილებს, სურათებს და სქემებს (რედაქტორი აკადემიკოსი ნ. ჭითანავა, რეცენზენტი აკად. ო. ქეშელაშვილი), რაც უდიდესი შენაძენია მეცნიერებისა და პრაქტიკისათვის.

ნაშრომში დარგის ძირითადი პრობლემების მეცნიერული სიღრმით გაანალიზებასთან ერთად წარმოდგენილია აგრეთვე თუთის მცენარის მრავალმიზნობრივი გამოყენების ზოგიერთი ასპექტი:

- ნაყოფის მრავალმიზნობრივი გამოყენება (ჯემი, არაყი, წვენი, ბეჭმეზი, ტკბილი კვერი და ა.შ.);
- შერჩეულია ძლიერმოზარდი თუთის ჰიბრიდების ეფექტურობა აჭარის მეწვერსაშიშ ზონებში;
- შემოდგომაზე თუთის გაუხეშებული ფოთლის მიზანშეწონილი გამოყენების ეკონომიკური ეფექტიანობა მეცხოველეობაში, მეხორცეულ მეფრინველეობაში, მეთევზეობაში და ა.შ.

4.2. „მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების საინვესტიციო პროექტი და კოოპერატივი „საჩინო“ ვანის რაიონში (თანაავტორები ე.შაფაქიძე, ვ. სანადირაძე). მისი დამუშავების ძირითადი საფუძველია, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის აკადემიკოს გურამ ალექსიძის სახელზე ვანის მუნიციპალიტეტის გამგებლის ზ. ხურციძის მიერ გამოგზავნილი წერილი (№20/676, 24.05.2016წ.).

პროექტში, დეტალურადაა განხილული მეთუთეობისა და მეაბრეშუმეობის პრობლემები. ამასთან, დარგში ამ მიმართულებით საჭირო მონაცემების მკვეთრი უკმარისობის გათვალისწინებით ნაშრომში შეტანილია ის მასალები (თავი 2-დან 12-ის ჩათვლით, საცნობარო მასალები, თავები 4-7 და ა.შ.), რომელიც წარმატებით გამოიყენება სხვა რაიონებშიც.

ნაშრომი წარმოდგენილია 54 გვერდზე, მოიცავს რეზიუმეს, 8 თავს, დასკვნებსა და წინადადებებს. ტექსტში ჩართულია 22 ცხრილი, 2 სქემა და 2 სურათი.

მეაბრეშუმეობაში, შექმნილი ვითარებიდან გამოყვანის საქმეში ვანის რაიონის ხელმძღვანელობის ინიციატივა, შესაბამისი სამინისტროები, უწყებები და სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, ალბათ გადამწყვეტ როლს შეასრულებს დარგის „საიქიოდან“ მობრუნების საქმეში.

6. ერთობლივი მოხსენება (ე.შაფაქიძე, გ. ნიკოლეიშვილი) “საქართველოს მეაბრეშუმეობა და ახალი ტექნოლოგიები“ დაისტამბა უკრაინაში (ვინიცის აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო შრომათა კრებულში 2016 წ. გვ. 170-175. ამასთან გამოიცა საქართველოში სათანადო ჟურნალისა და სამეცნიერო შრომათა კრებულის გამოცემის, გვერდებისა და სხვა მაჩვენებლების მითითებით.

8. აკადემიის წ/კ გ. ნიკოლეიშვილი ასრულებს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიურ საბჭოსთან არსებული მეაბრეშუმეობის მიმართულების ეროვნული კოორდინატორის ფუნქციას, ხელმძღვანელობს დარგობრივ ჯგუფს.

9. არის ჟურნალ „აგრარული ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები“-ს სარედაქციო საბჭოს წევრი და ასრულებს ერთდროულ დავალებებს;

10. საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრისათვის გადასაცემად მზადდება თუთის ერთი ჯიში დარეგისტრირების მიზნით. ამასთან, მზადდება მასალები პატენტის მისაღებად, თერმული წყლების ბაზაზე თუთის ნაზამთრი კალმების დაფესვიანების მისაღებად.

12. აკადემიის წ/კ გ. ნიკოლეიშვილი მუშაობს (თანაავტორი ე.შაფაქიძე) მონოგრაფიაზე „მეაბრეშუმეობის ადგილი აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში“ და მეაბრეშუმეობის სხვა პრობლემებზე.

13. საქართველოში მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების სრულყოფილი პროგრამის შემუშავება შესაძლებელია სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის 2010 წლის 20 ივლისის №04 ბრძანებით შემუშავებული ღონისძიებების „საქართველოში მეაბრეშუმეობის განვითარების კონცეფცია 2012-2025 წწ“, მომდევნო წლებში მიღებული რეკომენდაციების, სხვა ორგანიზაციების (მკვლევარების) წარმოდგენილი მასალები და „მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების საინვესტიციო პროექტი და კოოპერატივი „საჩინო“ ვანის რაიონში“.

14. აუცილებლად მიგვაჩნია 2017 წლის იანვარში, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს გაფართოებულ სხდომაზე მოეწყოს „მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების საინვესტიციო პროექტი და კოოპერატივი „საჩინო“ ვანის რაიონში“. განხილვა.

5.7. სატყეო საქმის სამეცნიერო განყოფილება

აკადემიკოს-მდივანი – აკადემიკოსი რევაზ ჩაგელიშვილი

საქართველოს სოფლის მეურნეობის აკადემიის სატყეო საქმის სამეცნიერო განყოფილება შეიქმნა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიმართულებების კლასიფიკატორიდან გამომდინარე, სადაც ცალკე მიმართულებად გამოყოფილი სატყეო საქმე (შიფრი 0105), რომელშიც გაერთიანებული იქნა სატყეო მეურნეობა (შიფრი 010501), სატყეო ეკოლოგია (შიფრი 010502), სანადირო მეურნეობა (შიფრი 010503), ტყეთმოსწობა (შიფრი 010504). მასში გაერთიანდნენ:

აკადემიკოსები: რევაზ ჩაგელიშვილი, გივი ჯაფარიძე, შოთა ჭალაგანიძე, საპატო აკადემიკოსი: თენგიზ ურუშაძე.

აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი: თამაზ თურმანიძე.

აღნიშნული განყოფილების შექმნა მნიშვნელოვანია, რადგანაც იგიპასუხობს თანამედროვე ევროკავშირთან დაახლოებული კანონმდებლობისა და გამოწვევების მოთხოვნებს.

განყოფილებაში 2016 წელს ჩატარდა 2 სხდომა.

პირველი სხდომა ჩატარდა 29 ნოემბერს და განხილული იქნა საკითხები:

1. მთის ტყეებში სატყეო მეურნეობის მდგრადი განვითარების პრინციპების შესახებ.

მომხსენებელი: აკადემიკოსი რევაზ ჩაგელიშვილი.

2. სატყეო საქმის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივნის არჩევნების შესახებ. **მომხსენებელი:** სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოსი გივიჯაფარიძე

მეორეს ხდომა ჩატარდა 14 დეკემბერს და განხილული იქნა საკითხი: “სატყეო საქმის” საბაკალავრო-საგანმანათლებლო პროგრამის განხილვა და

რეკომენდირება აკადემიურ საბჭოზე წარსადგენად. მომხსენებელი: სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი გიორგი გაგოშიძე.

5.7.1. სატყეო საქმის სამეცნიერო განყოფილების წევრების მოკლე ანგარიშები

5.7.1.1. აკადემიკოსი რეზა ჩაგელიშვილი

2016 წელს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის თაოსნობითა და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების, აგრეთვე შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მხარდაჭერით ქ. თბილისში 28-29-30 სექტემბერს გაიმართა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე: „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“.

აღნიშნული კონფერენციის პლენარულ სხდომაზე წაკითხული იქნა მოხსენება - „ტყის როლი ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოებაში და საქართველოს სატყეო მეურნეობის ოპტიმიზაციის ღონიძიებები“. ავტორები აკად. გ. ჯაფარიძე, აკად. რ. ჩაგელიშვილი და პროფ. გ. გაგოშიძე (გვ. 167).

ამავე კონფერენციის მასალებში დაბეჭდილია რ. ჩაგელიშვილისა და ლ. დოლიძის სტატია: „მინდორსაცავი ტყის ზოლების გაშენების თანამედროვე ტექნოლოგია და მათი მნიშვნელობა სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“ (გვ. 303).

მიმდინარე წლის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის შრომათა კრებულში დასაბეჭდად გადაეცა აკად. რ. ჩაგელიშვილისა და პროფ. ლ. გვაზავას სტატია „საქართველოს მთიანეთში ტყის სუფთა პროდუქციის ნედლეულის რესურსები და მათი ეფექტურად მართვა“.

2016 წლის მაისში საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში აკად. თ. ურუშაძის თაოსნობით გაიმართა საიუბილეო სადამო მიღწილი აკად. ნ. ტარასაშვილის 85 წლისთავისადმი. საიუბილეო სადამოს მომზადებაში აქტიური მონაწილეობა მიიღო და მოხსენებით გამოვიდა აკად. რ. ჩაგელიშვილი.

სატყეო დარგის აღორძნების თვალსაზრისით პირველი დადებითი ნაბიჯები გადაიდგა 2013 წლიდან, როდესაც ჩამოყალიბდა ეროვნული სატყეო სააგენტო თუნდაც გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ქოლგის ქვეშ, რაც დადებითად უნდა აისახოს მთის ტყეების ძირითადი ეკოლოგიური და სოციალური ფუნქციების შესრულებაზე.

რაც შეეხება მიმდინარე საანგარიშო 2016 წელს, აქ აღსანიშნავია საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილება (28.X – 2016წ.; ოქმის N. 9) საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში სატყეო დარგის სამეცნიერო განყოფილების შექმნის შესახებ, რის საფუძველზეც აკადემიის ახლად შექმნილი სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივნის მოვალეობის შესრულება საზოგადოებრივ საწყისებზე დაევალა აკადემიკოს რ. ჩაგელიშვილს.

დღეისათვის რ. ჩაგელიშვილი არჩეულია სსმმ აკადემიის სამეცნიერო შრომათა კრებულის „მოამბის“ სარედაქციო სამეცნიერო საბჭოს წევრად, აკადემიაში მოქმედი სატყეო საქმის და სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილებების წევრად. არის სატყეო დარგის ეროვნული კოორდინატორი და სხვა. ამ თვალსაზრისით, გაწეული საქმიანობა, ეროვნული კოორდინატორის ჯგუფის წევრების მიერ ქვემოთ ცალკე იქნება განხილული.

აკად. რ. ჩაგელიშვილი არის სატყეო დარგის ერთადერთი ბეჭდვითი ორგანოს „საქართველოს სატყეო მოამბისა“ და საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სამეცნიერო ცენტრების შრომათა კრებულის სარედაქციო კოლეგიის წევრი.

აკად. რ. ჩაგელიშვილი სატყეო დარგის კოორდინატორის ჯგუფის წევრებთან ერთად აქტიურად არის ჩართული ტყის ახალი „კოდექსის“ პროექტის შემუშავებაში.

- მომზადებულია დასაბეჭდად პუბლიკაცია „ვუფრთხილდებით ტყეს - ჩვენს ეროვნულ სიმდიდრეს“;
- 2010-2013 წწ. განხორციელებული კვლევებისა და ბეჭდვით მედიაში გამოქვეყნებული კვლევების მასალების საფუძველზე მომზადებულია და ელოდება დამფინანსებელს უაღრესად მნიშვნელოვანი 6 პროექტი მთის ტყეების დაცვითი ფუნქციების რეალიზაციის თვალსაზრისით, დამყარებული სტაციონარული და სამარშტურო კვლევების მასალებზე.

რაც შეეხება სატყეო დარგის ეროვნული კოორდინატორის ჯგუფის წევრთა მიერ გაწეულ საქმიანობას, მან გამოხატულება ჰპოვა შემდეგ საქმიანობაში:

2. მერაბ მაჭავარიანი - სატყეო სააგენტოს უფროსის მოადგილე, ეროვნული კოორდინატორის ჯგუფის წევრი. სატყეო დარგის აღორძინების თვალსაზრისით, პირველი დადებითი ნაბიჯები გადაიდგა 2013 წლიდან, როდესაც ეროვნული სატყეო სააგენტო ჩამოყალიბდა გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ქოლგის ქვეშ. ეს განსაკუთრებით დადებითად აისახა ტყეების ინვენტარიზაციის სამუშაოთა მასშტაბების გაზრდის და დონორ ორგანიზაციათა მოზიდვის თვალსაზრისით. კერძოდ, დაიწყო და თანდათანობით ფართოვდება ტყეთმოწყობის სამუშაოები. დღეს არსებული მწირი დაფინანსების პირობებში შესაძლებელი გახდა ტყის მართვის ახალი გეგმების შემუშავება და ტყეთმოწყობის სამუშაოების შესრულება მხოლოდ ორ უბანზე - ბორჯომ-ბაკურიანში 450 000 ჰა-ზე და ხარაგაულში 48 000 ჰა-ზე. იგეგმება ტყეთმოწყობის სამუშაოების ჩატარება ასპინძა-ახალქალაქისა და ახალციხის სატყეო უბნებში 75 000 ჰა-ზე.

ინტენსიური მუშაობა მიმდინარეობს დონორ ორგანიზაციებთან სატყეო მეურნეობის მართვის ახალ საწყისებზე დამკვიდრების მიზნით. ამ მიმართულებით გადაიდგა პირველი ნაბიჯები - გერმანიაში იმყოფებოდა სატყეო სააგენტოს სპეციალისტთა და ეროვნულ კოორდინატორთა ჯგუფის წევრთა გუნდი.

სატყეო სააგენტომ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მხარდაჭერით უარი თქვა ხე-ტყის ლიცენზიანტებზე გაცემის მანკიერ მეთოდზე და თვითონ დაიწყო ხე-ტყის დამზადების ოპერაციების შესრულება ხელშეკრულებით მოზიდული მუშა-ხელის დასაქმების საფუძველზე და სხვ.

3. მერაბ დვალი - სატყეო მეურნეობის ყოფილი ხელმძღვანელი, ახალი სატყეო კოდექსის პროექტის ერთ-ერთი შემოქმედი, თავისუფალი ექსპერტი, ეროვნული კოორდინატორის ჯგუფის წევრი: მიიღო აქტიური მონაწილეობა ტყის ახალი

კოდექსის პროექტის მომზადებაში. მისი მონაწილეობით განხორციელდა მნიშვნელოვანი ცვლილებები. ძირითადად, რომ ახალ სატყეო კოდექსის პროექტში ტყეს (სატყეო მეურნეობას) აღუდგება სამეურნეო ფუნქცია, ტყის დაცვა გამოვა ტყის სააგენტოს დაქვემდებარებიდან. მეურნეობას აწარმოებს მეტყევე სპეციალისტი. ტყის ჭრას და დამზადებას აწარმოებს მეტყევე და პროდუქციას ყიდის აუქციონზე.

4. ლევან გვაზავა, პროფესორი, აქტიურად შრომობს სხვადასხვა მიმართულებით. 2015-2016 წწ. გამოსცა წიგნი თემაზე: „ხე-ტყის დამზადების, ტრანსპორტირების და ქვედა საწყობის სრულყოფის გზები“ (2015წ.).
5. ლაშა დოლიძე - ახალგაზრდა მეცნიერებათა დოქტორი, დამოუკიდებელი თავისუფალი ექსპერტი. აქტიურად თანამშრომლობს სხვადასხვა სამეცნიერო ჟურნალებში. მეცნიერული განათლების მიმართულების სფერო -საქართველოს მთის ტყეები და მათი ეკოლოგიური ფუნქციები.
6. თეიმურაზ კანდელაკი - პროფესორი, ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი. სატყეო დარგის ეკონომიკური პრობლემების თავისუფალი ექსპერტი. აქტიურად თანამშრომლობს სამეცნიეროებჭედით გამოცემებში, მონაწილეობს სამეცნიერო კონფერენციებში და კითხულობს ლექციებს, როგორც აგრაგული უნივერსიტეტის სრული პროფესორი.

გარკვეულ სამუშაოებს ასრულებენ ეროვნული კოორდინატორის ჯგუფის სხვა წევრებიც.

5.7.12. აკადემიკოსი ბიზი ჯაფარიძე

2016 წელს, აკად. გ. ჯაფარიძის როგორც მეცნიერის, კვლევების ძირითად მიმართულებას წარმოადგენდა ბუნებათსარგებლობის ცალკეული ასპექტები და ბუნებათსარგებლობის კანონმდებლობის სრულყოფის საკითხები;

განსაკუთრებით უნდა გამოვყოთ, რომ სატყეო დარგის განსაკუთრებული მნიშვნელობიდან გამომდინარე აკად. გ. ჯაფარიძის უშუალო ინიციატივით, პირველად საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში შეიქმნა, “სატყეო საქმის სამეცნიერო განყოფილება”, რომელიც აერთიანებს შემდეგ მიმართულებებს: სატყეო მეცნიერებები (შიფრი 0106), სატყეო საქმე (შიფრი 0105), რომელშიც გაერთიანებულია სატყეო მეურნეობა (შიფრი 010501), სატყეო ეკოლოგია (შიფრი 010502), სანადირო მეურნეობა (შიფრი 010503), ტყეთმოწყობა (შიფრი 010504) და ლანდშაფტის დაგეგმარება, რამაც საზოგადოების, განსაკუთრებით დარგის სპეციალისტების ფართო გამოხმაურება და მხარდაჭერა ჰპოვა. აღნიშნულ განყოფილებაში, აკადემიკოსების გარდა როგორც მოწვეული სპეციალისტები გაერთიანებული არიან როგორც დარგის ცნობილი მეცნიერ სპეციალისტები, ისე აკადემიკოსები და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

როგორც დარგის სპეციალისტი, აკად. გ. ჯაფარიძე მონაწილეობდა საქართველოს კანონის - “საქართველოს ტყის კოდექსის” ახალი ვარიანტის

შემუშავებაში (რეკომენდაციების სახით), რომელიც აკადემიის სატყეო საქმის სამეცნიერო განყოფილებაში ფართო განხილვის შემდგომ წარედგინება შესაბამის სამთავრობო და საპარლამენტო სტრუქტურებს. ასევე პრაქტიკულ მონაწილეობას დებულობდა საქართველოს პარლამენტის აგრარული კომიტეტის ინიციატივით ქარსაფარი ზოლების თაობაზე საქართველოს კანონის შემუშავებაზე, რომელიც განხილული იქნება საქართველოს პარლამენტში.

2016 წელს აკად. გ. ჯაფარიძის მიერ (როგორც პირადად, ასევე ავტორთა ჯგუფთან ერთად) შემუშავებული და გამოცემული იქნა 10 შრომა და რეკომენდაციები ბუნებათსარგებლობის ცალკეული ასპექტების, აგრარული და ეკონომიკის ცალკეული მიმართულებების კვლევის შედეგებზე, რომელთა შორის აღსანიშნავია:

- ყურძნის ჯიშების - რქაწითელისა და საფერავის ძირითადი ფენოლოგიური ფაზები;
- საგრენაჟო ქარხნებისა და ნედლეულის მწარმოებელთა ინტეგრაცია, წარმოება, ხარჯები, მოგება და განაწილება (რეკომენდაციები);
- ფერმერთა და სპეციალისტთა კვალიფიკაციის ამაღლების მეთოდოლოგიური, თემატიკური მიდგომები და სასწავლო პროგრამები;
- აბასთუმნის შემოგარენის წიწვოვანი ტყის ეკოსისტემების ბუნებრივი განახლებისა და სახეობათა ცვლის შესწავლის შედეგები;
- ტყის როლი ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოებაში და საქართველოს სატყეო მეურნეობის ოპტიმიზაციის ღონისძიებები;
- სოფლის მეურნეობის საკონსულტაციო ცენტრები საქართველოში (აგრარული მეცნიერება და კვების ტექნოლოგიები, გამოშვება 1 (91) ვინიცა, უკრაინა.
- სოფლის მეურნეობის გაძღოლის რეკომენდაციების ციკლი (სოფლის მეურნეობა - განვითარების პირობები, ტენდენციები და პრიორიტეტები - 16 რეკომენდაცია);
- მებაბრეშუმეობის ინტეგრაციის ეკონომიკური ეფექტიანობა და მისი რეაბილიტაცია-აღორძინების რეკომენდაციები;
- აგრარული მეცნიერების საწყისები საქართველოში, განვითარება და მომავლის ხედვა;
- მევენახეობის არეალის გაფართოება და ვაზის ჯიშების გაადგილება კახეთში.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ 2016 წელს ორგანიზებული შემდეგი ღონისძიებები:

- საერთაშორისო კონფერენცია, “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები”;
- სამეცნიერო-კონფერენცია - “კლიმატის ცვლილებების გავლენა ვაზის განვითარებაზე და მოსავალზე საქართველოში (კახეთი)”;
- მრგვალი მაგიდა - “აგრარული დარგის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადების არსებული მდგომარეობა და სამომავლო პერსპექტივები”;
- საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ ბიორაციონალური ტექნოლოგიების სამეცნიერო-კვლევით ცენტრთან და ვინიცის აგრარულ უნივერსიტეტთან ერთობლივად ორგანიზებული საერთაშორისო კონფერენცია.

აკად. გ. ჯაფარიძის უშუალო მონაწილეობით, აკადემიის შესაბამის დეპარტამენტებთან ერთობლივად, 2016 წელს შემუშავებული და აკადემიური საბჭოს მიერ დამტკიცებული იქნა დებულებები:

- “აგრარულ დარგში წლის საუკეთესო ფუნდამენტური, გამოყენებითი და საგანმანათლებლო ხასიათის ნაშრომების პრემიის მინიჭების შესახებ”;
- “აგრარულ დარგში ექსპერტის წოდების მინიჭების შესახებ”;

- “აგრარულ დარგში საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო სიგელის შესახებ და სხვა;

2015 წლიდან არის პროექტის “კლიმატის ცვლილებების გავლენა ვაზის განვითარებასა და მოსავალზე საქართველოში (კახეთი)” - ხელმძღვანელი, რომელთან დაკავშირებით ფართო აუდიტორიის და სპეციალისტების მონაწილეობით ჩატარდა “სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია.

როგორც მთავარი რედაქტორის მოადგილე, აქტიურად მონაწილეობს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო ჟურნალ “მოამბის” მუშაობის ორგანიზაციაში, არის აკადემიის ყოველკვარტალური სარეკლამო - საინფორმაციო ბიულეტენის “აკადემიის მაცნეს” მთავარი რედაქტორი, რომლის საშუალებით სისტემატურად შექდება აკადემიის საქმიანობა, აკადემიური საბჭოს სხდომებზე განხილული ძირითადი მნიშვნელოვანი საკითხები და ღონისძიებები, მოწინავე გამოცდილებები და ტექნოლოგიები; აკად. გ. ჯაფარიძე განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს საზღვარგარეთის სამეცნიერო ცენტრებთან, უცხოეთის წამყვან მეცნიერებათა აკადემიებთან, თანამშრომლობის საკითხების განზოგადობას.

აკად. გ. ჯაფარიძე, როგორც აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, აკადემიკოს-მდივანი, ასრულებს აღნიშნული თანამდებობისათვის აკადემიის წესდებით განსაზღვრულ მოვალეობას (აკადემიისა და შესაბამისი დეპარტამენტის მუშაობის ძირითადი მიმართულებების დაგეგმვა და კოორდინაცია, აკადემიურ საბჭოზე და საერთო კრებებზე განსახილველი საკითხების და საერთაშორისო და რეგიონალური სამეცნიერო კონფერენციების მომზადება - ჩატარება, აკადემიის მიერ 2016 წელს გამოცემული რეკომენდაციების, აგროწესების, ინსტრუქციების, ბუკლეტების, ბროშურების, ბეჭდვითი და ელექტრონული სამეცნიერო-საინფორმაციო გამოცემები და სხვა).

ამჟამად აკადემიის პრეზიდენტთან, აკადემიის აკადემიურ დეპარტამენტთან, აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებებთან, (აკადემიის წევრებისა და წევრ-კორესპონდენტების აგრარული დარგის მეცნიერებთან, დარგის სპეციალისტებთან) ერთობლივად აკად. გ. ჯაფარიძე მუშაობს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სრულყოფის ღონისძიებების წინადადებებზე.

5.8. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორი, დოქტორი ანატოლი გიორგაძე

2016 წელს აგრძელებდა მუშაობას საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილედ, სამეცნიერო განყოფილებების კოორდინატორად, ადმინისტრაციული დეპარტამენტის უფროსად.

1. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის მოწვეული პროფესორი, ბაკალავრიატი სასწავლო კურსის სახელწოდება “ნადირობის საფუძვლები და სანადირო მეურნეობა”. სასწავლო კურსის კოდი: **HUNIN10GA1-LP.**

2. გამოქვეყნებული სტატიები:

1. Охотничье хозяйство Грузии-проблемы, перспективы. უკრაინის განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, ვინიცის ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია - სამეცნიერო შრომათა კრებული გვ. 155;
2. Перспективы использования местных пород кур Грузии в производстве экопродуктов. Материалы международной научно-практической конференции «Селекционно-генетические и эколого-технологические проблемы повышения долголетнего продуктивного использования молочных и мясных коров». Институт повышения квалификации кадров агробизнеса и международных связей Брянского ГАУ Россия, 2016г. ст.244.
3. Птицеводство Грузии с прошлого по настоящее - Материалы VI международной конференции «Зоотехническая наука _ история, проблемы, перспективы.» г. Камянец-Подольск. Украина. 2016г.
4. საქართველოს სამონადირეო ფაუნის ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტები – საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის” შრომათა კრებული. 375გვ. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, 2016წ. თბილისი;
საქართველოს სამონადირეო ფაუნა მდიდარია ცხოველების და ფრინველების ისეთი სახეობებით, რომლებსაც ადამიანი საკვებად უხსოვარი დროიდან იყენებს. განსაკუთრებული საგემოვნო თვისებების მქონე მათი ხორცი, თავისი ქიმიური შედგენლობით სრულფასოვანი, ყოველგვარი სტიმულატორების, ანტიბიოტიკების და სხვა არასასურველი ნივთიერებებისაგან თავისუფალი, ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტია. გარეული ცხოველისა და ფრინველის ხორცის მოპოვება რა თქმა უნდა ვერ გადაჭრის მოსახლეობის მოთხოვნილებას ცხოველურ ცილაზე, გარდა ამისა მისი ჭარბად მოპოვება გამოუსწორებელ ზიანს მიაყენებს ქვეყნის ბიომრავალფეროვნებას, მიუხედავად ამისა უარის თქმა ამ მეტად მნიშვნელოვან, მაღალი ხარისხის ცხოველურ პროდუქტზე უგუნურება იქნებოდა. თუმცა ეს უნდა მოხდეს “საქართველოს ცხოველთა სამყაროს შესახებ” არსებულ კანონთან სრულ შესაბამისობაში.
5. ადგილობრივი ჯიშის ქათამი შავი – საუკეთესო ეთნოპროდუქტის მისაღებად. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის” შრომათა კრებული. 375გვ. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია. 2016 წ. თბილისი;
მაღალრეზისტენტული, გამძლე, საუკეთესო საგემოვნო თვისებების ხორცისა და კვერცხის მქონე ადგილობრივ ქათამს შავს გააჩნია ყველა ის თვისება, რომელიც წარმატებით შეიზლება იქნეს

გამოყენებული ეთნო და ეკოპროდუქტების საწარმოებლად მაღალი მთის პირობებში.

6. **Влияние условий кормления на мясосальную продуктивность свиней.** საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის” შრომათა კრებული. გვ 370. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია. 2016 წ. თბილისი

4. **ბროილერის გამოზრდა (რეკომენდაციები). საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, 2016 წელი, 59 გვ.**

6. VII международная конференция «Современные проблемы повышения качества, безопасности, производство и переработки продуктов животноводства. Винницкий Национальный аграрный университет. Украина 2016г. ст.152

V International scientific technical conference “LAND OF UKRAINE – POTENTIAL OF FOOD, ENERGY AND ENVIRONMENTAL SAFETY OF THE STATE”. VINNYTSIA NATIONAL AGRARIAN UNIVERSITY, UKRAINE, SEPTEMBER 7-9, 2016

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის” საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია. 2016 წ. თბილისი. საორგანიზაციო კომიტეტის მდივანი.

FAO-ს რეგიონალური ბიურო ევროპასა და ცენტრალურ აზიაში რეგიონალური საკონსულტაციო თათბირი ელექტრონული სოფლის მეურნეობის საკითხებზე ცენტრალური აზიისა და სამხრეთ კავკასიის რეგიონში. ბიშკეკი, ყირგიზეთის რესპუბლიკა, 7-9 დეკემბერი 2016 წელი.

7. მონაწილეობდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის საგრანტო პროექტში № FR/454/10-140/14: ”ტექნოლოგიური პროცესების ენერგოდანახარჯების გაანგარიშების საფუძველზე რაციონალური სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისათვის აუცილებელი ტექნიკის ნომერკლატურისა და რაოდენობის განსაზღვრის მეთოდის დამუშავება რეგიონებში კულტურათა სახეობებისა და დაკავებული ფართობების მიხედვით “, როგორც დამხმარე სპეციალისტი.
8. მონაწილეობდა აკადემიის აკადემიურ საბჭოზე განხილული შემდეგი საკითხების მომზადებაში: აკადემიის 2016 წლის პერსპექტიული სამუშაო გეგმისა და ჩასატარებელი ღონისძიებების შესახებ; აკადემიის საინფორმაციო-სარეკლამო ბიულეტენის "აკადემიის მაცნეს" მიერ 2016 წელს გაწეული საქმიანობის შესახებ; აკადემიის მუდმივმოქმედი გამოფენის საორგანიზაციო საკითხების შესახებ; ინფორმაცია ვინიცის (უკრაინა) აგრარულ ეროვნულ უნივერსიტეტში ჩატარებულ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის: “მეცხოველეობის პროდუქტების ხარისხის უზნებლობის, წარმოებისა და გადამუშავების

თანამედროვე პრობლემები” შესახებ; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ადმინისტრაციული შენობის მარცხენა ფლიგელში გამართივებული ელექტრონული ტენდერით სარემონტო-სამონტაჟო სამუშაოების სახელმწიფო შესყიდვის განხორციელების შესახებ;

ინფორმაცია რეგიონალური საკონსულტაციო თათბირის “ელექტრონული სოფლის მეურნეობის საკითხებზეცენტრალური აზიისა და სამხრეთ კავკასიის რეგიონში.” (ბიშკეკი, ყირგიზეთის რესპუბლიკა, 7-9 დეკემბერი 2016 წელი) – შედეგების შესახებ.

9. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს წევრი; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო ჟურნალ “მომხმობის” სარედაქციო სამეცნიერო საბჭოსა და საგამომცემლო-სარედაქციო კოლეგიის წევრი; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის გაზეთ “მაცნეს” მთავარი რედაქტორის მოადგილე; საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგრობიომრავალფეროვნების საკოორდინაციო ცენტრის ხელმძღვანელის მოადგილე; ვინიცის (უკრაინა) ეროვნული აგრარული უნივერსიტეტის სამეცნიერო ჟურნალის “აგრარული მეცნიერება და კვების ტექნოლოგიები” რედკოლეგიის წევრი.

კიევის (უკრაინა) ბუნებრივი რესურსებისა და ბუნებათსარგებლობის ეროვნული უნივერსიტეტის სამეცნიერო ჟურნალ “ბიორესურსებისა და ბუნებათსარგებლობის” რედკოლეგიის წევრი. კამიანეც-პოდოლსკის (უკრაინა) აგრარულ-ტექნიკური უნივერსიტეტის საპატიო პროფესორი.

თავი 6. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეროვნული კოორდინატორები

6.1. ღოჭტორი ნათო კაკაბაძე - აკადემიის ეროვნული კოორდინატორი მეზოსტანეობის მიმართულებით.

1. მიმდინარე წელს ნ.კაკაბაძე გეგმიურად ხელმძღვანელობდა სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო -კვლევით ცენტრში ერთწლოვანი კულტურების კვლევის დეპარტამენტს და საკვლევი თემატიკების ფარგლებში ახორციელებდა (8 პროექტი) მონიტორინგს ბოსტნეულის, კარტოფილის, ტექნიკური, პარკოსნები და ბაღჩეული კულტურების მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგიების კვლევაზე, დამუშავებაზე, ჯიშთა გამოცდაზე და სელექციურ მიღწევათა პოპულარიზაციაზე.

3. 2016 წელს გამოქვეყნებული სტატიები:

3.1. კიტრის წარმოების თანამედროვე მანქანათა სისტემები-ნ.კაკაბაძე თანაავტორი;

მოკლე ანოტაცია: ნაშრომში ღია გრუნტში კიტრის მოყვანისთვის საჭირო ოპერაციულ ტექნოლოგიებთან ერთად მოცემულია შესაბამისი ტექნოლოგიური აგრეგატების საექსპლუატაციო მაჩვენებლების საორიენტაციო საშუალო მნიშვნელობები სამუშაოს სწორი მენეჯმენტის შემთხვევაში ვაკეზე მუშაობისას.

3.2 კარტოფილის ტუბერის ღივების ექსპლანტებიდან *in vitro* მცენარეების მიღება-ნ.კაკაბაძე თანაავტორი.

მოკლე ანოტაცია: კარტოფილის მაღალმგრძნობელობამ ვირუსული, ბაქტერიული და სოკოვანი დაავადებებისადმი, გამოიწვია პროდუქტიულობის დაქვეითება და პოპულარული ჯიშების გადაგვარება-გაქრობა. უვირუსო კარტოფილის კულტურის მეთოდის გამოყენება-*in vitro* კულტივირება- საშუალებას იძლევა მივიღოთ კარტოფილის ელიტური (მაღალხარისხიანი, დაავადებებისაგან თავისუფალი) სათესლე მასალა, რაც უხვი მოსავლის მიღების საწინდარია.

3.3. საქართველოში არსებული ნიორის აგრობიომრავალფეროვნების შესწავლა და დაცვა - ნ.კაკაბაძე თანაავტორი.

მოკლე ანოტაცია: მიუხედავად იმისა, საქართველო გამოირჩევა მრავალფეროვანი აგროეკოლოგიური პირობებით, გლობალური დათბობა და მისგან გამოწვეული კლიმატური ცვლილებები, ჩვენც შეგვეხება, რაც სერიოზულ საფრთხეს უქმნის მცენარეთა აგრობიომრავალფეროვნებას და ამიტომ ბოსტნეული კულტურების და მათ შორის ნიორის აგრობიომრავალფეროვნების დაცვა ჩვენი, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის უპირველესი მოვალეობაა.

3.4. საქართველოში ნიორის კულტურის თანამედროვე მდგომარეობა და მოყვანის

პრობლემები-ნ.კაკაბაძე თანაავტორი.

მოკლე ანოტაცია: საქართველოში ნიორის გავრცელების არეალი ფართოა, ვრცელდება ზღვის დონიდან 2000 მეტრ სიმაღლეზე და მეტზე, თითქმის ყველა რეგიონში შეიძლება ნიორის მოყვანა. საქართველოში გავრცელდა მავნებელი ტიტას (ნიორის) ოთხფეხა ტკიპა, რომელიც დიდი ინტენსივობით მრავლდება შენახვის დროს და იწვევს ნიორის გაქრობას (გამოფიტვას) ისე, რომ იგი გაზაფხულს ვერ აღწევს. ამასთან ამ მავნებელს გადააქვს ვირუსული დაავადება ხახვის მოზაიკა, რომელიც ამ კულტურის სათესლე მასალის (ვეგეტატიურის) გადაგვარების ძირითადი მიზეზია. ამან კი გამოიწვია ნიორის საღი სარგავი მასალის კატასტროფული შემცირება და ბაზარზე მისი დეფიციტი.

3.5. სოიას მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია-ნ.კაკაბაძე თანაავტორი.

მოკლე ანოტაცია: სოიას მაღალი მოსავლის მისაღებად საჭიროა ნიადაგის სათანადოდ მომზადება, რაც გამოიხატება შემდეგში, მოხვნამდე ნაკვეთში შეტანილი უნდა იქნას ტოტალური მოქმედების ჰერბიციდი სარეველების მოსასპობად, 2-3 კვირის შემდეგ უნდა მოხდეს მიწის მზრალად დამუშავება სოიასათვის, როგორც სხვა პარკოსნებისთვის მიზანშეწონილია ნიადაგის ღრმად ხვნა 25-27 სმ-ზე.

3.6. მცნობის ტექნოლოგიის გამოყენება ბოსტნეულ-ბაღჩეულ კულტურებში-ნ.კაკაბაძე ავტორი.

მოკლე ანოტაცია: ბოსტნეული და ბაღჩეული კულტურების მცნობასთან დაკავშირებით საქართველოში მეცნიერული კვლევები პირველად მიმდინარეობს. შერჩეული და ინტროდუქცირებული იქნა ცალკეული ბოსტნეული და ბაღჩეული კულტურების ახალი საძირკები და საანამეყენებები, შესწავლის პროცესში ასევე დასხვა ჯიშებთან/ჰიბრიდებთან მათი შეთვისების უნარი, კომბინაციების მრავალფეროვნების პოტენციური პროდუქტიულობა.

4. ნ.კაკაბაძის, ვ.ჯაფარიძის და სხვ. მომზადდა სახელმძღვანელო: ბოსტნეული, კარტოფილი, პარკოსნების და ბაღჩეულის სადეგუსტაციო მახასიათებლები.

ანოტაცია: ნაშრომი მიზნად ისახავს გაეცნოს დეგუსტატორი ბოსტნეული, კარტოფილი, პარკოსანი, ბაღჩეული კულტურების მახასიათებლებს, თუ რა ნიშნების მიხედვით უნდა მოახდინოს შეფასება, ვინაიდან მათი უმრავლესობა მიეკუთვნება როგორც ბოსტნეულს, ისე მინდვრის კულტურას. ძირითადი განსხვავება იმაშია, თუ როგორია მათი ქიმიური შედგენილობა, კონსისტენცია, გემური თვისებები და სიმწიფის რა ფაზაში ვიყენებთ პროდუქტიულ ნაწილს.

5. გაკეთებულია ორი გამოხმაურება სადოქტორო და საკანდიდატო დისერტაციებზე ნ. კაკაბაძის და ვ.ჯაფარიძის მიერ.

6. მიღებულია მონაწილეობა ნ. კაკაბაძის მიერ მეზოსტნეობაში ნაციონალურ კოორდინატორთა მე-9 საერთაშორისო თათბირ სემინარზე უზბეკეთში, ქ.ტაშკენტში 25-27 ოქტომბერს, 2016 წ. მოხსენების სათაური: მეზოსტნეობის მდგომარეობა საქართველოში და მისი განვითარების გზები.

მიღებულია მონაწილეობა კონფერენციაში: ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის და გამოქვეყნებულია ოთხი სტატია. თბილისი. ს/მ აკადემია. 28-30 სექტემბერი. 2016 წ.

ჩატარებულია ხუთი ტრეინინგი: კარტოფილის, პარკოსნების, სასათბურე მეურნეობების, ბოსტნეულის მცნობის, ბაღჩეულის მცნობის შესახებ. ჩატარების ადგილი: წილკანი, სენაკი, რუსთავი.

7. რუსთაველის ეროვნულ ფონდში წარდგენილია საგრანტო პროექტი ბოსტნეულის მცნობაზე.

ს/მ მეცნიერებათა აკადემიაში წარდგენილია სამი პროექტი: პარკოსნების, კარტოფილის და ბოსტნეულის მცნობის შესახებ, რომელიც წარედგინა განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს.

8. ს/მ აკადემიის სამეცნიერო საბჭოზე მოსმენილი იქნა ნ.კაკაბაძის მოხსენება: „ერთწლოვანი კულტურების მართვა“. ოქტომბერი, 2016 წელი.

9. ნ.კაკაბაძე - ჟურნალი „ახალი აგრარული საქართველო“- რედკოლეგიის წევრი.

- სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის საბჭოს წევრი.
- ერთწლოვანი კულტურების მეთოდსექციის თავმჯდომარე. სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი.

10. 2016 წელს გ.ალექსიძის, გ.ჯაფარიძის, ლ.ნოზაძის, ნ.კაკაბაძის, ვ.ჯაფარიძის და სხვ. თანაავტორობით გადაეცა ინტელექტუალური საკუთრების ცენტრს „საქპატენტს“- ბრინჯაო ლობიოს ერთი, მაშა ლობიოს ოთხი, ნიორის ერთი ჯიშის საქართველოს სხვადასხვა მუნიციპალიტეტში დასარეგისტრირებლად და გასავრცელებლად დასაშვებად.

11. სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითმა ცენტრმა მიიღო სამადლობელი წერილი სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო საბჭოსაგან ნ. კაკაბაძის მოხსენებასთან დაკავშირებით.

12. მიმდინარე წელს მეზოსტნეობის ჯგუფის წევრებმა: ნ. კაკაბაძე, ვ. ჯაფარიძე, ფ.სანაია, ვ. სუხიშვილი აქტიური მონაწილეობა მიიღეს ს/მ სამინისტროს დავალებით ბოსტნეულის, ბაღჩეულის, მწვანეხეხულის და მეკარტოფილეობის სახელმწიფო პროგრამის მომზადებაში, მატრიცების შედგენაში.

ნ. კაკაბაძის და სხვ. ავტორობით ს/მ სამინისტროს დავალებით მომზადდა ბროშურა - „კარტოფილის და სიმინდის მოყვანის ეფექტური ტექნოლოგია“. სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიასთან ერთად ფერმერებისათვის მომზადდა და გამოიცა „სოფლის მეურნეობის გაძლიერების ტექნოლოგიური რეკომენდაციების ციკლი“ - შემდეგ კულტურებზე: ლობიო, ოსპი, ბარდა, მუხუდო, სიმინდი, ხორბლი, კარტოფილი, სტაფილო, გოგრა, კიტრი, პამიდორი.

ვ.ჯაფარიძის ავტორობით გამოცემულია სახელმძღვანელო: მებოსტნეობა, რომელიც განკუთვნილია ს/მ პროფილის ოთხივე საფეხურის სტუდენტებისათვის, ბოსტნეულის წარმოებით დაკავებული ფერმერებისათვის. წიგნი ილუსტრირებულია და შედგება 560 გვერდისაგან.

ნ.კაკაბაძის, ვ.ჯაფარიძის და სხვ. ავტორობით გამოქვეყნებულია სხვადასხვა სამეცნიერო სტატიები, როგორც ჟურნალ -გაზეთებში, ისე სამეცნიერო შრომათა კრებულებში.

აკადემიკოს გურამ ალექსიძის წარდგინებით ნ. კაკაბაძე იმყოფებოდა სამხრეთ კორეის აგრობიომრავალფეროვნების ცენტრში, დაისახა თანამშრომლობის გეგმები.

კორეაში გასაგზავნად ნ. კაკაბაძემ მოამზადა ბოტანიკური კულტურების სათესლე მასალის 100 ნიმუში.

სამხრეთ კორეის აგრობიომრავალფეროვნების ცენტრიდან მიღებულია ბოსტნეულ-ბაღჩეული კულტურების სხვადასხვა ჯიშების სათესლე მასალა.

13. აუცილებელია გაგრძელდეს: კარტოფილის, ბოსტნეულის, ბაღჩეულის, ტექნიკური დაპარკოსანი კულტურების თესვისა და მოვლა- მოყვანის ტექნოლოგიები სკვლევა, დამუშავება, გავრცელება; ახალი ჯიშების ინტროდუქცია, სელექცია , გამოცდა; სელექციურ მიღწევათა პოპულარიზაცია;

რეგიონებში ჯიშთა გამოცდის ნაკვეთების მოწყობა;

კარტოფილის ელიტური სარგავი მასალის მიღების თანამედროვე ტექნოლოგიების სრულყოფა, დამუშავება, დანერგვა In vitro პირობებში;

თესლის, საჩითილე და სარგავი მასალის წარმოების ტექნოლოგიების კვლევა, შემუშავება ღია და დახურულ გრუნტში;

საქართველოს პირობებისთვის საპრობირებული, ამჟამად არაკულტივირებული, მივიწყებული ჯიშების კვლევა და აღდგენის ხელშეწყობა;

გენპლაზმის დაცვა-კონსერვაცია. (გადამენების საფრთხის წინაშე მყოფი და ენდემური სახეობებისა და აგრობიომრავალფეროვნების ex-situ და on farm კონსერვაცია)

14. სასურველია აკადემიის დარგობრივმა განყოფილებამ მოისმინოს ნახევარწლიური და წლიური ანგარიშები დეპარტამენტის ან სამსახურების უფროსებისაგან, მოეწყოს მრგვალი მაგიდა მებოსტნეობაში, მეკარტოფილეობაში, ჩატარდეს სემინარი, ტრენინგები ფერმერებისათვის.

6.2. პროფესორი როლანდ კოპალიანი – აკადემიის ეროვნული კოორდინატორი ჩაისა და სუბტროპიკული კულტურების მიმართულებით.

1. თემის დასახელება, რომლის კვლევას ხელმძღვანელობს:

ა) მიტოვებული ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაცია და შემდგომი აგროტექნოლოგიის დამუშავება იმერეთის პირობებში – სადოქტორო თემის ხელმძღვანელი;

ბ) ლურჯი მოცვის სხვადასხვა ჯიშის აგრობიოლოგიური და სამეურნეო თავისებურებების შესწავლა დასავლეთ საქართველოს პირობებში – სადოქტორო თემის ხელმძღვანელი;

გ) ნიადაგის მოვლის ზოგიერთი აგროტექნიკური ღონისძიებების გავლენა თხილის მოსავლიანობაზე ზუგდიდის რაიონის ჭითაწყაროს პირობებში – სამაგისტრო თემის ხელმძღვანელი.

2.საგანი, რომელსაც ასწავლის უმაღლეს სასწავლებელში.

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი:

- ბაკალავრიატი - მეჩაიეობა, სუბტროპიკული კულტურები;
- მაგისტრატურა – სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობა, მეჩაიეობის განვითარების მეცნიერული საფუძვლები.
- დოქტორანტურა – სუბტროპიკული კულტურების თანამედროვე აგროტექნოლოგია,

3. გამოქვეყნებული თეზისები, სტატიები:

3.1. Р.Копалиани-Экономические и экологические аспекты приоритетных направлений субтропического сельского хозяйства Грузии - международная научная конференция „Наука, техника и инновационные технологии в эпоху могущества и счастья.“г. Ашхабад 2016 г. стр. 375-380;

ანოტაცია: ნაშრომში განხილულია ფერმერულ მეურნეობებში ჩაისა და სხვა სუბტროპიკული კულტურების შეთანაწყობისა და განაშენიანების სანიმუშო სქემა, სადაც პირობითად წარმოდგენილია სამი ზონა. 1. მეციტრუსეობისა და მეჩაიეობის რაიონები, რომლებიც ძირითადად შავი ზღვის სანაპირო ზოლშია განლაგებული, 2. – შავი ზღვის სანაპიროდან დაცილებული რაიონები, სადაც ძირითადად მეჩაიეობაა წარმოდგენილი. 3. – ტიპური მეჩაიეობის რაიონები, სადაც ციტრუსოვანთა სამრეწველო დანიშნულებით წარმოება შეუძლებელია.

3.2. კოპალიანი რ. – თხილის წარმოების ზრდის დინამიკა საქართველოში რეგიონების მიხედვით. პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი „აგროNEWS“ 1. ქ. ქუთაისი 2016 წ. გვ: 9–13.

ანოტაცია: ნაშრომში განხილულია საქართველოში თხილის წარმოების განვითარება და პერსპექტივები რეგიონების მიხედვით. აგრეთვე მოცემულია რეკომენდაციები ამ კულტურის სამრეწველო წარმოებისათვის. კერძოდ, თხილის წარმოების გაზრდის მნიშვნელოვან რეზერვს წარმოადგენს ამ კულტურის ერთშტამბიანი ფორმის დანერგვა, რითაც მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდება ნაყოფისმომცემი ხის განათებულობა და სხვა პარამეტრები, რითაც შესაძლებელია საპექტარო მოსავლიანობის გადიდება 2 ტონამდე და მეტადაც.

3.3. კოპალიანი რ. მესხიძე ტ. - თხილის რიგთაშორისების მოვლის ზოგიერთი ხერხების გავლენა ნიადაგის ტემპერატურულ რეჟიმზე ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის ფირმა „აგროჯორჯია“-ს მაგალითზე-ნაშრომთა კრებული „ახალგაზრდა აგროარიკოსები“, ქუთაისი 2016 წ. გვ. 87–90

ანოტაცია: მცენარის ნორმალური ზრდა-განვითარებისათვის აუცილებელია ისეთი აგროტექნიკური ღონისძიებების განხორციელება, რომელიც ხელს შეუწყობს ნიადაგში მიმდინარე პროცესების ოპტიმიზაციას და მის მოწესრიგებას. სტატიაში წარმოდგენილია რიგთაშორისებში შავი პოლიეთილენის აპსკის მულჩად გამოყენება, რომელიც ხელს უწყობს ნიადაგის ტემპერატურის 2-3%-ით მატებას. ამასთანავე აღნიშნული ვარიანტი გამოირიცხავს რიგთაშორისებში სარეველა მცენარეების გავრცელების შესაძლებლობებს.

3.4. „თხილის რიგთაშორისებში შავი პოლიეთილენის აფსკის მულჩის გავლენა ნიადაგის ტენის რეჟიმზე სამეგრელოს პირობებში“. – სუხიშვილის სასწავლო უნივერსიტეტი. უნივერსიტეტთაშორისი სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია თემაზე „საქართველო – ახალი გამოწვევების წინაშე“.

ანოტაცია: სტატიაში წარმოდგენილია რიგთაშორისებში შავი პოლიეთილენის აპსკის მულჩად გამოყენება, რომელიც ხელს უწყობს ნიადაგში ტენის რაოდენობის (4-6%) გაზრდას.

3.5. „ჩაის დარგში არსებული მდგომარეობა და მისი განვითარების პერსპექტივები რეგიონების მიხედვით“. – საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ეკოლოგიურად სუფთა წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“.

ანოტაცია: ნაშრომში განხილულია საქართველოში ჩაის წარმოების შემცირების მიზეზები და მისი დღევანდელი მდგომარეობა. აგრეთვე, არსებული სიტუაციიდან გამომდინარე განხილულია რეკომენდაციები საქართველოში ჩაის პლანტაციების ფართობებისა და ჩაის ფოთლის წარმოების გაზრდისათვის.

4. პროფ. რ. კოპალიანის ხელმძღვანელობით დაცული სადოქტორო დისერტაციები, დიპლომები

ნიადაგის მოვლის ზოგიერთი აგროტექნიკური ღონისძიებების გავლენა თხილის მოსავლიანობაზე ზუგდიდის რაიონის ჭითაწყარის პირობებში. – აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 2016.

5. საზღვარგარეთ და საქართველოში გამართულ სიმპოზიუმებში, სამეცნიერო-პრაქტიკულ კონფერენციებში, სემინარებსა და ტრენინგებში მონაწილეობა.

5.1. P.Копалиани – Международная научная конференция „Наука, техника и инновационные технологии в эпоху могущества и счастья.“ Экономические и экологические аспекты приоритетных направлений субтропического сельского хозяйства Грузии - г. Ашхабад. 2016.

5.2. კოპალიანი რ. კაპანაძე შ. – საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“ ჩაის დარგში არსებული მდგომარეობა და მისი განვითარების პერსპექტივები საქართველოში რეგიონების მიხედვით. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია. თბილისი. 2016.

გ) კოპალიანი რ. მესხიძე ტ. თხილის რიგთაშორისების მოვლის ზოგიერთი ხერხების გავლენა ნიადაგის ტემპერატურულ რეჟიმზე ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის ფირმა „აგროჯორჯია“-ს მაგალითზე-ნაშრომთა კრებული „ახალგაზრდა აგრორიკოსები“, ქუთაისი 2016 წ. გვ. 87–90

5.3. კოპალიანი რ. კაპანაძე შ. თხილის რიგთაშორისებში შავი პოლიეთილენის აფსკის მუღჩის გავლენა ნიადაგის ტენის რეჟიმზე სამეგრელოს პირობებში. უნივერსიტეტთაშორისი სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია „საქართველო ახალი გამოწვევების წინაშე“, გორი 2016 წ. გვ. 106–108

5.4. კოპალიანი რ. – თხილის წარმოების ზრდის დინამიკა საქართველოში რეგიონების მიხედვით. პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი „აგრონიუსი“ 1. ქ. ქუთაისი 2016 წ. გვ. 9–13;

5.5. კაპანაძე შ. კოპალიანი რ. კოპალიანი ლ. გორგოძე გ. – დაკვირვებები დაფნის გამორჩეული მაღალხეითიანი მცენარეების ფენოფაზებზე. პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი „ნოვაცია“. №16. ქუთაისი, 2016 წ. გვ. 23-27

6. საზღვარგარეთის და ადგილობრივ სამეცნიერო გრანტებში მონაწილეობა.

ჩეხეთის რესპუბლიკის არასამთავრობო ორგანიზაცია “PIN”-ის საგრანტო პროექტი №1220, 21.10.2016 - „პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების გაუმჯობესებისა და განხორციელების მიზნით უცხოეთში აპრობირებული და დანერგილი უახლესი აგროტექნოლოგიური მეთოდების ადგილზე გაცნობა“.

7. სამეცნიერო საზოგადოების, არასამთავრობო ორგანიზაციის, სამეცნიერო საბჭოს, ჟურნალის, კრებულის, გამომცემლობის, სარედაქციო საბჭოსა და რედაქციის წევრობა.

7.1. აფხაზეთის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ვიცე –პრეზიდენტი;

7.2. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო, მეთოდოლოგიური და პრაქტიკული რეფერირებული სამეცნიერო შრომათა კრებული „მოამბე“ რედაქციის წევრი – 2016 წ.

7.3. პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი აგროNEWS რედაქციის წევრი-2016 წ.

8. სახელმწიფო ჯილდო, დამსახურების წოდებები და ა.შ.

8.1. სუხიშვილის სასწავლო უნივერსიტეტის საპატიო დოქტორის წოდება - 17.02.2016 წ. (N 000012)

8.2. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს საპატიო სიგელი - 02.11.2016 წ. (41-3)

9. სხვა მნიშვნელოვანი სახის სამუშაოები და აქტივობები

9.1. 2016 წლის 7–12 ნოემბერს აზერბაიჯანში, კერძოდ განჯაში სუბტროპიკული კულტურების დეპარტამენტის წევრებთან ერთად, ჩაატარა მნიშვნელოვანი კვლევითი სამუშაოები, რომელიც ეძღვნებოდა რეგიონში სუბტროპიკული კულტურების მოვლა-მოყვანის თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვისათვის აქტიურ მოსამზადებელ ღონისძიებებს და ციტრუსოვანთა ყინვაგამძლეობის ამაღლებას შორეული ჰიბრიდიზაციის მეთოდის გამოყენებით.

9.2. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს წევრი 2016 წ.

9.3. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აგრარული ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარე 2016 წ.

10. როგორ წარმოგიდგენიათ სოფლის მეურნეობის იმ დარგების განვითარება მომავალი წლების განმავლობაში, რომელშიც თქვენ მუშაობთ?

უკანასკნელ წლებში პროფ. რ. კოპალიანის სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის ძირითადი მიმართულებაა ჩაის კულტურის რეაბილიტაციის კონცეფციის შემუშავება, რომელიც სხვა საკითხებთან ერთად ითვალისწინებს:

ა). საქართველოში არსებული ჩაის ნარგავების პასპორტიზაციის ჩატარება ჯიშური შემადგენლობის, ასაკობრივი მდგომარეობის და საკუთრების ფორმის მკაფიო გათვალისწინებით.

ბ). რეაბილიტაციის პროცესში, ჩაის პლანტაციების ჯიშობრივი განახლება, მეცნიერების მიერ შემუშავებული რეკომენდაციების საფუძველზე.

გ). საქართველოში მინერალური და ორგანული სასუქების ბუნებრივი რესურსების სამრეწველო ამოქმედება.

დ). ფერმერულ-გლეხური მეურნეობებში ჩაისა და სხვა თანამგზავრი კულტურების განაშენიანების პროგნოზული სქემის განხორციელება ნიადაგურ-კლიმატური და ოროგრაფიული ფაქტორების გათვალისწინებით.

11. საკითხები, რომელთა განხილვა მიზანშეწონილია დარგობრივი განყოფილებებისა და აკადემიური საბჭოს სხდომებზე

11.1. სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის პრიორიტეტული მიმართულებები;

11.2. მეჩაიეობა და მეციტრუსება – სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის წამყვანი დარგი.

11.3. სუბტროპიკული ზონის ფერმერულ მეურნეობებში სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა შესაძლო შეთანაწყობისა და განაშენიანების პერსპექტივები.

6.3. ეკონომიკის მმცნიერებათა დოქტორი ანზორ მესხიშვილი – აკადემიის ეროვნული კოორდინატორი მიწათმოქმედების მიმართულებით

1. გამოქვეყნებული წიგნები და შრომები:

1.1. ანზორ მესხიშვილი „როდემდე ვჯიჯგნოთ ქართული მიწა“ გამომცემლობა „ივერიონი“;

წიგნში მოცემულია ხუთი წერილი. „ქართველებო გავიღვიძოთ“, „როდემდე უნდა ვჯიჯგნოთ ქართული მიწა“, „წერილი საქართველოს ყოფილ პრემიერ-მინისტრს ბატონ ბიძინა ივანიშვილს“, „მიწას სჭირდება პატრონი“ და „ბოლოთქმა“. აქვე მოყვანილია ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლის, ვაჟა-ფშაველას, გალაქტიონ ტაბიძისა და სხვათა გამონათქვამები ამ უმნიშვნელოვანეს პრობლემასთან დაკავშირებით.

1.2. ანზორ მესხიშვილი „უძრავი ქონება“ გამომცემლობა „ივერიონი“

წიგნში მოცემულია უძრავი ქონების (მიწის) უფლებრივი საკითხების დარეგულირება, კერძო საკუთრებაში დაკანონება და საჯარო რეესტრში რეგისტრაციის საკითხები. წიგნში განმარტებულია იმ პრობლემათა გადაჭრის საკითხები, რომლებიც მოქალაქეებს სისტემატურად აწუხებს.

1.3. ანზორ მესხიშვილი „ჩემო ქართულო მიწავ“ გამომცემლობა „სამშობლო“;

წიგნში განხილულია ის პრობლემები, რომელიც ეხება საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების უცხოელებზე გაყიდვას;

1.4. ალექსანდრე სიჭინავა, პაატა კოლუაშვილი, დავით ეგიაშვილი, ანზორ მესხიშვილი „უძრავი ქონების ეკონომიკა“ სახელმძღვანელო გამომცემლობა „მერიდიანი“;

წიგნში განხილულია თანამედროვე პირობებში ახალი ეკონომიური გარემოს ფორმირება და შესწავლა, მათი ძირითადი ელემენტების წარმოქმნის საკითხები. პირველ რიგში ეს ეხება უძრავი ქონების სისტემის შესწავლას, რომლის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულია ადამიანთა სიცოცხლე და საქმიანობა ბიზნესის ნებისმიერ სფეროში.

1.5. ანზორ მესხიშვილი „სოფლის მეურნეობის განვითარების ზოგიერთი საკითხები“ აგრარულ-ეკონომიური მეცნიერება და ტექნოლოგიები. საერთაშორისო სამეცნიერო მეთოდოლოგიური და პრაქტიკული ყოველკვარტალური რეფერირებული ჟურნალი.

შრომაში განხილული ისპრობლემები, რომელიც დღეს დგას საქართველოს წინაშე და მოცემულია წინადადებები მათი გადაჭრის შესახებ.

1.6. ანზორ მესხიშვილი „შესაძლებელია თუ არა მიწის დანიშნულების შეცვლა“ ჟურნალი: „ბიზნესი და კანონმდებლობა“

შრომაში განხილულია სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების არასასაოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით გადაყვანის საკითხები და ის პრობლემები, რომელიც შეეხება არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების სასაოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენებას.

1.7. ანზორ მესხიშვილი „როგორ დავიკანონოთ მიწა“, ჟურნალი: “ბიზნესი და კანონმდებლობა”;

შრომში მოცემულია არასასაოფლო და სასაოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების დაკანონების საკითხები, მათი საკადასტრო აზომვითი სამუშაოების აუცილებელი საჭიროება და საჯარო რეესტრში რეგისტრაციის განხორციელებისა და გადასხადის ფასები.

1.8. ანზორ მესხიშვილი „არასასაოფლო-სამეურნეო დანიშნულების (ურბანული) მიწების მესაკუთრეობა“, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომების კრებული.

შრომში განხილულია არასასაოფლო-სამეურნეო დანიშნულების(ურბანული) მიწების საკუთრების ფორმები, მათი აღრიცხვის და გამოყენების, ფიზიკური და კერძო სამართლის იურიდიული პირების კერძო საკუთრებაში დაკანონების საკითხები და საჯარო რეესტრში რეგისტრაციის პრობლემები.

1.9. ანზორ მესხიშვილი, პაატა კოდუაშვილი „საქართველოში სასაოფლო-სამეურნეო ადნიშნულების მიწის რეფორმა და მისი შედეგები“ “ შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომების კრებული.

შრომში მოცემულია სასაოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწებზე 1992-1998 წლებში განხორციელებული რეფორმის დადებითი და განსაკუთრებით უარყოფითი საკითხები და პრობლემების აღმოსაფხვრელად გასატარებელი გადაუდებელი ღონისძიებები.

1.10. გივი ჯაფარიძე, ანზორ მესხიშვილი “წინადადებები საქართველოს აგრარული სექტორის განვითარების სტრატეგისათვის” საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე;

შრომში მოცემულია ის პრობლემები, რომელთა წინაშე დგას საქართველოს სოფლის მეურნეობის დარგი და დაკონკრეტებულია ის ამოცანები, რომელთა გადაწყვეტის შემთხვევაში გაუმჯობესდება საქართველოს სოფლის მეურნეობის დღევანდელი მდგომარეობა.

1.11. ღათო ეგიაშვილი, ანზორ მესხიშვილი „როდემდე უნდა იყოს ქართული მიწა უპატრონოდ?!“

შრომში აღნიშნულია, რომ საჭიროა ქვეყანაში დროულად შეიქმნას მძლავრი სტრუქტურული ერთეული, რომელსაც მიწის რაციონალურ გამოყენებასთან და დაცვასთან დაკავშირებული ყველა ფუნქცია დაეკისრება. გადაუდებელ აუცილებლობაა აღსდგეს საქართველოს მიწის მართვის სახელმწიფო დეპარტამენტი. ასევე გადაუდებელ აუცილებლობას წარმოადგენს გაკეთდეს მიწის ბალანსი და ჩატარდეს სასაოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების კონსოლიდაცია.

1.12. პაატა კოდუაშვილი, ანზორ მესხიშვილი, მიხეილ ჯიბუტი “მიწის მართვის სისტემის გაუმჯობესებისათვის” ჟურნალია “ახალი აგრარული საქართველო” სამეცნიერო საინფორმაციო ჟურნალი.

შრომში განხილულია ის პრობლემები, რომლებიც იდგა და დღესაც დგას საქართველოს მიწის მართვის საქმეში. განხილულია და განალიზებულია გადასაწყვეტი პრობლემები და მთი აღმოფხვრის საკითხები

1.13. პაატა კოლუაშვილი, მიხეილ ჯიბუტი, ანზორ მესხიშვილი, “მხოლოდ საქართველოს გადასაწყვეტია მისი მიწის კანონმდებლობის სტრუქტურა”; “ახალი აგრარული საქართველო”, სამეცნიერო –საინფორმაციო ჟურნალი.

სტატიაში მოცემულია საქართველოში დღეს მოქმედი კანონები და ნორმატიული აქტები, რომლითაც ხდება მიწების გაყიდვა და ის გადასაწყვეტი პრობლემები, რომლის წინაშე დგას დღეს საქართველოს მიწები. ასევე განხილულია ახლად მისაღები საკანონმდებლო აქტები.

2. ბატონი ანზორ მესხიშვილი არის საქართველოს მეცნიერების ეროვნული აკადემიის მიწების დაცვის კომისიის წევრი. აკადემიის სხდომაზე მოსმენილი იქნა მოხსენება: „საქართველოში გატარებული მიწის რეფორმის შედეგები“ მსოფლიო ბანკის (ვაშინგტონი) მიერ ჩატარებულ ღონისძიებაზე მოსმენილია მისი მოხსენება: „მიწა და სიღარიბე“. არის ჟურნალ „ბიზნესი და კანონმდებლობის“ რედკოლეგიის წევრი. დაჯილდოვებულია „საპატიო ნიშნისა“ და „ღირსების“ ორდენებით, მედლებით და ქების სიგელებით. არის 12 წიგნის და ასზე მეტი სამეცნიერო შრომის ავტორი.

3.2017 წელს გადაუდებელ აუცილებლობას წარმოადგენს აკადემიურ საბჭოს სხდომაზე განხილული იქნას საკითხი: „ქართული მიწების უცხოელებზე გაყიდვის შესახებ“

4. მიზანშეწონილია დარგობრივ განყოფილებებში განხილული იქნას:

4.1. სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწებზე მოქმედი კანონმდებლობის და ნორმატიული აქტების შესწავლა და დღევანდელი მოთხოვნილებების გათვალისწინებით მოქმედ კანონებსა და ნორმატიულ აქტებში ცვლილებების შეტანისათვის წინადადებების მომზადება;

4.2. წინადადების მომზადება საქართველოს მიწის კოდექსის მიღების აუცილებლობის შესახებ;

4.3. ახალი კანონის “სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის საკუთრების შეახებ” პროექტის მომზადება იმ შემთხვევაში თუ არ გადაწყდა საქართველოს მიწის კოდექსის მიღების საკითხი დადებითად;

4.4. მოხსენება: “საქართველოში 1992-1998 წლებში გატარებული მიწის რეფორმის შედეგები”;

4.5. მოხსენება: “მიწისღირებულება და მიწის გადასახადები”;

4.6. მიწის ფართობების აღრიცხვის (მიწის ბალანსი) დღევანდელი მდგომარეობა და სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფართობები წლების მიხედვით;

4.7. მიწის დანიშნულების შეცვლისა და მიწის ერთი კატეგორიდან მეორე კატეგორიაში გადაყვანის პრობლემების შესწავლა და წინადადებების მომზადება.

**6.4.სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი იოსებ სარჯველაძე –
აკადემიის ეროვნული კოორდინატორი საკვებწარმოების
მიმართულებით**

1.სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევით ცენტრში ამუშავეს თემას - “მეცხოველეობის საკვები ბაზის შექმნა”, **განაკვეთი I** „ბუნებრივი სათიბებისა და საძოვრების გაუმჯობესების ღონისძიებების შემუშავება” (თემის ხელმძღვანელი); **განაკვეთი II** – “მინდვრის საკვები კულტურების შერჩევა” (თემის მონაწილე).

2.ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის პროფესორი, კითხულობს 3 საგანს: ს/მ კულტურების მოვლა-მოყვანა, პროდუქტიულობა და მართვა; სარეველა მცენარეების იდენტიფიკაცია და მათი კლასიფიკაცია; საკვები კულტურების მართვა.

3. პუბლიკაციები (რეკომენდაციები):

№	ავტორი/ავტორები	კრებული სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ი.სარჯველაძე	ბუნებრივისათიბ- საძოვრებისგაუმჯობე სება (რეკომენდაცია)	თბილისი, 2016, საქართველოს სმმ აკადემია	59
2	ბ. ალექსიძე, ბ. ჯაფარიძე, ო. ქეშელაშვილი, ე. შაფაქიძე, ა. გიორგაძე, ი.სარჯველაძე	უნებრივი სათიბ- საძოვრები (რეკომენდაცია)	თბილისი, 2016, საქართველოს სმმ აკადემია გამომცემლობა “აგრო”	24

3. სტატიები:

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებუ- ლის დასახელება	ჟურნალის/ კრებული ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობ ა
1	Сарджвеладзе И.В, ДжинчарадзеД. Г., Микава Н.Д.	ПРИРОДНЫЕ СЕНОКОСЫ И ПАСТБИЩА ГРУЗИИИ МЕРОПРИЯТИЯ ПО ИХ УЛУЧШЕНИЮ	Х МЕЖДУНАРОДНАЯ ЗАОЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ «РАЗВИТИЕ НАУКИ В XXI ВЕКЕ», 1 часть.	ИНФОРМАЦИОННЫЙ ЦЕНТР «ЗНАНИЕ» СБОРНИК СТАТЕЙ г. Харьков, 2016. ст.90-95.	6
2	ი. სარჯველაძე	ბუნებრივი მდელოს გაუმჯობესება	საქ. სოფ. მეურნ. მეცნ. აკადემიის	თბილისი №1 (35). 2016, გვ.94-96.	3

	ჯ. ჯინჭარაძე ნ. მიქავა	ბალახების შეთესვით	„მოამბე“		
3	ი. სარჯველაძე თ. კაჭარავა, მ. ღირსიაშვილი	ტანის ხეობის სუბალპური ზონის ბუნებრივი საკვები სავარგულები და მათი გაუმჯობესების ღონისძიებები	“მეცნიერება და ტექნოლოგიები” სამეცნიერო რეფერირებადი ჟურნალი.	№1(721). თბილისი 2016, გვ.103-106.	3
4	ი.სარჯველაძე	მაღალხარისხოვანი თივის დამზადების ტექნოლოგია	საერთაშორისო სამეცნიერო- პრაქტიკული კონფერენცია. „თანამედროვე საინჟინრო ტექნოლოგიები და გარემოს დაცვა“.	სექცია 6. გამოყენებითი ეკოლოგია და აგროეკოლოგია. ქუთაისი. 19- 20.05.2016. გვ.543- 546.	4
5	ი. სარჯველაძე	მცენარეთა კონკურენტუნარიან ობა როგორც სარეველებთან ბრძოლის ეფექტური საშუალება	ჭმინდა გრიგოლ ფერაძის თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტი	საერთაშორისო სამეცნიერო- პრაქტიკული კონფერენცია “საქართველო და თანამედროვე სამყარო- გამოწვევები, მიღწევები, პროგრესი”. 2016 წელი. გვ. 255-261	7
6	ი. სარჯველაძე	სადოვრული ბალახნარის რაციონალური გამოყენების საკითხისათვის	ჭმინდა გრიგოლ ფერაძის თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტი	საერთაშორისო სამეცნიერო- პრაქტიკული კონფერენცია “საქართველო და თანამედროვე სამყარო- გამოწვევები, მიღწევები, პროგრესი”. 2016 წელი.გვ.249-254	6

4. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა (საქართველოში):

4.1. ი. სარჯველაძე, “ბუნებრივი საკვები სავარგულების არსებული მდგომარეობა და მათი რაციონალური გამოყენება”; საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო „მეცნიერებისა და ინოვაციების თბილისის ფესტივალი“. აგრარული მეცნიერების დღე. თბილისი. 21 სექტემბერი. 2016.

4.2. ი. სარჯველაძე, “ბუნებრივი სავარგულების ძირეული გაუმჯობესება და მისი განხორციელების მიზანშეწონილობა”; შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეც. ფონდი, საქ. სმმ აკადემია, საერთაშორისო სამეცნ. კონფერენცია „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“. თბილისი 2016წ. გვ. 443-447.

5. საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარებისა და აღმაგლობის მიმართულებით საჭირო კონკრეტულ იწინადადებები ასეთია:

5.1. უახლოეს პერიოდში უნდა შემუშავდეს საკვებწარმოების დარგის განვითარების რეგიონალური პროგრამები.

5.2. ქვეყნის საექსპორტო პოტენციალის გაზრდის მიზნით უნდა შემუშავდეს ბიოპროდუქტების წარმოების პროგრამა.

5.3. უნდა შემუშავდეს და ჩამოყალიბდეს სოფლის მეურნეობის სპეციალისტების მომზადებისა და გადამზადების უწყვეტი სისტემა.

6.5. პროფესორი ვალერი სუხიშვილი – აკადემიის ეროვნული კოორდინატორი მემოსტენეობის მიმართულებით

როგორც სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის კოორდინატორის საქმიანობა მიმართულია მემოსტენეობის, მეკარტოფილეობის და ბაღჩეული კულტურების პოპულარიზაციისა და ამ დარგის განვითარების საკითხებზე.

ამასთან ერთად ვითვალისწინებთ, რომ საქართველოს ნიადაგურ-კლიმატური და რელიეფური სივრცის მრავალფეროვნების გამო თითქმის ყველა რეგიონში წამყვან კულტურებთან ერთად წარმოდგენილია სხვა კულტურები; ამიტომ მემოსტენეობის, მებაღჩეობის, მეკარტოფილეობის დარგები თავსებადში მოდის სხვა დარგის განვითარების საკითხებთან ერთობლიობაში, რადგან მიწის რესურსი მოითხოვს მის ბალანსირებას. ამიტომ რეგიონების მიხედვით წამყვანი დარგებისათვის შეთავსებადი უნდა იყოს სხვა კულტურებიც.

ბოსტნეულის, კარტოფილის და ბაღჩეულის კულტურებმა უდიდესი ადგილი დაიკავეს ადამიანის საკვებ მოთხოვნილებაში მათი კვებითი მაღალი ღირებულების გამო. ამიტომ ყველა რეგიონში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია ამ კულტურების მოვლა-მოყვანის საქმეს. უკანასკნელ პერიოდში სასათბურე მეურნეობების განვითარებასთან ერთად უფრო მეტად გაიზარდა მათი მოთხოვნილება მოსახლეობაში. ამიტომ ფართო პროპაგანდა და საჭირო რეკომენდაციებ უნდა მიეწოდოს ფერმერებს..

აქედან გამომდინარე მნიშვნელოვანია ერთობლივი ღონისძიებების ჩატარება სხვა დარგის მიმართულებებთან ერთად. ამ მიზნით ჩატარდა გამსვლელი კონფერენცია მეხილეობის დარგის კოორდინატორთან, აკადემიკოს იუზა ვასაძესთან და ს/მეურნეობის

მეცნიერებათა აკადემიის სპეციალისტების მონაწილეობით ქ. გორში შიდა ქართლის ფერმერებისა და ინდემწარმეებისათვის, სადაც განიხილეს როგორც მეზოსტნეობის და მეხილეობის საკითხები, ასევე მიწათმოქმედების და კულტურების თავსებადობის საკითხები. ფერმერების და ინდემწარმეების მიერ გამოითქვა საინტერესო მოსაზრებები, რაც აისახა გამოცემულ სამეცნიერო კრებულში.

კონფერენციაზე მეცნიერული საკითხების განხილვასთან ერთად წამოიჭრა მნიშვნელოვანი წინადადებები. კერძოდ აღინიშნა, რომ რეგიონში არ არის აგრონომიული კადრები, ძველი კადრების ჩანაცვლება დღემდე ვერ მოხერხდა ახალგაზრდა სპეციალისტებით, რაც გამოწვეულია ამ დარგის კადრების მომზადების სისტემის მოშლისა და ახალგაზრდობის დაინტერესების უქონლობის გამო. უმეტესობას მატერიალური მდგომარეობის გამო არ შეუძლია სწავლის გაგრძელება, დაფინანსება კი მხოლოდ სახელმწიფო უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტებისათვის ხორციელდება.

უნდა აღინიშნოს, რომ აგრონომიული კადრების და მათი დაინტერესების სისტემა ყველაზე სუსტი რგოლია, შედეგი კი ამ საქმის მოგვარებაშია. არ გაგვაჩნია რეგიონული ან რაიონული სოფლის მეურნეობის დარგის მართვის ან მაკოორდინირებული სრულყოფილი ორგანო. აღსანიშნავია ის, რომ დღემდე ვერ ჩამოყალიბდა მსხვილი ფერმერული მეურნეობები და 80 %-ზე მეტი წარმოდგენილია მხოლოდ წვრილ გლეხური მეურნეობებით 2 და 3 ჰექტრიანი ფართობებით. ეგრეთწოდებული მსხვილი ფერმერული მეურნეობებიც კი წარმოდგენილია 10-დან 30-ჰა- მდე, ერთეულები კი - 50 ჰა-მდე. ასეთ დაქსაქსულ და არაორგანიზებულ ფერმერებს ან წვრილ გლეხურ მეურნეობებს ინდივიდუალურად უხდებათ პროდუქციის რეალიზაცია, საჭირო ინვენტარით მომარაგება და აგრონომიული და მცენარეთა დაცვის მომსახურება. ყოველივე ეს აფერხებს პროდუქციის რაოდენობისა და ხარისხის ზრდას, მის რენტაბელობას. შედეგიც სახეზეა, რომ მკვეთრად ჩამოვრჩებით მეზობელ ქვეყნებს, რის გამოც სოფლის მოსახლეობის უდიდესი ნაწილი უკიდურესი გაჭირვების ზღვარზეა.

სამწუხაროა, მაგრამ ფაქტია, რომ რეგიონში აღარ ფუნქციონირებს მეთესლეობის და ნერგის წარმოების კონტროლის სამსახურები, დარგობლივი სამეცნიერო დაწესებულებები. აგრონომიული კადრების ნაკლებობა ძირითადად გამოწვეულია დასაქმების პერსპექტივის უქონლობით, რასაც განაპირობებს ფერმერული მეურნეობების სიმცირე და ამ დარგის სპეციალისტების ნაკლები ხელშეწყობა, სოფლად ეკონომიური მდგომარეობა და სწავლის გადასახადის პრობლემები.

აღსანიშნავია ის რომ გორის სუბიშვილის სასწავლო უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს აკრედიტირებული აგრონომიული ფაკულტეტი თავისი საჭირო მატერიალურ-ტექნიკური ბაზით. მცირე კონტიგენტის მიუხედავად დღემდე უნივერსიტეტის მიერ გაცემულია 56 აგრონომიული სპეციალობის დიპლომი, რომლებიც წარმატებით მუშაობენ ფერმერულ მეურნეობებში. თუმცა ეს ვერ აკმაყოფილებს მოთხოვნებს. ძალიან კარგი იყო მთავრობის დადგენილება სტრატეგიული დარგების, მათ შორის აგრონომიული სპეციალობის სტუდენტების დაფინანსების შესახებ, მაგრამ ეს არ შეეხო კერძო უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებს. ამან გამოიწვია ქ. გორში სუბიშვილის უნივერსიტეტის აგრონომიული სპეციალობის უფუნქციოდ დატოვება, მაშინ როცა ამ რეგიონში ამ დარგის სპეციალისტების მომზადება მნიშვნელოვანი პრობლემაა.

რეგიონის აბიტურიენტებისათვის ძალზე ხელსაყრელი იყო ამ უნივერსიტეტში განათლების მიღება, ტერიტორიულ სიახლოვესთან ერთად, რაც საყოფაცხოვრებო

პრობლემებს ხსნიდა, ევროპული სტანდარტებით მიმდინარეობდა სწავლება, რომელსაც ემსახურებოდა 20-ზე მეტი მეცნიერებათა დოქტორი, თავისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზით.

კადრების მომზადების პრობლემის მოგვარებასთან ერთად მნიშვნელოვანია მიწის ფართობების ინვენტარიზაციის ზუსტი აღრიცხვა. ამასთან ერთად საჭიროა ადგილობრივი მაცხოვრებლებისათვის უპირატესობის მინიჭება უცხოელებთან შედარებით, თუმცა უცხოელებზე სარწყავი მიწები არ უნდა გაიცემოდეს. მათ მხოლოდ უნდა შეეთავაზოთ მთის აუთვისებელი მიწები. სოფლის მკვიდრი გულგატეხილია, როცა უცხოელი სარგებლობს ქართული მადლიანი ნაყოფიერი მიწით, რომელზეც მას რაიმე უპირატესობა არ გააჩნია.

ერთ-ერთი და მნიშვნელოვანი საკითხია საქართველოს რეგიონებში სოფლის მეურნეობის ფერმერული მეურნეობების დემოკრატიულ პრინციპებზე მართვის ორგანოების შექმნა კოოპერატიული მართვის პრინციპით და ამ ორგანოებში ფერმერებისა და წვრილ გლეხური მეურნეობების ნებაყოფლობითი გაერთიანება. ჩვენს მიერ უნივერსიტეტის მეცნიერ მკვლევარებთან ერთად შემუშავებული იქნა ფერმერული მეურნეობის რაიონული ან რეგიონული მართვის ორგანოების სტრუქტურა, რომელიც დაფუძნებული იქნება რეგიონის პირობების შესაბამისი წესდებითა და დებულებებით, აგრეთვე მნიშვნელოვანია პარლამენტმა მიიღოს ამასთან დაკავშირებით განკუთვნილი კანონი გარკვეული პირობების უპირატესობის გათვალისწინებით.

დაინტერესებულ პირებს უნდა მივაწოდოთ მეცნიერულად დასაბუთებული დოკუმენტები, მისი მიზანი, ამოცანები და სავარაუდო შედეგები. ამჟამად კი შედგენილი პროექტის მიხედვით წარმოდგენილია ფერმერთა კოოპერატიული გაერთიანების სტრუქტურულ სქემა და ჩასატარებელი ღონისძიებების გეგმას:

აღსანიშნავია ის, რომ აღნიშნული მოსაზრებები და ფერმერული მეურნეობების მართვის სტრუქტურების შექმნის საკითხი წარდგენილი იქნა გორის, ქარელის და ხაშურის მუნიციპალიტეტებში, რომლებმაც ჩვენთან ერთად განიხილეს ფერმერთა წარმომადგენლების შეკრებაზე. შეთავაზებული იყო აღნიშნული წინადადებების განხილვა და საჭირო მოსაზრებების წარმოდგენა. საჭიროდ მიგვაჩნია აღნიშნული მოსაზრებები დაამუშაოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სპეციალისტთა ჯგუფმა და წარადგინოს პარლამენტში განსახილველად. აღსანიშნავია ისიც, რომ პროფ. ვ. სუხიშვილმა აქტიური მონაწილეობა მიიღო შიდა ქართლის რეგიონის განვითარების სტრატეგიის შემუშავებაში.

ფერმერთა კოოპერატიული გაერთიანების მართვის სტრუქტურა

1. კოოპერატიული გაერთიანების მართვის საბჭო;
2. გაერთიანების საბჭოს თავმჯდომარე;
3. თავმჯდომარის მოადგილე სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოებაში.
 - აგრონომიული სამსახური;
 - მცენარეთა დაცვის სამსახური;
 - მეთესლეობისა და ნერგის წარმოების სამსახური;
 - მეცხოველეობის სამსახური;
4. თავმჯდომარის მოადგილე - ტექნიკის, შხამქიმიკატების, საშენი მასალების მომარაგებისა და პროდუქციის რეალიზაციაში.
 - ტექნიკისა, შხამქიმიკატებისა და საშენი მასალების მომარაგების სამსახური.

- სასოფლო სამეურნეო პროდუქციის რეალიზაციის სამსახური.
- 5. მიწათმოწყობის სამსახური;
- 6. ტურიზმის განვითარების სამსახური;
- 7. მეცნიერებისა და მისი მიღწევების დანერგვის სამსახური;
- 8. ეკოლოგიური სამსახური;
- 9. საამშენებლო (მშენებლობის) სამსახური;
- 10. საბუღალტრო-ეკონომიური სამსახური;

ჩასატარებელი სამუშაოები:

1. საორგანიზაციო შტაბის შექმნა;
2. კოოპერატიული გაერთიანების სტრუქტურის ოპტიმიზაცია;
3. ორგანიზაციული საკითხები;
4. ეკონომიური ანალიზის გაკეთება - დაფინანსება;
5. ფერმერებისა და დაინტერესებულ პირთა შეკრება, გაწევრიანება;
6. ფერმერთა გაერთიანების კოოპერატივის წესდების შემუშავება.;
7. სპეციალისტების მომზადება, მუდმივმოქმედი კურსები;
8. სავაჭრო-კომერციული ორგანიზაციების გაწევრიანება;
9. მრეწველობა - გადამამუშავებელ საწარმოთა ქსელი;
10. მეცნიერული კვლევის და პროგნოზირების საკითხები. სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის შექმნა;
11. ტელევიზია, პრესა - საკუთარი საინფორმაციო საშუალება

აღსანიშნავია, რომ წარმოდგენილი სტრუქტურები და ჩასატარებელი სამუშაოები განსხვავებული იქნება რაიონებისა და რეგიონების მიხედვით თავისი რელიეფური, ნიადაგურ-კლიმატური პირობების შესაბამისად.

6.6. პროფესორი თემურ ღვინიაძე – აკადემიის ეროვნული კოორდინატორი - მეღვინეობის მიმართულებით

1. სამეცნიერო თემა - „იმერეთის რეგიონში კულტივირებული ვაზის სამრეწველო და უწყამლო ჯიშების ფერადი ყურძნის ნედლეულის გადამამუშავებათან დაკავშირებული პრობლემები და ამ პრობლემების გადაჭრის გზები“. (თემის ხელმძღვანელი და შემსრულებელი).
2. პედაგოგიურ მოღვაწეობას ეწევა აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. სალექციო კურსის ხელმძღვანელი შემდეგ საგნებში:
 - ღვინის წარმოების ტექნოლოგია.
 - კონიაკის წარმოების ტექნოლოგია.
 - ლუდის წარმოების ტექნოლოგია.
 - კვების პროდუქტების გადამამუშავებელი საწარმოების დაგეგმარების საფუძვლები.
 - უალკოჰოლო სასმელების წარმოების ტექნოლოგია.

- ლიქიორ-არაყის წარმოების ტექნოლოგია.
 - კვების პროდუქტების სტანდარტიზაციისა და სერტიფიკაციის საფუძვლები.
 - სასურსათო ნედლეულის საქონელმცოდნეობა.
 - ქართული ღვინისა და კონიაკის წარმოების მეცნიერული საფუძვლები.
3. გამოქვეყნებული სტატიები:
- 3.1. „Хранение вторичных ресурсов виноделия как богатейшего источника биологически активных веществ. Вестник национального политехнического университета АРМЕНИИ. Ереван. 2016. N2, с/40-47.
- 3.2. „ორსახლიანი ჯინჭრი სფოთლის თხევადი ჰიდროფილური ექსტრაქტის მიღების ტექნოლოგიის სამეცნიერო პერიოდული ჟურნალი „ხანძთა“, N 10(16). 2016.
- 3.3. „მოცვის კენკრის ჰიდროფილური ექსტრაქტის მიღების ტექნოლოგიის დამუშავება“; სამეცნიერო პერიოდული ჟურნალი „გონი“ N4. 2016.
4. „ლაბორატორიული პრაქტიკული სასმელების ტექნოლოგიაში“ სადაც მოცემულია სასმელების ტექნოქიმიური კონტროლის მეთოდები და ტექნოლოგიური პროცესების ცალკეული ეტაპების მათემატიკური ანალიზი. აწსუ-ს გამომცემლობა. 2016.
5. ხელმძღვანელობს სადოქტორო დისერტაციას თემაზე: „ახალი სახის ლიქიორული ღვინის ტექნოლოგიის დამუშავება, ფერადი ყურძნის წიპწის ფენოლური ნაერთების გამოყენებით“ და სამაგისტრო ნაშრომს თემაზე: „გორა-ზეინდრის ცოლიკოურიდან ნატურალური ღვინის წარმოების იმერული ტექნოლოგიის დამუშავება“; აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.
6. მონაწილეობა კონფერენციებში:
- 6.1. „მაყვლის ნაყოფის თხევადი კონცენტრატის ტექნოლოგიის შემუშავება“; საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის შრომები, ქუთაისი, 2016.
- 6.2. „Использование винно-спиртовых экстрактов, в технологии ликерных вин“; საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის შრომები, ქუთაისი, 2016.
- 6.3. „ფერადი ყურძნის მეორადი რესურსები, მაღალეფექტური პოლიფენოლური პრეპარატების საუკეთესო წყარო“; საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, თბილისი. საქართველო, 2016;
- 6.4. „ყურძნის მეორადი რესურსები“; საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, ქუთაისი, საქართველო 2016.
- 6.5. „ყურძნის კანის ანტოციანების ანტიოქსიდანტური აქტივობა“; საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია. ქუთაისი. 2016.
- 6.6. „წითელი ყურძნის კლონების ანტოციანები“; საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია. ქუთაისი. 2016.
7. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი. გამარჯვებული N216752, გამოყენებითი საგრანტო პროექტის - „ძლიერი ანტიოქსიდანტური, პოლიფენოლური კონცენტრატის ინოვაციური ტექნოლოგიის შემუშავება“ სამეცნიერო ხელმძღვანელი. 2016 - 2017-2018წ.
8. სხვა სამეცნიერო და საზოგადოებრივი საქმიანობა:

- 8.1. მეცნიერ-სპეციალისტთა და ჟურნალისტთა სამეცნიერო შემოქმედებითი კავშირ „ინტელექტის“ ვიცე-პრეზიდენტი;
- 8.2. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს წევრი.
- 8.3. იმერეთის რეგიონის საზოგადოებრივ კონტროლის საბჭოს წევრი.
- 8.4. იმერეთის რეგიონის სასოგადოებრივი დარბაზის „ღირსება“ წევრი.
- 8.5. აკაკი წერეთლის სამეცნიერო ჟურნალ „მოამბეს“ რედკოლეგიის წევრი.
- 8.6. სამეცნიერო-პერიოდული ჟურნალ „ხანძრას“ რედკოლეგიის წევრი.
- 8.7. სამეცნიერო-პერიოდული ჟურნალ „გონის“ რედკოლეგიის წევრი.
- 8.8. საზოგადოება „ქუთაისელის“ დარბაზის წევრი.
- 8.9. საზოგადოება „ბაღის კიდის“ დარბაზის წევრი.
- 8.10. ქართული „ვაზისა და ღვინის“ თანადგომისა და აღორძინების ფონდის დამფუძნებელი.

8.11. ქვევრის ღვინოების იმერული წესის დანერგვის ხელშეწყობა იმერეთის რეგიონში.

9. ღვინის მწარმოებელი და ყურძნის გადამამუშავებელი ქარხნები ფაქტიურად არ იბარებს რეგიონში კულტივირებული ფერადი ვაზის ისეთი ჯიშების ყურძნის ნედლეულს, როგორცაა „ალადასტური“, „მელშავი“, „მგალობლიშვილი“ და ა.შ. ამას მოსახლეობა ძალიან მტკივნეულად განიცდის და ფაქტიურად დაიწყეს აღნიშნული ჯიშების წლების განმავლობაში შექმნილი ვენახების გაჩეხვა, რაც საფრთხეს უმნის ვაზის აბორიგენულ ჯიშების სიმკვრივეს რეგიონში. საუბარი არაა მეცნიერების მიერ გამოყვანილ ფერადი კლონებისა და ჰიბრიდების ფერადი ყურძნის ნედლეულზე, რომლებიც დურმიშიძის, ხაჩიძის, სკურიხინის, ბაღათურიას და სხვა მეცნიერთა კვლევებით ჯერადად მეტი რაოდენობით შეიცავს ფლავანოიდებს და განსაკუთრებით ანტოციანურ გლუკოზიდებს. აღნიშნული ნედლეულის ღირებულება ყურძნის ბაზრებზე 20-50 თეთრის ფარგლებშია, მაგრამ ძალიან უჭირს რეალიზაცია. მასთან საქართველოში ყოველწლიურად ასეული ტონობით იყრება ყურძნის გადამამუშავების მეორადი რესურსები, რომელიც არა ნაკლებ ფასეულია, ვიდრე ყურძნის წვენი და ღვინო.

10. წინადადებები:

10.1. ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე მეცნიერების უპირველესი ვალია შეიქმნას რესპუბლიკაში არსებული მცენარეული რესურსებისა და მათ შორის აუთვისებელი და იაფი ფერადი ყურძნის ნედლეულის გადამამუშავების კომპლექსური ტექნოლოგიები, რადგანაც მევენახეობა-მელვინეობა სოფლის მოსახლეობის ძირითადი საქმიანობის სფეროა და ყურძნის გადამამუშავების პროდუქტებს უალკოჰოლო სასმელებთან ერთად ჩვენი ქვეყნის სავაჭრო ბალანსში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია.

სასურველია საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიამ შექმნას აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, აღნიშნული მიმართულებით საკვლევო-სამეცნიერო-საწარმოო ლაბორატორია, რომლის შექმნის აუცილებლობის შესახებ, თანხმობის მიღების შემთხვევაში, პირადად მპოხსენდება უნივერსიტეტის აკადემიურ საბჭოს.

10.2. გასული საუკუნის 80-იან წლებში ინგლისელი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის ჰიუ ჯონსონის თაოსნობით ლონდონში შეიქმნა „ვინიპოლისი“, ანუ ჩვენს ენაზე ვაზისა და ღვინის სახლი-ქალაქი, სადაც პირველი საგამოფენო დარბაზის საპატიო ადგილი „ვაზისა და ღვინის“ დიდი ისტორიული კულტურის ქვეყანას საქართველოს აქვს დათმობილი.

რამდენად სასიხარულო და გულის ამაჩუყებელია ნებისმიერი ჩვენთაგანისათვის, როდესაც აღნიშნულ საგამოფენო დარბაზზე გაკეთებულ შემდეგ წარწერას წავიკითხავთ „საქართველო ვაზისა და ღვინის სამშობლო და აკვანი“.

დასავლეთ საქართველო არამარტო ვაზის როგორც აბორიგენული, ასევე ინტროდუცირებული ჯიშების სიმრავლით, არამედ ვაზთან და ღვინოსთან დაკავშირებული დიდი კულტურით გამოირჩევა და ამ მიმართულებით პრიორიტეტი რაჭა-ლეჩხუმსა და იმერეთს ეკუთვნის. ამასთან გასათვალისწინებელია ის ფაქტიც, რომ ქვეყანაში მხოლოდ ღვინისა და საზოგადოებრივი კვების ტურიზმი განვითარდა ინტენსიურად. ამიტომ სასურველია ჩვენს აკადემიას აღნიშნულ რეგიონში ქონდეს საკოლექციო ვენახი და ტრადიციული მარან-ჭურისთავი, სადაც უცხოელი სტუმრები და ტურისტები გაეცნობიან იმ დიდ კულტურას, რაც ჩვენმა წინაპრებმა შექმნეს. არ დაგვავიწყდეს, რომ ქართული ვაზის თითოეული მარგალიტის შექმნაზე არანაკლები შრომაა ჩადებული, ვიდრე ბაგრატისა და გელათის მშენებლობაზე.

6.7. პროფესორი შაქრო ყანჩაველი – აკადემიის ეროვნული კოორდინატორი მცენარეთა დაცვის მიმართულებით

1. სამეცნიერო თემის დასახელება: “კურკოვანი ხეხილის სოკოვანი დაავადებების მიმართ იმუნიტეტის ამაღლების გზები და მათი ჩართვა ინტეგრირებული დაცვის სისტემებში”. (თემის ხელმძღვანელი)
2. საგნის ხელმძღვანელი “ფიტოიმუნიტეტი და მცენარეთა დაცვა”. წმინდა ანდრია პირველ წოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტი.
3. გამოქვეყნებული თეზისები, სტატიები:
 - 3.1. Канчавели Ш., Кереселидзе М. 2016. Органика как средство увеличения устойчивости плодовых против трахеомикозного усыхания. Международная научно-практическая конференция «Состояние и перспективы защиты растений». 17-19 мая, Институт защиты растений, Прилуки, Минск, ст. 89-92.
 - 3.2. ყანჩაველი შაქრო, კერესელიძე მანანა. ბიოლოგიური პრეპარატებისა და ორგანულ – ბაქტერიული სასუქის გამოყენების შესაძლებლობები სოფლის მეურნეობაში. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“. 28–30 სექტემბერი. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია. თბილისი, 2016, გვ. 290–293.
 - 3.3. Канчавели Ш. 2016. Роль окислительных процессов растения в устойчивости к инфекционным заболеваниям. Georgian Engineering News №3, ст. 79-82.
 - 3.4. Канчавели Ш. Сверхчувствительность как фактор иммунитета растений. Georgian Engineering News №3, ст. 83-85.
4. გამოქვეყნებული სახელმძღვანელო: “ხეხილოვანი კულტურების დაავადებები. ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა. 2016.

სახელმძღვანელოს შესავალ ნაწილში მოცემულია ხეხილოვანი კულტურების მნიშვნელობა; მეხილეობის მოკლე ისტორია; ხეხილის ბაღის გაშენებისა და მოვლითი ღონისძიებები და სამრეწველო ჯიშების დახასიათება. ძირითად ნაწილში განხილულია ძირითადი სოკოვანი, ბაქტერიული, ვირუსული, ფიტოპლაზმური დაავადებები და მათ წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებები.

5. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისათვის“ თბილისი, 28-30 სექტემბერი, 2016.
მოხსენება: ბიოლოგიური პრეპარატისა და ორგანულ-ბაქტერიული სასუქის გამოყენების შესაძლებლობები სოფლის მეურნეობაში.
6. სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის სამიცნიერო საბჭოს წევრი.
7. შ.პ.ს. ბიოაგროს - მცენარეთა ბიოლოგიური დაცვის ცენტრის სამეცნიერო ხელმძღვანელი. კომპანია ადგილობრივი სოკოვანი და ბაქტერიული შტამების საფუძველზე ამზადებს ბიოინსექტიციდებს, ბიოფუნგიციდებს და ორგანულ-ბაქტერიულ სასუქ ორგანიკას, რომლებიც წარმატებით შეიძლება იქნას გამოყენებული, როგორც ორგანულ, ასევე კონვენციულ სოფლის მეურნეობაში.
8. წინადადებები:
მცენარეთა დაცვის ორგანიზაციის სრულყოფისათვის და დარგის შემდგომში განვითარებისათვის საჭიროა:
 - 8.1. ძირითადი კულტურების მოყვანის რეგიონებში ყოველწლიურად ფიტოსანიტარული გამოკვლევების ჩატარება, მავნებლების, დაავადებათა გამომწვევების და სარეველების დომინანტური სახეობების დადგენა, სასარგებლო მიკროორგანიზმების სახეობრივი შემადგენლობის შესწავლა.
 - 8.2. სას.სამ.კულტურების მავნე ორგანიზმების გავრცელების პროგნოზირების მეთოდების შემუშავება, მათ წინააღმდეგ ბრძოლის ჩატარების ვადების დაზუსტება.
 - 8.3. ფიტოსანიტარული დიაგნოსტიკისათვის ცენტრალური და რეგიონალური სამეცნიერო ლაბორატორიების შექმნა, რომელიც აღჭურვილი უნდა იყოს თანამედროვე ტექნიკით.
 - 8.4. რესპუბლიკაში შემოტანილი პესტიციდების ვარგისიანობის დადგენის მიზნით უნდა შეიქმნას ექსპრეს-მეთოდების ლაბორატორია, რათა თავიდან ავიცილოთ სერიოზული უარყოფითი შედეგები. ეს მეთოდები საშუალებას მოგვცემს დროულად გამოვავლინოთ უვარგისი, არაეფექტური და ჯანმრთელობისათვის საშიში პრეპარატები და აღვკვეთოთ მათი შემოტანა ქვეყანაში.
 - 8.5. სოფლის მეურნეობის პროდუქტებში, ახალი პესტიციდების კონტროლის მეთოდების შემუშავება. უნდა განისაზღვროს მათში არსებული პესტიციდების ნარჩენი რაოდენობა, რაც საფუძველად დაედება ჰიგიენური ნორმატივების დამუშავებას.
 - 8.6. მცენარეთა შემასხურებელი აპარატების გადაიარაღება და აღჭურვა ახალი ტექნიკით. კერძოდ მცირე მოცულობიანი შემასხურებელი აგრეგატებით მომარაგება, რომლებიც უზრუნველყოფს პესტიციდების ეკონომიურ ხარჯვას და ბიოლოგიური პრეპარატების გამოყენებას. ავიაშემასხურებლების ფართოდ დანერგვა, რაც გულისხმობს ულტრამცირე მოცულობიანი შემასხურებელი აგრეგატებით აღჭურვილი მცირე ზომის საფრენი აპარატების გამოყენებას.
 - 8.7. მცენარეთა დაცვის ინტეგრირებულ სისტემებში, ბიოლოგიური საშუალებების ხვედრითი წილის გაზრდა.

- 8.8. საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში ბიოლაბორატორიების აღდგენა, სადაც მოხდება სასარგებლო მწერებისა და ენტომოფაგების გამრავლება და მათი გამოყენება საჭიროების მიხედვით.
 - 8.9. ბიოაგენტების ინტროდუქცია და მათი ეფექტური გამოყენების შემუშავება მავნე მწერებთან და სარეველებთან ბრძოლისათვის.
 - 8.10. მავნე მწერების პოპულაციებში ადგილობრივი პათოგენების გამოვლინება სხვადასხვა ეკოსისტემებში და მათი გამრავლება ბიოლაბორატორიებში.
 - 8.11. ადგილობრივი სოკოვანი და ბაქტერიული ეფექტური შტამების სელექცია, როგორც ერთ-ერთი პირობა ბიოპრეპარატების ინფექციური საწყისის შემდგომი განვითარებისათვის.
 - 8.12. ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების მოსაყვანად ბიოპრეპარატების, ბიოსასუქების და ბიოსტიმულატორების ადგილობრივი წარმოების განვითარება, ძირითადად ადგილობრივი მიკრობიოლოგიური შტამების საფუძველზე, რომელთაც უნდა ჰქონდეთ მოქმედების ფართო სპექტრი, მაღალი ეფექტურობა და ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ფერმერებისათვის.
 - 8.13. მცენარეთა დაცვის დარგისათვის კვალიფიციური კადრების მომზადება შესაბამის უნივერსიტეტებში, ხოლო კადრების გადამზადება პროფტექნიკურ ან სხვა ტიპის სასწავლებლებში.
9. სოფლის მეურნეობის განვითარებისა და აღმავლობისათვის საჭიროა:
- 9.1. **ფერმერთა ცოდნის დონის ამაღლება.**
 - 9.2. სოფლის მეურნეობისათვის კვალიფიციური კადრების მომზადება.
 - 9.3. მეცნიერული მიღწევების ფართოდ დანერგვა და გამოყენება.
 - 9.4. კოოპერატივების შექმნა ფერმერთა სურვილების გათვალისწინებით.
 - 9.5. ფერმერებისათვის გრძელვადიანი და დაბალპროცენტიანი კრედიტები.
 - 9.6. ფერმერთა დახმარება მაღალხარისხიანი სათესი და სარგავი მასალის და ახალი ტექნიკის შეძენისათვის.
 - 9.7. სოფლის მეურნეობის აღმავლობის ერთ-ერთ ძირითადი ფაქტორია მისი განვითარება ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოებაზე ორიენტირებით.
 10. სასურველი იქნება თუ აკადემიის დარგობრივ სამეცნიერო განყოფილებაში განხილული იქნება საკითხი: „მავნე ორგანიზმებისაგან მცენარეთა ბიოლოგიური დაცვა და მისი განვითარების პერსპექტივები საქართველოში“.

6.8. პროექტის ირავალი ყრუაშვილი – აკადემიის ეროვნული კოორდინატორი ჰიდრომელიორაციის მიმართულებით

1. “ეროზიულ-ღვარცოფული პროცესების თეორიული კვლევა” – სამეცნიერო ხელმძღვანელი.
2. საგანი – “ღვარცოფების მოძრაობის პირობები და ზოგიერთი საინჟინრო ამოცანების გადაწყვეტის გზები” (დოქტორანტურა), “წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვა” (ბაკალავრიატი). საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი.
3. გამოქვეყნებული სტატიები:
 - 3.1. ი. ყრუაშვილი, ი. ინაშვილი, კ. ბზიავა, გ. ნატროშვილი. “ეკოლოგიურად სუფთა სასოფლო-სამეურნეო კულტურების წარმოება ფერტიგაციის განოყენებით.” საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა

- აკადემია, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისთვის”, 2016.
- 3.2. Kruashvili, K.Bziava, I.Inashvili, M.Lomishvili. “Determination of optimal irrigation rates of agricultural crops under consideration of soil properties and climatic conditions.” Annals of Agrarian Science, Volume 14, Issue 3, 2016.
- 3.3.I. Kruashvili, I. Inashvili, K. Bziava, M. Lomishvili. “Soil Moisture Regulation in Irrigated Agriculture.” International Journal of Agricultural and Biosystems Engineering. World Academy of Science, Engineering and Technology, Vol:3, No:12, Paris, France, 2016.
- 3.4. И.Г. Круашвили, Э.Г. Кухалашвили, И.Д. Инашвили, К.Г. Бзиава, Д.Г. Лорткипанидзе. “Установление гидравлических параметров селевых русел.” Ж. Экологические системы и приборы, № 11. Научтехлитиздат, Москва, Россия, 2016.
- 3.5. О.Г. Натишвили, Г.В. Гавардашвили, И.Г. Круашвили. “Гидравлический расчет рыбозаградительного устройства, совмещенного с рыбоспуском.” Ж. Экологические системы и приборы, № 9. Научтехлитиздат, Москва, Россия, 2016.
4. გამოქვეყნებული მონოგრაფიები და რეკომენდაციები:
- 4.1. Натишвили О.Г., Круашвили И.Г., Инашвили И.Д. “Проблемы водной эрозии почвы в сельском хозяйстве (Экологические проблемы)”. LAP Lambert Academic Publishing, Германия, 2016.
- 4.2. Натишвили О.Г., Круашвили И.Г. “Защита инфраструктурных объектов от селевых потоков (Экологические проблемы)”. LAP Lambert Academic Publishing, Германия, 2016.
- 4.3. ო. ნათიშვილი, ი. ყრუაშვილი, გ. გავარდაშვილი, ი. ინაშვილი. “მეთოდური რეკომენდაციები ღვარცოფსაწინააღმდეგო ნაგებობების პროექტირებისათვის (ჰიდრაულიკური გაანგარიშები)”. საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია, თბილისი, საქართველო, 2016.
5. საზღვარგარეთ და საქართველოში გამართული კონფერენციები:
- 5.1. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია “ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების წარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიები სოფლის მეურნეობის მდგრადი განვითარებისთვის”, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, თბილისი, საქართველო, 2016. მოხსენება: “ეკოლოგიურად სუფთა სასოფლო-სამეურნეო კულტურების წარმოება ფერტიგაციის განოყენებით.”
- 5.2. “18th International Conference on Agricultural, Biotechnology, Biological and Biosystems Engineering”, Paris, France, 2016. Presentation: “Soil Moisture Regulation in Irrigated Agriculture.”
6. საზღვარგარეთის და ადგილობრივ სამეცნიერო გრანტებში მონაწილეობა:
- 6.1. ავსტრიის სააგენტო საერთაშორისო თანამშრომლობისათვის განათლებასა და კვლევაში (OeAD-GmbH). საერთაშორისო საგრანტო პროექტი № 135 „აკადემიური თანამშრომლობა შესაძლებლობების გაზრდისათვის გარემოსდაცვით სწავლებაში“.
- 6.2. ავსტრიის სააგენტო საერთაშორისო თანამშრომლობისათვის განათლებასა და კვლევაში (OeAD-GmbH). საერთაშორისო საგრანტო პროექტი Prep 136 „აკადემიური თანამშრომლობა შესაძლებლობების გაზრდისათვის გარემოსდაცვით სწავლებაში“.
- 6.3. შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდი, გრანტი FR/607/10-170/13 “ეროზიულ-ღვარცოფული პროცესების თეორიული კვლევა”

7. სსმმ აკადემიის აკადემიურ საბჭოს მუშაობაში მონაწილეობა (საკითხის მომზადება, წინადადების წარდგენა, რეკომენდაციები):
 - ✓ მოხსენება: “სასოფლო-სამეურნეო მელიორაციის მდგომარეობა და მისი განვითარების პერსპექტივები საქართველოში” 30 ნოემბერი, 2016.
8. სარედაქციო საბჭოსა და რედაქციის წევრობა:
 - ✓ Annals of Agrarian Science – ჟურნალის სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
9. სხვა მნიშვნელოვანი სახის სამუშაოები:
 - ✓ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს გადაწყვეტილებით (ოქმი №2. 23 თებერვალი 2016წ), დასახელდა აგრარულ სფეროში 2015 წლის საუკეთესო ნაშრომი „ღვარცოფები და მასთან ბრძოლის მეთოდები“- ავტორი პროფ. ი. ყრუაშვილი.
10. სასოფლო-სამეურნეო ჰიდროტექნიკური მელიორაციის განვითარება უნდა განხორციელდეს დარგობრივი ჯგუფის მიერ შემუშავებული კონცეფციის მიხედვით, ვადებისა და დასახული ამოცანების რიგითობის გათვალისწინებით.
11. 2017 წელს დაგეგმილი ღონისძიებები:
 - 11.1. სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის, აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების სასოფლო-სამეურნეო მელიორაციის დარგობრივი ჯგუფის მრგვალი მაგიდა თემაზე: “განათლება-კვლევა-ინოვაციები”;
 - 11.2. სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის, აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების სასოფლო-სამეურნეო მელიორაციის დარგობრივი ჯგუფის მრგვალი მაგიდა თემაზე: “სასოფლო-სამეურნეო კულტურების რწყვის ნორმების შეფასება ევაპოტრანსპირაციის გათვალისწინებით (FAO-ს მიდგომები)”;
 - 11.3. სსმმ აკადემიის აკადემიური საბჭოს სხდომაზე განსახილველი საკითხი: “კახეთის რეგიონში ღვარცოფული რისკების შეფასება და მართვა”.

6.9. ღოჭტორი ბორის წითლიძე – აკადემიის ეროვნული კოორდინატორი მეფუტკრეობის მიმართულებით

მიმდინარე წელს ძირითადად ჩატარებულია შემდეგი სახის სამუშაოები:

- ქართული ფუტკრის სანაშენე კერების მოძიება, გენოფონდის შენარჩუნება და ინტენსიური აღწარმოება.

ამ მიმართულებით სამუშაოები ტარდებოდა და ტარდება სამეგრელოს რეგიონში მეგრული პოპულაციის ფუტკარზე ყოფილი მუხურის სახელმწიფო საჯიშე მეურნეობის აღდგენისა და განვითარების მიზნით.

- ჯგუფის წევრები აქტიურ მონაწილეობას ღებულობდნენ მეფუტკრეობის დარგის ნებისმიერი აქტუალური საკითხების განხილვაში.
- – ჯგუფის წევრები სათანადო კონსულტაციებს უწევდნენ მეფუტკრეობის დარგით დაინტერესებულ პიროვნებებს.

- ჯგუფის წევრები კითხულობდნენ ლექციებს მეფუტკრეთა კავშირში და მონაწილეობდნენ ამავე კავშირის ჟურნალ “საქართველოს მეფუტკრეობის” სარედაქციო კოლეგიის საქმიანობაში.
- მონაწილეობა მიიღეს და სათანადო მოხსენებით გამოვიდნენ (ლ. ბალიაშვილი, გ. მაძლარაშვილი) საქართველოს მეფუტკრეთა კავშირის დაარსებიდან 50 წლის საიუბილეო სხდომის მუშაობაში.
- მონაწილეობდნენ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოსა და დარგობრივი განყოფილების მუშაობაში.
- ჯგუფის წევრებმა მონაწილეობა მიიღეს საქართველოში გავრცელებული ფუტკრის სახელწოდებასთან დაკავშირებით, რომელიც ჩატარდა სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო – კვლევით ცენტრში და სხვა.

რაც შეეხება სოფლის მეურნეობის სრულყოფილ განვითარებას, ჩვენი აზრით ის შეუძლებელია სხვა დარგების ანალოგიურად მეფუტკრეობის დარგის სათანადო დონეზე განვითარებისა და გამოყენების გარეშე. მეფუტკრეობის დარგს პრიორიტეტული სიტყვის თქმა შეუძლია სახალხო მეურნეობის მნიშვნელოვანი დარგის განვითარებაში.

საუკუნოვანი ტრადიციების მქონე მეფუტკრეობის დარგის აღორძინებისა და წინსვლისათვის განსახორციელებელია რიგი კონკრეტული ღონისძიებებისა, მაგრამ ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს ის გარემოება, რომ აუცილებლობას წარმოადგენს ყოფილი მეფუტკრეობის ინსტიტუტის აღდგენა და სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების სათანადო დონეზე წარმართვა. წინააღმდეგ შემთხვევაში სასურველ შედეგს ვერ მივიღებთ.

თავი 7. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ 2016 წელს მომზადებული რეკომენდაციები

1. ლიმონის კულტურა (*Citrus Limon L. Burm*) (რეკომენდაცია) - ავტორები რ. ჯაბნიძე, გ. ჯაბნიძე, რედაქტორი ე. შაფაქიძე, თბილისი-ბათუმი, 2016;
2. სუბტროპიკული ცხიმზეთოვანი ტექნიკური კულტურები (რეკომენდაცია) - ავტორები რ. ჯაბნიძე, ნ. ჯაბნიძე, რედაქტორი ე. შაფაქიძე, თბილისი-ბათუმი, 2016;
3. სუბტროპიკული ეთერზეთოვანი კულტურები (რეკომენდაცია) - ავტორები რ. ჯაბნიძე, ს. ბერიძე, ნ. ჯაბნიძე, რედაქტორი ე. შაფაქიძე, თბილისი-ბათუმი, 2016;
4. ფორთოხლის გაშენებისა და მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია (რეკომენდაცია) - ავტორები რ. ჯაბნიძე, შ. ლამპარაძე, გ. ჯაბნიძე, რედაქტორი ე. შაფაქიძე, თბილისი-ბათუმი, 2016;
5. ბუნებრივი სათიბ-საძოვრების გაუმჯობესება (რეკომენდაცია)- ავტორი ი. სარჯველაძე, რედაქტორი ე. შაფაქიძე, თბილისი, 2016 წელი;
6. გუთანი ცვალებადი მოდების განით (რეკომენდაცია) - ავტორები ჯ. კაციტაძე, ი. კაპანაძე, რედაქტორი ე. შაფაქიძე, თბილისი, 2016 წელი;

7. მეაბრეშუმეობის ინტეგრაციის ეკონომიკური ეფექტიანობა და მისი რეაბილიტაცია-აღორძინების რეკომენდაციები - ავტორები გ. ნიკოლეიშვილი, გ. ჯაფარიძე, თ. კუნჭულია, ე. შაფაქიძე, ვ. სანადირაძე, გამომცემლობა "აგრო", თბილისი, 2016 წელი;

8. სამკურნალი, არომატული, თაფლოვანი, საღებავი, სანელებელი და შხამიანი მცენარეების სამრეწველო პლანტაციების მოვლა—მოყვანის ტექნოლოგიები (რეკომენდაცია) - ავტორი თ. კაჭარავა; რედაქტორი ე. შაფაქიძე, გამომცემლობა "აგრო", თბილისი, 2016 წელი;

9. ბროილერის გამოზრდა - ავტორები თ. ფირცხალაიშვილი, ა. გიორგაძე, რედაქტორი ე. შაფაქიძე, გამომცემლობა "აგრო", თბილისი, 2016 წელი;

10. მოცვისა და ქლიავის კულტურა - (რეკომენდაციები); ავტორი რ. ჯაბნიძე, რედაქტორი ე. შაფაქიძე, გამომცემლობა "აგრო", თბილისი, 2016 წელი;

11. THE ECONOMIC EFFECTIVENESS OF INTEGRATION OF SILK PRODUCTION AND RECOMMENDATIONS FOR ITS REHABILITATION - G. NIKOLEISHVILI, E. SHAPAKIDZE, G. JAPARIDZE. T. KUNCHULIA - TBILISI, 2016;

12. ჟოლოს (*Rubus idaeus*) მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია - ავტორები: რ. ჯაბნიძე, ლ. ებრაღიძე, ლ. გორგილაძე, (რეკომენდაცია), რედაქტორი ე. შაფაქიძე, გამომცემლობა "აგრო", თბილისი, 2016;

13. მაყვლის კულტურის აგროტექნოლოგია - ავტორები: რ. ჯაბნიძე, ნ. აღასანია, ლ. გორგილაძე (რეკომენდაცია), რედაქტორი ე. შაფაქიძე, გამომცემლობა "აგრო", თბილისი, 2016;

14. საქართველოში მეცხვარეობის განვითარების პერსპექტივები - ავტორები: ჯ. გუგუშვილი, ნ. ნატროშვილი, მ. ცინცაძე (რეკომენდაციები), რედაქტორი ე. შაფაქიძე, გამომცემლობა "აგრო", თბილისი, 2016;

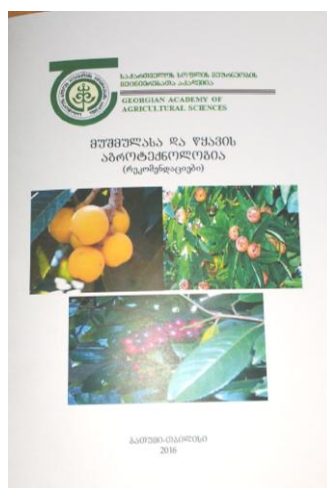
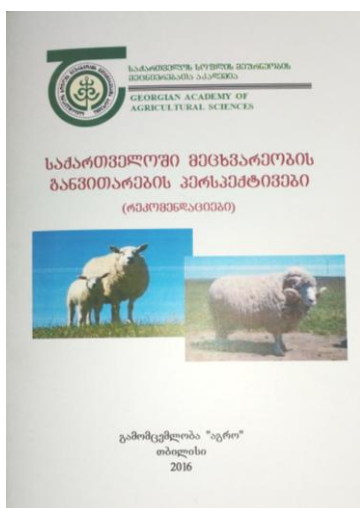
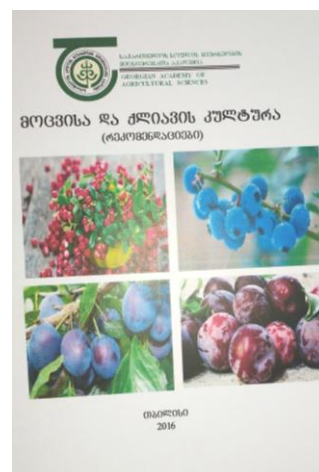
15. მარწყვის მოვლა-მოყვანის ინტენსიური ტექნოლოგიები (რეკომენდაციები) – ავტორები რ. ჯაბნიძე, დ. ჯაში, რ. მარგალიტაძე, გ. ჯაბნიძე, რედაქტორი ე. შაფაქიძე, გამომცემლობა "აგრო", თბილისი, 2016;

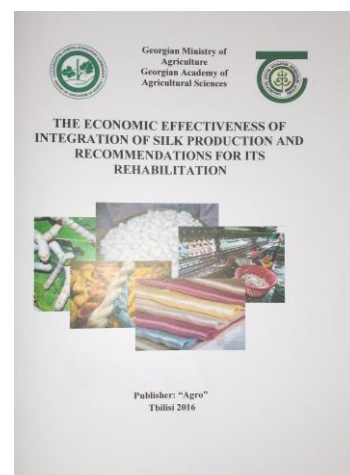
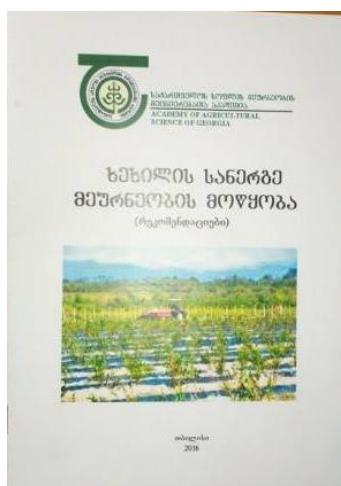
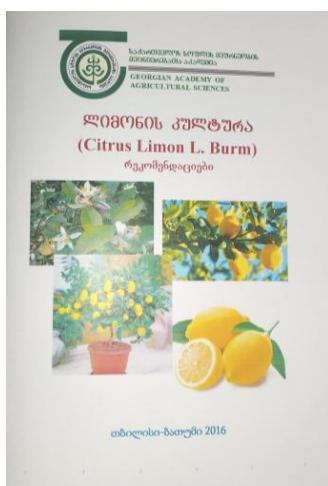
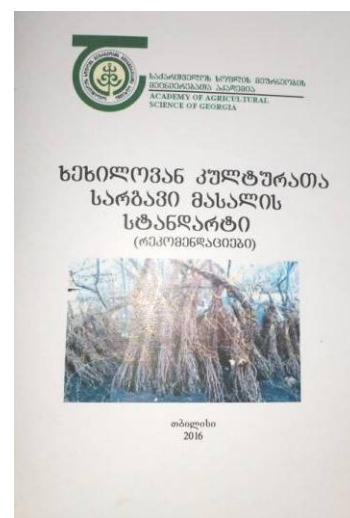
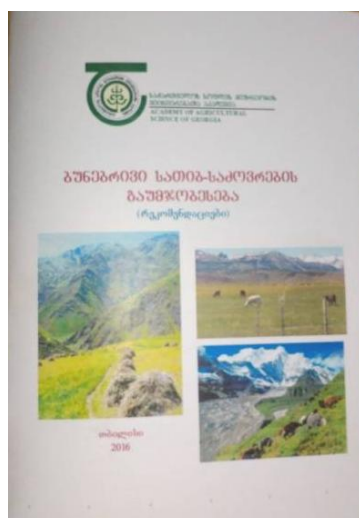
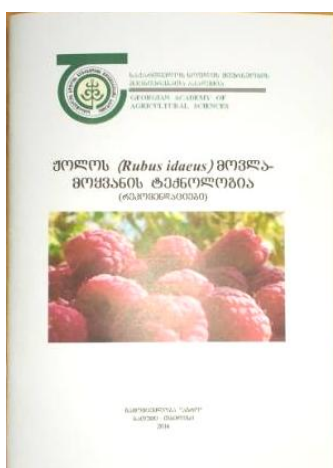
16. მუშმულასა და წყავის აგროტექნოლოგია (რეკომენდაციები), ავტორები რ. ჯაბნიძე, ნ. ნაკაშიძე, გ. ჯაბნიძე, რედაქტორი ე. შაფაქიძე, გამომცემლობა "აგრო", თბილისი, 2016;

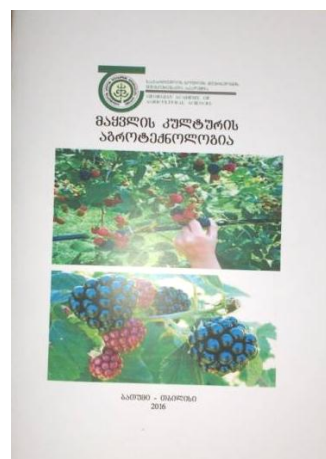
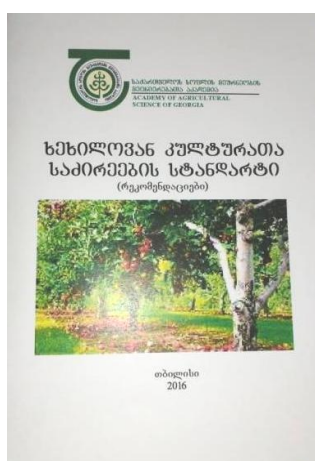
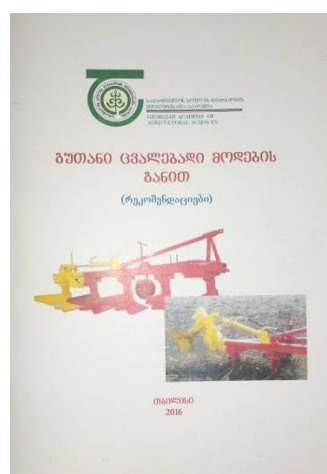
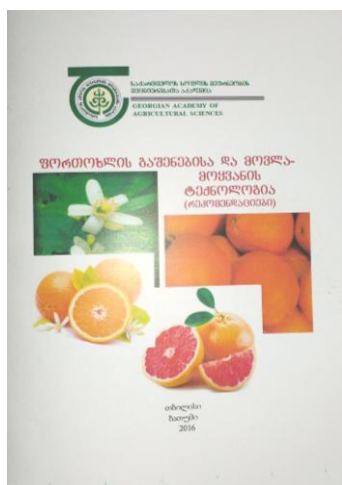
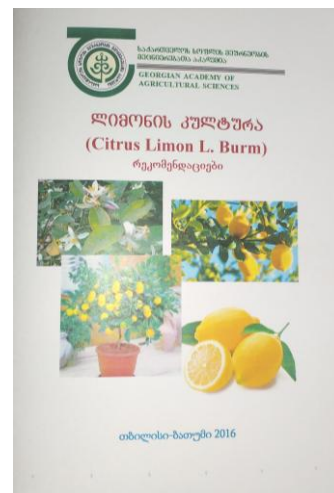
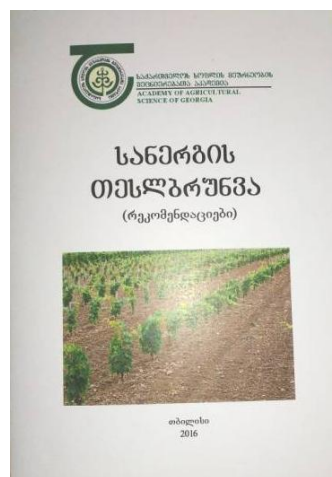
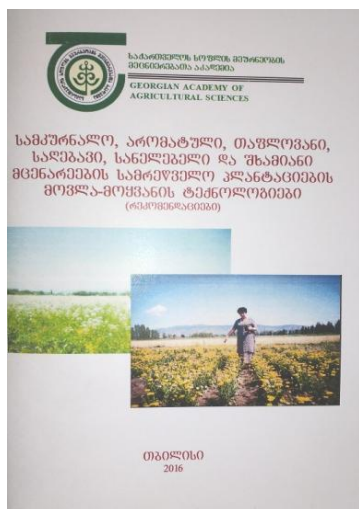
17. მეაბრეშუმეობის რეაბილიტაცია-აღორძინების საინვესტიციო პროექტი და კოოპერატივი “საჩინო” ვანის რაიონში. ავტორები გ. ნიკოლეიშვილი, ე. შაფაქიძე, ვ. სანადირაძე, რედაქტორი თ. ქეშელაშვილი, თბილისი, 2016;

18. ხეხილოვან კულტურათა მყნობა (რეკომენდაციები), ავტორები ი. ვასაძე, გ. ბაღრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი, თბილისი, სსმმა, 2016;

19. კლონურ საძირეთა სადედეები და საკალმე სადედე ბალი (რეკომენდაციები), ავტორები ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი, თბილისი, სსმმა, 2016;
20. სანერგის თესლბრუნვა (რეკომენდაციები), ავტორები ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი, თბილისი, სსმმა, 2016;
21. ხეხილოვან კულტურათა სარგავი მასალის სტანდარტი (რეკომენდაციები), ავტორები ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი, თბილისი, სსმმა, 2016;
22. ხეხილის სანერგე მეურნეობის მოწყობა (რეკომენდაციები), ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი, თბილისი, სსმმა, 2016;
23. ხეხილოვან კულტურათა საძირეების სტანდარტი (რეკომენდაციები), ი. ვასაძე, გ. ბადრიშვილი, ვ. კვალიაშვილი, თბილისი, სსმმა, 2016;

აპაღმეონის იუბილარები

2015 წლის 31 დეკემბერს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრს, სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანს, აკადემიკოს ზურაბ ცაიტიშვილს დაბადებიდან 75 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 50 წლისთავი შეუსრულდა.

ბატონო ზურაბ! ჩვენთვის, ქართველი აგრარიკოს მეცნიერებისათვის კარგადაა ცნობილი თქვენი სამეცნიერო და საზოგადოებრივი საქმიანობის შესახებ.

1941 წლის 31 იანვარს დაიბადეთ ქალაქ თბილისში, მოსამსახურის ოჯახში. 1965 წელს წარმატებით დაამთავრეთ საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი, სასურსათო ტექნოლოგიის სპეციალობით და განაწილებით დაიწყო მუშაობა თბილისის რძის კომბინატში მიმღები საამქროს უფროსად. 1972 წელს მოღვაწეობით გარდაბნის ყველ-კარაქის ქარხნის წარმოების უფროსად, ხოლო 1973 წელს - ამავე ქარხნის დირექტორად. 1976–1991 წლებში იყავით საქართველოს რძის გაერთიანების მთავარი ინჟინერი; 1991–1993 წლებში–თბილისის რძის კომბინატის გენერალური დირექტორი და 1993 წლიდან სს “ამალთეა“-ს პრეზიდენტი. 1995-2007 წლებში ბრძანდებოდით საქართველოს პარლამენტის სამი მოწვევის წევრი, მათ შორის დარგობრივი ეკონომიკის კომიტეტის თავმჯდომარე (1995–2002 წ.წ.). 2013 წლიდან ბრძანდებით საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის მეცხოველეობის, ვეტერინარიის, საკვებწარმოებისა და მეცხოველეობის პროდუქტების გადამუშავების სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, ხოლო 2015 წლის სექტემბრიდან აკადემიის სურსათის უვნებლობის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი. ამავე დროს ბრძანდებოდით სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის სურსათის უვნებლობის რისკის შეფასების სამეცნიერო საკონსულტაციო საბჭოს თავმჯდომარე.

თქვენ, მეცნიერული მოღვაწეობა დაიწყოთ ქალაქ მოსკოვის რძის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის ასპირანტურის დაუსწრებელ განყოფილებაში და 1979 წელს იქვე დაიცავით საკანდიდატო დისერტაცია. 1991 წელს ქალაქ მოსკოვის ხორცის მრეწველობის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში დაიცავით სადოქტორო დისერტაცია და მოგენიჭათ ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი. 1994 წელს არჩეული ბრძანდებით საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად, 1997 წელს კი აკადემიის ნამდვილ წევრად (აკადემიკოსად). დიდი ღვაწლი მიგიძღვით რძის გადამამუშავებელი მრეწველობის განვითარებაში არა მარტო საქართველოში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც.

ბატონო ზურაბ! თქვენს შემოქმედებით მოღვაწეობაში ერთმანეთს შეუხამეთ რძის გადამამუშავებელი მრეწველობის ურთულესი ტექნოლოგიური და სამეცნიერო ამოცანების გადაწყვეტა. გამოქვეყნებული გაქვთ 70-მდე სამეცნიერო ნაშრომი, მათ შორის 2 წიგნი, ბრძანდებით 17 გამოგონების და 1 პატენტის ავტორი. აქტიურად მონაწილეობთ, როგორც ადგილობრივ, ასევე საერთაშორისო კონფერენციებში, კონგრესებსა და სიმპოზიუმებში. დაჯილდოვებული ხართ “ღირსების” ორდენით.

ამჟამადაც აგრძელებთ ნაყოფიერ სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობას საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში.

აკადემიის აკადემიური საბჭოს სახელით კიდევ ერთხელ გილოცავთ ღირსშესანიშნავ თარიღებს, გისურვებთ ჯანმრთელობას და დიდხანს სიცოცხლეს, ნაყოფიერ შემოქმედებით სამეცნიერო და საზოგადოებრივ საქმიანობას ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ.

პატივისცემით,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭო

აკადემიკოსი ნოდარ ჭითანაშვილი - 80

2016 წლის 10 მარტს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრს, ნოდარ ჭითანაშვილს დაბადებიდან 80 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 55 წლისთავი შეუსრულდა.

ბატონო ნოდარ, ჩვენთვის, ქართველი აგრარიკოს მეცნიერებისათვის კარგად არის ცნობილი თქვენი სამეცნიერო და საზოგადოებრივი საქმიანობის შესახებ.

1936 წლის 10 მარტს დაიბადეთ ზუგდიდის რაიონის სოფელ ჭკადუაში. 1954 წელს ვერცხლის მედალზე დაამთავრეთ წალენჯიხის საშუალო სკოლა და სწავლა გააგრძელეთ საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში სპეციალობით სამრეწველო და სამოქალაქო მშენებლობა, რომელიც დაამთავრეთ 1963 წელს. 1968 წელს წარჩინებით დაამთავრეთ სკკპ ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული უმაღლესი პარტიული სკოლა (ფილოსოფიისა და პოლიტიკური ეკონომიკის განხრით).

1970 წელს დაიცავით ეკონომიკურ მეცნიერებათა კანდიდატის, ხოლო 1993 წელს კი ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი. 2004 წელს მოგენიჭათ პროფესორის სამეცნიერო-პედაგოგიური წოდება.

1994 წელს თქვენ აგირჩიეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად, 1995 წელს კი აკადემიის ნამდვილ წევრად - აკადემიკოსად.

სხვადასხვა დროს არჩეული იყავით ქალაქის, რაიონის (ორჯერ), ავტონომიური რესპუბლიკის, საქართველოს უმაღლესი საბჭოს (ორჯერ), საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს (ორჯერ) დეპუტატად. 8 წლის მანძილზე არჩეული ბრძანდებოდით ამავე საბჭოს ნაციონალური საბჭოს მშენებლობისა და საშენ მასალათა მრეწველობის მუდმივმოქმედ კომისიის თავმჯდომარედ. დაჯილდოებული ბრძანდებით „შრომის წითელი დროშის“ ორი ორდენით.

1991–1992 წლებში მუშაობდით საქართველოს სოფლის მეურნეობის, კვების მრეწველობისა და სატყეო მეურნეობის მინისტრად. 1993–2004 წლებში - საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური და რეგიონალური პრობლემების სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორად. 2005 წლიდან დღემდე ნაყოფიერად ეწეით პედაგოგიურ მოღვაწეობას საქართველოს დავით აღმაშენებლის უნივერსიტეტში.

თქვენი სამეცნიერო საქმიანობის ძირითადი მიმართულებებია: საქართველოს აგრარული სექტორის განვითარების თანამედროვე პრობლემები, გლობალიზაციისა და ეროვნული ეკონომიკის ტრანსფორმაციის პრობლემები, რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პრობლემები, სოციალური ეკონომიკის ფორმირება-განვითარების პრობლემები და სხვა.

ბრძანდებით 113 სამეცნიერო ნაშრომის, მათ შორის 12 მონოგრაფიის და 17 რეკომენდაციის ავტორი. მონაწილეობა გაქვთ მიღებული მრავალ ადგილობრივ და საერთაშორისო კონფერენციებში, სიმპოზიუმებსა და კონგრესებში.

ბრძანდებით შესანიშნავი მეუღლე, მამა და ბაბუა.

ბატონო ნოდარ, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს სახელით გილოცავთ ღირსშესანიშნავ თარიღებს. გისურვებთ ჯანმრთელობას, ხანგრძლივ სიცოცხლეს, ნაყოფიერ შემოქმედებით სამეცნიერო, პედაგოგიურ და საზოგადოებრივ საქმიანობას.

პატივისცემით,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭო

აკადემიკოსი გურამ ტყეშელაშვილი - 75

ბატონო გურამ, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია გულითადად გილოცავთ დაბადებიდან 75 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 50 წლისთავს.

ჩვენთვის, ქართველი აგრარიკოს მეცნიერებისათვის კარგადაა ცნობილი თქვენი სამეცნიერო, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი საქმიანობის შესახებ.

თქვენ 1941 წელს 25 აპრილს დაიბადეთ თბილისში, მათემატიკოსების ოჯახში. 1958 წელს თბილისის 51-ე საშუალო სკოლის ვერცხლის მედალზე დამთავრების შემდეგ, სწავლას აგრძელებთ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქიმიის ფაკულტეტზე, რომლის დამთავრების შემდეგ 1963 წელს მუშაობა დაიწყეთ საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ბოტანიკის ინსტიტუტის მცენარეთა ბიოქიმიის ლაბორატორიაში ინჟინერ-ქიმიკოსად. 1965–1968 წლებში ასპირანტურის კურსი გაიარეთ მოსკოვში, ა.ნ. ბახის სახელობის ბიოქიმიის ინსტიტუტში, სადაც 1968 და 1984 წლებში დაცავით საკანდიდატო და სადოქტორო დისერტაციები. ბრძანდებით საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი. სხვადასხვა დროს მუშაობდით საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ბიოქიმიის ინსტიტუტის უმცროს და უფროს მეცნიერთანამშრომლად, კითხულობდით ლექციების კურსს თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიოლოგიისა და ქიმიის ფაკულტეტებზე, იყავით საქართველოს ზოოტექნიკურ-სავეტერინარო სასწავლო-კვლევითი ინსტიტუტის (შემდგომში - "აკადემია") არაორგანული და ბიორგანული ქიმიისა და ბიოქიმიის კათედრის გამგე, დღემდე მუშაობთ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის ქიმიის დეპარტამენტის სრული პროფესორისა და საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტის პროფესორის თანამდებობებზე, ტექნიკურ უნივერსიტეტში ბრძანდებით აკადემიური

საბჭოს წევრი, აგრარული მეცნიერებებისა და ბიოსისტემების ინჟინერინგის ფაკულტეტის საბჭოს წევრი და სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარე, აგრარული ტექნოლოგიების დოქტურანტურის საგანმანათლებლო პროგრამის ხელმძღვანელი. სამეცნიერო – პედაგოგიური მუშაობის პერიოდში გამოქვეყნებული გაქვთ 113 სამეცნიერო შრომა, 7 სახელმძღვანელო, მათ შორის განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია სახელმძღვანელო - "ბიოქიმიის საფუძვლები", რომელსაც 2015 წელს მიენიჭა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრემია საუკეთესო სამეცნიერო ნაშრომისათვის და "ბიოქიმიისა და მოლეკულური ბიოლოგიის ენციკლოპედიური ლექსიკონი".

თქვენი სამეცნიერო კვლევის ძირითადი მიმართულებებია: მცენარეების ფერმენტების სტრუქტურასა და ფუნქციას შორის ურთიერთკავშირის შესწავლა; ფერმენტების აქტივობისა და ბიოსინთეზის რეგულირება; ფერმენტების მოქმედების კინეტიკა; მცენარეთა ზრდა-განვითარებაზე ფიზიოლოგიურად აქტიური ნაერთების, პერბიციდების, მინერალური და ორგანული მარილების მოქმედება და დეტოქსიკაციის გზების შესწავლა; ღვინისა და ჩაის წარმოების ნარჩენებიდან საკვები ცილის მიღება და მისი გამოყენება სასოფლო-სამეურნეო ცხოველთა კვებაში; ჯანმრთელი და დაავადებული მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის სისხლში სუნთქვის ფერმენტების ლაქტატ და მალატდეჰიდროგენაზების შესწავლა დაავადებებსა და აღნიშნულ ფერმენტთა აქტივობებს შორის ურთიერთკავშირის დადგენის და გავლენის შესწავლა მათი აღწარმოებითი უნარის ამადლების მიზნით და სხვა.

თქვენი მეცნიერული კვლევის ოთხ ათეულზე მეტი შედეგები თავისი ილუსტრაციებით შეტანილია როგორც სამამულო, ისე მრავალ უცხოურ სახელმძღვანელოსა და მონოგრაფიაში. თქვენი ხელმძღვანელობით დაცულია მრავალი დისერტაცია და სადიპლომო ნაშრომი ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქიმიისა და ბიოლოგიის ფაკულტეტებზე.

თქვენ წარმატებით მონაწილეობდით მთელ რიგ საერთაშორისო კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში, მსოფლიო ყრილობებსა და კონგრესებში. დაჯილდოებული ბრძანდებით “ღირსების ორდენით”.

დღესაც ეწევით აქტიურ სამეცნიერო, პედაგოგიურ და საზოგადოებრივ საქმიანობას.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს სახელით კიდევ ერთხელ გილოცავთ ღირსშესანიშნავ თარიღს, გისურვებთ ჯანმრთელობას, დიდხანს სიცოცხლეს, ნაყოფიერ შემოქმედებით სამეცნიერო და საზოგადოებრივ საქმიანობას ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ.

პატივისცემით,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭო

2016 წლის 09 ივლისს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანს, აკადემიის ნამდვილ წევრს, ომარ ქეშელაშვილს დაბადებიდან 75 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 50 წლისთავი შეუსრულდა.

ბატონო ომარ! თქვენ უკვე კარგა ხანია მტკიცედ დაიმკვიდრეთ ადგილი ჩვენი ქვეყნის გამოჩენილ და თვალსაჩინო მეცნიერთა შორის და დიდი ავტორიტეტიც მოიპოვეთ. ბრძანდებით ენერგიული, მიზანსწრაფული და სასახელო ადამიანი.

ბატონმა ომარმა 1958 წელს დაამთავრა თბილისის 55-ე საშუალო სკოლა. 1963 წელს კი - წარჩინებით საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის ეკონომიკისა და ორგანიზაციის ფაკულტეტი; 1968 წელს დაიცვა ეკონომიკის მეცნიერებათა კანდიდატის, ხოლო 1978 წელს ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი. მინიჭებული აქვს პროფესორის სამეცნიერო წოდება. 1994 წელს აირჩიეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად, ხოლო 1995 წელს - ნამდვილი წევრად, აკადემიკოსად. 1995 წლიდან არის ბიზნესის, ეკოლოგიის, ეკონომიკის მეცნიერებათა აკადემიების აკადემიკოსი; 1978 წლიდან ნიუ-იორკის მეცნიერებათა აკადემიის წევრი.

1966 წლიდან მუშაობდა სოფლის მეურნეობის ეკონომიკისა და ორგანიზაციის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში, უფროს მეცნიერ-თანამშრომლად, სექტორის გამგედ, განყოფილების გამგედ, დირექტორის მოადგილედ. 1988 წლიდან იყო აგროსამრეწველო კომპლექსის ეკონომიკისა და მართვის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე, 2006 წლიდან დირექტორი; 2007 წლის 5 სექტემბრიდან 2011 წლის აგვისტომდე ახლად დაფუძნებული აგრარული ეკონომიკის ინსტიტუტის, ჯერ დირექტორი, ხოლო შემდეგ, სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარეა, ინსტიტუტის სამეცნიერო ხელმძღვანელი.

1991-2011 წლებში იყო, მის მიერვე დაფუძნებული კერძო უმაღლესი სასწავლებლის-საქართველოს ბიზნესის უნივერსიტეტის რექტორი.

ამჟამად არის საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ეკონომიკის სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი, ამავე აკადემიის აკადემიური საბჭოს წევრი, ფერმერთა და სპეციალისტთა კვალიფიკაციის ამაღლების სასწავლო ცენტრის ხელმძღვანელი, გამომცემლობა „აგროს“ ხელმძღვანელი, საერთაშორისო ჟურნალ „მოამბის“ პასუხისმგებელი რედაქტორი.

აკადემიკოსმა ომარ ქეშელაშვილმა, თავისი გამოკვლევებით ახალი მიმართულებები შექმნა ქართულ აგრარულ-ეკონომიკურ მეცნიერებაში. მან, პირველმა მოგვცა საქართველოს სოფლის მეურნეობაში ქიმიური საშუალებების გამოყენების ეკონომიკური შეფასება და მისი მეცნიერული საფუძვლები და დაადგინა მცენარეთა მავნე ორგანიზმებთან ბრძოლის მიზანშეწონილობის ეკონომიკური ზღვრები.

მან, საუფიქლო ჩაუყარა სოფლის მეურნეობაში სამეურნეო რისკის მართვის პრობლემების კვლევას და დაადგინა რისკის მიზანშეწონილობის ეკონომიკური ზღვრები და უკუგების ოპტიმალური დონეები, ფერმერული მეურნეობებისათვის, ზონალური თავისებურებების გათვალისწინებით.

აკადემიკოს ომარ ქეშელაშვილს დიდი წვლილი მიუძღვის საქართველოს სოფლის მეურნეობის საწარმოო სპეციალიზაციის ზონალური სქემის შედგენაში. მის მიერ

ჩატარებული ახალი გამოკვლევების საფუძველზე, 2009 წელს, საქართველოს ტერიტორია სოფლის მეურნეობის საწარმოო სპეციალიზაციის თვალსაზრისით დაიყო 13 ზონად და 8 ქვეზონად. ეს სქემა საფუძვლად უდევს საქართველოში სოფლის მეურნეობის ხაზით გაშლილ მთელ სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობას.

მისი თანახმდგენელობით, უშუალო მონაწილეობითა და რედაქტორობით 1977, 1982 და 1986 წლებში მომზადდა და მასობრივი ტირაჟით (ქართულ და რუსულ ენებზე) გამოიცა ავტორთა კოლექტივის კაპიტალური ნაშრომი „რეკომენდაციები საქართველოს სოფლის მეურნეობის გაძღოლის სისტემების შესახებ“, 1985-1987 წლებში “სოფლის მეურნეობის გაძღოლის სისტემების რეკომენდაციები” საქართველოს 15 ტიპიური სასოფლო-სამეურნეო საწარმოსათვის. ამ ნაშრომისათვის მიენიჭა საქართველოს მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის პირველი ხარისხის პრემია.

1970-იანი წლებიდან, 10-15 წლის მანძილზე, აკადემიკოს ომარ ქეშელაშვილის უშუალო ხელმძღვანელობით შესრულდა დიდი მეცნიერულ-გამოყენებითი ხასიათის სამუშაოები—15 რაიონის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროგრამები, რომლებიც ფართოდ დაინერგა წარმოებაში.

2006-2011 წლებში, აკად. ო.ქეშელაშვილის ხელმძღვანელობით აგრარული ეკონომიკის ინსტიტუტში შესრულდა ფუნდამენტური სამეცნიერო სამუშაოები, დამუშავდა მრავალწლიური პრიორიტეტული პრობლემა: „საქართველოს აგრარული სექტორის ეკონომიკური ზრდის რესურსული და ინსტიტუციონალურ-მარკეტინგული, ზონალურ-დიფერენცირებული სტრატეგიული სისტემა“.

საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს მისი მოღვაწეობა საგანმანათლებლო სფეროში, 1980 წლიდან, წლების მანძილზე კითხულობდა ლექციებს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და საქართველოს სახელმწიფო აგრარულ უნივერსიტეტში.

დიდ ყურადღებას უთმობს ახალგაზრდა კადრების აღზრდასა და მეცნიერთა კვალიფიკაციის ამაღლებას. აღზრდილი ჰყავს 31 ასპირანტი, მაძიებელი და დოქტორანტი. მიღებული აქვს მონაწილეობა 4 მსოფლიო კონგრესში.

აკად. ო.ქეშელაშვილი უაღრესად ნაყოფიერი და პროდუქტიული მეცნიერია. გამოქვეყნებული აქვს 1000-მდე სამეცნიერო, თეორიულ-მეთოდოლოგიური, ფუნდამენტური და სამეცნიერო-პუბლიცისტური ნაშრომი, აქედან 40 მონოგრაფია, 9 სახელმძღვანელო, 87 ბროშურა და ცალკე გამოცემა. 32 ნაშრომი გამოცემულია საზღვარგარეთ, მისი რედაქტორობით გამოცემულია 180-ზე მეტი წიგნი და ჟურნალი. მისი ღვაწლის დიდი აღიარება იყო ის, რომ 1999 წელს დაჯილდოვდა ღირსების ორდენით, ხოლო 2013 წელს მიენიჭა აგრარულ სფეროში წლის საუკეთესო მეცნიერის საპატიო წოდება-ეკონომიკის დარგში.

ბატონი ომარი 2000 წლიდან ინტენსიურად მოღვაწეობს პოეზიის სფეროში და გამოცემული აქვს ლექსების ხუთი კრებული.

ბატონო ომარ, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს სახელით გილოცავთ საიუბილეო თარიღს, გივუსურვებთ ჯანმრთელობას, ნაყოფიერ შემოქმედებით, სამეცნიერო, პედაგოგიურ და საზოგადოებრივ საქმიანობას.

პატივისცემით,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭო

2016 წლის 22 აგვისტოს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანს, აკადემიის ნამდვილ წევრს, რეზა მახაროზიძეს დაბადებიდან 80 და სამეცნიერო – პედაგოგიური მოღვაწეობის 55 წლისთავი შეუსრულდა.

ჩვენთვის ქართველი აგრარიკოს მეცნიერებისათვის კარგადაა ცნობილი თქვენი სამეცნიერო, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი საქმიანობის შესახებ. თქვენ დაიბადეთ 1956 წლის 22 აგვისტოს ცაგერის რაიონის სოფელ ლაჯანაში. 1954 წელს დაამთავრეთ ცაგერის რაიონის საშუალო სკოლა და 1959 წელს – საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის სოფლის მეურნეობის წარმოების მექანიზაციის ფაკულტეტი ინჟინერ-მექანიკოსის კვალიფიკაციით. 1961-1964 წლებში სწავლობდით საბჭოთა კავშირის არაშავმიწანიადაგიანი ზონის სოფლის მეურნეობის მექანიზაციისა და ელექტრიფიკაციის ცენტრალურ სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში (ქ. მინსკი), რომლის დამთავრების შემდეგ, 1966 წელს დაიცავით საკანდიდატო დისერტაცია ლიტვის სასოფლო-სამეურნეო აკადემიაში (ქ. კაუნასი), ხოლო 1982 წელს დაიცავით სადოქტორო დისერტაცია სოფლის მეურნეობის წარმოების სპეციალობით. ბრძანდებით საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი. სხვადასხვა დროს მუშაობდით საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტში ასისტენტად (1959-1961 წწ), კათედრის გამგედ (1967-1974 წწ); საბჭოთა კავშირის არაშავმიწანიადაგიანი ზონის მექანიზაციისა და ელექტრიფიკაციის ცენტრალური სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში უფროს მეცნიერ მუშაკად (1974-1976 წწ); საქართველოს სოფლის მეურნეობის მექანიზაციის და ელექტრიფიკაციის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში განყოფილების გამგედ (1976-1981 წწ), ინსტიტუტის დირექტორად (2000-2006 წწ). საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში (ამჟამად საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი) კათედრის გამგედ (1982-2006 წწ), ხოლო 2007 წლიდან დღემდე ბრძანდებით ამავე უნივერსიტეტის სრული პროფესორი, აგრძელებთ ნაყოფიერ სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობას საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში-ბრძანდებით აკადემიის აგროსაინჟინრო სამეცნიერო განყოფილების აკადემიკოს-მდივანი.

სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობის პერიოდში გამოქვეყნებული გაქვთ 351 სამეცნიერო შრომა, მათ შორის 21 მონოგრაფია და 4 სახელმძღვანელო, ბრძანდებით 71 გამოგონების და 4 რეკომენდაციის ავტორი. დიდ ყურადღებას უთმობთ ახალგაზრდა თაობის აღზრდის საქმეს, თქვენი ხელმძღვანელობით 44-მა ახალგაზრდამ დაიცვა სამეცნიერო ხარისხი, მათ შორის 9 სადოქტორო. აქტიურ მონაწილეობას ღებულობთ საქართველოში და საზღვარგარეთის ქვეყნებში გამართულ საერთაშორისო კონგრესებსა და სამეცნიერო კონფერენციებში, სადაც თქვენი მოხსენებები ყოველთვის დიდ ინტერესს იწვევს.

თქვენი შრომები მიძღვნილია სასოფლო-სამეურნეო მანქანების დინამიკის, საიმედოობის და პარამეტრების ოპტიმიზაციის პრობლემების გადაწყვეტისადმი. მათში ფართოდ იყენებთ და ანვითარებთ სასოფლო-სამეურნეო მანქანების თავისებურებების გათვალისწინებით რეოლოგიის, მექანიზმებისა და მანქანების თეორიის, წრფივი და არაწრფივი რხევების, ოპტიმალური პროცესების და სხვა თანამედროვე მეთოდებს.

აღნიშნულ შრომებში თქვენ შეძელით დაგემუშავებინათ სამთო მიწათმოქმედების და სუბტროპიკული კულტურების მოვლა-მოყვანის მექანიზაციის ოპტიმალური პარამეტრების ანალიზისა და სინთეზის მეთოდები. ამიტომ არის, რომ თქვენი შრომები და თეორიები ფართოდ გამოიყენება სამეცნიერო-კვლევით, საკონსტრუქტორო და სასწავლო დაწესებულებებში ახალი მანქანების შექმნის და არსებული კონსტრუქციების გაუმჯობესების დროს, ასევე საინჟინრო და მეცნიერული კადრების მომზადების დროს.

თქვენი სამეცნიერო-პედაგოგიური და საზოგადოებრივი მოღვაწეობა სათანადოდ არის დაფასებული. დაჯილდოვებული ბრძანდებით სამკერდე ნიშნით “საბჭოთა კავშირის გამომგონებელი”, “ღირსების” ორდენით. ვერცხლის მედალით 2006 წლის საუკეთესო მეცნიერის წოდებისათვის. ხართ საქართველოს რესპუბლიკის მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი,

ბრძანდებით შესანიშნავი მეუღლე, მამა და ბაბუა.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს სახელით გილოცავთ ღირსშესანიშნავ თარიღებს, გისურვებთ ჯანმრთელობას, ხანგრძლივ სიცოცხლეს, ნაყოფიერ შემოქმედებით, სამეცნიერო-პედაგოგიურ და საზოგადოებრივ საქმიანობას ჩვენი ქვეყნის სასიკეთოდ.

**პატივისცემით,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭო**

აკადემიკოსი ვაჟა კვალიაშვილი - 80

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრს, ვაჟა კვალიაშვილს დაბადებიდან 80 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 55 წლისთავი შეუსრულდა.

ბატონო ვაჟა, ჩვენი საზოგადოებისათვის და სოფლის მეურნეობის დარგში მოღვაწე ქართველი მეცნიერებისათვის კარგადაა ცნობილი თქვენი სამეცნიერო, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი საქმიანობის შესახებ.

1936 წლის 29 აგვისტოს დაიბადეთ ქ. გორში აგრონომ-პედაგოგის ოჯახში. 1954 წელს გორის რკინიგზის № 11 საშუალო სკოლის ოქროს მედალზე დამთავრების შემდეგ, სწავლას აგრძელებთ საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში მევენახეობისა და მეხილეობის ფაკულტეტზე. 1969 წელს დაიცავით საკანდიდატო დისერტაცია ვაზის სელექციაზე, ხოლო 2002 წელს სადოქტორო დისერტაცია თემაზე: “ატმის სელექცია საქართველოში” და მოგენიჭათ სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი. 2003 წელს არჩეული ბრძანდებით საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად, 2013 წელს კი - ნამდვილ წევრად - აკადემიკოსად. სხვადასხვა დროს მუშაობდით უმცროს, უფროს მეცნიერ თანამშრომლად, განყოფილების

გამგედი მებაღეობის, მევენახეობისა და მეღვინეობის სერის საცდელ სადგურში (1960–1970 წწ); 1971–1973 წლებში იყავით გორის რაიონის სოფლის მეურნეობის სამმართველოს უფროსის მოადგილე – მთავარი აგრონომი; 1973–1977 წლებში იყავით პარტიულ სამუშაოზე; 1980–1985 წლებში ბრძანდებით საქართველოს უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი; 1983 წლიდან იყავით ღირეპქტორის მოადგილე სამეცნიერო დარგში მებაღეობის, მევენახეობისა და მეღვინეობის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში; 2011–2012 წლებში ბრძანდებით საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მებაღეობის, მევენახეობისა და მეღვინეობის ექსპერტი. თქვენი სამეცნიერო კვლევის ძირითადი მიმართულებებია: ვაზისა და ხეხილის სელექცია-გენეტიკა; ხეხილოვან მცენარეთა გენოფონდის კვლევა; ხალხური სელექციის და კლონურ ფორმებში, ჯიშთაშორისი ჰიბრიდიზაციით და ინდუცირებული მეტაგენეზით მიღებულ პოპულაციებში საწყისი ფორმების ნიშან-თვისებათა მემკვიდრულობის ხასიათის და შეჯვარებებში ჯიშების კომბინაციური უნარიანობის დადგენა-დაზუსტება; დადებითი ნიშნების გამოყენებით დაავადებების მიმართ კარგი, გამძლე სხვადასხვა სიმწიფის პერიოდის უხვმოსავლიანი, მაღალხარისხოვანი და კონკურენტუნარიანი პროდუქციის მომცემი ვაზის და ხეხილის ახალი ფორმების მიღება და მიზნობრივი სასელექციო პროგრამების შედგენა.

სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობის პერიოდში გამოქვეყნებული გაქეთ 107 სამეცნიერო ნაშრომი და ხართ 3 პატენტის მფლობელი. აქტიურ მონაწილეობას დებულბოთ საქართველოში და საზღვარგარეთის ქვეყნებში საერთაშორისო კონგრესებსა, სიმპოზიუმებში და სამეცნიერო კონფერენციების მუშაობაში. დაჯილდოვებული ბრძანდებით ნ. ვავილოვის სახელობის საიუბილეო მედლით.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს სახელით გულითადად გილოცავთ ღირსშესანიშნავ თარიღებს, გისურვებთ ჯანმრთელობას, ხანგრძლივ სიცოცხლეს, ნაყოფიერ შემოქმედებით, სამეცნიერო და საზოგადოებრივ საქმიანობას.

პატივისცემით,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭო

აკადემიკოსი პაატა კოლუაშვილი - 60

2016 წლის 05 სექტემბერს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრს პაატა კოლუაშვილს დაბადებიდან 60 და სამეცნიერო პედაგოგიური მოღვაწეობის 35 წლისთავი შეუსრულდა.

ბატონო პაატა, ჩვენთვის, ქართველი აგრარიკოს მეცნიერებისათვის კარგადაა ცნობილი თქვენი სამეცნიერო, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი საქმიანობის შესახებ. თქვენ 1978 წელს დაამთავრეთ საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის ეკონომიკის ფაკულტეტი და განაწილებით მუშაობა დაიწყეთ საქართველოს ნიადაგმცოდნეობის, აგროქიმიისა

და და მელიორაციის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში უმცროსი მეცნიერ მუშაკის თანამდებობაზე. **1983** წლიდან მუშაობას აგრძელებთ საქართველოს სასოფლო სამეურნეო წარმოების სახელმწიფო კომიტეტში, მევენახეობისა და მეხილეობის მთავარ სამმართველოში წამყვან სპეციალისტად. სხვადასხვა დროს მუშაობდით საქართველოს სახელმწიფო აგროსამრეწველო კომიტეტში მთავარ ეკონომისტად, გლეხურ (ფერმერულ) მეურნეობათა სექტორის უფროსად. არჩეული იყავით საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევრად, აგრარული რეფორმის ქვეკომისიის თავმჯდომარედ, იყავით საქართველოს სახელმწიფო საბჭოს წევრი. **1992-1993** წლებში დაინიშნეთ საქართველოს რესპუბლიკის მიწის რესურსების და მიწის რეფორმის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარედ, საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის - პრემიერ-მინისტრის მადგილედ. **1992-1995** წლებში არჩეული ბრძანდებოდით საქართველოს პარლამენტის წევრად, საფინანსო-საბიუჯეტო კომისიის თავმჯდომარის მოადგილედ, ამავე წლებში არჩეული იყავით საგანგებო ეკონომიკური საბჭოს წევრად. **1996-2003** წლებში ბრძანდებოდით საქართველოს სახელმწიფო კანცელარიის მთავარი მრჩეველი აგრარული რეფორმის საკითხებში.

1995 წლიდან დღემდე ეწევით პედაგოგიურ მოღვაწეობას; ამჟამად მოღვაწეობთ საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში პროფესორად ბიზნეს – ინჟინერინგის ფაკულტეტის საინჟინრო-ეკონომიკის დეპარტამენტში. **1998** წელს დაიცავით საკანდიდატო, ხოლო **2003** წელს სადოქტორო დისერტაცია და მოგენიჭათ ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი. გამოქვეყნებული გაქვთ 250-ზე მეტი სამეცნიერო შრომა და სტატია აგროეკონომიკურ, სასურსათო და მიწის პოლიტიკის პრობლემებზე. ბრძანდებით საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი - აკადემიკოსი.

ბატონო პაატა, თქვენი სამეცნიერო კვლევითი საქმიანობის მთავარი სფეროა სასურსათო და აგრარული პოლიტიკის პრობლემები. თქვენი უშუალო ხელმძღვანელობით მომზადებული იქნა მრავალი საკანონმდებლო და სამთავრობო გადაწყვეტილების პროექტი, რომელთაც არსებითი წვლილი შეიტანეს, როგორც აგრარული სექტორის რეფორმირების, ისე ამ სფეროში საბაზრო გარემოსადმი ადეკვატური საწარმოო-ეკონომიკური და სამართლებრივი გარემოს ფორმირებაში.

თქვენ აქტიური საზოგადოებრივი და პუბლიცისტური საქმიანობათვის მონიჭებული გაქვთ აკაკი წერეთლის სახელობის პრემია. **2014** წელს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილებით მოგენიჭათ აგრარული სფეროს ეკონომიკის დარგში წლის საუკეთესო მეცნიერის წოდება. დაჯილდოებული ბრძანდებით “ღირსების ორდენით” (**2013** წ.), ხელი მოწერილი გაქვთ საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტზე (**1991** წ.) და საქართველოს კონსტიტუციაზე (**1995** წ.); ბრძანდებით საზოგადოებრივი მოძრაობა “საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისათვის” თანათავმჯდომარე, ომისა და სამხედრო ძალების ვეტერანი, ცხინვალისა და აფხაზეთის ცნობილი მოვლენების მონაწილე.

ბრძანდებით სამაგალითო მეოჯახე - გყავთ მეუღლე, სამი შვილი და შვილობილი.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭოს სახელით გულითადად გილოცავთ ღირსშესანიშნავ თარიღებს, გისურვებთ ჯანმრთელობას, ხანგრძლივ სიცოცხლეს, ნაყოფიერ შემოქმედებით, სამეცნიერო და საზოგადოებრივ საქმიანობას.

პატივისცემით,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭო

აპაღმბიკოსი რეზა ასათიანი - 65

ბატონო რეზო! საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია გულითადად გილოცავთ დაბადებიდან 65 და სამეცნიერო - პედაგოგიური მოღვაწეობის 40 წლისთავს.

ჩვენთვის, ქართველი აგროარქონომიკის მეცნიერებისათვის კარგადაა ცნობილი თქვენი სამეცნიერო, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი საქმიანობის შესახებ. 1951 წლის 29 ოქტომბერს დაიბადეთ ქ. თბილისში, მოსამსახურის ოჯახში. 1973 წელს დაამთავრეთ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საინჟინრო-ეკონომიკის ფაკულტეტი. წლების მანძილზე იყავით მეცნიერ თანამშრომელი ეკონომიკისა და მართვის სამეცნიერო ინსტიტუტში, დოცენტი, პროფესორი, აგრობიზნესის მენეჯმენტის კათედრის გამგე, ეკონომიკის ფაკულტეტის დეკანი; პარალელურად მოღვაწეობდით სხვადასხვა საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების მიერ დაფინანსებულ პროექტებში (ევრაზიის ფონდი, KHF, TACIS, FAO, UNDP, WB), როგორც კონსულტანტი, ადგილობრივი ექსპერტი, საკონკურსო გრანტების სამდივნოს/კომპონენტის უფროსი, პროექტების მენეჯერი, პროექტების საკოორდინაციო ცენტრის დირექტორი. საქართველოს სახელმწიფო აგრარულ უნივერსიტეტში, მცირე ბიზნესის აკადემიაში, აგრობიზნესის მართვის უმაღლეს სკოლაში, საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტში, აგრეთვე TACIS-ის, KHF-ის, MCOR-ის, WB-ის და სხვა ორგანიზაციების მიერ მოწოდებულ სასწავლო სემინარებზე კითხულობდით ლექციებს დისციპლინებში: მენეჯმენტის საფუძვლები, აგრობიზნესის მენეჯმენტი და მარკეტინგი, მართვის ავტომატიზებული სისტემები, საგრანტო და საინვესტიციო პროექტების მომზადება და განხორციელება, საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახურება, გარემოს დაცვის ეკონომიკა.

ბრძანდებით ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, აკადემიკოსი (2004 წ.) და საქართველოს ბიზნესის მეცნიერებათა აკადემიის (1996წ.), აგრეთვე აგრარული განათლების საერთაშორისო აკადემიის (2000 წ.) ნამდვილი-წევრი, აკადემიკოსი.

გამოქვეყნებული გაქვთ 80 სამეცნიერო და სასწავლო-მეთოდური ხასიათის ნაშრომი, მათ შორის 4 სახელმძღვანელო და 4 მონოგრაფია; თქვენი ხელმძღვანელობით მომზადდა 100-ზე მეტი სპეციალისტი, ბაკალავრი და მაგისტრი, 8 მეცნიერებათა კანდიდატი, გაუწიეთ ექსპერტიზა სხვადასხვა სახის 650-ზე მეტ პირველად და ძირითად საგრანტო პროექტს, იყავით 30-მდე საკანდიდატო და სადოქტორო სადისერტაციო ნაშრომების ოპონენტი. თქვენ მონაწილეობდით სხვადასხვა ქვეყანაში მოწოდებულ 20-მდე საერთაშორისო და ადგილობრივ სამეცნიერო პრაქტიკულ კონფერენციაში, სამუშაო შეხვედრებში, სასწავლო ტურებში. ნამყოფი და გაცნობილი ბრძანდებით ოკლაჰომოს, ნებრასკის (აშშ) და ედინბურგის სახელმწიფო

უნივერსიტეტების, აგრეთვე მოლტონის კოლეჯის სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობებს. სასწავლო და სამეცნიერო საქმიანობაში გაწეული ღვაწლისთვის 1999 წელს დაჯილდოვებული ბრძანდებით “ღირსების ორდენით”.

დღესაც ეწევიტ აქტიურ სამეცნიერო და საზოგადოებრივ საქმიანობას. ბრძანდებით სამაგალითო მეოჯახე - გყავთ მეუღლე, ორი შვილი და სამი შვილიშვილი (ლიზიკო, ლუკა და ანა).

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია გილოცავთ ღირსშესანიშნავ თარიღებს, გისურვებთ ჯანმრთელობას, ხანგრძლივ სიცოცხლეს, ნაყოფიერ შემოქმედებით, სამეცნიერო და საზოგადოებრივ საქმიანობას.

პატივისცემით,
საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიური საბჭო

აბაღუმის წევრების ხსოვნა

ბიზი ბადრიშვილის ხსოვნა

საქართველოს აგრარულმა მეცნიერებამ კიდევ ერთი ღირსეული წევრი დაკარგა, გარდაიცვალა საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი (აკადემიკოსი), სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი გივი ბადრიშვილი.

ბატონი გივი დაიბადა 1934 წლის 12 სექტემბერს გამოჩენილი მეცნიერის და საზოგადო მოღვაწის გიორგი ბადრიშვილის ოჯახში. სკოლის დამთავრების შემდეგ სწავლას აგრძელებს საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში, შემდეგ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ასპირანტურაში. გაიარა მეტად საინტერესო გზა მეცნიერების დოქტორობამდე, პროფესორობამდე. 1992 წელს აირჩიეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად, 2013 წელს კი - ამავე აკადემიის ნამდვილ წევრად, აკადემიკოსად. თავისი შინაარსიანი ცხოვრების მანძილზე შესანიშნავად შეუთავსა სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა პრაქტიკულ საქმიანობას. ბატონი გივი იყო მეხილეობის სკრის საცდელი სადგურის დირექტორი, მებაღეობის, მევენახეობის და მეღვინეობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე, გაღავნის ექსპერიმენტული მეურნეობის დირექტორი, ი. წინამძღვრიშვილის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმის დირექტორი, მებაღეობის, მევენახეობის და მეღვინეობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის სამეცნიერო და ხარისხის მიმნიჭებელი საბჭოების წევრი, მრავალი საერთაშორისო სამეცნიერო სიმპოზიუმების და კონფერენციების მონაწილე როგორც საზღვარგარეთის ქვეყნებში, ისე საქართველოში. იყო გამორჩეული პედაგოგი საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტსა და ი. წინამძღვრიშვილის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმში. ხშირად იწვევდნენ ამიერკავკასიის რესპუბლიკებში სადოქტორო და საკანდიდატო დისერტაციების ოპონენტად.

აკად. გ. ბადრიშვილს გამოქვეყნებული აქვს 77 სამეცნიერო ნაშრომი, მათ შორის 8 მონოგრაფია და სახელმძღვანელო. იგი თანაავტორია მონოგრაფიის "საქართველოს მეხილეობა" (ოთხტომეული), მისი 12 რეკომენდაცია დანერგილია საქართველოს და ყოფილი საბჭოთა კავშირის სამხრეთ რესპუბლიკების ხეხილის სანერგეებში. ბატონი გივის ძირითადი შრომები წარმოადგენს ორიგინალურ კვლევის შედეგებს მრავალწლიანი კულტურების მიმართულებით. გარდაცვალებამდე სულ ორიოდე დღით ადრე მისი თანაავტორობით გამოიცა ნაშრომი "ხეხილის მოვლა-მოყვანის თანამედროვე ტექნოლოგიები", რომელიც დიდი შენაძენია ქართველი ფერმერებისათვის.

ბატონი გივი ნაყოფიერ სამეცნიერო და პედაგოგიურ მოღვაწეობასთან ერთად დიდ საზოგადოებრივ საქმიანობასაც ეწეოდა, ბრძანდებოდა საქართველოს უმაღლესი საბჭოს IX მოწვევის დეპუტატი. დაჯილდოებული

იყო "საპატიო ნიშნის" და "შრომის წითელი დროშის" ორდენებით, მედლებით და სხვა ჯილდოებით.

თბილისს დააკლდა ღირსეული მოქალაქე, პატრიოტი, მართალი კაცი და მეგობრებში გამორჩეული ადამიანი, ხოლო აგრარულმა მეცნიერებამ დაკარგა კიდევ ერთი გამოჩენილი და ვალმოსდილი წარმომადგენელი, რომლის ნათელი ხსოვნა მარად დარჩება მისი მოწაფეების, კოლეგების და მეგობრების გულეში.

**საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემია**

დავით სარიშვილის ხსოვნა

ქართველმა საზოგადოებამ, აგრარულმა მეცნიერებამ დიდი დანაკლისი განიცადა. გარდაიცვალა ჩვენი თანამემამულე, ცნობილი საზოგადო და სახელმწიფო მოღვაწე, ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი დავით სარიშვილი.

ბატონი დავითი დაიბადა 1927 წელს გურჯაანის რაიონის სოფელ ველისციხეში. 1949 წელს დაამთავრა საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის მექანიზაციის ფაკულტეტი და აქტიურად ჩაერთო შრომით საქმიანობაში. 1958 წლამდე მუშაობდა ველისციხის მანქანატრაქტოროთა სადგურში (მტს-ში) სატრაქტორო ბრიგადის ბრიგადირად, უბნის მექანიკოსად, სახელოსნოს გამგედ, მთავარ ინჟინრად, 25 წლის ასაკში ნიშნავენ მტს-ის დირექტორად.

1958 წლიდან ბატონი დავითი გურჯაანის რაიონის სოფლის მეურნეობის ინსპექციის უფროსი-რაისაბჭოს აღმასკომის თვჯდომარის პირველი მოადგილეა, ხოლო 1961 წლიდან გურჯაანის რაიონული გაერთიანება „სოფლტექნიკის“ პირველი მმართველი. 1962-63 წლებში გურჯაანისა და საგარეჯოს რაიონების სოფლის მეურნეობის ტერიტორიულ-საწარმოო სამმართველოს უფროსი, 1963-64 წლებში რესპუბლიკის პარტიული კონტროლის კომიტეტის სოფლის მეურნეობის განყოფილების გამგის მოადგილე. 1965-70 წლებში რესპუბლიკური გაერთიანება „საქსოფლტექნიკის“ თავმჯდომარის მოადგილე, ხოლო 1970-72 წლებში რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მებოსტნეობა-მერძევეობის ტრესტის მმართველი. 1973 წ. ბატონი დავითი ინიშნება საკავშირო სამეცნიერო-კვლევითი ზონალური მანქანათა საგამოცდო სადგურის ხელმძღვანელად. 1973 წლიდან 11 წლის განმავლობაში სოფლის მეურნეობის საწარმო-ტექნიკური უზრუნველყოფის სახელმწიფო კომიტეტის „საქსოფლტექნიკის“ თავმჯდომარეა, საქართველოს მთავრობის წევრი. ამ პერიოდში მისი უშუალო მონაწილეობით რესპუბლიკის თითქმის ყველა რაიონში აშენდა სარემონტო ქარხნები, სახელოსნოები, ტექნიკური მომსახურების სადგურები, მეცხოველეობის საკვები საამქროები, საცხოვრებელი სახლები მუშა-მოსამსახურეთათვის და სხვ.

1983 წლიდან ბატონ დავითს ნიშნავენ „აგრომრეწვის“ კომიტეტის თავმჯდომარის პირველ მოადგილედ, საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრად.

1984 წელს არჩეულ იქნა გურჯაანის რაიონის პარტიული კომიტეტის პირველ მდივნად. მისმა მაღალმა პროფესიონალურმა და თავდადებულმა შრომამ ბევრი სიკეთე მოუტანა რაიონის მშრომელებს. ამ დროს აშენდა და რეაბილიტაცია გაუკეთდა კულტურის, განათლების, მედიცინის, სპორტის, სოფლის მეურნეობის, მრეწველობის, ტრანსპორტის, კომუნალური მომსახურების, მშენებლობის და სხვა 300-მდე ობიექტს. მათგან აღსანიშნავია: გურჯაანის კულტურის ცენტრი „გურჯაანი“ და რკინიგზელთა კულტურის სახლი, ველისციხის თეატრი, ივ. ბერიტაშვილის სახლ-მუზეუმი ვეჯინში, ი. ნონეშვილის სახლ-მუზეუმი კარდენახში, ნ. ვაჩნაძის სახლ-მუზეუმის მე-2 რიგი, რიტუალებისა და წიგნის სახლები გურჯაანში, გურჯაანში ქალაქის საბჭოსა და ბანკის შენობა, რაიონის ფოსტა-ტელეგრაფი და საყოფაცხოვრებო მომსახურების კომბინატი, კულტურის სახლები არაშენდაში, ნანიანში, სოფ. გურჯაანში, ვახისუბანსა და ბაკურციხეში, საჭიდაო დარბაზი და მეღვინის სახლი ველისციხეში, ჰიგიენის სახლები ძირკოკსა და შაშიანში, უნივერსალის შენობა ჩუშლაყსა და ვახისუბანში, ქ. გურჯაანში მუშა-მოსამსახურეთათვის საცხოვრებელი სახლები, კულტურისა და დასვენების პარკები გურჯაანში, კაჭრეთსა და ველისციხეში, სკოლები სოფ. გურჯაანში და არაშენდაში, საბავშვო ბაღები არაშენდასა და გურჯაანში, კინოთეატრი ველისციხეში, სანატორიუმი „ახტალა“, პანსიონატი „ვეჯინი“, გურჯაანის ცენტრალური სტადიონი და სპორტული კომპლექსი, ჩოგბურთის კორტები, მეცნიერული მიღწევების დანერგვის რაიონული ცენტრის შენობა, რაიონული საავადმყოფო, ვაჩნაძიანის ეკლესია, გურჯაანისა და ზეგნის ყველაწმინდა, ქოდალოში მეცხოველეობის კომპლექსი, სათბურები ვახისუბანსა და ველისციხეში, ჭერმის ხევზე გზა და დაცვითი ნაგებობანი 8 კმ სიგრძეზე, გურჯაანი-ზიარის გზა და მის გასწვრივ 106 ჰა მუხის ფოთლოვანი ტყეპარკი. მის მიერ შექმნილი პიდრობურღით 5 წლის განმავლობაში გაშენდა 2500ჰა ვენახი, გაყვანილ იქნა წყალი ჩუშლაყსა და შაშიანში, მოხდა ჩალაუბნისა და კალაურის გაზიფიკაცია.

სიცოცხლის ბოლო წლებში ბატონი დავითი იყო საქართველოს რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ჯერ პრეზიდენტის მოადგილე, ხოლო შემდეგ ვიცე-პრეზიდენტი. იგი როგორც აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი აქტიურად მონაწილეობდა აგრარული მეურნეობის კომპლექსური განვითარების მიზნობრივი სახელმწიფო პროგრამების დამუშავებასა და განხორციელებაში.

ბატონი დავითი რამოდენიმე სამეცნიერო ნაშრომისა და სახელმძღვანელოს ავტორია. ბატონი დავითის შრომითი საქმიანობა ღირსეულად შეფასდა. მას მიენიჭა რესპუბლიკის დამსახურებული მექანიზატორის წოდება და საქართველოს სახელმწიფო პრემია მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგში. დაჯილდოვებული იყო ოქტომბრის რევოლუციის, შრომის წითელი დროშისა და ღირსების ორდენებით. მედლებით „შრომითი მამაცობისთვის“ და სხვა.

ბატონი დავითი 1974-83 წლებში როგორც საქართველოს ძიუდოს ფედერაციის თავმჯდომარე აქტიურად მონაწილეობდა ქვეყნის სპორტის განვითარებაში. მისი ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით თბილისში, ფიზკულტურის ინსტიტუტის ტერიტორიაზე აშენდა ძიუდოს დარბაზი. 2003 წელს საქართველოს მექანიზატორებმა შექმნეს „საქართველოს მექანიზატორთა კავშირი“, რომლის პირველ პრეზიდენტადაც არჩეულ იქნა

ბატონი დავითი. იგი არჩეული იყო რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს სამი მოწვევის დეპუტატად, 10წელზე მეტ ხანს იყო მთავრობის წევრი.

ბატონი დავითი თავისი პირადი თვისებებით, პატიოსნებით, ქვეყნის წინაშე მაღალი პასუხისმგებლობით, სამეურნეო პრობლემების გადაწყვეტაში ახლებური მიდგომებით, პრინციპულობით, ადამიანებზე ზრუნვის მომადლებული ნიჭით - საზოგადოების მხრივ მუდამ პატივისცემით სარგებლობდა. იგი როგორც მამულიშვილი, ერთგულად ემსახურა ქვეყანას. საზოგადოება ასეთ ადამიანებს არ ივიწყებს.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის
მეცნიერებათა აკადემია

